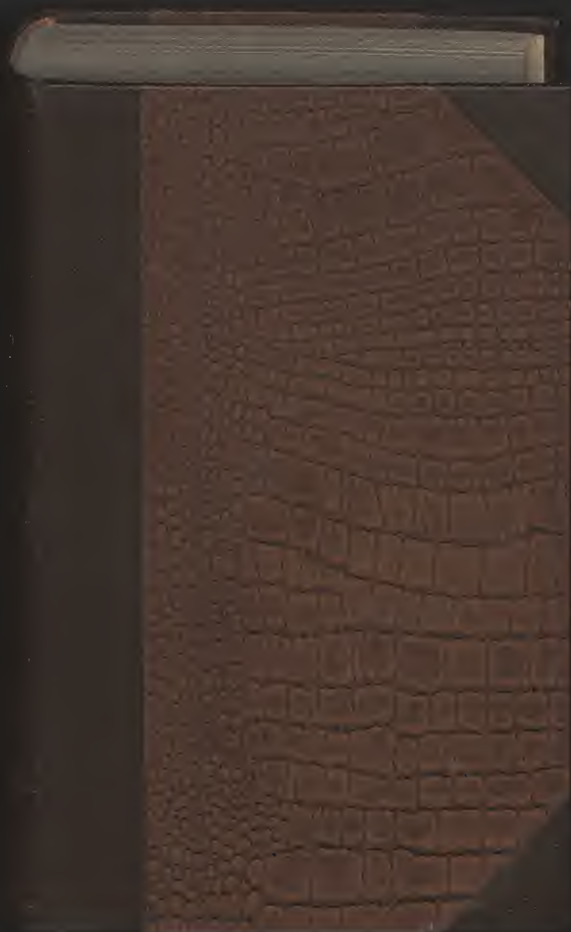

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA
BRÉF OG GJÖRNÍNGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT
AF
HINU ÍSLENZKA BÓKMENTAFÉLAGI.

ÞRIÐJA BINDI
1269—1415.

KAUPMANNAHÖFN.
Í PRENTSMIÐJU S. L. MÖLLERS.
1896.

Formáli.

Það eru þrjú ár síðan II. bindi Fornbréfasafnsins var lokið, en þá var einnig lokið við prentun á öllum texta þessa bindis, sem nú kemr hér síðasta hepti af. Að það hefir ekki orðið fyrri, kemr af ýmsum ástæðum, sem óþarfi er hér að greina frá. Frá hinu vildi eg heldr skýra, að registr við þetta bindi er gert á svipaðan hátt og hin fyrri registr, og að sömu mennirnir hafa unnið að því og registrinu við II. bindið. Hefir Ólafr cand. phil. Davíðsson safnað alveg til hluta og orða registrsins og hefir alla ábyrgð á tilvitnunum þar, en eg hefi gert registrið yfir staðanöfn og manna, og sett alt registrið í þá heild, sem það er í. Það sem helzt hefir verið breytt til frá fyrri registrum er í því fólgið, að nokkrum nýjum deildum hefir verið aukið við (t. a. m. húsgagn, húsbúnaðr, húsakynni, klæði, klæðnaðr ofl.), og er það á minni ábyrgð; ennfremr að ýms orð hafa ekki verið tekin upp, nema þar sem þau hafa einhverja ákveðna og sérstaka þýðingu að efninu til, og hefir það verið Olafs verk að ákveða það um leið og hann safnaði tilvitnunum; það er hið þriðja, að sumar deildir registrsins, er minni háttar eru, hefi eg ekki sundrliðað, en engri tilvitnan er þar fyrir slept, svo að alt er að því leyti jafnfult (sjá t. d. bænhús). Er þetta gert fyrir stuttleika sakir, og til þess að komast hjá óþarfakostnaði.

Um registr þessa bindis skal þess enn getið, að ártöl þau, sem eg hefi víða sett í svigum aptan við mannanöfn, tákna að jafnaði, að þeir menn komi fyrir í Fornbréfasafninu á þeim árum, sem til eru færð. Þó er sumstaðar, en ekki alstaðar, frá því vikið, ef frekara er kunnugt um mennina eptir annálum eða öðru. Vera má að einhver smáósamkvæmni kunni að finnast í registrinu í rithætti og um tilvísanir frá einu orði til annars, þótt eg vænist þess, að þær sé ekki bagalegar til muna[1]), enda vildi eg afsaka alla slíka miskviðu með því, að registrið hefir verið samið af mikilli skyndingu, að miklu leyti á þessu ári jafnhliða því, sem eg hefi og gert tvö önnur nokkuð illvíg registr um leið: við Ártíðaskrárnar sem prentað er, og við IV. bindi Fornbréfasafnsins, sem prenta á næsta ár. Það er sjálfsagt, að það mun ekki vera kallað mjög andríkt starf að semja registr, en svo vildi eg þó kveðið hafa, að einginn gerir það sofandi, né með höndurnar í vösunum. Meiri níðvinnu getr varla, og í slíku registri sem þessu, kemr svo mart fyrir vafasamt, að þar við þarf allan athuga, einkum við manna- og staðanöfnin. Að greina rétt í öllu milli allra manna, er samnefnt eiga, eða sjá hverir af þeim er einn og sami maðr, sem koma fyrir í þessu safni, er svo vandasamt, að eg þori einganveginn að ábyrgjast, að mér hafi tekizt það, en sú er þar bót í máli, ef bót skal kalla, að það getr einginn, nema þeir, sem þora að staðhæfa alt það um forn tíðindi, sem þeim dettr í hug. Staðanöfnin eru þó ennþá viðsjárverðari. Þar stendr maðr opt uppi alveg ráðalaus, því að einginn landsuppdráttr, jarðabækr né nafnaskrár hrökkva neitt til, en hinsvegar getr maðr altaf átt á hættu, að kunnugir menn á hverjum einstökum stað út um alt land reki mann í vörðurnar. Það, sem

[1]) Eg skal geta þess, að nöfnum, er að eptirnafni hafa Sigurðsson (—arson), Guðmundsson (—arson) eða því um líkt er raðað með vilj saman, hvort sem eignarfallsendingin er *ar* eða *s* í bókinni.

skást hefir dugað mér, eru sóknarlýsingar prestanna, sem nú eru í safni Bókmentafélagsins, og þó ekki til hlítar. Það er svo mart smátt bæði í bréfum og máldögum, að eingir geta þekt það, nema gagnkunnugir menn á hverjum stað, fjármenn, rekamenn og ábúendr jarðanna, ef hin fornu örnefni annars haldast. Biskupinn á Íslandi gæti gert mart, sem óþarfara væri en það, að gangast fyrir því við klerkadóminn, að fá nákvæmar skýrslur um öll örnefni í kirknamáldögunum, sem svo væri lagðar við skjalasafn biskupsdæmisins. Það væri ekki einungis fróðlegt fyrir staðlýsing landsins, heldr og hagfelt fyrir alla staðarhaldara síðar meir.

Um fráganginn á Fornbréfasafninu þarf eg ekki mart að segja, en þess vænist eg, að útgáfa þess sé áreiðanleg í öllu því, sem verulegt er og máli skiptir og því mega allir hlíta. En að láta sér detta í hug, að ekki finnist í því einhverjar stafvillur, er óvitum einum ætlandi, enda hefi eg aldrei hugsað mér svo hátt, því það hefir eingum tekizt enn, það eg veit til, í slíkum ritum, og það er því síðr hugsanlegt hér en annarsstaðar sem hraði mikill hefir verið heimtaðr á útgáfunni, en ritið hins vegar krefr meiri tíma og rannsóknir til undirbúnings en nær nokkurt annað rit, því að heimildirnar standa svo dreifar, að einginn veit hvenær alt er rannsakað eða fundið, sem til er. Mart hefi eg og orðið að láta prenta eptir afskriptum annara manna bæði í þessu bindi og hinum, sem út eru komin, og sum handrit, sem ekki eru hér við hendina, en mikið hefir verið úr prentað í safninu, bæði í þessu bindi og hinum, hefir mér ekki verið léð svo leingi, að eg hafi getað borið prófarkir saman við þau. Hvorutveggja verðr og hver sá að hlíta, er þetta safn gefr út; hjá því verðr ekki komist. Enn er sumt í þessu bindi, sem eg hefi orðið að lesa prófarkir af á meðan eg var í öðru landi, og gat því ekki borið saman við frumrit hér í prentuninni. Eingu að síðr hefi eg þá von að

minn frágangr á safninu sé hér um bil eins vandaðr í heild sinni og á öðrum samskonar söfnum, t. a. m. á Fornbréfasafni Norðmanna, sem Íslendingum stendr næst og merkilegast er allra útlendra Fornbréfasafna fyrir Ísland. En svo vandað sem það er í alla staði, held eg mér sé þó óhætt að segja það, að þau brét sé teljandi, sem í því standa og eg hefi látið prenta og átt kost á að bera saman við frumritin, að ekki finnist í þeim einhverjar smástafvillur, en vitanlega flestar svo sem þýðingarlausar. Alveg hið sama er að segja um fyrsta bindi af íslenzku Fornbréfasafni, sem Jón Sigurðsson gaf út. Það er áreiðanlegt í öllu því, sem verulegt er, en í því smáa og óverulega, svo sem stafsetningu, er ýmsislegt ósamkvæmt handritunum, þó hann hafi annars ætlað sér að fylgja stafsetning handritsins í því og því skjalinu, auk þess sem hann hefir alveg búið til rithátt á sumum skjölunum. Mæli eg þetta hvorki honum til vanza né mér til afsökunar, heldr til þess að ljóst mætti verða, að hver skynsamr maðr leggr í slíku riti sem þessu mesta áherzlu á það, sem verulegt er, og heldr stafsetningu frumritanna að svo miklu sem þarf, án þess að úr því verði stafsetningarhégómi, og þeim hætti mun eg fylgja, hvort sem eg á leingr eða skemr við þetta safn hér eptir.[1])

Það er ekkert tiltökumál þótt öllum þorra á Íslandi þyki

---

[1]) Eg mun sjálfr einhvern tíma síðar meir birta í einhverju bindi þessa safns leiðréttingar þær við það, sem eg hefi gefið út af safninu, er mér virðist þörf á. Í þetta skipti vil eg geta þessara: II, 58^4 þeir l. þeim; bls. 226^4 »biskupsvigslu og« á að falla niðr; bls. 718_3—719^2 á að leiðrétta á þá leið, að frumritið að Leiðarhólmskrá vitnar ekki í samninginn $^{30}/_{6}$ 1337, en afskript Jóns lögmanns (AM. 240. 4to) gerir það þar á móti, þótt mér hafi sézt yfir það, þegar þetta var ritað. — Af »gefnu tilefni« skal eg geta þess, að prentari Fornbréfasafnsins, J. V. Möller, hefir gefið frágangi mínum á handriti því að safninu, er hann hefir frá mér feingið til prentunar þenna vitnisburð:

Fornbréfasafnið nokkuð þurt ákomu, en á hinu átti eg síðr von, að flestir skynsamir og mentaðir menn skildi ekki, hvað þýðingarmikið það er að fá það gefið út. En þó hefi eg heyrt einmitt ýmsa af hinum svo kölluðu lærðu eða latínuskólageingnu mönnum mæla svo, að þeir vissu ekki til hvers það væri, og gæti eg bezt trúað því, að skynsamir alþýðumenn skildu það betr. Eg skal nú ekki hafa langan formála um það, að koma mönnum í skilning um þetta, en hins skal eg geta, að allir menn, sem nokkuð skynja, vita það, að það er ekkert rit til, sem er eins áríðandi fyrir sögu landsins á fyrri öldum í öllum greinum, að gefið sé út eins og Fornbréfasafnið. Á meðan fornskjölin liggja óprentuð, er alveg ómögulegt að vita eða skrifa nokkuð til hlítar um hag landsins eða sögu langt fram eptir öldum. Jafnvel hinir lærðustu menn hafa um einstök efni misstigið sig af því þeir gátu ekki þekt þær heimildir allar, sem til eru, vegna þess þær voru ekki prentaðar. Og af hverju öðru kemr, að menn, sem annars eru vel að sér og nota það, sem til er prentað, rita þó svo um þá kafla úr sögu landsins, sem safn þetta er ekki enn prentað fyrir, að gagnlaust er til frambúðar? Jafnóðum og safninu miðar fram, birtir svo yfir liðnum öldum, að þar verðr skýr vegr, sem áðr var varla ratljóst, og þoki safninu það fram, sem því nú hefir gert um hin síðustu ár, getr hver miðlungsmaðr um miðbik næstu aldar vitað það heima hjá sér fyrirhafnarlaust, sem hinir lærðustu menn nú vita alls ekkert um. Á hina hliðina hefir safnið hina mestu þýðingu fyrir fasteignir um alt land, bæði opinberar og þær, sem einstakir menn eiga. Um íslenzkt mál hefir og safn þetta hina mestu þýðingu, ekki einungis til fróðleiks, heldr má

»Handrit það, sem þér hafið látið okkur fá til prentunar af íslenzku Fornbréfasafni, hefir verið skýrt skrifað og gott að setja eptir því.«

— þótt sumt sé að varast — af því læra mart, sem notagott mætti vera þann dag í dag í höndum þeirra, sem með kunna að fara, einkum þó fyrir lagamálið nú á dögum, sem enn vantar mikið á að sé búið að ná sér aptr eptir þá meðferð, er það hefir feingið á hinum síðari öldum; og fallegri er dómsályktunar forsögnin forna: »Því er það vor (minn) dómur o. s. frv.« heldr en það form, sem nú tíðkast: »því dæmist rétt að(!) vera«, því að það er rangt mál með öllu, og ætti að vera, skyldi því halda: »því dæmist, að rétt sé«.

Eg þarf hér hvorki að nefna þau söfn né einstaka menn, er greitt hafa enn fyrir mér við safn þetta, því það kemr alt í sama garð og við II. bindið, þótt nokkurra minnist eg fleiri, en þakkað vildi eg hafa þeim öllum. Sérstaklega verð eg þó að geta þess, að bæði Carlsbergssjóðr og Kenslumálaráðuneytið danska veittu mér hér um árið styrk til að rannsaka ýms handritasöfn, svo sem á Einglandi, sem bar æðimikinn árangr fyrir Fornbréfasafnið, og sér þess nokkur merki bæði í þessu bindi og hinu IV., sem þegar er prentað að texta til.

Kaupmannahöfn á gamlaársdag 1896.

Jón Þorkelsson.

Röð og efni bréfanna.

[1]) Röð bréfanna hefir haggazt svo í útgáfunni, að hlaupið er yfir

377, en 390 er tvisvar, svo að tala bréfanna verðr rétt ei að síðr, en Nr. 378—390 á að færast fram um eitt set hvert.

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

1. [1269].

MÁLDAGI Pétrskirkju í Dal undir Eyjafjöllum [er Arni biskup Þorláksson setti].

Árið 1269 setti Árni biskup Þorláksson Magnús bróður sinn á Dal. (Bps I, 716); kynni þessi máldagi að vera frá þeim tíma. AM. 263. Fol. bls. 30 skr. 1598 og er áfast við brot af Oddamáldaga frá 1270 og er ekki ný lína; fyrirsögn við hvorttveggja í sameiningu er «Gamall maldagi». Þessi máldagi er víst eldri en sá frá 1332.

Þetta er partur af dalsmaldaga[1]).

......prestur annar skal sýngia heima huern loghelgann dag. allar tijder. enn annar prestur skal syngia j brautt loghelga daga. þar skal vera messa huern dag a xij manudum oc allar tijder. suo at alldrege skal missa ne einnar. tuær messur skulu vera vm langa fostu drottins daga a mille. oc vigilia defunctorum. oc annan huern dag vmm iola fostu hid siallnazta. oc vmm imbrodaga alla. oc iafnann er vigilia messa er gior til. þadan skal syngia tolf salumessur j hinn nædra dal a xij. manudum. kirkia a oblæta jarn tuenn. guduefiar pell oc margar lausa bækur.

þadann skal syngia i hina yzto mork huern dag helgann oc giallda .iiij. merkur preste oc xl vetta heÿs oc færa j dal. a þorgeirsstodum skal syngia tolf messur or dal oc giallda preste halfa mork vadmala. j midmork skal syngia tolf salu messur oc giallda xviij. aluer bonda þeim sem byr j dal. ecki er skyllt ad fæda prest med þessum messum.

[1]) á spássiu.

2. [um 1270].

Rekaskrá staðarins í Skálholti á norðrströndum.

Landsb. 268. 4to bl. 155a skr. 1601. Þessi skrá er áðr prentuð í Dipl. Isl. II, 24, en þar er þessi afskript ekki notuð; þykir því réttast að prenta hana hér, af því að hún er elzt þeirra afskripta sem nú eru til af skránni. Í bréfabók Gísla biskups Oddssonar eru ein tvö eptirrit af þessari skrá, en ekkert kemr þar nýtt fram.

Þessa reka oc hualvonir [a stadrinn] j skalhollti.

[þria hlu]te j þistilsfirde fra steine þeim er stendur j vidiar[vik]rar(!) ose oc til sualbardzær oss fiordungur j h[ual] huort hann er fluttur eda rekur hann oc gardz reka fra dalnum vestasta oc til saurneisnalækiar(!) attungur j hual med sama mote j millum saurveisnalækiar oc stodvlzlækiar oc allar hualvoner j mille stodulslækiar oc gotuvijkur aull fluttning fra gotuvijk vestanverdri oc til sandær oss. þria hlute j halfum hual med þessum ollum hualvonum æ hann skipan æ huðlum vtan landeigande æ eirnn skurd oc vj vætter j blashual(!) j millum holknær oss. oc hafralonz ær er fimtunga skipte æ hual skal þrimur fimtungum skipta j vij stade. enn þrir af vij lagu til gunnarzstada oc æ stadurinn þä iij halfa oc rada fyrir skotmans hlut ad helmingi. halfann fluttning j millum laxarossens fornna oc hafralonzær. j þria stade skal skipta hual j millum toftær fra sandzenda oc hafralonzær liggur eirnn þridiungur til kirkiunnar æ saudanese. oc annar til hallgeirsstada tueim hlutum huals þeim er epter eru skal skipta j þridiunga æ stadurinn þann eirnn hlut oc sæ er vid hann æ. þessa reka æ(!) fra husatoft þessi oc til fossær fiordung j hual oc þui minna ad stadurinn at mukaþueræ. æ halfann atiauda partt fra steini j lambanese fyrir loni oc j millum [deildarskeria oc grapstiarnar[1]) halfur hualur suo sem til tekst millum deilldarskeria oc grapstiarnar: tolftungur ur þridiungi fiordungur ur þridiungi. . . . .[2])

---

[1]) [strykað út í handritinu; [2]) hér vantar í máldagabókina.

3. [um 1275].

MÁLDAGI Maríukirkju í Krýsuvík.

JSig. 143. 4to bls. 365 á pappír c. 1600 (Garðabók). Máldagi Krýsuvíkr er áðr prentaðr í safni þessu (II, 193) og heimfærðr til 1307; er sá máldagi fyllri, en að mestu eru þeir samhljóða í því, sem báðir hafa. Þessi mun því vera frá dögum Staða-Árna.

Krysevijk.

Mariukirckia j krijsuvijk a heimaland alltt. Herdijsarvijk. ix mæla land a þorkotlustödum. halfann hualreka j Raunnese[1]) millum Rangagiogurs og marckz vid Bedstædinga. og einga[2]) grasnautn med. þria blute hvalz. enn videyingar fiordung. Enn frä mijgande grof til kirkiufiðru eiga stader j skalhollte og krijsevijk. helming hvalz oc vidar oc alla grasnautn. Krijsuvijk ä allan Reka ä kirkiufioru. enn frä kirkiufiðru og til markz vid Herdijsarvijk ä stadurinn j skalhollte helmijng vidar. vid Krijsuvijk. þridiung hualreka eigu bader stader saman til markz vid strandarmenn. enn fiordung hvals vid stadarmenn til vogz. halfann tolftung hvalz j krijsuvik j [stadar hlutum[3]).

---

4. [um 1285].

REKASKRÁ Grundar í Eyjafirði um Tjörnes.

Landsb. 122. 4to bls. 15—16 á pappír skrifað af séra Vigfúsi Jónssyni í Hítardal nál. 1770. Á undan þessu stendr í bókinni «Hólamáldagi» frá 1296 (Dipl. Isl. II, 161). Veit eg þessa skrá nú hvergi finnast nema í þessu pappírshandriti, og tók eg fyrst eptir henni sumarið 1889, sem eg var á Íslandi, og sá strax að hún mundi vera forn. En einginn hægðarleikr er þó að árfæra hana með vissu, heldr að ágizkan. Jón lögmaðr sá sem hér er nefndr mun án efa vera Jón lögmaðr Einarsson. Hann var lögsögumaðr 1267 og 1269—70, og lögmaðr 1277—94 og er skrá þessi sett hér miðjavega á það tímabil. Örnólfr sá, sem hér er getið um, hygg eg muni vera Örnólfr Þorvarðsson í Miklagarði, sem þar er getið 1253 og hefir líklega lífað fram um 1280—90. En Hallr lögmaðr Jónsson er alt óvissara hver er, því að ekki þekkist nú neinn lögmaðr með því nafni. Er því annaðhvort, að þessi maðr hefir verið kallaðr lögmaðr að auknefni (sbr. athgr. séra Vigfúsar), ellegar þá að þetta er Hallr Jónsson af Möðruvöllum — um annan getr ekki verið að tala sem verið hafi lögmaðr eða lögsögumaðr — og hafi hann þá verið lögmaðr eða lögsögumaðr svo sem eitt ár, þó að

---

[1]) Rumnese (!) hdr.; [2]) eingia, máld. 1307 (sbr. Dipl. Isl. II, Nr. 193); [3]) [strandar hluta, máld. 1307.

það sé nú ókunnugt. Hallr á Möðruvöllum var á lífi 1262, en fyrir 1274 virðist hann vera dáinn. Kaup þeirra Jóns lögmanns og hans hefði því átt að fara fram fyrir 1274, en bréfaðr gat kaupgjörningrinn verið löngu síðar. En líklegast er að Hallr sá, sem hér er nefndr hafi verið að auknefni kallaðr lögmaðr.

þessa Reka æ Grund i Eÿiafyrde æ Tiörnnese sem hier seger.

Fyrer Hringvers jordu fiordung i vidreka og i hualreka. og betra er ad hafa en ân ad vera.

J Tungureka ytre helming hvalz. hvort sem helldur er fluttur edur rekur med ollum gôgnum og skotmanns hlut.

allan Reka og flutning fyrir Hallbiarnarstodum med ollum gôgnum og skotmanns hlut. nema alnar kefle.

Firer Isolfsstodum attung i hvalreka og vidreka med ollum gôgnum.

Fyrer Hole âttung med ôllum gôgnum og i odru lage tveir hluter attungs med ollum gôgnum og skotmanns hlut og vidreka.

J Kalvijk og i Diupavijk halfa flutninga og so hvalreka og vidreka med skurdum og skothlut.

. . . . . vijk og skipavijk fyrir Hole. fiordung i hvalreka og vidreka og flutningar með skurdum og skothlut.

J furuvijk helming oskerdann. er Jon logmann hafde af ørnolfe og halfan helming og fiordung ur fiordunge med ôllum gôgnum og skotmanns hlut og vidreka.

J sandholareka halfan flutning og halfur hvalreke og vidreke med skurdum og skothlut.

Hafde Eg Jon logmadur þessa Reka alla med kaupe af Halle Jonssyne lôgmanne[1]).

[1]) Athugs. séra Vigfúsar. «NB. Hallr Jónsson finst ekki í lögmannatalinu og því er þetta rangt, nema þessi Hal·r hafi að aukanafni verið kallaðr lögmaðr eins og Kolbeinn jarl í Árna biskups sögu cap. 12 og Borgarkirkjumáldaga fyrir norðan. Eðr hver skyldi þessi Jón lögmaðr vera? Ekki Jón Jónsson eðr Jón Sigurðsson, þar þeir áttu aldrei með Grund, og ei veit eg hver þessi Jón lögmaðr hafi verið. En þessa lögmenn með Jóns nafni hefi eg fundið í fyrri tíð:

Jón Einarsson 1269 til 1300.

Jón Þorsteinsson 1340.

Jón Guttormsson skráveifa 1360 eðr 61 og

Jón Sigmundsson 1510».

5. [um 1290].

Ættartala Hauks lögmanns Erlendssonar og Steinunar konu hans, samin af Hauki lögmanni sjálfum.

AM. 281. 4to á pappír bls. 205—206, og er án efa tekin eptir Hauksbók, skr. c. 1680. AM. 738. 4to bl. 29—30 á pappír c. 1680 eptir Hauksbók. Aptan við ættartölu Hauks stendr hér: «Haukur Erlindsson seigist skrifad hafa þessa ættartölu». Kafli úr þessari ættartölu er í AM. 115. 8vo með hendi Björns á Skarðsá og að nokkru í AM. 415. 4to.

Ættartalan[1]).

Adam var first skapadur allra manna j verölldinne. hann uar skapadur i dalnum Ebron og nidur settur. þa er hann var burt rekinn vr paradijsu. hann ātti xxx sona oc xxx dætra adra enn Cain. Abel og Seth.

hann var fader Enos.
fodur Cainan.
fodur Mahalael[2]).
fodur fareth[3]).
fodur Enoch.
fodur Matusalem.
fodur lamech.
fodur Noa. [honum baud gud ad giora ørkina[4]).

hans son var Japhet. er hlaut þennann þridiung veralldar er nu byggium vier. þa er þeir brædur skiptu med sier epter Noa fødur sinn. Japhet bygde austur [j] Rucia[5]). þar sem heiter[6]) kiænugardur[7]). fra honum er mannfolk[8]) komid. allt þat er bygger þennann[9]) veg Gricklandshafs.

hans son var javan.
fadir zekim[10]).
fodur Ciprus[11]).
fodur Cretus.
fodur Chelius.
fodur Saturnus i krit.
fodur jupiter.

---

[1]) Nockud lijtil ættartala 738; [2]) Malaleel 738; [3]) Dareth 738; [4]) [sl. 738; [5]) Ruscia 738; [6]) heita 738; [7]) kiænugardar 738; [8]) margt folk 738; [9]) þann 738; [10]) Zekuu, 281; Rekun 738; [11]) Ciprur 738.

fodur Dardanus.
fodur Erconij[1]).
fodur Eroas.
fodur ilus.
fodur laomedon[2]).
fodur Priamus. høfudkonungs i Troio fodur þeirra Ectors.
Munon edur menon hiet kongur i Troio. hann ätte Troian[3]) dottur Priami høfudkonungs.
þeirra son var Tror. er vier køllum þor.
hann var fader loritha.
fodur Hericedei[4]).
fodur vingeþor.
fodur vingenir.
fodur Moda.
fodur Magi.
fodur Sescep.
fodur Bedvig.
fodur Athra.
fodur Heremeth[5]).
fodur skialld[un. er vier kollum skiølld[6]).
hans sonur var Biaf er vier kollum Biar.
hans sonur Gudolfur.
hans sonur finnur.
hans sonur frialafur. er vier kollum fridleif.
hann atti þann son er Vaden hiet. þann[7]) køllum vier Odinn.
Skiolldur var sonur Odinz.
fodur fridleifs.
[fodur fridfroda[8]).
fodur herleifs.
fodur[9]) havardz handrama.
fodur froda.
fodur vermundar hinz vitra.
fodur Olofar.

---

[1]) Exconij 738; [2]) Laomenon 738; [3]) Trioanu 738; [4]) Heriredej 738, [5]) Neremeth, 281, 738; [6]) [ar 738; [7]) hann 738; [8]) [sl. 738; [9]) fader, 281.

modur froda fridsama.
fodur fridleifs.
fodur froda hins frækna.
fodur Jngiallds starkadarfostra.
fodur Hrærekz slaungvanbauga.
[fodur froda.
fodur Haldanar.
fodur Hrærekz hôggvanbauga[1]).
fodur Haralldz hilldetannar.
fôdur Solga[2]).
fodur Rolfs fra am[3]).
fodur Biarnar.
fodur Eivindar austmannz.
fodur Helga hins magra.
fodur Jngiallz.
fodur Ejulfs Rugu[4]).
fodur Vijgaglums.
fodur Vigfus.
fodur Bergs.
fodur Steinunar.
modur þorsteins Ranglatz[5]).
fodur Gudrunar.
modur Hollu.
modur flosa.
fodur Valgerdar.
modur herra Erlends.
faudur Hauks[6]).

Annar son Haralldz hilldetannar var Hrærekur fadir þorolfs [vaganefs[7]).

fodur [vemundar ordlokarz[8]).
fodur Valgardz.
fodur Rafns hinz heimska.
fodur Jôrundar goda.
fodur Vlfs aurgoda.
fodur Svartz.

---

[1]) [sl. 738; [2]) Hôlga 738; [3]) äne 738; [4]) Ruggu 738; [5]) Ranglata(!) 738; [6]) hér bætir 738 við: «Haukur Erlindsson seigist skrifad hafa þessa ættartôlu»; [7]) [sl. 738; [8]) [gardars 738.

fodur Lodmundar[1]).
fodur Sigfus.
fodur Sæmundar froda.
fodur Loptz.
fodur Jons.
fodur þeirra Pals biskups og Sæmundar og Orms Breidbælings[2]) oc Sigurdar.
fodur Jons.
fodur Salgerdar.
modur Steinunnar konu Hauks.

---

6. 3. Oktober 1308. í Hvammi.

Máldagi Hvamms kirkju í Hvammssveit, er Árni biskup Helgason setti, þá er hann vígði kirkjuna.

Landsb. 268. 4to bl. 32a—b skr. 1601. sbr. Vilchinsmáld. Árni biskup Helgason vígir samkvæmt annálum Hvammskirkju um haustið 1308.

Huammur j huammzsueit.

Kirkian j hvamme er helgud gudi allzvalldannda oc sælli gudz modur marie. johanne baptista. petri oc johanne postulum. olafi konungi oc þorlaki biskupi. marie magdalene oc ollum gudz helgum monnum.

kirkiann a lannd a akre oc efra huamm oc enng j äsgardz lanndi.

vj kugilldi. hesta ij. ccc. voru.

þetta ä hvn jnnan sig. kluckur iiij. krossa ij. annann buinn. enn annann smelltann. messuklædi oc kalek. slopp oc kantara käpu. iij. alltaraklædi. märiuskript. peturz skript johannis baptistę. glerglugg. xij. mannada tijda bökr. oc þo eigi eptir skipan. fonntklædi. elldbera. mvnnlogar ij. kerttistikur iij glodaker. biarnnfell. merki ij. messijnngarker ij. bialla lijtil. lijka kräk tiolld vmhuerfis kirkiu. baksturjarnn sæmilig.

---

[1]) Godmnndar(!) 738; [2]) Breiddælings 281, 738.

þa er herra arnne biskup vÿgdi[1]) kirkiu j huamme iiij nottum eptir michaelzmessu lagde hann til kirkivnnar iiij. bæi. ketilzstadi oc hol. rädbardaholtt oc teig. skylldu þeir menn sem ä þessum fyrr nefndum londum hua greida j huamm tijunnd oc tolla oc allar naudsynniar æfinnliga. þeir[2]) sem af kirkiu skulu veitast oc suo sonngur thil hænhusa. lagde jon bondi sueinsson[3]) skylld j lannd sitt glerarskoga. ost[t]oll fiordung ostz eda eyre oc vndir þvij nafnne gafu adrir bønndr osttoll thil kirkiunnar. þeir ed landeigendur voru jnnann þijnnga sem jon gaf. jätte jon herra biskupe tueggia kennemanna skÿlld eptir þuij sem verid hafdi fyrr j huamme. prestz oc diäkns[4]).

---

7. 23. Juni 1309. á Skörðum.

Tveir prestar votta um úrskurð Guðmundar lögmanns Sigurðarsonar um landamerki milli Vatnshlíðar og Vatnsskarðs í Skagafirði eptir eiðfestum vitnisburðum gamalla manna.

Eptir afskript einni á pappír, er eg hefi í höndum, eigi allgamalli; er aptan á hana skrifað: «Samhlioda orginalen Testerar
Thorleifur Briniulfsson Claus H. Jonsson
Profastur j Skagafirdi».

Nafnið Jakob, sem kemr fyrir hér í bréfinu, mun hafa verið fágætt á Íslandi um 1300, en bréfið er þó víst óyggjandi; á orðfæri þess eru og eingar þær misfellur, sem ekki mætti hugsa sér að stöfuðu frá því að haggazt hefði gegnum afskriptir; þó er orðið velnefndr hér dálítið kynlegt, en það getr verið mislestr eða misritan fyrir fyrir nokkuð annað, svo sem fyrrnefndr, eða títtnefndr. Þetta bréf er elzt allra íslenzkra bréfa, sem er dagsett og árfært og vér enn þekkjum, og þekti eg það ekki er eg ritaði það, sem stendr í Dipl. Isl. II, 372. Páll prestr Þorsteinsson, sem hér er nefndr, þekkist frá góðu bréfi 1311 (Dipl. Isl. l. c.). Þar er nefndr Haraldr Sigurðarson og kynni það að vera sami maðr og sá, sem hér er nefndr Haraldr Sigmundarson.

Aullum mønnum [þeim] sem þetta brief siæ edur heira. senda paull prestr þorsteinsson oc jon prestr ormsson Quediu Guds oc sijna. kunnugt giörandi at sub anno gracie Millesimo trecentisimo Nono. nærsta dag fyrir jons Messo baptistæ æ vatnskardi oc vatnshlijd æ skördum á areidarstefnu med tilnefndum grönnum. fyrir Gudmundi lögmanni. vorum vit hiæ. at

---

[1]) 1308 samkv. annálum; [2]) þeir, hdr.; [3]) Jón Sveinsson dó 1355 (ann.) og hefir hann því orðið gamall maðr og búið leingi í Hvammi; [4]) hér kemr í handritinu viðbót frá dögum Gyrðs.

nefndr lôgmadr tok sofallinn eýd af joni þorvallds[s]yne. Haralldi Sigmundarsýni. Oddi jakobssyni oc þorkôtlu sistur hans. sem ôll voru med forelldrum uppalin og sijdan hôfdu greindar jardir setid um siotier ara hlaup. at su væri landeign vatnsskards til thessar[a] ummerkia. at austan. milli fialls oc vatnskards. stendur Raudkolluholl æ argilsbarminum æstan sneiding þann er liggur upp ur lestahuammi. at holinum upp i Rafnakletta. þæ riettsýn[i]s upp Dyaskalar barm eystri sionhending æ fellit. ræda þa leiningadrôg ofan i Skardsæ. at vestan rædr lækr sæ merkium. sem fellur ur litla krokskardi milli vatnskards og vatnshlidar. at nedan rædr vatnskardsæ vestr ad læk er kiemr ur vatnshlydar vatni og fellr i vatnskardsæ.

Enn landeign vatnshlijdar Ræda lestagaut[u]r vestur med vatnenu allt vestr ifir arnarvatnslæk i so kallat storagriot. þæ siondeilldarstefna vestur i kalfatiôrn. þadan sem vôtn renna vestur i læk er fellr nordann ur storakrokskardi og sijdan sem vôtn addraga nordr ur þvi. og ofan eptir Reikiaskardi giegnt ædr sôgdum merkium mots vit litla; krokskard. at so fôllnu profi dæmdi velnefndr lôgmadr Gudmundr þetta obrigdanlega eign jardanna vatnskards og vatnshlijdar eptir þvi sem svarid var. Og til sanninda hier um setium vit ockar jnnsigi fyrir þetta brief æ sama stad ari oc degi sem fýr hermir.

---

8. [um 1310].

ÆTTARTALA Pétrs Jónssonar og Þorleifs ens haga Eyvindarsonar.

AM. 748. 4to bls. 26, aptan við brot af Eddu, skb. frá 14. öld. Prentuð að nokkru leyti í Sturl. Oxford. II. 399—400.

Adam var fadir seth.
fodvr enos.
fodvr kainans.
fodvr Malalie.
fodvr phared.
fodvr enon.
fodvr matvsalem.
fodvr lamech.
fodvr noa.
Noe var fader jafeds.
[fodvr] iaphans.

fodvr zechimms.
fodvr ciprvs.
fodvr cretvs.
fodvr celivs.
fodvr satvrnvs i krit.
fodvr iupiter.
fodvr dardanvs.
fodvr erikonij.
fodvr ereas.
fodvr jlivs.
fodvr lamedon.
[fodvr] priami havfvdkonvngs i troio.
fodvr þeirra ectoris oc alexandri.

Mvnon edr mennon het konvngr einn i troio hann atti troam dottur priami konvngs.

þeirra son var tror er vær kavllvm þor.
hann var fadir lorika.
hans son het eredei.
hans son vengeþor.
hans son var vingener.
hans son meda.
hans son magni.
hans son sesep.
hans son bedvic.
hans son attra.
hans son trinam.
hans son eremeth.
hans son skialldvn. er vær kavllvm skiolld.
hans son Biaf er vær kavllvm biar.
hans son Godolof.
hans son finnr.
hans son frialaf. er vær kavllvm fridleif.
hans son odinn.
hans son skiolldr.
fadir fridleifs.

fodvr fridfroda er red fyrir danmavrkv þa er kristr var borenn.

frodi var fadir herleifs.

fodvr havars handrama.
fodvr froda ens frækna.
fodvr vermvndar vitra.
fodvr olofar.
modvr froda fridsama.
fodvr fridleifs.
fodvr froda frækna.
fodvr ingiallz starkadarfostra.
fodvr hræreks. slavngvandbavga.
fodvr froda.
fodvr halfdanar.
fodvr hræreks hnoggvandbavga.
fodvr harallz hillditannar.
fodvr hræreks.
fodvr þorolfs voganefs.
fodvr vemvndar ordlokars.
fodvr valgards.
fodvr hrafns heimska.
fodvr iorvndar goda.
fodvr vlfs avrgoda.
fodvr svartz.
fodvr lodmvndar.
fodvr grims.
fodvr svertings.
fodvr vigdisar.
[Modvr] s[t]vrlv j hvammi.
fodvr snorra froda i reykiahollti.
fodvr þordisar.
[Modvr stei]nvnar[1]).
Modvr ingibiargar[2]).
Modvr jons[3]).

---

[1]) Árni Magnússon og Guðbrandr Vigfússon lesa Gnðrúnar, en það er tæplega rétt. Jón frá Grnnnavík les: Sigríðar, sem einnig er rangt. Jón Sigurðsson vill lesa eins og hér er gert. Faðir Steinunar mun hafa verið Oddr Ólason á Söndum, svo að hún hefir verið hálfsystir herra Rafns. Steinunarnafnið er einmitt í þeirri ætt; [2]) Pétr var maðr Ingibjargar, en hver faðir hennar var er óvíst; [3]) séra Jón Pétrsson átti Hallkötln dóttur herra Rafns. Þeirra börn Pétr, herra Sturla og Steinnnn, er Guðmundr átti Þorsteinsson, Skeggjasonar.

fodvr petvrs.

Hvamstvrlv son var oc sighvatr oc þordr oc sveinn oc dætr helga oc vigdis.

helga var ɱ[odir] þeirra egils solmvndar sonar oc gydv.

vigdisi atti Geller at brianslæk.

þeirra d[ottir] var þordis er atti Gisli markusson oc þorvnn er[1]) atti eyvindr p[restr] þorarinsson f[adir] þorleifs ens haga[2]).

[stvrla j] hvami.
fadir [helgv.
ɱodvr] gydv [solmvndardottvr].
ɱodvr [helgv.
ɱodvr herra] ketils[3]).

[kvelldvl]br v[ar
fadir skall]agrims.
[fodvr egils].
fodvr þor[steins.
fodvr h]riflv.
[fodvr skvla].
fodvr þor[dar.
fodvr] bavdvars.
[fodvr gvdn]yiar.
ɱodur [sighvats oc] snor[a].

---

9. [1312].

Fjarðatla á Íslandi.

AM. 415. 4to bl. 1b—2a, skinnbók rituð hér um bil 1312; þar með er afskript Arna Magnússonar; rifið er úr skinnbókinni, svo að fylla verðr út það sem vantar í fjarðaskrána eptir yngri afskriptum, (AM. 731. 4to með hendi Björns á Skarðsá). Fjarðatal þetta er gefið ágætlega út í riti Dr. Kålunds Bidr. til en hist.-topogr. Beskr. af Island II, 359—72 og er hér fylt það sem

---

[1]) Það sem nú kemr er ritað á spássíu hægra megin; [2]) Þorleifr hagi dó 15. Maí 1315. Það sem nú fer eptir er ritað á spássíu vinstra megin, og er hún nærskorin mjög; [3]) herra Ketill Þorláksson dó 7. Okt. 1342. Mýramannaætt, sem hér er rakin niðr til Sturlunga, er þrædd á sama hátt og í Hauksbók.

vantar í skinnbókina á sama hátt og þar er gert. Það er einnig prentað í Sturl. Oxf. 1878 II, 474, en ekki fylt til fulls. Það kann að vera nokkru eldra en skinnbókin, en valt er að geta á hvað gamalt það kann að vera.

[Þessi ero fiarðanǫfn a jslandi.
J austfiǫrðvm.
Finna fiǫrðr.
Miðfiǫrðr.
Vapnafiǫrðr.
Borgarfiǫrðr.
Loðmvndarfiǫrðr.
Seyðarfiǫrðr.
Miovafiǫrðr.
Norðfiǫrðr.
Hellisfiǫrðr.
Viðfiǫrðr.
Gerpir.
Eskifiǫrðr.
Reyðarfiǫrðr.
Faskrvðsfiǫrðr.
Stǫðvarfiǫrðr.
Breiðdalsfiǫrðr.
Berofiǫrðr.
Alptafirðir. ij.
Lonafiǫrðr.
Papafiǫrðr.
Horn.
Skarðsfiǫrðr.
Hornafiǫrðr.
Þessir ero j svnnlendinga fiorðvngi.
Stakks fiǫrðr.
Hafnarfiǫrðr.
Kollafiǫrðr.
Hvalfiǫrðr.
Grvnna]f[iorðr].
[Borgar]f[iorðr].

[Þess]ir fir[ði]r ganga af borgarfirði ok [hverfa j vestfirðinga fiorðvng.

Stravmfiðrðr.
Hafrsfiðrðr.
Stravmsfiðrðr.
Snæfellsnes.
Breiðifiðrðr
Kirkiofiðrðr.
Grvndarfiðrðr.
ǫnv]ndarf[iorðr].
[V]rthvalaf[iorðr].
kolgrafaf[iorðr].
hrǫn f[iorðr].
Miova f[iorðr].
Vigra f[iorðr].
Alpta f[iorðr].
hvams f[iorðr].
Gelld f[iorðr].
[Gils] f[iorðr].
[kro]gs f[iorðr].
[þ]orska f[iorðr].
divpa f[iorðr].
Gvfo f[iorðr].
kolla f[iorðr].
kvigindis f[iorðr].
Skalmar f[iorðr].
Vattar f[iorðr].
kerlingar f[iorðr].
kialka f[iorðr].
Valtz f[iorðr].
Vaðill. Barð.
patrex f[iorðr].
Talkna f[iorðr].
fors f[iorðr].
Reykiar f[iorðr].
Trostans f[iorðr].
Geirðiofs f[iorðr].
Arnar f[iorðr].
dýra f[iorðr].
Avnvndar f[iorðr].
Svganda f[iorðr].

Skvtils f[iorðr].
Alpta f[iorðr].
Seyðis f[iorðr].
hestz f[iorðr].
Skotu f[iorðr].
Miova f[iorðr].
Vatz [fiorðr].
Reykiar f[iorðr].
Jsa [fiorðr].
kallda lón.
Jokvls [fiorðr].
Leiro [fiorðr].
Rafns [fiorðr].
Lóna [fiorðr].
Rangali.
Veiðilausa.
Norð f[iorðr].
horn.
Fvro f[iorðr].
þ[ar]alatr f[iorðr].
Reykiar f[iorðr].
Biarnar f[iorðr].
drangar.
Eyvindar f[iorðr].
Ofeigs f[iorðr].
Jngolfs f[iorðr].
Norð f[iorðr].
Trekyllis vik.
Reykiarf[iorðr].
Veiðilaus.
Biarnar f[iorðr].
Steingrims f[iorðr].
kolla f[iorðr].
Bitro f[iorðr].
Rvta f[iorðr].
Þessir ero i norðlendinga fiorðvngi.
Mið f[iorðr].
Vatna f[iorðr].

Skaga f[iorðr].
Siglo f[iorðr].
Heðins f[iorðr].
Olafs f[iorðr].
Eÿia f[iorðr].
þorgeirs f[iorðr].
Sk[ialfandi fiorðr].
O[xar fiorðr].
þ[istils fiorðr.
Langanes].

---

10. [1312].

Tylftatal umhverfis Ísland.

Tylftatal þetta er til í mörgum afskriptum og er áðr prentað í Dr. Kålunds Bidr. til en hist.-topogr. Beskr. af Island II, 373—75, og lætr hann þá skoðan uppi, að þessi skrá kunni að stafa að einhverju leyti frá söfnum Hauks lögmanns Erlendssonar, og það tel eg ekkert efamál að þetta er mjög fornt, þótt óvíst sé að árfæra. En tylftatalið árfæri eg því hér til 1312 að það er alveg af sama tagi og fjarðatalið og að sínu leyti mjög svipað skattbænda skránni frá 1311 (Dipl. II, 205), svo að vel má það vera að þetta stafi að einhverju frá sama fróðleikssafnara. Að öðru leyti verðr þetta að eiga sig, og getr hver haft um það þá skoðun, er honum sýnist, og má vera að þetta sé enn eldra, en hér er sett.

A.

AM. 194. 8vo bl. 27b skb. c. 1380; AM. 281. 4to bls. 189 á pappír c. 1680.

Or noregi fra stadi er iiij dégra sigling til féræyia. ænn þadan þriGia til [jsland]z [j] austfiordu til horns.

[Sua er sagt at vmhvuerfis jsland se vij [dægra] sigling ath [h]raudum byr oc skiptiz sua sem þ[ar]f. [þvi at eigi] ma eitt vedr hafa[1]).

Dægr sigling fra h[orn]i til hiorléfs haufda.

ônnur til reykian[ess].

---

[1]) [Þetta stendr í 194 á öðrum stað, en á auðsjáanlega í raun réttri hér heima. 281. sl. hingað að.

þridia til bardz.
fiorda til horns hins v[estara].
[fimta] til skaga.
setta til langanes.
si[aun]da til horns[1]).
Vm endilangt jsland ero taldar xx daglæidir a sumarsdegi ænn iiij vm þuert.
Siau dægra sigling er fra jslandi til noregs mids[2]).

B.

AM. 193. 8vo á pappír skr. c. 1620. Rithætti handritsins er hér eigi haldið; hann er sýndr áðr í Dipl. Isl. II, 205.

Fra horni fyrir avstan er kôllvð tylft siavar oc til vestmannaeyia.

ij. a reykianes.
iij. a snæfellsnes.
iiij. vndir barð.
v. a hornstrandir.
vj. a vatnsnes.
vij. a skaga.
viij. a siglvnes.
ix. a latr.
x. a tiðrnes.
xj. a langanes.
xij. æstr vndir [horn j norðfirði].

C.

AM. 67. 8vo bl. 19—20 skr. 1664 á pappír. Þar á spássíu hefir Árni Magnússon lagt saman viknafjöldann (132).

---

[1]) ÁM. 281. 4to bætir hér við: og eru ij tilfter i dægur sigling. 14 tilfter hafa nockrer reiknad vm hverfis Jsland riettleidis ad sigla fyrer hvert nes; [2]) þá kemr um vegaleingdir erlendis.

Tilftter i krijngum jsland.

1. fra horne i hornafyrde oc j Jngolfzhofda oræfen xij vikur siofar.

2. fra Jngolfzhofda til hiorleyfshöfda a mille Allttavers[1]) oc myrdals xij vikur.

3. fra hiorleyfshofda oc j þiossar oz xij. vikur.

4. fra þiossaros oc ad drypttarsteine[2]) a Reykiarnese xij vikur.

5. fra drypttarstejne[2]) oc ad ondverdarneze vndir snæfells jokle xij vikur.

6. fra øndverdarnese oc [ad] straumzneze fyrer nordan raudasand xij vikur.

7. fra straumznese oc ä hornstrander xij vikur.

8. fra hornstrondum oc ä vatznes xij vikur.

9. fra vatznese oc vnder vlfdalafioll[3]) xij vikur.

10. fra ulfdalafiollum[2]) oc a langanez xij vikur.

11. fra langanese oc a horn j nordfyrde [xij vikur].

[12. fra Horne j Nordfirde og til Hornafiardar xij vikur].

oc er þa farid vmm kryng.

D.

AM. 281. 4to bls. 207—8 á pappír skr. c. 1680. Þó að þetta sé ekki hið eiginlega tylftatal, er það þó samkynja og læt eg það því fylgja hér.

So seigia vitrer menn ad vr Norege fra stadi sie vij dægra sigling til Horns ä austanverdu Jslandi.

enn fra sniofellsnese iiij dægra sigling til hvarfsins a Grænlande.

af Norege skal jafnan sigla j vestur til Hvarfs ä Grænlandi. oc er þa siglt fyrir nordan Hialtland þvi ad eins ad allgod sie siofarsýn. enn fyrir sunnan færeyar. so ad sior er j midium hlijdum. enn so fyrir sunnann Jsland ad hafa af fugl oc hval.

fra Reykianese ä sunnannverdu Jslandi er þriggia dægra haf til alldublaups ä jrlandi j sudur. enn fra langanese ä nordanverdu Jslandi er iiij dægra haf til Sualbarda. nordur j

---

[1]) Allttaness(!) hdr.; [2]) = Dýptarsteini; [3]) Í handritinu stendr Ulfalldafjöll(!).

hafsbotn. enn dægursigling er fra kolbeinseý nordur til Grænlandz obigda[1]).

11. [1312].

Biskupatal í Niðarósserkibiskupríki hið forna.

A.

[Biskupatal Hauks],

AM. 415. 4to bl. 11b skinnbók skr. að vísu c. 1312; AM. 258b. 8vo afskript Árna Magnússonar af 415. Þvi sem stendr í hornklofum hef eg bætt við.

Þesser hafa verit archibiskupar i niþarosi.

Sigvrðr[2]) [1022—1031].
Grimkell[3]) [1015—1032].
Jon[4]) [c. 1035—c. 1049].
Rvðolfr[5]) [c. 1050—1052].
Ragnarr [c. 1052—1060].
ketill [c. 1060—1070].
asgautr[6]) [c. 1070—c. 1090].
sigvrðr [c. 1090—c. 1110].
aðalbrikt [c. 1110—c. 1120].
Simon [d. c. 1140].
Jvar[7]) [skrauthanzki Kálfsson hins ranga, verðr

[1]) Þessi athugasemd fylgir í handritinu:

þenuanu gamlann Jslendskann Re[i]kning 96 viknr vudau Snæfellsjokle og til Hvarfsins å Grænlandi(!), þo Eiriksstefna se mikln stittre, enn vppa hvarfid ad sigla er ohættast lyka hiedan sem vr Norege vtan vegna oknnnngleika ad hallda styst nær Eirekzstefnn et cetera.

[2]) Signrðr biskup riki (Jón Sigurðr) var hirðbisknp Ólafs könnngs Tryggvasonar 995—1000, og hafði Ólafr konnngr haft hann með sér frá Englandi; eptir fall konnngs fór hann til Sviþjóðar og var þar leingi kristniboði. Hér mun þó varla vera átt við hann, heldr muu þetta vera Sigurðr hirðbisknp Ólafs konungs helga; getr hans fyrst 1022, og á lífi er hann enn 1031 (Flat. II, 189, 369, 373); [3]) Grímkell biskup var systursou Sigurðar bisknps ríka, og hirðbiskup Ólafs konnngs helga; haun var enn á lífi í Aug. 1032 (Flatb. I, 516; II, 375); [4]) Jón biskup hefir verið bisknp á dögum Magnús konungs góða. Í Flatb. I, 516 er haun talinn fjórði bisknp i Þrándheimi, og er það rétt, þegar Signrðr ríki er taliuu með; [5]) Roðúlfr bisknp var á Íslaudi c. 1030—1049 (Islb. kap. 8; Bps I, 65). Hann dó 1052.

[6]) Flateyjarbók (I, 516) segir Ásgant systnrson Grímkels bisknps, og fær það vel staðizt. Hitt getr ekki staðizt, er segir á sama stað, að hann hafi verið þriðji biskup í Þrándheimi. Ásgautr hefir augsýnilega verið á dögam Ólafs konungs kyrra; [7]) Íslendingr. Hann virðist ekki vera orðinn biskup 1139 (sbr. Hkr. Ungersútg. bls. 374—35; Mork. 219);

biskup c. 1140].
Reiþar [d. 1151].
Jon [Birgisson 1152—1157].
Eysteinn [Erlendsson 1161—1188].
Eirikr [Ivarsson 1188—1205].
þorir [hinn víkverski 1205 -1214].
GvtHormr [1215—1224].
petr [Brynjólfsson 1225—1226].
þorir [þrænzki 1227—1230].
Sigvrðr [tafsi Erlingsson 1230—1252].
Savrli [1252—1254].
Einar [Gunnarsson 1255—1263].
hakon [1265—1267].
Jon [rauði 1267—1283].
Jorvndr [1288—1309].
Eilifr [korti Árnason 1309—1332].

xxv.

i biorgýn.
Biarnarðr[1]) [eptir 1070].
Sveinn [c 1100].
Magni[2]) [d. c. 1130].
Ormr[3]) [c. 1130—c. 1139].
Sigvrðr [c. 1139—1156].
Nikoláss[4]) [Pétrsson 1156—c. 1161].
Pall [1156—1194].
Marteinn [1194—1216].
havarðr [1217—1224].
arni [1226—1256].
petr [1256—1270][5]).
Narvi [1278—1304].

xij.

j stafangri.
Reinallr [d. 1135].

---

[1]) Bjarnharðr biskup var á Íslandi c. 1051—1070 (Islb. kap. 8; Bps. I, 65); [2]) Sbr. Hkr. Ungersútg. bls. 679, 701; [3]) Hin biskupatölin nefna hann Óttar, og á hann að hafa verið Íslendingr (sbr. B og Keyser den norske Kirkes Hist. I, 169); [4]) Nikulás var meðbiskup Páls biskups til c. 1161; [5]) Hér er hlaupið yfir Askatin 1270—1277.

Jon [Birgisson 1135—1152][1]).
Petr [1152—c. 1160].
amundi [c. 1160—c. 1172][2]).
Eirikr [Ívarsson skrauthanzka c. 1172—1188][3]).
Niall [1188[4])—1207].
heinrekr [1207—1225].
askell [1226—1254].
þorgils [1254—1276].
arni [1277—1303].

x.

i avslo.
asgautr [c. 1075].
þorolfr [c. 1080].
aslakr [c. 1090].
Geiraldr [c. 1100].
kolr islenzki [þorkelsson c. 1100—c. 1120].
petr [c. 1120—c. 1140].
Vilhialmr [c. 1140—1157].
þorsteinn [1157—1169].
Helgi [1170—1190].
Nicholass [Árnason 1188—1225][5]).
Ormr [1226—1244].
Ragnar [1244—1247].
Hakon [1248—1265][6]).
Andres [1267—1287].
Eývindr [1288—1304].

xvi.

i hamri.
arnhallr [varð biskup í Hamri 1152].
Ormr [orðinn biskup 1164].
Ragnar [d. c. 1189].
þorir [orðinn biskup 1190, d. 1196—97].
Jvar [skjálgi 1197—1221].
hallvarðr [1221—1231].

---

[1]) Jón varð erkibiskup 1152; [2]) Ámundi biskup dó 1183; [3]) Eirikr varð erkibiskup 1188; [4]) Flatb. II, 633; [5]) Flatb. II, 633; III, 83; [6]) Hákon varð erkibiskup 1265.

Pall [1232—1251].
Petr [1253—1260].
Gillibert [1263—1277].
þorfinnr [1278—1285].
Jorvndr [1286—1288][1]).
þorsteinn [1288—1305].

xij.

i kirkiovagi.
Vilhialmur [hinn gamli; varð biskup c. 1102, d. 1168.
Vilhialmr [1168—1188].
Biarni [Kolbeinsson, d. 1222].
Jofreyr [1223—1246].
Heinrekr [1247—1269].
Petr [1270—1274].
Dolgfinnr [1286—1309].

vij.

j færeyiom.
Gvðmvndr [c. 1120].
Mathevs [d. 1157].
Sveinn [d. 1212].
Savrkvir [1216—1237].
Bergsveinn [d. 1244].
petr [1246—1266].
Gavti [1267—1268].
Erlendr [1269—1308].

viij.

j skalahollti.
Jsleifr [Gizurarson 1056—1080].
Gizvr [Ísleifsson 1080—1118].
þorlakr [Runolfsson 1118—1133].
Magnvs [Einarsson 1134—1148].
Klæingr [þorsteinsson 1151—1176].
Thorlakr [hinn helgi þorhallason 1178—1193].
Pall [Jónsson 1194—1211].
Magnvs [Gizvrarson 1213—1237].
Sigvarðr [þéttmarsson 1238—1268].

---

[1]) Jörundr varð erkibiskup 1288.

arni [þorlaksson 1269—1298].
arni [Helgason 1304—1320].
xj.

at holvm.
Jon [hinn helgi Ögmundarson 1106—1121].
ketill [þorsteinsson 1122—1145].
Biorn [Gilsson 1147—1162].
Brandr [Sæmundarson 1163—1201].
Gvðmvndr [góði Arason 1203—1237].
Botolfr [1238—1246].
heinrekr [Kársson 1247—1260][1]).
Jorvndr [þorsteinsson 1267—1313].
viij.

a grœnlandi.
Eirikr [1112—1121][2]).
haraldr [1124—1150][3]).
Jon kvarr [1150—1187][4]).
Jon smyrill [1188—1209].
Helgi [1212—1230].
Nicholas [1234—1242].
Olafr [1246—1280].
þorðr [1288—1314].
viij[5]).

B.

Biskupatal Stokkhólmsbókar.

Stockholm. Isl. 5. Fol. bl. 59a—b. skinnb. c. 1360 og er þetta alt ritað með einni hendi. A virðist að vísu ekki liggja til grund-

---

[1]) Hér er hlaupið yfir Brand biskup Jónsson 1263—1264; [2]) Landnáma (Isl. s. I, 331) nefnir Ólaf Grænlendingabiskup c. 1060; [3]) = Arnhallr. Hann fór til Noregs 1150 og vildi eigi fara aptr til Grænlands. Hann varð biskup í Hamri 1152; [4]) Annálar kalla hann Jón kút; [5]) Hinumegin á blaðinn þar sem biskupatalið stendr (bl. 11a), er þessi klansa með hendi c. 1400:

Hann magni er nockut malngur til sinna yfirbodara ok alldra. er ongnm heill ok eci sier sialfum.

vallar fyrir þessu biskupatali, en þau eru bæði gerð alveg samtíða, svo að bezt fer á að láta þau fylgjast að. Biskuparöðin í Niðarósi geingr leingra fram í A ogendar þar með Eilífi korta (1309—1332), en hér með Jörundi [1288—1309]. En Óslóar biskupar ganga hér leingra fram og endar röðin með Helga (1304—1322), en þar með Eyvindi (1288—1304); sömuleiðis ganga hér Stafangrs biskupar leingra fram og endar röðin hér með Katli (1304—1317), en þar með Árna (1277—1303).

J þrandheimi var fyrstr lyðbiskup. sigurdr.
þa Grimkell.
þa jon.
þa Rudulfr.
þæ Ragnarr.
þa ketill.
þæ asgautr.
þa sigurðr.
þa sigurdr monacus[1]).
J Nidarose var fyrstr. adalbrict.
þæ simvn. hann kom fyrst tiund æ noregh[2]).
hreidarr var hinn fysti eRkibiskup j noreghs konungs Riki. hann kom æigi til stols sins. þviat hann andadiz j sudrlondum. þa er hann for heim fra ui[g]slu.
Jon var fyrstr eRkibiskup j nidarose.
þæ eysteinn.
þæ eirekr.
þa þoreR.
þa Guthormr.
þa petr.
þa þoreR.
þa sigurdr tafse.
þa saurli.
þa EinaR smiorbackr.
þa hokon.
þæ jon Raudr.
þa jorundr [1288—1309].
J oslo uar fyrstr asgautr biskup.
þa þorhallr[3]).

[1]) Þessum sleppir A; [2]) hér hleypr skinnbókin yfir Ívar skrauthanzka Kálfsson; [3]) Þórólfr, A.

þa aslackr.
þa geirarðr[1]).
þa kolr.
þa petr.
þa vilhiælmr.
þa þorsteinn.
þa helgi.
þa Nicholæs.
þa ormr.
þa þorckell[2]).
þa hakon.
þa andres.
þa eymundr[3]).
þa helgi [1304—1322].
J seliu var fẏrstr Biarnardus biskup.
þa magnus[4]).
þa sveinn[5]).
þa ottar jslendingr[6]).
þa sigurdr.
þa Nichulæs.
[J] Bẏorgẏn uar fẏrstr pæll biskup.
þa Marteinn.
þa halluardr[7]).
þa arni.
þa petr.
þa ascatinn.
þa arni[8]) [1305—1314].
þa narfui [1278—1305].
J stafangri var fyrstr Reinhallr biskup.
þa jon.
þa petr.
þa amundi.
þa eireckr.
þa niæll.
þa heinrekr.

[1]) Geiraldr A; [2]) Ragnarr A; [3]) Eyvindr A; [4]) A hleypr yfir Magnús en setr eptir Svein: Magna; [5]) sum önnur biskupatöl hlaupa yfir Svein; [6]) Ormr, A og er rangt; [7]) Hávarðr A; [8]) hér er röðin skökk og á Narfi að standa á undan Árna. A hleypr yfir Ascatin.

þa ascell.
þa þorgils.
þæ arni.
þa ketill [1304—1317][1]).
J færeÿium var fyrstr Gudmundr biskup.
þa Matheus.
þæ hroi.
þæ sueinn.
þæ sorckuir.
þæ Bergsueinn.
þæ petr.
þæ Gauti.
þæ erlendr [1269—1308].
J orckneyium var fyrstr vilhiælmr[2]).
þa iofreÿrr.
þa hiorfi[3]).
þæ heinreckr.
þa petr.
þæ Dolgfinnr [1286-1309].
A Grænlandi var fÿrstr Eireckr biskup.
þæ arnhalldr.
þa jon.
þa helgi.
þa nicholas.
þa olafr.
þæ þorðr [1288—1314].

[1]) Hamarsbiskupar eru ekki taldir í skinnbókinni; [2]) hér er hlaupið í skinnbókinni yfir Vilhjálm annan d. 1188 og Bjarna Kolbeinsson d. 1222; [3]) = Herui í biskupatali Björns á Skarðsá (1350), og er hans ekki getið annarstaðar.

12. [1312].

ÁBÓTATAL á Íslandi hið forna (Hauks lögmanns).

AM. 415. 4to bl. 11b skb. c. 1312 og kemr þetta beint á eptir Biskupatalinu[1]).

Þessir hafa abotar verit.
at þingeẏrvm.
Vilmvndr þorolfsson [1133—1148].
Asgrimr. [d. 1161].
þorbiorn. [varð ábóti 1162].
karll jonsson. [1169—1181, 1187—1207].
kari Rvnolfsson. [1181—1187].
þorarinn Sveinsson. [1207—1255].
Vermvndr nialsson. [1255—1279].
Biarni. [Ingimundarson 1280—1299].
haꝍskvldr. [1300—1309].
at mvnka þvera.
Nikvlass hallbiarnarson. [d. 1159].
Biorn glvmsson. [1161—1181].
hallr Ram[n]sson. [1184—1190].
Einaʀ nialsson. [d. 1196].
Ormr skeggiason. [d. 1222].
ketill hallzson. [d. 1229].
arni hialltason. [1229—1252].
Eyiolfr branzson. [1254—1293].
liotr. [1293—1296].
þorir haraldzson. [1298—1323].
i þykkvabæ i veri.

---

[1]) Hér kemr eptir ábótatalið í skinnbókinni konungatal á norðrlöndum og þar með fylkjatal i Noregi (sbr. Dipl. Isl. II, 532), og læt eg það fylgja hér neðanmáls.
Ragnar loðbrok.
Sigurðr ormr i avga.
Aslaug. Sigurðr hiortr.
Ragnildr.

THorlakr hinn helgi. [príor 1168; ábóti 1170—1175].
Gvðmvndr bialbason. [1178—1197].
Jon loptzson. [1197—1224].
hallr Gizvrarson. [1225—1230].
arnor avzvrarson. [1232—1247].
Brandr Jonsson. [1247—1262].
Rvnolfr Sigmvndarson. [1264—1307].
loðmvndr. [1307—1313].

i viðey.

ARnoR helgason. [1247—1249].
Rvnolfr Olafsson. [1250—1299].
andreas dreingr. [1305—1325].

---

noregs konvngar.
Haralldr harfagri.
Eirikr bloðøyx.
Hakon goði.
Haralldr grafelldr.
Hakon jarll enn Riki.
Olafr tryggvason.
Eirikr jarl. Sveinn jarl ok hakon jarl.
Olafr hinn helgi. haralldzson.
knvtr hinn Riki.
Sveinn alfivuson.
Magnus Riki Olafsson.
haralldr hinn harðraði.
Magnns hinn goði.
Olaf[r] hinn kyRi.
Magnns berfættr.
Hakon þorisfostri.
Signrðr jorsalafari. Eysteinn. Olafr.
Haralldr gillí.
Magnns blindi.
Jngi. Signrðr. Eysteinn.
Hakon herðibreiðr.
Magnns erlingsson.
Sverrir Magnusson.
Hakon.
Jngi. erlingr. steinvn philipns.
[Hakon galinn.
Hakon vngi*).
Magnns hinn goði.
Eirikr Magnns.
Hakon Magnns. [1299—1319].

[Fylkiatal].

Hreinafylki.
Vingvlmork.
Vestfolld.
Egðafylki
Rygiafylki.
Havrðafylki.
Sygnafylki.
Firðafylki.
Svnnmærafylki.
Ravmdælafylki.
Norðmærafylki.
Orkndælafylki.
Gavldælafylki.
Steindælafylki.

---

*) [þannig

at helgafelli.
avgmvndr kalfsson. [d. 1187].
þorfinnr þorgeirsson. [1187—1216].
ketill hermvndarson. [1217—1220].
hakell[1]) Magnvsson. [1226—1244].
olafr hiorleifsson. [1258—1302].
Gvðmvndr þorvarðzson. [1305—1308].
þorðr Gvðmvndarson. [1308—1324].

Stiorndælafylki.
Skavnafylki.
Verdælafylki.
Spárbyggiafylki.
Eynafylki.
Navmdælafylki.
Haleygiafylki.
Ravmariki.
Hringariki.
Heinmork.
Gvðbrandzdalir et cetera.

þessir ero danakonvngar.

Ragnar loðbrok.
Sigvrðr ormr i avga.
Havrða knvtr.
Gormr hinn gamle.
haralldr.
Sveinn tiygvskegg.
Knvtr. Riki.
havrða knvtr.
Magnus Riki Olafsson.
Sveinn Vlfsson.
haralldr. hein S[veins]s[on].
knvtr. helgi S[veins]s[on].
Olafr S[veins]s[on]. viij. ar.
Eirikr eygoði S[veins]s[on]. viij. ar.
NicHolass S[veins]s[on]. xxx. [ar].
Eirikr eymuni .iij. ar.
Eirikr lamb. v. ar.
Sveinn Sviðandi. viij. ar.
Valdemarr. xxv. ar.
knutr. xx. ar.
Valdemarr. xxxix. ar.
Eirikr. ix. ar.
Abel. iij. ar.
Cristoforus.
Eirikr.
Eirikr Eiriksson [1286—1319].

Ragnarr loðbrok.
Biorn jarnsiða.
Eirikr biarnarson.
Eirikr Ræfilsson.
Emundr ok Biorn at havge.
Eirikr emvndarson.
Biorn sonr hans .l. ara.
Eirikr sigrsæli ok Olafr,
Olafr sænski.
Avnvndr jakob.

---

[1]) þannig skinnb. og hleypr yfir Hall Gizurarson 1221—1225.

j saurbæ.
þorkell skvmsson. [d. 1203].
Eyiolfr halzsson. [vígðr 1206; dó 1212].
j hitardal.
Hreinn styrmisson. [1166—1177].
hafliþi þorvalldzson. [d. 1201].
ok þessir varo lærsir hia.
þorsteinn [d. 1224].
lambkar. [d. 1249].
Rvnolfr. [d. 1237].

---

13. [1315].

Máldagi Saurbæjarkirkju á Kjalarnesi [er Arni biskup Helgason setti].

Landsb. 268. 4to bl. 49a—b skr. 1601. þetta mun vera mál-

Emvndr Olafsson.
Steinkell.
Hakon.
Jngi Steinkelsson ok hallsteinn ok blotsveinn.
Jngi ok philippus hallsteinssynir.
Rǫgnvalldr sonr Olafs nes. konungs.
Kolr blotsveinsson. hann kolloðv suiar Eirik arsæla.
Savrkvir kolsson.
Eirikr helgi eatvarðarson.
Magnus heinreksson.
karll Savrkvisson.
knvtr eiriksson.
Savrkvir karlsson xij ar.
Eirikr knvtzson ix ar.
jon Savrkvisson.
Eirikr Eiriksson.
Valdemarr Birgisson.
Magnus birgisson.
Birgis Magnusson [1291—1319].

Eptir Konungatalið kemr »Langfeðgatal fra noa til varra konunga» og er rakið niðr til Haralds hárfagra og Hörðaknúts.

dagi Árna biskups Helgasonar (sbr. Dipl. Isl. I, 401). Máldagi þessi stendr í máldagabókinni fornu meðal máldaga frá tímum Gyrðs biskups, en augljóslega er hann eldri, og hefir Gyrðr líklega tekið hann upp hér um bil óbreyttann úr máldagabók Árna Helgasonar eins og Grjóteyrarmáldaga (Dipl. Isl. II, 222).

Saurbæ[r].

Sä er mäldagi kirkiunnar j saurbæ ä kialarnesi ad þar skal liggia til kirkiu x hunndrad þriggia alnna aura j Saurbæiarlanndi slijkra sem gannga j kialarnesþijngi.

þar fylgia oc x kýr oc gridungur tvævetur oc kugilldis ross iij. er j haustlagi c voru. hunndradz ketill. xij manada tijdabækur oc þrenn messufot. gylltur silfurkalekur sa er stendur nærri ix aurum. alltaraklædi iiij. sloppur oc kanntara kapa. skrijn oc baksturjarnn. krossar iiij. peturz lijkneski oc mariu lijkneski. tabulum fyrir alltari. jons likneski oc mariu lijknneski. vnndir krossi yfir alltari. glodaker og elldbera. kerttistikur iij oc ein brotin. sacrarium munnlog. skijrnnar sær oc ketil. eirnn lektara. handbækur ij. abreidsl. tiolld vonnd vmmhuerfis kirkiu. glergluggr. kluckur vj oc hin siounnda brotin. bokakista og merki. hanndklædi ij oc j budkur.

Su er afskylld þessa fiar ad þar skal vera prestur og messa alla lôghelga daga oc vm lannga fostu. oc ymmbrudaga. annar huer ottu sonngur. messa annann huernn dag hid sialldnasta.

bru skal hallda a blikdalza þar milli fiallz oc fioru. er sä vill sem j saurbæ býr. þetta er medalmadvʀ meigi bera halfa vætt ä baki sier j lognni. oc hafa fatækann omaga þar til sem a er gior. enn ef votnn taka af bruna eda fellur af fyrir fyrnsku sakir. þa skal lukast half mork hin fyrstu missere enn [mork onnur[1]) enn xij aura hin þridiu. enn sijdann skal hafa kuenngilldann omaga þar til sem ä er gior.

Þar liggia tijundir til millum blikdalzär oc eilyfsdalzar nema af eyri og vr mýdal ef þar bua landeigenndur. Skulu þeir taka heima tijund sijna oc allra hiona sinna. enn ef leiglenndijngar bua þar eda hiabudarmenn þa skal j saurbæ gialldast tijunnd þeirra oc hiona þeirra. ef þau giora skiptijnngar tijunnd. kirkian ä mark fe er[2]).

[1]) [meir kemur(!), hdr.; [2]) þannig endar máld. á miðri blaðsíðu í miðri línu og kemr næsti máldagi strax á eptir.

14. [um 1320 eða síðar].

Skrá um lögmannstoll.

AM. 200. 4to bls. 44 á pappír skr. 1702. Næst á eptir þessu í handritinu kemr klausa um það, að lögmannstolli þessum sé nú (1702) breytt með lögum 1688. Samkvæmt Grágás (Konungsbók. Finsensútg. I, 209) fékk lögsögumaðr árlega í kaup af lögréttufé tvö hundruð álnir vaðmála (= 240 álnir). Á íslenzkum fjárlögum er lögmannstollr síðast tilfærðr 1878—79 og er þá talinn 954 kr. hvort árið. Í verðlagsskrám 1877—78 er meðalverð allra meðalverða á öllu landinu 69 kr. 69⁷/₈ eyris (hundraðið); hefði því lögsögumannskaup eptir Grágás orðið það ár 139 kr. 39³/₄ eyris í nú gildandi peningum. Járnsíða kveðr ekkert á um kaup lögsögumanns, og eptir að Jónsbók gerðist lög í landi virðist lögmanns kaup hafa verðið allóvíst (Sbr. J. Arn. Isl. Retterg. Kh. 1762 bls. 495; B. Thorsteinsson: Om Kongelige og andre offentlige Afgifter, samt Jordebogs Indtægter i Island Kbavn 1819, bls. 75—76) og nokkuð óljóst alt fram að 1688, er lögmannstolli var breytt með konungsbréfi 7. Apríl (Lovsaml. f. Isl. I, 471) og er þar talið, að hið forna lögmannskaup hrykki ekki orðið fyrir kostnaði; var því lögmannskaupið bætt á þann hátt, að hann átti að fá af hverjum bónda árlega tvö fiskvirði eða 4 skildinga danska og af hverjum, sem tíundaði hundrað eða þar yfir eitt fiskvirði eða 2 skildinga og af þeim er byggju á hálflendu eða væri húsmenn og og hefðu eina kú eða fleiri áttu þeir að fá eitt fiskvirði. Með amtmannsbréfi 6. Júlí 1696 var það ákveðið að sýslumenn skyldu innheimta lögmannstollinn, og var það enn fremr áréttað með konungsbréfi 14. Apríl 1759 (Lovs. f. Isl. III, 352—53). Þegar alþingi var lagt niðr 1800 og lögmannsembættið þar með tekið af rann lögmannstollr í ríkisfjárhirzluna. Með skattalögunum 14. Dec. 1877 var lögmannstollr afnuminn. Þá var á fjárlögum 1878—79 eins og áðr er getið lögmannstollr áætlaðr 954 kr., en eptir þessari gömlu skrá og meðalverði allra meðalverða yfir land alt í verðlagsskránni 1877—78 væri tollrinn hér um bil upp á eyri 1045 kr. 48 aurar eða lögmannskaup sunnan og austan 453, 04 og norðan og vestan 592, 44. Það er vandséð, hvað grein þessi er gömul, en hitt er nokkurn veginn víst að hún er töluvert forn og getr verið mjög gömul. Það er fyrst til merkis þar um, að handritið kallar hana «gamla» og er það orð sjaldan í handritum sett við annað en það, sem er fornt; þó getr út af því brugðið, og hér gæti það í sjálfu sér einungis verið sett til aðgreiningar frá hinum nýskipaða lögmannstolli; annað er það samt sem bendir á að þetta muni vera ritað eptir fornu handriti og það er orðið hirðstjóri og getr það verið mjög fornt. Það finst að vísu ekki haft um æðstu valdsmenn konungs á Íslandi fyrri en í konungsbréfi frá 10. Júní 1320 (Dipl. Isl. II, Nr. 342) og úr því; þó er eingin efi á að það sé eldra. Í bréfi Íslendinga til Magnúss konungs lagabætis 1275 um

Kristinrétt eru íslenzkir tignarmenn nefndir «öll hirðin sú sem í Skálholtsbiskupsdæmi er» (Dipl Isl. II, 57), og er mjótt á milli þess og hirðstjóranafnsins. Nafn þetta var fast og ætíð haft um hina æðstu valdsmenn fram á miðja 15. öld, en þá kemr reik á það; koma þá jafnframt nöfn sem fóviti, höfuðsmaðr o. s. frv.; er þetta á reiki enn á fyrra hluta 16. aldar, en frá því á síðara hluta aldarinnar og alla 17. öld út voru þeir ætíð nefndir höfuðsmenn, bífalningsmenn eða því um líkt, en aldrei hirðstjórar. Eitt er það enn sem bendir á að þetta sé fornt, og það er orðið vísaeyrir, og jafnvel það, að afskrifarinn misritar það visseyrer, bendir á að það geti varla verið hans samsetning, heldr að honum hafi verið orðið ókunnugt, og munu menn alment hafa verið búnir að týna því á 17. öld. Skrá þessi getr vel að öllu efni verið frá öndverðri 14. öld og það þykir mér sennilegast og því heimfæri eg hana til hér um bil 1320, þegar hirðstjóra nafn kemr fyrst fyrir, því svo gömul getr hún verið, og allílklegt er að snemma hafi verið sett einhver ákvæði um kaup lögmanna, því að það er ekki sennilegt, að þeir hafi látið það dumma svo leingi, að þeir ekki feingju vissu fyrir því, hvað þeir ætti að hafa fyrir snúð sinn, og tel eg þessa skrá merkilega þótt hún sé ekki leingri en hún er. Rithættti handritsins er ekki haldið.

Gamalt lǫgmannskavp ok lǫgmannstollr.
Sva mikill lǫgmannstollr a at lvkaz af jslandi.
af norðlendingafiorðvngi halft fimta hvndrað.
af avstfirðinga fiorðvngi halft þriðia hvndrað.
af svnnlendinga fiorðvngi halft fiorða hvndrað.
af vestfirðinga fiorðvngi halft fiorða hvndrað.
af kongs visaeyri[1]). j. hvndrað vndir greiðslv hirðstiora.
þetta til samans reiknaz fimtan hvndrvð.

---

[1]) visseyrer, hdr.; í skrá um lögmannstoll frá hér um bil 1700 (IBfél. 125A. 4to) stendr þetta orð ekki, heldr er þar komið í staðinn sakeyrir. þessi skrá, sem þó er að efni eldri en 1688, hljóðar svo:

þetta er lǫgmanns kaup.

ad logmadr taki jafnmikid þijngfararkaup sem allir logrettumenn j huorium fiordungi huortt sem er eirn logmadur edur ij a landinu og og tacist af þijngfararkaupum, ef ei vinst til, xvi$_c$, huorium þeirra ad auk nefndarmanna, þa tacist af kongz sakeyrum vnder afgreidslu hirdstiora tecur hirdstiore þad af þijngfararkaupum sem auk er þess sem logrettumenn taka og logmenn. Enn annann skatt á konungur, vtann ei vinnist logrettumonnum sem firr seigir. — Af bréfi Heinreks Mæðings frá 10. Júlí 1488 virðist sem hvor lögmanna hafi átt að taka fimtán hundruð í kaup (Safn II, 183—84) og er það helmingi meira en hér er mælt; bendir það einnig á að þessi ákvæði hér sé fornari.

15. [um 1336 og síðar].

NORSKT biskupatal frá fyrra hluta 14. aldar.

AM. 258b. 8vo skinnblað lasið, ritað «circa annum Christi 1336» (AM.) með yngri viðbótum. Þar með afskript Árna Magnússonar. Hefir molnað mikið úr blaðinu síðan að hann ritaði það upp. Árni lýsir handaskiptum á blaðinu með mikilli nákvæmni. Blað þetta var fyrrum bundið framan við Gulaþingslög AM. 62. 4to, sbr. NgL. IV, 553—556.

Þæssar hafva biskupar verett j nidarosi.

Sigvrdr. [Sigurðr ríki hirðbiskup Ólafs konungs Tryggvasonar 995—1000, eða Sigurðr hirðbiskup Ólafs konungs helga 1022—1031].

Grimkæll [hirðbiskup Ólafs konungs helga, 1015—1032].

Jon. [c. 1035—c. 1049].

Rodulfuer. [c. 1050—1052].

Ragnar. [c. 1052—1060].

Ketill. [c. 1060—1070].

asgautr [c. 1070—c. 1090].

Sigurdr [c. 1090—c. 1100].

Sigurdr [c. 1100—c. 1110].

adalbrittr [c. 1110—c. 1120].

Simon [d. c. 1140].

Jwar [skrauthanzki Kálfsson hins ranga, Íslendingr, á lífi 1139].

Ræidr. [d. 1151].

Heda[n] fra ærkibiskupar.

Jon ærkibiskup. [Birgisson 1152—57].

Eystæin. [Erlendsson 1161—1188].

Eirikr. [Ívarsson 1188—1205].

Þorar. [hinn víkverski 1205—1214].

Guthormr. [1215—1224].

Peter. [Brynjólfsson 1225—1226].

Þorar. [hinn þrænzki 1227—1230].

Sigurdr. [tafsi Erlingsson 1230—1252].

Solli. [1252—1254].

Einar. [Gunnarsson [1255—1263].

Hakon. [1265—1267].

Jon. [rauði 1267—1283].

Jorundr. [1288—1309].
Eilifuer [korti 1309—1332].
Paall [Bárðarson 1333—1346].
A[rne vaði Einarsson 1346—1349].
O[lafuer 1350—1368].

[J hamri].
Arnaldr. [varð biskup í Hamri 1152].
Ormar. [orðinn biskup 1164].
Ragnarr. [d. c. 1189].
þorar. [orðinn biskup 1190, d. 1196-97].
Jwar. [d. 1221].
Halwardr [1221—1231].
Pall [1232—1251].
Peter [1253—1260].
Gillibert [1263—(1277)].
þorfinnr [1278—1285].
Jorundr [1286—1288].
þorstæin [1288—1305].
Jngælldr [1306—1315].
B[oto]lfuer [1315—1320].
Hall[uardr. 1320—1349].
[M]a[gnus d. 1380].

[J oslo].
Asgautr. [c. 1075].
þorulfuer. [c. 1080].
aslakr. [c. 1090].
Geirardr. [c. 1100].
kollar. [c. 1100—c. 1120].
Peter. [c. 1120—c. 1140].
vilhialmr. [c. 1140—1157].
þorstæin. [1157—1169].
Hælgi. [1170—1190].
Nichulas. [1188—1225].
O[rma]r. [1226—1244].
þor[kæ]ll. [d. 1248].
Hak[on. 1248—1265].
and[res. 1267—1287].
Eui[ndr. 1288—1304].
Hæl[ghi 1304—1322].

[Salomon þoraldason 1322—1351].
[j biorgvin].
Biernardr. [eptir 1070][1]).
magne. [d. c. 1130].
ottarr. [c. 1130—c. 1139].
Sigurdr. [c. 1139 –1156].
Nichulas. [1156—c. 1161].
Pall. [1156—1194].
Martæin. [1194—1216].
Hauardr. [1217—1224].
Arne. [1226—1256].
P[et]er [1256—1270].
[Ascatin. 1270—1277].
[Narue. 1278—1304].
[Ar]ne. [1305—1314].
A[u]d[finnr. 1314—1330].
Hakon. [1330—1342].
þostæin [1343—1350].
[G]ilibrict. [1350—1370].
[Benedictus. 1371].
Ja[k]ob. [1372—1406].
[J staf]angre.
Reinaldr. [d. 1135].
Jon. [1135—1152].
Peter. [1152—c. 1160].
Amunde [c. 1160—c. 1172, d. 1183].
Eirikr [c. 1172—1188].
Niall. [1188—1207].
Henrekr. [d. 1225].
Askæll. [1226—1254].
þorgills [d. 1276].
Arne [1277—1303].
Ketill [1304—1317].
Hakon. [d. 1322].
Eirikr. [1322—1342].
gudthormar. [1343—1350].

---

[1]) Hér telr forna talið næst eptir Svein.

arne[1]).
giurdhar [Asláksson, varð biskup í Stafangri 1354].
. . . stein[2]).
[olafu]ar. [1381—1402].
Hackon. [1402—1427].
J orknðyum.
Vilialmr. [c. 1102—1168].
Vilialmr. [1168—1188].
Biarne. [d. 1222].
Jofrðyr. [1223—1246].
Hæinrekr [1247—1269].
Petr [1270—1274].
Dolfinnr. [1286—1309].
Vilialmr. [1310—1327 eða leingr].
vilialmr. [1369 eða fyr — 1383].
eystein.
vinaldr[3]).
J færðyium.
Gudmvndr. [c. 1120].
Martæin. [d. 1157].
Roe. [vígðr 1162].
Suæin. [d. 1212].
Suærkuir. [1216—1237].
Bærgsuæin. [d. 1244].
Nicholas[4]).
Gaute. [1267—1268].
Erlæn[dr 1269—1308].
Loden. [d. 1316].
S[ig]nar. [vígðr 1320, d. c. 1341].
[Ha]uardr. [1343—1348].
J s[kalhollte].
Jslæifuer. [1056—1080].
Gyzur. [1082—1118].

---

[1]) Hér eru öll biskupatölin á reiki, en rök eru til að Sigfreðr var biskup í Stafangri 1352; [2]) Bótólfr var næstr biskup á undan Ólafi og kominn er hann að stóli 1361. Getr verið að þessi hafi verið milli hans og Gyrðs; [3]) þessi þrjú síðustu nöfn rituð með yngri hendi; [4]) Forna skráin kallar hann Pétr.

Magnus [1134—1148][1]).
þorlakr [1118—1133].
klôngr [1151—1176].
þorlakr hin hælgi. [1178—1193].
Paall [1194—1211].
Magnus. [1213—1237].
[Siguar]dr [1238—1268].
[arn]e [1269—1298].[2])
Ormr [1320].
J[on. 1322—1339].

[J holum].
Jon hin hælghi [1106—1121].
Kæitill [1122—1145].
Biorn [1147—1162].
brandr [1163—1201].
Gudmundr [1203—1237].
Botolfuer [1238—1246].
Hæinrekr [1247—1260].
Brandr [1263—1264].
Jorundr [1267—1313].
audun [1313—1322].
lafranz [1323—1331][3]).
ormar. [1342—1355].

[J gôrdum].
Eirikr [1112—1121].
arnaldr [1124—1150].
Jon [1150—1187].
Jon [1188—1209].
Hælghe [1212—1230].
Nicholas [1234—1242].
Olafuer [1246—1280].
þordr [1288—1314].
arne. [1314—1343].

---

[1]) ruglað röð; [2]) hér er hlaupið yfir Árna biskup (Helgason); [3]) Hér er hlaupið yfir Egil biskup Eyjólfsson, og nafn Orms hefir verið ritað með yngri hendi.

16. [um 1350 og síðar].

NORSKT biskupatal frá miðri 14. öld.

AM. 309. Fol. bl. 89b—90. (sbr. NgL. VI, 487) og er það forn Eiðsifjaþingslögbók (skr. 1325); AM. 258b. Svo með hendi Árna Magnússonar. Eptir því sem ráða er hefir aðalstofn þessa biskupatals verið ritaðr nálægt 1350, en síðan hefir það verið aukið. Prentað í P. A. Munchs Saml. Afh. II, 592—94.

Þæssar hafua biskupar verit i Niðaros.
Sigurðr [1022—1031].
Grimkæll [1015—1032].
Jon [c. 1035—c. 1049].
Rodulfuer [c. 1050—1052].
Ragnar [c. 1052—1060].
Ketill [c. 1060—1070].
Asgautr [c. 1070—c. 1090].
Sigurðr [c. 1090—c. 1100].
Sigurðr [c. 1100—c. 1110].
Adalbrigttr [c. 1110—c. 1120].
Simon [d. c. 1140].
Jwar. [verðr biskup c. 1140].
Ræðar. [d. 1151].
Hedan fra ærkibiskupar.
Jon ærkibiskup [1152—1157].
Øystæin [1161—1188].
Eirikr [1188—1205].
Þorar [1205—1214].
Gutthormr [1215—1224].
Peter [1225—1226].
Þorar [1227—1230].
Sigurðr [1230—1252].
Solli [1252—1254].
Einar [1255—1263].
Hakon [1265—1267].
Jon [1267—1283].
Jorundr [1288—1309].
Eilifuer [1309—1332].
Paall [1333—1346].
Arne [1346—1349].

Olafuer [1350—1368].
þrondr. [1368—1381].
J Hamri.
Arnalðr [1152—c. 1163].
Ormar [getið um hann 1164].
Ragnar [d. c. 1189].
þorar [c. 1190—1196-7].
Jwar [d. 1221].
Haluarðr [1221—1231].
Pall [1232—1251].
Peter [1253—1260].
Gillibertr [1263—1277].
þorfinnr [1278—1285].
Jorunðr [1286—1288].
þorstæin [1288—1305].
Jngiællðr [1306—1315].
Botolfuer. [1315—1319].
Haluarðr [1320—1349].
[Olafuer 1349—50].
Hafuarðr. [1351—1369.]
Magnus. [1369—1381].
J oslo.
Asgautr [c. 1075].
þorolfuer [c. 1080].
Aslakr [c. 1090].
Geirarðr [c. 1100].
Kollar [c. 1100—1120].
Peter [c. 1120—c. 1140].
Vilialmr [c. 1140—1157].
þorstæin [1157—1169].
Hælghi [1170, d. 1190].
Nichulas [1188—1225].
Ormer [1226—1244].
þorkæll [d. 1248].
Hakon [1248—1265].
Anðres [1267—1287].
Eiuinðr [1288—1304].
Helgi [1304—1322].
Salomon [1322—1351].

Sigfriðir [1352—1358].
Hallwarðr [1361—1371].
Jon primus [1372—1385].
ðystein [1386—1407].
Jacopper [1407—1420].
Joon secundus [1421—1453].
Guner Holk [1453—1482].
Nicolaus Kalib [1482—1489].
Herlacus Kornyngh [1489—1505].
Andreas Mws [1506—1521].
Johannnes Mule. iste submersus fuit apud Jutland.
Johannes Reff de capitulo Nidrosiensi.

J Biorgwin.

Biernarðr [eptir 1070].
Magne [d. c. 1130].
Ottar [c. 1130—c. 1139].
Sigurðr [c. 1139—1156].
Nichulas [1156—c. 1161].
Pall [d. 1194].
Martæin [d. 1216].
Hauarðr [1217—1224].
Arne [1226—1256].
Peter [d. 1270].
Askatin [1270—1277].
Narfue [1278—1304].
Arne [1305—1314].
Audfinnr [1314—1330].
Hakon [1330—1342].
Thorstein [1343—1350].[1]
Gisbert [1350—1370].
Benedictus [1371].
Jakopper. [1372—1406].

J Stafangre.

Reinalðr [d. 1135].
Jon [1135—1152].
Peter [1152—c. 1160].
Amunde [c. 1160—c. 1172].

---

[1]) Obitus Thorstani episcopi 2. Mai (1350). NgL. IV, 732.

Eirikr [c. 1172—1188].
Niall [1188—1207].
Henrekr [d. 1225].
Askæll [1226—1254].
þorgills [d. 1276].
Arne [1277—1303].
Ketill [1304—1317].
Hakon [d. 1322].
Eirikr [1322—1342].
Guthormr [1343—1350][1]).
Giurdir [1354—1355][2]).
Botolfr. [1361—1381].

J orkðnyium.
Vilialmr [c. 1102—1168].
Vilialmr [1168—1188].
Biærne [d. 1222].
Jofrðyr [1223—1246].
Hæinrekr [d. 1269].
Peter [1270—1274].
Dolfinnr [1286—1309].
Vilialmr [1310—1327 eða leingr].
Vilialmr [1369 eða fyr — 1383].

J færðyium.
Gudmunðr [c. 1120].
Martæin [d. 1157].
Roe [vígðr 1162].
Suæin [d. 1212].
Suærkuir [1216—1237].
Bærgsuæin [d. 1244].
Nicholas[3]).
Gauti [1267—1268].
Erlænðr [1269—1308].
Loden [d. 1316].
Signær [1320—c. 1341].
Gæfuarðr [1343—1348].
Arne[4]).

---

[1]) dó 7. Jan. 1350 í svartadauða (NgL. IV, 732); [2]) sbr. NgL. IV, 487; [3]) Sum hin hafa: Pétr [4]) ekki nefndr annarstaðar.

Arne swælæ. [um 1363].
J skalhollte,
Jslæifuer [1056—1080].
Gyzur [1082—1118.
Magnus [1134—1148[1]).
þorlakr [1118--1133].
klõngr [1151—1176].
þorlakr hin hælgi [1178—1193].
Paal [1194—1211].
Magnus [1213—1237].
Sighurðr [1238—1268].
Arne [1269—1298][2]).
Grímr [1321].
Jon [1322—1339].
Jon [1339—1341][3]).
Giurdr [1349—1360][4]).
Othgeirr [1366—1381].
Mikiall. [1383—1390].
J Holom a Jslande.
Jon hin hælghi [1106—1121].
kætill [1122—1145].
Biorn [1147—1160].
Branðr [1163—1201].
Gudmunðr [1203—1237].
Bololfuer [1238—1246].
Hæinrekr [1247—1260].
Branðr [1263—1264].
Jorunðr [1267—1313].
Audun [1313—1322].
Lafranz [1323—1331].[5])
Ormær [1342—1355].
Jon [1358—1391].
a grõnlande.
Eirikr [1112—1121].

---

[1]) ruglnð röð; [2]) hér vantar Árna biskup (Helgason); [3]) hér er hlaupið yfir Jón biskup (Sigurðarson); [4]) Hér er hlaupið yfir Þórarinn biskup; [5]) hér er hlaupið yfir Egil biskup.

arnaldr [1124—1150].
Jon [1150—1187].
Jon [1188—1209].
Hælghe [1212—1230].
Nicholas [1234—1242].
Olafuer [1246—1280].
þorðr [1288—1314].
Arne [1314—1343].
Alfuer [1365—1378.

---

17. [um 1350 og síðar].

Biskupatal Björns á Skarðsá eptir fornri íslenzkri bók.

AM. 258b. 8vo á pappír með hendi Björns Jónssonar á Skarðsá skr. c 1640. Björn segir sjálfr að þetta biskupatal hafi verið ritað á bók fyrir pláguna 1350, en síðan hefir verið bætt við það eptir á og sumt af Birni sjálfum.

J Oslo j norege hafa þessir Biskupar verid sijdann christni kom i noregi.

1. äsgautur. 3. äsläkur.
2. þorolfur. 4. Geirall.
5. Karl. Hauksbok nefnir hier Kol biskup hinn islendska enn ecki Karl[1]).
6. Petur. 13. Häkon.
7. Vilhiälmur. 14. Andries.
8. þorsteirn. 15. Eÿvindur.
9. Helgi. 16. Helgi.
10. Nichuläs. 17. Salomon.
11. Ottar. 18. Sigfredur.
12. þorkiell. 19. Hallvardur.

---

[1]) Þetta sýnir að Björn hefir ekki farið í upphafi eptir AM. 415. 4to, heldr virðist sem hann hafi haft þá skinnbók til hliðsjónar, því að hún nefnir ein, þess er nú þekkist, Kol íslenzka (Dipl. Isl. III, 11 A); mun því þessi skinnbók hafa verið partr Hauksbókar á dögum Björns, svo að þetta styrkir ætlan þeirra, er álíta að þessi skinnbók stafi frá Hauki.

20. Jon.
21. Eysteirn.
22. Jacob.
23. Sverer.
24. Jon.
25. Gunnar.
26. Nichulas.
27. Hiorleifur.
28. Andries mus Anno 1514.
29. M. Hans mule Anno 1524 drucknadi undir Jotlandi med tueijmur Riddurum og kom þä frä þrandheime og var vijgdur og ordineradur til Osloarstiktiss.
30. M. Jens Ref Biskup Anno 1544. hann var sä fyrsti Evangeliskur superintendens i Oslo og Hamarsstikti,
31. Franz Burrig.
32. Jens nielsson.
33. andries dal.
34. m mich(!) Clauson.
35. m nich. Glostrup.

J Hamars stikti i noregi hafa þesser Biskupar verid Og hefir Nicholaus cardinalis sem var i noregi Ao 1152 vigdt þann fyrsta Biskup til Hamarsstiktis Arnalld sem kominn var af Grænlandi. og þar kafdi verid Biskup. og var kominn til noregs og villdi ecki til Grænlands aptur. hvad ad skiedi longu sijdar enn ønnur stikti voru i noregi stiktud.

1. Arnalldr.
2. Ormur.
3. Ragnarr.
4. þorer.
5. jvar
6. hallvardur.
7. päll.
8. petur.
9. Gilbrict.
10. þorfinnur.
11. jörundur.
12. þorsteirn.
13. jngialldur.
14. Botolfur.
15. hallvardur.
16. magnus.
17. Sigvardur.
18. arnbiörn.
19. petur.
20. Gunnar.
21. Karl Sigvardsson.
22. hermundur.
23. Karl jemte.
24. Magnus anno 1513.

J stafängre j norege hafa þesser Biskupar verid.

1. Reinhalld. hvorn ad kong haralldur Gilli liet heingia saklausann. og hafdi hann fæddur verid j Einglandi.

2. Jon. hann var sä fÿrsti Erkibiskup i nidarose eda j þrändheime.
3. var petur.
4. ämundi.
5. Eyrekur.
6. niäll.
7. henrikur.
8. äskiell.
9. þorgils.
10. ärne.
11. kietill.
12. Eyrekur.
13. Gottormur.
14. ärne.
15. Olafur.
16. Botolfur sem fyrst liet samanskrifa stiktissens Registur og alls kirkiu gors(!).
17. Häkon.
18. audun Eyvindsson. hann hafdi ädur verid predikare kong Eyreks af Pommern. hann forbetradi miǫg kirkiur i ǫllu þessu stikte i sijna tijd. hann hafdi hrutzhǫfud firir sitt vapen.
19. hiet häkon.
20. Sigurdur.
21. Alfur.
22. Eilifur.
23. hoskolldur hoskulldsson. hann var sidan tecinn her med odrum Biskupum Anno 1514 i Biorgvin.

Superintendenter.

1. fyrst herra Jon Guttormsson sä fyrsti Evangeliski superintendens i Stafangri 1537 ordineradur. uppsagdi sijnu Embætti 1557.

2. var herra Jens Riber Anno 1557. obijt 1571 sem var gamall madur. og hafdi ädur leingi verid Biskup i færeyium og hlaut ad Rijma þadann sǫkum ofridar sem franskir Sioreyfarar giordu.

3. var m. Jǫrgen Eyreksson anno 1571. obiit 1. Juni anno 1604.

4. me[i]stari Lauritz Clausson scalio(?) anno 1605. deydi 1627.

5. m. Thomas carlzson vegner anno 1627.

J Bjǫrgvin hafa þesse Biskupa nǫfn fundist ä eirne jslendskre bok. jnn til þess stora eda svarta dǫuda (sem þä kall-

adist) anno 1350 og hinna annara nǫfn hafa fundist j ǫdrum bokum.

1. Biarne Eingelskur.
2. Sueirn.
3. Magne.
4. Otthar.
5. Sigurdur.
6. Nichulas.
7. Päll.
8. Marteirn.
9. Hävardur.
10. Arne.
11. Pietur.
12. Askatin. Askatius(!) anglus ordine 12us consecratus 1271.
13. Narvi. Narvo consecratus 1278.
14. Arne. [Sigurðarson].
15. Arnfinnur consecratus 1313 obijt 1329 [= Auðfinnr Sigurðarson].
16. Häkon [Þórisson] deyde 1341.
17. þorsteirn consecratus 1342.
18. Gisbert.
19. Benedict.
20. Jácob vixit 1378.
21. Asläkur [Harniktsson Bolt].
22. Arnaldur.
23. Oläfur.
24. þorleifur [Olafsson] 1450.
26. Andries 1455.
26. Oläfur.
27. Finnur.
28. Hans Teisti 1474.
29. Andor 1506.

[30]. Oläfur 1522. Hann var ecki fänginn med hinum ǫdrum Biskupum 1535 helldur flutti hann austur fra Biǫrgvin ä eitt prestzliene sem heiter Vos og almuginn tok hann þar vnder sitt forsvar. hvar hann og deydi og er þar grafinn.

Superintendentes.

Meistare Rabel petursson firstur Evangeliskur Biskup.

Jens skelderup.

Meistare anders foes.

M. anders Kolding obi[i]t 1615.

Anno 1568 hefir herra Jörgen Lycke Riddari sem j þann tijma ferdadist upp i noreg Epter kongs bijfalningu lätid kasta molldu ofann i grofina yfer s[ancte] Oläfs kongs lijki.

Um Biskupa og Erkibiskupa sem verid hafa j nidarose.

J tijd hinns h[eilaga] Olafs var first herra Sigurdur Biskup i nidarose svo og sijdann Biskup Grijmkjell. sem liet upp taka S[ancti] Oläfs lijkama og kistuleggia og yfer alltarid setia.

Eptir hann hafa þesser Biskupar verid þar.

1. Jon.	7. Sigurdur.
2. Rodolfur.	8. adalbrict.
2. Ragnar.	9. Simon.
4. kietell.	10. ivar.
5. äsgautur.	11. hreidar.
6. Sigurdur.	

Erckebiskup i nidarose anno 1153 var Biskup Jon i Stafangri kalladur til þrandheims sticktiss og skickad Erkibiskupssæti j sama stickti af pävans legata nicolao cardinal og Biskup Jon var af honum vigdur sa firsti Erchibiskup i þrandheime.

Eptir hann hafa þesser Erchibiskupar verid.

1. Eysteirn anno 1160.	12. Jorundur 1309.
2. Eyrekur anno 1184.	13. Eilijfur 1396 (rangt)[1].
3. þorer anno 1211.	14. päll 1338.
4. Guttormur anno 1215.	15. arne 1341.
5. petur 1228.	16. oläfur.
6. þorer 1234[2].	17. þrandur 1364.
7. Sigurdur 1234[2].	18. niculäs 1369.
8. Sorli 1256.	19. vinalldur.
9. Einar 1258.	20. äskell 1402.
10. Hakon 1267.	21. asläkur 1429.
11. Jon 1286.	

[1]) Þetta orð stendr í hdr., og eru ártölin mjög vilt á þessum stað eins og víðar hjá Birni; [2]) þannig.

þetta Eptir jslendskri Bok fyrskrifad.
Nu þesser epterfilgiandi Epter arild Hvitfeld etc.[1]).

J Orkneyium er eirn Biskupsstoll i kirkiuvogi og hafa þesser epter skrifadir Biskupar verid ã Orkneyium sijdann fyrst þar var vid kristinne tru tekid. og jnn til þess stora manfallz sem skedi 1350:

1. Raudolfur. [Roðúlfr c. 1050, sbr. Keyser I, 158].
2. Rodserning[2]) [c. 1100].
3. Vilhialmur [d. c. 1168].
4. Vilhialmur [d. 1188].
5. Biarne [d. 1222].
6. Jofreyr [1223—1246].
7. Herui[3]) [c. 1246—47].
8. Henrik [d. 1269].
9. Petur [1270—1274].
10. dolgfinnur [1286—1309].
11. Vilhialmur [1310—1327][4]).
12. Vilhialmur [d. 1383][5]).

Þesser Biskupar hafa verid j færeyium fra þvi fyrsta sem þar var christni tecinn og jnn til þeirrar storu plägu.

---

[1]) Þeim bisknpum, sem Björn tekr eptir Huitfeld, er slept hér.

[2]) Roðsernings finst ekki getið í öðrum biskupatölum; [3]) sbr. Bisknpatal Stokkhólmsbókar (1312) = Hjörfi; [4]) eða leingr; [5]) í þessn handriti Björns á Skarðsá er eyjatal á Orkneyjum, sem hann hefir tekið eptir hinni fornn bók frá c. 1350, og er það allmerkilegt. Það er svo:

Þesse eru Eya nǫfn j orkneyium.

1. Rinarzey[1]).	7. Vesturey[6]).
2. Sandey[2]).	8. Eigilzey[6]).
3. Papey[3]).	9. hrossey[6]).
4. Straumsey[4]).	10, Grossey[7]).
5. Sndey[5]).	11. Eiginn helga[6]).
6. færey[5]).	12. Vigur[8]).

---

[1]) Rínarsey eða Rínansey (Orkneyinga saga); [2]) sjá Orkneyinga s.; [3]) Papey hin litla og Papey hin meiri nefnd í Orkn.; [4]) sjá Orkn.; [5]) Súðey og Færey eru ekki nefndar í Orkn. En Suðey hér mun vera ritvilla fyrirGnðey (sbr. Hákonarsögu gamla); [6]) sjá Orkn.; [7]) Ekki nefnd í Orkn., nema ef það kynni að vera misskr. fyrir Rólfsey; [8]) ekki nefnd í Orkn.; [9]) Damisey eða Daminsey í Orkn.

1. Gudmundur [c. 1120].
2. mattis [d. 1157].
3. krol(!) [= hroe vígðr 1162].
4. Sveirn [d. 1212].
5. Sǫrkver [d. 1216—1237].
6. petur [varð biskup 1246].
7. Gauti [1267—1268].
8. Erlendur [1269—1308].
9. lodinn [d. 1316].
10. Signar [vígðr 1220, d. c. 1341].
11. Giafvardur [1342].
12. hävardur. [1343—1348][1]).

---

13. Gärekzey[6]).
14. Damiuzey[9]).
15. giälpandisey[8]).
16. hinz ey[8]).
17. kolbeiuzey[8]).
18. Borgarey[8]).
19. Grimsey[6]).
20. kalfaey[8]).
21. færey[8]).
22. dúnorey[8]).
23. flatey[8]).
24. Rǫgnvalldzey[6]).

25. Düney edur diney[8]) hun liggur ä petlandzfirdi.

Orkneyiar lyggia nordan undir skotlaudi og hialltlandi. sem er nær midt ä mill[i] noregs og Orkneyia.

[1]) Í þessu handriti er einnig eyjatal og kirkna á Færeyjum, sem Björn segir gert vera fyrir 1350, en Björn hefir skotið inn í það klausum. Það er svo:

Færeyiar eru tueggia daga sigling vest uordvestur fra Biǫrgviu i noregi (uær meir enu ä midiu sundi milli Biǫrgvinar og Hälogalandz).

þessi eru Eyia nöfn j færeyium og kirknafiöldi.

Sudurey þar voru 8 kirkiur. og enn nu 7.

A þeirri storu Ey Dimou var eiu kirkia ad fornu. þar hyr eirn boudi sem ärliga gelldur konungi j landskylld 60 dala virdi. Hun tekur hätt upp ur sio og verdur ecki upp komist nema j ij stǫdum og þo ecki utann med lijfzhættu. Enn qveunfolk verdur ad vaddraga upp. Enn uppa Eyuni kunna ad fodrast 1000 fiär.

ä Skufey er eiu kirkia.

ä Sandey er og ein hǫfudkirkia og liggia 6 kirkiur undir.

ä hestey er og ein kirkia.

Straumey liggur vestast milli Eyanua. og ero þar ij prestar. og hefur hvor þeirra 6 kirkiusoknir. þar er þorshǫfu sem rettliga ma hǫfn heita. þvi þar er ecki j ǫdrum stad hǫfn sem menn megi ohættir vera ä firir storme. ä þessare Ey er Biskupsstollinn j kirkiubæ. sem er alijka og eitt þorp eda kaupstadar korn. þar hefur Biskup Hilarius stofnad

Aller þesser Biskupar hafa verit a Grænlandi jnn til þeirrar storu plägu.

A Grænlandi hefur verid eirn Biskupsstoll eda sæti og heitir j Gördum.

1. Eirekur.
2. Arnalldur hann for til noregs aptur anno christi 1150 og villdi ecj aptur til Grænlandz og vard hann þä firsti biskup i Hamarsstikti i noregi anno 1152.
3. Jon kotur var biskup a Grænlandi i arnalldz tijd anno 1150 deydi anno 1177.
4. Jon deydi anno 1200.
5. Helgi deydi 1230.

---

eina kirkiu fordum daga. hnorier mnrar þar siast enn nn ofnllkomnader. og þar siast iij Biskupa grafir. Sä seinaste Bisknp sem þar hefnr setid var salugi herre Jens Ribere. hnor ed var sä fyrste Evangeliski Biskup sem þar j landid kom. og var þar margt är. allt til þess hann var mörgnm sinnnm rændnr af frǫnsknm sioreyfnrnm. og hann vard gamall madnr. þvi gaf hann sig þadan til keupinnhafnar. og þadann var hann skickadnr til stafangurz stiktiss Anno 1556 j stadinn herra Jons Gnttormssonar sem af var settur sijnu Biskupsdæmi. Sijdann hafa profastar haft þad umdæmi þar i Eyinnnm. og nn er þar eirn præpositus ad nafni þorolfur. Skolameistarinn hefur eina soku þar i Eynne og 3 soknir ä ǫdrnm Eynnum.

J vogum eda vogeynm ero 4 kirkinr.

Myckenesi ij kirkiur.

Rnlzey j kirkia.

j ansturey vorn ädnr 10 kirkiur. Enn nu ero þar 7 soknir. hun er nær 7 mijlur nm kringiss. og var profastzsetnr i þeim tijma sem Bisknpar vorn j Eyinnnm.

Karlzey hefnr ij kirkinr.

knñey j kirkiu.

midey eina kirkin.

Bordey eina kirkin.

auk þessara ero þar nǫcknrar smaeyiar þar eirn bær er j svo sem Gautey austur.

Gautey vestur kallast nu Godey.

þesse Eyianǫfn og kirkna voru skrifud firir mikla þad mannfall sem þar skedi Anno 1350. nn eru færi kirkiur enn j pävadomenum.

6. Nichulas deydi anno 1242.
7. Olafur vigdur til Biskups anno 1246 og kom þar til landzins 1247 og deydi 1280.
8. þordur vijgdur til Biskups anno 1288 og kom til landzins anno 1289.
9. Arne.
10. Jon skalli vigdr 1342.

---

18. 1351. á Helgafelli.

Tólf manna dómr útnefndr af Flosa prófasti Jónssyni og Guðmundi sýslumanni Snorrasyni um veiði Helgafellsklaustrs í Straumfjarðará (Flosadómr).

AM. 264. 4to bls. 8 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 7—8 skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. dipl. afskrr. Nr. 1541 og Nr. 1625. Prent. í JPét. Tímarit I, 40—41. Þar er skakt ártal 1391.

Domur sira Flosa wm ixc sekt abuand[a] a Faskrudarbacka[1]).

Jn nomine Domini amen.

Var þesse domur sijra Flosa Jonssonar profastz oc Gudmundar Snorrasonar syslumanz. oc þeirra xij manna er þeir nefndu til med sier j millum þeirra herra þorsteins abota Snorrasonar og stadarinz ad Helgafelle oc Ara Grijmssonar a Faskrudar backa er þar bio þa. Dæmdu þesser firnefnder menn stadnum oc herra abotanum ixc med þessum frijdleika firi þad ad hann hafdi farid j veide stadarinz ad Helgafelle j Straumfiardara. j þeirra banne er attu. oc þesse fyrrnefnd a var suarenn stadnum j millum fiallz oc fiauru framm umm budar hamar[2]). voru þessi saul a logd ad giallda ad næstum fardaugum ku oc cc vauru oc færa heim til Helgafellz. annad sal skal giallda a Faskrudarbacka hundradz grip oc hundradz hross. þridia sal ad hauste cc j slatrum a Faskrudarbacka. [fiorda sal ad audru vore cc frijd a Faskrudarbacka[3]). oc ad [fýlludu oc[4]) fram komnu [skýlldu þeir[5]) alsattum sattir um þetta mal. og

---

[1]) þannig 252; eingin fyrirsögn í 264; [2]) hamra 252; [3]) [sl. 252; [4]) [fullu 252; [5]) [sl. 252.

til sanninda hier umm [setium vær firnefnder domzmenn vor jncigle firer þetta domzbrieff ed[1]). giaurtt var[2]) ad Helgafelle anno Domini [ciɔ ccc lj[3]).

---

19. 10. Juni 1351. i Miklabæ.

Áreið og vottaleiðsla Arngríms officialis um landamerki millum jarðanna Bakka og Lækjar í Viðvíkrsveit.

AM. orig. dipl. II, 2, frumbréfið á skinni; afskrr. í Bisk. 2. Fol.; Landsb. 107. 4to 379.

Arejdar brief officialis Arngrims um landamerke a millum backa og lækiar[4]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra gerum uer ion þorleifsson vandradr biarnarson hermundr arnorson ok ion þorkelsson kunnigt at uer uorum i hia at herra arngrimr hola kirkiu officialis reid a landamerki bakka ok lækiar uit stadarins iardir takandi uatta er sua heita gudmundr hallason biorg asgrimsdotter þorsteinn liotzson þorsteinn skidason huerir at soru fullan bokar eid at þau hefdi þar hia uerit at skufr palsson keypti iardirnar bakka ok læk at gudrunu rognualldz dottur med þessum ummerkium at riettsyni upp ur uotabergi i utanuerdan efra kyrhollz enda uæri mark milli grafar og[5]) bakka ok gata su er liggr sudr epter efra kyrhollti allt i bugalæk ueri mark milli kyrholltz ok bakka. slyialækr er ofan fellr af eyuindarbrekkum ok allt i bugalæk ueri mark milli kyrhollz ok lækiar. uaurdur þær sem standa a eyuindarbrekkum firi sunan slyialæk ok or þeim riettsyni sudr i brekku mark milli enniss ok lækiar riettsyni ofan ur brekku marki i klofa steina er standa austan i lonsasi uæri mark milli narfastada ok lækiar steinn i grenshollti oc annar a uestanuerdum lonsasi ok ur þeim steini riettsyni ofan i nordanuerdan fagrabás uæri mark milli lons ok bakka. laugdu þau þat ok i sinn eid at sira skuli ingason radsmadr holastadar ok skufr pallson er keypt hafdi nefndar iardir bakka ok læk ok gudrun rognualldz dottir

---

[1]) [et cetera 264; [2]) vantar í 264; [3]) [1300. jn primo(!) 252; [4]) aptan á með hendi frá 17. öld; [5]) þannig, skb.

er sellt hafdi ridu oll a þessi samu landamerki oll fyrr greind ok sogdu þeim þa ellztu menn er þar uoro uit þorkell magnusson ok helgi biarnarson at þeir uissu iardirnar med þessum fýrr greindum ummerkium bakka ok læk keýptar hafa uerit ok at þessum profum teknum sagde herra arngrimr med fullum lagaorskurdi oll fýrr greind landamerki bakka ok lækiar uit allar stadarins iardir fyrr nefndar obrigdiliga halldaz eiga. Ok til sannynda her um settum uær fýrr nefndir menn uor innsigli firi þetta bref giort a miklabæ i oslandzhlijd næsta dag firi festum barnabe apostoli. þa er lidit var fra higatburd uars herra iesu christi þushundrad þriu hundrad fimmtigir ok eitt ær.

Fyrir bréfinu hafa verið fjögur innsigli, en þau eru nú öll dottin frá, og ekki eptir nema förin.

---

20. 14. Juli 1351. i Avignon.

Klemens páfi VI. leyfir Ormi Hólabiskupi að taka sér skriptaföður, sem á efstu stund megi leysa hann af öllum syndum.

Dipl. Norv. VII, 229, 228, VI, 186, 62 eptir skjalabók Klemens páfa (Cl. comm. an. X. lib. IV).

Clemens episcopus servus servorum dei venerabili fratri Ormero episcopo Holensi salutem et apostolicam benedictionem.

Prouenit ex tue deuocionis affectu quo nos et Romanam ecclesiam reuereris ut petitiones tuas illas presertim que anime tue salutem respiciunt ad exaudicionis gratiam admittamus. Hinc est quod nos tuis supplicationibus inclinati ut confessor tuus quem duxeris eligendum omnium peccatorum tuorum de quibus corde contritus et ore confessus fueris semel tantum in mortis articulo plenam remissionem tibi in sinceritate fidei unitate sancta Romane ecclesie ac obediencia et deuocione nostra uel successorum nostrorum Romanorum pontificum canonice intrancium persistenti auctoritate apostolica concedere ualeat deuocioni tue tenore presencium indulgemus. Sic tamen quod idem confessor de hijs de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda eam tibi per te si superuixeris uel per heredes tuos si tunc forte transieris faciendam iniungat, quam tu uel illi facere tenamini ut prefertur. Et ne quod absit propter huius-

modi gratiam reddaris procliuior ad illicata imposterum committenda uolumus quod si ex confidencia remissionis huiusmodi aliqua forte committeres quoad illa predicta remissio tibi nullatenus suffragetur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et dispensationis infringere. uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.

Datum Auinione .ij. jdus Julij pontificatus nostri anno decimo.

[Samhljóða bréf feingu: Salomon biskup i Ósló, Jón skalli Grænlands biskup Eiríksson, er síðar varð biskup á Hólum, Hávarðr biskup í Hamri, Sigurðr Hafþórsson, Ögmundr Finnsson og Loðinn Þórisson kanoki]

---

21. 9. August 1351. við Einarshöfn.

Þorsteinn Gunnarsson fær síra Einari Hafliðasyni til fullrar eignar jörðina Hóla á Skagaströnd með gögnum og gæðum og tilgreindum landamerkjum.

A.

AM. orig. dipl. Fasc. II, 1 frumbréfið á skinni.

Bref um Hoola a Skagaströnd[1]).

Ek þorsteinn gvnarsson kennvmzt med þessv minv opnv brefe ad[2]) eg[2]) hefer feingit sira einare haflidasyne til fvllrar eignar jordena hola a skagastravnd j spakonufellzþingvm med avllvm gavgnvm ok giędvm sem jordvnne hefer fylgt ok eg[2]) vard fremst eigande ad ordenn med þessvm rekvm ok vmmerkivm. vr anne ręđur kelldan mille sp[a]konvfellz ok lękr vt or henne til siofar enn gardur firi ofan havfdan ok eiga þo holar halfa beit j havfdanum enn holamenn hallda vpp gardenvm. holar eiga teig firi vtan lękenn enn sp[a]konvfell torfskvrd sem þarf j hola jord. spakonvfell a fimmtvng j reka inn fra lęknvm enn holar fimtvng vt fra lęknvm vid spakonvfell gegntt markgardenum erv ok svdur fra havfdanvm oll jofnn sam-

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) þannig, skbr.

lavg at holar eiga fimtvng j reka vmm kringes havfdan enn spakonvfell fimtvng j rekanvm svdur fra ad[1]) anne. eiga holamenn at geyma alla rekana. hefer eg[1]) ok fvlla peninga vpp boret firi greinda iord af nefndvm sira einare. Ok til sannenda hier vm setta eg[1]) mitt jnnsigle firi þetta bref giortt vid einarshavfn nęsta dag firi lavrencius messv þa lidit var fra burd krist[s] þvsvnd þriv hvndravd fimtiger ok eitt ar.

Fyrir bréfinu hefir verið eitt innsigli, sem nú er dottið frá.

B.

Stockholm. Isl. membr. Nr. 5. 8vo bl. 25a. þetta skr. c. 1570—80, ef til vill með hendi séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ, því að í þessu handriti er Gottskálksannáll líklega með hans eiginhendi og ef til vill ýmislegt fleira.

ↀ. iijᶜ. l. j. ar.

Þessi ero landamerki j milli spakonvfellz oc hola a skagastrond.

furst vr anne rædr kelldan millj spakonvfellz oc lækr vt vr henne til siofar er(!) gardr fyrir ofan hofda oc eiga þa holar halfa beit j holanvm(!). enn holamenn halldi vpp gardinum. holar eiga teig fyrir vtan lækin. enn spakonvfell torfskvrd sem þarf j hola jord. Spakonvfell a fimtvng j reka jnn fra læknvm. en holar fimtvng vt fra læknvm vid spakonvfell gegnt markgardinvm. ero oc svdr fra hofdanum aull jofn samlog. at holar eiga fimtung j reka umkringiz hofda. en spakonufell fimtvng j rekanum svdr fra at anne. eiga holamenn at geyma alla rekana.

---

22. 23. August 1351. i Niðarosi.

Skipan Ólafs erkibiskups í Niðarósi, gerð með ráði nokkurra lýðbiskupa og klerkmanna.

Bartholiniana VI, E bls. 736—45 (afskript Árna Magnússonar eptir skinnbók frá 14. öld, sem nú er glötuð); AM. 36. 8vo (afskript gerð fyrir Árna Magnússon). Þessi skipan er prentuð í Norges gl. Love III, 301—306 og í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 530—36. Jón Garðabiskup, sem hér er nefndr, er Jón Eiríksson skalli, er síðar varð biskup á Hólum (1358—91). Hann var fyrri

[1]) þannig, skbr.

biskup í Grænlandi. Oddgeir Þorsteinsson kanoki, sem hér getr um, er sá maðr hinn sami og Oddgeir biskup í Skálholti 1366—81. Skipan þessi styðst að mörgu við ýmislegt í skipununum Eilífs erkibiskups (Dipl. Isl. II, 344, 355, 382).

Jn nomine domini amen.

Olauus dei patientia archiepiscopus Nidrosiensis, Gisbertus Bergensis, Havardus Hamarensis, Johannes Gardensis, ejusdem gratia ecclesiarum episcopi, Nidrosiensis ecclesiæ suffraganei, universis Christi fidelibus, per Nidrosiensem provinciam constitutis, salutis æternæ gaudium in filio virginis gloriosæ.

Cum ex debito pastoralis officii, prohibere vitia, persvadere virtutes, ac animarum saluti salubriter providere tenemur, nec non utilia quæque subditos docere, et mores actusque eorundem in melius reformare: sollicitudine præhabita diligenti; ne, si quidquam de grege dominico, nostro regimini commisso, per nostram incuriam seu negligentiam fuerit deperditum, subditorum sanguis de nostris manibus per districtum judicem requiratur. nos in hoc præsenti concilio residentes, ac juxta sacrorum canonum statuta de subditorum excessibus corrigendis et moribus eorum in melius reformandis, ac animarum profectibus, tractantes, patrem misericordiam imprimis suppliciter imploramus, ut ipse in hiis exsequendis ex suæ benignitatis inundantia salubriter compleat, quod nostra modicitas, nisi ipso opitulante, non præsumit; et ut, ipso initiante ac consum[m]ante, ad finem debitum, quod coepimus, ejus auxilio perducere valeamus.

1. Jn nomine igitur sanctæ et individuæ trinitatis, patris et filii et spiritus sancti, inprimis statuimus, præcipimus et mandamus, ut clerici, quorum conversationem castitate, modestia, pudicitia, sobrietate, temperantia, ac cæteris virtutum exercitiis convenit adornari, contemplationi sint et orationi dediti; quia ad sortem domini sunt electi; contentiones, lites et rixas, ac cæteras insolentias, honestati derogantes clericali, procul abjicientes, sic evitent, ut omnipotenti deo cujus servitiis specialius deputantur, digne valeant famulari. Quantus enim horrendi criminis usus frequens, ymo verius frequentia dampnabiliter usitata, quod dolentes referimus, quosdam, immo plures, quamvis ad nostram et patriæ verecundiam hæc dicamus inviti, Noricanæ provinciæ presbyteros ac clericos alios excæcavit: qui, propriæ salutis et juramenti sui immemores, immunditiæ fætori-

bus turpiter insudantes, non solum sibi focarias simpliciter adjugentes et in curiis suis publice detinentes, verum etiam, quod execrabilius et dampnabilius est, eas, pactis, donationibus, vel aliis fidelitatis promissionibus intervenientibus, convocatis ad hoc earum consanguineis, ad instar laycorum sibi impudenter associant et conjungunt, quamvis enim nostri prædecessores exhortationibus, monitionibus et processibus diversis, etiamsi, proch dolor, illorum loboris fructus nullus vel modicus ostendatur; nos tamen adbuc sic inhoneste viventium inveteratis malitiis novis volentes remediis obviare, statuimus, ut quicumque presbyter vel clericus in sacris ordinibus constitutus, maxime beneficium ecclesiasticum optinens, cujuscumque fuerit status, officii, dignitatis, prærogativæ vel honoris, qui post monitionem sibi a dyocesano suo factam, in domo sua et expensis tenuerit vel habuerit concubinam, juxta statutum piæ memoriæ domini Elavi archiepiscopi prædecessoris nostri, pæna pecuniaria puniatur, quam si minus timuerit, suspensionis, excommunicationis, vel privationis sententiis percellatur. Hiis vero, qui pactis vel donationibus, ut præmissum est, sibi concubinas associaverint, in dimidietate fructuum beneficiorum suorum per annum multentur, gravius, si suo dyocesano visum fuerit, puniendi.

2. Jtem huius sacri approbatione concilii statuimus, ut bona beneficiatorum decedentium dum modo non sint a bonis ecclesiarum distincta, hæredibus eorum absentibus per dyocesanos locorum vel eorum procuratores ad hoc specialiter deputatos, donec inter ecclesiam et bæredes clerici decedentis justa fiat bonorum divisio, sub fideli custodia, absque subtractione qualibet vel fraude, conserventur, hæredibus vero advenientibus, statim, ut prætactum est, justa fiat bonorum divisio inter illos. Laici vero, prædictam conservationem in grande ecclesiarum dispendium sibi, occasione jurisdictionis secularis, vendicantes, per mensem, si a dyocesanis requisiti non destiterint, ingressum ecclesiæ sibi noverint interdictum. quod si prædictam pænam, quod absit, animo sustinuerint indurato, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant.

3. Jtem presbiteris, curam animarum habentibus, omnem vagandi et discurrendi extra suas parrochias cum ex hoc quandoque populus eis commissus officio debito defraudetur, ac ani-

marum non modica immineant pericula, cupientes adimere facultatem, prohibemus, ne quis parrochialis presbyter extra suam parochiam, absque sui prælati vel eius locum tenentis licentia speciali, seu evidenti necessitate, nisi alium ydoneum presbyterum ejusdem dyocesis, qui interim vices et officium suum debite peragat et attente, loco sui relinquat, notabiliter se absentare præsumat; statuentes, ut quicumque presbyter extra suam parrochiam per quindenam continue, nisi unam supradictarum seu aliam justam et legitimam absentiæ suæ causam probare potuerit, compertus fuerit commorari, marcam Noricanam solvere teneatur; si vero extra dyocesin illicentiatus abcesserit, ut prædictum est, in marca puri condempnabitur ipso facto.

4. Jtem quoniam [qui] abjectis vestibus proprio congruentibus ordini, alias assumere et in publico portare, rationabili causa cessante, præsumit, professorum prorogantiæ ordinis illius se reddit indignum, juxta concilium Viennense, inhibemus ne quis clericus virgata vel partita veste aut alias quam canones præcipiunt formata, publice utatur, prout canonicam vitare voluerit ultionem.

5. Jtem quia hiis temporibus, quod dolenter referimus, defectu personarum exigente, ad regimen animarum simpliciores et ignari plerumque assumuntur, statuimus, ut superiores juniores presbyteros instruant de cæteris officiis et maxime de canone missæ, sacramento baptismatis, atque extreme unctionis, officio sepulturæ et aliis ad officium presbyteri spectantibus; et super præmissis sæpius examinent diligenter, ut sic ad eorum devotam diligentiam cæteri gaudentes concurrant, in cantica laudum consurgant, et omnium corda et vota, ora et labia, ympnos persolvant letitiæ salutaris, psallet fides, spes tripudiet. exultet caritas, devotio plaudat, jubilet chorus, puritas jocundetur cum singuli alacri animo pronaque voluntate conveniunt sua, ymo Christi officia laudabiliter exsequendo.

6. Ceterum statutum piæ recordationis domini Arnonis archiepiscopi, prædecessoris nostri, in quo quasi omnium priorum statuta, resecatis superfluis, sunt collecta, quoad omnes capitula, clausulas et articulos, præsentis auctoritate concilii innovamus, approbamus et ratificamus. Cuius statuti quasdam singulares clausulas. aliquibus utilibus de novo additis, sub

pænarum adiectione in modum qui sequitur decrevimus muniendas.

7. Statuimus ergo seu statutum declaramus, quod presbyteri, cæterique ecclesiarum rectores et præpositi, tam clericos quam laicos diligenter doceant, de veneratione eucharistiæ et credulitate; ut cum inter manus sacerdotis in officio altaris levatur, vel a presbyteris per plateas aut quemcumque locum portatur ad infirmos, depositis caputiis et pileis, nudis et extensis manibus, flexis genibus adoretur. Quam quidem evcharistiam a presbiteris, indutis superpelliciis, velatam, sub mundo velamine; cruce, candela accensa, cum tintinnabulo et aqua benedicta præcedentibus,ad infirmos præcipimus deportari, nisi locorum impedierit distantia, aut rationabile obstiterit impedimentum; et tunc in munda bursa sive pera circa collum presbyteri reverenter cum libro et stola deferatur, atque in loco mundo hoc quod superfuerit diligenter observetur.

8. Præterea statuimus, ut nullus sacerdos vel clericus in sacris ordinibus constitutus, qui usque ad extremum vitæ suæ in concubinatu notorio compertus fuerit perdurasse, ad sepulturam infra muros ecclesiæ sine dispensatione episcopi admittatur, et quicumque tales in ecclesia scienter sepelierit, ad arbitrium dyocesani puniatur.

9. Jtem statuimus, ut presbyteri, curam animarum habentes, doceant vel docere faciant parrochianos suos, tam senes quam juvenes nescientes, symbolum et orationem dominicam, cum salutatione beatæ virginis; et frequenter ipsos examinent de prædictis; et maxime in confessionibus eorum: debitam pænam addiscere renitentibus infligentes; de fide catholica et eius articulis, de baptismo et eius effectu, aliisque ecclesiasticis sacramentis, de septem mortalibus peccatis, et de pænis gehennalibus pro eis debitis evitandis.

10. Jtem cum scriptum sit, ut a quo quis defendi tenetur, ab eodem non debet inpugnari, præsentis auctoritate concilii statuimus, ut clericus, cuiuscumque status ordinis vel dignitatis existat, qui procurat a rege vel seculari potestate, directe vel indirecte, manifeste vel occulte, contra justitiam se tueri, quominus pro suis excessibus a suo judice ecclesiastico corripiatur, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.

11. Jtem statuimus, ut quicumque clericorum, contra jus

et libertatem ecclesiæ cathedralis, vel honorem episcopalis dignitatis, advocaverit, vel conspirationem fecerit, eo ipso excommunicationis sententiæ subjacebit.

12. Jtem statuimus, quod claustra monialium sub diligenti custodia et firma clausura, præcipue de nocte, observentur, nec clericos vel laicos, religiosos vel seculares, post earum vesperas, ad se ingredi permittant, nisi urgens necessitas, evidens utilitas id exposcat; et tamen non in locis vel horis suspectis.

13, Jtem prohibemus, ne quis indiscretas indulgentias pronunciet, sive pronunciare præsumat.

14. Jtem statuimus, ut in monasteriis quibuscumque nullus pretio vel pactione recipiatur in fratrem vel sororem, nec in præbendarios vel præbendarias, sine suorum dyocesanorum consensu. quod si factum fuerit, sit irritum et inane. contra facientes vero et consentientes juxta arbitrium dyocesani puniantur.

15. Jtem statuimus, ut si quis laicorum causas ad ecclesiasticum forum spectantes (quæ sunt heæ: omnes causæ clericorum, quando inter se litigant vel a laicis impetuntur, sive agatur ex contractu vel quasi, seu delicto vel quasi; item causæ matrimoniorum, natalium, juris patronatus, decimarum, votorum, testamentorum, maxime quando agitur de legatis ecclesiis et piis locis et religiosis, tuitio peregrinorum visitantium limina beati Olaui et aliarum ecclesiarum cathedralium in Norvegia et eorum causæ possessionum ecclesiarum, symoniæ, fornicationis, adulterii, incestus, perjurii, usurarum, sacrilegii hæresis, et aliæ consimiles, quæ ad ecclesiam spectant mero jure) contra [com]positionem inter regnum et ecclesiam olim initam, et juramento hinc inde firmatam scienter, in contemptum ordiniariorum, examinandas, discutiendas vel difiniendas sibi assumpserit, vel qui clericum invitum ad forum traxerit seculare, vel de rebus ipsorum vel ecclesiarum, ipsis irrequisitis vel contradicentibus, judicaverit, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.

16. Jtem si quis in clericum, monachum vel conversum, virginem sacram vel conversam, vel in aliam religiosam personam, cuius religio approbata est, manus violentas et temerarias injicit, ipse ligatur a canone: similiter et is, cuius auctoritate

et mandato illud fit, nisi mandatum integrum revocaverit, [item] qui tam temerario mandato præsumpserit obedire.

17. Jtem et ille latam a canone sententiam incidit, qui cum potest clericum defendere a violentia et injuriosa manuum injectione, et(!) non defendit; quod verum est de eo, qui dum ratione potestatis vel officii, prohibere [potest] et(!) manifesto facinori desinit obviare.

18. Jtem si potestas, consules et rectores, balivi et alii officiales laici civitatum et aliorum locorum, angarias et exactiones indebitas ecclesiis, clericis, aut eorum possessionibus inferant, et jurisdictionem sev auctoritatem prælatorum evacuaverint, nisi moniti desistant, tam ipsi quam ipsorum fautores excommunicationis sententiæ latæ per canonem se noverit subjacere.

19. Jtem ille, qui alicui supradictorum succedit, post mensem ecclesiastica censura percellitur, nisi infra duos menses post ipsorum excessum [talia] sui predecessoris emendaverit; quia ipso eo facto eidem intelligitur consentire.

20. Jtem illi, qui contra libertatem ecclesiasticam statuunt, nisi statuta edita et in scriptis redacta infra duos mensas post ipsorum puplicationem de libris suis capitularibus deleverint, excommunicationis sententia, lata a canone, innodantur.

21. Jtem statutorum ipsorum scriptores, nec non potestates, consules et rectores, et conciliarii locorum, si secundum ea judicare præsumpserit, vel in formam redegerint judicata; similiter, si consuetudines servaverint vel servari fecerint, contra libertatem ecclesiæ introductas, excommunicationis sententiam non evadant.

22. Jtem matrimonia clam contrahentibus triennalis pænitentia inponatur, sacerdotes vero, tales conjunctiones non prohibentes atque debitas denunciationes requisiti obmittentes, ac talibus contractibus interesse non caventes, per triennium ab officio suspendantur, et gravius, si culpæ qualitas postulaverit, puniantur.

23. Qui vero, vivente uxore, scienter cum alia contraxerit, vel e contrario: excommunicationi subjaceat ipso facto; a qua, nisi tanquam pro simplici adulterio satisfecerit, nullatenus absolvatur.

24. De contrahentibus autem secundas nuptias statutum est, quod vir vel mulier ad secundas nuptias transiens benedici non debeat, cum alias fuerit benedicta, ne injuria fiat huiusmodi sacramento. Et presbiteri, qui scienter secundas nuptias benedixerint, per suum dyocesanum a suspensionis sententia, quam incurrunt vel hactenus incurr[er]ant, absolvi possunt, et super executione ordinum ac retentione beneficiorum, per eosdem libere dispensari.

25. Jtem clerici beneficiati decedentes ecclesiis a quibus fructus levaverunt, decimam partem bonorum per ecclesiam requisitorum in ultima dispositione relinquant; quod si renuerint, ad jus commune duximus recurrendum.

26. Jtem statuimus, quod canonici existentes in studio de suorum sententia prælatorum integre præbendarum suarum fructibus gaudeant; set(!) vicaria et cætera omnia ecclesiæ debita de fructibus ad communem mensam spectantibus deducantur. Et quicumque procurator mensæ communis ante terminum pñte(!) procurationis seu dispensationis suæ ad requisitionem procuratorum absentium, vicarias sev onera non solverit, eo ipso ab ingressu ecclesiæ sit suspensus.

27. Jtem ut canones latæ sententiæ, per quos excommunicationis sententiam ipso facto quis incidat, semel in anno in ecclesiis cathedralibus, ac etiam in aliis majoribus ecclesiis, in vulgari puplicentur, et puplicationem singulis annis, qui in dictos canones indciderint, pulsatis campanis, candelis accensis, excommunicati genaliter nuncientur.

28. Jtem quicumque clericus, qui cuiquam contra ecclesiam in subversionem ecclesiasticæ libertatis patrocinium præstiterit, vel inpugnantibus eandem ad hoc auxilium vel concilium inpenderit, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.

29. Jtem quicumque res vel bona, in ecclesiis vel cimiteriis custodiendi causa reposita, furtive vel violenter rapuerit vel extraxerit, vel alias immunitatem ecclesiæ qualitercumque violaverit, vel hos fieri mandaverit, excommunicationis sententia ipso facto sit ligatus.

30. Jtem volumus quod ad jejunium vigiliæ beati Mathiæ et ipsum festum, tempore bissextili, antiqua ipsius ecclesiæ consuetudo observatur.

Jn quorum omnium evidentiam et fidem pleniorem, cum sigillis nostris discreti viri, domini Arno Ketilli, in procuratorio venerabilis in Christo fratris nostri, domini Salomonis dei gratia episcopi Asloensis, Barderus Eindridi et Thorphinus Eirici Nidrosiensis, Arno Thorstani Asloensis, Odgarus Thorstani et Bothulphus Asberni Bergensis, Petarus Eindridi et Thoras Thorkilli Stawangrensis, Barderus Beronis, Hamarensis: ecclesiarum canonici, ipsarum ecclesiarum capitulorum procuratores, sua sigilla præsentibus affixerunt. Actum Nidrosiæ .x. kal. Septembris anno gratiæ ꝏ°. ccc°. li°.

---

23. 31. Januar 1352. að Höfða.

Ormr Hólabiskup selr Böðvari presti Þorsteinssyni jarðirnar hálft Barð í Fljótum, Saurbæ og hálfa Dæli fyrir jarðirnar Lambanes og Hvanneyri og gaf biskup «í misskakka» tuttugu hundruð.

AM. orig. dipl. Fasc. II, 4 frumbréfið á skinni með hendi séra Einars Hafliðassonar.

bref vm lambanæs ok huannEyræ ok halfuan vidræka fræ holæ[1]).

Ormr[2]) med guds naad biskup aa holum sender ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra. q[vediu] G[uds] ok sina.

ver vilium ydr kunnikt gera at sub anno gracie ꝏ°. ccc°. l. secundo. at hofda in festo agnetis secundo.[3]) seldum ver sira bauduare þorsteins syne. þessar jardir holastadar er sua heita. bard halft i fliotum. saurbæ. oc halfa dæle. med ollum þeim gognum ok giædum sem þessum jordum hafa fylgt at fornu ok nyiu. Her i mote gaf nefndr sira bauduarr. þesse lond. lambanes ok huanneyre med Rekum ok skoghum ok ollum þeim hlunnendum ok endemorkum sem hann vard eigande at med fyrr greindum jordum. gafum ver honum ofuan aa j

---

[1]) Aptan á bréfinu með annari, þó fornri, hendi; [2]) Orm', skb.; [3]) = 28. Janúar.

misskakka iardanna. tuttughu hundrad. þau sem hann var oss skylldugr[1]) adr j Reiknings brest. skillde bauduarr ser aftr[2]) at taka sinar iardir iafngodar. ef varir efterkomendr. vilia eige þetta kaup hallda. ok til sannynda vm sagdt kaup. settum ver firi þetta bref vart jnnsigle er gort var aa holum tueim nattum firi purificacionem beate virginis. ok medr þui at ek bauduarr prestr med geingr[3]). þessu kaupe ollu sonnu ok Rettu ok her a ofuan lagda ek vpp vidr minn herra. orm biskup. halfan vidreka fra hole. þui setta ek ok firi þetta kaupmalabref mitt jnnsigle med jnnsiglum. sira þordar prests eyiulfs sonar. jons þorleifssonar. Eiriks skidasonar. huerir nalægir voru þessu landakaupe[4]).

Innsigli Þórðar prests (THORDR PRESTR) er fyrir bréfinu. Hin eru dottin frá, og þveingirnir einir eru eptir.

---

24. 1. Februar 1352. á Hólum.

Böðvar prestr Þorsteinsson afhendir Ormi biskupi á Hólum upp í reikningsbrest þriðjung í Úlfsdölum í Fljótum, svo að allir Úlfsdalir eru nú ítölulausir eign Hólastaðar.

AM. orig. dipl. Fasc. II, 3 frumbréfið á skinni.

Bref vm þridiungh j jordina vlfsdalæ vt or fliotum[5]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heẏra sendir

---

[1]) skylldug', skb.; [2]) aft', skb.; [3]) geing', skb.; [4]) aptan á bréfið er skrifað:

a) á hægra helming með hendi frá c. 1580: Huaneyre er XXc: lambaness XLc: þui er opinbert hallft bard XXXc. og dæla land hallft er eydikot miog litid j heimalandi bardz: saurhær Xc: hier hefer hyskup lagt a mille XXc ofan aa bard. hier af er angliost: ad halft bard er hier halfur kaupahlute, enn ecki allur.

b) á vinstra horn með hendi Guðbrands biskups: þetta bref [er] vitne vm, at halft Bard er XXXc, enn ecki LX, þviat ei var logmal j þann tijma, ad selia eda reikna kirkiu hluta j jordum, huort hann var meire eda minne.

[5]) Aptan á bréfinu með annari, enn þó fornri, hendi.

bauduarr prestr þorsteinsson q[vediu] G[uds] ok sina kunnikt gerande at ek hefer lokit j reiknings brest minum virdulighum herra orme biskupe þridiungh j vlfsdolum med ol[l]um gognum ok giædum til ok fioru. þeim sem ek vard eighande at. ero nu allir vlfsdalir jtolulausir holastadar eign. ok til sannynda vm sua gort setta ek firi þetta bref mitt jnnsigle gort a holum jn festo brigide virginis anno domini ᴍ° ccc° l° secundo.

Innsiglið er dottið frá, og þveingrinn einn eptir.

---

25. 18. Sepember 1352. i Björgvin.

«Capitulum ecclesie Bergensis» og «Sigwardus Yvari et Odgerus Thorstani, canonici et collectores decime triennalis» gera kunnugt, að auk þess, sem á fyrra ári hafi verið lokið í páfatíund, hafi þeir sökum manndauða (causa mortalitatis nimie = svartadauða) ekki feingið meira goldið en 250 mörk og hálfu betr í gjaldgeingum norrænum smápeningum, ellefu pund og fimm skilldinga sterlings, einn regalis, þrjú smá gyllini og og tvö mörk silfrs (cum tribus parvis florensis et duas marchas argenti) einni örtug fátt í, og ekki frekara, og af Pétrspeningum hafi þeir feingið 27 mörk í gjaldgeingum smápeningum norrænum og fjóra skildinga betr og níu denarios sterlings. «Datum Bergis anno domini millesimo trescentesimo quinquagesimo secundo. in crastino beati Lamberti episcopi et martiris».

Bréfið kemr Íslandi að því leyti við, að hér, er nefndr Oddgeir Þorsteinsson, er síðar varð biskup í Skálholti. [Dipl. Norv. I, 333 eptir skjalabók Innocencius páfa VI (ann. I.) á páfagarði í Rómal.

---

26. [1352].

Máldagi kirkjunnar í Saurbæ á Hvalfjarðarströnd [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 47b—48a skr. 1601. Gyrðr biskup setti kanokareglu í Viðey 1352; er þá nógu líklegt að hann hafi visiterað syðra, sem hann og að vísu hefir gert.

Saurbæ[r].

Kirkiu j saurbæ fylgia xj kýr. þriär oc xx ær. þrijr hestar. fimm gelldfiär kvgilldi. xx. hunndrad j metfie. þrenn messuklædi oc ij hokla lausa. iij sloppa. ij alltaraklædi. ij kanntara käpu[r]. krossar iiij. mariu skript oc johannis baptiste og olafs skript. kerttistikur iij. vatzketill. glodaker. baksturjarnn. merki ij. xx bækur.

---

27. 1352. i Görðum.

Máldagi kirkjunnar í Görðum á Akranesi [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 48a—b skr. 1601.

[Gardar a akranese].

[1])Anno domini ꝏ° ccc° l°. ij°. reiknnadist ad gefist hafdi kyrkiunni vxi fiog[ur]ra vetra gamall oc eitt ross hunndradz vertt.

Jtem halft fimmta hunndrad j vadmälum. hundradz lag j lerepti. hunndradz lag j vidi.

Suo margar voru kyrkiu bøkur j gordum er þordur branndzson tok med. gudzspiallabok. per anni circulum oc þar med graduale med not[um] de dominicis oc þar med sequencie de dominicis. messubækur ij per anni circulum ad lesi oc song oc notat per usum. messubok ad lesi fra paskum oc thil jolafostu. de sanctis oc ad messudogum til Jacobz messu ä sumarid. sequenciubok. legenndubǿkur ij per anni circulum de dominicis. adrar ij per annvm de sanctis. läga sonngua bok at cotidianis oracionibus oc xvij. missis[2]) pro defunctis. graduale per usum notat. sonngbok fra jolaföstu til päska. martirilogium cum ymnnario. capitularius. läga sönngua bok fornn. sonngbok. secundum ordinem frä tryn[i]tatisdeigi ad sonng oc ad dominicvm oc de sanctis fra jonsmessu baptiste oc til anndresmessu. oc þar med þorlakz-

---

[1]) «þesse maldage synist vera gyrdirs biskups» (á spássíu með hendi séra Vigfúsar í Hítardal). Þessi máldagi kemr beint á eptir öðrum miklu eldra (frá c. 1315, sjá Dipl. Isl. II, Nr. 223); [2]) missa, hdr.

sonngur oc hystoria de corpore christi ad sonng og lesi alla octauam oc krossles bædi haust oc vor. dauidz psalltarar ij. lorencijus saga. sonngbok eptir ordine fra paskum oc til jolaföstu ad dominicum. summa xx bækur.

kirkian a glerglug[g] lestann vatzketil. lijka abreidsl. lijka kräk. eirnn mesijnngar lammp. vatnnz stöckul. jnnlas fyrir kirkio. päskakertti af tre. iij rodukyrtla oc eirnn hladbuinn[1]) oc silfurbellti vmm krossinn. lijknneski marie oc johannis buinn. lijknneski lorencijus.

---

28. [1352].

Máldagi Maríukirkju á Bessastöðum á Álptanesi [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 49b—50a skr. 1601. Þetta er Bessastaðamáldagi Gyrðs biskups frá 1352 (sbr. Safn II, 617, séra Jón Haldórsson). Í Vilchinsbók er kirkjan nefnd Nikuláskirkja.

Bessastadir.

Þessi er mäldagi märiukirkiu a bessastodum ad hun ä þridiunng j lanndi. nijtian kyr. fimm tijgir asauda [oc] tvo oc gridung. hesta fimm.

tiolld vonnd vmm kirkiu. þrenn messuklædi ad aullu oc eirnn hokul lösann med alltaris duk oc corporalis. alltarisstein oc skrijn. alltaraklædi iij oc kaleka ij. munnlog. glodaker. kerttistikur iij. lektaraduk. klockur v. lesbækur allar og messobækur. sloppa ij. bokakistu. psalltara ij. rodukrossa iij. kanntara kapur iij. vonndar. mariu skript. nicholäs lijknneski. ij stiga. mariu lijkneski oc jons vnndir krossi yfir alltari. merki ij. legtara ij oc stol.

Þar liggia vnndir xviij bæir ad tijunndum oc lysitollum.

kirkian ä gelldfiar rekstur j grafarlannd j lambatungur.

Þessi er skulld ä fie þessu at þar skal vera prestur oc diäknn oc kuenngilldur omagi sä er sier vinnur alla reidu oc sie vr kyne sveinbiarnnar.

Þessi fe brostu[2]) kirkiunni ad bessastodum af brynhilldi

---

[1]) hlad kun(!), hdr.; [2]) þannig hdr.

holltakonu[1]). x ær og ein kyr. sagdi hon at juar holmr hefdi ei lokid henne.

---

29. 1352. á Reynivöllum.

MÁLDAGI Reynivallakirkju í Kjós, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 50b—51a skr. 1601.

Reyneweller.

Anno domini ꝏ°. ccc°.[2]) l°. secundo a þridia are biskupsdoms virdugligs herra gyrdz med gudz nād biskupz j skalhollte so sem hann kom a[t] reynevollum j sinni visitacione reiknadist suo mikid gotz þad er kirkian ātte.

Jnn primis vij manna klædi med hoklum. iij kalekar. þriar kanntara kapur. ein med pell. avnnur med lynvef. þridia med salun. vj. anntependia til vtalltara. fimm anntependia til haalltaris. vj. alltarisdukar. iiij. sloppar. tabulum fyrir alltare oc brijk medur. smelltur kross oc skrijn. glodarker. baksturjarn. glodaker(!) elldbere. vijgdz vatz ketill. iij kerttistikur. ein ampulla. ein sacrarij munnlog. tiolld vmhuerfi[s] kirkiu. og ad auk steintialld oc hrijnnga refil[l]. eitt fonntklædi oc skirnarsār. mariu skript oc nicholas skript oc gʀaduale cum sequencijs. iij lesbækur j are per anni circulum de sanctis oc de tempore. songbøkur per anni circulum tuær ᴇuanngeliorum. martyrjlogium. capituliarius(!) oc enn nockrar fornar bækur þær sem litit skolu. fiorar samhrijngiur. ij smaklockur oc ein vtiklocka.

a kirkian. allt heima lannd oc eina vtjord er heitir j sornne. þridiung j laxafossi oc særliga siovarfoss[3]). ʙollstædijnnga hyl. kiosar sker. fiogara(!) tiga sauda beit j mula lannd. lamba hofnn j eilyfsdal. ellefu tigum. ij manada beit gomlum saudum j sanndfellz hlijd oc skiolgard j vinndaslanndi oc kastar skurdur. er annar kastar skurdur j eyiarlannd. þridie til valldastada. xij rossa beit j þufu lannd. vj j eyrar lannd.

---

[1]) Holti þorgrímsson hirðstjóri dó 1348; [2]) cccc(!) hdr.; [3]) 6/7 línu auðir neðst á bls. þó sýnist ekki vanta í.

seautian kýr. xij ær. viij ross. ij hundrat j metfe. ij hunndrad j vidum. fiordung vax.
ij presta skylld og diakns.

---

30. 14. Januar 1353. á Breiðabólstað.

Einar prestr Hafliðasson tekr eiða af fjórum mönnum um veiði í Bláhyl.

AM. Dipl. afskr. Nr. 2892 »Epter originalbrefi fra Stadarbacka kirkiu i Midfirde, accuratissime» (AM.). Var með norsku handarlagi; á efstu spássíu stóð með hendi c. 1480: »alla laxueidi j blahyl j uestura» (úr máld. kirkjunnar). Með afskr. liggr athugas. AM. um frumbr. Frumbréfið var enn á Staðarbakka 1858.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra gere ek Eynarr prestr haflidason kunnikt at sub anno gracie ꝏ°. ccc°. l°. iij°. thyrssdaghinn næsta efter epiphaniam domini¹) a stadarbacka j midfirde. soru þeir sighvatr hallzson. ok eyiulfr steinsson sua fallinn eið firi mer. at þeir vissu at minne veiðr var j blahyliar fosse j sumar ok eð fyrra sumar en efter vana ok likendum. at slikri laxueide sem var annars stadar. ok hun hefer aðr verit j sagdre veidestðd. Jtem soru þau þrandr ok groa jons dotter at sua sem sira þoruarðr kom til blahyliar med sinum monnum ok ætlade at fara j hylinn. lyste hann þui firi monnum at fiskarnir voru j burt fældir af manna volldum or fyrr sogdum hyl. ok til sannynda her vm setta ek firi þetta bref mitt jnsigle er gort var aa breiðabolstað jn octaua epiphanie anno suppra dicto.

---

31. 9. Marts 1353. á Hólum.

Ormr biskup Ásláksson úrtekr alla kennimanns skylld á Gilja, eignarjörð Þingeyraklaustrs.

AM. 280. 4to bls. 152—53 með hendi Hákonar Ormssonar um 1640 eptir Bessastaðafrumbréfum; AM. Dipl. afskrr. Nr. 478

¹) = 8. Janúar.

(eptir 280. 4to); Landsb. 107. 4to bls. 9. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 201—202.

Giliar Breff 1353.

Øllum mønnum þeim sem þetta breff siā edur heyra. sennder Ormur med Guds myskun. Byskup ā Holum kuediu Guds og sijna.

aff þui ad herra Arngrimur abote ad þingeyrum heffur keipt wnder stadinn til æffenlegrar eignar jørd er heiter Gilā og huør er stadnum hardla hentlig til afftekta og laugligrar eignar. þui vilium vier stadnum til nāda og oendanligs frelsis wrtaka alla kiennemans skylld sagdre jørdu æffenlega hiedanaff. suo at þar skal einge kirkiu iskylld vera. og til sannenda hier vm. settum vier vort jnsigle fyrer þetta breff. er giørt var ā Holum laugardag næsta fyrer Gregorius messu. Anno Domini millesimo trecentesimo qvinqvagesimo tertio.

---

32. 25. Marts 1353. i Báhús.

Bréf Magnúsar konungs Eiríkssonar um að menn á Íslandi gjaldi hirðstjóra jafnmikla peninga í sakeyri konungs sem þeir hafa goldið biskupum eða þeirra umboðsmönnum fyrir okr og rangar tíundargerðir.

AM. 351. Fol. bls. 132—33 skb. c. 1360; AM. 126. 4to bls. 262—63 skb. c. 1380; AM. 128. 4to bls. 145 skb. þetta skr. c. 1500; AM. 136. 4to bls. 205—206 skb. c. 1500 (Skinnastaðabók). Bréf þetta er prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 435—36 (eptir 351) með latínskri þýðingu. og á dönsku er það prentað í Jonsbogen Kh. 1763 bls. 396—97. Það er til í mörgum afskriptum.

magnus konungs [bref].

Magnus með Guðs miskunn [noregs. ok suia ok skaneẏ konungr sendir ollum monnum æ jslande quediu guds ok sina[1]).

Ymissir goðir menn af islandi ok sua j noregi hafa teð oss. at bændr ok Rikir menn her æ[2]) landinu hafa skylldugir worðit

---

[1]) [126, 128; et cetera 351; [2]) j 126, 128, 136.

biskupum bæði norðan landz ok sunnan goðz ok peninga bæði firi okr ok tiundargiorðir vRettligar er kirkiunnar formenn[1]) hafa þa[2]) vm kærða. þo at þar hafi æigi opinbeR[3]) orskurðr æ fallit sakir [vndandrattar wið[4]) oss. þuiat wer ættim[5]) halfa sektina.

Nu af[6]) þui at [wer vilium[7]) með eingu moti slika vhlýðni þolaz læta krununnar[8]) vegna. vilium wer oc bioðum fullkomliga yðr ollum samt[9]) ok sérliga huerium huat manna sem hver[10]) er. sa er firi [okr sakir ok[11]) tiundarmæl hefir sina peninga wt latið wið biskupa eðr þeirra vmboðsmenn at anduarða[12]) ok vpp luka hirðstiora várum her sua mikit goðz sem þer lukit kirkiunni. ok hafit þetta gort innan þriGia manaða. eða Rað firi gort sua at honum nægi váRa vegna. siðan þér hafit sed edur[13]) heyrt þetta wært bref. eðr synir[14]) honum með lǫgmanz hiaueru [profafullt[15]) skilriki at þer erut saklausir með oss her vm. ok hafit þat gort innan þersa tima. En huerr af yðr er æigi gerir sua skal suara oss. [viij. ertogum[16]) ok xiij.[17]) morkum j brefabrot.

Bioðum wer hirðstiora várum her at stefna huerium firi oss. þeim er æigi vill þetta várt boð[18]) standa. xij. manaða stefnu til bægahws með sinu profi ok skilriki. skulum wer sua at sia at þeim ok oðrum til viðsionar werði[19]) oss þuilikan vRétt at gera.

Þetta bref war gort æ bæghus[20]) [annan dagh pæska[21]) æ þritugta ok fiorða æri Rikis várs ok jnsiglat oss sialfum hiawerandum.

---

33. 27. April 1353. á Holum.

AREIÐARGERÐ og vottaleiðsla Orms biskups á Hólum um landamerki Ennis og Lækjar, Grafar og Bakka í Skagafirði.

---

[1]) vmbodsmenn 126, 128, 136; [2]) þar 126, 128: [3]) openberligur 126, 128; [4]) [vndirdraz medr 128; [5]) attum 126, 128; [6]) medr 126, 128; [7]) [oss ber 126, 128; [8]) kirkiunnar 351; [9]) saman 126, 128; [10]) hver b. v. 126, 128; [11]) [okr sakir ok sl. 351; [12]) anduarði 351; [13]) sed edur b. v. 126, 128; [14]) syna 126, 128; [15]) [fullt prof ok 126, 128; [16]) [atta avrtvgvm 128; [17]) þ[r]ettan 128; [18]) hallda skuli b. v. 128; [19]) vera 351; [20]) bagahuse 126, 128; [21]) [126, 128, 136; sl. 351.

AM. orig. dipl. Fasc. II. 5 frumbréfið á skinni með hendi séra Einars Hafliðasonar.

landamerki milli ennis ok lækiar[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra. Gerum ver broder arngrimr med guds naad abote aa þýngeyrum. Einarr haflidason. þorleifr berdorsson. boduarr þorsteinsson. prestar. ok ok einarr gilsson kunnikt. at sub anno gracie. M° ccc° l° iij°. jn crastino beati Johannis episcopi Holensis[2]). vorum ver i hia at virduligr herra herra ormr biskup Reid aa landamerke mellum[3]) enniss ok lekiar. grafuar ok bakka till stefndum arngeire skufssyni. er sagdar jarder atte till moz vidr holastada[r] jarder firrgreindar. liet herra biskup lesa bref þorst[ei]ns bonda gudmundarssonar. med hans hanganda jnsigle heilt ok vskrapat. j hueriu tiaz ma hans sogn ok vitnisburdr vm firrgreindra jarda landamerke. handlagde arngeirr firrgreindum herra biskupe at þessi hans soghn skillde sua fullmæl j alla stade sem hann hefde sialfr suarit. Jtem sor einarr þorbiarnarson. sua fallinn eid at hann munde at lodmundr brandz son. bio j enne atte ok sellde herra jorunde biskupe ok sua adr ok sidan heyrde hann enne eignat ofuan at læk ok braut. vt j eÿuindar breckur þar sem vpp snýrr braut aa breckur. ok þetta hafde enne atolulaust medan hann visse. nam hann þessa sina soghn af ser ellre monnum fodur sinum ok þorde slappa er bio aa narfastodum. oc firer honum jllhughe gurpr. jtem sor snorre skulason. sua fallinn eid at hann var ihia at þorgeirr skarfr ok biarne Reggstade soru þesse landamerke mellum[3]) lækiar ok enniss herra jorunde biskupe hiaueranda at fornu vetrbraut[4]) sudr till marks vidr brecku. bar þeim herra biskupe ok arngeire[.] adrnefndum ok eighe saman vm fioru mork mellum[3]) backa ok grafuar. jtem stefnde herra biskup nefndum arngeire medr þui skilrike ok profue sem hann till hefde heim aa hola friadaghinn jn crastino Marci ewangeliste. ok hann þar kominn j sagdan stefnu dagh. aan nockorum

---

[1]) Aptan á bréfinu með annari en þó fornri hendi; þar er og önnur álíka gömul áskript: bref vm [landamerki] enne[s] lekia[r] grafuar ok bakka; [2]) = 24. Apr.; [3]) þannig; [4]) vet'braut, skbr,

vitnum edr gognum þaa at sinne. baud herra biskup oss fyrrnefndum monnum punkta meta ok maata. huorra prof oss litiz framarr ganga. herra biskups ok kirkiunnar aa holum. edr þat sem arngeirr hafde adr framleitt sinna veghna. En medr þeirre skynseme ok vite sem gud hefer oss liet syndizst oss ollum samt framarr ganga gogn ok vitne herra biskups ok kirkiunnar aa holum. helldr en firrsagdz arngeirs. sakir fyrndar ok skilrikiss vattanna ok likenda af dyrleik jardanna. Ok til sannynda her vm settum ver firer þetta bref vart jnsigle. gort aa holum. v°. kalendas maij. anno domini. ꝏ°. ccc°. l°. iij°.

Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu. enn eru nú öll dottin frá, og að eins eptir þveingirnir frá innsiglum Arngríms ábóta, séra Böðvars og Einars Gilssonar, en hinir eru farnir og með þeim rifið skarð í neðri spássíu bréfsins.

---

34. [1353].

Réttarbót Magnúsar konungs Eiríkssonar um að Íslendingar sé hlýðnir kirkjunnar, formönnum, og að þeir gangi ekki undir neinar sektir framar en Kristinréttr vottar.

AM. 350. Fol. bls. 156—58 skb. skr. 1363 (Skarðsbók); AM. 351. Fol. bl. 262—64 skb. c. 1360; AM. 157B. 4to bls. 57 skb. c. 1460; AM. 135. 4to bls. 6—7 skb. þetta skr. c. 1490—1500. Hér er réttarbótin frá 1309 á undan. Réttarbótin er prentuð áðr í Norges gl. L. III, 194; F. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 430—31 (eptir AM. 351. Fol.) með latínskri þýðing; á dönsku í Jonsbogen Kh. 1763 bls. 391—94. Ártal þessar réttarbótar finst í eingu fornn handriti og það eitt er víst um aldr hennar að hún er eldri en 1363, því að það ár er Skarðsbók skrifuð. Sumir hafa ætlað að hún væri svar upp á kæru Norðlendinga frá 1319 (Dipl. Isl. II, Nr. 337) og hefir það líklega vakað fyrir Finni biskupi, þegar hann árfærir réttarbótina til 1322 (Hist. Eccl. Isl. IV, 383; sbr. I, 424), og Magnúsi konferenzráði Stephensen, sem heimfærir hana til 1320 (MSt. 13. 4to bls. 311). En fyrir þessu er þó einginn fótr, því að bréf Magnúsar konungs frá 10. Júní 1320 (Dipl. Isl. II, 342) er einmitt svar upp á Norðlendingabréfið. Finnr biskup segir líka á öðrum stað (IBfél. 221. 4to) að þessi réttarbót hafi verið send til Íslands laungu eptir daga Hákonar háleggs, og það þykir mér sönnu næst. Í skinnb. Gl. kgl. saml. 3269B. 4to, sem hefir allar íslenzkar réttarbætr, sem eru eldri en 1330 eða frá því ári og er vér nú þekkjum, er

þessi réttarbót ekki, og bendir það á, að hún sé yngri en það ár. Eptir mínu áliti er ekki hægt að heimfæra þessa réttarbót öðruvísi en til ársins 1353; getr Einar prestr Hafliðason þess, að þá hafi bændr (þeir er utan var stefnt 1350) komið út með konungsbréf, að biskupar fremdi engar nýungar á alþýðu, eins og hér getr einnig um; hafði þá leingi stað deila milli leikmanna nyrðra og Orms biskups, en nú lauk henni, og konungr hafði kynt sér málavöxtu; er því harla líklegt að hann hafi þá sent til Íslands réttarbótina frá 1309, því að þar var tekið fram hvað klerkdómrinn mátti fara og hverjum skyldum hann var háðr. Við þetta kemr og vel heim efni bréfsins frá 25. Marts 1353, að konungr vill að ekki dragizt fremr úr hömlu að lúka sér sakeyri en biskupi. Að konungr býðr mönnum hér að hlýða kirkjunnar formönnum í því, sem skynsamlegt er, er náttúrlegt, enda hafði konungr gefið Ormi biskupi allstyrkt verndarbréf 1346; en nú hefir hann líklega litið nokkuð öðruvísi á málin, er hinir beztu bændr nyrðra höfðu tjáð honum alla vöxtu þeirra.

R[éttar] B[ót] M[agnúss] K[onungs][1]).

Magnus með Guðs miskunn noregs konungr etcetera.

Vær bioðum[2]) yðr fullkomliga með þersu uaru brefi at þer seð kirkiunni[3]) æ islandi ok hennar[4]) formonnum lyðnir ok eptirlatir. i ollu þui er þer eigit þeim skynsamliga at luka. enn furbioðum uer fullkomliga. ollum þegnum uarum undir nockurar sektir. eðr aalogur at ganga framaʀ en cristinsdoms rettr uattar.

Bioðum uer syslumonnum uarum. handgengnum monnum. ok lǫgmonnum at þer styrkit þegna vára til lagha ok rettinda eptir þui sem uattar skipan uirðuligs herra Hakonar konungs moður foður uars. er sua byriar.

[Hér kemr réttarbót Hákonar konnngs háleggs 1309: þenna hátt hæfir syslnmonnnm narum o. s. frv. Dipl. Isl. II, Nr. 196][5]).

[Vitit fur uist. ef þer gerit oðru uis at þer skolot sæta uaʀi sannri ubliðu. ok a þat ofan[6]). suara oss fullu brefa broti. Datum. et cetera[7]).

---

[1]) vm alognr kennemanna 351; [2]) bidinm 157; [3]) kirkium 157; [4]) þeirra 157; [5]) í 157 og 135 er einungis upphaf réttarbótarinnar frá 1309 tekið upp í þessa réttarbót, en í 135 stendr hún næst á undan heilu lagi; [6]) ad, b. v. 157; [7]) [sl. 351.

35. 1353. í Skarði.

MÁLDAGI Mikkjálskirkju í Skarði á Landi, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

AM. 263. Fol. bls. 26 skr. 1598; Landsb. 268. 4to bl. 18b skr. 1601. Þessi máldagi er ritaðr áfastr aptan við Skarðsmáldaga Jóns biskups Haldórssonar 1332 (Dipl. Isl. II, 441), og visitatíumáldaga Gyrðs um Rangárþing mun að öðru leyti vera að finna í viðaukum við Rangárþingsmáldaga Jóns biskups Haldórssonar (Dipl. Isl. II, 418—45).

Anno domini ꝏ⁰. ccc⁰. l⁰. iij⁰. j visitatione herra gyrdz biskups gaf sæmundur j skarde þar kirkiunne vpp alla þa skoga halfva sem skardz skogar voru kallader. ef þeir hefde eighe adur fylgt ad fornu. hiaverandum brodur eysteini. sira [Eyulfur pælsson[1]). sira ormur hôksson. sira sygurdur hallzson. þordur logmanne[2]).

---

36. 17. Marts 1354. á Holum.

ORMR Hólabiskup kaupir eignarhlutann í Spákonufelli með gögnum og gæðum af Ormi presti Þorkelssyni fyrir lausafé.

AM. orig. dipl. Fasc. II, 6, frumbréfið á skinni. Innsiglin, sem hafa verið þrjú fyrir bréfinu, eru öll dottin frá og þveingirnir einir eru eptir.

Spakonufialsbref [vegna Holakirkiu sem vitne ber þat er afgomul eign Holakirkiu enn ecki þyngeyra[3]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref siæ edr hôyra gerum ver arngrimr æbote. einarr haflidason jon helghason prestar kunnikt at ver vorum j hiæ ok hôyrdum æ kaup virduligs herra herra Orms med guds næd biskups æ holum af annarre hælfu. en af annarre sira orms þorkelssonar[4]) siænde handatôke þeirra med suo firer skildu kaupe at herra ormr biskup kôypte af nefndum sira orme eignar luta j spækonufelle med ollum gognum ok gôdum þeim sem þui landi hafua fylgt at

---

[1]) Eyjólfr ábóti í Veri, d. 1378; að Eyjólfr er hér að eins nefndr sira, en ekki ábóti, sýnir að Gottskálksannáll hefir rétt að mæla, að hann hefir ekki orðið ábóti fyrri en 1354 (sbr. Dipl. Isl. II, Nr. 528). [2]) [Þannig; [3]) fyrirsögnin er aptan á bréfinu; frá [er bætt við með hendi Guðbrands biskups eða annari svipaðri samtíða hendi; [4]) af annarre, bætir skbr. hér við, en því er ofaukið.

fornu ok nyu ok hann vard eigande ath firer þriæ tighe hundrut voru ok hafnarvæda. skal hann taka x hundrut vnder eireke bonda æ skidastodum ok ofuan æ xx hundrut. af landskyldum j skagafirde. skal ormr prestr æbyrgiaz lagha riftingar æ lænde[1]) en biskups vmbodsmadr haldi til skila doms. ok til sannynda her vm settum ver fyrrnefnder menn firer þetta kaupmælabref vær jnnsigle er gört var æ holum. anno domini m°. ccc°. l°. quarto. decimo vj° kalendas. aprilis.

---

37. [1354].

Máldagi Maríukirkju í Hvammi í Norðrárdal [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 28a skr. 1601. Eptir Vilchinsbók, sem eiginlega hefir Oddgeirsmáldaga, er þetta Gyrðsmáldagi. Sbr. Dipl. Isl. II, Nr. 516.

Hvammur j nordrardal.

Mariu kirkia j huamme j nordrardal a. xx. kugilldi oc j. hun ä lannd a holi. oc froda einngi.

kluckur iiij. kerttestikur ij. glodaker. tiolld vmmhuerfis sig. fonntzvmmbunad. verkfære ad grafa lijk. munnlogar. ij. alltaraklædi ij. messuklædi c. verd. kalek. glerglugg. eirnn alltaris stein. corporalia. mariuskript. skijrnnar ketil. oc vatz ketil. merki.

þar liggur thil kyrkiu tijvnnd heima manna. oc af xx. bæium odrum.

þar liggia thil viij bænhus oc taka vj aura af hueriu.

þar skal vera prestur.

Jtem iij ross oc ku. ij bokur. c. voru.

þetta lagdi hallur[2]) thil kyrkiunnar j huamme. þorläkz lijkneski. alltaris klædi med silki oc lausann slopp oc kapubok. proprium de sanctis a svmarid.

---

[1]) þannig, skbr.; [2]) = Hallr Kolbeinsson í Vilch., en ekki Hallr Svarthöfðason (sbr. ár 1399).

38. [1354].

Máldagi Maríukirkju að Hvoli í Saurbæ [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 30a skr. 1601.

Huol j saurbæ.

Mariu kirkia at huoli j saurbæ a verdmarskelldu j huols lanndi.

vj kyr. ccc vadmala. kross einn. merki. glodaker. elldbera oc baksturjarnn. kerttistikur ij. messuklædi ein oc slopp. Tiolld slijk sem þau eru. alltaraklædi ij. med dukum. munnlögar brot. c. j bokum. kluckur iiij. skirnarsä med fontz vmmbunadi. mariu skript fornna.

þar skal vera prestur heimilisfastur.

þangad liggur tijvnnd oc lysitollur af viij. bæivm oc hälf tiund vr oläfs dal. enn oll önnur skyllda thil huolz.

Hvn ä midhvsa lannd oc settvng j hvalreka med ennis lanndi oc fyrir brecku lanndi millum hundzvordu oc stiga. enn þridiung j vidreka milli hvnndzvordu oc kyrkiulækiar.

---

39. [1354].

Máldagi Pétrskirkju á Staðarhóli í Saurbæ [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 30a—b skr. 1601.

Peturs kirkia ä stadarholi ä heima [land] halft oc þuerdal allann. fiordung j hualreka ok vidreka millum merkilækiar oc hellu þeirrar sem nordur er frä sanndvijk oc alldrei fiarar fyrir. halfann hualreka med eyre j jnngolfsfirdi. oc xviij. kugilldi. messuklædi ij. ad aullu oc eirnn haukul lauzann. kaleka ij. kluckur vj oc ein bialla glodaker ij. oc elldbera. alltara klædi. vij. dukar. v. kanntara kapu med baldikinn. oc adra med lettum kosti. lijkakräk. kross yfir alltare med lijkneskium. mariu skript. oc peturz skript oc kross sæmeligann

vatzketil. tiolld vmmhuerfis kirkiu. paxblad sæmiligt. messufata kistu. kerttistikur ij med jarnn oc iij. med kopar. merki ij. oc biarnnskinn. ccc. j bokum.

þangad liggia xiij bæir ad tijvnndum oc lysitollum.

þar skulu vera ij prestar heimilisfastir.

---

40. [1354].

Máldagi Staðarfellskirkju, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

AMagn. Dipl. afskrr. Nr. 1514; Landsb. Nr. 101. 4to bls. 353 (= C7); Landsb. 107. 4to bls. 416. Prentaðr í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 106—107 með latínskri þýðingu. Í Vilchinsbók stendr ekki klausa Vilchins sú, sem hér er, heldr er þar bætt aptan við Gyrðs máldaga, sem þar er að aðalefninu orðréttr, klausu frá 1451; sýnir þetta hvað Vilchinsbók er hæpin.

Vier gẏrdur med gudz myskvn biskup j skalhollte heilsar ollvm godvm monnum þeim sem þetta bref sia edur heẏra medvr gudz kuediv oc vorri. kvnigt giorandi at vier hofum stadfest medur samþycke arnolfs ionssonar. svo fallinn maldaga kirkivnnar vnnder stadarfelli sem hier fylger.

Jn primis æ kirkian xc i heima lanndi. xx kvilldi. xijc voro virtt. enn firi jnnann sig kalek ok tiolld vm kirkiv. smelltan kross. skrin oc brik ẏfer alltare. messoklædi ein oc hokull till annara messoklæda. kluckur vij. mariv skript. peturs skript. þorlaks skript. ij krossa fornna. alltarisklædi ij med pell. oc duka. oc ij alltarisklædi fornn. mvnlavg. Glodarker oc elldbere. kerta hialmur. oc kerta stikur ij. kantara kapa med pell. oc onnvr af salvni oc slopp.

þangat liggia vnder xx bæer at tivndvm oc lẏsistollvm. vj bænhus oc vj avrar af hveriv.

þar skal vera heimilisprestur.

aller þeir menn sem hafa malnẏtv i stadarfellz þingum eiga at luka þangat mals miolk æ peturs messo dag[1]).

---

41. [1354].

Máldagi Maríukirkju að Stað á Snæfellsnesi [er Gyrðr biskup Ivarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 39a—b. skr. 1601. Staðarbrenna 1357, og brann alt nema kirkjan (Gottsk., Flat.).

---

[1]) Hér kemr laung viðbót frá 1394 í hdr.

Stadastadur.

Mariukyrkia ad stad a snæfellsnese a heimalannd allt med gognum oc giædum.

hun a veidi alla j stadara.

hun a gamla holm.

hun a reka allann millum deilldarhamars oc hrafnzhellis.

hun a oc birtueinngiar. gelldfiär rekstur j kolgrafafiord. selsker af akranese. stodhrossa beit a baularuollum. gelldneÿta rekstur ä vatnnzheidi.

þessar a hun jardir.

Krossa tuo. Arnnartungu.

Brecku. forss. Aulkelldu.

Grof. Hol. Slitanndastade.

Arnnes. Tradir. Tungur. ij.

Lon halft. halfa Gufuskala.

Þetta a hun j kuikfe. x. kyr. iiij. ær og xx. þriv naut veturgomvl. hunndradshesta ij. xiiij hunndrad j metfe. voruvirtt.

Þetta ä kirkian jnnann sig. storann kross gylltann med lijkneskium. mariu skriptir. ij. fornnar kluckur v oc hanndklucku bina vj. kaleka ij smä. oc hinn þridia gÿlltann storann. fiora pellz hockla med tuennum messuklædum. fornnan pellzhokul oc ij. fustanns hockla med tuennum messuklædum. tuo lereptzhockla lausa. Taflbÿrdijngs hokul fornnann med felitlum mes[s]uklædum. eina dalmatiku fornna med lerept. pellz kapur ij oc huijta kapu med bunadi. sloppa iij. fimm antepenndia oc eru þar j. ij. med pell. glodaker. vatzketil. sacrarium munnlog. messufata kistu. fonntvmmbunijnng. kerttistikur ij. bakstvrjarnn ij. xj. hundrud j bokum.

þar liggur vnndir halfkirkia a gaul oc liggur þo tijvnnd thil stadar.

þar liggia thil v bæinhus(!) oc takast vj. aurar af hueriu.

Til tijvnnda oc allra tolla liggia thil kirkiunnar tuæ[i]r bæir og fioruthigir.

---

42. [1354].

Máldagi Jóns kirkju skírara í Miklaholti [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 39b—40 skr. 1601.

Myckl holltt.

Jons kirkia Baptistę j Mýcklahollte ā heima [land] allt. þufnna lannd. hafurzfell. Hommla(!) hollt. keflavijk hālfa. tialldurz eyiar. reka a hommlubarda. reka frā forslæk vt vmm leýnijnngar at helmijnngi vid skognesijnnga. tadnnasker halft oc hellu sker hālft. og ketilz sker halft. rostgôrd oc salltgôrd j skogarnesland og akurgerdi. nauta afreit ā flautur. skog j lanngadal. hýli ij. j straumfiardarā.

hun a jnnann sig smelltann kross oc ij krossa adra. kluckur iiij. oc ein brotin. og su hin fiorda er nidri er oc þo brotin. Tiolld vmmhuerfis kirkiu. messufôt fernn. ccc. kalekur. kertistika. c. sloppar ij. alltaraklædi. iiij. kāpa. fonntbunadur. kistur ijc. glodaker ij. munnlogar ij. Bækur iiij. c. j reflum xij aurar. baksturjarnn.

Suo mikid j kuikfie. Atta kýr. ij ær. einn saud veturgammlann. hross ij. cccc. voru eda kuikfie. oc hid fimmta ofrijtt.

Suo margir liggia þar bæir vnndir til tijunnda oc lysitolla oc heýtolla. xxx. eru fýmm bônhus af þessum. oc takast vj aurar af. iiij. enn xij aurar af einu.

þar skal vera prestur oc diaknn.

ij omagar kuenngilldir.

Þetta tok sijra gunnar[1]) af Snorra prest j stadarspioll. vj ær oc ku. vxa þrevetrann oc ij ær. ij hunndrad frijd.

ad auki þessa ā nu kirkiann þriār kýr oc x hundrud ofrijd. oc þar j virtt jonns lijknneski.

---

43. [1354].

Máldagi Nikuláskirkju í Haffjarðarey [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 40b skr. 1601.

---

[1]) »Sr. Gunnar Gilsson fékk Reykholt 1393, en séra Jón refr Miklaholt; gæti verið þessi séra Gunnar og hafa verið lengi í Miklah.« Athugasemd Jón Sigurðssonar (í safni sínu 376. 4to).

Haffiarðarey̋.

Nicholas kirkia j hafsfiardarey̋ a heima lannd allt. holz lannd allt. eina kv.

hun a jnnan sig kluckur iiij. kross smelltann oc skrijn lijtid. alltarisklædi iij. oc eitt med pell. kalek. messufot ein. dvk einn. nicholas skript. kerttistiku eina brotnna med kopar. kistu oc laust væit yfir. glodaker oc biollu eina smä. kannttara kapu eina.

kirkian ä eingiar og hagbeit med fialli milli rauns oc dy̋lækiar. j homluholltz lanndi. lækiar einngi milli blafennz oc bugakelldu. Saudhöfnn a vetur j hausthusa lannd. moskyrdur[1]) j torfvagi. oc seliagrofum.

hausthusa menn eiga ij manada beit bufe thil feallz j annad mal. og varda vid einngivm.

Stak[k]zskurdur j kolvidarnesi. huertt svmar.

gelldfiär rekstvr a flotiur[1]).

vidarhogg j þijmus[1]) skogvm.

selveidur j gnupäros.

skipshofnn j naustaholme.

fiogur hunndrud j hokum.

---

44. [1354].

Máldagi Maríukirkju í Hítarnesi [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 41a skr. 1601.

Hijtarnes.

Mariukirkia ä Hitarnesi a heimalannd allt med rekum oc veidum ad helmijnngi vid krossholltz kirkiu.

hun a ein saumun reka framm fra hallbiarnnarvordum oc vpp j os.

hun a .v. kyr og naut tuævætt. xij ær. tueggia marka ross.

hunndrad ofrijtt jnnann gätta.

hun ä smellta kross. mariu skript fornna. messufot ij

[1]) Svo, hdr.

vonnd. elldbera vonndann. kerttistikur ij. alltaraklædi ij. sacrarium. munnlög. kluckur fiorar oc ein brotin.

---

45. [1354].

MÁLDAGI allra heilagra kirkju í Hítardal [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 41a—b 1601. 1369 fauk kirkjan í Hítardal (annáll frá Skálholti).

HijtarDalur.

Allra heilagra kyrkia j Hitardal a heimalannd allt med gognnum oc giædum. knarrarnes. tungufell. alftä. Saura lannd. vollu. molldbrecku. midskog. ysta skog. Bruarhraun. haga. hraunsmula. Setuhraun. Onndurdtt nes. hellu lond ij. Reka ä gomlu eÿre. afreit j lanngavatnnsdal. letorfnna skvrd j hofstada lannd. a x hesta. laxaveidi ad helmijnngi j hafsfiardara. Huolzeÿiar halfar.

hvn ä vj kÿr og xx. vxa þrevetrann. xj naut tuæuetur iij veturgaumul. fiora kalfa. hunndrad asaudar oc iij ær. fimm tigi gelldijnngz oc iiij ad auk. med rutum. sextijgi veturgamallt oc eirnn saud. ix ross. oc .x. kugilldi j audru lagi.

xviij. c. jnnann gätta j metfe.

j mat þriar vættir allt samann smiör. sex fiordunga mors. fiora limu kiotz. xix vndirmörfa kiotz.

hvn a jnnann sig iiij messuklædi hin betri. iij. hin lettare med höcklum. iiij hocklar hinu betri. v sloppar. kannttara kapur iiij. kaleka ij. smellta kross. skrijn med helgum domum oc enn skrijn med tönn. mariuskript. kross med þremur lijkneskium. kerttahialmm. päxblad. kerttistikur iij. glodaker. merki. dalmatika ein. alltaraklædi iiij. kluckur iij oc ein bialla. spallack med nÿum dukum. mes[s]ufata kista. borda einn vonndann. sacrarium munnlog. fontz vmmbunnad. brikarklædi. fordukar ij. j. dukur glitadur. legtara dukur sprangadur. vatzketill. alltaristeinn buinn. x. c. j bokum.

---

46. [1354].

Máldagi Maríukirkju undir Hrauni (Staðarhrauni) [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 42a skr. 1601.

Stadarhraun.

Mariu kirkia vnndir rauni a heima lannd allt.

viij kyr oc fiogur[1]) kugilldi asaudar. vj saudi veturgammla oc x aura hest oc eitt gelldfiarkugilldi.

fimm hunndrad jnnann gätta oc lannd j eydi vnndir brvarforsi.

hun ä märiu skript fornna. messufot ij. oc hokul ad auk. alltaris stein. kannttara[2]) käpu. kerrtistikur iij. kluckur fimm. glodaker. fontz vmmbunnad. alltaraklædi ij. xij manada tijdabækur per usum svngnnar.

Af ormi presti bresta sex saudir oc gelldfear kugilldi.

---

47. [1354].

Máldagi Maríukirkju í Álptártungu [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 42a skr. 1601.

Alftatunga.

Mariu kirkia j älftartunngu a x hunndrad j heima landi.

niju kugilldi oc c voru.

messufot tuenn. kluckur fiorar. glodaker oc elldbera. tiolld fanngalijtil. sacrarium munnlog. kirkiukolu. alltarisstein. alltarisklædi ij. fonntz vmmbunadur. kerttistiku eina. xij. mänada tijdabôkr fornnar et non secundum ordinem.

þangad liggia x bæir ad tijundum oc lysetollum.

þangad skal luka vj aura af rafnnkelzstodum huertt är.

þar skal vera prestur oc taka iiij merkur.

1) »halft fiorda» fyrst skr. í textanum, en það svo leiðrétt úti á spássíu; 2) kannttaru, hdr.

48. [1354].

MÁLDAGI Maríukirkju að Ökrum á Mýrum [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to 42b—43a skr. 1601.

A okrvm.

Mariu kirkia at aukrum a hälft heima land.

x. kugilldi oc þriu hundrud.

hafurstadi halfa.

tiolld vonnd. kluckur iiij. oc eina biollu. alltaraklædi ij med dvkvm oc munnlog oc slopp oc glodaker.

þar skal vera prestur oc taka iiij merkur.

hun ä mariuskript. krossa iij. skrijn med helgum domum. hokul fennglijtinn.

prestur ad okrum skal hafa heÿtolla af vj bæium. hann skal oc annast naudsÿniar allar fyrir svnnann kalfalæk ef naudsyn krefur allt thil hijtarär.

bonndi sa er byr ad aukrum skal hafa tijund allra heima manna oc [af] eireksstödum oc jsleifarstödum oc hualzeyium.

þar skal grafa alla heimamenn cc fatœka menn þa sem þanngat er høgra at fœra enn j krosshollt. af niju bæium fyrir sunnann hitarä. þeim sem vnndir krossholltz kirkiu liggia. skal føra lijk til akra jafnann er eij er vel færtt til krossholltz. skal þridiungur leggiast til akra af þeim lunnenndum sem fylgia lijkunum af þeim bøium. huortt sem færd eru. þar skal grafa lijk af eiriksstodum oc jsleifarstodum oc vr huolzeyvm oc þadann lysitollur og[1]) vägi j skutilzeÿ.

Jtem gafst til kirkiunnar hunndrad voru medan haralldr prestur var.

49. [1354].

MÁLDAGI Maríukirkju í Hjörsey á Mýrum [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 43a—b skr. 1601.

---

[1]) Svo í hdr.

Hiorseý.

Kirkia j hiðrseý er helgud gudi oc gudz modur sancti marie og hinvm heilaga pali postula. hinum sæla þorlaki biskupi oc ollum gudz helgum monnum.

hun a fiordunng j heima lanndi oc annad lannd. er ad selium heitir.

xj. kýr. lx. asaudar.

tiolld vmhuerfis kirkiu. nema vmm sonnghus. messuklædi tuenn. kalek. slopp. oc kanntara kapu. alltarisklædi ij med glitudum dukum. tuenn brijkarklædi. glodaker oc elldbera. gerglugg med lykneskium. päls lijkneski oc þorlaks. kluckur v. munnlogar ij. merki j.

þar skal vera heimilizprestur oc luka honum iiij merkur. taka heima tijunnd sijna oc allra heimamanna. og suo fra selium. er þar heimamanna groftur oc fra selium.

kirkian a fiordung j ollum þeim gognum og giædum sem fylgia heima lanndi j hiortseý[1]).

Jtem hefir gefist kirkiunni ein mäariu skript oc sequenciu bok sæmilig.

---

50. [1354].

Máldagi Maríukirkju á Álptanesi á Mýrum [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 43b skr. 1601.

Alftanes.

Mariu kirkia ä alftanesi ä prestskýlld j lanndi.

xij. kugilldi. j. ross. kalekur oc messufot. j. slopp. kanntara kapu oc tijdabokur þær sem eru. alltaraklædi ij med duckum. kross smelltan oc mariuskript. og peturzskript. tiolld slijk sem eru. kross klæddan oc annann oklæddann. glodaker.

þar skal vera heimilisprestur oc taka fiorar merkur.

þangad liggia xviij bøir ad tijunndum oc lýsitollum.

Jtem hefur gefist kirkiunni hunndrad voru. medan þordur flosason bio þar[2]).

---

[1]) þannig hdr; [2]) Wilch. («Garðar á Akranesi») er portio reiknuð «síðan Þórðr Flosason kom til».

51. [1354].

Máldagi Michaelskirkju að Borg á Mýrum [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 43—44 skr. 1601. Árið 1322 brann kirkjan á Borg (Konungsannáll).

Borg a mýrvm.

Micha[e]lskirkia at borg ä mýrum ä xx hunndrad j heimalanndi.

hun a nijutýge asaudar. x. kyr.

narfi a ad luka kirkiunni iij hunndrud til adbota.

hun a kross med lijkneskium. ij mariu skript[ir] magdaleni(!) messufot tuenn. kalek. glodaker. kerttistikur ij. alltarisklædi ij. met dukum. sacrarium. kluckur ij.

þangad liggia ix bøir ad tyvnndum oc lysitollum oc half tyunnd af olvalldastodum.

þar skal vera prestur og diäkn.

Jtem hefir gefist ccc til kirkiunnar at borg sijdan kolbeinn kom þar[1]).

---

52. [1354].

Máldagi Nikuláskirkju í Stafholti [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 44a—b skr. 1601.

Stafhollt.

Nicholaskirkia j stafhollti ä heimaland allt med gögnum oc giædum. suarfhol. biargastein. hofstadi. skoga. laxhollt. einnginnes og reka med afreit j vestardal. biarnnardal allann. fyrir ofann melifellzgill. afreit j hrodurbjargardal. selfor j þuerärdal. hrijseý a hredavatnne. eý vid huýtä. þræley. laxveidi j þuerä. oc ä feriubacki. j. fiordunnginn.

---

[1]) Þetta mun vera Kolbeinn Þorgilsson (sbr. Svignaskarðsmáldaga 1325 Dipl. Isl. II, Nr. 360) og mun þetta vera viðbót Árna biskups Ólafssonar, því að Kolbeinn Þorgilsson kemr fyrir í bréfi gerðu í Borgarfirði 18. Maí 1417.

bon ä ix kýr og xviij ær oc hest. c. j ofrjidu. vj aura. jnnann gätta fimm manna messuklædi ad aullu. alltaraklædi iij. tbil haalltaris. fiðgur til vtallltara. kaleka ij. tijdabokur xx oc psalltara ij vonnda. kanntara kapur þriar vonndar. kross smelltann. skrijn med helgum domum. storann kross yfir kor. kluckur vj oc biollur ij. tiolld slijk sem eru. nicholas skript. jarnnstiku stora. kerttistikur ij med kopar. elldbera. glodaker. vatzketil oc fonntz vmmbunad. lijkakrak.

þangad liggia xiiij oc xx bæir ad tijunndum oc lysitollum.

þar skulu vera iij prestar og diäknn og klerkur sa er less j ottusonngum.

kirkian æ þria sloppa oc kanntara kapu er sijra helgi lagdi til oc mariu skript.

---

53. [1354].

Máldagi Kaldaðarnesskirkju í Bjarnarfirði [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 90—91 skr. 1601. Máldaginn er eiginlega að mestu máldagi Árna biskups Helgasonar, en síðasta klausan mun vera frá Gyrð.

Kalldadarnes jd vestra.

Kirkia j kalladarnesi var vijgd af herra arnna Biskupi vj° kalendas dag augusti[1]). helgud med gudi hinni helgu mey mario oc michael archangelo. og hinum heilaga þorläki. enn þessi maldagi var þa skipadur. ad thil þessarar kirkiu skal vera tijdasokn af Bæium þeim ollum sem eru fýrir vtann selä og nordur thil saurär. kirkiutyunnd. nema hualtijunnd af kalldbak. af ollum Bæium thil selär liggia tijundir thil kalladarness kirkiu oc suo fiskitollar oc lysitollar. half vætt af bæ. oc half vætt af huerium fiskimanni af eyium. nema af kallhak oc kleifum skal greidast þridiungur vðttar. Lammb skal ala a bæ huerium heilagri kirkiu og äbyrgist sä ad helmijngi vid aullu er elur. a kalladarnesi skal vera prestur heimilisfastur sa sem þar syngī heimilistijdir oc thil þriggia bðnbusa. ad bamri. j Bæ oc j kallbak. taki. vj. aura af hueriu. enn iiij merkur af heima kirkiu. kirkian a land er gaf rafnu

[1]) augusto, hdr.

thil hennar sem heitir biarnnarnes. kyr tuær oc hundrad voru kluckur iij oc slijkt sem þar lā adur thil bônhusskýlldar. lijk skal færa af þessum bæium huertt sem helldur vill thil stadar eda kalladarness. oc skulu taka helmijng huorir. þad er med lijkum gefst.

Jtem gaf vermundur kirkiunni ku oc lagdi thil halfan vidreka millum holmslækiar oc hafnnarness. fyrir fiordunng. kirkiu tijunndar þann sem reiknadist.

---

54. 18. Juli 1354. undir Felli.

Máldagi Fellskirkju í Kollafirði, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 91a—b skr. 1601. Prentaðr í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 107—108 með latínskri þýðingu og er þar farið eptir annari afskript en 268.

Fell j kollafirdi.

Wær gýrdur [med guds miskunn biskup j skalhollte sendum ôllum þeim sem þetta bref sia edr heyra kuediu guds oc vora[1]).

Ydvr sie kunnugt ad svb anno domini ꝏ°. ccc°. l°. iiij°. xu°.[2]) kalendas augusti suo sem vier vorum j vorri visitacione[3]) vndir felli j kollafirdi. skipudu vær so fallinn maldaga med samþýcki vermunndur gudlaukzsonar er þa atti jordina vnndir felli. suo sem hann batt sig vnndir med hanndabanndi. hiaverunndum. Brodur eýsteini. sijra þorsteini palzsyni. sijra halfdani guthormssyni. Gudmundi Snorrasyni. þorgilsi steinolfssyni oc morgum odrum godum monnum ad nefnndri kirkiu sem her[4]) seigir.

jn primis. skal þar vera heimilisprestur. skal bonndi luka honum iiij°. merkur huertt ar j tijdarentu. kirkia a huertt ar saud veturgammlann or steinum. annann fra[5]) Liufustodum[6]).

---

[1]) [et cetera 268; [2]) 12 (= xii), Hist. Eccl.; [3]) vistitacione, hdr.; [4]) sl. 268; [5]) sl. 268; [6]) Gufustodum(!) 268.

þridia or fiardarhornni. fiorda a Broddanesi. fimmta[1]). or trudda-dal[2]). lambaeldi af ollum bæium millum hornns[3]) oc deildar. half vætt skreidar af huerium bæ millum deildar og karhafnnar. tijunndir a millum hornshaufda oc karhafnnar oc lysitollur.

Þadan er songur til fimm bônhusa oc takast. vj. aurar af hueriu.

kirkia ä þriär kyr oc fimm hunndrud voru.

kirkia a jnnan sig kross oc Olafs skript og tiolld felijtil vmm alla kirkiu. alltarisklædi ij oc eirnn hokul. klockur þriar. elldbera oc munnlog. þanngat er ad luka vj alnar vadmalz or hlijd huertt ar. oc til sannenda [her um settum ver vort incigle fyrer þenna maldaga skrifadan dag ok stad sem fyrr seger[4]).

---

55. 1354. i Selárdal.

Máldagi Selárdalskirkju, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 95b—96a skr. 1601.

Selardalur.

Anno domini Millesimo. ccc°. quinquagesimo quarto Reiknadist svo fallinn maldagi kirkiunnar j selardal. sem hier fylgir so sem herra gýrdur biskup visiterade vestfiordu.

jn primis. a hun lond oll milli lijkastapa oc hafragilz hinz nord[a]ra med ollum reka vestann til nesskeria skoga. j geitþiofsfirdi ad helmijnngi þa sem legid hafa. thil sperdlalijdar ad fornnu millum kollagautuar oc seliadalzar. tyunnda lut j hualreka ä kirkiuboli j kolmuladal. huernn veg sem a lannd ber. vtan smahueli.

fimtan kýr. halfan fiorda tôg asaudar. ij naut tuæuetur. hesta iij.

skip fyrir þriu hundrud oc xvij hundrud j metfe.

kirkia a jnnann sig tiolld vmmhuerfis oc steinklædi. messufot fernn. kanntarakapur þiar. sloppa þria. alltaraklædi

---

[1]) or fiardarhornni settu b. v. 268; [2]) þrududal Hist. Eccl.; [3]) Hiauns Hist. Eccl.; [4]) [sl. 268.

þrenn. med hueriu alltari. v smellta krossa. mariuskriptir ij oc peturslijkneski. kross med vnndirstodum oc skrijn. silfurkaleka þria. glerglugg. glodaker. elldbera. griotker. tijdagiorda bækr[1]). tolf manuda formęlabok oc nicholas sogu. fornt ker j jordu oc eina kistu.

prestar skulu vera ij oc syngia huernn dag messu.

kirkia a ordubok. munnlogar ij. kerttistikur iij. Biarnfell. fonntklædi.

þanngad skal lukazt tijund oc lysitollar millum galltarar oc hafragilz hinnz nerdra.

prestar skulu vera heima badir allar hinar hædstu hatijdir ad ollum tijdum oc syngia sijdan j brott ef þeim lijkar.

Skallagrijmur lagdi thil kirkiu j selardal. atta bækur. formalabok og michalz sogu. messijnngarketil. vatnker. steinklædi. biarnnfell lytil. messufata kistu olæsta. boka lectara. bakstur jarnn.

jtem a kirkian hinn tijunnda huernn aualann fisk af huerium fiskimanni þeim sem vt ręr j kopavijk oc suo af skipunum.

---

56. 30. Juli 1354. i Holti i Önundarfirði.

Skipan Gyrðs biskups Ívarssonar um prédikanir, um kirkjuvanrækt, um frillur presta, um bænhúsa þyrmslur, um matgjafir og um aflausnir.

AMagn. Nr. 351. Fol. bl. 123—24 skinnb. skr. c. 1360; AM. 354. Fol. bl. 32a—32b skb. c. 1400; þessari skipan er hér hnýtt aptan við skipan Gyrðs frá 23. Apr. 1359 og inngangnum slept; AM. 175A. 4to bl. 41a—b skb. c. 1400; vantar hér framan af statútunni fram í § 2; AM. 688C. 4to bls. 1—2 skinnb. skr. 1479; AM. 136. 4to bls. 281—82 skb. c. 1480 (Skinnastaðabók); AM. 456. 12mo bls. 180—83 skinnb. c. 1480; AM. 42A. 8vo bls. 217 skinnb. c. 1480 (hér er að eins § 2, 4, 5 og 6). ágrip eptir 351. Skipan þessi er prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II. 109—11 eptir AM. 354. Fol. og borin saman við AM. 351. Fol. og fylgir latínsk þýðing. Sbr. skipan Jóns biskups Sigurðarsonar frá 26. Júlí 1345 (Dipl Isl. II, Nr. 513), sem er aðalstofninn undir þessari.

---

[1]) borker(!) hdr.

Vm skipan herra gyrðz biskups[1]).

Anno domini. ᴍ⁰. ccc⁰. l⁰. qvarto tertio[2]) kalendas augusti j hollti j aunundarfirði jn sýnodo skipaði herra[3]) Gyrðr biskup með ʀaði profasta sinna ok annaʀa presta þar nær werðndum. þau statuta ok articulos vm allt skalholltz [biskupsdæmi[4]) ok buðu at hallda skylldu sem [her fylgia[5]).

1. [Jn primis[6]) at huerr prestr j sinni kirkiusokn prediki firi sinu soknarfolki a sunnudaga[7]) ok a hatiðisdaga[7]) af heilagri trv almenniligri ok hennar articulis. af septem sacramentis ok af siau hôfuðsýndum[8]). himinrikis fagnaðum. ok heluitis pinum[9]). ok at þeir menn ýfir hæti sem aðr hafa vangleymt. Credo in deum ok pater noster. ᴍarie vers. barnskirnar orð. Biði ok opinberliga [firi almenniligri guðs kristni bæði lærðum ok leikum. lifôndum ok fram farandum ok synge[10]). Deus misereatur ok De profundis með tilskipaðum [orðum. Lysi ok merkiliga[11]) j kirkiu vm heilagra daga halld ok fostu tiða. sua ok vm artiðir goðra[12]) manna sem j huerium siau nattum til berr.

2. Jtem [at þeir leikmenn er vanrækia[13]) þria drottins daga samfast at bondi ef hann er[14]) heima eðr einnhuerr af þeim bæ hans vegna. ef eingi forfôll onnur ganga til at sækia tiðir til soknarkirkiu sinnar. skal hann luka vmboðsmanni biskups[15]). ij aura. sitia þeir[16]). vm aðrar. iij. vikur með samri vanrækt skulu þeir sialfsettir wt af heilagri kirkiu [ok hennar

---

[1]) 351; Vm skipan 136; hvat gyrdur bisknp skipate 456; Gyrdz biskups scaloltensis 42; [2]) 688, 136, 456; sl. 351; [3]) sl. 688, 136, 456; [4]) [biskups kirkiudæmi 136; [5]) [furr segir (ok) hier fylgir 688 (á undan er brot af skipan Jóns bisknps Sigurðssonar frá 1345); [6]) [Jtem 688 og 354 og byrjar 354 hér og sleppir öllum inngangnum, nema hvað Árni Magnússon hefir ritað hann á neðri spássíu í skinnbókinni; [7]) dôghum 354; [8]) af, b. v. 354, 688; [9]) pislum 354; pinu 688, 136, 456; [10]) [firir lærdum ok leikum lifôndum ok daudum (ôndudum 456) ok framlidnum salum 688, 456; framlidnum salum 136; framlidnum ok synge 354; [11]) [versum ok collectum. þeir skulu ok merkiliga lysa 354; [12]) merkilegra 354, 136; merkiligra godra 688, 456; [13]) at sækia tijdir til soknar kirkiu sinnar b. v. 456; [14]) hér byrjar 175; [15]) [ef bonde vanrôkir þria sunnudaga samfast ef hann er heima ella fari hans vegna einnhuer af bæ haus at sækia tidir til soknar kirkiu sinnar. luki 354; [16]) svo b. v. 354.

sacramentis[1]) þar til er þeir taka skript sina ok lausn ok sættaz wið heilaga kirkiu[2]). ok luka þar til j sekt vmboðsmanni biskups halfa mork.

3. Jtem at huerr [su kona[3]) sem opinber hefir vorðit ath barneign[4]) með presti se huergi til heimilis j hans kirkiusokn ok ef hon veit þat [skal hon æigi dueliaz æ prestzins heimili[5]). einni[6]) nátt leingr [j hans náuist[7]) forfallalaust. ella er hon sialfsett wt af heilagri kirkiu ok hennar sacramentis. vtan j lifshaska. sua framt sem hon trulofar at hæta við heilaga kirkiu. En þer konur [sua til komnar[8]) sem eigu[9]) iarðir eðr hafa Raðit ser heimili j [þessari kirkiusokn sem prestarnir eru þeirra barna feðr. eðr werðr þeim þangat skipat[10]). skulu þær æigi flytia[11]) sitt heimili þar firi. En þeir profastar sem vitandi skipa sua prestunum þeirra barnfeðrum. skulu[12]) sialfsettir wt af þeim heiðri ok vmboði sem þeir hafa af biskupinum [j skalhollti[13]). þo þeim konum vndan teknum sem eigingiptar eru. eða grunsemdarlausar [af illum lifnaði[14]) firi trulofan. eðr langa fraueru[15]).

4. Jtem at bænhws þau sem biskup lofar saung at. hafi þuilikan Rétt æ ser ok þyrmslur sem aðrar soknarkirkiur sua at huerr sem þaðan tekr góz annars mannz með stuld. gripi. eðr Ráni eðr nóckurskonar ofualldi. falli sa j bann af sialfu werkinu.

5. Jtem at matgiöf[16]) lukizt firi þa menn at eins sem [prestr eða bondi[17]) hallda æ sinn kost vm. xij. manaði eptir skylldu sinni. og sa bunaðr ma æigi þarnaz.

---

[1]) [sl. 354; [2]) [sl. 175; [3]) [prestz kona 456; [4]) barngetnade 354, 175, 688, 136, 456; [5]) [firir edr duelst 175; [6]) eina 354; [7]) [j hans þingum edr nauist 175; sl. 354; [8]) [sem svo ero til komnar 688, 136, 456; [9]) [sem ser eiga 354; [10]) [þeirri kirkiusokn prestunum (sl. 354, prestiuum 136) þeirra barnfedrum (-fodr 136) verdr til skipat 354, 175, 136, 688, 456; [11]) flyia 175, 688, 136, 456; [12]) vera b. v. 354; [13]) [sl. 354; [14]) [sl. 354; [15]) Eptir § 3 skýtr 175 inn í þessari klausu:

Jtem ath þar lukizt tiund af huerri fastaeign sem liggur j sokninni buar sem þeir sitia er iardir eigu ok er at þeim loglig heimta sem a jordu byr (sbr. Nr. 57 hér á eptir).

[16]) matgiafir 175, 688, 136, 456; [17]) [prestar ok (edr 175) bændr 354, 175.

6. Jtem at j þui profastzdæmi leýsiz[1]) huerr ok taki skript fyrir brot sin sem hann brôt. þo at j [annars vmboði[2]) kunni opinbert at werða.

---

57. 1354. **á Kolbeinsstöðum.**

SKIPAN Gyrðs biskups Ívarssonar um prests og kirkjutíundir til Staðar á Ölduhrygg og Kolbeinsstaðakirkju.

AM. 238. 4to bl. 111a skr. c. 1570; JSig. 143. 4to bls. 161 skr. c. 1696; Landsb. 115. 4to I bls. 188—89 (bréfasafn séra Jóns Haldórssonar). Prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 109.

[bref vm tivnd presta og kirkna[3]).

Vier girdur med gvdz nad biskup j skalhollti heilsvm avllvm monnum j kirkiv soknn[4]) ad Stad æ olldvhrvgg og æ kolbeinstodvm med gvdz kvediv og vorri.

Saker þess at þat er bæde fornt lavgmal og nýtt at þar lvkizt tivnd af hvorre jord sem hvn liggvr j soknnine og kristinn riettur seiger svo. at æ þeim er riett tivndar heimta sem æ jordu býr. sa sem samþýcktur hefur verid vm skalholtz biskups dæme svo af lærdvm sem af leikvm. enn ver villivm med avngvo mote þola at bændur vr odrum kirkivsoknvm take til sin þær tivnder sem kirkivnnar eiga og þeirra maldagar standa til. epter biskupanna skipann. þvi biodvm vier ollum ýdur og sierhvorivm sem æ adur nefndvm jordvm bva. j fyrnefndvm kirkivsoknvm æ stad og kolbeinstodvm. at [þer] lvkit þangat arliga presttivnd og kirkivtivnd hvar þeir sitia sem jardernar eiga. enn þat er mogvligtt at þeir luke þeim leigv þvi minne sem þeir lvka kirkivnvm. þetta godz vt vnder þeirra

---

[1]) sækizt 175; [2]) umdæmi 688; [odrum stad 175; [3]) [Gjrders Biskups bref umm Tjund presta og kyrkna 1464(!), 143, «Gyrders Byskups Skickunar Bref um Tijunder Presta og Kyrkna Anno 1364 (1354 puto rectius)» 115 og bætir við á spássíu: «Þetta Datum mun rängt. þvi Gyrder Biskup var þa dandur. mun eiga ad vera 1354. þa visiteradi hann um Vestfiordu»; [4]) soknum 143, 115.

nafne. Og til sanninda [her vm settum ver vort jnnsigli fyrir þetta bref[1]). skrifat æ kolbeinstodum [j flysiuhuerfi[2]) anno domini [ꝍ. iij.c liiij ar[3]).

---

58. 1354.

Biskupstíundareikningr í Stranda- og Norður-Ísafjarðarsýslu.

Landsb. 268. 4to bl. 129a skr. 1601. Í raun og veru mun þetta vera reikningr um biskupstíundir, þó að það sé kallað hér porcioreikningr.

Vm porcijoreiknnijnng.

Anno domini ꝍ°. ccc°. l°. iiij reiknnadist quartta [pars decime[4]).

ä prestzbacka. xiiij aurar.

ä eÿre j bitru xij aurar.

vnnder felle hunndrad.

j tunngu mork.

ad stad xij aurar.

ä kirkiubole ij hunndrud. oc half mork.

j vatzfirde fiorar merkur.

j augre hunndrad [oc] fiorar merkur.

ä eyre j seydisfirde. xij avrar.

ä eyre j skutulzfirdi mork.

ä hole. v. aurar.

j hollte ccc.

---

59. 1354.

Máldagi kirkjunnar á Desjarmýri í Borgarfirði.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 4391, tvær afskriptir og er önnur þeirra staðfest: «Framann og ofannskrifad er ordriett samhlioda

---

[1]) [et cetera 238, 143; [2]) [et et cetera 238; [3]) [m iiijc lxiiij ar(!) 238; 1464(!), 143; her um er þetta bref skrifad a Kolbeinstodum Anno domini 1364(!), 115; [4]) [ps detime, hdr.

sinum Original sem er ä kalfskinn med aungvum Jnsiglum edur undirskriftum. þad vitna underskrifader med sinum underskriftum ad Desiarmyre þann 24. Maij Anno 1724. þorsteinn Sigurdsson. Hävardur Magnusson». Hin afskriptin er gerð eptir afskript þorsteins sýslumanns fyrir Árna Magnússon. Árni segir að skráin hafi verið «aflöng. teste Sr. Olafi til Mag. Jons, munnlega». Önnur afskript er í AM. 259. 4to bl. 79—80 skr. c. 1600.

Desiarmyrarkirkiu skrā[1]).

Anno Domini ꝏ. ccc. l. iiij. var þetta kvikfie med kirkiunne æ desiarmyre. ij. kyr oc xviij. ær. iiij. sauder veturgamler. hrutur tvævetur. naut veturgamallt. kalfar tueir. eitt hross.

kirkian æ land allt æ desiarmyre til motz vid husuijkinga. so sem med fornu hefer stadid. og allan hrafnsdal oc ut til motz vid hofstrandar land.

þridiung i vidreka under oxafalle.

allann vidreka j hellisvik fra drang þeim er gegnt stendur runuskala. og inn til þess drangs er næstr er ut fra laxæ.

Hualreka i Hellisvijk oc suo huar sem kiemur inn til drangsins.

vidreka allann oc suo hualreka. j mariubæs.

Salltfiara i geitavijk ut æ millum lækia.

Halfann hvalreka og vidreka vta sande nordann fra jokulsæ reka og austur ad Helgæ.

jtem ā kirkian tveggia manna agaungu æ hval j kiosvijk.

jtem hun æ allann vidreka oc halfann hualreka æ eyre ut fra drang oc til kambs.

Hun æ niundu hveria vætt j hualreka j mariufioru inn fra laxæ.

Þangad liggur tiund af aullum bæium j mille breidavijkr sydre og niardvijkur. og lambelde a hverium bæ oc lysetollar af ollum þessum bæium.

Jtem æ kirkiann fiskevist ad aullduhamre. er Olafur prestr liet sveria. oc xxx. sauda haufn j hafnar land og hellis skiol er Olafr prestr liet sveria. Saudabeit vt a sand.

Jtem æ kirkian attatye sauda beit i Hæukinn i ness lande uppa manud oc tueggia hrossa gaungu i backa þyfe og taka ei undann folaulld.

[1]) Utan á með hendi Árna Magnússonar.

Jtem a kirkiann fiortan fota torfgrauf j jokulsær lande ærliga. og hun æ attundu hueriu uætt j hual æ uxafallsfioru.

---

60. 19. Oktober 1354. í Björgvin.

Bréf Magnúsar konungs Eiríkssonar um tíundir og að Kristinréttr Arna biskups skuli hér eptir gilda í Hólabiskupsdæmi eins og á Suðrlandi.

IBfél. 221. 4to bls. 508—509, pappírshandrit frá 18. öld; innfært hér í ritgjörð Finns biskups um Kristinrétt; Steph. Eiríkss. Nr. 6 4to í ritgjörð Finns biskups um Kristinrétt með spássíuglósum með hans hendi. Bréf þetta er prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 436—37 eptir pappírsafskript, er Finnr biskup hafði undir höndum; þar með fylgir latínsk þýðing. Enn fremr er það prentað í Lovsaml. f. Island I, 33—34 eptir pappírsafskript í Leyndarskjalasafni Dana. Bréf þetta þekkist nú ekki í neinum fornum handritum.

Magnús með guðs miskun Noregs, Svía ok Skáne kóngr sendir öllum mönnum í Hólabiskupsdæmi, þeim sem þetta bréf sjá eðr heyra kveðju guðs ok sína.

Vær viljum at þér vitið, at heiðrligr herra ok várr andligr faðir herra Ormr með guðs náð biskup á Hólum kom ok kærði fyrir oss, at ýmsir menn í hans biskupsdæmi vilja ekki gera sínar tíundir eptir því, sem þeir eru guði[1]) skyldugir ok heilagri kirkju bæði af helgra daga veiðum ok öðrum lutum, svá ok at þér vilið eigi láta hann hafa visitationem eptir kristnum lagarétti. Ok af því vér viljum einkis rétt kreinkja, allra sízt heilagrar kirkju ok hennar formanna, heldr styrkja ok staðfesta til allra góðra hluta, þá er þat várt fullkomligt boð ok sanur vili, at þér gerið yðar tíundir á hverju ári eptir lands[2]) lögum ok kristindómsrétti, eptir því sem þér vilið svara fyrir guði ok oss, ok haldið biskupinum visitationem ok reiðskjóta, eptir þvi sem lögbók váttar.

Svá viljum vér ok, at sá kristindómsréttr, sem geingr sunnan lands, at hann gangi um alt landit, ok fyrirbjóðum vér hverjum manni eptir öðrum rétti at sækja, nema hverr

---

[1]) enda 221, 6; [2]) landzens 6.

sem fyrinæmiz ok ekki gerir eptir því, sem nú höfum vér boðit, eðr nokkurr ónáðar Hólabiskup móti frelsi ok rétti heilagrar kirkju vili svara oss. viij. ortugum ok .xiij. mörkum í bréfabrot, ok honum fullrétti sitt tvíaukið eptir lögum ok dómi, eptir sem hans varnaðarbréf vátta, sem vér höfum honum gefið.

Þetta bréf var gert í Björgvín sunnudaginn fyrstan í vetri á. xxxvj. ári ríkis várs. Herra Ormr Eysteinsson sekreteri várr innsiglaði.

---

61. [1354].

BRÉFSÁGRIP um Vatnsholt í Staðarsveit.

AM. 252. 4to bls. 53, skr. c. 1600; AM. 430. 4to bls. 13—14 skr. c. 1730 (séra Jón í Hítardal); AM. dipl. afskrr. Nr. 1548 og Nr. 1630.

Watnshollt[1]).

Anno Domini m. ccc. [liv[2]) sellde Gyrder bonde og kona hans Jnga herra Asgrijme abota jördina Vatnshollt firer Suarffhol og toku a mille quijttun firer olöglega medferd a Rekauid klösturzinz.

---

62. [1355].

MÁLDAGI Egediuskirkju að Sauðafelli [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 28a—b skr. 1601. Gyrðr biskup reið yfir Vestfjörðu 1354 og 1355; er því ekki með neinni vissu hægt að segja hverir af máldögum hans á því svæði eru frá 1354 og hverir frá 1355, geti þeir ekki um það sjálfir, en hitt er víst, að þeir eru allflestir frá öðru hvoru þessu ári, og skiptir það litlu hvort er.

Saudafell.

Af egidiuskirkiu at saudafelli er æfinlig prests skýlld j heima landi oc diaknnz.

kýrkian a iiij kyr. ccc. vadmala. kluckur ij. fontzvmmbvnad.

---

[1]) 430; [2]) [xl. v., bdr. en það getr ekki staðist; er því líklega rétt það, að bréfið sé frá 1354. Finnr biskup getr upp á 1364. Hist. Eccl. Isl, IV, 69, sem vel gæti staðizt.

kross med lijkneskium. tvæimur smäm. kerttistickur. ij. ræfil vmm bior j sonnghuse. alltarisklædi iij. blæia ein. glodaker. elldbera.

Þar eru v bænhus oc lukast vj aurar af hueriu.

hon a oc messuklædi. paxspialld. glerglugg.

þar liggia thil xv bæir ad tyvndum oc lysitollum.

---

63. [1355].

Máldagi Maríukirkju að Kvennabrekku [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 28b skr. 1601.

Kvennabrecka.

Mariukirkia at kuennabrecku a heimalannd allt oc krijnglu oc þyckua skog þann henni er næstur.

kyr vj oc xij ær. kugilldis ross.

ij tijdabækur þriggia marka verdar. ccc voro oc hälf mork. fiora tijgi alnna hafnnarvada fyrir c. ketil.

lauk eyolfur prestr thil kugilldi oc. c. j heyui oc torfue.

kyrkian ä oc ij ker oc biortunnu. messuklædi ij. aspiciens-bok. messubækur ij fornar. kijstu. kalek. alltarisduk. ovijgd-ann. alltarisklædi ij. oc alltarisblæiu. handklædi ij. gylltann kross med ij. lijknneskium. kross obuinn. þorlakz skript. refla. iij. oc steinklæde. glerglugg. kluckur. iiij. kerttistikur ij. elld-beri. lijkakrakur. lectarar. ij. paxblod. ij. merki. kerttaklofi. fonntklædi oc sar. paskakertte.

---

64. [1355].

Máldagi Maríukirkju að Vatnshorni í Haukadal [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 29a sk. 1601.

Vatnzhornn.

Kirkiann ad vatnnzhornne j haukadal er helgud med gudi marie. andree. petro. Olauo. þorlakho.

hvn ā xx. c. j landi oc vmm framm iiij kýr oc ccc vadmāla. kross oc alltarisbrijk. mariu skript oc peturs skript. kluckur iiij oc biollu eina oc aunnur brotinn. glodaker. sacrararium. munnlog. kalek lijtinn. alltaraklædi. ij. merki oc slopp. bokur. ij. alltarisdukur ovijgdur.

Þangad liggia xv bæir ad tyvndum oc lýsetollum. eru v bænhus oc takast vj aurar af bueriu.

þar skal vera prestur heimilisfastur oc taka iiij merkur.

---

65. [1355].

MÁLDAGI Jóns kirkju skírara að Hjarðarholti í Laxárdal [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 29a—b skr. 1601. Fyrri hluti máldagans er forn, en síðari hluti hans mun vera Gyrðs.

Hiardarhollt.

Kirkian j Hiardarhollte er vijgd hinum helga johanne baptista.

[hun] a heima land allt med gognum oc giædum þeim er þar fylgia.

hun ā spāgilzstadi oc uislatzstade[1]).

hun a halfa veidi j laxā millum krokzlækiar oc streyngz fyrir ofann papa enn þadann ein samann vt j sio. oc vmm framm molldskridu hull[2]).

þangad liggia thil iij oc xx bæir ad tijvnndum oc lysitollum oc osttollum. skal hann verda suo mikill sem verdur vr malz miolk af sierhuerium bæium. þa er mest er miolk millum petursmessu oc þorlakzmessu.

Hun a selfor j kikasel aullu fie sijnu. stodhrossabeit j þuerdal.

Hvn a v kugilldi oc hest hid sietta kugilldi. cccc. vôru.

Jtem halft annad hunndrad fyrir malm er sijra narfi[3]) lauk. v. hvnndrad j husgagne. alltaraklædi iiij. ä häalltari. eitt med pell. annad med silke. ij med vef. iiij thil vtalltara.

---

[1]) mun vera = Vígholtsstaðir; [2]) þannig = hyl; [3]) séra Narfi Guðmundarson dó 1343 (Gottskálksannáll).

messuklædi ad aullu oc ij hoklar lausir vmm framm. annar med pell. annar med fustan. kantara kapa oc sloppur. kalekur. messufata kista oc ij lutum vætt yfir sacrarium munnlög. skirnar sär. smelltann kross. rodukrossar iiij med tre. mariuskript. jonz lijknneski baptistę. laurencius skript. kerttistikur ij. med messijnng. iij med jarnn. kertta hialm af jarnne oc elldbera. glodaker. messijnngar kolu. tiolld vmm kirkiu. oc eitt merke. vj kluckur. messijnngarketil. fontz vmmbunnyngur. stola ij. lecktara ij. glerglugg eirnn. grallara einn med fornnum. hætti. messubǫkur. ij. per annum bædi ad dominicum oc de sanctis. omelias gregorij xx ā noręnu. fiorar messubokur med fornnumm hætti. bakstur jarnn.

þriar kyr gafust thil kyrkiunnar sijdann sijra þorsteinn kom thil. oc hunndradz hross.

---

66. [1355].

Skrá um eignir þær, sem gáfust Hvamskirkju í Hvamssveit eptir Jón Sveinsson andaðan.

Landsb. 268. 4to bl. 32b skr. 1601.

[Huammur j huammzsueit][1])

þetta gafst til kirkiunnar j huamme epter jon anndadann[2]).

attvngur j hualreka oc vidreka med ollum gognum oc giædum j äuikur reka.

kanntara kapa sæmilig oc mariu liknneski magdalene þat sem eij kostadi minna enn .x. aura j noregi. a olof þorläkzdottir þetta huortueggia til at fä oc iij. merkur j annari grein j nockuru þuij sem kirkiann þarf jnnann sig. þriar merkur vax.

---

[1]) þetta er skeytt aptan við máldaga Árna biskups Helgasonar frá 1308 (Dipl. Isl. III Nr. 6), og svo er og í Vilchinsbók, en þar er viðbótin miklu leingri; [2]) Jón Sveinsson dó 1355 og hefir orðið gamall maðr og búið mjög leingi í Hvammi, því að 1308 býr hann þar.

67. [1355].

Máldagi Maríukirkju í Sælingsdalstungu [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 33a—b skr. 1601.

Sælijnngzdalz tunnga.

Mariukirkia og hins heilaga johannis baptiste j sælijnngzdalz tunngo j dolum.

þanngad liggur tijvnd öll af tuennvm skogum. leysijnngiastodum. holum. lögum oc sølinngsdal. groptur oc lysitollur oc oll skyllda hid sama.

þanngad gafst ä þann dag er kirkiann var vijgd eyrirstollur af þeim bæum er fyrr voru nefndir.

laund at sörum liggur thil kirkiu jtolulaust med ollum gognum.

v. kýr. xij. ær. oc c. hest.

vidreka oc bualreka j stikuvijk, at ägoda fräteknum.

kirkia ä ekki j heima lanndi.

þar ä at vera prestur heimilisfastur oc syngia til asgardz huernn dag helgan. ymmbrudaga alla oc ij daga j viku vmm lannga fostu. midvikudaga oc faustudaga vtann fostudaginn lannga. oc luka presti. cc. oc sä bonndi sem býr j äsgardi skal føda mann med presti ä veturinn.

prestur skal taka heima. iiij. merkur.

biskupsgistijnng er at huorutuegiv kyrkiunni.

jon bonde j huammi[1]) gaf thil kirkiu j tungu eyrirsvirde æfinliga af huerri sinni jordu oc skogar heita. ä þann hätt at þar skal skrifast ärtijdir fodur hannz oc modúr. sealfs hannz oc tueggia husfreygnna hans oc seigiast salumessa æfinnliga ä artijdardag huers þeirra.

kirkian ä smelltann kross. jons skript baptistę. mariuskript. glerglugg. elldbera. likakräk. messuklædi ein. tiolld vmmhuerfis kirkiu. kertistikur ij. munnlogar ij. glodaker oc slopp.

ärtidardag huernn fodur oc modur jsleifs bonnda vr äs-

---

[1]) »Vid. infra hvar hann kallast Jon Isvaldsson enn synest þo vera Jon Sveinsson sem getur [i] Hvamsmaldaga næst fyrir framan hier». Athugasemd i hdr. (með hendi séra Vigfúsar í Hítardal).

gardi skal seigast salumessa j tungu. oc suo hanns. þegar hann anndast.

sijdann gäfust thil. cc. leyfdi minn herra at þar skylldi kaupast med kalekur sæmiligur ella messuklædi. eij verre enn þessu suare.

---

68. [1355].

MÁLDAGI kirkjunnar í Asgarði [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 33b skr. 1601.

Asgardur.

Kirkia j äsgardi ä x hunndrud j lanndi fimm kyr oc xij ær. hæst.

hun ä vidreka nordur hiä enne. millum skridu oc bænhuslækiar. ein vid sig. settung j hualreka millum stiga oc hunndz vordu.

hun ä glerglugg. oläfs skript. krossa ij. kerttistikur ij. alltaraklædi ij. glodaker. munnlogar. ij. alltarisblæiur ij. kluckur iiij. stoll oc legtara. bokur. ij. c. verdar. merki eitt. alltarissteinn laus.

---

69. [1355].

MÁLDAGI Marteinskirkju á Eyri í Álptafirði [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 34a—b skr. 1601.

Eyre eda narfeyre.

Marteins kirkia a eyre j älftafirdi ä xx hunndrada eyiar. xj kyr. xj. hunndrad j metfe. skipum eda busgagni eda hvsbunijnngi.

þanngad liggia tijvnndir af holmlätre oc örlogsstodum oc af ollum bævm. þar ä medal. nema bonnda tijunnd j lanngadal hinum ytra. þess er femestur er j dalnum. enn þadann

skal giallda thil eýrar þriar merkur a huerium misserum huart sem heimilis prestur er j lanngadal eda eigi.

Thil eyrar ä at giallda fiordung ostz huer bonndi sa er þijnngfararkaupi a ad giegnna j eyrarþijnngum.

songur er ā holmlatur oc a backa thil drannga oc j oxneý. j lanngadal oc karstadi.

kirkian ā tiolld vmhuerfis sig. kluckur vj. kalek. kantarakāpu og slopp. alltaraklædi. iiij. kerttestikur iiij. bokur iiij. messuklædi. tannskrijn med helgum domum oc krossa þria. mariuskript. marteins skript. fonntz vmmbunat. lijkakrak. merki ij. beinstockull. munnlogar ij.

þar skal vera heimilisprestur.

baxturjarnn. glerglugg sæmiligann.

---

70. 1355.

Rekaskrá Helgafellsklaustrs, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

AM. 263. Fol. bls. 104 papp. skr. 1598; Landsb. 268. 4to bl. 107b—108b skr. 1601. Jón hvammr, sem hér er nefndr mun vera sami maðr og Jón Sveinsson í Hvammi, er opt kemr við máldaga. Sigurðr lögmaðr Guðmundarson samþykti þessa rekaskrá 1358 (sjá ár 1398).

gamall maldage[1]).

Anno Domini ꝏ° ccc° l° v°.

Þessa reka a stadurinn ad Helgafelli.

A mvnadarnesi fiordvng j ollum reka. oc fiordvng j ollvm agoda. ad afteknu þuesti oc heinum. med halfum fiordungi. og ad auk kiortre j þrætvteig.

A melvm hinn sextandi hlutur j hval.

J millvm skardz[2]) oc knarrarness. allann vidreka. enn til æarooss hualreka ad þridiunge. og j odro lage settvng j hvalreka milli knarrarness oc ærooss. er þordur narfason gaf.

Attungur j hualreka oc vidreka ollum. med agoda oskerdan fra Ravf oc til knarrarness. er jon hvammur gaf. skilur rekamark. sa hinn jnnre forvadi er geingur j sio vt.

---

[1]) á spássíu 263; Helgafellzrekar 268; [2]) skaga 268.

[a Reykianesi[1]) fiordvng j hvalreka. og vidreka oskerdann med agoda.

J Akurvijk fra krosshamre til raudalækiar halfur hualreki oc vidreki.

J [Rifskerium[2]) ad giogre attungur j hualreka.

J kersvoge attungur j ollvm reka.

Ad kambi attungur j ollum hualreka.

J [veydileysv[3]) oc Rekavijk allann reka oskerdann.

Tolftungur j Birgisvijk j hvalreka ollvm. oc settvngur vidreka.

Attung j kalldbak oc saura reka allt millum kolbeinsar oss ok kallbaks ooss.

Ad kleifum fiordvng j ollvm hvalreka agodalausann er hromvndur jngimundarson gaf.

J kleifarvijkum allan hvalreka. oc allann vidreka.

J [Eyinni ytre[4]) halfur hualreki oc suo j kasarholmi oc Arfva sker.

Attungur j hvalreka j Asparvijk.

Attuugur j hvalreka j Biarnarnesi.

J Bæ j steingrimsfirde. halfur hvalreki. oc þridivngur vidreka.

A dıanganese fiordvng j ollvm reka.

J þorpum millum grundar oc karahafnar. at helmijnge vid Tvngustad hinn xij[5]) hlut j ollvm hvalreka. A kirkia vr[6]) hvamme fyrst ad taka af hinn tolfta.

millum hafnarness oc holslækiar. helming vidreka.

A kollafiardarnese settvng j hualreka.

J Basvm halfann allann reka mille ruteÿiarkleifar oc merkihamars.

J hlydarlandi attvngur j hvalreka.

---

71. [1355].

Máldagi Nikuláskirkju í Bjarnarhöfn [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

---

[1]) [j reykianes 268; [2]) [ribskerium 268; [3]) Vatzleysu 268; [4]) [ey hinne vt 268; [5]) tolft[a] 268; [6]) j 268.

Landsb. 268. 4to bl. 36b skr. 1601.

Biarnnarhöfnn.

Nicholaskirkia j biarnnarhofnn ā lannd ā gudnyarstödum. viij kyr. xxx asaudar oc hest. skog j hrijsdal. kros[s] oc mariu skript. slopp oc kanntara kāpu. kalek. kluckur fiorar og bialla ein. mes[s]uklædi ein. alltaraklædi iij med dukum. merki ij og glodarker. x aurar j bokum. glerglugg eirnn. fontz vmmbunijngur.

þanngad liggia tijunndir og lysetollur af ix bæium.

þar skal vera prestur heimilisfastur.

---

72. [1355].

Máldagi Maríukirkju á Öndverðareyri [er Gyrðr bisknp Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 37a—b skr. 1601.

Onndvrdareyre.

Mariukirkia a onudurdre eyre ā halft heimalannd med þeim jordum odrum sem þar fylgia. tuo hluti j þordijsarstodum. halfann afreit j kolgrafarfirdi. halft selsker.

hun a oc grafar sannd halfann.

hun a oc ij kugilldi og ij hunndrud voru. xj. kyr. oc. c. hest.

halfann reka ā þernnu sanndi.

þetta ā hun jnnaun sig. kluckur. vj. messuklædi ij. oc gudvefiarhokul fornnann med betum[1]). kalek. alltaris steiu buinn. kerttestikur. ij. af messijnng alltaraklædi. ij. felijtil. Lesbökur. per anni circulum. songbokur ij. fornn messubok fra advenntu domini oc enndist til domine jn tua. martirilogium. hanndbok med fornum bætte. texta reidustoll. merki.

þessa hlute gaf jngimundur bondi kirkiunne. mariu skript. og kross med lijkneskium. oc annann kross minna yfir alltari.

þanngad liggia ix oc xx bæir at tijundum oc lysitollum.

þar skulu vera prestar ij.

[1]) þannig.

Sueinn Bonndi[1]) a at luka kirkiunni hunndradz grip jnnann sig.

---

73. [1355].

MÁLDAGI Krosskirkju á Setbergi [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 37b—38a skr. 1601.

SethBerg.

Krosskirkia at Setbergi a heimaland allt og kuernna. hamra land. niju hunndrad j spearrar lanndi. melrackaey.

atta kýr og ij asaudar kugilldi. cccc. j voruvirdum eyre. hesta. iij. xx. hunndrad jnnann gatta.

hun a jnnann gatta skript hinnz heilaga kross og þar sem hon hefuer a sier ij. krossa smā smellta. alltaris stein buinn. alltarisbrijk sæmiliga. glerglugg stikuhafann. antepenndivm med balldikinn. annat med pell. ij med veff. tuæ[i]r alltarisdukar glitadir. kaleka ij. messuklædi þrenn. at aullu oc ij hokla lausa vmm framm. slopp einn. kanntara kāpur. ij. adra med balldikinn. adra felitla. kolu oc glodaker. ij kerttistikur. iij. med kopar oc eina krokstiku. fiorar kluckur oc biollur ij. merki eitt. vij hunndrad j bokum. sacrarium mvnnlog. messufatakistu.

hon er lidug oc akallzlaus vid eýrar kirkiu og a henne onngu at suara arliga vmm þā vj aura. sem hun hefir henni luckt vmm lanngann tijma.

bakstur jarnn.

---

74. [1355].

MÁLDAGI Maríukirkju að Fróðá [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

---

[1]) nefndr hjá Vilchni.

Landsb. 268. 4to bl. 38a og bl. 116a (að eins upphafið) skr. 1601.

Frodā.

Mariukirkia at frodā a heimaland halft[1]) med gognnum oc giædum. þeim sem þar fylgia oc tradalannd.

iiij kyr. hundradz hest.

hon a jnnann sig kross eirnn. kluckur. iiij.

þanngad skal luka. x. aura. huert ār. frā jnngialldzhuoli.

þanngat liggia viij bæir at tijvnndum oc lysitollum. eru þar ij bænhus af. māfahlijd til sonngs. takast af ij merkur.

Jtem hefur gefizt til hin fimmta kẏrin. oc c. hestur.

---

75. [1355].

Máldagi Maríukirkju á Saxahvoli [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 38a—b skr. 1601; AM. 263. Fol. bls. 75 skr. 1598.

A Saxahole. [gamall maldage[2]).

Mariu kirkia a Saxahuoli a xx hunndrad j heima lanndi.

iiij kyr og eitt āsaudar kugillái og hundradz hest.

hun a mariuskript [og kross sæmiligann. tiolld vmmhuerfis sig. kluckur ij. alltara klædi. ij. oc duka ij. kanntara kāpu oc slopp glodaker oc merki. sacrarium munnlog. lektara einn[3]).

þanngad liggia sex bæir ad tijunndum oc lẏsitollum.

þar skal vera prestur heimilisfastur oc taka iiij. merkur.

Jtem hefir gefist kyrkiunne ein kyr. oc are þorlaksson[4]) hefur gefid henne hunndrad j vidum.

---

[1]) vantar í 268; allt, 268b; hálft, stendr í Vilch., og svo mun vera eiga hér; hefir ef til vill verið skrifað: hallt í hinu forna handriti, en h-ið hefir verið máð af þegar Oddr biskup lét skrifa þetta upp 1601; [2]) [263; [3]) [sl. 263; [4]) þannig 268, 263 og Vilchinsmáldagi; í hinni fornu skjalabók Helgafellsklaustrs frá 1606 (AM. 264. 4to) er Ari sagðr Þorkelsson, en það er þó líklega rangt.

76. [1355].

Máldagi Maríukirkju á Knerri í Breiðuvík [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 38b skr. 1601.

A Hnere.

Mariukirkia at knerre a x hunndrad j heimalanndi.

xiij kugilldi. hunndradz ross ij.

þetta ä hun jnnann sig. kluckur fiorar. kross lijtinn gylltann med lykneskium. og annann fornnann kross. sacrarium. munnlog. glodaker. kanntara kapu og messufot. hunndradzverd. kerttistikur ij. med kopar. psalltara felijtinn. commune suffragium. at sonng oc lesi. hymnarium. allteraklödi med pell oc annad med fustan. vatzketil lijtinn. lijkakräk. hälfs annarz hundradz messuklædi. sem jon gudnnia son[1]) gaf.

þar skal vera heimilisprestur.

þanngad liggur tijunnd oc lýsetollur af xviij. bæum. er af þessum iiij bænhus og vj aurar af hueriv.

---

77. [1355].

Máldagi Ólafskirkju í Máfahlíð [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

AM. 263. Fol. bls. 73 skr. 1598; Landsb 268. 4to skr. 1601 bl. 115a—b. Máfahlíðarmáldagi er ekki í Vilchinsbók. Þetta mun vera Gyrðs máldagi 1355. Stendr í 268 meðal Sveins máldaga.

Mauahlijd [gamall maldage[2]).

Kirkia j Mavahlyd er helgud allzvalldanda gvdi. hinvm heilaga Olavi kongi. oc ollvm gudz helgvm monnvm.

þar skal syngia annan hvern dag helgann. hinn fiorda hvern ottvsavng. paskadag hinn fyrsta. oc kirkivdag. Olafs messv. marivmessv. allra heilagra messv. thorlaksmessv. joladag. annann dag. vm fram hinn savnginn. giallda presti xvij avra j frijdvm eyri.

---

[1]) þannig hdr. = Guðina son? [2]) [263.

þar skvlv takazt heima tijvnder oc lysitollar allra heima manna. oc af hollti oc Tvngv Tyvnd oc lysitollar.

þetta fee a kirkian j mavahlyd. tuo hlute j Tvngv landi. x gelldvm navtv[m] afriett j navtadale.

jtem eitt kvgilldi er marteinn bondi[1]) lagdi til.

---

78. 10. Marts 1356. á Ingjaldshvoli.

Kaupbréf þeirra Hauks Gunnarssonar og Órækju Sturlusonar, að Órækja kaupir að Hauki land að Ingjaldshvoli undir Jökli með öllum gögnum og gæðum, en geldr Hauki hálfa jörðina Kálfárvöllu á Snæfellsnesi með öllum gögnum og gæðum.

AM. 264. 4to bls. 18—19 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 21—23 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 17—19, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1543, Nr. 1659 (ex charta quadam, brot) og Nr. 1660 (sýnist vera með hendi Þormóðar Torfasonar); Landsbókasafn Nr. 101. 4to (= C7), bls. 357.

Kaupbrief mille Hauks og Oræke wm Jngialldzhol og Kalfarvelle[2]).

Jn nomine Domini amen.

Var þetta kaup[3]) þeirra Hauks Gunnarssonar oc Orækiu Sturlusonar. ad Orækia kauper ad Hauke Gunnarssýne land ad Jngialldzhuole medur aullum þeim gaugnum oc giædum sem þui landi eigu ad fylgia ad fornu oc nyiu oc hann vard fremst eigande ad medur laugum.

A Jngialldzhuoll selfaur j Burfellzdal aullu bue sijnu. hrossum oc gielldfie millum Hettudalz oc Blagilz. oc umm fiaull upp thil jokulz. skialldbreid jnn thil rima þess. er geingur ur pyttum þeim. er sionhending [eru] j fuglstapa þann er

---

[1]) Marteinn bóndi Þorleifsson er nefndr 12. Maí 1360 í kaupbréfi Snorra Andréssonar fyrir Akrey, og er það líklega þessi, því að í fardögum 1417 afhendir Þorleifr Marteinsson Nikulási Broddasyni jörðina Máfahlið i erfð eptir Svein Marteinsson (bróður Þorleifs) móðurföður Nikulásar. Hafa þeir Þorleifr og Sveinn báðir verið synir Marteins Þorleifssonar í Máfahlíð; [2]) 252; [3]) kaupbrieff 252.

stendur firir utan holmkýlu[1]). oc jaurd alla ut thíl lurkanslækiar. oc ofann j asa[2]). Reka fra Badsteine[3]) oc til Saudzskierz firir utan hialla. Tuo hlute j helminge allz Reka sem landeigandi æ. tuo hlute biargs æ vetur. helming j samlagz jaurdu þeirre er liggur jnn fra Lambastapa. oc jnn til gautu þeirrar er liggur ur folafallzgautu. oc ofann j Rif. jaurd aull epter jafnade ed efra vid þær jarder sem ad ganga. tueimur hestum haga j Gufuskala jaurd oc lxxx fiar. oc skiol vid Arnarstein[4]) ef þarf æ veturenn. skipshafner tuær til hialla.

Hier j mot giefur Orækia Haukie halfa kalfarvaullu med þeim gaugnum oc giædum sem hann vard fremst eigandi ad med laugum oc xxc j jaurdu edur lausafie frijdu. oc þad meira sem Orækia vill. Eru þesse landamerke sionhending ur marksteinum oc upp hia lambhuse j markskridu. under Ormsstadabreckur. selfaur oc manadar beit j bæde mal firir utann hagagard ad kalfua. oc ofann j oss oc veide alla ad helminge j Hraunhafnarose ut j sia. skipshafner ij til Buda. oc budarvist j efstu bud. maler allar upp fra varaklett. c gamals fiar beit[5]) j klettzhraun oc tueggia manada beit æ Backamýrar oc [Saudamans vist medan a Backa[6]). kalfa hagi æ sumar j Rafuvijk[7]) oc fram med sio fra[8]) Budum. tueimur hestum hagie umm manud æ haustid j Rafuvijk[7]). hrijshogg æ lxxx hesta j kletzhraun huertt missere. oc halftt sauluaskier. [skilur Orækia sier afftur eigner sijnar. eff nǒckud adkall verdur a Jngialldzhol aff erffum Torffa[9]). være nǒckud offskiled edur vanskiled þa skildu þeir þad til riettra laga. Voru þesser kǒpuottar sira Loptur Biarnarsson[10]) sira Pæll Biarnarson[10]). [Magnus Jllhugason[11]). þorsteirn Olaffzson. Sǒlue Gudlaugson. og fleire goder menn adrer. skriffad [a] Huole ij. nottum firer Gregoriusmessu a þrijtugasta og siǒunda are Rijkes virduglegs herra Magnusar kongs Eyrekssonar. Og til sanninda hier vm settu firneffnder menn sijn jncigli firer þetta brieff[12]).

---

[1]) holmkilu 252 (= Hólmkelsá); [2]) as 252; [3]) Bodsteine 252; [4]) Arnarstein, dálítið ogreinil. í 264; [5]) sl. 264; fiars 264; fiar beit 252; [6]) [saudamanne vist medur a Backa 252; [7]) Rafluijk 252; [8]) ad 252; [9]) mun vera Torfi Konráðsson (d. 1394); [10]) Biarnason 430; [11]) [sl. 430; [12]) [vantar í 264.

79. 1356.

Bréf Innocentius páfa VI. til Ólafs erkibiskups í Niðarósi með Jóni skalla Eiríkssyni, er skipaðr var biskup að Hólum á Íslandi.

AM. 423A. 4to skinnblöð skr. c. 1370, og sem á er annálsbrot frá Skálholti, og er þessi kafli af bréfinu innfærðr í annálinn og þýddr á íslenzku. Islandske Annaler udg. ved Dr. Gustav Storm Chria 1888 bls. 224—25.

......Ver felum ydr a henndi erkibiskup at þu firirskipir þa persono hola kirkiu til biskups huer uili. viti. ok megi. þa somu kirkiu uiturliga styra eda veitid honum uiglsugiof eda latid ueita firir annan biskup hafanda nad ok samsæti postoligs sætis ok at þessu æmbæti at standandum ij eda iij rietkristnum biskupum ok skrifi oss aft[r] ueniuligan eid skulldbunndinz trvnatar eftir þui formi sem uer senndum ydr unndir uaru bulla inni luktu.

---

80. [1356].

Máldagi Snjófuglstaðakirkju í Grímsnesi [er Gyrðr biskup Ívarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 50a skr. 1601; AM. 262. 4to bls. 22.

Snæfuglzstadir.

Kirkia ä sn[i]ofvglzstodvm vorar fru ä ätian ær oc eina ku. ij merkur metfie.

Jtem gafust med lijkama þoroddz j onndurdunesi vj ær. jnnann sig a hun kalek og fielijtil messuklædi.

Jtem lagdi sijra arnni til kirkiunnar fyrir spioll vj hundrad uoruvird.

---

81. [1356].

Máldagi Maríukirkju í Gaulverjabæ [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 126b—127a. Máldagi þessi virðist nokkru eldri en Michaelsmáldagi hjá Vilchni, og mun þetta vera Gyrðs máldagi.

Gaulveriabær.

Mariukirkia j Gaulveriabæ a heimaland allt med gognum oc giædum. haug. leiga. cc. hellir. leiga iij merkur. Gardar leiga iij. merkur. jtem jnnan sig et cetera[1]).

kirkian a akurlannd vnndir sælldijnng kornns a loptstodum arliga oc þara med sem nægist. gaulveriar eiga veturbeit j loptstada lannd verkhestum ij oc fololldvm oc vnnghryssum oc saudum fyrir vestann gǫtu. skal beit þessi hefiast er saudir gannga fra rettum oc til þess er lommb fara fra saudum. nautabeit til þess er vj vikur eru af sumre. halfan hualreka vmm allar fiorur eiga gaulveriar vid loftstadamenn oc suo ad fara ad veidum enn fiara skiptist ad veturnottum oc eiga adrir austur fra husum enn adrar vestur vidreka. enn fiskreke skiptist ad kasaskerium. oc eiga gaulveriar sijn missere huora fioru. Saulva nam eiga gaulveriar oc þanngskurd þeir eiga oc skipshofnn. nǫst oc fios oc kornngard ad giora. þeir skulu rāda fyrir beit er j gaulveriabæ bua. a myre oc a vollur vid þa er sambeit eiga. lāta(!) reidur oll huar sem finnast j galltarstadar lannde. j vallar lannde. Selfor a nedra voll oc skal þar þeim fā er j bæ bua hrossstǫdul oc kui. fertugann kost j gerdar lanndi. allir þeir menn sem sambeit eiga vpp a vollur skulu hafa j trǫd fee sitt vpp fra Olafsmessu. eitt tre skal fā til bryggiu a gardalæk. j nes er stodhrossa beit. enn ā hamre ij gelldhesta beit. ā galltastodum j alogum.

Suo mikid kuikfie sem hier seigir. lx asaudar. ix kýr oc xxx. iij naut tuæuetur. ix naut veturgomul. iij. kalfar. eitt naut fiog[ur]ra vetra. halft siounda hunndrad j hrossum. viij hundrud j metfe.

suo mikid hefur sijra þorkell þordarson til lagt ad auk þess sem ādur seigir. iij alltaraklæde [et cetera[1]).

---

82. [1356].

Máldagi Andreaskirkju í Bræðratungu [er Gyrðr biskap Ívarsson setti].

[1]) [hér fellir máldagabókin viljandi úr niðrlagið.

Landsb. 268. bl. 128a skr. 1601. Talin forn porcio viijc hjá Vilchni. Væri þetta hin sama porcio, þá kynni þetta að vera máldagi Oddgeirs eða Þórarins eða Gyrðs.

Tunnga.

Anndreskirkia j tunngu ā suo mikid j heimalannde sem prestskylld heyrir. xu. kugilldi bulæg. oc xx hunndrud j þarfligum penijnngum. ij messoklæde et cetera.

þanngad liggia iij bæir ad tijunndum oc lysitollum. Sonngur er j skiphollt. takast þadann ij merkur.

þar skal vera prestur.

kirkian a j sijna porcionem viij hunndrud.

---

83. [1356].

Máldagi Andreaskirkju á Ólafsvöllum [er Gyrðr biskup Ívarsson sètti].

Landsb. 268. 4to bl. 123a skr. 1601. Eldri en Michaelsmáldagi hjá Vilchni, því að hér er hvorki nefndr skógr í Rossatungum, né Vilchins skógarteigr í Búrfellsháls. Gæti því verið Gyrðs eða Þórarins eða Oddgeirs máldagi.

Olafsveller.

Andreskirkia a olafsvollum ā heimalannd allt med gognnum oc giædum. x. kýr. vj ær oc xx. hest oc hross. mork j metfee oc tuær merkur frijdar. ein messuklæde.

Jtem v aurar.

hefur gefist til kirkiunnar sijdan sijra Oddur hefur halldid. eitt hundrad oc hestur oc eiga ad lukast fyrir hann xv ālnnar fātækum.

Jtem a kirkian hunndrad j vadmalum.

---

84. 10. December 1356. i Björgvin.

Pétr Hákonarson selr Pétri Sigurðarsyni þrjátíu og sex mánaða mataból í Hússtöðum í Jörundarfirði á Sunnmæri fyrir seytjan pund enskra peninga «hiaverandum» «sira Sigurdi

Jvarssyni ok sira Odgeiri Þorsteinssyni koorsbrædrum ad Kristkirkiu j Biorghuin». Bréfið er gert í Björgvín «laughardaghen nesta eptir Nikulaasmesso aa odru are rikis mins verdulegs junkkera Hakonar meðr guðs nad Noregs kungs».

(Dipl. Norv. II, Nr. 333 eptir frumbr. í AM. Fasc. xxiij, 18 meðal norskra bréfa).

---

85. 7. November 1357. á Einarsstöðum.

DÓMR visitatorum Eyjólfs kórsbróður Brandssonar og Eysteins bróður Ásgrímssonar um laxveiði í Laxá, er þeir dæma Grenjaðarstöðum.

AM. Dipl. afskr. Nr. 116 «ex originali Greniadarstadensi accuratissime». «Brefid er skrifad med krokottum stofum an allz efa af norskum manne kannske ödrum hverium visitatore». Árni segir ennfremr um afskriptina: «stafagiördenn nærre lage imiterud. þetta er accuratissime utskrift þar af.» «2 aflaung innsigle hanga firi brefiuu, enn eru þau þo nu so brotin og innan i þar um saumudum convolutum molud, ad ei lesin verda». Aptan á AMagn. orig. Fasc. VIII, 5 er afskript af dómi þessum frá «circa 1500 eda nokkru fyrr» og hafði Árni fengið það bréf frá séra Skúla Þorlákssyni á Grenjaðarstað; hefir hann borið þessa afskr. saman við afskr. sína af frumbr. og er sá orðamunr tilfærðr hér neðanmáls. Afskript af dómnum á pappír er og í AMagn. 255. 4to bls. 495 (bréfab. séra Skúla), og MSteph. 27. 4to bls. 228—34.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra sendæ Eiulfur prestr brændzson korsbroder j nidarose ok broder Eysteinn asgrimsson canonicus regularis de sancta sede uisitatores jslandie Quediu G[uds] ok sinæ kunnikt gerande at sub anno domini M° ccc° Quinquagesimo septimo so sem mit[1]) vorum j okkærre uisitacione æ Einarstödum j reykiardæl[2]). septimo ydus nouembris. komo æ stefnu fyrer okkr siræ Bauduarr þorsteinsson æf einni hælfu. En jllughe þorsteinsson æf annarre halfu. kerde fyrr nefndr sira Böduarr til jllughæ fyrer okkr æf veghnæ kirkiu sinnar æ Greniadærstödum. berande fram in skriptis so fællen libellum sem her segher.

[1]) apog. habet uid (AM.); [2]) reykiadal, ap. (AM.).

Ek bôduar prestr þorsteinsson kerer þersa luthe til þin jllughe þorsteinsson ad þu hafuer hæft ok hafua latet nethia Dræth ok læxa stanghan[1]) i laxær oose. jtem hefuer þu hæfth læxa vr kere þij er nidr hafde [verit][2]) brotet. ok þu lezst upp gerha annan thima ok kirkian a greniadarstodum a jarder fyrer ofuan ok ek. hefuer þu þetta gerth ok hæfth æn minu orlofui. En j sumar a skinnæstôdum fyrerbaud ek þér. ok gæfh ek sauk a þa fremstu sem ek mætthe a legghia at laughum. ok soo gerhi ek enn fyrer þath er sidan hefuer hafth uerith er ek bannade. kref ek her j dægh af halfuu greniadærstada kirkiu ok minna at þu synir mer heimolld[3]) þina hui þu hefuir so gerth.

Suarade jllughe her soo til at þij hæfde hann færet j saghda ueide at hann stood j umboode hoolæstadar. ok ormr biskup godrar minninghar leth j færa ok kællade ser fyrer mýrær lænd. ok sira bôduar fænn þa ekki at medan biskupenn lifde.

her i mothe sæghdi sira bôduær at hann villde þath ekke kera ok ællth lætha frialst vera sem biskupenn hafdi hafth ok engha kéru reisa uilia uit hola kirkiu sem alldri hafdi j hefdinni verith utan at eins kérde hann vit jllugha. þath sem hann hafdi her ræ[n]gth i gerth af sealfs sin personu. beiddi ok at hann skylldi tea skilrike ef til veri at ormr biskup agetrar minninghar hefdi honum nokkurn thima her um serleght vmbod feinghit.

léth þa illughi. lesa bref sin. ok stod þar ekke framarre j enn biskupen hafdi feinghit honum fullth umbood ýfuer allu hola kirkiu gooze millum værdgiær[4]) ok helkundu heidær. Medr kendizst. illughi at sira Bôduær hafdi fyrer bodet honum jferd ueidarennar a skinnæstôdum adr um væreth. En vendizst at sira bôduær mýndi sæmdykt[5]) hafua sidar a presta stefnu epthir tillaughu sira þorsteinns officialis. huat er mit[6]) leitudum epter þa j stad uit. sira biarna. ærna son sira Biarna þorgrimsson. sira inghimund. sira kæra ok fleire adra þa sem verith hofdu a presta mothe. ok sægdezst enghenn þeirra

[1]) staungun, apogr. (AM.); [2]) AM. bætir þessu orði inn: «adde verit, quod tamen et deest in apographo»; [3]) heimilld, apogr.; [4]) vargiar, apogr. (AM); [5]) samþ. apogr. (AM.); [6]) uid, apogr. (AM.).

heýrth hæfua siræ Bǒduærs iaýrde. þær vm. sidan beiddi jllughi æt þettæ mæl skyllde bidæ þess er siræ þorsteinn hælzson officialis heilaghrær holæ kirkiu veri iamframme til anndsuaræ her vm. huath er mit[1]) villdum eigi til læthæ. segiande inter loquendo at holæ kirkiu bæru her enghin annsævar[2]) til. þær sem hon hafdi alldre j hefdinne verit ok engher þeir er myrær land hofdu ætth þo æth fyrer fiorum ærum hefdi. ormr biskup later[3]) hæfuæ netiæ veide. edur læxæ staughan[4]) ser til budar vardar[5]). ok honum hefdi þolt verith æf greniadar stæd saker vældz og uinætthu medan enghin vær til æ landene yfuer hans gerdir[6]) æt retthæ. atthe nu ok illughe einn sæmth æt suaræ personaliter sinni gerd einkanlegha sidan honum vær fyrer bodet ok full sak[7]) æ gefuin. sidan leiddi sira Bǒduær. vij skilrikæ væthæ er soo flutthu vpp æ eid sinn suarenn huerr epter annan sem her segher.

þessi er soghn hælz einarssonar at ek ok minn fader hofdum alldre netia dræth j laxaroose ok alldre kolludum mith[8]) okkr til eighnar. ok enghan visse ek hallda nema æf grenianadarstodum þar til er ormr biskup leth hafuæ. en laxa stonghun hefui ek hafth. xxx. vetra at lani edr leighu af greniadarstadar formonnum ækerulaust til þess er ormr biskup leth hæfuæ.

þessi er soghn einars ionssonar at hann visse enghan hafuæ ne ser kællæ netia dræth ne stænghan[9]) j laxær oose vm. lx. æræ nemæ þæ sem æf greniadarstodum hofdu til þess er ormr [biskup][10]) leth hæfuæ.

þessi er sogn gudmundar hiallthæsonar ath[11]) visse enghan hæfuæ netiæ dræth ne laxæ stonghun j laxaroose vm. xx. vethr framan til þess er. ormr biskup leth hafuæ nemæ þæ af greniadar stada formonnum helldu.

þessi er soghn audunar helghæsonar æt hann visse enghan hæfuæ ne ser kællæ netia dræth edr læxæ stonghun[12]) j

[1]) uit, apogr. (AM.); [2]) apogr. habet andsvaur (AM.); [3]) latid, apogr. (AM); [4]) staungun [apogr.] (AM.); [5]) verdar, apogr. (AM.); [6]) giorder, apogr. (AM.); [7]) sank, apogr. (AM.); [8]) uid, apogr. (AM.); [9]) staungun, apogr. (AM.); [10]) biskup, addit apogr. (AM.); [11]) þannig; [12]) staungun, apogr. (AM.).

læxæroose vm. xxx. ærα framan til þess er ormr biskup leth hæfuæ nema þeir sem αf greiniadarstadær formonnum helldu.

Þessi er soghn berghuæls þorleifssonar æt hann visse enghan vm. xl. vetra hæfuæ ne ser kællæ netia dræth ne læxæ stônghun[1]) nemæ æf þeim sem æf greniadarstodum helldu j læxærose til þess er ormr biskup leth hæfuæ.

Þesse er soghn einars hermundærsonar. æt hann visse enghan hafua. ne ser kællæ æ xxx vetra netiæ veide ne laxæ stonghun[1]) j læxær ose framan til þess er ormr biskup hæfde. nema þæ. sem greniadarstαdα menn leýfdu.

Þesse er soghn hælgeirs þorgilssonar at hann visse enghan hæfuæ. ne ser kællæ. æ hælfum fiordæ thighe vetra netia dræth ne læxæ stonnghun[1]) i læxær oose. nema þeir sem æf greniædærstædær formonnum hôfdu orlof til. til þess er ormr biskup léth hæfuæ.

Nu at opinheradre þessaræ suærennæ vætthæ framsoghn. ok nefndr illughi epter frettr æf okkr saghdezst huarke villdu mothe kæstæ þessum vitnhum ok eigi helldr þeirræ vithnisburdum. gerdum mit[2]) yfuer fyrr soghdu male. millim siræ Bôduærs. ok illughæ. so fallenn endileghan doom. ok orskurd. ok in skriptis fram horenn sem her fylghir.

Jn nomine Domini amen.

Sæker þess at siræ Boduær þorsteinsson sem nu æ greniadarstade téde fýrer okkr eiulfue preste hrandzsyne koorshrodr j nidarosi | ok hrodr eysteini æsgrimssyne Reghlu heilaghs augustini af helghisethri visitatoribus islandie. i dome at laxæ stonghun[1]) ok netiæ veidr j laxar ose. er foorn eighn greniadarstada kirkiu. en þu illughi þorsteinsson hefr j later[3]) fara sægdæ veide ok til þin tekit þæ læxæ sem ueidder hæfuæ verit hedi ædr ok sidan siræ Boduar fyrerbaud þer gefuande þer sôk æ. ok laghdi uid retth sinn ok kirkiunnar ok hefuer soo uthæn dooms geingit inn j fæstα eighn ens heilaghα martini α greniadarstodum ok kallat bolα kirkiu eighn. enn til meirα þunghα. uit þessα kirkiunα. þij dému uit fýrr nefnder visitatoress medr þij αt þu hefuer huarke fyrer þer héfd ne eighnar vithni her um þik skylldughan ad ferα heim til

[1]) staungun, apogr. (AM.); [2]) uid, apogr. (AM.); [3]) latid, apogr. (AM.)

greniadarstada innan manadar soo mikit laxa uerd sem þu vill leggia vnder eid þinn at þu hafuer eigi later[1]) til meira gooz veida. i sagdre ueidestöd ok her a ofuan fullretthi kirkiunne epter lagha domi. Jtem her til demu uit þik illughi epter statuto vilhelmi cardinalis sabenensis legata pauans til til noreghs fallen i pauans bann af sealfuu verkinu fyrirbiodande þer samneythi kristinna manna þar til sem þu lýdnazst ok yfuer böther uit heilagha kirkiu.

uar þessi okkar domr gerr ok fram borenn a einars stodum en siaunda dagh nouembris manadar badum ykkur loghlegha fyrer stefndum morghum godum monnum hia verandum anno Domini M° ccc° l° vij°. ok til sannenda. her um settum mit[2]) okkr insighli fyrer þenna dom er gerr uar j sogdum stad deghi ok are sem fyrr seghir.

---

86. 19. Juli 1358. i Skálholti.

Samningr, er Eyjólfr Brandsson kórsbróðir í Niðarósi og bróðir Eysteinn Ásgrímsson gerðu á milli Gyrðs Skálholtsbiskups og lærðra manna eins vegar og leikmanna annarsvegar um ýmsan ágreining, er þeim bar á milli.

AM. Nr. 135. 4to bls. 222 skinnbók, þetta skr. c. 1500; AM. 161. 4to bls. 346—48 skinnb. skr. 1561—1565, en hér vantar allan innganginn; AM. 211c. 4to bls. 195—96 á pappír, skr. c. 1700, vantar og innganginn; IBfél. 125B. 4to á pappír skr. c. 1670—80 (nr. 59), vantar og innganginn; Ny kgl. saml. Nr. 1847. 4to (A) bl. 109b bók séra Guðbrands í Vatnsfirði skr. 1669, vantar inngang; auk þess eru hér á bl. 7b. og 9b einstakar greinir úr þessari gerð og árfærðar til 1352 og 1353. Kriegers safn 1. 4to bls. 78 á pappír skr. c. 1730 (gott). Prent. í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 527—29.

vm bref[3]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda

---

[1]) latid, apogr. (AM.); [2]) uid, apogr. (AM.); [3]) Domur um kyrkiu Tynnder og presta mille kyrkiunnar valldz og leikmanna Anno 1358, 211; Samþykt biskupa og lærðra manna í Skálholts stipti um tíundargjald, 125; Samþykt um kirkju og presta tíundir á milli kirkjunnar valds og leikmanna, 1847; eingin fyrirsögu í 161.

eÿiolfur prestur brandzson korsbroder j nidarosi oc broder eÿsteinn canonicus regularis [de sancta sede uisetatoris[1]) islandie. Q[uediu] guds ok sina kunnigt gerandi. [anno domini[2]) ᗰ°. ccc°. l°. viij°. j ockare uisitacione j skalhollz biskupsdæmi[3]) fundu vid at nockurar misgongur uoro millum lærdomsins ok leikmanna[4]) vm þa suma hluti ok articulos. sem millum bar fornra landzins uana ok [nÿgerdra[5]) orskurda biskupanna[6]).

Ok sua sem wid budum ockur til a laugþinge at veita ok gera þat er almuganum þætti rett[7]) vera. vid kirknanna formenn at þui traustare samþykt mætti[8]) halldazt mille krununnar ok kirkiunnar. saugdu leikmenn opinberliga huat þeim þot[t]i at vera. ok skipudu þa til[9]) sinna uegna tuo heidarliga menn iwar uigfusson ok biorn olafsson sina almenniliga[10]) vmbodsmenn jatandi[11]) at hafa þat ok hallda[12]) statt ok staudugt sem þeir samþÿktu firi almugan. þann sama dag sem uirduligur herra[13]) Gÿrdr med guds nad biskup j skalhollti hefir sig til iatad at [tracteraz skÿlldi næsta dag[14]) firi thorlaks ᗰesso. sua oskaddr wæri at aullu konungsins heidr j norege. ok þegnanna rettur[15]). sua eigi sidr vm sig sæmd ok roksemd kirkiunnar.

[16]) Nu j settan [tima ok[17]) dag j skalhollti merkiligum prestum biskupsins til [komnum[18]) eptir sattgiarnligt [sattmal ok[19]) samtal allra vor j mille. samþÿcktum ok stadfestum ath obrigduliga skÿlldi standa j skalhollts biskupsdæmi þessa articulos sem her fylgia. þar til sem konungur ok erkibiskup med b stu manna radi j rikinu uilia adra skipan a gera[20]).

1. Jn primis at huer madr sa sem kirkiu eign[21]) helldr

---

[1]) [sanctæ sedis visitatores, Hist. Eccl.; [2]) [at snb anno gratiæ, Hist. Eccl.; [3]) a Islande, b. v. Hist. Eccl.; [4]) mannanna, Hist. Eccl.; [5]) [med giörra, Hist. Ecc.; [6]) oc skipana, b. v. Hist. Eist., [7]) rettliga, Hist. Eccl.; [8]) opennberlega, b. v. Hist. Eccl.; [9]) á, b. v. Hist. Eccl.; [10]) oc serliga, b. v. Hist. Eccl.; [11]) samþyckiliga, b. v. Hist. Eccl.; [11]) sem, b. v. Hist. Eccl.; [13]) herra, b. v. Hist. Eccl.; [14]) [þessir lntir skylldu tracterazst. sem var næste dagr, Hist. Eccl.; [15]) oc, b. v. Hist. Eccl.; [16]) hér byrjar 161; [17]) [sl. 161, Hist. Eccl.; [18]) [kaulludum og nefndum umbodsmonnum almngans til komnm 161, Hist. Eccl.; [19]) [sl. 161, Hist. Eccl.; [20]) Hér byrja 125, 211, 1847; [21]) jörð 125.

taki heima kirkiutiund sina ok presttiund upp a rettan reikning[1]) vid heilaga kirkiu af aullu sinu goze fostu ok lausu huar sem huer[2]) stendr epter [landzins uana[3]) ok forn cristinn rettur ok nýr segir[4]).

2. Jtem at þeir bændur sem utkirkiur hallda taki heima tiunder sinar af ollu sino godze ok lýsitolla [allra[5]) heimamanna sinna[6]). sem at fornu hefer uerit. sua þo ath þangat leggiz eigi tiund af fleirum bæium j sokninne[7]). vtan þær [liggi[8]) allar til soknarkirkiu.

3. [9]) Jtem ath þuilikt offur lukistz prestum [af vtkirkium[10]) sem þeir syngia til. en eigi framar.

4. Jtem ath prestar edur bændr halldi kirkna godz. eptir jardar magne[11]).

5. [12]) Jtem at menn megi frialslega [taka fe med[13]) jordum þeim sem menn kavpa. þo at þar komi eigi biskups skipan til. sua framt sem þeir ero fullvedia [wid kirkiunnar goz[14]).

6. Jtem at þat sattmal. sem erekr noregs konungur godrar[15]) minningar ok jorundr erkibiskup oc[16]) arni biskup af skalhollti [[giordo sin j mille stande obrigdeliga [huer ad[17]) suo uottar ord epter ord sem hier seiger[18]).

---

87. 1358.

Máldagi kirkjunnar í Reykholti, er Gyrðr biskup Ívarsson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 44b—45b skr. 1601.

---

[1]) reikningskap 125, 211, 1847; [2]) hnad 161; huert 125, 211, 1847 Hist. Eccl.; [3]) [þui sem landzins vane 161, 125, 211, Hist. Eccl.; [4]) vottar 125; [5]) [sinna 1847; oc sinna 161, Hist. Eccl.; [6]) sl. 161, Hist. Eccl.; [7]) soknum Hist. Eccl.; [8]) [vtan þær skulu liggia 161; leggist 125; [9]) § 3 er sérstök að auk í 1847 bl. 9b og árfærð til 1352; [10]) [nt af kirkiunni (kirkium HE., kirkiunum 1847 sérst.) 161, Hist. Eccl., 1847; [11]) óvart gleymt úr 135; [12]) § 5 er sem sérstök grein að auk í 1847 og árfærð til 1353 bl. 7b; [13]) [kirkna fie til sin taka 161; hallda kirkna fé og taka 125; [14]) nid kirkiurnar 161; med kirkinrnar, Hist. Eccl.; fyrir kirkiunni 125, 211, 1847, og enda þau hér; [15]) agiætrar 161, Hist. Eccl.; [16]) sl. 135; [17]) [oc, Hist. Eccl.; [18]) [[vantar í 135; hér eptir kemr sættargerðin frá 2. Maí 1297 í 135 og 161 (sjá Dipl. Isl. II, Nr. 167).

Reÿkholltt.

Anno domini ꝏ°. ccc°. l°. viij°. suo sem herra gÿrdur var j visitacione var þessi maldagi gior kirkiunnar j reykiahollti.

ad hun ā heimalannd allt. breidabolzstadi bāda. nordurreyki. hāf. hæginndi. kiolvararstadi. hrijs hālf. gejtland allt. med skogi. peturz skog j nordārdal[1]) millum stackagils oc klofasteina. selfor j kjorr med skogi. afreit a rutafiardarheidi. torfskurd j steinþorsstada lande. tueggia mānada beit j faxadal. vnndir ÿtra felli a stronndum halfann vidreka oc þridiung hualreka oc halft landid vr jnnra felli fiordunng hualreka og slijkt j āgoda sem vndir ytra felli. þridiung huortt. A munnadarnesi fiordung hualreka. ad kambi fiordung j hualreka. j býrgis vijk fiordung j hualreka.

xx. kyr. siotijgi asaudar. iij naut veturgomul. gridungur tuævetur. xij veturgamlir saudir ok rut tuævetrann. sex ross.

atta hunndrud og xx j metfie.

kirkian ā jnnann sig xxx boka oc iij bokur vjrdar fyrir x. c. ellefu manna messuklædi oc hokul lausann. dalmatiku eina. balldikinns kapu. pellzkāpur iij. oc eina ābreidz[ls]kāpu. sloppa iiij. alltarisklædi v. af pelli oc ij ønnur. brijkarklædi ij. alltarisduck glitadann oc annann siriduk. kaleka iiij. kerttistikur vj. vijgdur vatzketill. sacrarium. munnlog. kirkiukolu. glodaker. oc elldbera. messufata kistu. iiij kluckur. obrotnnar og vpphalldzklucka oc ij rifnar og eina er af eru lyckiurnar.

---

88. [1358].

Máldagi Ólafskirkju í Bæ í Borgarfirði [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268, 4to bl. 45a—46b skr. 1601.

Bær j Borgarfirdi.

Olafskirkia j bø a Stedia lannd. kālfanes. mulalannd. afreit j Svarfartunngur. veidi j flokadālzā ad helmijnngi vid Varmm-

[1]) þannig, hdr.

lækijnnga medann lannd þeirra liggur vid. enn ein vpp þadann. afreit j Suannga j skorradal. tuæuetrum nautum oc yngrum. a flokadalzheidi.

hun a xiij kŷr. sextijgi asaudar. hross fimm.

hun ã ij smellta krossa og er annar smãr. mariuskript. sex manna messuklædi at aullu oc iiij. hocklar lausir og alltaris klædi. fimm med dukum. kanntara kapur ij oc j slopp. kaleka iij. kerttistikur ij. texti silfurbuin. og alltaris stein silfurbuinn. merki ij. glodaker. sacrarium munnlôg. brijkarklædi ij. iiij kluckur oc biollur iij. fontz vmmbunad.

þetta gafst til kirkiunnar sijdan þeir brædur komu.

iij kŷr. hunndradz hestur oc hunndrad voru. sex hunndrad j bokum.

þar skal vera ij prestar oc diakn.

þangad liggia ãtta bæir ad tijunndum oc lysitollum.

---

89. [1358].

Máldagi Nikuláskirkju á Fitjum í Skorradal [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 46a—b skr. 1601.

Fitiar.

Nicholas kirkia ã fitium j Skorradal ã þridiung j heima lanndi.

sio kŷr.

jon bonndi lagdi thil c [til] adbota.

Tiolld slijk sem eru. kalek. brotinn kross med lyknneskium. nicholas skript. messufot ein. slopp oc kanntara kãpu. kerttistikur ij. lysikolur ij. alltarisklædi ij. oc annad med hlôdum. alltarisstein silfurbuinn. alltarisblæiu. vatzketil. kluckur iiij oc ein brotin. merki. x. aura lag j fornnbokum. sacrarium munnlôg.

þanngat liggia vij bæir ad tijunndum oc lysitollum.

þar skal vera heimilisprestur.

---

90. [1358].

MÁLDAGI Maríukirkiu á Hvanneyri í Borgarfirði [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 46b—47a skr. 1601.

Hvanneyre.

Mariukirkia a huanneyre a xij hunndrada lannd er hejtir j tunngu oc þar til fiðgur kugilldi. oc hest hid fimmta.

liggia þar thil atta bæir og xx ad tijunndum oc lysitollum.

þriu hunndrud voru vird.

Skal þar vera heimilisprestur oc skal taka fiorar merkur arliga.

kirkian a kelldnna einngi. og hälft kirkiuhollt. Torfskurd i asgardz lannd. selfor j eindrida stada lannd. arnnarholmm allann.

tuenn messuklædi med hoklum oc eirnn hokull løs. alltaraklædi ij oc glitadur dukur oc aunar med týppijnng. mariu skript. olafs skript. þorlaks skript. smelltur kross oc þrijr adrir. kerttistikur ij. med kopar oc ij med jarnn. lectarar þrijr. oc einn dukur til. kanntara kapu oc slopp. merki. kalek. vijgdz vatzketill. fiorar kluckur oc smäbiollur iij. psalltarar iij. aspiciensbøkur ij fornnar. messubok ad pistlum oc euangelijorum vmm sumar tijma de tempore. graduale. tiolld vmmhuerfis kirkiu oc helldur styttri. þelahogg. brijkaklædi. sacrarium. munnlög. fontz vmmbunijngur. elldberi. glodaker. paxspialld.

Jtem gafst med lijki orms arason[ar] hundrad.

Jtem gaf sijra arnne hunndrad.

---

91. [1358].

MÁLDAGI kirkjunnar á Grjóteyri í Borgarfirði [er Gyrðr biskup Ívarsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 47a skr. 1601. Úr því að þessi máldagi stendr hér meðal Gyrðs máldaga, sýnir það, að eg hef ekki farið vilt í því að Árni biskup sá, er setti máldaga Grjóteyrar kirkju fyrst, hafi verið Árni biskup Helgason (sjá Dipl. Isl. II, Nr. 222).

Grioteÿre.

Kirkia ä grioteÿre hefur þennan mäldaga eptir skipan arnna biskups af skalhollti. ad bondi sa er þar býr take heima hälfa tijunnd sijna oc heima manna sinna oc lysitolla hälfa. enn half tijunnd oc halfir lysitollar lvkist thil huanneÿrar.
a kirkian ij kugilldi oc eina a ÿfir framm.

---

92. [1358].

Máldagi Nikuláskirkju á Söndum í Dýrafirði [er Gyrðr biskup Ívarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 95b skr. 1601. Árið 1358 urðu Sandar staðr; gæti þessi máldagi verið frá þeim tíma eða nokkru síðar.

Sandar.

Nicholas kirkia a sonndum a heima land allt oc galltardal allann. skipzhofnn a skaga.
hun a ix kýr. asaudar kugilldi. þriu hundradz hross.
þar ä sijra gudmundur ad luka kirkiunni hunndrad fyrir tijunnda partt.

---

93. 4. September 1358. i Skálholti.

Gyrðr Ívarsson biskup í Skálholti samþykkir þá skipan Jóns biskups Sigurðarsonar, er hann hefir skipað jörðina Svínafell í Hornafirði undir kirkjuna í Hoffelli.

AM. 259. 4to bl. 39—40, 125b, skr. 1592 (máldagabók Odds biskups).

Hoffell.

Vier girder med gudz nad Biskup j skalholltti heilsum ollum godum monnum. þeim sem þetta bref siä edur heyra med kuediu gudz og vorri kunnigtt giörande ad vier hofum heÿrtt og yferlesid opid Bref virdulegs herra. herra jons hiskups Sigurdarsonar godrar minningar vors firirverara j hveriu hann hafde skipad jördina ad suinafelli under kirkiuna j Hof-

felli. med þeim skilmala ad þar sie bænhus og lukist presti vj. aurar enn bonde j Hoffelli. luki prest iiij merkur heima og hafi alla eignn Suijnafellz sier til nýtia. enn sakir þess ad oss sýndist þesse hans giörd og skipan mega vel standa. þui samþýckium vier hana og stadfestum med þessu voru brefi. og til sanninda hier umm setium vier vortt jnnsigli firir þetta bref er giörtt var j skalholltti þann. iiij. dag septembris anno Domini Mccc[l]viij.

---

94. 24. Oktober 1358. á Kviabekk.

Skeggi Oddsson handleggr þorsteni bónda Eyjólfssyni jörðina Reppisá í Kræklingahlíð með gögnum og gæðum til æfinlegrar eignar upp í skuld til Þorsteins.

AM. orig. dipl. Fasc. II, 8, frumbréfið á skinni. Innsigli séra Erlends er dottið frá, en brot er eptir af innsigli séra Þóris.

[1]) Ollum monnum þeim sem þetta bref séa ædr heýra sennda ærlænndr halldorsson ok þorir þorkelsson prestar q[vediu] guds ok sina kunnikt geranndi at sub anno gracie M° ccc. l° octavo a odinsdagin nesta firer festum simonis ok jude a þorodzstodvm j olafsfirdi worum vid j hia at skæggi oddzson handlagdi þorstæini boonda Eýulfssyni land at Reppiss aa til æfinligrar æignar. Medr ollum þeim gognum ok giædum sem hann vard æiganndi at ok þui hefer fýlkt at fornu ok nýu. þui at nefndr skeggi vidr kenndizst at hann var sua mýkils godz æda meira skýlldugr med logum sem jordin ær verd fyRnefndum þorsteini eppter Riettum Reikningi at beggia þeirra samþýkt ok þa var opptnefndr þorsteinn honum æinkiss skýlldr firer adr nefnda jord. Ok til sanz vittnisburdar sættum wid okkr jnnsigli firer þetta bref er gortt var at kuiabekk a fyR sogdu áári ok dægi.

---

[1]) Fyrirsögn er eingin aptan á bréfinu.

95. 23. April 1359. í Skálholti.

Skipan Gyrðs biskups Ívarssonar um ljóstolla, heytolla, prestastefnu samþyktir, messuklæði klerka, lausung og sundrgerð klerka, um það að prestar siti að sóknarkirkjum sínum, að klerkar ríði eigi með sýslumönnum í aðrar sveitir, að prestar hafi eigi messuklæði né kaleik í þing orlofslaust, að þeir taki krisma, vín og hveiti í Skálholti, um skyldu bónda að fæða fylgdarmann með presti og um matgjafir.

AM. 351. Fol. bl. 126b skb. skr. c. 1360 (Skálholtsbók forna); AM. 350. Fol. bl. 144—45 skb. skr. 1363; AM. 354. Fol. bl. 31b—32a skb. c. 1400 (Skálholtsbók yngri); AM. 175A. 4to bls. 59—60 skb. c. 1400 (virðist vera bein afskript afskript af 350); AM. 688C. 4to bls. 2—3 skb. skr. 1479 (önnur greinaröð en í hinum handritunum); AM. 136. 4to bls. 270—72 skb. c. 1480 (Skinnastaðabók); AM. 186. 4to bls. 93—94 skb. c. 1480—1500 (Hvanneyrarbók); AM. 456. 12mo bls. 183—86 skb. c. 1480—1500 (virðist vera bein afskript af 688 og hefir sömu greinaröð); AM. 42A. 8vo bls. 219—20 skb. c. 1480—1500 (hér er að eins § 2, § 6, § 7, § 8, § 10, og virðist vera afskript af 351.). Pappírsafskriptir eru allmargar til af þessari statútu, en lítið er á þeim að græða. Skipan þessi er prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 112—14 með latínskri þýðingu (eptir AM. 354). Sbr. skipan Jóns biskups Sigurðarsonar frá 26. Júlí 1345 (Dipl. Isl. II, 513).

Skipan herra gyrdz biskups[1]).

Jn nomine domini amen.

sub[2]) anno gracie ꝍ⁰. ccc⁰. l⁰. ix⁰. þriðia dag j paskum j skalhollti in sinodo skipaði virðuligr herra herra Gyrðr [með Guðs náð biskup j skalhollti[3]) þersa articulos. [sem her fylgia[4]) [med samþykt presta[5]) þeirra sem þar[6]) voru til[7]) kalladir[8]).

1. Jn primis ef lýsitollr er eigi lokinn at paskum. take sa eigi guds likama. ok stande vtan kirkiu. þar til er hann lýkr. ok luke halfua mork. halft huart þeim er kirkiu helldr ok profaste[9]).

2. Jtem[10]) at heytollr se lokinn at Mariu Messo sidare[11])

[1]) 351; Skipanarbref Gyrdz biskups 350; statuta gyrdz 354; statuta gyrdz biskups 175; Vm skipan 136; s[tatuta] gyrds biskups 186; Gyrdur biskup 456, 42; [2]) at sub 350, 175; [3]) [sl. 350; [4]) [sl. 350, 175; [5]) [sl. 136; [6]) þa 186; [7]) saman 186; [8]) [354, 136, 186; hin sleppa; [9]) § 1 vantar í öll, nema 354, 136, 186; [10]) 354, 688, 136; hin: Jn primis; [11]) a sumarit b. v. 688.

en sa prestr[1]) sem æigi vill taka j millum [Messodaga[2]) lôgliga til boðinn hafi eingan ok se sektalaust a þui ære. En sa sem æigi vill luka j settan tima gialldi presti þeim [er halldit er[3]) firir. iij. aura.

3. Jtem at [huerr profastr[4]) kalli saman alla presta[5]) þegar [þeir koma[6]) heim af sinodo ok opinbere[7]) firir þeim greiniliga[8]) alla þa articulos sem a prestastefnu waro skipaðir ok fai [þeim[9]) ollum[10]) in scriptis.

4. Jtem at huerr prestr innan fursta ars sins prestzskapar. skal eiga kórkapu. en[11]) slopp jnnan tueGia ára ella luki halfa Mork. firir huart sem missir. en Messoklæði [ok[12]) kaleck[13]) [ok allar tiðabækr innan. v. ára. ella luki. xij. alnar firir bok hueria er missir. sua ok[14]) firir huart Messoklæði ok kalek[15]) ok misse officium sacerdotale sua leingi sem hann a æigi.

5. Jtem at prestar ok diaknar sýni enga lausung[16]) eðr leikaraskap j klæðaburði sinum beri huarki stickhnifa ne tósk[u]r. ne dreglahwfur opinberliga. hafi æigi breiðari[17]) hettu struta en tueggia[18]) fingra ok æigi siðara en alnar. ella se vpptækt af biskups vmboðsmanni innan manaðar [siðan a er minnt[19]).

6. Jtem at engi profastr taki nockurn prest til Reiðar með ser brott or sinni kirkiu sokn. ok at huerr prestr siti[20]) at sinni kirkiu ok fari þui at eins fra[21]) at[22]) full nauðsyn beri til ok þo með sins formanz Raði[23]). ok se þa annar j hans stað skipaðr a meðan.

7. Jtem at diaknar [ok prestar[24]) Riði æigi[25]) með sýslu-

---

[1]) sl. 354, 136; [2]) [Mariu mesna 354, 136; [3]) [sem hann helldr 350, 364, 175, 688, 136, 186; [4]) [huerr prestr sa sem profastdôme helldr 354; [5]) þa 136; i sinu umbodi b. v. 350, 354, 175, 136; [6]) [hann kemr 350, 175, 688, 136; [7]) upp beri 175; [8]) einkanliga 136; [9]) sl. 351; [10]) sl. 350; alla 175; [354, 688; [11]) eðr 351; med 688; [12]) sl. 350, 175, 136; [13]) [sl 351; [14]) sl. 351; [15]) [sl. 688; [16]) aa sier b. v. 688. 136; [17]) miora 350, 175; miorre 354, 136; minna 688, 456; meire 186; [18]) 354, 688, 136, 186; ijia 350, 175; miðia 351; [19]) [fra þvi er þeir ero amintir 350, 354, 175, 688, 136; [20]) heima b. v. 354, 688; [21]) henni b. v. 354; [22]) vtan 351; [23]) orlofi 350, 175, 688, 136; [24]) [sl. 354; [25]) hvorki 136.

manni[1]) [ne med bondum[2]) j aðrar sueitir fra þeim kirkium sem þeir eru til skipaðir vtan með orlofi. ella missi vistar sinnar[3]).

8. Jtem at engi prestr hafi ꟽessoklæði eðr kalek[4]) j þing vtan með þess orlofi sem kirkiu varðueitir[5]). [ok leɢi firir halfa ꟽork[6]) [ef hann hefir[7]).

9. Jtem at huerr profastr taki ut crisma[8]) vin ok hueiti af skalhollti. ok skipti þui[9]) med prestum heima[10]). [enn fai ongum odrum[11]).

10. Jtem at huerr bonde er skylldr at fæða mann með presti iafnuel þo hann se ʀiðandi fra ꟽichaels ꟽesso ok[12]) til krossꟽesso ꜳ varit. en prestr skal skylldr at hafa þann mann at honum se full fylgd j ok hann se betr fæʀ en aðr. ok sa þioni j messu. en heima bondi fai mann til þa er maðr fylgir æigi presti.

11. Jtem at huerr bondi. sua prestar sem leikmenn. luki matgiafir fur ǫll sin hiun. þau sem þeir hallda ꜳ sinum kosti. iafnuel á sumar sem ꜳ uetr [þa er skyllt er at uatnfasta. ok hon[13]) stendr ýfir[14]). eptir þui sem cristinn ʀettr bydr. ella luki þa sekt sem þar liɢr vid[15]). [et cetera[16]).

---

[1]) syslumonnum 350, 354; [2]) [354, 136; [3]) sl. 351; [4]) kirkna b. v 350, 175; [5]) helldr 354; [6]) [sl. 350, 354, 175, 688; [7]) [186; [8]) sl. 350, 175; [9]) huer 354; [10]) i sino vmbode 354; i sinu vmdæmi 688, 136; [11]) [nema odruvis faist 186; sl. 354; § 9 vantar í 351, [12]) framan b. v. 350; [13]) [þa er skylldu vatnfasta 186; [14]) [sem skylldir eru til vatnfostu 136; [15]) til 175; [16]) [sl. 688, 136, 186; § 11 vantar í 351 354. Greinaröðin í 688 og 456 er þessi § 1 (þar) = § 3 (hér); § 2 = § 4; § 3 = § 6; § 4 = § 7; § 5 = § 8; § 6 = § 9; § 7 = § 10; § 8 = § 2; § 9 = § 11.

Í pappírshandritinu Ny kgl. saml. 1847. 4to A bl. 43a skr. 1669 eru klausur nokkrar, sem kallaðar eru skipan Gyrðs biskups um ljóstoll og heytoll 1450(!) og eru þar teknar upp í greinar úr ljóstolla samþyktinni fornu frá 1265 (sbr. Dipl. Isl. II, 12), en það mun þó eitthvað fara á milli mála, að Gyrðr biskup hafi ítrekað þær. Í sama handriti á bls. 45—46 eru einnig »Skikkanir Gyrðirs biskups Anno»(!) og er þar enn sem á fyrra staðnum blandað saman þessari skipan Gyrðs og þeirri frá 1354. 30. Júli, en aptan við eru þar tvær greinar, er svo hljóða.

Jtem ef ei er lukt vax í lióstoll lúki tólf merkr smérs fyrir mann fyrir sunnan og v[estan], enn þrettán merkr fyrir n[orðan] og a[ustan].

96. 15. Mai 1359. að Asgeirsá.

Gizur bóndi galli Bjarnarson handleggr Jóni skalla biskupi á Hólum alla þá reka parta, sem hann átti á Vatnsnesi.

AM. Fasc. II, 9. Frumbréfið á skinni. Öll innsiglin (fjögur) eru dottin frá bréfinu, og eru þveingirnir einir eptir. Í þveingina hefir verið rist niðr annað frumrit þessa bréfs, og má lesa mikið úr því enn á ræmunum.

Vm reka er gizsor galle gaf jone biskupe[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heÿra senda einarr haflidason. gudmundr einarsson prestar. kolbeinn benedik[ts]son. einar gilsson leikmenn g[uediu] G[uds] ok sina kunneght gerande at þa er lidet var fra hinghat burd vaars herra jehsu christi þushundrat þriu hundrat fimtigher ok níu aar vorum vier j hia at aasgeirsaa j videdal tueim nattum epter halluardz messo at gizsorr bonde galle biarnarson handlaghde vaarum virdulegum herra. herra jone biskupi a hoolum til eighnar reka partta þa alla sem hann aatte aa vattnese er forn skra[2]) þar um gor vaattar. til motz vidr stein bonda at asgeirsaá ok þingeyra menn firer seaytean londum. ok til sannynda her vm settum wer fyrr nefnder menn vaar jnnsighle firer þetta bref er gort var j sogdum stad are ok deghi.

---

97. 31. Mai 1359. á Þingeyrum.

Jón skalli Eiríksson biskup á Hólum staðfestir bréf Orms biskups frá 9. Marts 1353 um Gilјá (Nr. 31 hér að framan).

Eyrir á að gjalda presti að syngja yfir danðnm manni, en tíu alnir i legkaup eptir unga og gamla.

Þessar greinir munn vera teknar eptir Búalögnm.

[1]) Aptan á bréfinn með annari, þó fornri, hendi. Með enn annari og einnig fornri hendi er skrifað aptan á bréfið: bref at gizor galli handlagdi herra joni reka partta a vatns næsi firer seautian londum til motz med asghæirsaa. Orðréttri klausu, sem þessari, er hnýtt aptan við rekaskrána fornu (1296), nema hvað þar er bætt framan við »Jtem«.

[2]) Sú skrá þekkist nú ekki.

AM. 280. 4to bls. 153 («Liber copialis Bessastadensis» með hendi Hákonar Ormssonar c. 1640); AM. dipl. afskrr. Nr. 479 (eptir AM. 280. 4to). Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 206.

Giliar Breff 1359.

Vier Broder Jon medur Guds myskun Byskup ä Holum kunngiörum godum mönnum þeim sem þetta breff siä edur heira. ad vier höffum sied og yfferlesid breff virduleghs herra Orms Biskups godrar minningar þad sama sem hier er medur bundit. huort vier stadfestum og styrkium i öllum sijnum Articulis vm so langann tijma sem herra Arngrimur er äbote ä þingeyrum. huort er oss synest þar sijdar aff ad giöra. Og til sannenda hier vmm settum vier vaart jnnsigle fyrer þetta breff. er giört var a Thingeyrum in festo Petronellæ virginis. anno Domini M^{0}. ccc^{0}. l^{0}. nono.

---

98. 3. Juni 1359. i Hvammi.

Jón biskup skalli úrskurðar klaustrinu á Þingeyrum alla laxveiði í Laxá fyrir Hjaltabakka landi.

AM. Dipl. afskr. Nr. 451, í transcripto frá 8. Aug. 1371, sem Árni segir sé skrifað «ex transcripto monasterii Thingeyrensis accuratissime». Afskriptir eru í AMagn. 277. 4to bls. 17—18; AM. 280. 4to bls. 156—68; Landsb 115. 4to bls. 13—15. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 207—208.

Ver broder jon med guds næd biskup a holum. sendum allum monnum þeim sem þetta bref sea edr hæýra. q[uediu]. g[uds] oc væra. kunnight gerandi. at herra arngrimr aboti aa þingæýrum kom firi oss a hauskulldzstodum. oc kærdi firi klaustrid. vm laxuęidi i laxaa firi hialtabacka. epter þui sem vattar. forn kirkiunnar bok aa holum. oc ei sidr kirkiubok nefndz klaustrs. hueria adrgreinda laxuęidi. er haft hafdi vm tima baardr arason. en sýndi oss ekki skilriki þar firi þat er framaʀ gæingi. en fyrr sagdar kirkiubækr. holastadar oc þingæýra klaustrs. þuj dęmdum ver med fullu doms atkuedj. fýrrsagda uæidj. klaustrinu til vendaligrar eignar. hedan j fra epter þuj

sem oppt nefndar kirkiubękr vaatta. vtan fyrrnefndr baardr. fai þat skilriki. at framar gangi honum til æignar. ok til sannynda her vm settum wer vartt jnnsighli firer þetta bref. er gort var. j huamme j laxaardal manadaghinn næsta. epter festum petronille virginis. þa et lidit var fra. hegatburd vars herra iehsu christi. þushundrat. þriuhundrat. fimtiger. oc niu aar.

---

99. 4. September 1359. á Illugastöðum.

Jón biskup skalli úrskurðar að netjadráttr og laxastangan í Laxárósi skuli vera frjáls og óbrigðileg eign kirkjunnar á Grenjaðarstöðum (sbr. Nr. 85 hér að framan).

AM. Dipl. afskrr. Nr. 117 «ex originali Greniadarstadensi accuratissime»; innsiglið var dottið frá; frumbr. var með krókóttri norskri hendi. Önnur afskrift eptir transskr. frá 1393 er í AM. Dipl. afskr. Nr. 118, einnig gerð «accuratissime», og var transskr. með norskri hendi.

Broder Jon medr gudzs miskunn bisknp aa hoolum sennder allum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra q[uediu]. G[uds]. oc sina kunnight gerande at sub anno domini. ꝍ°. ccc°. quinquagessimo nono sem wer vaarum j vaarri visitacione. komo wer aa greniadarstadi j reykiadal tyrsdaghin nôsta epter festum bartolomei apostoli aa liitandi oc epter skodanndi firer prof oc skilrijkra manna soghn huart greniadarstada kirkia mundi eigha netia draatt oc laxa staanghan j laxaar oose hueria er vm tima leet hafua ormr biskup aagietrar minninghar oc kallade myrarlanndi fylgia eigha er þa var ordit eighn hoolastadar eptir rettum landz laghum so vaattanndum at huerr madr aa vautn oc veidistod firer sinni jordo utan med laugum see fra komit. huat oss var teeth firer margra skilrijkra manna vitnisburd at einghinn hafdi haft saghda laxveidi meir en vm fioratighe vetra framan til dagha herra orms biskups wtan af greniadastada formanni oc þat med at myr var laxveidarlaus vird herra ormi biskupi. þi stadfestum wer oc vrskurdum netia draatt oc laxastaanghan j laxaar oose. wera kuitta. frealsa. lidugha. aakierolausa oc vbrigdeligha forna

eighn greniadastada kyrkiu hedan af sem her til. þi firerbiodum wer hueriom manni saghdri kyrkiu nokkurn aagha edr vnaader at gera j þerse sinne veidistaud eda ser at kalla. nema huer sem þat gerer viti sik sliku sekan sem loghin vaatta aa þann sem geinghr jnn j fasta eighn heilaghrar kyrkiu eda kallar ser. ok til sannýnda her vm settum wer vaart jnnsighle firer þetta bref er gort var aa jllhughastodum j nioskadal in translatione cuthberti aa fyr skrifuado aari.

---

100. [um 1360].

Skrá um reka Böðvars prests Þorsteinssonar.

AM. 276. 4to bl. 12 skb. skr. 1386; Biskupsskjalasafn Íslands 26. 4to skb. skr. 1386. Þessu er hnýtt aptan við rekaskrá Hólastaðar hina fornu (sjá ár 1296 Dipl. Isl. II, 161).

Þessa reka keypte síra boduar þorsteinsson af jngeride. huspreiu a saudanesi.

fiordvng i hualreka fra staur i holme ok til steins. i. lons ose.

fra foss a ok til toftar a sandz enda fiordungr i hual. huart sem rekr eda er flutr ok allar hualvaaner at helmingi vid breckur.

fra toft til hara lons ar oss ens forna halfr en sextande hlutr ok halfr en atiande hlutr.

Mille holkn aar ok sand aar huart sem rekr eda er flutr fiordungr. i. hual.

fra saur ueisna steck til vald. dals ens vestazsta halfr hualr huort sem rekr eda er flutr.

fra sualbardz aar ose til þufu a hafua bergi attungr i hual huort sem rekr eda er flutr.

fra þufw til steins. i. vidiar výkr ær ose fiordungr i hual huort sem rekr eda er flutr.

fra steine i vidiar vikr ær ose til forvada þess er nestr er kolla vik firer. austan. fiordungr i. hual huort sem rekr eda er fluttr en þadan til saudær halfr attungr oc slikt meira sem reiknast vid hola stad.

Þena reka gaf ormr i holum[1]) sira boduare. fra salt ness

[1]) Það mun vera Presthólum.

garde ok vt til klappar ær oss fiordungr i hualreka ok halfvan vidh reka. flauta fels reki fra grimu vik ok til stauduls lekiar halfr hual[reki] huart sem rekr eda er flutr ok allr vidreki.

---

101. [um 1360].

Skrá um reka Vatnsfjarðarkirkju fyrir austan Geirhólm, er átt hefir frú hertoginna [Ingibjörg Hákonardóttir].

AM. 234. 4to bls. 538—39 skr. um 1600 eptir bréfabók Árna Gíslasonar á Hlíðarenda. Jón Sigurðsson hefir gert þessa athugasemd við skrána: «líklega frú Ingibjörg, dóttir Hákonar háleggs, móðir Magnús smeks, f. 1301, d. c. 1360», og mun það vera svo.

Rekaskrā watzfiardar kirkiu.

Þessa reka partta a kirckiann j vatzfirde. fyrer austann Geyrholm. er ætt hefur fru herttuginna.

Fyrst a Biarnarnese. tolftungur j hualreka oc j Reykiarvijk ad Bruaræ. attungur j hualreka.

J Asparvijk siettungur ur audrum helmijnge. Enn attungur ur audrum.

Ad eyum fiordungur j vidreka oc fiordung j hualreka og eyna adra. og þridiung ur audrum helmijnge. oc halftt Eyrarland hid nyrdra.

Ad kleyfum fiordungur ur helmijnge j hvalreka.

J millum kalldbakz oss og kolbeinzār. tolftungur j hvalreka.

J Byrgizvijk fiordungur hualreka oc þridiung j vidreka oc j jordu xl alner annarz hundradz.

Ad Kampi fiordungur j hualreka.

fiordungur j hualreka j Reykiarfirdi. j millum svijna kleyfar og merkizlækiar.

Ad Rifsteinum fiordungur j hualreka.

J millum Knararness oc lækiar þria hluti ur helmijnge j hualreka.

J millum Ruteyakleyfar oc merkihamarz attungur j hualreka.

J millum Ruteyakleyfar oc Dranganez halfann hualreka.

Fra Beriadalzä[1]) oc til Viebiarnarness allur vidreke.

Hälfur vidreki millum Beriadalzär og Eyvindarfiardar är.

Millum skierz og æross j Drängavijk allur vidreke.

Hälfur vidreki a Dränga urd. millum skumhelliss oc sygnyar gotu.

Þridiungur hualreka oc vidreka millvm Dranganess og Biarnarfiardar är.

Ella[2]) skiallda Biarnarvijk Bædi ad Grausum og Reka.

---

102. [um 1360].

Afhending staðarins og kirkjunnar í Reykjaholti, þegar Magnús afhenti, en Einar prestr Kolskeggsson tók við.

Landsb. 268. 4to bl. 45b skr. 1601.

Reÿkholltt.

Þessa hluti greiddi magnus kyrkiunni j reÿkiaholti. enn sijra einar kolskegg[s]son tok med.

Jn prijmis atti kirkian jnnan sig bøkur xiij oc xx virdar fyrir x hunndrud.

Jtem x manna messuklædi. brestur j einum hanndlijn. lindi oc dukur.

Jtem einn hokul lausann.

Jtem dalmatikur ij.

Jtem käpu med balldikinn oc iij pellz käpur oc iij slitnar käpur oc eina äbreidzls käpu.

Jtem iiij sloppar oc alltarisklædi fimm af pelli og silki oc ij onnur.

Jtem brijkarklædi.

Jtem alltarisduk glitadann oc siriduk.

Jtem korporalia fernn.

Jem kaleka fiora.

Jtem kerttistikur. [vj].

Jtem vijgd[s] vatzketil.

---

[1]) skr. upphaflega Broddadalsá, en úr því gert: Berjadalzä; [2]) Svo.

103. [um 1360].

LANDAMERKI Breiðabólstaðar á Skógaströnd og Langadals.

ſ = AM. 264. 4to skr. 1606 bls. 1—2. Breiðibólstaðr varð seint staðr og aðalkirkjan var leingi fram eptir á Eyri í Alptafirði (Narfeyri).

Þesse eru landamerke millum Breidabolstadar og Langadals.

A halse millum Langadals oc Swijnafells ad lækur fellur ur halsinum vestan til undan hamri einum.

þadan er sionhending j fuglastapa.

þrijr standa fuglstapar þar huer sudur fra audrum. oc er sionhending huer j annann. enn ur hinum ýnsta sudur j sātu.

Enn ur hamri þeim er lækurinn fellur undan er sionhending j Borg þa er stendr a fiallinu. enn ur Borginne j stein þann er stendur aa halsinum. en af halsinum eigu þad huorir er votn falla ad til merkegils botnz.

Enn ur Botnenum. þa geingur hriggur ur fiallenu fyrer vestan Valadal.

Sijdan fellur gil ur Valadal oc ofan millum Hamarz skogz oc klifs skogs. sa lækur rædur allt ofan til veturgautuskarda.

Vr veturgautum hinum nedrum eru sionhending j raudaflag. enn þadan af rædur Hrafnsa allt ofan j sio.

Eiga Lang[dælir] huerke lond ne skog i þessu takmarke.

Selfaur eigu Drangamenn hia middeigiz gile.

þa stendr Stape j lambahlijd. enn sionhending ur þeim stapa j annan. Enn þadan j klofasteina.

Ad heimilu eiga þeir beit epter hlijdine til motz vid Langadalzmenn medan þeir eru j sele. oc beita huerke eingiar nie haga breidabolstadarmanna. Skulu þeir hafa elldevid j Ormzstada skoga medann þeir eru j sele.

[1]) Samstadaskog aa Stadarkyrkia halfann. enn Helgafellz stadur halfann. oc land under aullum skogie. Ef annar aa skog enn annar jord þa skal ei ræta vid enn hauggua firi ofan jaurd.

Hamars skog j Drangalande aa Helgafells stadur og aull hrijs þau sem þar ad ganga.

[1]) Þessar tvær greiuir, sem eptir fara, leika dálítið lausu við í handritinu og eru líklega nokkru yngri en hitt.

104. [um 1360].

BRÉFSÁGRIP um jörðina Indriðastaði í Skoradal og eystri Eyri.

AM. 264. 4to bls. 15 papp. skr. 1606. Bréfið veltr á árunum 1352—79.

Jn nomine Domini amen.

Var suo fallid kaup þeirra herra Asgrims abota ad Helgafelle og Narfa Jonssonar. ad herra abote selur Narfa halfa jaurd ad Eindridastaudum j Skoradal oc alltt land ad eystre Eyre undir Draga.

---

105. [um 1360].

BRÉFSÁGRIP um jörðina Hrossholt í Eyjahrepp.

AM. 252. 4to bls. 5 papp. skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. dipl. afskrr. Nr. 1557. Bréf þetta veltr á árunum 1352—1379.

Jtaka Brieff Hrossholltz.

Halluardur Oddzson sellde clôstrinu a Helgafelle og Asgrijme abota jôrdina Hrossholt. med ôllum þeim gôgnum og giædum sem þar a ad filgia. ad tiltôldum sierliga skogie þeim er stendur firer sunnann ana firer nedann modruskala hollt. og eingi j Sôdullzholltz jôrdu. sem Brieff þar vm giôrst[1]) vottar.

---

106. [1360].

BRÉFSÁGRIP um jörðina Bakka (í Helgafellssveit).

AM. 252. 4to bls. 51, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 11, séra Jón Haldórsson c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1578. Á þessu ágripi mun vera bygt það, sem stendr í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. IV, 71 um að Arngrímr hafi heitið ábóti á Helgafellí 1460, en þetta er einungis, að eg hygg, farið aldavilt og ábótanafnið misskrifað í 252.

[1]) þannig.

Backe[1]).

Biarni Jørundsson sellde abota Asgrijme[2]) og clǫstrinu ad Helgafelle jǫrdina Backa firer lausafie kuiktt og daudtt Anno 1460[3]).

---

107. [um 1360].

SKRÁ um landamerki milli jarðanna Hraunskarðs og Gufuskála á Snæfellsnesi.

Gufuskálar er æfagömul klaustrjörð á Helgafelli, (sbr. máldagana frá 1274 og 1280). Hraunskarð er seinna komið undir klaustrið. En í máldaga Helgafellsklaustrs, sem er ef til vill frá 1378, er það talið með jörðum klaustrsins; gæti þessi skrá því verið að minsta kosti frá hér um bil 1360; víst er það að hún er forn.

A.

AM. 264. 4to bls. 20 papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 38 skr. c. 1660; AM. dipl. afskr. 1606 og 1656 og 1658 (frá Sigurði skáldi Pálssyni í Skógarnesi d. 1715); Landsb. 108. 4to bls. 119. Afskript frá Þórkatli presti Eyjólfssyni á Staðastað gerð og staðfest 24. Feb. 1887 eptir afriti, sem liggr við Staðastaðarkirkju hefir og verið höfð til samanburðar. Það sem hér er kallað A er forna skráin. B er seinni skrá, sem í 108 og 1658 er áföst við A.

Landamerke a mille Hraunskardz og Gufuskala[4]).

Þesse eru landamerke j mille Hraunskardz oc Gufuskala. ad steinn stendur j krossavijk sionhending ur marksteine þeim hinum efra j fuglastapa þann er stendur firi vestan Akurgierde æ hraunenu. vr þeim foglstapa er j Arnarstein. þadan er sionhending j stapa þann er stendur æ hraune firi ofann gøtur[5]) þadan j mýkluborg. þadan j sionarhol. þadan j jokul sem graus ganga. Hraunskierdingar eigu netlaug æ skiertanga þann er liggur firi austan seliatiaurnn[6]). þeir eigu oc jtak j Gufuskala land.

---

[1]) 430; [2]) asgrijme, 430; Arngrijme 252; [3]) ártalið mun eiga að vera 1360; [4]) 252; Hraunskardsmáldagi 108; [5]) gǫtu 252; [6]) selatiǫrn 252.

beit lxxxm gamalla sauda. oc suo nautum sijnum. oc heimilltt ad fie renne um alltt land. Hraunskardzmenn eigu ad giæta fiar sijns vid stackagardi. Beit hefst þa er vj vikur eru til vetrar. oc er til þess er vj vikur eru af sumre. Hraunskardzmenn eigu ei[g]i nattbol utar fie sijnu enn under jraklette[1]) [þar æ . . .[2]).

B.

Landsb. 108. 4to bls. 120—22; AM. dipl. afskr. 1658 (frá Sigurði í Skógarnesi). Þetta er miklu yngra (gert eptir 1550) að samningi en A, en því er ekki auðmarkaðr bás, og þótti því réttast að láta það fylgja hér með, því að það er fornt að efni að mörgu leyti.

Jtem ábóta skickun á Helgafelle um Hraunskardz jardar jtök og máldage med byskupanna ráde af Skálhollte.

Svofelldan máldaga hafa ábótar Helgafells med ráde og samþicke biskupa Skalhollts Sticktes giort og stadfest á medal þeirra jarda, sem liggja i Neshrepp.

Í fyrstu Þrándarstader. Kjalvegr og Ingjalldshóll eiga fjórar búdir og iiij skipa uppsátr í Hraunskardz jörd, Kjalvegr á Breckum búd og uppsátr, Þrándarstader búd á Hjöllum og innsta Naust. Hóll sínar búder í Gerdum. Hier á móti skal Hraunskard eiga í greindar jarder sölvafjöru frá Hvalsá og undir Badstein og tíu tyger alna einge á Malabrúnum og xij kúgilda beit í Sneckiu mánud um sumar og selstödu vid Blágil. Hraunskardzjörd á móskurd í Saxhamra í Þæfusteins lande fyrir bud og uppsátr er þæfusteinn á á Hjöllum. Skard skal eiga búd og uppsátr fyrir áttæring í Hraunskardz jörd. þar fyrir giallda Skardzmenn Hraunskardzmönnum skyrtunnu med gillt skyr árlega. Vallstacksheide skal med frelse hafa einn bát og vetrlæga búd í Hraunskardzjörd þar sem Hraunskerdingar tilseigia, hier ímót á Hraunskard xl alna einge árlega þar sem Vallastacksheidarmenn tilseigia.

---

[1]) Hér endar 252; [2]) [Svo og stendr i þrandarstada jardar maldaga ad Hraunskardzmenn eige slatt a Alamyre. Og af þvi Arnarstapans bok var roten vard ei framar ur henne skrifad um jordena Hraunskard, þvi þad [vard] þa ei vel lesed 108.

Fossmenn eiga búd og uppsátr í Hraunskards jörd, en Hraunskard á þar «igien» einge til x aura og skal þad einge veria huer sem á Fosse býr og láta virda þá sláttr hefst. Svo um Vallstacksheide, Hól og Kjalveg sem Þrándarstade. skal einginn beita né beita láta sögd einge frá því vi vikur eru af sumre og til vi vikur eru til vetrar.

Gufuskálamenn meiga hafa hjallastæde á Breckum og uppsátr þegar þeim á liggr eda geta ecke heima lendt; skulu Hraunskerdingar þessu uppehallda og vatna Gufuskálaland fyrir hrísrif og fjárbeit um vetr. Eige eiga Hraunskardzmenn ad beita Gufuskála jörd hia stackgördum frá því vi vikur eru af sumre og til þess vi vikur eru til vetrar. Ólafsvík á ad hafa skipsuppsátr og búd í Hraunskardz jordu, öll þesse ítök um buder á vetr. Ólafsvíkrmenn eiga ad taka vid Hraunskardzskipum og mönnum ef naudreker á koma og veita skipum naust, enn mönnum hiálp sem vid þurfa fyrir ónýtan pening.

Máahlíd á búd med uppsátre í Hraunskardz jörd enn Hraunskerdingar eiga x aura fódr af þeim í Máahlíd edr búsetuna í Svarbakafelle.

Jtem gáfu ábótar Helgafells huer efter annan med rádum byskupa jördunne Hraunskarde frí kolatak í Hrísaskóg og raptvidarhögg í jördunne til uppheldis. viij búder fylgja Hraunskarde þær sem upp eiga að vera gerdar af kongsins vide, enn annist við ábúanda um grasnautn þeir sem ítaksbúdernar hafa.

Jörden Hraunskard á Snæfellsnese [er] xvi hundrud ad dyrleika til tijundar, enn ad fornu fare haldin xx. hundrud, því Helgafellzklausturs jarder hafa verid felldar ad fimtunge til tijundar sem úrskurdarbréf byskups Stephans út[vísar] skrifad á Stad ä Ølldubrigg a dogum herra Narfa abóta ad Helgafelle. Efter Hraunskard gelldst xviij vætter fiska árlega í landskulld og er þad hennar gömul leiga, því þa datum skrifadest Mcccc var leiga efter hana vi hundrud fiskar og fylgdu þa eingen leigukugillde. Hraunskardzmenn eiga beit í Gufuskala jördu og selafyrirhlaup á Kópatjörnum. Hraunskardzmenn eiga og sláttu á Álamýri í hálfan mánud fyrir tvo menn.

Hítardalskyrkjujörd Hella á Snæfellsnesi á tveggja skipa uppsátr í Hraunskardsjördu um vetr. hier á mót á jördin

Hraunskard í Hellujördu torfstungu og ristu til húsa og heyja og garda umbóta sem Hraunskerdingar þurfa.

Þetta máldagabref er riett utskrift efter Hraunskardzmäldaga brefe ä kalfskinne rotnu nedarlega þo læselegu ad vitne profastsens Sr Sæmundar Oddssonar. Finns Jonssonar og Gisla Jonssonar er þad samanläsu i Hytardal Anno 1684 þann 9 Decembris.

---

108. 1360.

Dómr um rétt og ráðspjöll kvenna.

IBíél. 104. 4to bls. 143 á pappír skr. c. 1770. Það kann að geta þótt dálítið grunsamlegt, hvort dómságrip þetta sé svo gamalt, sem hér segir, en ártalið er skýrt í handritinu, sem er vel skrifað. Rithætti þess er hér ekki haldið. því að hann er eins og þá tíðkaðist, er það er skrifað.

Domr vm rett ok radspioll [ꝏ°. ccc°. lx°.[1])

J fyrstv dæmdiz at rettr kvenna skylldi dæmaz eptir þvi. sem sa er madr til. er misbrotid er vid. nema hann standi mann a konv sinni eda dottvr. þa fari eptir þvi. sem stendr j. ij[2]. cap. ꝏannhelgar. enn vm radspioll fari eptir þvi sem gamall vani er til. ok gangi alldrei leingra edr hærra fram. enn stvlkvnni ma gefaz tilgiöf vr svo myklv. sem almenniliga legz a moti hennar heimanmvndi j landi vorv.

---

109. 2. Januar 1360. á Holum.

Jón biskup skalli selr Brandi bónda Ásgrímssyni og Guðnýju Sölmundardóttur konu hans jörðina Holtastaði fyrir jörðina Flugumýri.

AM. Fasc. II, 10. Frumbréfið á skinni. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 210—11.

---

[1]) [1360, hdr.; [2]) 2., hdr.

bref vm jordina fluguMyræ[1]).

Jn dei nomine amen

gerdist so fallit kaup mille virdulighs herra jons med guds miskunn biskups aa hoolum ok brandz bonda asgrimssonar ok gudnyiar solmundar dottur.

j fyrstu at herra jon biskup selldi fyrnefndum hionum brandi ok gudnyiu jordina aa holltastodum med allum þeim gognum ok giædum rekum ok jtokum sem þar hafua til legit at forno ok at nyiu. skolo her til leggiazst iardir þeer allar sem þar hafua aadr fylgt ok so jtala su sem jon benedikzson gaf kirkiunni aa holltastodum j jordina at geitaskardi ok slykt meira sem herra hiskup vill [her til leg[g]ia[2]).

jtem skal þar vera einn prestr hedan af ok[3]) hafua allan songh sem forn er vani til.

Jtem skal þar ok vera einnar neetr gistingh biskupi huenar sem hann gister.

Jtem skolo þaangat liggia tiunder ok lysistollar af so morgum beeum sem vani er til.

Jtem her [a] mot gafuo nefnd hion herra joni biskupi jordina aa flughomýri med allum þeim lutum ok lunnindum sem þar hafua fylght sidan þau urdu eighandi at ok kirkian aa hoolum aadr firer þeim.

Jtem skal þar at frealso efter vera vpp fra fardoghum aa flugomyri hey og feenadr.

Jtem vill þetta nokkurr epter komandi biskup riufua þa skolo optnefnd hion taka so marga peninga af godzse hoolastadar sem her verdr brestr j.

ok af þi at wer broder jon med guds miskunn biskup aa hoolum kennomzst þetta kaup vidr fyrgreind hion settum wer waart jnnsighli firer skrifuadan kaupmaala ok her firer settum mit firnefnd hion brandr ok gudny ok[k]ur jnnsighle saam wer þorleifr bergþorsson jon gizorrarson paall helgason prestar þorsteinn steinmodzson hallr nikulaasson magnuss jonsson leikmenn þetta kaup ok hanlagh fram fara sem her er skrifuat ok þi settum wer firi waar jnnsighli greint kaup er gertt var aa

---

[1]) Aptan á bréfinu með annari, en þó fornri, hendi; [2]) [yfir línunni; [3]) tvískr.

hoolum in octaua steffani prothomartiris anno domini. ꝏ°. ccc°. lx°.

Öll innsiglin (níu) eru dottin frá, nema hvað brot er eptir af innsigli Jóns biskups, Brands og Magnúsar Jónssonar.

---

110. 12. Mai 1360. í Bjarnarhöfn.

Ásgrímr ábóti á Helgafelli selr Snorra Andréssyni öll lönd að Seljum fyrir Akurey með öllum skerjum og hólmum, sem í fjarar, en Snorri selr ábóta Fáskrúf fyrir fjögur kugildi.

AM. 252. 4to bls. 35—36 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 23—25, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1544.

Kaupbrief firer Akureyium.

Jn Nomine Domini Amen.

War þetta kaup þeirra herra Asgrims[1]) abota og Snorra Andriessonar med samþicke Sigrijdar huzfreyiu Snorra. og Conventu brædra ad Helgafelle. ad herra abote selur Snorra øll lönd ad Selium med þuij øllu sem stadurenn vard fremst eigandi ad. og þeim a ad filgja ad fornu og nýu. Hier a mote gaff Snorre Akureý alla med þeim skerium og hoolmum sem j fiarar. og eyunum a ad fylgia ad fornu og nýu og eýunum filger selfôr j land ad Seliahôffda medur torffe til seliagiordar. og tolff kugillda beit eff þeir eigu so til er þar bua. enn taka ecke til aff ødrum. huôrtt fleira sem þeir vilia asaud edur kýr millum hagagarda vtann eýnge so leinge sem þarffnast: enn Snorre slae þad first. eff hann vill eige til beitar leggia. Skal fie Snorra eiga jaffnheimila beytt allzkonar epter þuij sem hann skipar. og þeirra manna sem hann bigger. a myrum Gudnýarstôdum og Biarnarhôffn. Riste ad frialsu heytorff hia Seliahôffda effter [þui sem] Akureýingar vilia. Hier med sellde Snorre herra abota Faskruff firer iij kugillde. verde nockur brigd a ødrum huôrium jôrdunum skilur huôr sier aptur þa jôrd sem adur heffur att. epter þui sem kaup þeirra var adur. War þetta kaup

---

[1]) Asgeirs, 252; rétt í 430; [2]) sl. 430.

þeirra j Biarnarhöffn jn festo [Nerei et Achillei[1]) Anno Domini 1360[2]). þessum monnum hiauerande sira Jone Halldorssine. Marteine bonda þorleifssine. Helga Brandzsine. Magnuse Jllhugasine og Fiallgeire Einarssine. Gudmunde Sueinsine. þorgrijme Runolffssine. Gudmunde sigurdzsine og mørgum ødrum godum mönnum.

---

111. 20. Juli 1360. i Skálholti.

Gyrðr Ívarsson Skálholtsbiskup og Jón Eiríksson Hólabiskup semja með sér, að Gyrðr biskup skili Jóni Hólabiskupi gullkaleik þeim, sem sé eign Hólakirkju, en Ormr biskup hafði gefið Jóni Skálholtsbiskupi Sigurðarsyni, gegn því að Jón Hólabiskup greiði Gyrði biskupi þau tuttugu og þrjú hundruð, er Ormr biskup fékk að láni af Skálholtsstað.

AM. Fasc. II, 11. Frumbréfið á skinni. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 208—10.

Forlijkun a mille schalholts biskups og Jons Hoola biskups um gullkaleik[3]).

Jn nomine domini amen.

anno domini ↀ⁰ ccc⁰ lx⁰ sua sem virduliger herrar ok anndaliger fedr herra gẏrdr med gudzs naad biskup j skaalahollte ok herra jon med samre naad biskup aa holum tauluduzst medr winaattuliga j biskups stofuunni i skaalhollte jn translacione sancti thorlaci hia verandum merkiligum prestum af huarutueggia biskupsdæminu ok reiknuduzst vidr vm kiærlig ok brodurlig fiarskifte biskupanna sinna foruerara herra jons ok herra orms biskups godrar minningar talade herra jon efter gullkalik þeim sem herra ormr hafde gefuit herra joni sÿgurdarsyni ok hann kallade eiga kirkiuna at holum er stendr vart tuær merkr ok hann villde hann ei missa hversu sem føre annarr reikningr þeirra j millum edr kirknanna. jtem heimte herra gẏrdr aftr af hola kirkiu þau þriu hundrat ok tuttugu sem herra ormr hafde tekit j laan af skaalhollzstad ok þa vaaro

---

[1]) [mariæ og Achilli(!) 252; sl. 430; [2]) ↀccclx, 430; [3]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

enn vlokin. suarade huorr þeirra ordrum vm sik blidliga at þeir uillde allt til lika leggia med godra manna raade sua at kirkiunnar viære[1]) skadlausar buor af annare. vard þat endiligr vegr her vm þeirra j millum at gullkalikrinn skillde leggiazst aftr til hola kirkiu til frialsrar ok æfuinligrar eignar en herra jon jattade sik vnder at leggia kirkiunne[1]) i skalhollte tuttugu hundrat aftr j mote kalekinum ok at auk at luuka reidulega kirkiunne j skalhollte aadr greint laan þriu hundrad ok tuttugu ok at þessu fram komnu skilldu þeir alsattum saatter firer sik ok sina efter komindr vm allar þer atafner laan ok fieskipte sem millim biskupanna þeirra foruerara ok kirknanna hafua farit allt til þess dags þa var komit. voru þessir merkiligir prestar j raade ok samdýkke med herra gýrd af skalhollz biskups dømi her vm sira flose jonsson sira þorlakr narfuason sira Snorre þorleifsson sira runolfr hilldibrandzson ok sira magne jonsson. en þessir af vegna herra jons af hola biskups dømi sira þorsteinn hallzson sira boduarr þorsteinzson sira þorleifr berdorsson ok sira marteinn þiodolfsson. Ok til sannýnda her vm settu fýrnefnder prestar med nefndra biskupa jnnsiglum sin jnnsigle firer þetta bref er gortt var j stad dege ok ære sem fýr segir.

Af innsiglunum, sem hafa verið ellefu fyrir bréfinu, eru nú sex eptir: Gyrðs biskups (brákað), séra Þorláks Narfasonar (brákað), séra Snorra kyngis (brákað), séra Magna Jónssonar (á því stendr: MAGNI), séra Böðvars Þorsteinssonar (brákað), séra Þorleifs Bergþórssonar (litið brákað) og séra Marteins Þjóðólfssonar (brákað).

---

112. 27. Oktober 1360. í Vatnsfirði.

Snorri prestr kyngir Þorleifsson commissarius generalis et specialis in spiritualibus Skálholtskirkju úrskurðar Vatnsfjarðarkirkju samkvæmt máldaga hennar árlegt ærgjald úr Æðey.

Biskupsskjalasafn Íslands, Skálholtsbr. Fasc. XIV, 10_2, transskript frá 22. April 1605, og er hér prentað eptir afskript þar af í bréfasafni Árna Nr. 924, sem Árni segir gerða «accuratissime». En hafðar eru til samanburðar tvær aðrar afskriptir í bréfasafni Árna: Nr. 928 «eptir kópíukverinu Vatnsfjarðarkirkju in membrana

[1]) þannig, skbr.

4to maiori accuratissime», og Nr. 937 «ur Copium af Vatsfiardarskiðlum med hendi sira Jons Arasonar 1649» og segir Árni um hana: «þesse Copia er oefad hier og hvar misskrifud», enda er hún afskriftanna lökust Bréfið er áðr prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 114—16, að því er virðist eptir sama handriti og hér. Frumbréfið var til í Vatnsfirði 1649, en fanst ekki á dögum Árna.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sea eda heyra. sender. snorri. prestr. þorleifsson kirkiunnar i skalhollti[1]) commissarius. generalis et specialis in spiritualibus. q[uediu]. gudz. oc syna. kunneghtt gerandi at. sub anno domini. m°. ccc°. lx. in profesto sijmonis et iude. komo þeir a stefnu firir mik i vazfirdi[2]). Einar bonde. eireksson. af annarre. halfu. oc vermundr Gudmundarson af annare. teedi Einar bondi mer malðagha. kirkiunnar i uazfirdi. i huerium skrifuat er. at gefaz skal. vr ædey. ær huert uar. til uazfiardar kirkiu. oc med þi at alldri hafdi luckt uerid. medan vermundr bio i ędeý. og enn lengur um daga fôdur hans. kierdi Einar bondi fiʀnefndur. epter fiʀsagdri. æ. oc krafdi mig urskurdar. huert kirkian ętti eda hefdi att þessa æ̃. eda eigi. epter þui sem kirkiunnar máldaghi uottar. nu af þui ad uermundur optnefndr. leiddi ekki prof. og onghu vęndiz hann. at nockud metti infirmera eda moti standa. optnefndum maldagha. kirkiunnar i uatzfirdi. þui lagda eg þenna urskurd. a. sem her fylger. in nomine domini amen. saker þess vermundr Gudmundarson. ad þu stefndr af mer her i ðagh snorra presti þorleifssyni commissario generali Skalholltz kirkiu in spiritualibus til anzsuara oc Reikninghs. um aa þa sem skrifuat er i maldagha uatzfiardar kirkiu. ad þangat skal gefaz ær. huert uar ur ædeý. og þu beiddr oc krafdur af mier profs og skilrikis firir hueria sok þu hefder ei luckt firr sagda æ. oc þu uillder ecki prof syna. eda hafder eci til. þi i gudz nafnne seghi eg snorri prestr þorleifsson firnefndur med urskurdi oc dome. med fullu doms atkuedi at maldaghi kirkiunnar i uatzfirdi skal standa. og hafuaz firir fullt i þessare grein. oc þu vermundr firnefndr hefr verid skýlldr ad luka. æ til vatzfiardar kirkiu. so framt sem hon hefuer heimt verid. og er skýlldr at luka hedan af. var þessi urskurdr giôr. og frammborinn in skriftis i uatzfirde mer sitianda i doms sęte. þer

---

[1]) skalahollte 928; [2]) Borgarfirde(!) 937.

vermundur optnefndur loghlegha. fyrer stefndum morghum godum monnum. hia verondum. in p[ro]festo[1]) sýmonis et iude. anno domini ꝏ° ccc°. lx°. Ok til sanninnda. setta ek mitt jnnsigle. firir þetta bref og vrskurd er gert uar i greindum stad. deghi oc are sem fir seiger.

---

113. [um 1360].

BISKUPATAL á Íslandi eptir Stokkhólmsbók.

Stockholm. Nr. 5. Fol. bl. 58b—59 skinnb. skr. c. 1360, og er alt með einni og sömu hendi. Bæði þetta bisknpatal, ábótatalið og norska biskupatalið á þessari skinnbók, virðist upphaflega hafa verið samið um sama bil og skráin frá 1312, en við íslenzka biskupatalið syðra og ábótalið hefir síðan verið aukið á árunum 1360—63; Gyrðr biskup er drnknaðr þegar það er gert, en Þórarinn biskup er ekki kominn til stólsins. Við biskupatalið á Hólum er eingu bætt eptir Jörnnd biskup, og inn í ábótalið er eingu bætt, nema í Þykkvabæ; er því skinnbókin án efa rituð á Suðrlandi og líklega einmitt í Þykkvabæ á dögum Eyjólfs ábóta Pálssonar. Það sem einknm er eptirtektavert við þetta bisknpatal er það, að höfundr þess hefir þekt Íslandingabók Ara, því að í henni einni vitnm vér nú nefnda vera þá Goðiskálk, Arnólf, Petrns, Stephanus og Abraham biskupa. En þegar Íslendingabók þrant hefir hann farið eptir Hungrvöku og Annálum og Sturlungn, og hefir hann verið fróðr maðr.

A jslandi hafa margir biskupar uerit inlendir. adr en jsleifr biskup son Gizurar hins[2]) huita settiz til stols j skælhollti.

Fridreckr kom fýrst[r] biskupa til islandz. [981—85].

Þa kolr biskup. [fá ár um daga Ísleifs bisknps][3]).

Þessir biskupar varo sua her aa landi at ongar hofdu stadfestur. Biarnardr[4]). Roðolfr[5]). Biarnardr[6]). Heinrikr[7]).

Þessir sogduz biskupar vera. Godiseadr[8]). arnolfr.

---

[1]) pfesto XIV, 10,2; festo 928, 937; Finnr bisknp les: profesto

[2]) tvískr. í skb.; [3]) Islb. k. 8; Hungrvaka k. 2 og 3. Það er þó líkast að hann hafi verið á Íslandi á árunum c. 1025—28. Hér hleypir skinnb. úr Jóni biskupi írska; [4]) Bjarnarðr eða Bjarnvarðr Vilráðsson var á Íslandi nm 1016—21. Það er rangt, sem Dr. Finnr Jónsson segir, að hann hafi verið á Íslandi 1018—21, því að hann var þar fimm ár (Islb. kap. 8); [5]) var 19 ár á Íslandi, dó 1052; [6]) Bjarnarðr hinn saxlenzki var 20 ár á Íslandi c. 1050—70; [7]) var tvö ár á Íslandi; [8]) þannig; auðsjáanlega mislesið fyrir Goðiscalcr. Þessi og þeir fjórir næstu voru allir á Íslandi um daga Ísleifs biskups (fyrir 1080).

Enn voro iij ok sogduz biskupar vera. af armenia landi. Petrvs. Stephanus. abraham.

Jsleifr biskup var fyrstr stolfastr æ jslandi. j skælhollti. hann uar biskup iiij ær ok xxᵍᵘ.

Næstr var biskup son hans Giszur. hann kom fyrst tiund æ landit med umrædi sæmundar hins froda ok Marckus skeggiasonar loghmannz. hann var biskup xxx. vetra ok iiij uetr[1]).

þa uar þorlackr Runolfsson. vigdr til biskups einum vetre sidar. en Giszur andadizst. hann var biskup xv. vetr.

þa var Magnus einarsson biskup xiiij. ær.

þa var klængr þorsteinsson vigdr til biskups. iiij. vetrum eptir andlæt Magnus biskups. hann var biskup. xx. ok iiij ær.

þa var vigðr til biskups hinn heilagi þorlækr þorhalldzson. ij. vetrum eptir andlat klængs biskups. hann var biskup. xv. vetr

þa var Pæll son Jons loptzsonar. vigðr til biskups. ij. vetrum eptir andlæt thorlacks biskups. hann var biskup xvj. ær.

þa var Magnus son Giszurar hallzsonar vigdr til biskups. iiij. vetrum eptir andlæt Pals biskups. hann var biskup ij æ[r] ok xx.

þa var Sigurðr þettmarsson. vigdr til biskups ij vetrum eptir andlat Magnus biskups. hann var biskup xxx æra.

þa var vigdr til biskups arni thorlacksson einum vetri eptir andlæt Sigvardar biskups. hann var biskup ix æ[r] ok xx.

þa var arni helgason vigdr til biskups. vj. vetrum eptir andlæt arna biskups. hann var biskup xvj ær.

þa var uigð[r] til biskups Grimr.

þa var vigdr til biskups jon halldorsson. hann var biskup xv. ær[2]).

þa var vigdr til biskups jon jndridason. hann var biskup. ij. vetr.

þa var vigdr til biskups jon sigurdarson. hann var biskup vj vetr[3]).

---

[1]) rétt: 36 ár (1082—1118); [2]) rétt: 17 ár (1322—39); [3]) þetta er réttara en það, sem segir í biskupatali Jóns Sigurðssonar (Safn II, 2), því að Jón biskup var vígðr 1342 (sbr. Dipl. Isl. II, 486).

þa var vigdr til biskups. Gyrdr ivarsson. hann var biskup. ix. vetr[1]).

Þa er Giszur hafdi setið at stoli j skælhollti iiij ær ok. xx. þa var jon auGmundarson vigdr til biskups. hann var hinn fýrsti biskup at holum j hialta dal. var hann. xv. uetr.

þa uar ketill þorsteinsson vigdr til biskups. ij. vetrum eptir andlæt jons biskups. hann var biskup iij ær ok. xx.

þa uar vigðr til biskups Biorn einarsson[2]). hann var biskup xv. ær.

þa var vigdr til biskups Brandr sômundarson. hann var biskup xvij aar ok. xx^gu[3]).

þa var vigdr til biskups Gudmundr arason. hann var biskup xiiij. aar ok. xx^gu.

þa uar uigðr til biskups Botholfr ij vetrum eptir andlæt Gudmundar biskups. hann var biskup vj ær[4]).

þa var vigdr til biskups heinrekr kærason. einum vetri eptir andlát Botolfs biskups. hann var biskup xiij. ær[5]).

þa var uigdr til biskups Brandr jonsson. iij. vetrum eptir andlat heinreks biskups. hann var biskup einn vetr.

þa uar uigdr til biskups Jorundr biskup þorsteinsson. iij. vetrum eptir andlat Brandz biskups.

---

114. [um 1360].

Ábótatal á Íslandi eptir Stokkhólmsbók.

Stockholm. Nr. 5. Fol. bl. 59a skinnb. skr. c. 1360, og er þetta alt með einni og sömu hendi. Þetta ábótatal er upphaflega

---

[1]) Dánarár Gyrðs biskups er ekki alveg víst, en síðast kemr hann við bréf 1360 um snmarið; ber annálum ekki saman hvort hann hafi druknað 1360 eða 1361; sumir annálar segja hann druknaðan 1356, en það nær eingri átt. Eg ætla að ártalið 1360 sé hið rétta fyrir druknan Gyrðs, því að 27. Okt. 1360 úrskurðar séra Snorri Þorleifsson kyngir sem officialis heilagrar Skálholtskirkjn um ærgjald úr Æðey til Vatnsfjarðar; er því svo að sjá, sem þá hafi verið biskupslanst. Hér mnn því biskupstið Gyrðs vera reiknuð frá 1352, þegar hann kom út; [2]) rétt: Gilsson; [3]) réttara eins og í biskupatalinn í Safni I, 4; Brandr var eptir annálum biskup 1163—1201. (= 38 ár); [4]) réttara 8 ár (1238—46); [5]) 1247—60.

gert um líkt leyti og ábótatal hið forna (Dipl. Isl. III, Nr. 12), og endar sú upprunalega ábótaröð á sama stað í háðum, en þó er þetta ekki gert eptir hinu.

Næst eptir ábótatalinu kemr hér í skinnbókinni biskupatal í Niðarósserkibiskupsríki; þar eptir kemr kafli um píslarvætti postulanna, en þar eptir kemr allmerkileg skýring um embættismenn í katólsku kirkjunni og virðist sá kafli víst vera ritaðr eptir fornu frumriti; hér kemr t. a. m. fyrir forn orðmynd hafiðr; læt eg þenna kafla fylgja hér, því að bæði getr hann verið ýmsu til skýringar í safni þessu og svo hefir hann aldrei verið prentaðr fyrri:

»Hostiarius uerdr madr þa er hann er uigðr hinne næstu uigslu eptir krunu uigslu. su er sýsla hostiarij. at hann skal uardueita kirkiu dýr ok ringia til tiða. ok uardueita allt kirkiu skrud. af þi skal hann vid lýcklum taka j vigslv sinni.

Lector skal lesa j ottusongum ok sælutidum. af þi teckr hann lestrbock j sinne vigslu.

Exorcista skal signa ôda menn eda siuka ok þa er primsigna skal af þi tekr hann sôringabok j sinne vigslu.

Akolitus skal lysa kirkiu ok bera . . . endz lampa er gudzspiall er lesit. ok hva til vatn ok vin. þat er til þionustu skal hafa. af þi tekr hann vid kertistiku ok vid kerti ok vatnkere j sinne vigslu.

Svbdiaconibus(!) skal lesa skryddr pistil ok Messo ok færa med messu diakni kalek med pateno til allteris ok þiona allteri ok bva þionostv til Messosavngs. hann skal syngia tuennar tidir einn saman eda med odrvm. nema Messo ok segia æigi dominns vobiscum þo at hann syngi fyrir. Suhdiaconus ok Diaconus ok preshiter sknlu æn vera embætti sitt ef þeir hafva samhuilu vid konu. suhdiaconus tekr vidr kalec ok patenu ok sueitaduc þeim er wer kollum handlin j sinne vigslu.

Diaconus skal lesa gudzspiall. skrýddr j messu ok breida corporal æ alltere ok hriota saman. skira born ok syngia liksong. ef prestr er æigi hiæ. Diaoonus skal gefa corpus domini ef æigi [er] prestr hiæ. en briota til midlvnar corpus domini. ef prestr æ mǫrgum at gefa. hann skal [fremia] kenningar at bodordi presta edr biskupa. diaconus skal taka vid gudspiallabok j sinne vighslu.

Prestr skal syngia messo ok uigia salltt ok vatn drottinsdaga. vigia krossa ok reýkelse ok allz kýns fæðzslu. prestr skal kunna at vigia hion. saman. ok ueita skriptir. Prestr skal kvnna tidaskipan ok lætinu sua at hann uite huartt hann kuedr kællkennt eda kuenkendt. hann skal kunna þýding gudzspialla ok omiliur Gregorij ok compotum. sua at hann kunni at telia allt misseristal. prestr skal skilia skriptabock. ok harnskirn. olean ok licsong. ok lægha songua. presbiter þydiz olldurmadr at varo mali. þviat hann skylldi sua vera at viti ok visdomi. hann skal tacka j vigslu sinne uid hocli ok uid allre þionastu buinne til Messosongs. Vm þessar vigslur allar er þæ bezst at huer geri þat sem hann hefir uigslur til. enda hæfir val ævalltt at sæ er meir er vigðr fremi þat er hinni minne vigslv

fylger. enn alldri skal sæ er midr er uigdr taka þa. þionastu er hinne meire vigslv heyrir til.

Episcopus er girzskt nafn. þat þýdiz biskup aa norrœnu. hann skal vigia krisma ok kirkivr ok alltt mesuskrud ok alla þa menn er miðr ern vigdir en hann siælfr. hann skal biskupa born ok bioda bodord allre alþydu. ok ueita skriptir. hann skal taka af(!)vigslu sinne af eʀkibiskupi. fingrgvll ok glofa staf ok ok hvfv. at uigslu hans skulu uera. iij. biskupar hit færsta ok skulu ij vera lýdbiskupar. ok einn eʀkibisknp. Episcopus þydiz ok skygnare at varo maali fyrir þi at hann skal ýfirsia ueita allre alþydu. Erkibiskup hefir ongua uigslu yfer lydbiskup fram. Enn sæ er eʀkibiskup. er pafuin sendir pallivm til handa. honum ok stoli þeim er eʀkistoll er. en pallium er litid klædi gert af purpura hvitum. ok skulu þat gera nvunur þær er eru at nunnusetri þi. er hin heilaga agnes huilir j Romaborg. Patriarcha heiter eʀkibiskup sæ er at þeim stoli sitr er patriarcha stoll heitir enn þeir erv iiij. j heiminum. Einn patriarcha skal vera j borg þeirre er æqnilegia heitir. sæ stoll var fyrst hafidr af petro postola j alexandria æ egiptalandi. Enn sidan af Ɱarko gudzspiallamanni. Annaʀ patriarcha skal uera j antiochia. at þeim stoli sat fystr petr postuli. en sidann jgnacius pislarvættr. hinn þriði patriarcha stoll skal vera j ierusalem. þar var fystr jacobus postoli guds brodir drottins. hinn iiij^{ði} patriarcha skal uera [j] micklagarðe. allir patriarche skulu taka pallium af pafuanum.

Pauinn skal sitia at petrs stoli j Romaborg. hann skulu uigia. vij. cardinales episcopi. hann skal hafa pallium. ok skal einn uera semipafi ok skal annaʀ kiorinn vera adr annaʀ er grafinn. hann er æztr ad tign allra kristinna manna ok af honum er sem se allar vigslvr ok af honum eru allir uigdir menn.»

Hér þrýtr þessi kafli og tekr þá við í skinnbókinni Þorláks saga. Fremst á skinnbókinni eru dregnar upp tvær biskupamyndir og er undirlagið rautt; munu það eiga að vera Guðmundr biskup góði og Jón biskup helgi. En einkennilegast er það, að á fremri hlið 15. blaðs skinnbókarinnar úti á spássíu er dregin upp mynd af flöttum þorski, og virðist myndin með vissu vera gerð um sama leyti og skinnbókin er rituð (c. 1360) og af sama manni, og er þetta sú langelzta mynd, er vér vitum af þorskinum; er þessa því hér getið, að menn hafa ekki fyrri tekið eptir þessu. Hér og hvar er ýmislegt ritað á spássíur bókarinnar, svo sem bl. 19a með hendi frá c. 1500: «Gudmundur biskup komi nu til halpar mier og ollvm audrum». Á bl. 18b er ritað með hendi frá c. 1530 á að gizka: «gvdmvndvr byskvp kome mier til hialpar madvr og(!). Blessa þv mig Gvdmvndvr byskvp og siertv mier hialparmadvr. og alla tijma fulltingiandi». Á bl. 24a er með sömu hendi ritað «gvdlavg» og «sigvrdvr». Á síðustu blaðsíðu skinnbókarinnar er ennfremr ritað með sömu hendi: «gvdmvndvr jonsson. med eigen hende. gvdmvndvr ionsson hefvr skrifad oc hefvr hana lesit». Á bl. 40a er ritað með hendi frá c. 1550; «jeg vil lata skrifa fyrer mig

skriptargangen upp a blad». Á síðustu bls. er dregin upp mynd af hundi, illa gerð. Þar hefir verið ritað nokkuð langsetis á blaðið, en síðan hefir það verið skafið. Höndin á mestallri þessari skinnbók er mjög svipuð hendinni á Möðruvallabók (AM. 132. Fol.).

Þesir hafa æbotar uerit at þingeyrum æ jslandi er fyrst uar Regluhalld æ jslandi.

Vilmundr þorolfsson var fyrstr.
þa asgrimr vestliðason.
þa hreinn styrm[i]sson.
þa kære Runolfsson.
þa karll jonsson.
þa þorarinn sueinsson.
þa vermundr halldorsson[1]).
þa biarni jngimundarson[2]).
þa hoskulldr. [1300—1309].

At þueræ var fystr hoskulldr.
Niculæs Bergsson[3]).
þa biorn Gilsson[4]).
þa hallr hrafnsson.
þa einar mærsson[5]).
þa ormr skeggiason.
þa ketill hallzson.
þa arni hialtason.
þa eyiolfr Brandzson.
þa liotr hallzson.
þæ þorer haralldzson. [1298—1323].

[J] þyckuabæ uar fystr þorlæckr hinn helgi.
þæ Gudmundr biælfason.
þa jon liotzson.
þæ hallr Giszurarson.

---

[1]) nialsson, stendr í ábótatalinu forna, og mun það vera réttara; [2]) föðrnafns Bjarna ábóta er hvergi getið nema hér; [3]) Hallbjarnarson, stendr í forna ábótatalinu, en samkvæmt Bps I, 407 er hann Bergþórsson; [4]) Glúmsson, stendr í ábótatalinu forna, en þetta er rétt, því að Björn var bróðir Bjarnar biskups á Hólum (Bps I, 415); [5]) nialsson, ábótatal hið forna, og mun það vera hið rétta; marsson, er og ofboð skiljanlegr mislestr úr því fyrra. Pálssaga (Bps I, 147) nefnir hann og Márssson, en þess er gætandi, að öll haudrit hennar eru mjög léleg.

þa arnor avzurarson.
þa Brandr jonsson.
þa Runolfr sigmundarson.
þæ loðmunðr.
þa thorlackr.
þa eÿiolfr. [1354—77].
At helgafelli var fÿstr avgmundr kælfsson.
þa þorfinr þorgeirsson.
þa ketill hermundarson.
þa hallr Giszurarson.
þa hallkell Magnusson.
þæ Olafur hiorleifsson.
þa gudmvndr þoruardzson.
þa þordr gvdmvndarson. [1308—24].
[J] saurbæ j eyiafÿrði var þorkell skumsson.
ok þorsteinn tumason. [d. 1224].
[J] flateÿ.
eyiolfr hallzson[1]).
haflidi þorualldzson[2]).
[J] videy.
arnorr helgason.
Rvnolfr olæfsson.
Dreingr ormsson med andres son[3]).

Halldora eyiolfsdottir[4]) hefir verit abbadis fÿrst æ jslandi· hon var j kirkiubô ok agattha helgadottir[5]).

---

[1]) Eyjólfr Hallsson var ábóti í Saurbæ og dó 1212; [2]) mun hafa verið ábóti í Hítardal og dó 1201; [3]) þannig; mun eiga að vera: Andrés dreingr Ormsson [1305—1325], og ætla eg að hann hafi verið bróðurson Árna biskups þorlákssonar, og sonr Orms kanoka þorlákssonar í þykkvabæ; hefir móðir Andréss, ef til vill, verið af kyni Oddaverja; en Árni biskup Helgason mun hafa sætt færi, er laust var kanokaembættið í Viðey, að setja frænda sinn fyrir klaustrið; [4]) Haldóra var abbadís 1189—1210; [5]) hér er ekki getið Ágöthu þorláksdóttur, er varð abbadís 1293. Agatha Helgadóttir var systir Árna biskups Helgasonar og andaðist 1343.

115—149. [1360—1389].

MÁLDAGAR Jóns biskups skalla Eiríkssonar fyrir Hólabiskupsdæmi.

Máldagabók Jóns skalla er nú eigi framar til í frumriti, heldr einungis í afskript frá dögum Þorláks biskups, og er hún hér nú prentuð í fyrsta sinni og er fylgt pappírshandriti því hinu sama í Biskupsskjalasafni Íslands Nr. 3. 4to, sem Auðunarmáldagar eru áðr prentaðir eptir í safni þessu (II, 240—336), og er það afrit gert eptir frumritinu 1639; önnur afskript eptir frumritinu gerð 1645, mun vera að láni hjá Jóni háyfirdómara Pétrssyni, og hef eg ekki náð til hennar. Allar aðrar afskriptir af þessari máldagabók, eru einskisnýtar, því að þær stafa allar frá afskriptum Þorláks biskups, svo sem AM. 268. 4to og JSig. 145. 4to og 412. 4to.

Þó að það sé víst að þessir máldagar sé ekki allir gerðir 1360 heldr á ýmsum árum biskupsdóms Jóns biskups — hér eru ártöl 1364 (Bólstaðahlíð), 1368 (Mælifell), 1377 (Sjáarborg), 1389 (Melstaðr, Sjáarborg) — og þó eingin vissa sé fyrir að hér sé allir máldagar Jóns skalla, heldr má sjálfsagt leita sumra þeirra sem innskota hjá Auðuni, þá hefi eg þó álitið réttast að láta máldagasafnið halda sér líkt og Auðunar máldaga af því að það er til vor komið sem heild.

Þa er lidid var fra hingad burd vors | herra Jesu Christi þushund þriu hundrud | og sextiger ār [a odru are Byskupsdoms virduglegs herra | Jons Byskupz ā Holum[1]). liet hann jnn virdugliga | skoda og reÿkna. Godz allra kyrkna j | Hola Biskupzdæme. og þad ā þessa Bok skrā | sem hann fann sannligast. og riettast huad | huðr kyrckia ætti ad fornu og nyiu. j fostu | og lausu[2]).

I. [Saudanes].

Kyrckia ā Saudanesi ā heimaland. og vm framm kyrckiu reka og Egguers holm [j holma[3]) vatni[4]). Lons land halftt. Elldjarnstadi alla og þar reka med allann. saudanes hid sydra. kugilldi. xvij. J flytiandi Eÿrer. ixc. oc halff mork og. ij. merckur. hundrads hross.

Jnnan veggiar hundrads sæng. flatbÿtna fiortan aura verd. Biargfestar. viij. fadma og xx. til drattar[5]). Enn handfester. xxij. fadmar. halffvætt veÿda.

[1]) [með daufara bleki, en sömu hendi; [2]) á spássíunni stendr: Byskup Jon Eireksson kalladur skalle; [3]) [á spássíu, og er ekki innvísað; [4]) vantar í hdr; [5]) fyrst skr. svartār, en svo breytt í drattar.

Jnnann kyrckiu. messuklædi þrenn med Bvnum Blæium . . . . Corporalia. iiij. stolur tuær. og handlijn. ij. dwkur. kaleykur. Glodarkier. yffersloppur. kantara kāpa. kluckur. v. mariu lykneski. olafz lýkneski. krossar. ij. forner. Elldberi. klakahogg. Broddstaffur. kyrckiu sār med Bvnadi. mercki. ij. kistur. iij. ketill og munnlaug. alltarisklædi. v. og alltaris Blæia. Brykar klædi. ij. Biarnfell. ij. krokstýkur. og ein er stendur a alltari. stoolar. ij. kierta kloffvi. lýtill Eýrlampi. xiij. merckr vax og Reykelsi.

J Bokum Olaffs saga Haralldssonar. Mariu saga. Nicholaus saga. Syluester saga. þriar ā einne Bok. messuhækur. iij. Commune suffragium ad messum. aartijdaskrā. verdar. vj. aura ad fra toldum. sogubokum. Sermons Bok. davids psalltare. sextan alna Refill med halfbreydum dvk. refill. xij. alna med halfbreydum dwk. messuBækur. ij. samsettar fra jolum til paska. Les messubok fra messudogum og framm yffer mariu messo j faustu. Tuær Bækur ad song fra Jons messu til paska. Aspiciens Bok ad song til paska. Lesbok de Sanctis fra Jonsmessu og framm yfer Nicholaus messu og suo historiur.

Kyrckia a skipsātur og skalagerd j dritvýk. og halfann vidreka og fuglberg. selfor hia Balafelli. fiskilæk er keyptur var fýrer kugilldi. siettung j hualreka firi Hallgeyrsstodum millum Toftar og os.

þetta gaf steindor[1]) Bondi j sālugiof eptir sig. reka fra vordu ā Bockum og til sandkroks hinn sextandi hlutur. frā kýrckiu skerium og til oss hinn sextandi hlutur. halfft Brimnes med vidreka og landgognum. siettung j hualreka milli Tofftar og oss. ā þar nu kyrckia þridiung.

vxi fiogra vetra. kyrckiu lās.

Lambs Elldi vm aull þing.

ij. Sualbard j Thistilfirde.

Kyrckia ā Sualbardi ā allt heimaland. land j hialmar výk. vc. j vidum[2]). kyr. iij. [kuiga tuævetur[3]). asaudar kugilldi. iij. Ross. halftt fiorda hundrad j flytianda eyrer. og fella Eý til frijdtt nie voru. sex hundrud j Gripum. og aunnur. vj. firi

[1]) Mun eiga að vera Árni (Auðunarmáld. og Sýslum. I, 17); [2]) fyrst skr. vorum, en því svo breytt í vidum; [3]) [á spássíu.

stadar spell. tueggia marcka lag. alltaris klædi. og dvkur Glodar kier. Mariu lykneske. vij. merkur vax. hundrads huýla. fiortan lamba Eldi. ij. alltaris klædi. peturs lykneski. ij. krossar. dvkur yffer petro. glergluggur. sacrarium. munnlaug.

tekur prestur heima. iiij. merkur. fimm Bæna hvs. oc kyrckna land. ä kyrckia.

iij. Presthola kýrckia.

Kyrckia j holum a allt heima land. hun a skurd vm aull þing sijn. og vm framm annan skurd j ollum þeim rekum. [er] þeir hiallte og kietill ättu og nu heýta hafnar rekar. landgogn aull þau sem fylgia eiga skala landi. og þorbiorn gaf arnorsson. fiskatollur vm alla sliettu.

Kyrkia a kýr. iij. og. iij. asaudar kugilldi. þriu hundrud j flytianda Eyri. hundrads hross.

Tuo hundrud j Bokum. messufot. capitularia. ij. Glodar kier. Elldberi. kluck[u]r. iiij. Tiolld vm kyrckiu. alltarisklædi. ij. klakhogg. skriptt og krossar. iij. sär. stooll. munnlaug. kola. Bordsandur. iarnstykur. iij.

Sijra Biorn gaf hundrad j Bokum.

Jtem gaf hann Thorlaks lykneski.

Brýk. sloppur. kista olæst. spialld lectarar. ij. fontur. Biarnfell. kyrckiu läs.

Jtem .iij. ær og. v. saudir.

iv. Kyrckia j Haffrafellstungu.

J Hafrafells Tungu er prestz skylld. j ollu heima landi. skal Bondi fæda hann. og luka honum. iiij. merckur.

Kyrckia ä ku og. vij. hundrad j flytianda Eyri.

þetta jnnan kyrkiu. messuklædi tuenn. kaleykur. messu Bok vonda.

v. Hlijd.

Anno Domini M. ccc. sexagesimo. iiij°. var so mykid Gotz. kyrckiunnar j Bolstada hlijd.

Jnnan kyrckiu. Tiolld vm kyrckiu. sotdriptt. steintiolld. ij. messuklædi tuenn ad aullu. dvkar. ij. [oc. ij. klæde. ij. brijkar klæde. ein kola. glodar kier[1]). jarnstýka. kiertaklofui. mess-

[1]) [á spássíu með daufara bleki, og er ekki vísað inn.

ingar stýkur. ij. merki. ij. kluckur v. krossar. iij. forner. eirn gýlltur. Michials lykneski. Mariu skript. läs. sacrarium. munnlaug.

Land a Botnastodum halft. ix hundrut voru. kýr. vij. eitt hross hundrad.

Týund af. xj. Bæium. af so morgum lýsitollar. halffar Tyunder af. viij. Bæium. vr Bergstada þingum. þar sem meire verdur. enn Eyris tyund.

[Sýgurdur lauk sier hundrad j kyrkiuspioll . . . . . med þorgerde grimsdottur hundrad oc . . . .[1]).

vj. Bergstada kyrckia.

Kýrckia a Bergstodum ä allt heimaland. og asaudar kugilldi. vj. viij. kýr. iij. hross. iij. naut veturgomul. ix. hundrud j voru . . . . . v. hundrud jnnan veggia og lucktist hid sietta tiri mæle hlass nitgiæfss[2]). allann forsa dal. halfann framan ad riettum. kalfzEyri alla.

Jnnan kyrckiu Mariu skript. messuklædi med fustans hokli. kaleik. alltarisklædi. iij. Brýkarklædi eitt. alltaris dvkar. ij. krossar. iij. Mariuspialld. olafz lykneski. Thorlakz lykneski. Brigidæ lykneski. Glodarkier. messingar stýkur. ij. jarnstýka fyrer Mariu skript. sacrarium. munnlaug. paxspialld. kluckur. iiij. og bialla. fontz vmbunadur. munnlaug. kista læst. psalltari.

þar ä prestur ad vera. og taka j leýgu sýna halfua týund af. viij. Bæium. og þui meýri sem verdur. Eyrer kyrckiu tyund og minne. Enn halfar liggia ofann til Bolstada hlýdar. sä er býr ä Bergstodum tekur alla kirkiu tyund heima og af leyfstodum. prestur tekur af. v. Bænhvsum og halffkýrckium. xij. älnum fätt j. ij. hundrud. hann skal og taka half[a] mork vr Hola þingum.

Tyund [oc] heýtollur af. x. Bæium.

Lysistollur af. ix. Bæium . . . . . . xijc. er giord voru j stadarspiell [epter sögn Sueynz þordarsonar og vigdysar konu hans. sä sem[3]) keypte Bergstade ad Jsleyfe med þeim skildaga ad halfur forsa dalur skylldi fylgia Bergstodum ad allri eign. bædi

---

[1]) [með daufara bleki; [2]) [hér hefir upphafl. einungis verið skr. Sveirn þordarson, en það er svo strykað út og þetta sett í staðinn með daufara bleki.

jardar og haga. og hrýsa. oc allra landz nytia þeirra sem betra er ad hafa. enn vtan[1]) ad vera. framann til rietta fyrer austann. og þar gegnt firi vestann. vtan[2]) vpphogguid Gras fra Jonz messu Baptistæ til fiogra výkna. þann týma skal eý til beýtar leggia dalinn. enn skipi þess ã milli med iaffnadi. Hvsgiord var oc skild. þar sem hafa villdi j dalnum af Bergstodum. med þui skilyrdi. ad Bondi sã er j stafne byggie. skylldi fã saudamanne af Bergstodum hvsrum. kietil og Elldevid. dryck og vinnu þar sijnum monnum oleigis edur lata giæta sialfur. og hafa Eyrer ã. xv. saudi. Giellt naut skyllde vera med kvnautum j stafni huort sumar. ef Bergstada Bonde villdi. hefr eg sveirn þordarson med þessu skilordi keypt Bergstadi og forsadal af Jsleyfe. og sellt halle prest.

Herra Laurentius výgde kyrckiugard og lofade groptum.

xij. hundrud voru gior j stadar spiell. og skylldi þau nidur falla epter þui sem hann bæter.

vij. Blondudalz hola kyrckia.

Kyrckia j Blaundudals holum ã heyma land alltt. ij. ær og. xx. vij. kyr. ross. iij. hundrad j hafnarvodum [eodem anno[3]). halftt þridia hundrad voru.

Þetta jnnan kyrckiu. hokull. alltarisklædi. iij. alltarisdvkar ij. Elldberi. Glodarkier. kluckur. ij. krossar. iiij. Tiolld vm framm kyrckiu. og steintialld sæmiligt. fontz vmbunadur. sloppur og kãpa. Backstur jarn. Mariu lijkneski. og jarnstyka. Jons lykneski Baptistæ. Og dvkur Blamercktur. [kanalestur[3]). sacrarium. munnlaug. paxspialld. alltaris steirn bvinn. glergluggur. lytill kierta klofue. alltaris steýrn annar.

Bækur. Grallarar. ij. annar per usum og messu Bok. og tekur til ad Jola fostu oc framann til paska.

morck vax. mercki.

Jtem jardar reýtur fyrer handann Blondu medur vmmerckium.

Tekur prestur vtann gardz halff[a] fiordu morck.

Tyund. heytollur. lýsistollur af. vj. Bæium.

---

[1]) fyrst skr. ãn, en svo bætt framan við vt með daufara bleki; [2]) fyrst skr. vatn; [3]) [bætt við með daufara bleki. árið = 1364.

viij. Svýna watn.

Kýrckia a suijna vatne er helgud hinum heilaga petro. a þetta godz jnnan kyrckiu. krossa fiora. Mariuskript med hurdum. peturs lykneski og glitadur dvkur yfer. ij. stýkur med kopar. iij. med jarn. reykelsiskier. Elldberi. Sacrarium. munnlaug. handklædi. ij. fontz vmbunadur. Enn sacrarium einge og kierta stockur. paxblad. almarium lýtid. alltarisklædi. ij. og þridia med Balldurskinn. messuklædi ein ad aullu og hokull af Balldurskinne. dvkar. ij. mercki. tiolld vm alla kyrckiu. med vondvm dvkum. og einn tialldleppur. kaleykur. alltaristeinn. kluckur. v. og er Eyn lest. Bialla ein. skäler med tueým metum. peturs saga. Broddstafur.

þetta j kuikfie og voru. ij. kyr. vj. ær og veturgamall saudur. halfft va. c. voru. hestur. kista læst.

þar er prestz skýlld vpp j land. tekur hann heima j leygu iiij. merckur. vtann gardz. iij. merckur. og. xij. alner.

Tyund oc lysistollur aff. xij. Bæium med heytollum.

ix. Audkwlu kýrckia.

Kýrckia hins heilaga Johannis Baptistæ a audkwlustodum ä land j sliettärdal.

Messuklædi þrenn. sloppur. kanntara käpur. iij. alltarisklædi. iij. dvkar. iij. Blamerckter. kaleýk. tiolld vm alla kyrckiu. ferskieptur. iij. krossar. ij. med vnderstodum. Gylltur kross. þridie lyka kross. Mariu skriptt. lýkneskie Johannis Baptistæ. Zachariæ og Elizabeth. andries lykneske. hofud johannis. Glodar kier. kluckur. iiij. Glergluggar. xj. Eitt Biarnfelli. fontz vmbvnadur med fonte. jarnstykur. ij. sýlfur hirdsla lytil er geymist j corpus christi. Aspiciens Bok fra jola fostu til paska allar j tueymr Bokum. Lesbækur per annum. Jons saga Baptistæ. de sanctis Bok a sumarid med dominicum. iiij. skrär fänýtar. sýlke mercke og annad med sæi. sylffur kross med helgum domum. Ompull. vaxkietill[1]). ij. Tabula. ij. fota klædi. kiertta stýka j þrem hlutum. spiolld. ij.

allann reka ä hafuo mol. halfa saudhofnn j Bolstadar hlyd. asaudar kugilldi. kýr. jc. voru.

---

[1]) Svo hdr. = vazketill.

x. Mærstada kýrckia.

Kýrckia ä mærstodum ä halfa alfftveyde. til motz vid þingeyra. ä Hunavatnn. fiordung j hualreka og vidreka ad Tiorn og ad vatznesi. hinn sextandi hlutur j späkonu arffe.

Jnnan kyrkiu. krossar. ij. alltarisklædi. iiij. dvkar. ij. messingar stýkur. ij. skrýn med reliquiis. kluckur. ij. lestar. og bialla. Glodar kier. kola af jarne. Gler. fontz vmbunadur. kantara käpa. sloppur. lectare. sacrarium. olæst. Eitt Tialld j kyrkiu. annad steintialld vm kor. sotdriptt. laga songua Bok. sæmelig messo Bok. tekur til ad jola fostu. framm yfer midfostu. og þridia skýr Bok j selskinne. ij. skrär vondar. stolar. ij. — j. kýr.

prestskýlld vpp j land. og tekur heima. iiij. merckur. vtann gardz morck.

heýtollur og lysistollur og Tyund af. vj. Bæium.

þar er Einginn groptur.

xj. Grýmstungur.

Kýrckia j Grýmstungum er helgud Gudi oc hinum heilaga Nicholao.

Hun ä heima land allt og Torffustadi og Snudhlid ofann til merckidals. Grafarland. Sýrteýg. j saurbæiarland. þorhalldz stadi. og veýdar allar og afriett er þorhalldzstodum hefur fýlgt halffar LambaTungur vid Haukagil. selland sudur ä fialli.

Jtem. x. kýr. xxx. asaudar. ij. hross og eitt tuævett.

Jnnan kýrckiu. kiertastýka fyrer Nicholasi. messingar stýka. messuklæda leppar. iiij. og hokull vm framm. og fiorer alltarisdvkar. fimm alltarisklædi. Tiallda leppar vm alla kyrkiu. lesbok vm vetur. Graduale. messubok a vetur. vorbok ad song. og Nicholaus saga. Lesskrä de sanctis a sumarid. processionall. martyrologium. kaleykur. corporalia. iij. kluckur. v. og hin sietta lest. sloppur. käpa. skrijn. glergluggr. krossar. ij. Lykneski. ij. Elldbera skaptt. Glodarkier. kola. fontur. paxblad. Backstur jarn tuenn. mercki. ij. sacrarium. munnlaug. skrudakista med brotnu vælni.

Tueggia presta skylld ef mardar nups kyrkia liggur vnder. Enn ellegar prests og diakns. Lysistollur og heýtollur aff þorhallzstodum. Torffustodum. Haukagili. Saurbæ. BreckuTungu. Harsdals Tungu.

Eff heima eru. ij. prestar tekur huor halffa sioundu morck. Enn ef einn er sä. ix. merkur.

Kyrckiu dagur Dýonisius messo.

Saungbok a sumar de sanctis fra Jonsmesso [fram ýfer marteinzmesso[1]). SequentiuBok ad aullu de sanctis. alltaris dvkur Blämercktur. kross med tueymur lykneskium.

xij. Vndanfells kyrckia.

Kýrckia vnder vnderfelli ä allt heimaland. og Snæristadi. vidreki ad halfu vid Huams kyrkiu. halfur hualreki ad Geýtafelli. vij. kýr og viij. ær. x. hundrud voru. hundrad j vidi. iij. kierolld j jordu.

þetta er jnnan kyrckiu. ij. krossar. skrýn læst. alltarisklædi. iij. Brýkar klædi fornt. spiolld. ij. steýnd. fontur med kyrckiu sä. cantara kapur. ij. med salun. sälun fornt. Reýkelsis kier lest. kaleykur. messuklædi tuenn ad aullu. alltarisdvkur. sloppur forn. Tiallda leppar tueyr vm framm kyrckiu. kluckur v. Mariu skriptt. Nicholäs lýkneski. messuBækur. ij. saungbok ä sumarid de sanctis. fielytil lesbok. Einn psalltari fielýtill. Nicholaus saga med latynu. ij. hross.

Mercki. ij. med kyrckiu las brotinn. skrudakista forn og stor steindur kistill. kyrkiu kola. Sacrarium. munnlaug. stoll. mork. vax.

heýtollur og lysistollur af. vj. Bæium.

þar er prestz skylld og diaknz. liggia [til]. iij. Bænhvs. halff morck af huoriu. og halff kyrckia j asi. þar ä omagi ad vera.

xiij. Ars skers är kýrckia.

Kýrckia ad arsgeyrsa ä fimtan hundrud j heimalandi. fiordung veyde j kierum. halfa ana vpp fra þangad vid Audunar stadamenn. reka ä gnýstodum. halfann vidrekann og. vj. vætter af tuitugum hual edr meira. afriett ä Arnarvatzheýdi. med þessum vmmerckium. austur fra Hraungrund. so sem votn falla vestur af j milli Vydedals är og Oxn ar fyrer nordann enn hraungardur fyrer austann. a kyrckiann ad Arskers ä. fugla fiska og allt þad. sem til giæda er j jordu og ä j þesso takmarcki.

[1]) [á spássíu.

vj. kýr. Ross. iij. og. v. asaudar kugilldi. v. hundrud vadmala. veturgamallt hross.

þetta er jnnan kyrkiu. kaleykur. fiorar skrär. og sæmilig sequentia en fimta. alltarisklædi. iij. sloppur og stola. alltarissteinn. messingar stýkur. ij. bryk pentud. krossar. ij. Mariu skript. peturz lykneski. Tiolld vm kyrkiu. kluckur. ij. tuo kier med messing. Glodar kier. sacrarium fontur. og einn dvkur. kista olæst.

þar ä prestur ad vera. þar tekur hann heima j leýgu. iiij. merkur. vtann gardz. iij. merckur.

Tyvnd heýtollur og lýsistollur af. v. Bæium.

Kross spialld yfer alltari med vnderstodum. og glergluggur. Gudmundar lykneski. og hundrad er Jon gaf. halft huort kuiktt og voru.

xiv. Wýdedals Tunga.

Kýrckia j vydedals Tungu ä þridiung j heima jordu. þridiung j veydi j kerum. sydann af er fiordungur til askersär. og alla veýdi ad þridiungi fyrer Tungu landi. fiordung j[1]) fytia ofann frä kierum. fimm kýr. iij. asaudar kugilldi. vj. hundrud voru.

Jnnan kyrkiu. kaleykur. messuklædi tuenn med einum hokli. krossar. ij. alltarisklædi. iij. Glodarker. kluckur. ij. og lýtil ein. fontz vmbvnadur. messubok forn per anni circulum. mercke. Aspiciens Bok per usum. Jons lykneske Baptistæ.

Gýssur hefir jatad Mariuskript til kyrckiu med sæmiligum kosti. hundrad voru.

þar er prestz skylld. tekur hann heima. iiij. merckur. vtann gardz hundrad. Tyund. lysistollur. heytollur af. x. Bæium.

Sýra Eynar lagdi kyrckiunne kv med samþýcki herra Jons Byskupz. og Magnus Gýtsurarson er þar bio fyrer fiordung malms. vnder þui skilyrdi. at hann skal lata steýpa klucku jnnan fimm ara til kyrkiunnar. so stora sem su klucka er þar er adur smýdadest. og ad þessare klucku til fenginne. skyllde syra Eynar taka aptur kv sijna. hundrad er Jon gaf. halft huart kuiktt oc vara.

---

[1]) ä, hdr.

xv. Stadar Backe.

Kÿrckia ä Stadar Backa j Midfirdi. ä allt heima land. krokstadi alla. skarms holl. Reÿkia Tunga framm fra Grasi. x. hundrud j hwki. sextan kÿr. asaudar kugilldi. vj. med þeim tueÿmur. sem herra Jon Biskup lagdi kyrkiunne fyrer sÿlfurz-ros. Enn sÿra þormodur jatadi ad luka. vj. hestar og. iiij. hross. half morck fatt j tuo hundrud voru.

þetta jnnan kyrkiu. messoklædi. v. og brestur þar j messu serck einn. enda vm fram hokull einn. käpur þriar. sloppar tueÿr. alltaris klædi fiogur. Tiolld vm kyrkiu og Refuill. x. alna. sotdriptt. skrydingarkufl. kaleÿkar tueÿr. skryn. Graduale. seqnentiu Bækur tuær. Lesbækur per anni circulum. songbok de sanctis per anni circulum. nema a vorid. processionall. Capitularius med Hymnario. plenarium. Aspiciens Bok til paska. Laga songua kuer. ordo a veturinn. songbok de sanctis. Messu Bækur. ij. songBok fra Jons messo Baptistæ til Dyonisius messo. xj. skrar fornar ad auk. krossar fiorer. mariu skriptt. Jonz lykneske Baptistæ. skruda kista. Elldberi. Glodarkier. ij. fontz vmbunadur. sacrarium. glergluggar. iij. kluckur. iiij. messingar stÿkur. iij. jarnstÿka ein stor. aunnur lÿtil. mercki. ij. forme. lectare. og dvkur yfer formanum. Tabulum og brÿk. paxspialld. Bialla lÿtil. bärur med krossum. kierta klofue.

Tÿund. heÿtollur og lÿsistollur af. xiij[1]). Bæium. þar skulu vera prestar. ij. edur prestur og diakn. Burtsongr til half kyrkiu og til kyrkiu er huǒrn dag helgann sungid og til tueggia Bænhusa. . . .x. alner liereptz er gafst epter Thoru husfreÿiu. . . .

þetta lagdist j stadarspioll. epter sÿra þormod. vj. kyr. vj. asaudar kugilldi. Gelldfiar kugilldi. vj. Jtem j vadmälum. x. hundrud vǒru. Tiu hundrud j hafnar vodum.

xvj. Gnups kÿrckia.

Ad Gnvpe j Midfirdi skal vera prestur.

þessi liggia þangad Bænhus. a adalBoli. kollufossi. a Barckar stodum og rofu.

kyrckia ä. viij. kÿr. sex ær. hest og hross. iiij. hundrud voru.

---

[1]) 13, hdr.

þetta jnnann kyrckiu. tiolld vm þuerann kor. alltarizklædi tuo. brykar klædi eitt. Messuklædi god ad aullu. kluckur. iiij. krossar. iij. Mariu skriptt. Thomas lýkneski Byskups. messingar stýkur. ij. jarnstýka ein. Elldberi. glodarkier. mercki. kierta klofui. paxspiolld tuo. alltarisdvkur výgdur. fontz vmbunadur. Glergluggur. Lãga songua Bok sæmilig. Aspiciens Bok. Thomas saga. psalltari.

Tyund. lysistollur og heytollur af. xiiij[1]). Bæium.

Tueggia kroka holld j Arnarvatn. og skãlagiord med tueymur monnum.

Arnbiorn Bonde gaf kyrkiunne kaleyk og lãs fyrer kyrkiuna.

xvij. Stadar kyrkia j Hrutafirdi.

Anno Domini M°. ccc°. lx. jn transfiguratione domini. þa er Jon Byskup gisti ad stad. nefndi hann menn til ad lýta[2]) stadinn og kyrckiuna. var þar metinn ã fiogra hundrada Bot. og þa voru luckt syra Rafne er þa hiellt stadinn af portione. ccc. vm vj. ãr þau sem hann hafdi ã bvid stadnum. voru þad. iij. hundrud og kýr. og gafst med þoru pãlzdottur. og þeir smã hluter adrer sem fallid hofdu a fyrrsogdum týma. cc. voru og kýr.

Kýrckian a stad j Hrutafirdi ã allt heimaland.

þetta j rekum. fiordung fyrer Geýta holi j aullum reka. fiordungur alls reka ã þoroddsstodum. halffann reka a Backa. fiordungur j hualreka j salltvýk. a fallanda stodum fiordungur j aullum reka. hinn tolffti hlutur j hualreka fyrer fiardar horni. Eý eru sýdur renningar til nefnder og med huorium hætti sem a land kiemur.

Jtem j kuikfie. kýr. viij. þrettan ær og. xx. tueýr sauder veturgamler. naut veturgamallt. hross. ij. og hestur. xj. hundrud vôru. Legendu Bok sæmilig. fra paskum og til jola fostu. glergluggur.

þetta jnnann kyrkiu. Mariuskriptt. krossar. ij. alltarisklædi. ij. alltarisdvkar. ij. Reykelsiskier. Elldberi vondur. skrijn paxspialld. tiolld vm kor. Tialldtôtrar fvner seytian alner langer. kluckur. iiij. og þar af. iij. lestar. stolar tueýr. vax og Reykelsi. x. aurar. sex ãlner lierefftz. Broddstafur.

[1]) 14, hdr.; [2]) þannig hdr., = álíta = skoða.

þangad liggia tuo Bænhvs. þoroddstader og tannstader. Tyund. lysistollur og heytollur af fiortan Bæium.

xviij. [Melr j Midfirdi].

Anno Domini M°. ccc°. octogesimo ix° var so mykid Godz kyrckiunnar ä Mel j Midfirdi. sem hier seiger j Epterfaranda letri.

Kyrckia hinz heilaga Stephani ä Mel j Midfyrdi ä heima land allt. Eyiar ä Hrutafirdi. land ad Kolbreydsä. og j Saudadal. Brotalækur. land j Reýkeholum[1]) allt.

Jtem þetta j kuikfie. xiij. asaudar kugilldi. kyr xvij. xx. hross roskinn. og eitt tuæuett. xxx. veturgamallz fiär. xj. hundrud voru. þetta j mat. ix. vætter Smiörs. þriär vætter miols. vætt hualz. fiorar vætter skreýdar.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi fern. hoklar þrýr. yfer framm. Sloppar. ij. vonder. alltaris klædi fiogur. käpur þriär. fontz vmbunadur. mercki. Tiolld vm frammkyrkiu. kaleýkar. iij. Songbækur per anni circulum og lesbækur per anni circulum og ad messum. krossar. iij. lykneski fiogur. Elldberi. glodar kier. alltaris Bok. skrýn. Texte. paxspialld. kola. glergluggar þrýr. Tabulum. Mariu lykneski. kluckur. vj. og ein bialla. jarnstýka stor og aunnur lýtil. vax [og] reykelse. half fiorda mork. Bakstur jarn Broddstafur oc Bärur. munnlaug. kyrckiu kietill. kirckiu stýge. þionustu Budkur af sýlfri.

Jtem skog j Nordrärdal.

Ormur Snorrason gaf tueggia manna jferd j Saurbæiar solua fiöru. tradastad og hrossa beýt. sem þeim gagnadist.

Týund. heýtollur og lysistollur af. xx. Bæium.

Kyrckiu dagar jn festo firmini.

þar skulu vera .ij. prestar edur prestur og diackn.

Skog j Nordrärdal j medal svarta gils og Saudhvs lækiar og vppä fiallz Brýn. settu þessir menn god Takmörk med radi herra Jons Byskupz. sýra Grimur. er þä bio ä Mel og Liotur er bio j SveýnaTungum.

xix. Hvammur j Midfirdi.

Kyrckia hins heilaga Thomæ Erchibyskupz j huamme j Mid-

---

[1]) þannig hdr.: Reynsholum, Auðunarmáld; Reynihólum, Pétrs og Ólafs máld.

firdi ā kyr. iiij. og luka af einni kẏrckiunni arlega. xij. alnar. ær. vj. og veturgamall saudur. ij. hross og vij. hundrud voru og psalltari.

Jnnann kẏrckiu krossar þrẏr. alltaris klædi. ij. alltaris dvkar .ij. [er Snorre giefur til. forma skrift.[1]) heinge tiolld vm kyrckiu. fontz vmbunadur. merckí. ij. Elldberi. Glodarkier. Sacrarium. munnlaug. kluckur tuær. lesbok de Aduentu framm ẏfer jol. Saunghok ā sumarid de sanctis. ox ein. lẏkneski Thomæ Erchibyskupz. kyrckiu lās.

Þar skal vera heimilis prestur.

Þessi liggia þar Bænhvs til. a anastodum. ā Kara stodum. Enn til oss hefur ẏmist sungid verid af mel edur huamme.

Dedicatio Ecclesiæ in festo praxedis virginis.

Tyund. heytollur og lẏsistollur af. xij. Bæium.

xx. Breẏda Bolstadur.

Kẏrckia ā Breẏda Bolstad j Vesturhopi ā heima land allt. foss. Grund. Sẏda. Hundarhak. Almenning. þorgrẏms stadi alla. Sẏgrydarstadi. er sẏra Eynar Haflidason gaf þa er herra Jon Byskup vẏgdi kẏrckiuna. Olafs messu hina sẏdari. med þeim skilmāla ad þar syngiest æfinliga sālumessa artẏdar dag hanz fyrer sāl hans.

Þetta j kuikfie. iiij. oc. xx. kyr. sietyger asaudar. Tẏu veturgamler sauder. þriu kugilldi gielldra nauta. hros. viij.

viij. hundrud jnnan veggia. þriu hundrud voru.

Herra Eigill gaf þangad. xc. med þeim skilmāla. ad þangad skẏlldi kaupast kluckur tuær. og þessar kluckur keẏpti sẏra Ormar fyrer. xiij[c]. voru ādur fiorar kluckur.

Þetta jnnan kyrckiu med þui sem sẏra Haflidi gaf. vij. manna messuklædi. tueẏr hocklar vm framm med fustanz hokli. þeim sem sẏra Eẏnar gaf. vij. sloppar. kāpur. iiij. dalmadica ein. corporalia. vj. alltaris klædi. vj. Tiolld vm framm kyrckiu. dvkar Tueẏr. glitadur og sprangadur. sudarium. þionustu Budkur med sẏlffur. kaleẏkar þrẏr. Brẏkar klædi steẏnt og annad rautt. Brẏk oc Tabulum. er sẏra Eẏnar gaf. krossar. ij. smellter. og þrẏr hiner. lẏkneski. ij. Glergluggar fimm. kluckur. vj. og

[1]) [á spássíu með daufara bleki.

ein bialla. fontz vmbunadur. mercki. ij. Elldbere [og Glodarker[1]). kiertastýkur. ij. kierta klofvi. paxspialld. skrijn. kola.

Þetta j Bokum. Aspiciens Bok ad aullu til paska. Graduale med sequentium per anni circulum. og annar Gradall. messubok ad aullu og [med] collectis apostolis[2]) et Euangelijs. ordo Bækur. iij. per anni circulum. lesbækur per annum. sequentiu Bok. capitularius. Hymnarius. alltaris Bok. Saungbækur. iij. og sv hin fiorda sæmilegasta sem sýra Ejnar gaf oc Olafz saga sæmilig.

Þar skulu vera prestar tueýr. diäkn og subdiäkn. þar skal syngia dagliga messu og ottusong. syngia sälumessu .iij. daga j viku. ef rvmheilagt er. tuær messur dagliga vm langa faustu. hier til liggia .ij. Bænhvz og halfkyrkia ein og kýrckia sv er sungid [er] til huðrn dag helgann.

Týund og heýtollur og lýsistollur af þrettän Bæium.

xxj. Westurbopsholar.

Kýrckia j Holum j Vesturhopi er helgud Gudi og Jonæ Baptistæ. hun ä heimaland allt med ollum giædum .þeim sem til liggia. hun ä hamdýs výk halfa med aullum giædum. þeim sem þar ad falla jtolulausa.

Kyrckia ä messufot tuenn. tiolld vm alla kyrkiu. alltaris klædi .iiij. sloppur. kluckur .vj. Brýkar klædi .ij. Glodar kier. Elldbere. kyrckiu kola. munnlaug. paxblod tuo. þionustu Budkur med sýlfur. krossar .iij. Biorar .ij. fontz vmbuningar. mercke. Bækur. xij. dvkar .ij. Refill. lykneski. Biarnfell eitt. Mariu lykneski. Jonz lykneski. kyrkiu läs. Boka stoll. Glergluggur. messingar stýka lýtil. psalltari. lýka kullt. kaleýk. kantarakäpa. Tabula.

J Sængurklædum eitt hægindum[2]).

Þetta j kuikfie .v. kyr. ij. Ross. iij. asaudar kugilldi. c. voru og .xij. alner. jarnstýkur .ij. fyrer Mariu og Jonæ Baptistæ. Eyrnenn vidr j tueýmur husum. og einn vnderstockur.

Dedicatio Ecclesiæ in proxima die post festum francisci

Þar er tueggia presta skýlld. tekur heima prestur .iiij.

---

[1]) [upphafl. skr.: Glodar kier, en það svo strykað út og sett á spássíu með danfara bleki: og elldbere; [2]) þannig.

merkur heima þar j leÿgu. enn vtann gardz adrar .iiij. Enn olmusu prestur tekur .xx. alner hafnar vadar ā huoriu ari.

xxij. Tiarnar kyrkia a vatznesi.

Kÿrckia hinnar heilðgu Mariæ ad Tiorn. a alltt heima land. og allt land j Tungu og ā kolli. og ad Geÿta gili. audna jarder.

Kÿr .iiij. xij. ær. Ross eitt. voru hundrut .iij.

Þetta jnnan kÿrkiu. Tiolld vm kyrckiu. messuklædi tuenn. kluckur .iij. og hin fiorda brotinn. Glergluggur. krossar .ij. kross oc brÿk er sÿra Ormur gaf. kross stor er Bergur gaf. glodar kier. skrijn. alltaris klædi .iij. Brijkar klædi. fontur. psalltara skrā ein.

Sv er skÿlld ad Tiorn ad þar skal vera prestur. tekur hann heima j leÿgu .iiij. merkur. halffkyrkia ā Jllaugastodum. Bænhvs skÿlld ā Sauda dalz ā. ā valldalæk og hrossanesi. j saurbæ .iiij. messur og .xx. og morck j tijda offur. þar fylgier reki heima landi. halffuar flutningar. og fiordungur j ef rekur. halfann hualreka j arreka. og so flutningar. enn allan vidreka a Jllaugastodum. hinn tyunda huðr vætt j þridiungenum. j flatnefstodum. j aullum landz hluta. hin tyunda huðr vætt ef flutt er. enn j þridiungenum ef rekur. j vyk hin tyunda huðr vætt j fiordungenum. huort sem fluttur er edur rekur.

Lÿsistollur og heytollur af .xj. Bæium.

xxiij. Gunnsteinstader.

A Gunnsteinzstodum er Olafz kyrckia. hun a þetta jnnann kyrckiu. Mariu lÿkneske. Olafz lÿkneski. kross. paxspialld. kaleÿk. mercke tuo. alltaris dvkar .ij. kluckur .ij. og ein er obrotinn. kantara kāpa. messingar stÿkur .ij. munnlaug oc kola. fontz vmbunadur. Glodar kier. Tiolld vm kÿrkiu. lectari. kyrckiu stoll. Bakstur jarn. Reka halfann huals og vidar. ā doplur[1]). enn hola kÿrckia halfann. x. aurar voru. v. hundrud voru.

Þar er prestz skÿlld tekur hann heima þriar merckur og af tueÿmur half kÿrckium .iiij. merckur.

Lysistollur oc heÿtollur og tÿund af einum Bæ.

fimm hundrud halfft huort vara og hafnar vod. er Þorvardur prestur lagdi til kyrkiu giordar.

---

[1]) Þannig hdr.; deple, Auðunar máldagi.

xxiv. Hollttastader.

Kýrkia ä Holltastodum ä land j huamme. kyrkiu skard. heima land. hulfann fiordung j Geýta skardi med þessum vm merckium. j millum kambs þess er geingur af Holltastada fialli. og vt ad selhvamme. og austur til ausugilz. og rekstur[1]) j skardz jord til hagbeýtar. þar sem veigir liggia ädur.

Spākonu arfur fra vðr hinne fornu og austur thil deýlldar hamars. þā næst milli Rafnsär oc fossær. þa fra raudu skridu til hrafnz är. þa fra Ellisvýk til markz vid finnstadi. fyrer finnstodvm er fimmdeillt. og huerfa þrýr hluter til spākonu arfz. og tueýr til finnstada fyrer Arbacka. þā næst [er spakonu arfur ad øllum hluta er ecke a millum finnstada oc arbacka[2]). Jnn fra þorlaugar dis j midia selvýk.

Þetta ā hun j kuikfie. kyr .iij. hross .iij. xviij. ær.

Þetta j ofrýdu .vij. hundrud voru .vj. merkur vax.

Þetta jnnan kýrkiu. kross med tueýmur lykneskium. font kross. Mariu lýkneski. Nicholaus lýkneski. messuklædi tuenn. hokull og serckur vm framm. sloppur. kāpur .iij. fontz vmbunadur. alltaris klædi .iij. dvkar .ij. sprangadur og glitadur. Tiolld vm kýrckiu. mercki. Glodar kier. Sacrarium. munnlaug. messingar kietill. messingar stýkur. iiij. jarnstýka stor. Ellдberi. Brýkar klædi eitt. lýka ābreydsl. kiertastýka fyrir Nicholao. kluckur .iiij. og ein lest. stolar .ij. Glergluggar .iiij. kaleýkur.

Þetta j Bokum. psalltare med Lāga songua. Legendo Bækur .ij. per annum. messubok stor per anni circulum. aunnur messu Bok tekur Dominicale de Aduentu framann til paska. Sequentiu Bok. hymnarius. capitularius og handbok. saungbok fra niu vikna fostu og til paska. orda.

Þar er prestz skýlld. tekur hann heima fiorar merkur. ad skardi .iiij. merkur. j Eingihlyd .ij. merkur af tueým Bænhusum. tyund. heytollur. lysistollur af þrettan Bæium jnnan þinga. herra Eigell Byskup hefur vrskurdad.

xxv. Hoskulldstada kyrkia.

Kýrckia ā Hoskulldstodum er helgad hinni heilagre Guds modur Mariæ. og hinum heilaga petro postula.

---

[1]) hér er vísað inn: «ve» á spássíu, en hvað það á að merkja sýnist óvíst; [2]) [þannig á spássíu með daufara bleki.

Þar er tueggia presta skylld. sungid annann huorn dag helgann j Tungu. og tuær merckur kaupz. til Eyiar slÿkt hid sama .v. messur oc .xx. til Backa og mork kaupz. slÿkt hid sama j vatna huerfi. slÿkt hid sama a hafstodum .xvj. messur ä kÿrckiu Bæ. og slÿkt sama kaup .xij. messur thil manaskälar.

Kÿrckia ä allt heima land. holz land allt. þuerà alla. Sliettär dal allann fra kallda læk til marks vidur [nialstada[1]) menn. Enn spakonu arfur er fra vor hinne fornu. og vestur til dælldar hamars þa vestur milli Laxär og fossär. þa er fra Rauda skridu til Raffns ar. þa fra hellis vÿk til marcks vid finnstadi. fra finnstodum fimmdeillt. og huerfa[2]) þrijr hluter til spakonu arffs. og .ij. hluter til finnstada. fyrer Arbacka er spakonu arfur ad ollum hluta. Enn eci ä millum finnstada og Arbacka. þa næst jnn frä þorlaugar dÿs j midia Selvÿk.

J Späkonu arffe ä stadurinn a Hoskulldstaudum fimtunge minna enn helming.

Þetta er jnnan kyrkiu. messu klædi þrenn ad auk hokull. stola. handlijn. corporale med fodri. tueÿr kaleÿkar. alltaris klædi .vj. Brÿkar klædi .ij. dvkar .ij. og Tabulum. Bækur per anni circulum vondar. krossar fiorer. Mariu skriptt. og peturs lykneski. kapur .iij. fornar. yfer sloppar fiorer. Elldbere. Elldkier. fontz vmbunadar. vatnkietill. sacrarium. munnlaug. messingar stÿkur .iij. jarnstÿkur fiorar. Biarnfells slÿtur. kistur .ij. þionustu hvs med sÿlfr. skrÿn. kistill. Glergluggar. .vij. vax og Reykelse sio merkur. mercki .ij. Broddstaffur. kluckur fiorar. Tueÿr dvkar glitadir .iij. ovÿgder lectara dvkar. Brvn. Bakstur jarn. peturs saga. Mariu saga. Thomas saga.

Jnnan veggia .x. hundrud. sex hundrud j flytianda Eÿrer.

Þetta j kuikfie .xx. kÿr. asaudur .lx.[3]) v. sauder veturgamler. Ross .iij.

Tyund. heÿtollur og lÿsistollur aff .vj. Bæium oc .xx. greÿda fatækum monnum .ij^{c}.

fiordung allz reka j Bäsum. og þad meira sem meira proffast ad Benedicktt kolbeinsson hefur att.

psalltarar .ij. paxspiolld .ij. kugilldi og hundrad er herdÿs gaf. tapetum og lÿka sälun.

---

1) [fyrst skr.; Märstada, en það svo leiðrétt; 2) hra, hdr.; 3) 60, hdr.

Þetta ä stadurinn j kosti .ij. vætter skreÿdar. vætt smiors. vætt kiotz. Býtta skýrz.

xxvj. Späkonufell.

Kýrkia ad Späkonufelli er helgud heilagri Mariu Guds modur. og hinum heilaga Thorlaki og Joni postula.

Þetta jnnann kýrckiu. messuklædi .j. messubok per anni circulum. Graduale. skrýn med helgum domum. capitularius. psalltare. messingar stýkur .ij. alltaris steinn sæmiligur. krossar .iij. Mariu skriptt. kluckur .v. paxblød .ij. Glodar kier. merki eitt. Refill. alltaris klædi eitt. fontz vmbunadur. vax .xiij. aurar. stoll. lectari. lampi. Tabulum. Brýk. Thorlakz lýkneski. Refuill og Brvn.

Þetta kuikfie .x. ær og .v. kyr. hundradz kapall .xv. hundrud voru vpp j eignar hluta.

Týund. heytollur og lysistollur af .vij. Bæium.

Ogmundur prestur lauk kyrkiunne ad späkonufelli j stadar spiell kv og hundrad j hafnar vodum og .x. aura j vidi.

xxvij. Hof a Skagaströnd.

Kýrckia hins heilaga Olaffz kongz ad Hoffi ä halfft heima land.

Þetta jnnan kyrckiu. messuklædi .ij. og ottusaungs sloppur. kaleýkur sæmiligur. krossar .iij. jarnstýkur .ij. Olaffz lýkneski .ij. annad ä hesti. mercki eitt. Glodar kier. fontz vmbunadur. paxblad. Mariu lykneski. Christophorus lýkneski. Gudmundar lykneski .iiij. merkur vax .vij. hundrud voru .vij. kyr oc .vij. ær. fiska tollar. fiordungur af manne til midsumars. enn .ij. ef hann er allt sumar. hualtollur fra fossa[1]) og til deýlldar hamars hualvætt og syngia lofmessu. af huorium Bæ halffvætt skreýdar fyrer vtann foss æ. Enn af þrettan Bæium fyrer jnnann heýtollur. þar er prestz skýlld.

Kluckur fiorar og hin fimta brotinn. alltaris klædi .iij. Brýkar klædi eitt. einn Refuill vondur.

xxviij. Sioffar Borg.

Kýrckia ad Siofar Borg er helgud hinum heilaga Andreæ.

[1]) fossar, hdr.

Þetta ä hun jnnann kÿrkiu. Andres lÿkneski. mariu skriptt. krossar .ij. per usum Bækr .ij. Graduale. messu Bok de Aduentu til paska. Andres saga. hokull med Buchram og ä hlǫd. annar forn fustanz hokull. alltari[1]) .ij. cantara käpa. messingar stÿka og jarnstÿka sæmileg fyrer Andreæ. fontz vmbvnadur. Glodar kier. Elldberi. messingar kietill. stoll. paxspialld. kluckur .v. Tiolld vm kyrkiu. Tabulum. og Brÿk. psalltari. lÿka krakur. merki tuo. glergluggur. jarnkola.

Þetta vtann kyrkiu. allt land. asilldar hollt .v. hundrud voru .ij. asaudar kugilldi .iij. kÿr.

Þar er prest skÿlld j landi. tekr hann heima .iiij. merkur, vtann gardz .iiij. merkur.

Tÿund. lÿsistollur. heÿtollur af .vij. Bæium.

Anno Domini ꝏ⁰. ccc⁰. lxx⁰. septimo. var so mÿkid kyrkiu godz ad siöffar Borg. þa er herra Jon Byskup. og Sigvatur Bondi. og Jon son hanz reÿknudu .vj. hundrud voru. og .ix. aurar .ij. asaudar kugilldi. fiorar kÿr. og kÿr su sem sÿra Hallkiell gaf Andreæ postula. og luka .ij. fiordunga. smiörs ä Andres messo dag. fie Andries postula .ij. asaudar kugilldi og kÿr og fiortän aurar vôru .iiij. ær og .iiij. veturgamler sauder. hundrad voru er Arni gaf.

Anno Domiui ꝏillesimo trecentesimo octogesimo nono var reyknad Godz kirkiunnar ad siofarborg af Jone Sigvatssÿne. suo ad nu skal vera allt samt .xx. hundrud med þeim fridleÿka. sem fyrr seiger.

xxix. Huammur j Laxärdal.

Kÿrkia hins heilaga Olafz j huamme j Laxärdal ä halftt heima land. og alla stadi med rekum þeim. sem landi hefur fyllgt. kÿr. x. þriu asaudar kugilldi og gielldfiar kugilldi. og hross. Tiolld vm kirkiu. messuklædi ad aullu. og vm framm hokul. alltaris klædi .ij. lÿkneski .ij. kaleÿk. Glerglugg. kluckur .iiij. Elldberi. glodar kier. krossar .ij. Tabulum. Biarnfell. songbok per anni circulum. psalltarar .iij. paxspialld. Olaffz saga.

---

[1]) þannig hdr.

tuær merkur vax. fiska tollur vm allann skaga. fiordungur af manne allt sumar. og halfur fiordungur. vestur til Mana výkur.

Þar skal prestur vera. tekur hann heima j leýgu .iiij. merckur. vtann gards .iiij. merkur og .xij. alner.

Týund. heýtollur. og lysistollur af .vj. Bæium og .xx. fiskitollur vm allann skaga. fiordungur af manne til midsumars vestur til Mana výkur.

De sanctis Bok ā sumarid. commune suffragium. matutinale & missale ā minne Bok. Gudspialla Bok fra adventu de tempore og framman til paska. [refuill .iiij. alner oc .xx. oc er a kallamagnuss saga.........[1])

xxx. Fagranes.

Kýrkia hins heilaga Matthei ā Fagranesi ā alltt heima land.

Þetta j kuikfie. halfft fiorda asaudar kugilldi .vij. kýr. v. saudi veturgamla. Ross .ij. hundrud voru. hundrad j hafnar vodum. morck vax. tuær jarnstýkur og Brýk er sýra kolbeinn gaf.

Þetta jnnan kyrckiu. hokla .ij. messu serck. stolu og dvk. kaleýk lestann. krossar .ij. alltaris klædi .iij. Mariu skript. Nicholaus lýkneski. messingar stýkur .iij. Glergluggur. Benedictus lýkneski. kluckur .ij. tueggia kluckna Brot. psalltare. Euangelium Matthei. commune suffragium. missale ā Bok. fontz vmbvnadur. munnlaug. Broddstaffur. lýka krākur. stoll. mercki. Glodar kier. kyrckiu kola. Grallare.

Dedicatio Ecclesiæ in octaua johannis Baptistæ.

Þar skal prestur vera. Tekur hann heima j leýgu .iiij. merkur. vtan gardz. v. merkur.

Tyund. lýsistollur og heýtollur af fimtān Bæium.

xxxj. Glaumbær.

Kyrckia j Glaumbæ er helgud hinum heilaga Jonæ Baptistæ. hun ā þetta jnnann kyrkiu. tuenn messuklædi ad ollu. og hokull vm framm. cantara kāpur tuær. alltaris klædi .ij. med Balld[r]skinn. eitt med sindel. og hlodum .ij. med sæe. og hlod a audru. Messu Bok fra paskum til jola fostu. lesbok de sanc-

[1]) [bætt við með mórauðara bleki.

tis. fra Jons messo Baptistæ til jola. krossar .v. psalltari. Mariuskript. Jons lýkneske Baptistæ. Mich[i]als lykneski. peturs lýkneski. Ceseliu lýkneski. sæmiligir refflar .ij. vm framm kyrkiu. og .ij. vm kor. mercki .ij. Glodar kier. Elldberi. sacrarium. munnlaug. vatzkall. skruda kista olæst. kluckur .vij. . . . . . . stoll einn. fontz vmhuuadur.

[Þetta lagde S[ira] Thor . . . .[1]) Tabulum og Brýk. kierta stýku fyrer Mariu. vnder fodur[2]) .ij.

xxxij. Wýdemýre.

Kýrckia ä Wydemýre er helgud sælle Mariæ oc petro postula. hun ä land ä kyrkiu holi. og .ix. kýr .ij. asaudar kugilldi. eitt hross .v. hundrud j flytianda eyri.

Þetta jnnan kyrkiu. keleykur eirn. Messuklædi þrenn ad aullu. alltaris klædi. Messingarstýkur .ij. skrijn med helgum domum. kross smelltur .ij. mercki. kluckur .iiij. Biollur .ij. Mariu skript. mercki. messufata kista. kýrkiu sőr. cantara käpur .ij.

Þetta j Bokum. Graduale secundum ordinem. messubækur per anni circulum. Aspiciens Bok. aunnur saung Bok per anni circulum . . . .

xxxiij. Reyker j Tungusueýt.

Kýrckia ad Reykium er helgud hinum heilaga Michaele.

hun ä .vj. kýr .iiij. asaudar kugilldi .vj. ross .ij. hundrud voru. Geýrdys gaf . . . . . .

Þetta jnnann kyrkiu. Messufot ein. Bækur .iiij. alltarisklædi .iij. kista læst. Tiolld vm alla kyrkiu. krossar .ij. Michials lykneski. kluckur .v. Lyka abreýdsl. Glodar kier. Elldberi. vatzkietill. sacrarium. munnlaug. mercki .ij. glergluggur. kaleykur. Mariu skriptt.

Þar skal prestur vera. tekur hann heima j leygu fiorar merkur. [j dal .iiij.[3]) merkur.[4])

Tyund. heytollur og lýsistollur af .x. Bæium.

Dalkur Bondi giordi Bok Graduale. samsetta med sequentiur. og þar med kyriall. var þessi Bok metinn fyrer fimm

---

[1]) [bætt við með daufara bleki, og sýnist þó vanta nokkuð; [2]) sýnist svo, en er þó ekki vel ljóst; [3]) 4, hdr.; [4]) [bætt við með daufara bleki.

hundrud. [oc þar i gaf hann thil kyrkiunnar .iij. hundrud med Bǫrnum sijnum.[1])

xxxiv. Mælefells kyrckia.

[Anno Domini .M. ccc. lx. octavo var svo mikid gotz Mælefells kyrkiu sem hier filger afreiknadre allre portione þeirre sem falled hafdi vmm þa .xv.[2]) vetur sem syra þorvalldur hielltt stadinn.

Jn primis.[3]) kyrkia ad Mælefelli er helgud hinum helgum Nicholao.

hun ā allt heima land. starastadi. halfa brvnastadi. siettung j vỳkar londum. fiordung j rekum a kieffla Backa.

Þetta j kuikfie. halfft siounda asaudar kugilldi .xiij. kyr .iiij. hross .iij. naut veturgomul. xvij. saudir veturgamler. þriu hundrud voru. hundrad j hafnar vodum .iij. hundrud jnnan veggia. sālun fornt. suo gott sem .ij. ær.

þetta jnnann kyrckiu. Messuklædi forn ad aullu. kāpur .ij. sloppur. kaleỳkar .ij. Tyda Bækur per anni circulum. psalltarar .iij. forner. Nicholaus saga. se[y]tian merkur vax. kyrckiu sār med vmhunadi. Elldberi. Glodar kier. kyrckiu kietill. kierta stỳkur. iiij. munnlaug. krossar .iij. Mariu skript. lykneski .iij. Tiolld vm alla kyrckiu med dvkum vtan vm þuera kyrkiu. kistur .ij. alltare .iiij. Brỳk og Tabulum. Brykar klædi. sotdrifft. paxspialld. lectare og dvkur .iiij. kluckur .iij. Broddstafer .ij. glergluggar. Bakstur jarn.

þar er tueggia presta skylld. tekur hann heima j leigu .iiij. merkur af .iiij. Bænhusum .ij. merkur. Enn annar prestur tekur af Lỳtingstodum .iiij. merkur .ij. merkur aff Haffgrimsstodum. og tueymur Bænhvsum mork.

Tyund. heỳtollur. lỳsistollur af .vj. Bæium.

iiij. hundrud stodu epter er reyknudust j portionem og x. aurar.

xxxv. Goddala kyrckia.

Kỳrckia ad Goddolum er helgud hinum[4]) heilaga Nicholao. hun ā allt heima land. Tungu halz. viij. kyr. xvij. ær.

---

[1]) [bætt við með daufara bleki; [2]) 15, hdr.; [3]) [bætt við á spássíu með daufara bleki; [4]) strykað yfir þetta orð.

xviij. veturgamla saudi. vj. hross og siounda tuævett. xvj. hundrud vöru og hafnar vodum[1]). iij. hundrud j Bvsbuhlutum jnnan veggia.

Þetta er jnnan kyrckiu. skrijn med helgum domum. krossar .iij. einn lestur. Tabulum Bok. messingar stýkur. ij. [alltariss klæde fiegur[2]). lýkneski Nicholasar Býskupz og jarnstýka fyrer Margretar lýkneski og ýferdvkur og stýka yfir. Glodarkier. Elldberi og Bakstur jarn. ij. merkur vax. [ein Reykelsis. kistur[3]) ij. olæstar. kluckur. iiij. sacrarium. munnlaug.

Þetta j skruda. messuklædi fern ad aullu. og vm framm. ij. hoklar. cantarakapur. ij. yfer sloppar. iiij. vonder. alltarisklædi. iiij. dalmadýka. Brykarklædi. merki .ij. fontz vmbunadur. kaleýkur og kier bvid.

Þetta j Bokum. Commune. Capitularius. Gudmundar saga. Nicholaus sogur. ij. Grallarar. ij. handbok. Aspiciensbok. vor Bok. kuer de tempore og aunnur skrã. sumar Bok de sanctis. Psalltarar. ij. ottu saungua kuer. Burtsongua Bok. Martyrologium. Latinu Bækur. ij. sermons Bok. Sequentiu Bækur. iij. Lesbækur. iiij. per anni circulum. Messubækur de sanctis. Messubækur de tempore. ij. til paska. Dominicale a sumarid ad processum. ij. aurar. artijdaskrã.

Registur yffer þessa Maldaga.

A.
Audkula ix.
Asgeirsaa xiij.

B.
Bergstader vj.
Blöndudalsholar vij.
Bolstadahlyd v.
Breidebolstadur xx.

F.
Fagranes xxx.

G.
Glaumbær xxxj.
Goddaler xxxv.
Grymstungur xj.
Gunsteinstader xxiij.

H.
Hafrafell iiij.
Hof a Skagaströnd xxvij.
Holltastader xxiv.
Hoskulldstader xxv.
Huammur j Laxärdal xxix.
Huammur j midfirdi xix.

M.
Maarstader x.
Melstadur xviij.
Mælefell xxxiv.

N.
Nupur j midfirde xvj.

P.
Prestholar iij.

R.
Reyker j Tungusveit xxxiij.

S.
Saudanes j.

[1]) þannig; [2]) [bætt við fyrir ofan línuna; [3]) [enn Reykelsiskistur, hdr

Sioarborg xxviij.
Späkonufell xxvj.
Stadur j Rutafirde xvij.
Stadarbacke xv.
Sualbard ij.
Suynavatn viij.

T.
Tiorn ä Vatnsnese xxij.

W.
Vesturhopsholar xxj.
Undenfell xij.
Vydedalstunga xiv.
Vydemyre xxxij.

---

150. 18. Juni 1361 i Björgvin.

Réttarbót Hákonar konungs Magnússonar um rétt Björgynjarkaupmanna til þess að sigla suðr og norðr með varning sinn um endilangan Noreg og til skattlanda Noregs konungs.

AM. Dipl. Norv. Fasc. XXXV, 10, vidimus á skinni frá 12. Júlí 1361; AM. 330. Fol. á pappír c. 1600, og er hér tvisvar = B og B*. Norges gl. Love III, 181—82.

Om frij seglatz[1]).

Hakon med guds naad Noregs konongbr sændir ollum monnum þæim sem þetta bref sia edr hôyra quedio guds ok sina. Ver uilium at þer vitir at jnlenskir kaupmen j Biorghvin kerdo firir oss ok rade varo at jmisir varer vmbodz men hafua hindrat þeim j kaupferdum þæira ok hafua lakt a þa nokrar so þynghslir þær sem æi varo adr[2]) a laghdar j þæira forældra dagha. Nu sakar vara bæstra manna bænestadar ok so saka[r] þæira hôfuesko ok goduilia er þæir gerdo oss nu af rettom kærlæika[3]) j vare þurft ok rikesens naudsyn þa hafum ver lofuat þæim at sigla med sinum varnegh sudr ok nordr j varo riki ok till skatlanda vara med sinum varnegh ok frealslegha kaupa ok sæilia j ollum þæim stodom sæm loghbok vattar ok varer forældrar hafua skippat ok siduane forner ok gamall retter sæghir till.

---

[1]) aptan á vidimus með hendi frá 15. öld; Vidimus er svo: Ollum monnum þæim sæm þetta bref sia edr hôyra sænda Gunnar Hiarandarson loghmadr j Biorghvin. Æirikr Oghmundrson ok Arne Iuarsson radzmen j þæim samastad quedio guds ok sina. Mer vilium ydr kunnigkt gera at mer saam ok ifuir lasom bref vars vyrduleghs herra Hakonar Noreghs konoghs med hans hæilu ok vskoddu jnsigli so vattande ord eftir orde sæm her seighir; [2]) adr, sl. B*; [3]) kerlekium B.

þui[1]) firirbiodom ver fulkomlegha ollum monnum ok æinkanlegha syslumonnum varom ok þæira vmbodzmonnum ok varom þæssa vara skippan ok goduilia at hindra edr talma firir adrnefndum kuplyd[2]) j Biorghvin nema huar sæm þæt gerir vili sæta vare sanre oblidu ok a ofuan suara oss fullu brefua brotte firir hueria græin[3]). Var þetta bref gort j Biorghvin a freadaghen nesta eftir Botholfs voku a setta are rikis vars. Herra Peter æiriksson[4]) canceler var jnsiglade[5]) oss sialfum hiauerandom[6]).

Þrjú innsigli hafa verið fyrir vidimus; 1. og 2. er enn fyrir, en hvorttveggja brákað.

---

151. 25. Juli 1361. á Þingeyrum.

Prófentugjörningr Árna bónda Bárðarsonar og Árngríms ábóta Brandssonar á Þingeyrum.

AM. Dipl. afskr. Nr. 477, tvær afskriptir a) með hendi Arna «ex apographo, sed mutata literatura: Collatum cum altero apographo», og er henni hér fylgt; b) «ex binis apographo». «Eg veit nu ei hvadan eg hefi haft þessi tvo apographa, Eg meina annars fra Breidabolstad i Vestarahopi. Annars finst þetta bref ei medal þeirra skiala er prestur þar hefur lated til samans skrifa i eyna bok 1680. hveria eg til lans hafdi 1704. og excerperade þar ur þad mier þienadi. Ecki helldur er þad medal þingeyra originalanna. NB. þad mun hafa vered a medal þeirra documenta sem Lauritz logmadur sendi um Sigridarstadasand. og kanske önnur Copian medal þeirra er Sr. Olafur sendi i malinu. Lögmadurinn P[all] J[onsson] W[idalin] veit þar eckert af. NB. Lauritz lögmadur ma hafa halldid þvi til baka, þegar hann hin sendi, eda rettara, þad ovarlega epter orded i documentum um Melasandenn, þvi þad finnst i Copium Ara Þorkelssonar». «Þetta bref er skrifad epter skiölum breidabolstadarkirkiu j Vesturhope er Sr. Olafur sendi til Kaupenhafnar». «Þetta bref mun skrifad vera ur þeim processum sem Lauritz lögmadr hafde vid Sr. Olaf Þorvardzson um Sandinn hvar af eg haft hefi 2 Examplaria: eitt fra Lauritz lögmanne. og annad

---

[1]) Jtem B; [2]) kaupliid B; [3]) þessa b. v. B, B*; [4]) Eiríksson sl. B*; [5]) Hér endar B; [6]) Hér kemr í A niðrlag af vidimus: Ok til sannynda her vm settum mer var jnsigli firir þetta transcriptum er gort var j Biorghvin a manadaghen nesta eftir Knutz voku a þui are sæm fyr sæighir. Í AM. 331. Fol. og Stockh. Sk. 31, R. 4, No. 14. Fol., sem bæði svara til B* stendr að lyktum ártalið m. ccc. v., en það er rangt.

fra Sr. Olafe.» «Originallenn ma vera hia Lauritz lögmanne enn nu. og gleymst (kanske hia processenum) þa hann mier hin brefin liedi.» AM. Nr. 277. 4to frá 17. öld bls. 13—14; IBfél. 79. 4to bls. 370—71 c. 1680 eptir transskripti frá 1624. Ártal bréfsins er vilt í öllum handritum.

[1]) Jn nomine Domini amen.

giordezt [suo fellt[2]) profentukaup a millum herra Arngrims[3]) abota a þingeyrum af einni alfu med samþycki sinna[4]) conventubrædra[5]). enn af annari Arna bonda[6]) Bardarsonar[7]) at svo fyrer skildu sem hier greiner. at fyrrnefndr Arne gaf med sier til þingeyra til æfinlegs framfæris iord halfa i Asbiarnarnese i Videdal. og þar med tvo hlute i iordunne Melalande. med ollum þeim gognum og gædum sem þessum iordum hefur fylgt at fornu og nyiu. og hann vard fremzt eigande at[8]) tilskildum ollum reka hvala og vida sem halfu Neslandi og tveim hlutum i Melalande til heyrer. Sagdi adrgreindr[9]) Arne. at Nes ætti skog og iord alla vestr yfer biorg at læk þeim er þar fellr. og svo vestr at þrælagotu og steini þeim er þar er og kalladr er kerling. og svo riettsýnis[10]) ofan i kyrdæli[11]). og rettsýnis[12]) or dælinni[13]) og sudr i Hlifatiorn[14]). og svo or tiorninni og ut i hop. Enn hier i mot skildi fyrrnefndr[15]) Arne sier sæmilegt bord af stadnum og tvituga vod arliga og iij[16]). stikur lierepts. skylldi klaustrid a þingeyrum eiga alla peninga adrgreinda epter handabandit. en Arne koma[17]) a profentuna þegar hann villdi. Voru þesser kaupvottar: þorgrimr Valeriansson[18]). Nikulas Hialmsson. Einar Biarnason og Eyolfr Vilhialmsson. hverer[19]) sin innsigle settu fyrer þetta profentu bref er

[1]) Borgarbrief firer þridiunge af melatune huar af sia ma ad þyngeyra menn hafa alldrei att utan þann hlut af Melatuni. Datum 1321. Adalbrefed liggur a þingeyrum 79; [2]) [soddan (!) 79; [3]) Asgrims(!) 79; [4]) þeirra, orðam. í a, b; [5]) conventus- a; conventis 79; [6]) 79 og orðam. í a, b; [7]) Arni vill leiðr. og hafa: bardasonar; [8]) ad b. v. 79; [9]) -nefndr, vill Arni leiðr.; [10]) a, b; riettsyne 79; [11]) a, b; kyrdale 79 og svo leiðr. Árn; [12]) a, b; riettsyne 79 og svo leiðr. Arni; [13]) a, b; Dalene 79; [14]) Hyfartiorn, b; [15]) hdrr.; Arni vill leiðr.: greindur; [16]) þriar 79; [17]) a, b; komenn 79; kome, leiðr. Arna; [18]) þannig 79; Vilhialmsson a, b; [19]) ad b. v. 79.

skrifat var a þingeyrum fostudaginn fyrir olafsmessu fyrri. anno domini [ꝏ. ccc. lxj[1]).

---

152. **18. August 1361.** **i Viðey.**

Urskurðr Snorra officialis Þorleifssonar um að allir búprestar og skattbændr greiði osttoll til Viðeyjarklaustrs í svo víðu takmarki, sem forn vani hefir verið.

AM. 238. 4to bl. 41 á pappír skr. c. 1570 (Bessastaðabók); JSig. 143. 4to bls. 121—23 á pappír skr. c. 1696; Landsb. 115. 4to (bréfasafn séra Jóns Haldórssonar).

Domr um ostoll[2]).

Ollum godvm monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sender Snorre prestur þorleifsson officialis heilagrar Skalholltz kirkiv kvediv gudz ok sina.

ydur sie kunnigtt at ec hefer sied ok yfer lesid opit bref virdvligs herra Jons Halldorssonar med gvdz nad biskup[s] j Skalhollti ægiætrar minningar med hans heilv ok oskoddv hanganda insiglle. j hvoriv hann bydur vnder hlydne avllvm bvprestvm eigi sidvr enn leikmonnum innann þess takmarks sem hefd og forn vani gengvr til at lvct hefer verit j fyrstv kirkivnne j skalhollti osttollvr. enn nv sidann skalholltz kirkiu formadr gaf þenna toll klavstrinv j videẏ fyrrnefndan

---

[1]) [ꝏ. ccc. vicisimo (vigesimo) primo, a, b, «forte corrig. LI. vel LXI» AM.; MCCCXXI, 79. Við ártalið gerir Arni þessa athugasemd: «Ef Biörns ã Skardzã chronologia er rett, þä verdr arstaled i þessu brefi ad vera 1351. eda 61. Origiualleun kyuni best ur þessu ad greida. 1321. er þad eius i þvi apographo er eg hefi fra Ara þorkelssyni. Jtem stendr 1321 i Sirpn Arna Gislasonar». Ártalið getr ekki verið 1321, því að þá er Guðmundr ábóti á Þingeyrum; ekki getr það heldr verið 1351, því að Arngrímr er samkvæmt Gottskalksannál vígðr til ábóta að Þingeyrum á Laurentínsmessu (= 10. Aug.) það ár eða nálega þrem vikum síðar en bréfið væri dagsett ef það væri frá því ári (22. Júlí). — Transskriptarvottorðið í 79 er svo:

Medkiennnmm uid efterskrifader menn S. Halldor þorsteinssou og Gudmnndur Havardsson ad vier hofum sied og yferlesed so latande gamallt kalfskinus bref ord firer ord sem hier firer ofan skrifad stendur a Þyngeyrum 17. Februarij Ao. 1624.

[2]) oststolla 143.

toll til vppreistar. at lvka nefndv klavstri æfinliga med godvm skilreida. svo [oc] eigi sidur hefer sira gudmundur gilsson j sierligv vmbodi herra Gẏrdz biskups vrskvrdat at aller bvprestar ok stattmenn[1]) j svo vidv takmarki sem at fornv hefer verit. skvlv lvka nefndan toll oc svo micin sem fornn vani er til videẏar klavsturs ok enn erv þeir svmer at bædi villia lvka seint ok illa þenna toll: Enn af þvi at biskupin[n] hefer bodit vnder hlydni avllvm ok sierhverivm at lvka opt nefndan toll jafnnvell leikvm sem lærdvm þa fẏrer stendur ec svo at hann hefer þetta reiknat svo sem adra stadarins eign. ok þvi sier ec ecki annad enn þeir felli æ sig bann ok forbod heilagrar kirkiv er þessvm tolli hallda med þrioskv ok jllvillia ok eigi villia lvka sina eignn klausturzins j videẏ forna ok nẏia. þadann af er vmbodz madr klausturzins heimter edur krefur nefndrar skvlldar. og þvi j gvdz nafni Amen seiger ec Snore prestur þorleifsson fir nefndur[2]) med laga vrskvrdi ok fvllv doms atkvædi alla ok sier hvornn jafnnvell lærda sem leika millvm þeirra takmarka sem forn vani er til. at osttollvr hafi lvkst til videẏar klavsturs. skẏllduga hann at giallda vp[p] fra mariv messv env sidare þegar vmbodzmadr af optnefndv klavstri heimter. svo framt sem þeir villia eigi fella æ sig forbod oc stridv heilagrar kirkiv. oc lvka þo klavstrinv j secktt hier a ofan. iij merkvr. svo [sem] firir annad tivndar halld. ok til sanne[n]da hier vm setta ec mitt officiolatus insiglle firir þetta bref er giort var j videẏ xv kalendas septembris Anno ꟿ° ccc° lx primo.

---

153. 1362.

Bréfságrip um Hraunsfjörð.

AM. 252. 4to bls. 51, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 11, séra Jón Haldórsson c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1546 og Nr. 1652.

Hraunsfiördur[3]).

Eẏnar þorlakzson gaff j testamentizgiöff sijna Helgafellzklôstre jördina Hrönsfiörd og skilde a hapa omagauist. Anno 1362.

---

[1]) stattm̄, 238; stättmenn 143 (= skattmenn); sättmenn 115 og setr á spássín: «forte legendum leikmenn»; [2]) fyrnefndann 238, 143; sl. 115; [3]) 430.

154. [1363 eða fyrr].

Skrá um illa daga.

AM. 350. bl. 148a—b skb. skr. 1363 (næst á undau er sættargerð Eiríks konungs og Árna bps. 1297; næst á eptir a) um sjáarföll, b) austrvegsvitringa, c) heimsaldra, d) dómadagsundur, e) biskupsumboð (1334). f) statúta Páls erkibiskups 1334); AM. 137. 4to bls. 4 skb. c. 1400 (rotið); AM. 173D. 4to Cb skbl. c. (brot). Add. British Museum 11, 242. 4to bl. 67a á pappír skr. 1543—93 (syrpa séra Gottskálks í Glaumbæ). Þetta er að vísu ekkert fornbréf, heldr uppteiknan til fróðleiks, sem þykir vel mega eiga heima í þessu safni, og er hér miðað við Jónsmessu Hólabiskups og Þorláksmessu.

Her greinir um dismala daga[1])

[Tueir ero þeir dagar i huerium[4]) manadi er at bokmali kallaz[2]) [dies mali. enn þat þydiz illir[4]) dagar. þat er ein stund a ser[3]) huerium [þeira er onyt er til allra lækninga[4]) þeira sem menn vænta ser heilsu [af. nema Gud. vili med iart[4])egnum græda.

Hinn fursti af þeim [er hinn viij^{ti}. dagr iola. hin níunda stund.

annaR er palsMessa. ok hin[4]) [vj^{ta}. stund[5]).

J [februario er hinn næsti[6]) [dagr. eptir blasius Messo ok hin[4]) viij^{ta} stund.

annaR ij. nattum fur [petrs Messo. ok hin x^{da}. stund[4]).

J marcio fursti dagr. ok [fursta stund.

AnnaR v.[4]) nattum eptir mariu Messo. ok ǫnnur [stund.

J aprili vj. attum[4]) eptir ambrosius Messo. ok hin fursta [stund.

AnnaR iij. nattum fur[4]) jons Messo hola biskups. ok hin xi^{ta} [stund.

J maio krossMesso. [ok hin vj^{ta} stund.

annaR urbanus Messo. ok [hin x^{da} stund.

J iunio in festo[4]) [medardi ok gilldardi[7]). ok hin [setta stund.

AnnaR. einni natt[4]) fur botolfs Messo. ok hin iiij^{da}[8]) [stund.

---

[1]) vm dies mala 173; [2]) heita 173; [3]) sl. 173; [4]) [vantar í 173 (rotið úr); [5]) [ellifto stuud 173; [6]) [februarium er uæstur 173; [7]) [svo 350 og er rétt; mediandi og bilidardi 173(!); vildardi 137; [8]) fiorda 173.

J iulio ij. nattum eptir[1]) translacionem benedicti. ok hin [xijta stund.

annar in festo[1]) marie magdalene. ok hin[2]) xjta stund.

J augusto hinn fursti. ok hin fursta stund.

Annar in festo felicis. ok hin vijda stund.

J septembre ij. nattum eptir Egidius Messo og hin þridia stund.

Annar in festo Mathei apostoli ok evangeliste. ok hin iiijda. stund.

J octobri einni natt fur festum fransisci. ok hin xda. stund.

Annar in festo seruini. ok hin xixda. stund.

J nouembre. einni nátt fur leonardus messv ok hin viijda. stund,

Annar ij. nattum fur andreas Messo. ok hin vta. stund.

J decembre ij nattum eptir nocholas Messo. ok hin xixda stund.

Annar einni natt fur thorlaks Messo. ok hin vjta. stund.

---

155. 22. Februar 1363. á Þingeyrum.

Testamentisbréf Benedikts Kolbeinssonar.

AM. Dipl. afskr. Nr. 447 »ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime« (AM.). Innsiglunum lýsir Árni og fylgir uppdráttr af broti úr innsigli Benedikts og séra Orms. »Þetta Testamentis bref er ritad med riett godri settri skrift: krokalansre, miklu betr enn flest oll þeirrar tidar bref. Utan a brefinu stendur med gamalle hende þo ecki so gamalle sem brefid er: hafna bref oc grundar bref. Jtem annarstadar utan a brefinu med hendi nockru nyrri enn hid efra: hafnar bref grundar bref og hrysa bref. Um skilning a þessum titulis er efasamt, hvort med þessu brefe hafe fordum i byndine bunden verid onnur bref klaustursins sem hliodad hafe um þessar jarder, eda og þessar jarder sieu þær sem Benedikt hefer giefed klaustrinu fyrer utan partenn i Hofnum, so sem af testamentenu rada er, ad hann hafe klaustrinu meira i jordu giefid« (AM.). Afskriptir af bréfinu í AM. Nr. 277. 4to bls. 4—6; AM. 280. 4to bls. 163—67.

Jn dei nomine amen.

Ek benidict kolbeinsson heillar skýnsemdar oc oskaddrar

---

[1]) [fúið úr 173; [2]) hér endar brotið í 173.

samuizku oc med ollu okrankr j lifinu þackar med aluarligri astundan hugskotz oc tungu allzualldanda gudi faudur oc syne oc helgum anda sina margfallda miskunn mer veitta þo at vuerdughum j morgum veralldarinnar farsæligum lutum med heilsu giofum oc audæfa leidande mik med ifer uættis millde toruelliga stiga oc torfæriliga uegi utanlandz oc innan. sua æ sio sem a landi. þui ser ek mer ecki iamskylldugt sem ollum audrum kristnum monnum firer þessar þinar astgiafer drottinn minn oc allar adrar þær sem ek hefer audlaz j andligum lutum oc veralldligum. En firer salinne sua at bua at hon mætti þann fagnadin fæ sem guds vinum er firer buinn j endalausre gledi oc þui vil ek ei ominnigr uera þeirrar skipanar sem testamentum heiter oc huerr kristinn madr er skylldr at gera sa er efne hefer till oc ei er undantekinn j guds logum at gera megi. Ok med þessu minu testamento sem her fylger gef ek gudi almattigum sem vernd oc uardueizla er allra kristinna manna. sæl mina med aullum minum likams vitum limum oc lidum oc aullu þui sem mer till heyrir æfinligha oc timanliga. Her med kys ek likama minum legstad at thingeyrum j stopplinum þar sem borgilldr hustru min liggr adr firer. Ok her till stadfesti ek till æfinligrar eignar þæ peninga sem ek hefer adr firer longum tima afhendat þui sama klaustri sua sem eina spiru lokada oc enn nockur hundrud aunnur. er ek hefer þangat lagt stadnum till eignar. Jtem gefr ek klaustrinu stadfastliga till fullrar oc æfinligrar eignar þria luti i hafnar londum æ skaga ut med ollum þeim lunnendum gaugnum oc gædum hualreka oc uidreka eggueri selueri smafiskaueidi oc ollu þui er nefndar iarder hafa ætt oc þeim hefer fylgt at fornu oc at nyiu. Eignaz klaustrid optnefndar iarder epter mik andadan. jtem bidr ek herra abota oc alla hans conuentubrædr at ærtidar minnar minniz med sælutidum oc salumessu um þes abota daga er mik sẏngr till molldar ef ek aundumz i ueralldar klædum ella treyster ek in subfragijs hins blezada benedicti oc uerdi þa eptir guds skipan. Jtem klaustrinu at stad i Reyninesi gef ek atta hundrod halft i huikfe tuau hundrut i kosti. onnur tuau i kaupeyri med somu grein sem fẏr. Jtem i minning tiu laga bodorda drottins mins sem ek kenni mik i morgu brotid hafa tiu prestum tiu aura huerium til salumesna firer minne sæl oc borgilldar minnar faudur mins oc modur oc

þeirra fleire sem guds miskunn vill at niotandi verdi. Jtem fimm hundrod fatækum yferferdar monnum edr huslegu innan siaundar halft huort j koste edr klædnadi. Jtem fimm hundrut frændum minum fatækum oc þurbtugum i uaurueyri. Jtem aull þau ornamenta sem ek hefer lagt til kirkiunnar a kulu edr mardargnupi edr huar sem þat er uidara þar sem profaz ma þa skal þat kirknanna eign at frialsu æfinliga. kunne sua skiott till at bera um mina framfor at ek gera eigi ʀæd firer hueria minning sa prestr skal hafa er mik oliar þa skal þui rada logligr arbi. firerbyd ek huerium manni under þeirri pinu sem log heilagrar kirkiu uotta þetta mitt testamentum at ʀiufa edr minka utan ek uili sialfr umbreyta sidar epter þui sem log lofa. Her med bidr ek gaufugliga guds getara iumfru sanctam mariam oc alla engla kora. hinn blezada iohannem baptistam med odrum patriarchis oc spamonnum alla guds postola oc einkannlega hinn heilaga iacobum zebedei oc iohannem hans brodur pislaruotta oc iattara oc meyia flocka oc alla guds heilaga menn at þessa mina olmosu þægia geri oc fram færi firer asyn hins hæsta domara sua at firer þetta litla oc allt annad þat sem ek hefer j godum lutum gort oc ei sidr firer þat er adrer gera i kristninne mega ek niotandi uerda eilifs oc endalauss fagnadar i himinʀikis gledi. Skipar ek herra abota edr priorem þann sem þa er ýfer thingeyraklaustri er þetta kann opinbert at verda oc sira orm þorkelsson exsecutores þessa mins testamenti. En ef adr nefndr sira ormr er ei till þa se sa er herra aboti edr prior tekr till med ser. Ok till sannynda her vm setta ek firer þessa mina skipan mitt jnsigli er gor uar at thingeyrum in cathedra petri apostoli. anno domini ɱ^0 ccc^0 lx^0 iij^0. Ok af þui at ver broder gunnsteirn kalladr aboti at thingeyrum oc ormr prestr þorkelsson oc bauduar prestr gudmundarson uitum þessa skipan sanna uera settum uer firer þetta testamentum uor jnnsigli.

---

156. 4. Marts 1363. á Grenjaðarstöðum.

Böðvar prestr Þorsteinsson selr þeim bræðrum Hjalta og Katli Guðmundarsonum jörðina að Efstafelli með öllum hlutum og hlunnindum.

AM. Fasc. II, 12. Frumbréfið á skinni; AM. 280. 4to bls. 68—71 (afskr. Hákonar Ormssonar).

Breff um Effsta fell æ 44 äre Riikis magnusar kongs.
M[unka] þ[verár] kl[austrsbréf][1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr hæȳra senda þordr prestr æȳiulfsson. wigfuss þorleifsson. Gudmundr jonsson. wigfuss deakni gudmundarson. þorsteinn sørlason. ok gudmundr suæinsson q[vediu] G[uds] ok sina. kunnight gerandi ath aa fertughta ok fiorda æri Rikiss wars wȳrdulighs herra Magnusar med guds naad noreghs konungs mæna dagh j føstu gangh[2]) aa greniadarstodum. warum wer hia sua felldu kaupi sira bøduars þorstæinssonar af æinni haalfw. ok hiallta ok ketils gudmundarsona af annari. ath nefndr sira bøduarr selldi þeim jordina j efsta felli med ollum þeim lutum ok lunnindum sem hann matti æigha. ok hann hafdi fremzst æighandi ath vordit. hæimaland ath ollu jtolulaust. þetta j annara manna lannd. haalfs manadar eng j halltoru stada jörd. skogha med vmmerkium j barnafellz lannd. ok hælft grims stada lannd æ flatæȳiar dals hæidi. Her j mot skylldu nefnder brædr gangha j skulld wid þorstæin æȳiulfsson løghmaun vm fimtan kugilldi. ok wid æirik jonsson um ønnur fimtan kugilldi med þijlikum fridlæika sem fȳrr greindr sira bøduarr war þeim skylldughr efter kaupi sinu. ef þeir wilia taka hia fȳrnefndum bıødrum. en ella luka sira bøduari þessa græinda pæninga. skȳlldu ok þratt nefnder brædr hiallti ok ketill gangha j skulld wid kirkiuna j felli um atta hundrad. En þat sem opt græindr sira boduarr hefuer mæira vt lukt firi sagda jord skylldi stannda aa Ræikninghi þeirra i milli. skȳlldi þratt greindr sira bøduarr æbyrgiazst løgriptingar æ sagdri iordu enn opt nefnder brødr hiallti ok ketill hallda skiladomi firer kaupi sinu. ok til sannynda her vm settum wer war innsighli firer þetta bref gort j sogdum stad ok aari. æinni nátt epter translationem johannis hola bȳskups.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinn, enn eru nú öll dottin frá.

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi; [2]) = 27. Febr.

157. 16. August 1363. i Odda.

Dómr um fjörumörk milli Holts undir Eyjafjöllum og Breiðabólstaðar í Fljótshlíð.

AM. Dipl. afskr. Nr. 2054 «ex charta non transscripta templi Holten. Eyafiall». Stafsetningu, sem er að eingu merkileg, er hér ekki haldið.

Dómr um fjörumörk.

Öllum mönnum, sem þetta bréf sjá eðr heyra, gerir ek prestr Óli Svarthaufðason kunnigt, at sub anno domini 1363, at svo sem þeir séra Hafliði Magnússon ok séra Ormr Hauksson urðu ei ásáttir um mörk millum fjarna kirknanna Breiðabólstaðar ok Holts, skipaði minn virðuligr herra Þórarinn með guðz náð biskup í Skálholti mér meðr sínu bréfi at taka próf í saugðu máli ok gera síðan veg á svo at vel nægðist. Ok svo sem bréf biskups kom til mín gerða ek þeim báðum Hafliða og Ormi áheyrendum endiligan dag hinn næsta eptir Ólafsmessu ena síðari þangað á fjörurnar, hvorum með öllu því prófi og skilríki, sem þeir kynni fremst til at fá; ok sem vér komum allir samt ok margir aðrir dugandi menn í nefndan stað ok dag, voru þar fimm prestar: Þorsteinn Hallsson, Njáll Þorsteinsson, Þorsteinn Guðmundarson, Þorsteinn Jónsson ok Helgi Einarsson, en meðr því að brást hinn sjötti samþyktu þeir meðr mér Hafliði ok Ormr, at Oddr bóndi Gíslason væri þar í staðinn; nefnda ek þessa vj menn til meðr mér at meta ok dæma próf þeirra ok málaefni slík, sem þar væri fram borin ok fjörunum til heyrði; leiddi Ormr fram ij votta skilríka, annan Helga Bjarnarson, gamlan mann, er mörg ár hafði geymt fjörunnar staðarins í Holti, nefnandi fyrir sér Magnús bónda Hafliðason, Philippum Arnason, Hall Hallsson ok marga aðra dugandi menn, at honum hefði sagt, at þat væri mark millum fjarna þeirra, sem Hafliða ok Orm optnefnda ágreindi á um sem Hesteyra bryddi undan Elliðaey; annan Þorgeir Helgason, sem eptir föður síns orðum sagði þetta sama mark í millum fjarnanna, at Hestaeyra skyldi brydda undan Elliðaey; höfðu ok þeir báðir feðgar langa tíma geymt þessar fjörur staðarins í Holti; ok meðr því at séra Hafliði sýndi ekki skilríki fyrir sér um þetta fjörumark, tók ek meðr ráði ok samþykki þeirra

sex manna, sem ek hafði til nefnt meðr mér, eiða af þeim Helga ok Þorgeiri; sóru þeir svo fallinn eið eptir þeirra manna sögu ok orðum, sem þeir höfðu áðr upp nefnt, at þat væri mark millum fyrrsagðra fjarna, sem Hesteyra bryddi undan Elliðaey, ok at þat mark hugðu þeir rétt vera ef kirkjan í Holti skyldi órænt vera, ok at þeir hefði aungvan mann heyrt segja annat mark millum þessara fjarna áðr þetta mál byrjaðist. Ok síðan er þessi eiðr var geinginn gerðum vær allir samt stöðugligt með dómsatkvæði, at kirkjan í Holti skyldi þetta fjörumark hafa ok halda fyrir hverjum manni alla tíma. nema þat verði afbrotið með lögligum eignarvottum. Ok til sanninda ok meiri staðfestu um þetta mál settu fyrrnefndir prestar ok Oddr Gíslason sín innsigli meðr mínu innsigli fyrir þetta bréf, er gert var í Odda in crastino[1]) assumptionis beatæ virginis anno ut supra.

---

158. [um 1363].

FJÖRUMÖRK Breiðabólstaðar í Fljótshlíð.

Skrá þessi er forn og varla mikið yngri en hér er sett, því að líklegt er, að um það leyti, sem Holtsdómr var dæmdr, hafi gerð verið gangskör að því að koma sér niðr á öðrum fjörumörkum til þess að koma í veg fyrir frekari ágreining. Það styðr og þá ætlun mína að skráin sé forn, að hún hefir verið rituð á forna kórbók kirkjunnar á Breiðabólstað, og var það mjög títt í fyrndinni að rita máldaga og einkum rekamáldaga inn í bækr kirknanna.

A.

AM. Fasc. LXXVI tvö blöð á pappír í 8vo rituð með góðri hendi c. 1608.

So hliodar gamallt skrif a Stad a korbokinne.

mariufiara firer [a]ustan fliot.

Þesse eru fiorumork hin eÿstre. a mariufioru fyrir austan fliot. er liggur vid merkurfioru.

Elldijng j millum vrdalandz oc ellidaeÿar.

Enn þessi hin vestri. at taka upp hesteyru æ ellidaeÿ austan vndan Biarnareÿ.

---

[1]) crastina, afskr.

fiordunga fiara.

Þesse eru fiorumork hin eẏstri a fiordunga fiorunne. ad Bvnkinn æ Biarnareẏ a ad taka vestur undan ellidaeẏ. enn þessi hin vestre. ad elldijng er millum eẏa[1]).

Ønundarstada fiara.

Þesse eru fiorumǫrk hin eystre a mariufiǫru er kyrkian æ ad Breidabolstad [firer vestan fliot][2]). ad Brydde Sudurey vestanverd vestur vndan klettnum j vestmannaeyum.

Enn þessi eru hin vestare mork æ sømu fiǫru. ad bryddi fyrrnefnd Sudureẏ austanverd austur undann lauphellum. standa þessi fiǫrumork þar til. at stofustafnin æ ønundarstodum hinn vestra ber med sionhendijng af fiǫrunne. uppi miklu dimon midia er kirkian eigur halfa[3]).

Þesse eru fiðrumǫrk a kyrkiulandzfiǫru. ad elldijng er æ millum Grasleysu oc ælseyiar. eru þaug hin eystri.

Enn þessi hin vestri. mẏkla dimon æ milli fioss oc Bæiar a kyrkiulandi.

Eg n. n. s[on]. lǫgfesti hier j dag þessar allar fyrrnefndar fiǫrur Breidabolstadar kyrkiu. med aullum þeim rekum oc gagnnsemdum sem þeim fẏlgia. og mier ber stadarins vegna med riettu ad hafa. til ystu vmmmerkia. sem adrer menn eiga a mote. oc nu var upplesid. logfesti ec greindar fiorur oc reka ad ordfullu oc logfullu [oc] lǫgmali riettu. firerbyd ec huorium manni sier hiedan j fra. þær ad nyta. edur af ad hafa vtan mitt sie lof edur leife til. at vitni þijnu[4]).

---

[1]) Við þessar klausur stendr með smærra letri, en þó sömu hendi þessi athugasemd: •[enn nyu mðrkin eystri ä fiordunga fiðruune er. þar Brydder ä Bvnkau vestur vndau Ellidaey].

Enn nyu fiorumðrkiu ä mariufioru: epter laxmaus(!) Briefi.] Sa kletturr hiun eystri er liggur fyrer austau og undanu Ellidaey. kalladur Hesteyra. skal räda rekamðrkum millum mariufioru oc Huammstvfs. 1608. 17. Augusti•.

[2]) þannig í hornklofum í handritinu; [3]) Hér kemr í horuklofum með smærra letri þessi klausa: •[Anno dominj 1603. j klofa jatudu þeir s[ira] Sugurdur Einarsson og hackon Arnason: huor ǫdrum. ad huorr þeirra skylldi eiga halftt þad sem ræki a þeim aagreinijugar fioru partti ä vestanverdri ønundarstada fioru þangad til þar kiemur aunar lagavegur aa]•.

[4]) þessi lögfesta er með stóra letrinu rituð, og á það svo að skilja, að hún hafi einnig staðið í hinni fornu kórbók Breiðabólstaðarkirkju, og er ekkert því til fyrirstöðu að svo geti hafa verið.

B.

AM. Fasc. LXXVI, skr. c. 1550—60 á pappír og mun vera með hendi séra Jóns Bjarnasonar Stöðlaskálds. Blað þetta er nú mjög fúið og fornfálegt.

fiorvmork vr brefum s[ira] jons h[eitins] biarnasonar feck eyrecur gudnason mier 1608 4. d. febr.[1])

Þesse erv fiorvmorck æ marivfiorv fyrer avstan fliot.

env eystri elding æ ad siazt j millvm vrdarlanz oc ellidaeyar.

env vestre æ somv fiorv. ad hesteyrv æ ellidaey eiga ad siazt[2]) avstvr yfer biarnarey.

Jtem fiorvmorck æ fiordvnga fiorvm.

env eystre. bvnckinn æ biarnarey æ ad[3]) siazt vestur vndan ellidaey.

env vestre morck æ somv fiorv ad ellding æ ad siazt j millvm eya.

Jtem fiorvmorck æ marivfiorv fyrer vestan fliot.

env eystra morck. ad vestanverd svdurey æ ad siazt vestur vndan klett j vestmanna eyvm.

env vestre æ somv fiorv. ad avstanverd svdurey æ at siazt avstur vndan lavphellvm.

Jtem æ skiptefiorv vid klofa. ad hvsit id vestazta æ avnundarstodvm æ ad siazt ad sionhendingv af fiorvnni j avstanverdan dimon.

Fyrsta blaðsíða þessara blaða hefir upphaflega verið auð, en séra Jón Sigurðsson á Breiðabólstað hefir ritað þar á þessar klausur sér til minnis:

»Anno 1636 dominica xj epter trinitatis var eg sokttur til Kross ad skijra Barnu sira Eireks þorsteinssonar Ragnhilldi Eirecksdottur. Gudfedgin: Klængur þorgeirsson og Ulfa kona Hösknlldar. lofadi eg Bergi Gijslasyne triekonuu. eun minuest ecki vel. huort eg lofadi honum x alnum firir vijsur. eda velkomandi magnusar. J. s. þui eg var druckinn af Brennevijni sira Eerecks.

Jtem fimptud. j somu viku firir Mariu [messu] seinne skijrdi eg Barn Þetur[s] Sæmundarsonar j Ey. Eyolf. Gudfedgin. Gunnar Andresson oc hanz kvinna Gudrun Brandsdotter.

Jtem kom sira Gunnlogur hier a þessum dognm med brief fra sira Einari brodur minum. og med annad fra Snorra m. Asgeirssyni. hann bydur Gudrunu Elldre vc j þyckuabæ firir xc j langhollti«.

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 1608, og hefir Oddr biskup látið rita það; [2]) fyrst hefir hér verið ritað: tacka, en það svo dregið út, en sett á efri spássíu: siazt; [3]) tvískrifað.

C.

AM. Fasc. LXXVI tvö pappírsblöð í 8vo rituð c. 1591—1600. Þar með er afhending Breiðabólstaðar 1591.

A kirkiu maldaganum.

Þessi ero fiorumork hin eystri a mariufioru er kirkian a æ breidabolstad. At bryddi sudurey vestanverd vestur vndan klettnum j vestmannaeyum.

En þessi ero hin vestare mork a somu fioru. at bryddi fyrr nefnd sudurey austanverd austur vndan lauphellum. standa þessi fiorumork þar til at stofustafninn a onundarstodum hinn vestara ber med sionhending af fiorunni vpp j miclu dimon midia et cetera[1]).

---

159. 1363.

Máldagi Saurbæjar kirkju á Rauðasandi, er Þórarinn biskup Sigurðarson setti.

Þórarinn biskup reið yfir Vestfjörðu 1363 og vígði kirkju á Skarði föstudaginn næsta eptir Þorláksmessu (= 21. Júlí; Gottsk.), en ekki þekkist sá máldagi nú. Landsb. 268. 4to bl. 96b. skr. 1601.

Bær a raudasanndi.

Þessi er mäldagi j saurbæ a raudasanndi. ad kirkian a land j huammi. halft land a sionda. skor.

xiij hundrud frijd. hina tijundu hueria vætt vmm oll þijnngin af hualreka. vætt skreidar af huerium skattmanni jnnann þijnnga. skiædatoll af hueriu bônhusi.

kirkia a þrenn messuklædi. kalek. pellz kanntara kapa.

---

[1]) Hér er ritað fyrir neðan:

•j gomlum maldaga i skalhollti stendur.

kirkian j hollti aa halfa synstu vesturhollta fioru. huams fioru er liggur firir backa. eru þat lxl fa[dmar] hins fiorda hundradz . . . . . [fior]u er liggur firir nyab[æ] . . . .•

Hér er rotið neðan af blaðinu. Í máldaganum frá 1270 (Dipl. II, 33) og máldaga Jóns biskups Haldórssonar 1332 (Dipl. Isl. II, 423) er ekki nefnd fjara fyrir Nýabæ.

klucknr .v. oc ij biollur. mariuskript. jonz lijknneski postola. jons lijkneski baptiste. krossa iiij. er einn smelltur. skrijn þriu. alltaraklædi eitt med pell oc hlod. glodaker ij. elldbera. vatzketill. sacrarium munnlog. glerglugg. vatzkarll. merki .ij. tiolld vmmhuerfis kirkiu vtar vm dyr. kertastikur ij. messufata kistu.

kirkia a Graduale. sequenciubok. lesbok de sanctis. aspiciens bok. hin v. a fornann hatt.

þangad liggia tijundir af sex oc tuttugu bæium.

gudspiallabækur ij. a veturinn. onnur med song.

þar skulu vera prestar ij.

reiknadist porcio ecclesie sijdann philipus tok halft setta c vmm iij ar.

Loptur lauk philipo syni sijnum j þetta goss fiogur hundradz kugilldi oc sijdan niju hunndrad j frijdu gossi. gafst hunndradz hestur er loptur a ad suara. vmm. v. ar [half[t] þrettanda hundrad[1]). reiknnadist þetta þa er herra þorarinn visiteradi primo. anno domini ᛘ°. ccc°. lx°. iij°.

---

160. 1363.

Máldagi Nikuláskirkju í Haga á Barðaströnd, er Þórarinn biskup Sigurðarson setti.

Lands. 268. 4to bl. 97a skr. 1601.

Hage a Bardastronnd.

Kirkia hinns helga niculaij biskup[s] j haga a barda stronnd oc vorrar[2]) fru. a haga hinn minna[3]).

fimm kugilldi. þriu kugilldis hross. fiogur hunndrud annars virdijngar fear.

tiolld vmm alla kirkiu. klockur þriar. skrijn oc ij skriptir. ij. rodukrossa. glerglugg oc glodaker oc kerttistikur ij. salltara oc handbok. ij messufot oc gudvefiar hokul. þriu alltaraklædi oc eitt med gudvef. silfurkalekur. algylldann[4]).

Þar skal vera prestur oc diacnn. messa huernn dag þann

---

[1]) [á spássiu og ekki vísað inn; [2]) vorri, hdr.; [3]) úti á spássiu stendr óinnvísað: . . . slykt j rekum oc r[ennin]gum sem hun att hefur ad fornu; [4]) Svo.

sem giortt er thil oc annann huernn þess a millum. ij messur huernn dag vmm lannga fostu. messu huernn dag vmm jola fostu oc vigilia [i] huerri viku. ij messur vmm ymmbrudaga oc vigilia. lysa fra mariumessu. vnns lydur framm vmm paska viku.

Jtem ij hundrud oc lijkakrakur. er gefist hefur thil.

þanngad liggia tolf bæir ad tijunndum oc lysitollum.

Svo mikil reiknnadist porcio ecclesie. þad sem gisli var kirkiunni skylldugur. half mork. fatt j tiju hundrudum þa er herra þorarinn visiteradi. primo. anno gracie vt privs.

---

161. 1363.

Máldagi Gregóríuskirkju að Brjánslæk, er Þórarinn biskup Sigurðarson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 97a—b skr. 1601.

Briannslækur.

Kirkia hinns heilaga grogorius ad Briannslæk ā heima land halft oc halua eingeẏ.

Sex kẏr. hundrad frijtt.

krossar iij. mariu skript. messuklædi. alltaraklædi tuo. kluckur. ij. oc bialla. fonntz vmmbunijngur. glodaker. elldberi. refill og merki.

þanngad liggia vnndir xv bæir ad tijunndum oc lysitollum.

þar liggur [til] prestzskẏlld oc luca honum fiorar merkur.

krakur og abreidsl.

fiorttan hunndrud j kirkiu tyund reiknnad þa er herra þorarinn biskup kom j fyrstu sinni visitatione anno domini ꝏ°. ccc° lx° iij°.

---

162. [1363].

Máldagi Jónskirkju í Flatey [er Þórarinn biskup Sigurðarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 97b skr. 1601.

Flateẏ.

Jonskirkia j flateẏ a xx hunndrud j heimalanndi oc saudeyar[1]).

ellefu̾ kyr. hross oc hundrad frijtt.

krossa fiora. alltara klædi ij. messuklædi tuenn. slopp oc kapu. kalek. klockur ij oc biollur ij. mariuskript oc jonz skript. glodaker og elldbera. fontz vmmbunijng. kerttistikur ij. bækur iij. munlogar ij oc merki. baskturjarnn oc krak.

þanngad liggia vndir ad tijundum oc lysitollum. hergilsey. biarnnareyiar. suefneyiar. huallatur. suidnur oc skaleẏiar.

þar skal vera prestur oc diäknn oc lvka presti fiorar merkur.

---

163. 1363.

Máldagi Laurentíuskirkju undir Múla á Skálmarnesi, er Þórarinn biskup Sigurðarson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 97b—98a skr. 1601.

Mule a skalmmarnese.

Laurencijus kirkia vndir mula a skalmarnesi æ land ad vrdum oc huijtinngseyiar oc vattardal hinum eystra megin allt ad sio. skog ad selskerium jnn fra vydimyri. hunndrad j landi ad selskerium.

hun a x hunndrud frid. iij. kẏr oc ij hross. krossa ij mariuskript. laurencijus skript. alltarisklædi ij. kerttistiku. sacrarium munnlog. hækur .iij. oc merki og elldberi. kluckur ij oc hiollur ij.

þanngad liggia tijunndir af suijnanesi. fra selskerium. or skalmmar̃dal. af vattarnesi. af jnngunarstodum. fra hamri. fra deilldara. fra firdi. af kirkiuboli. or nesi. suo [oc] af þeim bæium sem hygdir verda jnnann þetta takmark.

þar skal vera heimilisprestur oc luca fiorar merkur.

Oluckt fimm hunndrud j portionem ecclesie eptir reiknijnng a sama ari oc fyrr.

---

[1]) sñdeyar(!) hdr.

164. [1363].

MÁLDAGI Ólafskirkju að Stað á Reykjanesi [er Þórarinn biskup Sigurðarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 98a skr. 1601. Kirkjan á Stað brann 1315. Jón biskup Haldórsson vígir kirkju þar 1330, en þetta er þó líklega máldagi Þórarins biskups.

Stadur a reykianesi.

Olafskirkia ad stad ã reÿkianesi a heimaland allt j barmi oc mulaland j þorskafirdi.

þridiungur vidreka oc hualreka a hafnnar holmi.

fiordung hualreka oc vidreka j nesodda.

afreit j middal.

akurgerdi j suinanesi j hlijdarlandi.

þriggia stacka skurdur j hamra land.

teig skogur oc torfskurdur j toptadal.

iiij. kÿr og vj ær. halft setta hunndrad j virdijnngarfe oc er þar j þriggia manna jferd j sorbæiar fioru.

hun a jnnan sig krossa ij. olafs skript. kaleka ij. alltaraklædi ij. messuklædi oc hocull loss. sacrarium munnlog. glodaker. bækur fiorar. baksturjarnn oc salun. klockur fiorar. tiolld vm kirkiu. merki. kerttistikur tuær.

Jtem greiddi sijra eÿolfur j stadarspioll. ccc. j haustlagi oc ccc voru.

---

165. [1363].

MÁLDAGI kirkjunnar í Laugardal í Tálknafirði [er Þórarinn biskup Sigurðarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 96a skr. 1601. Þetta mun vera Þórarins máldagi, en gæti þó verið eldri.

Laugardalur j talknnafirdi.

Þessi er maldagi kirkiunnar j laugardal. ad hun a land med ollum gædum fyrir jnnann a.

fimm kÿr. ij. hundrud ofrijd. bækur ij fyrir hnndrad. elldberi. glodaker fyrir mork. alltaradvk med hladi oc alltaraklædi

oc a hlad. kross fyrir hunndrad. reflar ij. fyrir xij aura. smelltur kross lijtill. nicholas lijkneski. kluckur iiij. biollur ij.

þangad liggia tijundir af þrettan bæium.

þar skal vera heimilprestur oc taka fiorar merkur j tijdaoffur.

kerttistiku eina.

---

166. [1363].

Máldagi Jóns kirkju skírara undir Gnúpi í Dýrafirði [er Þórarinn biskup Sigurðarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 94a—b skr. 1601. þetta mun vera Þórarins máldagi.

Vnndir Gnupe.

Kirkia hinns helga johannis baptiste vnndir gnupi a þridiung i heimalandi. skogarhogg a kleifum fyrir vestan j dyrafiardarbotnni oc hina tijundu vætt j sæbols[1]) hluta j huolum oc tijunndu vætt j breckuhluta. tijunndu vætt j breidaboli j skalavijk oc hina tijundu vætt j [dali j] arnnarfirdi. fiordung j reka ollum millum [huarfs] oc haukalækiar. selveid sem vill hier j millum. fimm kvgillda beit vnndann gnupi j nesdal. skipz hofnn a skaga tolllaust oc eiga jnnster reit a vollum[2]) oc skalagiord a brecku.

allttarisklædi ij oc ij dukar med. silfurkalekur. kerttistikur ij. refla iiij med dukum. kyr iiij. c. frijtt oc annad. c. ofrijtt. kluckur iij lestar[3]). krossar ij. er annar smelltur. silfurskrijn oc munnlog. bok at lesi de sanctis.

þanngad liggia tijunndir af fim bæium.

þar skal vera heimilisprestur [oc] taka iiij merkur j tijdaoffur.

Suo mikid lagdi brigitt[4]) thil kirkiu vnndir gnupi.

jn primis messuklædi sæmilig. glodaker. kanntarakapu. oc alltarisklædi med salun. glerglugg. brijk steinnda. kross med lijkneski paxspialld. sequenciubok. sumarluta at dominicum og de sanctis. adspiciensbok a veturinn.

---

[1]) sokols(!) hdr.; [2]) melum, yngri máldaginn og Vilch.; [3]) lostar(!) hdr.; [4]) Brigiðr Konráðsdóttir dó 1389 (ann.).

167. [1363].

MÁLDAGI Maríukirkju á Eyri í Arnarfirði [er Þórarinn biskup Sigurðarson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 99b—100a skr. 1601. Máldaginn er því nær alveg eins og hjá Vilchni, en mun vera Þórarins.

Eẏri j arnnarfirdi.

Mariu kirkia a eẏri j arnnarfirdi a kallstadi og hornnstronnd med ollum giædum. toll j [wrdum tuennum[1]). latravijk. geirþiofsfiord milli kolagotu oc stappagilz. vtan jtok j skoga skog. suidninngsdal fyrir austann ā nedstu kleif oc kalfuarekstur oc suijna oc hallda vpp haga. skogarhogg j huamms skog sem vill. skogarhogg j kirkiubolzland. a sextijgi hesta. huertt haust. skogarhogg i þuerardal. torfskurd j breidamyri sem vill.

fiorar kẏr. þria hesta.

smellta krossa ij oc hinn þridia gẏllttann. silfurskrijn. kalek er stenndur sex aura. þrenn messuklædi. eru ein nẏ af þeim med bunijnngi ok hockli med bastard. oc eitt alltarisklædi oc þriu onnor. klokkur fiorar. mariuskriptir ij. kantarakapur ij. peturs skript. tiolld vmmbergis kirkiu. glodaker. lijkakrak. munnlogar tuær oc kerttistikur þriar. bakxturjarnn. ottusonngs slopp. messubok. suffragium sanctorum. þria[r legendur] per anni circolum. hin fiorda communsbok samsett er virdar voru fyrir iiij hundrud. psalltara.

kirkia a hualreka[2]).

168. 17. August 1363. Eyri i Skutilsfirði

ÞÓRARINN biskup í Skálhollti staðfestir máldaga kirkjunnar á Kirkjubóli þann, er Jón biskup Haldórsson hafði skipað 1333 (Dipl. Isl. II Nr. 446).

AM. orig. dipl. Fasc. I, 5. skrá á skinni frá c. 1500; AM. dipl. afskrr. 823; IBfél. 79. 4to bls. 212—13; Landsb. 107. 4to 403—404; JSig. 143. 4to bls. 278—79 skr. c. 1600. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 117—18.

Vær þoraren med gvds nad biskup j skalholti heilsvm avllvm dvgandi monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra med gvds kvediv og vorri.

[1]) [vidum hvorutveggium Vilch.; [2]) endar svo, og vantar aptan við.

Vær vilivm at þier vitid at ver hofvm sétt oc skyniat maldaga kirkivnar æ kirkivboli þennan sama sem hier er med bvnden. og medur þui at oss syndizt hann vel og [skynsamlega settur[1]) og skipadur. þvi samþyckivm ver hann og stadfestvm med þessv vorv brefi j avllvm sinum articulis og sier hverivm. og vilivm obrigdvlega haldazt lata. Med samri grein samþyckivm uær og stadfestvm þav bref herra jons skalholtz biskups godrar minningar uors foruerara sem erv hier med bvndit og uottar vm savng til sagdrar kirkiv og skilmala sem gior var þessvm biskupinvm hia veranda mille eyrar kirkiv og kirkivbols og afgipter þær sem þar standa j villivm vær eigi sidur halldazt lata og firibiodvm hverivm manne þat at brigda sem kirkivne vm vardar. og til sanninda hier vm settvm vier vort jnsigli firir þetta bref skrifad æ eyre j skvtilsfirdi in octava lavrencii[2]) anno domini M°. ccc°. lx. tercio.

---

169. 21. August 1363. í Vatnsfirði.

Þórarinn biskup í Skálholti staðfestir úrskurð séra Snorra kyngis officialis um ærgjald úr Æðey til Vatnsfjarðarkirkju, sem og máldaga kirkjunnar.

AM. Fasc. II, 13, frumbréfið á skinni. Það var í Vatnsfirði 1649, en á dögum Árna var það komið þaðan, og hefir hann því feingið það annarstaðar; Bisk. Skalh. Fasc. XIV, 10_2 transskr. frá 22. Apr. 1605; AM. dipl. afskr. Nr 925 («accuratissime» eptir transskr.); AM. dipl. afskrr. 929 «eptir kopiukverinu Vatnsfjardarkirkju in membrana 4to maiori accuratissime»; AM. dipl. afskrr. Nr. 938. «ur Copium af Vatzfiardarskiolum med hendi sira Jons Arasonar 1649»; «þesse Copia er oefad hier og hvar misskrifud» (AM.) Úr því að frumbréfið er til eru og afskriptirnar ónýtar. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 118—19 (eptir transskr.).

Stadfestingar bref biskup[s þorarins uppa] hier vid hangandi bref. maldagabrefid kirkiunnar og hitt annad officialis brefid[3]).

---

[1]) [tvískr. i skskr.; [2]) Januarij(!) 143; [3]) aptan á með yngri hendi. Bæði bréfin eru nú dottin frá; máldagabréfið, sem hér er nefnt er rekaskráin forna frá 1327 (Dipl. Isl. II, Nr. 380); en officialisbréfið er bréf Snorra kyngis frá 27. Okt. 1360 (Dipl. Isl. III Nr. 112).

Ver þorarinn mædr guds naad biskup j skalaholltí heilsum ollum dughandi monnum þeim sæm þetta bræf sea edr hæÿra mædr guds q[vediu] ok varri.

Saker þess at vær hôfum seed oc skÿniat opit bref sira snorra þann tima officialis heilagrar skaalaholltz kirkiu sæm þetta bræf ær hær ær mæd bundit vattar. Ok mædr þij at oss litz þat vera skÿnsamlight. ok skiluisliga skipat j ollum sinum stÿckium þij samþÿckium vær ok stadfæstum þat mædr þessu varu bræfui alla þa articulos sæm þar standa j. ok serhueria vm sik sua at enghin kirkiunnar umbods madr skal þar megha nockura kięru ædr kallz vpp a gæfua hædan af vtan þat skal sua standa vm oss ok vara epter komendr hædan af sem þat ær gort i serhuerium sinum greinum. sua at vęr fÿrer biodum huerium manni huart sem er lærdr ædr leikr. hedan af þar kallz edr kiæru vpp aa gefua. vtan huærr sæm þat gorer vili þiliku til suara. sem heilagrar kirkiu logh bioda þeim aa hændr. sæm vnaada ædr aa gangha heilagrar kirkiu eighn[1]). stadfæstum ver ok eighi sidr ok stÿrkium mædr þessu varu bræfui þann maaldagha vatzfiardar kirkiu sæm hær bindz mæd ok biodum skÿllduligha at obrigdiliga halldiz sua lenghi sæm mær[2]) eighum mædr at gora. ok alla[3]) vára epter komendr. vtan sua mikit sæm hundradum gæfz saman. þau[4]) aukiz kirkiunnar eign sua framt sem þat leggz eighi henni. edr bônum til atbotar. edr þat sem henni ædr hennar þinghum innan sik ædr vtan til hæÿrer. Ok til sanninda her vm settum vęr várt jnnsigli fÿrer þetta bref skrifuat a[5]) vatzfÿrdi xij°. kalendas septembris. anno domini. Millisimo. ccc°. lx°. iij°.

Innsigli Þórarins biskups er dottið frá.

---

170. 8. November 1363. á Þingeyrum.

Bréf um ágreining Gunnsteins ábóta á Þingeyrum og Snorra Steinssonar um ljóshval, sem kom í Hópsós og Böðvar Snorrason Húnakappi og hans kumpánar kölluðust sæft hafa.

AM. Dipl. afskr. Nr. 446 »ex originali monasterii Thingeyrensis accuratissime« (AM.); brot var eptir af innsigli Úlfs; hin voru dottin frá.

---

[1]) eighner, transskr.; [2]) uier, transskr. (rangt); [3]) aller, transskr.; [4]) þa, transskr.; [5]) i, transskr.

hofsoss bref[1]).

Allum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sender Einarr prestr haflidason Gudmundr diakne þorfinnzson vlfr stephansson jon steinsson leikmenn q[quediu]. g[uds] oc sina kunnikt gerande at sub anno gracie ꝏ° ccc. lx. tercio at thingeyrum vorum vær j hia jn festo quatuor coronatorum j abota stofunne at herra gunnsteinn abote baud snorra steinssyni at taka þridiungs part or lioshual þeim sem kom j hopsos oc boduarr snorrason hunakappe oc hans kumpanar kaulluduzt sæft hafa vnder þann mata at þat være hans hlutskipte or sogdum hual ef þat profuadizt at þesse hualr hefde komit j þi takmarke at mela lande til heyrde en af stadarins eign yrde at þingeyrum at aullu lykte aptr epter godra [manna] mate oc virdingu godz firi hualenn[2]). villde abote at snorre lykte starbsmonnum at þridiunge vpp aa sinn part ef hans yrde en snorre neittade þessu. vilde taka oskerdan þridiung en giallda[3]) ekki starbsmonnum. Ok til sannynda her vm settum vær fyrr nemder menn vor jnsigle firi þetta bref Gort j sogdum stad deghe oc are.

---

171. 1364.

Haldóra Þorvaldsdóttir gefr klaustrinu á Helgafelli í prófentu sína jarðirnar Hóla, Garða og Þæfustein.

AM. 252. 4to bls. 50, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 10, séra Jón Haldórsson c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1547 og Nr. 1634. Af bréfinu er að eins til þetta ágrip.

Holar. Gardar og þæfusteinn[4]).

Halldora þorualldzdotter gieffur klaustrinu a Helgafelle med sier j profentu þessar þriar jarder Hola. Garda og þæffustein. huoriar allar liggia j krijngum Jökul. þa Rijkte Asgrijmur abote. Datum skriffadest 1364.

---

[1]) »so stendur utana brefenu med gamalli hendi; a ad skiliast Hópsóssbref» (AM.); [2]) »Hier a mille stendur i originalnum [en] eins underpunctad og hier er. þad hefur ofskrifast, og þvi strax i öndverdu expungerad vered, og á ecki ad lesast» (AM.); [3]) leiðr. Árna; frbr.: giallde; [4]) 430.

172. 21. Januar 1364. á Hólum.

Jón biskup skalli kveðst hafa séð transscripta Þingeyraklaustrs, sem eigni klaustrinu allan Hópsós með veiði, og þar Snorri bóndi Steinsson kallaði til hvals er þar var nýlega veiddr, bannar hann öllum leikmönnum þetta mál.

AM Dipl. afskrr. Nr. 448 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.), og er afskriptin staðfest í Skálholti þann 7. August 1712 af Árna Magnússyni og Páli Hákonarsyni. Innsiglið var þá dottið frá.

Ꝺelalandz bref oc asbiarnarnes bref[1]).

Broder jon medr gudzs nad biskup a holum sender aullum monnum þeim þetta bref sea edr heyra q[uediu] gudzs oc sina kunnikt gerande at wer ifuer lásum transkripta af skilrike þingeyrastadar. j huerium so uottar at þyngeyrastadr aa allan oss þann er fellr ur hopinu ut j sio. oc alla þa ueide er j fyrrnefndum ose ma hafuast en oss er flutt at snorre bonde steinsson kallade til huals þess er þar hefuer ueiddr uerit j osinum nu firi skemstu. oc þingeyra klaustr hefer at hallda en heite þeim kierum er flutt hafua hualinn efter abotans bode oc uili sêka þa hier um firer konglighu uallde. af þui firer biodum wer huerium sem einum leikmanne[2]) þetta mál er oss ber til oc heilagher kirkiu. at profua. dêma edr dom ifuer at nefna edr þa menn sem j þessum stadarins eyrêndum hafua starfuat oft greindan[3]) hual at flýtia. sekia edr kiera her um edr nockurskonar at unada nema þeir er j mote þessu uaru bode gera uile sêta þui stride laghanna er þeir fella a sik sem j kirkiunnar mal uilia sik innleida med ofdirfd. biodum wer sira einare haflidasyne at sia at huort nockur tiund edr einghe aa af greidazst fyrrgreindum hual oc henne at skipa efter lofligum uana so framt sem hon uerdr nockur. oc til sannynda her vm settum uer uart jnsigle firer þetta bref gertt a holum jn festo agnetis anno gracie Ꝺ° ccc° lx° iiij°.

[1]) utan á bréfinu «med hende helldur enn ekke gamalle»; með yngri hendi: «Hofsos bref»; [2]) liekmanne, afskr.; [3]) greindat, frbr.

173. 20. Juli 1364. í Björgvin.

Guido de Cruce frá Mirepoix í Languedoc, legáti og innheimtumaðr páfans, skipar Ívar Hólm í Skálholtsbiskupsdæmi undir innheimtumann allra páfatíunda á eyjum þeim, sem lúta Niðaróss erkistóli, en þó einkum í Skálholts og Hólabiskupsdæmi, samkvæmt umboðsskrá Urbans páfa V., er Gisbrekt Björgynjarbiskup hafði rannsakað.

Frumbréfið AM. Dipl. Norv. Orig. Fasc. XXIV, 2; Dipl. Norv III Nr. 339.

Bref nuncij ok herra Gisbrikt at jfware var afh[ent] pafwans bref j transcripto. heillt vskatt ok herra gisbrikt saa pafwans bref vnndir hans blybulla vskatt[1]).

Guido de cruce jurisperitus rector ecclesie sancti Andree de exsecijs mirapicensis diocesis domini nostri pape Capellanus sancte sedis apostolice Nuncius in Regnis dacie swecie et Norwegie seu collector specialiter deputatus. yuaro de holm scalotensis diocesis salutem cunctis felicitatibus opulentam.

Literas sanctissimi in christo patris et domini domini vrbani sacrosancte romane et vniuersalis ecclesie pape quinti integras et illesas non viciatas non cancellatas non abrasas. omni vitio et suspicione carentes cum filio canapis et plumbo impendenti more Romane curie bullatas nos cum ea qua decet reuerencia recipisse noueritis sub hijs verbis [Hér er innfært bréf Urbans páfa V. þar sem hann skipar Guido de Cruce legáta og innheimtumann um Norðrlönd dags. í Avignon 6. Aug. 1363, og kemr það ekki Íslandi sérstaklega við, Dipl. Norv. III, 331]. Quarum literarum auctoritate et potestatis nobis attribute vigore. cum in nidrosiensi prouincia sint episcopatus nonnulli remoti et insulares. in quibus et ad quos pro iuribus camere inibidem debitis et debendis et specialiter et expresse ciuitatibus et diocesibus scalotensi et holensi multis alijs negocijs arduis tangentibus cameram apostolicam occupati personaliter transferre non possumus sicuti affectabamus et vellemus posse fieri. si sine retardacione aliorum negociorum expediendorum. tam in swecia quam in dacia. possemus attendere et vacare. quod

[1]) Aptan á bréfinu með annari hendi.

breuitas temporis non patitur. vobis de cuius industria et fidelitate plenam in domino gerimus fiduciam specialem tenore presentium subdelegamus causas in supra scriptis literis expressatas nobis commissas specialiter et expresse et nostrum subcollectorem et Camere apostolice constituimus facimus creamus et deputamus in dictis episcopatibus et quolibet predictorum ac locumtententem nostrum facimus. vices nostras quamdiu nostre placuerit voluntati et ad nos non duxerimus reuocandas. vobis committendo cum potestate agendi et defendendi in iudicio siue extra pro iuribus ecclesie Romane debitis. in dictis episcopatibus et quolibet premissorum ac petendi leuandi et recuperandi habendi et recipiendi a quibusque personis cuiuscumque dignitatis siue preeminencie existant pecunias per ipsos debitas Camere apostolice et recollectas per ipsos nomine Camere antedicte et in quibus poterunt reperiri obligati adinuenientur quouis modo seu ex quacunque causa. necnon de receptis seu recipiendis quitandi et absoluendi nomine Camere apostolice atque nostro et pactum de aliquo vlterius non potendo faciendi ac literas quitancie liberacionis et solucionis concedendi. ac omnia alia et singula peragendi prosequendi negociandi de et super predictis et quolibet premissorum que fuerint necessaria seu oportuna. et quod nos facere possemus i presentes essemus eciam si maiori et speciali mandato indigerent et expressione mandantes omnibus. domini nostri pape subditis et non subditos in subsidium requirentes quatinus de et super predictis et dependentibus ex eisdem vobis efficaciter pareant obediant et intendant prestent consilium auxilum et fauorem. Verum ne de et super predictis literis domini nostri pape quas de verbo ad verbum inseri superius fecimus et transcribi per notarium infrascriptum. aliqua hesitacio haberi possit facta corretione cum originali in presencia Reuerendi in christo patris et domini domini episcopi Bergensis et testium infrascriptorum publicauimus et sanas et integras ostendimus. et cum de predictis necessitatem habeamus et propter pericula maris originalia non mittamus supplicauimus eas sub vidimus dicti domini episcopi et sigillo suo auctentico ad maiorem firmitatem transcribi. quod concessisse dicitur in modum qui sequitur et in formam.

Nos Gisbertus miseracione diuina episcopus Bergensis no-

tum facimus vniuersis nos vidisse et palpasse literas patentes sanctissimi in christo patris et domini domini vrbani pape quinti sanas et integras et illesas omni vicio et suspicione carentes eius vera bulla bullatas. Commissionem domini Guidonis de Cruce jurisperiti continentes. prout in ipsis seriosius continentur. quas per notarium infrascriptum inseri fecimus et mandauimus ut dictus nuncius fecit et substitucioni facte per ipsum dicto yuaro et iuramenti prestacione ac alijs subsequentibus fuimus presentes. Jn quorum fidem et testimonium presens instrumentum et literas sigilli nostri appensione fecimus communiri.

Datum et actum in Ciuitate Bergensi die xx mensis julij anno domini millesino ccc°. lxiiij indictione secunda pontificatus sanctissimi in christo patris et domini domini vrbani pape quinti supradicti anno secundo. sub sigillo nostro hijs eciam presentibus apposito in fidem et testimonium premissorum presentibus discretis viris dominis Audweno Sighwati preposito de stediu Bergensis diocesis et johanne Martini monacho de warnem ordinis Cisterciensis Scharensis diocesis testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Ego vero Ludolfus yrkeslene clericus magdeburgensis publicus auctoritate apostolica notarius predictis constitucioni et deputacioni creacioni subdelegacioni commissioni et locumtenencie ac eciam alijs supra scriptis dum sic agebantur. vna cum testibus suprascriptis presens interfui et de mandato predictorum dominorum manu propria literas apostolicas omni vicio carentes de verbo ad verbum huic instrumento inserui et transcripsi et notam exinde recepi de qua hoc instrumentum publicum extraxi et in formam publicam redegi signoque meo signaui requisitus et rogatus.

---

174. 2. Februar 1365. á Hólum i Hjaltadal.

Heit Jóns biskups skalla og Norðlendinga til guðs signuðu móður jumfrú sánkta Máríá, hins heilaga Jóns og hins góða Guðmundar Hólabiskupa og allra guðs heilagra manna um linun á snjóþyngslum og vetrarhörkum, og lofa þeir að halda heilaga getnaðartíð Máríu á Jólaföstu (8. Dec.).

AM. Fasc. II, 14. Frumbréfið á skinni. Bréf þetta er tekið upp í Biskupasögur séra Jóns Haldórssonar í Hítardal, en er þar ranglega árfært til 1375; AM. Dip. afskr. 331 (ekki góð afskr.); Landsb. 107. 4to bls. 17—20; Bisk. Nr. 2. Fol. (ártal 1375). Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 211—13 (árt. 1375). Ártalið 1375 er rangt eins og auðvitað er.

heytbref[1]).

Brodir jon medr gudzs naad biskup aa holum senndir allum monnum þeim se[m þetta][2]) bref sea edr hæyra Q[vediu] G[uds] ok sina.

Sakir þess at so mikill þunge med sniofuæ ok frostæ hafuer nu vm laangan tima aa leghit meire en fyrr j mannaminnum. þi hefuer oss þat gefuit at hugsa at Renna þaghat hughinum sem wþrotnanligh er miskunin. heRa iehsus christus ok til arnadarordz kallande hans sighnadu modr jumfru sanctam Mariam. hinn heilaga johannem ok hinn goda Gudmund holabiskupa ok alla gudzs heilagha menn einkannligha bidiande hina miskunar fullu mæẏ mariam. at hon virdizst at vera vaar tænadarmadr vidr allz valldughan gud j allum lutum. ok einkannligha. at hans hin miukazsta millde firer hennar arnadarord villde lina þilikum þunga sem nu liggr aa. sakir frostz ok sniofua j allu biskupsdæminu. ok her til hafuum wer heitit med samþycke þeirra lærdra ok leikra sem j hiaa oss vaaru at lata hallda heilaght Getnadar tid Gudzs modr marie j jolafostunne. tueim nattum epter Nicholaass Messo ok fasta firer vidr þurt. ok vinna til nons firer vm daghin. hafua slikt leyfue aa huern dagh sæm berr sæm Andress Messo. en sex aura sekt huerr sem brytr helgina aa sialfuan daghinn. edr fostuna firer daghinn. en at tidagerd sem sidaRe mariu messu. ok aller þeir sem eigha til tiu hundrada ok þadan af meira ok þetta heit vilia samþyckia so bwlausir sem bændr gefue einn kallmannz verd fáátækum manne þeim er til gardz kemr jnnan þeirra þriggia[3]) náátta sem þetta bref ok hæit er samþykt j sokninne. en þeir sem minna fe eighu lese fimmtáántighum sinna Mariu wers. Her medr bidium wer alla goda menn at þer takir æi þessa vaarra gerd sæm til þunga vid ydr. helldr

[1]) Aptan á með miklu yngri hendi; [2]) rifið skarð í efri spássíu bréfsins; [3]) þriggr, skbr.

at þer samþyckir oss ber vm at ver mættim allir samt þessa háátid loghtaka. þaa er gud gefr oss finnazst aa prestastefnu. bidium ver ok biodum allum lærdum monnum at þær aaminnir ok biodir ydrum þinghunautum at hallda þetta wáárt heit. ok samþyckia. Her med minnum wer áá. alla menn þaa sem j þi heite vaaru sem nærst var heitit til hins goda gudmundar at þer endir þat vel ok afhenndir. þeim er til er skipadr vidrtoku so at ver allir samt meghi skoda hvort wer uilium gera med þi godze mann aa pafuagard edr skiptiz þat mille fáátækra sem heitit var. þi at þat er mikill sááluhááske at heita þi gude edr hans helgum monnum sem hann vill sidan eighi efna sakir vanræktar. Ok til styrkingar ok samþyktar vm þetta heit settu ormr þorkielsson berghr þorsteinsson jon gizorarson Grijmr þorarinsson ok haukr illbugason prestar med vaaru jnnsighle sin jnnsighle firer þetta bref gort áá holum áá kyndilmessudagh. þáá er lidit war fráá highat burd vaars herra ieshu christi þushundrad þriu hundrad sex tighir ok fimm aar.

Öll innsiglin eru dottin frá bréfinu, og hafa þau verið sex.

---

175. 20. April 1365. á Holtastöðum.

KOLBEINN Benediktsson geldr Þingeyraklaustri jörð að Hurðarbaki á Kólkumýrum fyrir sextán hundruð, er Gunnsteinn ábóti fékk honum.

AM. Dipl. afskr. Nr. 449 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime». «Jnnsigled er burtu» (AM.)

Hurdarbaksbref.

Ollvm monnvm þeim sem þetta bref sea eda heÿra gerir kolbeinn benediktsson kunnigt. at ek hefer golldit stadnum ath thÿngeyrum jord atb hurdarbaki æ kolkumÿrum firer þau xvj. hvndrut er herra gvnsteinn aboti fek mer. skal nefnd jord frials klaustrsins eignn firer mer oc minum erfingium. Ok til sannenda her vm setta ek mitt jnsigli firer þetta bref er gort var a holttastodvm svnnudag næsta efter paska viku a fertogta ari oc setta rikis mins virdvligs herra Magnusar konungs eirikssonar.

176. 15. Mai 1365. á Hólum.

Vitnisburðr tveggja presta um það, að páfatíund hafi verið greidd til Noregs úr Hólabiskupsdæmi á dögum þeirra biskupanna Auðunar rauða, Laurentíuss og Egils.

AM. Fasc. II, 16. Frumbréfið á skinni. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 195—96.

vm pauationd[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr hæýra sennda bauduar þorsteinsson ok þorvardr grimsson prestar q[vediu] g[uds] ok siina.

Ydr se kunnikt at vid varum j hia. sæm ok vissum firer full sannynde at aull su pafuatiund ær fallit hafde sexennalis af biskupsstolnum a holum ok allu hola biskupsdæmæ a daghum virdulighs hera[1]) godrar minningar hera audunar biskups þorberghssonar ok þeir varu skipadir collectores yfuer sira sniðulfuer svmarlidason ok sira þorsteinn jllhugason. var afhend wtlukt ok j skip loghd a daghum hera[2]) laurencii biskups ok j henndr fængin vmbodsmonnum herra æilifs erchibiskups af Nidarosæ þeim er þar sýndu fvllt skilriikæ til[3]). bærgæ jons syni ok biarna sælbygg. Ok ei sidr vissum vid at sv færær pafuatiund ær til var logd vm dagha herra Egils holabiskups for all fram til noræghs. mæd sira sniðulfuæ aadrnæf[n]dum. er laghlight vmbod hafdæ til at afhennda biskupsins væghna ok allra lærdra manna j saghdu biskups dæme ok hann afhentæ hana j henndr virdulighum hærra hærra pale erchibiskupæ. Ok til sannýnda hæR vm settum vid fýrrnefndir prestar ockr jnnsighlæ firer þetta bræf. gort a holum. jn festo hallvardi martiris. Anno domini ꝏ[0] ccc[0] lx[0] quinto.

Bæði innsiglin eru dottin frá bréfinu.

177. 1. Juli 1365. á Þingvelli.

Vitnisburðr sex manna um upplestr bréfa á alþingi.

AM. Fasc. II, 15. Frumbréfið á skinni Prentað F. Joh. í Hist. Eccl. Isl. II, 213—15.

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi; [2]) heR'a, skbr.; [3]) t', skbr.

lesen bref a loghþingi[1]).

Ollum monnum þeim sæm þetta bref sea edr hæýra sennda brodir jon med guds nad abotæ j widey. flose jonsson. hafliđe Maghnusson prestar. þorsteinn eyiulfsson loghmadr nordan ok væstan aa islannde. jfuarr vighfusson. benedikt kolbæinsson leikmenn q[uediu] G[uds] ok sina kunnight gerannde. at aa fiortughta are ok sæaunda Rikis wirdulighs herra Magnusar med gudz naad Noreghs swia ok skánæ konghs a þinghvælle tuæim nattum epter peturs messo warum wer j hia at Teitr Paalsson las bref vars výrdulighs herra Maghnusar konghs firer þessum monnum ær so heita. Sighurdr[2]) Gudmunndarson ok Eirikr maghnusson. olafuur petursson Gunnlaugr steffansson. med hueriu hann stefnde þæim fyrrnefndum monnum firer sik fram til Noreghs epter þi sæm þat seálft wm sik vattar. jtem varum wer j hia sama dagh. at ormr snorrason las firer fyrrnefndum monnum þat daghs bref sem výrdulighr hærra maghnus kongr hafde gefuit fyrrnefndum monnum eptir þi sæm þat sæálft sæghir. so ok æi sidr let heidrligr hærra hærra jon med guds nad biskup aa holum lesa opinberligha sitt werndarbref þat ær vyrdulighr hærra hærra hakon. Noreghs konghr hafde honum ok kirkiunne a holum gefuit til styrks ok werndar. let hann þar ok læsa bref herra þorarins godrar minninghar j skáálhollte. huert so vattar at hann var j hæa at vyhrdulighr herra herra olafuur erchibiskup gaf herra jone biskupi áádrnefndum biskups stolinn áá holum. og hann hælldr hann og halldit hefuer Rettferdughan hola Biskup alla tima sidan. ok her med war lesit bref wnder jnnsighlum godra manna. at tueir menn háfdu suarit þessa alla erchibiskupsins giord sæm herra þorarinn vattadæ i sinu bræfuæ. krafdæ ok herra jon. olaf petursson sæm þa hafdæ hyrdstiornn ok sýslu nordan lannds at hann skilde styrkia hann til so at hann nædæ sinum eighnum ok kirkiunnar af præstum. þeim sæm hælldu moth hans wilia ok hann hafde adr fram farit moth med hæilaghrar kirkiu loghum. Ok til sannynda hær vm sættum wer fyrrnæfndir mænn var jnnsighle firer þætta bref Gort j saghdum stad dæghæ ok aare.

Öll innsiglin, 6 að tölu, eru dottin frá.

---

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi; [2]) Sighvatr, Hist. Eccl. Isl. rangt.

178. 13. April 1366. i Hraundal.

Björn Jónsson selr Torfa Koðránssyni jörðina Kálfárvelli á Snæfellsnesi.

MSteph. Nr. 27. 4to bls. 483—84 Svartskinna skr. c. 1730; AM. 252. 4to bls. 12—14 skr. c. 1660; AM. dipl. afskrr. Nr. 1549 og Nr. 1653.

Landamerkia jtak Kælfarvalla.

Jn nomine domini amen. var þetta kaup Biarna[r] Jonssonar og Torfa Kodranssonar. ad Biörn[1]) selur Torfa kalfarvelle med ollumm þeim gognum og giædum. sem hann vard eigande ad utann Eingiaspottann[2]) i Bodvarshollte ut ad læknum.

eiga þetta kalfarveller j onnurLond. selfor under Ormstadabreckur. og manadar beit Bufe ollu j Blafelda[r]land. skipshafner tvær vid Buder. vetrar beit fyrer .jc. sauda j [Hraunhafnar land. [og tveggia mæla[3]) sæde arlega vid Buder[4]). og hus saudamanni a Backa. lxxx hrishöggs j hraunhafnarhluta j Klettshraun. kalfhaga j Raufvik og tveggia hesta haga ad hauste. halft sölvaskier. veidi alla halfa j hraunhafnaros. grasnautn alla a BiarnarfossReka[5]). her imote gefur Torfe Birne[6]) x kugillde. jc. i slatrum. ad vore v kugillde. og ivc. i þvi Torfa hentar ad luka og Birne ad taka. enn bregdest nockud i kälfarvöllum effter Lögum. þa skal Torfe eiga halfann fimta Tug hundrada i Selialande. efter fornu Lage. og jafnadar Reikninge.

Voru þessir kaupvottar. þorgils prestur Biarnarson[7]). oddur gislason. Bardr[8]) Snorrason. Guttormur Jonsson. Hafflide Magnusson. og marger adrer goder menn.

For þetta kaup framm i Hraundal enum sidra. manadagenn næstan efter paskaviku. a fertugaza og siöunda are Rikis virduglegs herra magnusar med Guds nad Noregs. Svia og Skaneyar kongs.

til sannenda her umm setium vier fyrr nefndir menn vor jncigle firir nedann þetta kaupbref.

[1]) Biarne 27; [2]) Eyngespottinn 252; [3]) í textanum: malera, en þetta á spássíu; [4]) [sl. 252; [5]) BiarnarfossRietta 27; [6]) Byrne 27; [7]) Biarnason 27; [8]) Brandur 252.

179. 31. August 1366. i Reykholti.

Urskurðr Snorra kyngis Þorleifssonar officialis Skálholtskirkju um að allir búfastir menn, þeir er af landi hafa milli Ísafjarðarár og Kleifa í Seyðisfirði, sé samkvæmt máldaga kirkjunnar í Vatnsfirði skyldir að ala henni lamb eða gefa ella.

AM. Dipl. afskr. Nr. 892 «ex origin. Vatzfiord. accuratissime», og var frumbr. ritað með norskri hendi. Árni lýsir innsigli; hann hefir og skrifað á laust blað «Differentiæ ur Copiuquere Vatzfjardar kirkiu 4to membrana», en orðamunr er einungis afbakanir; önnur kopía af bréfinu er í Dipl. afskr. AM. Nr. 895 eptir transskripti frá 1461, en það sem henni ber á milli og frumbréfsafskriptinni er og afbakanir. Bréfið er áðr prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 121—22.

Bref umm Olafs lomb i Vatzfirdi[1]).

Øllum goðum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sendir snorri prestr þorleifsson officialis j skalhollti q[uediu] g[uds] ok sina.

Saker þess at einar eireksson kærdi firi mer at þeir fedgar j ogri þordr ok sigurdr. hefdi eigi. viliat ala lamb kirkiuni j vazfirdi. a sinum bugardum. Enn so lætr mældaghi kirkiunar j vazfirdi.

at huerr bufastr madr ok sa er af landi hefuer millum Jsafiardar ær. ok kleifua j seydisfirdi skal ala lamb vazfiardar kirkiu eda gefua ella.

þui segher ek med fullum orskurdi alla þa menn. sem bua. millum fyʀ sagdra takmarka. skyllduga at ala lamb. nefndri kirkiu j vazfirdi edr gefua ella. ok so þa alla sem nockut hafua af landi. jamvel þa fedga þord kall[2]) ok sigurd af oghri. ok odrum sinum utiorðum þeim sem þeir hafua bunat æ sem adra menn j greindum takmorkum. Ok til sanninda setta ek officiolatus innsighli firi þetta bref er gert var j reykiahollti. pridie kal. septembris. anno domini Millesimo ccc°. lx°. vj°.

---

[1]) Þannig transskr. 1461; eingin fyrirsögn í frbr.; [2]) þannig bæði frbr. og transskr. 1461, = Koll.

180. 13. Mai 1367. á Strönd í Selvogi.

Vitnisburðr Þorbjarnar Högnasonar um máldaga og eignir Strandarkirkju í Selvogi.

AM. 260. Fol. bls. 47—48 skotið inn í Vilchinsbók aptan við Strendrmáldaga í Selvogi.

Anno Domini Mº. cccº. lxº. vijº. tertio idus Maij a Strond j selvoghi þorbiorn Hognason bar so fallinn witnisburd herra Otthgeiri med Gudz nad biskup j skalhollti. hiaverandum sira Haflida Magnussyni sira Ola Svarthofdasyni. sira Gregorio Halldorssyni. Andriese Sveinssyni. Katli Hallssyni. Erlingi Jonssyni. Gizuri Jorundarsyni oc morgumm odrumm godumm monnum ad fyrer .lx. vetra oc adur optsinnis las hann optliga oc heyrdi lesinn kirkiu maldaga a Strond j Selvoghi so latanda ad kirkiann a Strond j Selvogi a xxxc. j heima jordu. landid ad vägshvsum. hvalreka vid stadinn j Skalahollti oc kirkiuna j Krysuvijk fra Migandi grof oc austr ad Osskerium. vidreka fra Migandi gröf oc til Bergsenda. alla veidi j fuglbergi .xv. kyr. gradung. hesta .ij. iiij. ær oc .xx. oc rvtur. Enn af þessu kvikfie vissa eg ad med rade Arna biskups voru keipttar kirkiunni. ij. kluckur. true eg þetta vera kirkiunnar eign ef hun skal orænt vera. og eigi veit eg annad sannara fyrer Gude.

---

181. 19. Mai 1367. í Viðey.

Máldagi klaustrsins í Viðey [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 263. Fol. bls. 105 skr. 1598 eptir Vilchinsbók og kallast hér «Vilchins maldage», og stendr í öllum afskriptum af Vilchinsmáldagabók.

Videyiarklausturs maldage.

Anno domini. mº. cccº. lxº. vijº. jn festo dvnstani. reiknadizt suo mikid godz klavstursins j videý,

J brendv silfri. jn primis. ij spirur gýlldar med lokum er standa þridivng hinnar settv merkur.

jtem ix silfurroser.

fiogur stettarker. oc eitt mosurker med silfurloki.
xj silfurspæner er standa . . . .[1]) merkur.
fimm horn buinn.
Svo margur er kirkivskrudi.

xiij hoklar hinir betri oc ix manna messoklædi oc þar med xij hinir lettare hoklar oc þar med vj manna messvklædi.

þrennar dalmatikur med subtilum hinir betri. fernar hinar lettari.

viij kapur hinar betre. oc xiij hinar lettare.
ij. sparlok.
þrenn antependia hæalltariss med dvkum oc fordvkum.
Alltarissdvkur bvenn med fordvkum med tabulo.
fern antependia en lettari med dvkum.
þrettan dukar glitader.
iiij kalekar gyllter oc ogyllder.
eitt stort hvslker gylltt.
ij silfur Textar.
fimm corporalia en betri. viij en lettare.
jtem rautt silki litid.
einn bagall med tann.
iiij antependia til vtalltara. med dvkum.
viij kertistikur med kopar oc en nivnda stor.
ij amplar.
vj handklædi.
xj sloppar.
eirn silkikoddi.
einn elldberi.
tuennar messobækur per anni circulum.
legendur einar.
þrennar ottvsongva bækur med kor psalltorum.
tuenn baksturjarn oc hinv þridiv slett.
ij glodarker.
iij kistur j kirkiv. oc ij olæstar.
iiij steintiolld.
ij bordar.
vij kluckur. v. biollur.

---

[1]) Hér hefir gleymzt úr talan, og er sama gleymska í Vilch.

bryk yfer alltare.
Marivskriftter ij.
kross yfer hāalltare.
annar kross stor steindur med likneskivm.
ij smellter krossar.
Alltariss steinn bvinn.
jtem kross gylldur med festi er vegur ix avra.
rodukross stor j kapitula.
fontzvmbvningur med skyrnar katle.
sacrarivm mvnlaug.
skryn med helgvm domvm.
Svo morg vorv kvikfe.

halfur sioundi tugur gelldings tuæuett oc ellra med fiorum hrutum.

halfur attitughur veturgamalltt.

asaudur halfur þridie tugur annars [hvndra]dz.

gelld naut þrevetur oc ellri. xx. tuævetur. oc veturgomvl lx. kalf[ar ei]nn oc þrirtiger. kyr. l. xviij hestar roskner oc ij tuævetrer. xij merhryssi roskin. iiij tuævetur og eitt veturgamalltt.

kugilldi med jordvm tueimur fatt j ellifvtvgum. er þar j xx asaudarkugilldi[1]).

---

182. [1367].

Máldagi Þorlákskirkju á Skeggjastöðum á Ströndum, er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti.

Máldagi þessi þekkist nú einungis eins og hann kemr fram í Vilchinsbók (cclviij) og er hann prentaðr hér eptir AM. 260. Fol. bls. 149 skr. c. 1650, en hann er ekki einungis auðsjáanlega eldri en frá dögum Vilchins, heldr er aðalstofn hans eldri en frá dögum Oddgeirs biskups. Frá honum stafar auðsjáanlega einungis niðrlagið, en hvað gamalt hitt er, verðr ekki með vissu sagt, svo að máldaginn verðr að heimfærast til Oddgeirs í þeirri mynd, sem hann liggr hér fyrir, og af Vallanesmáldaga er auðséð, að Oddgeir biskup hefir riðið yfir Austfirði 1367.

Í sambandi við máldaga frá tímum Oddgeirs biskups verðr hér að geta um bók eina á pappír, sem er merkileg. Jón Sigurðsson

[1]) Hér eptir kemr klausa frá Vilchni 1395.

getr hennar í Dipl. Isl. I, 490—91. Hún er nú í safni Jóns Sigurðssonar í Landsbókasafni Íslands Nr. 143. 4to; er allr fyrri partr hennar afskript af Bessastaðabók (AM. 238. 4to) gerð, að því er virðist, fyrir Sigurð lögmann Björnsson 1696 í Saurbæ á Kjalarnesi, og er sá hluti bókarinnar því lítilsvirði. En þá kemr feykimikið safn af máldögum frá 14., 15. og 16. öld og er það hið merkilegasta í bókinni, og er alt ritað um daga Odds biskups Einarssonar, og er þar fjölmart, sem vér vitum nú hvergi til vera, nema þar. En merkast af því öllu er það, sem ritað er á bls. 175—202, sem hefir inni að halda afskript af máldögum og mismun máldaga við Vilchinsbók eptir fornri máldagabók, er Oddr biskup fékk léða frá Hítardal 1606. Þá var enn til í Skálholti frumritið á skinni af Vilchinsbók, og lét Oddr biskup bera þær saman 1607, og segir hann að Hítardalsbók hafi verið fornritaðri, enda var hún þá mjög af sér geingin af fúa. Jón Sigurðsson virðist hafa ætlað, að þessi Hítardalsbók hafi verið máldagabók Oddgeirs biskups og það tel eg einnig líklegast, að hann hafi látið rita hana; þó gæti svo verið að hann hefði einungis aukið í eldri bók, því það bera máldagarnir með sér margir hverir, að stofn þeirra er eldri; sumir eru t. a. m. runnir frá Jóni biskupi Haldórssyni. En ekki er þó því að fagna, að bók þessi hafi haft inni að halda óbreytta máldaga Oddgeirs, því bæði segir bókin til þess sjálf að Vilchin biskup hefir komið við hana, og svo kemr það í ljós af samanburði við Vilchinsbók, að sumir þeir máldagar sem í henni hafa staðið, hafa stafað frá Michael biskupi. Er því ekki vandalaust, þó að fylli megi máldaga Hítardalsbókar út eptir Vilchinsbók, að finna þeim réttan stað, einkum þegar nú þar við bætist að enn seinni viðaukar finnast í henni, svo sem Teigr frá 1458 og Krossholt frá 1539. Þess gerist heldr í rauninni ekki þörf; eg hef gert tilraun til þessa með Rangárþingsmáldagana, og má gera það nokkuruveginn áreiðanlega, því að Hítardalsbók segir venjulega, hvort heldr Vilchinsbók er fyllri eða þeim ber saman. Lundarmáldaga 1368 hefi eg einnig fylt af því hann er vafalaus, og alla þá máldaga sem afskriptin af Hítardalsbók hefir heila, hefi eg látið prenta sérstaka. En að fara að prenta alla þá máldagastúfa sem sérstök skjöl, er þar tæptir á, var ógjörningr. Læt eg því hér í þessum inngangsorðum fylgja alla þessa afskript af Hítardalsbók eins og hún er, en kipt hef eg út þeim máldögum, sem heilir eru og er vísað til hvar þeir eiga að standa hér í safninu. Rómversku máldagatölunni hef eg bætt við. Þess má geta að bók þessi hefir áðr verið í eign Jóns sýslumanns Eggertssonar; síðar átti hana Jón lektor sonr hans. þá séra Ásmundr í Odda sonr hans, þá Dr. Grímr Thomsen mágr séra Ásmundar, og frá honum er hún komin til Jóns Sigurðssonar. (Sbr. Dipl. Isl. II, 676, 684, 716).

Hier eptter skrifast nockrer maldagar kirknanna j sunnlendinga fiordunge. fyrst rangarvalla sýsla. eptter gamalle Bok kirkiunnar æ hitardal.

i. Nichulas kirkia j skogum [heill hér = Oddgeirs 1371].
ii. Mariu kirckia j holum [heill = Oddgeirs 1371].
iii. Mariu kirkia j borg [heill = Oddgeirs 1371].
iv. Mariu kirkia j midbæle [heill = Oddgeirs 1371].
v. Olafskirkia ad asolfsskala [heill = Oddgeirs 1371].
vj. Kirkia j holltte vnder eyafiollum a heima land allt med gognum og giædum[1]).
vii. Peturs kirkia j dal vndir fiollum [heill = Oddgeirs 1371].
viii. J mork er kirkia sancti Petri [heill, prent. Dipl. Isl. II, Nr. 426, ár 1332].
ix. Jons kirkia postula ad Eyuindarmula [= Michaelsmáld. 1385].
Hier ber allt saman vid Wilchinsbok. þangad sem nefner kertistikur ij. þui ma allt skrifa eptter Vilchinsbok.
x. Thorlaks kirkia ad Hlydarenda.
Þesse maldage ma eirnenn skrifa[st] eptter Vilchinsbok.
xi. Mariukirkia j Teige a þridiung j heimalande.
les Wilchins maldaga þui þetta ber nær samann vtann j þessum forna Hytardalsmaldaga stendur.
ij. salld korns.
og Wilchins maldage er langtum fyllre [= Michaelsmáld. 1385].
xij. Þorlaks kirkia ad kirkiulæk a x^c j heimalande.
þad ber riett saman vid vilchinsbok. vtann þesse ord eru vt ä spassiunne.
Anno domini ∞. ccc. lxxj. var sett kirkia ad kirkiulæk. [= Oddgeirsmáldagi 1371].
xiij. Mariukirkia a þorvardsstodum a x^c j lande.
þad ber og saman vid Wilchinsbok.
xiv. Kirkia j lambeÿ a x^c j heimalande.
þesse ber og saman. vtan Vilchins maldage er fyllre [= Oddgeirs máldagi 1371].
xv. Peturskirkla j Ey a x^c j heimalande. vj ær oc ij kyr.
þesse ber og saman vid Vilchinzbok. vtann Vichinsbok er fillre.
xvi. Teigur [sjá ár 1458].
xvij. Mariukirkia j fiflhollte a ij kyr oc vj ær.
Hier er vilchins maldage lijka fyllre [= Michaelsmáld. 1385].
xviii. Stephanus kirkia j fiflhollte a ku eina. iij ær og hundrad vadmala.
les vilchinsbok.

---

[1]) Hér er ekki meira.

xix. Olafskirkia a Skumstodum a prestskylld j heimalande. vj. kugillde.

þad ber allt saman vid Vilchinsbok.

xx. Mariukirkia a Nedrahuole og hinz h[eilaga] olafs a prestskylld j heima lande. dufþaksholltt. viij kugillde.

les Vilchinsbok þui þad ber allt samann.

xxi. Mariukirkia a Breidabolstad j fliotzhlid a heimaland allt.

les Vilchinsbok.

xxii. Heilog kirkia ad Hofe er helgud hinum heilaga þorlake biskupe. hun a iiij kyr.

les Vilchinsbok þui þetta ber alltt saman.

xxiij. Mariukirkia j kirkiubæ er helgud vorre fru. hun a þriu kugillde.

les Vilchins maldaga.

xxiv. Peturskirkia j Gunnarshollte a fiordung j heimalande.

les Vilchinsbok.

xxv. Palskirkia ad Kelldum a fiordung j heimalande og halftt sandgil.

þesse maldage er halfu leingre j Vilchinsbok. enn ber allt saman þad sem badar hallda [= Oddgeirsmál. 1371].

xxvi. Olafskirkia j Sniallshofda a prestskylld j heimalande.

les Vilchinsbok þui þad er allt eins.

xxvii. Nichulaskirkia j eystra skarde a halftt heimaland og lx asaudar og ij ær. iij kyr. iij messuklæde.

les Vilchinsbok. þui þad ber nær samann[1]).

xxviii. Peturskirkia j Næfurloste a prestskylld j heimalande. xxx. asaudar og iij kyr.

les Vilchinsbok.

xxix. Peturs kirkia a leyrubacka a suo micla jskylld j lande ad þar skal vera prestur heimilisfastur oc taca iiij merkur.

þesse maldage er nockru fyllre j Vilchinsbok. [= Oddgeirsmáldagi 1371].

xxx. Ad þorlakskirkiu j klofa skal vera prestskylld i heimalande. hun a ij kyr. xviij ær. hross.

Vilchinsmaldage helldur meira. [= Michaelsmáld. 1385].

---

[1]) þessi máldagi er hér ekki fyltr eptir Vilchni, því að óvíst er hvað þeim hefir borið á milli.

xxxi. Michaelskirkia j skarde a heimaland alltt med skogum. xiij kyr. hundrad asaudar. kluckur sex.

les Vilchinsmaldaga. þui flest ber saman. vtann hier nefner tijund af yrium. skarfanese og grof. eskiuhollte og Galltalæk[1]).

xxxii. Olafskirkia a vollum a fiordung j heimalande. kyr og tuær ær.

les Vilhinsbok. þui hun er fyllre[2]).

xxxiii. Jonskirkia ad fellsmula a xx^c j lande. ij kyr. tuenn messuklæde.

les Vilchinsbok. hun er og hier fyllre. [= Oddgeirsmáld. 1371].

xxxiv. Mariukirkia og hins heilaga olafs kongs j ase a iij kugillde.

Vilchins maldage er hier fyllre[3]).

xxxv. Marteinskirkia j sottartungu a prestskylld j heimalande og halft ellefta kugillde. messuklæde ok kaleik og lausann hokul.

les Vilchinsbok þui hun er langtum fyllre[4]).

xxvi. Mariukirkia ad æ og Johannis Baptistæ a prestskylld j heimalande. vj kyr oc vj ær. messuklæde oc kaleik.

les Vilchins maldaga þui hann er fyllre [= Oddgeirsmáld. 1371].

xxxvii. Olafskirkia j kalfhollte a heimaland alltt x kyr lx asaudar. iiij hross.

les Vilchinsbok [= Lxx = Oddgeirs 1371][5]).

xxxviii. Kirkia ad krosse er helgud gude.

les Vilchinsbok.

xxxix. Peturskirkia ad amulastodum a prestskylld þar j lande ein messuklæde.

les Vilchinsbok þui þad ber alltt samann.

xl. Nikulasskirkia j odda a heimaland alltt. frodholltt tuð.

les Vilchinsbok þuij þetta ber alltt samann vm eign og jtok.

---

[1]) þessi máldagi er hér ekki fyltr eptir Vilchni, af því að óvíst er hvað þeim her á milli; [2]) upphaf máldagans hér víkr strax mikið frá Vilcbinsbók, svo eg hefi ekki þorað að fylla eptir henni; [3]) þenna máldaga hefi eg ekki þorað að fylla eptir Vilchinsbók, því að í honum eru þar mörg samskeyti og óvist við hver ætti að lenda; [4]) þennan máldaga er ekki hægt að fylla eptir Vilchinsbók, sem hefir Michaelsmáldaga að aðalstofni, því að þessi máldagi hefir verið eldri og með öðru skipnlagi; [5]) Í Vilchinsbók eru tveir Kálfholtsmáldagar (xxxv og lxx) og er hinn fyrri sá eiginlegi Vilchinsmáldagi, enn hinn virðist vera Oddgeirs.

oc vmm xij[c] fioru er liggr fyrir grijmstodum og viij[c] fioru er liggur fyrir Bergþorshuole.

xli. Mariukirkia a Breidabolstad j fliotzhlijd æ heimaland alltt. samstade ena ytre.

les Vilchinsbok þui þetta ber saman vtan fra Reinefelle stendur skrifadur gelldingur tuævetur. hann er vtskafinn j Vilchinsbok. Og vilchins maldage helldur meira[1]) [=Oddgeirs 1371].

xlii. Michaelskirkia j steinum [heill = Oddgeirs 1371].

þessi maldage er eci j Vilchinzbok.

Nesia sýsla.

xliij. Hvalnesmaldage eins og j vilchinsbok.

þa lidit var fra hijngad burd vors lausnara Jesu christi þushundrut ara þriu hundrut ara og siau tijger ara vijgde herra Othgeir Biskup kirkiu 'a Hualsnese et cetera.

xliv. Mariukirkia a Reynevollum a heimaland alltt Sornns land. þridiung j laxfoss. Sioarfoss allann.

les vilchinzbok þui þetta ber samann.

xlv. Lucaskirkia j Huamme j kios a huamsey og sex kugillde.

les vilchinsbok þui þad er eins.

xlvi. Mariukirkia j Mýdal a x[c] j lande og viij ær.

les vilchinsbok. vtann hier stendur suo.

skal lukazt atian aurar j tijdaoffur preste j Saurbæ. annad ber samann.

xlvii. A medalfelle j kios er kirkia vijgd med gude mariu drottningu.

þetta ber alltt saman vid vilchinsbok. vtann vilchinsbok er fýllre.

xlviij. Mariukirkia j eyium a x[c] j lande og skog j Suijnadal.

les vilchinsbok.

xlix. Kirkia heilagrar Augottu a jngunnarstodum a heimaland alltt og siottung j eyialande. vij kyr og xxx asaudar.

les vilchinsbok þui þetta er eins.

l. Peturskirkia j Saurbæ a kialarnese a x kyr. fimmtan ær. gridung.

---

[1]) Þessi máldagi finst nú meðal fornbréfaafskripta AM. 2110, sbr. xxi. hér að framan.

þetta ber og samann vid Vilchinsbok[1].

li. Peturskirkia ad Varmā a x^c j heimalande og fiorar kẏr. veide j vlfarsā. fiordung fra sio og til astastifla[2]).

þad er eins j Vilchinsbok.

lii. Andreskirkia ad hofe a iiij kyr. xiiij bækur.

þad er alltt eins og j Vilchinsbok.

liij. Nicbulaskirkia j brautarholltte a land j myrarholltte. kyr. x. fimm manna messuklæde.

allt annad eins og stendr j Vilchinsbok[3]).

liv. Mariukirkia j þernney og Thorlaks Biskups a þessar eignir. halfa þerney. alfsnes.

alltt eins og stendr j Vilchinsbok.

lv. þorlakskirkia ad reykium a land ad vlfarsfelle. iij. kyr.

les Vilchinzbok.

lvi. Anno Domini M^0. ccc^0. lx^0. og vii^0 in profesto Dunstani reiknadist suo micit gotz klaustursinz j videy.

les Vilchinz maldaga þui alltt ber samann enn þo helldur Vilchinsbok meira. Enn vm oll jtok ber samann[4]).

lvii. þa er lidit var fra hijngadburd vors herra jesu christi m. ccc. lxx. og ix ar. þrim nottum fyrir hallvardzmessu var kirkia j Eingey vigd af herra Othgeire Biskupe j Skalholltte.

Hier ber alltt saman vid Vilchinsbok.

lviii. Jonskirkia postula j vijk a landid ad sele. xij kyr.

þad ber og samann vid Vilchins bok.

lix. Nichulas kirkia j seltiarnarnese a sex manna messuklæde.

allt annad suo sem Vilchinsbok jnne helldur[3]).

lx. [V]m vtskale. Giorningsbref Brodur jons Biskups j Skalhollte Anno domini M^0. ccc^0. xl^0. iij.[2]) xvj. calend. januarij er hann keyptte vid Biarnna bonda Guttormsson.

les Vilchinsbok. [= Dipl. Isl. II, 475, ár 1340].

lxi. Peturskirkia j Gordum a alptanese a heimaland alltt. hausastade. selskard.

les Vilchinsbok.

---

[1]) þetta er þó ekki rétt, því að þessi máldagi, sem stendr ritaðr bæði í Bessastaðabók og framar í þessari bók, er frábrugðinn Vilchins, og vantar bæði í hann heilan kafla og sleppir auk þess niðrlagi, því sem er hjá Vilchni; [2]) þannig; [3]) þetta er líka eins og hjá Vilchni; [4]) þessi máldagi er í AM. 263. Fol. (sjá Nr. 181 hér næst að framan).

lxii. Nichulaskirkia a Bessastodum a þridiung j heima lande. þrenn messuklæde.

annad alltt suo sem j Vilchinsbok[1]).

lxiii. Mariukirkia og hins [heilaga] þorlaks Biskups j Niardvijk a eina ku. alltarisklæde ij. et cetera.

les Vilchinsbok.

lxiv. Allra heilagra kirkia a Vatzlejsu a xv^c j heimalande. kluckur ij.

les Vilchinzbok.

lxv. Mariu kirkia og binz heilaga Thorlaks Biskups j kuijguvogum a x^c j heimalande. vj ær. ij. saude tuævetra.

les Vilchinsbok.

lxvi. Kirkia hins heilaga Olafs kongs ad Býiaskerium a. etcetera.

les wilchinsbok.

lxvii. Mariu kirkia og hinz heilaga Thorlaks Biskups ad Holme a Rossmalanese a steindan duk.

les Vilchinsbok.

lxviii. Peturskirkia a kirkiubole a xl^c j heimalande fiordung j geirfuglaskere. vidreka allann a Skarda vrd. xv. kyr. þrenn messuklæde.

les Vilchinzbok.

Kirkiuvogur.

lxix. Mariukirkia j woge a þridiung j heimalande. halftt fuglasker. x. kyr. ij hross kugilldi. hun a vidreka onnur huer missere a millum klaufar og osa.

les wilchinzbok.

lxx. Kirkia ad stad j grindavijk er vij[g]d med gude sælle mariu Jone postula.

þad ber allt samann vid wilchinzbok. bæde vm reka og annad. vtann hier stendr suo.

Kirkia a reka fra Biargsenda og til gardzenda er geingur fyrir vestann arfadalinn[2]).

Jtem stendur hier suo.

skalholltstzstadr a helming j hualreka ollum vid stad j grindavijk ef meira er enn iiij vætter. millum Rangagiogurs og valagnupa[3]).

[1]) þetta er líka eins og hjá Vilchni; [2]) þetta er líka svo í Vilchinsb. nema þar stendr: erfadali; [3]) þetta er einnig eins og í Vilch., nema þar stendr: Skálhollt.

annad ber samann. vtann vilchinzbok helldur nockut meira.

lxxi. Mariukirkia j krijsuvijk. a heima land alltt. herdijsarvijk. ix mælaland a þorkotlustodum.

þad ber allt saman vid Vilchinzbok.

Borgarfiardarsýsla.

lxxii. Anno Domini M°. ccc°. lx°. viij°. þa er Othgeir Biskup j Skalholltte kom j sinne visitatione til Lundar j Reykiadal var þesse kirkiumaldage reiknadur. Kirkia ad Lunde [er] helgud med gude.

þetta er eins og i Vilchinsbok.

lxxiij. Kirkia heilags Nichulai a fitium j skoradal a þridiung j heima lande. xx^{c}. ix kýr.

Alltt annad suo sem Vilchinsbok jnnehelldur[1]).

lxxiv. Peturskirkia j Reýkiaholltte a heimaland alltt.

þetta ber og samann vid Vilchinsbok. vtann hier nefner. peturs skog j nordurardal j millum stackagilz og klofa[1]).

lxxv. Kirkia ad Varmalæk er helgud hinum heilaga Thomase.

les Vilchinsbok.

lxxvi. þorlaks kirkia ad kroppe a x^{c} j heimalande.

les Vilchinsbok.

lxxvii. Mariukirkia ad skaney a x^{c} j heimalande eina ku.

suo sem Vilchinsbok avijsar.

lxxviii. Jons kirkia postula ad idra holme a kirkiubol og Tyrfingstade.

þad ber alltt samann vid Vilchinzbok.

lxxix. Þesse er maldage kirkiu hinz heilaga Laurentij og Sebastiani j gordum a akranese ad kirkia a halftt heima land Galmarvijk alla.

les Vilchinsbok þui þetta ber alltt samann.

lxxx. Mariukirkia a heynese.

þetta er eins og j vilchinzbok[2]).

lxxxi. Kirkia ad Husafelle a heimaland alltt vj kyr og v. asaudar kugilldi. iij kugilldi j gelldfie.

---

[1]) þetta er og eins og hjá Vilch.; [2]) Heynesmáldagi er hér heill, og er því prentaðr hér sérstakr [1368].

alltt epttir vilchinsbok.

lxxxii. Kirkia j ase er helgud gude almattugum.

alltt suo sem vilchinsbok jnnehelldur.

lxxxiii. Jons kirkia Biskups(!) j saurbæ a hualfiardarstrond. a heima land allt med gognum og giædum hrafnabiorg ferstikle kalanes(!) hofda siofargard halfan.

les vilchinsbok. vtann vilchinzmaldage helldur meira.

Jtem stendur hier:

þar er tueggia presta skylld og omaga kuenngilldz[1]).

lxxxiv. Olafs kirkia j bæ a stedia land. kalfanes. mulalandi. afriett j huarfsartungur. veide j flokadalsæ ad helminge vid warmlækinga medann land þeirra liggur vid enn ein vpp þadann.

þetta ber allt samann vid vichins maldaga[2]).

lxxxv. Mariukirkia a huanneyre a xij hundrada land er heiter j tungu.

alltt epttir wilchinsbok.

lxxxvi. Mariukirkia a melum a heimaland med ollum þeim giædum er þorlakur keypte og Magnus lagde til. og selialand allt er liggur j millum fosslækiar og tunguär. hun a xxx kugillde[3]). atta hross. v^c vadmala og onnur fimm hundrut fyrir spioll med portiunne þeirre er fiell medan sijra þorleifur hiellt stadinn. cccc. j haustlage. hun a xv^c j skarhollte. þetta a hun jnnan sig.

alltt annad eptter wilchinsbok.

lxxxvii. Peturskirkia ad leira a þridiung j heimalande og vtlondum og þridiung allrar veide j laxa. hun a iiii kýr. ix ær og einn hest. Olafur Grijmsson tok sio kýr og þriar ær og ij hross.

les frammveigis eptter wilchins maldaga.

Hun a tiolld vm sig. og alltaraklæde.

lxxxviii. kirkia ad skarde a þridiung j heimalande og ij kyr. les vilchins bok.

lxxxix. kirkia a Læk a þridiung j heima lande.

xc. kialardals kirkia a þridiung j heima lande.

---

[1]) þenna máldaga hef eg ekki þorað að fylla eptir Vilch., því að óvíst er, hvað milli ber um inventarium; [2]) Hér stendr á spássíu, en er hálfskorið af: «Ann[o] M. x. . . .». þetta er og alveg eins og í Vilchinsbók; [3]) kúa, Vilch.

Vestfirdinga fiordungur.
eptter þeirre afgomlu kirkiubok j Hijtardal
Anno domini ꝏ°. ccc°. xc°. q[uarto][1]).

xci. Þetta gotz atte mariu kirkia j Galmastungu þa er Brandur Hallsson liet lausa enn Svarthofde son hanns tok med. j messuklædum.

alltt eptter vilchinsbok.

xcii. Nichulas kirkia a Gylsbacka a heimaland alltt oc lambatungur allar og skog j husafellzhraun.

les vilchinsbok þui þad ber alltt samann. vtann hier stendur.

sionhending fra huannstodum og floa hinn eystra[2]).

xciii. Mariukirkia j Sijdumula a land a frodastodum þad sem leigist þrim hundrudum. vij kýr og sex ær og hest. veide j kiarra æ ad helminge vid stadenn j Reykiaholltte.

les vilchinsbok vtann hier stendur.

þar skal vera prestur og taka hundrad[3]).

xciv. Katrijnar kirkia j nordtungu a land alltt a hognastodum. sex kyr. iiiij^c voru og hesta ij.

les vilchinsbok.

xcv. Mariukirkia a Huamme j nordurardal a xxij kugilldi og iij hesta.

alltt eptter vilchinsbok vtann vilchinsbok helldr meira[4])

xcvi. Kirkia hins heilaga Nichulai j Stafholltte. a heima.

les vilchinsbok þetta ber allt samann vtan hier greinir.

xv[5]) kyr og iij asaudar kugilldi.

enn vilchins bok helldr meira.

xcvii. Þesse er maldage kirkiu j Sygnaskarde ad þar skal syngia annann huern dag helgann.

þad ber samann vtann vilchinsbok helldur meira[6]).

---

[1]) Á spássín, og er nokknð skorið af; [2]) þetta er eins í Vilch., nema þar stendr: stodinu f. huannstodnm; [3]) Ekki fyltr eptir Vilch., því óvíst er hvar þessi síðasta klausa á inn í Vilch., en þar er máldaginn tvíaukinn; [4]) = Oddgeirs máldagi 1375; [5]) xvii, Vilch., en ekki er máldaginn hér fyltr eptir Vilchinsbók, því á Vilchinsmáldaga eru mörg samskeyti, en óvíst hvar þessi hefir endað, þó líklega við: Jtem legendur etc. Þessi máld. hefir verið eldri en Vilch.; [6]) hér hefir því staðið forni máldaginn frá c. 1325 (Dipl. Isl. II Nr. 360).

xcviii. Michaelskirkia ad Borg a myrum a xx^c j heimalande. hun a nijutijge asaudar.

les Vilchinsbok.

xcix. Mariukirkia a Alftanese a xij^c j heimalande.

alltt eptter vilchinsbok.

c. Kirkia j hiorsey er helgud Gude og vorre fru.

þetta ber allt samann.

ci. Mariukirkia ad okrum a heimaland halftt xj kugilldi og iiij^c. hafnesstade halfa.

les vilchinsbok. vtan hier stendur.

þadann lysetollur og(!) voge og skutulsey[1]).

cii. Mariukirkia j alfttatungu a x^c j heimalande. ix kyr og j^c voru.

alltt eins og j vilchinsbok.

ciii. Allra heilagra kirkia j hytardal a heima land allt.

les vilchinsbok þui þad ber alltt samann.

civ. Mariukirkia vndir hraune a heimaland med gognum og giædum og bruarfoss allann.

les vilchinzbok.

cv. Nichulaskirkia a kolbeinstodum er helgud gude.

þetta ber samann vid vilchinzbok vtann hier stendur.

og gaf omaganum atta alner hafnar vodar[2]).

cvi. Peturskirkia j krossholltte a heimaland halftt enn reida fyrir halft xxx hundrada. hun a sex kugillde og buning sinn allann.

þad ber allt samann vid vilchinzbok[3]).

cvij. Jtem bref Othgeirs biskups vmm omagavist j Hitardal eins og j vilchinsbok [sjá ár 1375].

cviii. Mariukirkia j Hitarnese a heimaland allt med rekum og veidum.

les vilchinsbok.

cix. Kirkia a hofstodum[4]).

cx. Nichulaskirkia j haffiardarey[4]).

cxi. Jons kirkia Baptistæ j michlaholltte a heimaland allt med giædum þeim sem þar fylgia.

les vilchinsbok.

---

[1]) Sjá Gyrðs máldaga 1354; [2]) ekki fyltr hér eptir Vilch.; [3]) hér kemr innskot frá 1539, sem kipt er hér út; [4]) Máldaginn er hér heill og því prentaðr sérstakr.

cxii. Mariukirkia ad stad a sniofellznese a heimaland allt med gognum og giædum.

þetta ber allt samann vtann hier stendr.

birtu eingiar. gelldfiar rekstur j kolgrafar fiord[1]).

cxiii. Mariukirkia a knerre a x^c j heimalande.

alltt eptter vilchinsbok. vtann vilchinnsbok er fyllre[2]).

cxiv. Kirkia ad jngialldzhuole var vijgd af herra arna Biskupe.

les wilchinsbok.

cxv. Mariukirkia a Saxahuole a xx^c j heimalande. v. kyr og eitt asaudar kugilldi.

þad ber samann vid wilchinzbok.

cxvi. Mariukirkia ad aundverdre eyre ä halftt heimaland med þeim jordum sem þar fylgia. ij hlute j þordijsarstodum.

alltt eptter wilchins bok.

cxvii. Mariukirkia ad froda a heimaland alltt[3]).

suo stendr klarlega j þessare gomlu Hijtardalsbok. alltt annad eptter vilchinsbok.

cxviii. Krosskirkia ad setberge a heimaland alltt. kuernæ og hamra land.

Alltt suo sem stendur j vilchinsbok.

cxix. Nikulaskirkia j Biarnnarhofnn a land a gudnýiarstodum. xxx asaudar. ix kyr og hest. hundrad vadmala. } Anno ꟿ°. ccc°. xc iiij þa biskup vilchin [visiteradi].

les wilchinsbok.

cxx. Klaustur a Helgafelle a heimaland alltt med ollum gognum og giædum.

les wilchinsbok.

cxxi. Marteinskirkia a Eyre j alfttafirde a xx hundrada eyiar. xv kyr. xj hundrud j metfie skipum edur busgagne edur husbuninge.

les wilchinsbok.

cxxii. Kirkia j snoksdal er helgud hinum heilaga Stephano. hun a lond þriu halfann Snoksdal og þui meira sem er millum þreskialldar og leirmula. sionhending fram j æ. gilsbakka

---

[1]) = Gyrðsmáldagi 1354; [2]) mun vera Gyrðs máld. frá 1355; [3]) sbr. Gyrðs máld. 1355.

halfan. hordabol halftt. botnn bia suijnbiug og dalaholm og skerin med. val[1]) attung j ollum reka a hardavelle.

alltt eptter vilchinsbok.

cxxiii. Ad Egedius kirkiu ad saudafelle. er æfinnlig prestzskylld j heimalande og diakns.

les vilchinsbok.

cxxiv. Mariukirkia og hins heilaga Magnus Eÿia jarls j j þÿckvaskoge a fimm kyr.

les vilchinsbok.

cxxv. Mariukirkia ad kuenna brecku a heimaland alltt.

hier stendur.

iiijc voru. xl alna hafnarvodar og half mork.

alltt annad eptter wilchinsbok.

þar skal vera heimilis prestur. [= Oddgeirs máld. 1375].

cxxvi. Kirkia ad vatzhornne j haukadal er helgud med gude. hun a xxc j lande.

suo helldur su gamla Hijtardals bok. Enn j vilchinsbok eru skrifud.

xc j lande. og vmm fram. v. kÿr. ij hross. vjc vadmala.

annad ber samann.

cxxvii. Kirkia j hiardarholltte er vijgd hinum helga johanne baptista. hun a heimaland alltt med gognum og giædum.

les wilchinsbok.

Kirkiann a nu xx kÿr. v asaudar kugilldi. viij hross.

cxxviii. Kirkia j huamme er helgud gude allzvalldanda.

þad ber alltt samann vid wilchinsbok. vtann hier stendur.

lagde jon Bonde Sueinsson skuld j land sitt glerarskoga.

alltt annad ber samann[2]).

. . . .[3])

cxxix. [Mariukirkia og hins heilaga Peturs a Eyri j Arnar]-firde a karlstade og hornstrond med gognum og giædum.

þetta ber saman vid wilchinsbok. vtann hier stendur skrifad.

Kirkia a hualreka a slettanese mille suadzholz og toargilz[4]).

cxxx. Nichulaskirkia a sondum. a heima [land] allt og galltardal allann.

---

[1]) vala(!) hdr.; [2]) Sjá máldaga Árna Helgasonar 1308 (Dipl. Isl. III, Nr. 6); [3]) hér er glatað að minsta kosti eitt blað úr uppskript þessari úr Hitardalsbok; [4]) stendr einmitt í Vilchinsbók.

þetta ber allt samann vid wilchinsbok.

cxxxi. Þorlakskirkia j hraune a land halftt ad saurum skog ã kleifum j dyrafirde.

les wilchinsbok.

cxxxii. Sia er maldage myralandz kirkiu ad hun a xxiiij kugilldi og tuo hesta. xx^c j lande. einz prestz vist. skyllt ad ala lijkmenn og barnnmenn. enn eige meire skylld. kirkia a kalek.

les wilchinsbok. vtann hier stendur.

heimil selveidur af myrum at ollum hluta sem þeir geta veidt enn ad þridiunge[1]) ef einge veider þeirra er a.

Jtem stendur hier suo.

torfskurdur j gardland suo micill sem vill[2]).

Jtem stendur hier.

eiga skala ýste[r] og reit a mol [ok þoke adrer. enn fyrir þeim suo ad þa skorte eige mol[3]) natt beit vndan felle. a nauta hialla. og reka suo ad fele sýn hinnar sijdustu kyr.

annad ber samann.

cxxxiii. Kirkia hinz heilaga johannis baptistæ vnder Gnupe a þridiung j heima lande.

þad ber allt samann vid wilchinsbok.

cxxxiv. Mariukirkia a Sæbole. a land vnder halze ã sæbole og attung j geirsbrecku j sugandafirde. og skogum þeim sem þar fylgia þui lande.

þad ber saman vid wilchinsbok.

cxxxv. Kirkia hinz heilaga laurentij j holltte j aunundarfirde a heimaland allt.

þad er allt eins og j wilchinsbok.

cxxxvi. Mariukirkia a hole j bolungavijk a land ad lyfurkerstodum j anne.

allt eins og wilchinsbok jnnehelldur.

cxxxvii. Mariukirkia a Eyre j skutulsfirde. a heimaland alltt kyr xiij og lx asaudar. gelldneyta kugillde. cc voru edur voru vird. pallbord iiij storkerold j jordu.

þetta ber samann vid wilchinsbok. vtann hier stendur suo.

ad frateknum kirkiubole ok forsum og eingedal [ad tijundum[4]).

---

[1]) fiordungi, Vilch. (að öðru leyti eins); [2]) alveg eins i Vilch.; [3]) [sl. Vilch.; [4]) [sl. Vilch. (hitt eins).

cxxxviii. Mariukirkia a kirkiubole j skutulsfirde. a þuilijkann maldaga.

þad er eins og j wilchinsbok. vtann hier stendur suo.

þar tekst heima tijund og lysetollur heimamanna. og suo fra forsum. og tijund vr eingedal[1]).

annad ber samann.

Jtem.

þeir menn eru ej skylldugir ad hallda kirkiudag a eyre. sem hallda a kirkiubole[1]).

annad ber samann.

cxxxix. Peturskirkia a Eyre j Seidisfirde a þridiung j heimalande.

þad er eins og stendur j wilchinsbok.

cxl. Kirkia j Augre er helgut gude og gudz modur.

les vilchinsbok. enn Wilchinzmaldage er fyllre[2]).

cxli. Kirkia j Vatzfirde a heimaland halftt. Borgarey halfa.

les wilchinz maldagabok þui þeim ber allt samann. vtann vilchinsbok er nockut fÿllre vid nidurlag maldagans.

cxlii. Kirkia hins heilaga laurentij a kirkiubole j langadal a heimaland halftt.

les vilchinsbok. þui þad ber samann. vtann hier stendur suo.

þangad liggia tijunder og lysetollar af ollum bæum mille kalldalons og ÿsafiardar ár.

og vilchins maldage er leingre.

cxliii. Kirkia vndir sniofiollum er helgud gude og gudz modur.

les vilchins bok. þui þad er alltt eins.

cxliv. Mariukirkia j Grunnavijk. a heimaland alltt. faxastade j olldugil.

les vilchinsbok þui þetta ber saman vtann hier stendur.

hun a og siottung j smidiuvijk [j ollum giædum[3]).

cxlv. Mariukirkia j adalvijk og hinz heilaga peturs a heimaland halftt med ollum gognum og giædum.

les vilchinsbok. þad ber riett samann. vtann vilchinsbok er fyllre.

cxlvi. Kirkia j arnese a fimm lykneske.

---

[1]) stendr í Vilch.; [2]) AM. dipl. afskr. 962 (heill, frá c. 1377); [3]) [sl. Vilch.

les vilchinsbok þui þad ber samann vtann hier stendur.

viderif[1]) j naustvijkur. halfa tijund a kalfaness kirkia j skialldabiarnar vijk.

cxlvii. Kirkia j kalldadarnese var vijgd af herra arna Biskupe vj kalendas dag Augusti [oc] helgud med gude hinne helgu Marie og Michaele Archangelo og hinum heilaga Thorlake. enn þesse maldage var þa skipadur ad til þessar kirkiu skal vera tijdasokn af bæum þeim ollum sem eru fyrir vtann selär og nordur til Saurär.

Annad ber samann vid vilchinsbok [= máld. Arna Helgasonar 1317, Dipl. Isl. II, Nr. 229].

cxlviii. Mariukirkia og allra heilagra ad stad j steingrijnnsfirde(!) a heimaland alltt med gognum og giædum

les vilchinsbok. enn hier stendur suo.

Eÿiar ij j Biarnarfirde. hun a xiij kyr og xxiiij ær. ij hross. og xiiij[c] voru vird.

annad ber saman vid wilchinsbok flest alltt. vttann hier stendur suo.

stadurinn a liotardal allann til vmm merkia. vmm hroberg og gejrmundarstade og þa dale er þar ganga ad. kolbiarnarstade huannadal og selärdal. tueim meigenn til vmm merkia vid bolstad og Gilstade. Odzey og þordarey ä Biarnarfirde med ollum gognum og giædum grass og eggvers [og] selvers. hualreka og vidreka og agoda. asparvijk med ollum gognum og giædum nema siottung og attung hualreka ad bruaræ. fiordung j reka ollum bæde hualreka og vidreka. suo j renningum og agoda og flutningum a reykianese. allann halfann hualreka og vidreka agoda selver. lysetolla af ollum monnum þeim sem giallda eigu.

annad ber samann vid wilchinsbok.

cxlix. Hinn heilage þollakur Biskup vijgde kirkiu j kalfanese gude sialfum til lofs og dyrdar. hun a land alltt i skeliavijk med ollum gognum og giædum. hun a sandzness holm allan. hun a þridiung vr hualtijund j Skialldabiarnnarvijk.

Suo stendur j þeirre gomlu Hijtardalsbok. annad ber samann vid vilchinsbok.

---

[1]) sl. Vilch.

cl. Kirkia j tungu j steingrijmsfirde er helgut mariu drottningu. hun a heimaland allt. vj kyr. iij ær hundrat voru. Efrabol. lidarsel ad gotudal. fiordung j skogalande. attung j hualreka ad rofā og j eggvere.

þad ber allt samann vid vilchinsmaldagabok. vtann hier stendur.

þar skal vera heimilisprestur. holz land ed efra.

Jtem.

þordur bonde og vilborg gafu kirkiunne j tungu tijunda lut j hualreka vr þrim lutum a kirkiubole med handtake et cetera.

annad ber saman.

cli. Olafskirkia vnder felle j kollafirde a halfann vidreka med tungu kirkiu j þorpum. millum holzlækiar og hafnarness. iiij kyr og v^c voru.

annad ber samann vid wilchinsbok vtann hier stendur suo.

þangad liggia tijunder og lysetollar af ollum bæum millum ennishofda og karhafnar. þar skal vera heimilisprestur og taca iiij merkur j tijda rentu huert ar.

annad ber samann vid wilchinsbok.

clii. þa er lidit var fra hijngadburd vors lausnara Jesu christi þusundrut vetra. ccc. xvij ar. vijgde herra arne Biskup af skalholltte kirkiu a eyre j bitru til lofs og dyrdar allzvalldanda gude.

allt eins og wilchinsbok jnnehelldur.

cliii. Kirkia a backa j Hrutafirde er helgud gude og gudz modur og hinum heilaga Jone postula. hun a halftt heimaland. vj kyr. eitt asaudar kugilldi. ij hundradz hross. vj^c voru og half mork.

allt annad eptter vilchinsbok. vtann vilchins maldage er meire og leingre.

Anno 1607 j martio manude liet eg Oddur Einarson lesa samann Wilchinzbok vid þa gomlu maldagabok. sem mier var lied fra hijtardal Anno 1606. og ber þessum bokum samann vtann þar sem eg hefe latid vpp teikna huad ā mille ber suo sem sia mā ā þessu sem hier er vppskrifad. Og virdist mier wilchinzbok j skalhollte mune vera skrifud seirnna enn hin þui hijtardalz bokinn er fornnskrifud. og nu vijda rotinn

og vtgiord. suo ecj vrdu sammannlesner adrer maldagar enn þesser sem hier er a tæpt þui annad huort vantade hina med ollu eda þeir eru forskemder.

[Austfirdingafiordungur].

cliv. Kirkia hins heilaga Laurentij ä Refstodum ä heimaland allt. Raudzhola land.

les vilchinsbok. enn vilchinsbok helldur meira.

clv. Mariukirkia a kirkiubæ a heimaland allt husey alla og marga holma fyrir vestan a Geirastade. hun a eÿasand xc fadma tijræd. Marię sand. ccc. og liggur þridiungur til hallormsstada.

en vilchinsbok helldur mariusand. cccc. annad ber samann vid vilchinsbok.

clvi. Christfienu a Grijmsstodum fylger xv ær ein kÿr og hross.

Suo helldur hijtardalsbok. enn ecj neitt þar vm meira. þad finst ecj [j] wilchinsbok.

clvii. kristfiarjordunne fossvelle fÿlgia vij ær og kyr.

clviii. Christfiarjordunne a ketilstodum fylger xij ær. þriar kÿr. hundrad j virdingarfie. þar a ad vera þriggia marka omage.

clix. Mariukirkia ad eydum a heimaland halftt med gognum og giædum. og holsland; halftt med ollum gognum og giædum sem þar fylgia.

les wilchinsbok.

clx. Mariukirkia a hialltastodum a heimaland allt. skogarteig j hreinzstada landzmerke.

les vilchins maldaga.

clxi. Christfienu a korexstodum fylgia viij ær og ij kyr.

les vilchinsbok þui þetta ber riett samann.

clxii. Mariukirkia j niardvijk a suo micit j heimalande sem prestzskÿlld heyrer. iij kugilldi. xij aura jnnann gatta.

les vilchinsbok. þui þetta ber alltt samann.

clxii. Mariukirkia a Desiarmyre. a heimaland allt med gognum og giædum og allann hrafnnsdal.

les wilchinsbok.

clxiv. Kirkia j husavijk a heimaland halftt og dal land. allt epter vilchins maldagabok.

clxv. Mariukirkia a klyfstodum a alltt heimaland med ollum gognum og giædum.

hier ber alltt samann vid vilchinsbok.

clxvi. Mariukirkia a Duergasteine a suo micit j lande sem prestzskylld heyrer. vj kyr. xviij ær.

les vilchinsbok.

clxvii. Hinn heilage olafur kongur a ij hlute j þorarinsstodum. þar fylger kyr og ij ær. alltarisklæde. ij. kluckur.

clxviii. Mariukirkia j miofafirde a fiordung j heimalande. med ollum gognum og giædum.

les vilchinsbok.

clxix. Kirkia a Skorrastodum a heimaland alltt med gognum og giædum. buland og grænanes.

les vilchinsbok.

clxx. Mariukirkia ad Holmum a fiordung j heimalande. fiordung j krossness reka huad sem a ber.

so sem vilchinsbok jnne helldur vtann hier stendur. ecj suo micit sem j vilchinzbok.

clxxi. Christfiarjordunne a somastodum fylgia iiij kýr og iiij og xx ær. cc. j ofrijdu. luka presti vj aura. enn þriar merkur j annare grein þeim sem keypt hefur. alltaraklæde ij. kross. peturs lijkneske.

les wilchinsbok.

clxxii. Kirkia hins heilaga Sixti ä koltreyustodum a heimaland alltt med gognum og giædum.

les vilchinsbok.

clxxiii. Mariukirkia j stod a heimaland allt med gognum og giædum.

les wilchinsbok.

þar skal vera prestur og diakn eda xx aura omage.

þetta ber saman.

clxxiv. Stephanuskirkia j Eydolum a lond oll mille tinnudalzar og ormzär.

þad ber allt saman vid wilchinsbok.

clxxv. Mariukirkia ad Berunese sagde Halle marsson eptter sogn þorsteins Runolfssonar ad ætte skoga fram ad læk þeim er ofann fell j Reynebug.

les vilchinsbok.

clxxvi—clxxvii. Andreskirkia vnder halse. verdur hier ecki lesinn.

les þar vm wilchins maldaga. suo og vm þuottæ og adrar flejre kirkiu eigner þar eystra. þad er allt forskemdt j Hijtardalsbok. suo þad verdur ecj samann lesid hiedann j frä.

clxxviii. Mariukirkia ad Hofe j alftafirde a heimaland allt og hellis land allt.

les vilchinsbok.

clxxix. Mariukirkia j Biarnanese a heimaland halftt.

les vilchins maldagabok.

clxxx. Mariukirkia j eineholltе a heimaland med gognum og giædum og Lambablikastada land.

les vilchins bok.

clxxxi. Kirkia j borgarhofn a suo micit j lande sem prestskýlld heyrer. kirkia a ij kýr. xxx asaudar.

les vilchinsbok.

clxxxii. Kirkia a Reynevelle.

les vilchinsbok.

clxxxiii. Nichulas kirkia a kalfafelle j fliotzhuerfe a heima land alltt. kelldubacka. Eireksfell.

les vilchinzbok.

clxxxiv. Christzbued ad kelldugnupe a vj kýr. xl. asaudar. hrut veturgamlann. sex aurar voru. mæler korns eda halfvætt matar. bænhused a ad auk sex ær. þar skal vera kuenngildur omage. þar skal gefa malzverd joladag.

þetta ber samann vid vilchinsbok.

clxxxv. Christbued a Breidabolstad. a lx asaudar. vj kyr. ij tueggia marka hestar.

les vilchinsbok.

clxxxvi. Christbued ad þuera[1]) [1367].

þesse maldage finst j bijtardalsbok enn ecj j vilchinsbok.

clxxxvii. Kristbued j dalbæ[1]) [1367].

clxxxviii. Christbued a vppsolum[1]) [1367].

clxxxix. Mariukirkia a hraunsmula a iiij ær og xx. alltaraklæde. fornann duk.

les wilchinsbok.

---

[1]) Máldaginn er hér heill og er því prentaðr sérstakr.

cxc. Michaelskirkia ad holltte a ij kyr. iiij ær og xx. ij klockur. tiolld vmmhuerfis kirkiu.

les vilchinsbok.

cxci. Bænhused j ytrum asum a ij kyr.

cxcii. Bænhusinu j hrijfunese fylgia xij ær.

cxiii. Bænhused j hlijd a vj ær.

cxciv. Bænhused ā flogu a ku og eina ā.

cxcv. Christzbuenn oll samann dalbær o. s. frv.[1])

cxcvi. Nichulas kirkia j skal [2]) [1367].

cxcvii. Olafskirkia a bulande[2]). [1367].

Ecke verdur nu meira lesid j þessum hytardalz maldaga Anno 1607.

Hér þrýtr þetta uppskriptarágrip úr Hítardalsbók, og er það að mörgu merkilegt, þótt það sé ekki meira en þetta. Þess má geta að sá sem ritað hefir mikið af Bessastaðabók (AM. 238. 4to) um 1570 (Vigfús Jónsson sýslumaðr á Kalastöðum) hefir þekt þessa máldagabók frá Hítardal.

Skeggiastader.

Þorlakskirkia a skeggiastodum a attung j heimalandi.

v. kyr. iiij ær oc xx. hrvt tvævetrann. kugilldis hross.

c. vadmäla. iiij[c] j virdinngarfie.

fiogra marka refil. xv aura annars hundradz j bokum. steintiolld forn. alltarisklædi eitt. dvkar ij. annar blamerktur. handklædi ij forn. þorlaks lijkneski. lijkakrakur. elldbera. kluckur ij. krossar ij. forner. biarnfell.

Skal hver bonde lvka eyri æ hveriu are oc hver fiskimadr fiordung fiska til prestzfædis æ skeggiastadi mille Stapaar oc Skoruvijkur. enn þad eru þeir sem leggiast j vtver til rodra oc fara ei heim ad kvelldi.

Jtem eiga þeir ad lvka presti fiskatoll fiordung fiska.

Herra Otthgeir gaf til vj ær.

---

183. [1367].

Máldagi Laurentíuskirkju á Refstöðum í Vopnafirði [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 263. Fol. bls. 3 skr. 1598; AM. dipl. afskrr. Nr. 1988 "ex chartis herra Oddz Einarssonar biskups. Refstada Maldage

---

[1]) Hér kemr klausa um fjörur kristbúanna (sjá undir Uppsala máldaga Oddgeirs biskups 1367); [2]) Máldaginn er hér heill og er því prentaðr sérstakr.

kominn til min fra Monsr. Odde Sigurdzsyne» (AM.). AM. dipl. afskrr. Nr. 2012 með hendi Árna Magnússonar; AM. 259. 4to bl. 93—94, 157a skr. 1592. Allar afskriptirnar stafa frá transskripti Stepháns biskups 1509. Oddgeir biskup fór yfir Austfjörðu 1367.

gamall maldage[1]).

Kirkia hins heilaga Laurentij a Refstodvm a heimaland alltt. Raudz bola land. vidarteig j ongulsnes upp fra fossnese. annann j haugstada skoge. þridia j hveitisshvamme. fiorda j j kleifvm firir framan oxna hialla. fimtta j þorbrandzstada landi.

kirkian æ fiordvng rekavid firir vindfvllv[2]) landi.

halfann annann fimtung j hvalreka fra Bodvarsdalsæ. oc til gliufurs ær. enn flutningar aller mille hamra æ.

allur vidreki oc hvalreki. og so flutning a fuglabiarganese.

mille toptar oc groar[3]) er liggur til kirkivnnar halfur hvalreki oc flvtningar.

firir sellatra landi attungur j hvalreka.

firir strandhofnv halfur hvalreki oc flvtningur fra nidurvijkur æ oc til grasdalsær.

fiordvngur j vidreka oc hvalreka fra midfiardaræ. oc til vordv. firir vtan hafva Backa.

halfur hvalreki oc flvtningur firir saurbæ. so hlashualur oc suarfhvalur.

half[ur] hvalur firir felle med slijkvm maldaga.

hval firir Gvnnolfs vijk med slykvm maldaga.

fiordvngur ur fimtungi fræ Fossæ. oc til Tanga horns.

halfur hinn sextandi hlvtur fra Tangahornne oc til mafaness.

fra mafanesi. oc til hrafnabiargar ær. halfur attvngur oc enn settvngur j fiordvngi. J ødrv lagi fiordvngur oc attvngur.

firir ollv heidar landi hinn tolfti hlvtur.

J lons landz reka. settvngur fyrer holmi.

J Gudmvndar lone attvngur j flvtningvm mille kross oc hravnlækiar.

Hier fylgia kýr u. x ær. forustvsaudur. þriggia marka hestur. vj_c j virdingar fe.

kirkian a skipshofn j krossavijk hinne sýdri.

ein Messo klædi. ad avk silki hokvll slitinn. þridie pellz hokvll sæmilegur med stola oc handlijn. kantara kapa slitinn af fustane. Alltariss klædi eitt. ij. krossar smelltter. einn Alltariss steinn bvinn. kalekur. v kluckur. Biollur ij. ij

[1]) Refstadamáldagi 1988; [2]) nú = Vindfell; [3]) þannig öll.

tiolld forn. kertistikur[1]) iiij. eitt glodar ker. elldberi. messvbok per anni circulum. oc lesbok. capitularivm.

þangad liggur vnder ix bæier ad tývndvm oc lysistollvm. iij Bænhus af þessvm. oc vj aurar af hveriv. ein vtkirkia. oc syngizt annann hvern dag helgann. oc takazt af iij merkur.

kirkian a lambselldi af ollvm bæivm firir vtan sunnvdalz æ oc eitt af Asbrandzstodvm.

þar skal vera heimiliss prestur.

Biorn prestur gaf kirkivnni halft annad hvndrad.

---

184. 17. Juli 1367. i Vallanesi. 18. Juli 1376. i Skálholti.

Máldagi Jóns kirkju í Vallanesi, er Oddgeir biskup setti Þorsteinsson, þá er hann vígði kirkjuna.

AM. dipl. afskrr. Nr. 2001 «ex originali membranaceo fra Vallanesskirkiu» (AM.) og segir Árni sé «accurate skrifad epter originalnum». Höndin var krókótt «nockud so», «alika og norsk være, þo er þad oefad ritad af Jslendskum skrifara». Innsiglis þveingrinn var skorinn af.

Ollum goðum monnum þeim sem þetta brief sia edr heyra heilsum ver othgeir med guds nað biskup j skælhollti medr guds quediu oc værre kunnight giorandi at sub anno domini Millesimo ccc lx° septimo in festo alexij vigðum ver kirkiu hins heilaga johannis baptiste j vallanesi med þilikum mældagha sem her fylgher.

Kirkia hins heilaga johannis baptiste j vallanesi a heimaland allt oc huamsland saudhaga land allt oc vikingstada land afrett j fagradal oc vnder skagafelli selfôr at tunguseli j eyuindardal skogarteig milli þrælær oc holknær annan skogar teigh milli valagilsær oc eyrar ær skogar teigh i ketilstada land skogar teigh j sandfell hit nedsta tueir skogar teighar j sandfell it efzsta skog j medalnes land hælfir allir krossskógar attung j hualreka j ofærurekvm attvng j kilmanna teigh hælfuan vidreka vid sledbrottmenn[2]) j siau hvndradvm en fiordungh hualreka. vid kirkiubænga[3]) tueir hlutir vidreka j þrimr hundrodum oc suo j hualreka. þriar vetter liggia til vallanes a eyi-

[1]) kiortastykur 1988; [2]) þannig = Sleðbrjótsmenn; [3]) þannig = Kirkbæinga.

arsandi. hælfa reka vid sandbrekkumenn j x hundrudvm hælfer osrekar bædi hualreka oc vidreka stærra en ælnar kefli. fiordung bualreka a gripdeilld tolftung vid galltstødinga annan tolftung milli þeistavags oc spakærdals oc slik[t] j flutninghi huargi sem a land kemr. fiordunghr j bualreka vid snotrunesmenn vnder Vægsfiol[l]om[1]) sunnan fra sundi oc til gripsgiar tolftungh a hrollaugstaða sandi. balfuan hualreka a eyri j borgarfirði milli drangs oc kambs attvngh j hual j brunauik oc j kiolsuik oc j hualuik oc j suinavik huargi sem a land kemr stiga æs allann grindar æs allan xvij kýr halft fiortanda kugillde. j. asaud tolf oc tuttughu vetrgamler saudir. viij. tvævetrer oc hrutr fimm kugillde j gelldum nautum oc .ij. naut. þrevetr. vxi fiôgurra vetra. annarr fimm vetra. kaalfua fimm. vij hross klyfbær vij. oc. xx. hundrat. j virdinghar fe. fimm manna Messoklædi at auk. iij. hôklar kantara kaapur. v. sloppa. ij. fiôgr alltara klædi med tuennum fordukum oc glitadr dukr skrin. kross smelltan oc annan gulllagdan mariuskripter tvær. jons likneski baptiste Marteins likneski paxspialld[2]). ij. munnlaugh glergugg. kluckur. vij. elldbera glodarker. jarnstiku stora. iij. stikur adrar oc. ij. fyrer likneskium vazketill merki. ij. fonz vmbuninghr oc skirnar saar. lika kraakr. v. c. j bokum. þar skulu vera. ij. prestar oc diaknar. ij. Jtem lagdi til sira jnghe hafnar land j borghar firde fyrer spell. sira Oddr lagde til. ij. tabula ný. oc duk glitadan. sira jon lagde til dalmatiku. oc til stadfestu oc sannrar audsýninghar her vm settum vær vaart jnsigle fyrer þetta maaldagha bref skrifuat j skaalhollte. frea dagh næsta fyrer festum translacionis sancti Thorlaci episcopi. anno domini M^0 ccc^0 lxx^0 sexto.

Utan á Vallanesmáldaga segir Árni að þetta hafi staðið (Utan a brefinu stendur med hendi, ecki nyrre þo miklu yngre en þeirre sem a brefinu er):

Sua [miklar[3]) tivnder i borgarfirde Mikel af xvij[4]). lxx. h[undrudum]. svmma. cc oc x. h[undrud] betur. Lykur Mikel af þessv sina vegna Eireks oc Gvnlavgs oc þorvard[z] af þessvm peningum. xvijn. alnar vadmals oc kvartiel betur.

[1]) «þetta ord sier ut i originalnum i fyrsta aliti, eins og være þad ad lesa vaagsfiolð. enn þegar betur er ad gad, þa stendur þar fiolom. a ad heita fiollom» (AM.); [2]) þannig; [3]) «adde miklar» AM.; [4]) undirstrykað.

185. [1367].

MÁLDAGI Maríukirkju á Hjaltastöðum í Útmannasveit [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 259. 4to a, bl. 96 og 103 skr. 1592, b, bl. 18a, 97a skr. 1598; AM. 263. Fol. bls. 18 skr. 1598; Add. British Museum 11,245. 4to 227—28 skr. 1592.

Hialltastader[1]).

[Gamall mäldagi Hiallttastadar kirckiu sem hier eptter stendur[2]).

Mariukirkia æ hiallttastodum æ heimalannd allt. skogarteig j hreinstada[3]) landz mercki.

[hun a[4]) xiiij kugilldi bufiær. oc[5]) fimtanda hrosskugilldi. tvo hundrud j vadmælum.

þængad liggur lambzelldi af huerium bæ millum hleidargardz oc niardvijkur.

þængad [liggur tijund[6]) med lysitollum af ollum [þessum[7]) bæium [j greindu takmarki[8]).

þængad liggia tuo merkur bænhus oc[9]) iiij vj aura bænhus. oc ij merkur [eiga ad gialldast af korekstodum til hiallta stadar kirkiu. þui þar tekst heima tiund oc lysitollar[10]).

---

186. [1367].

MÁLDAGI Maríukirkju á Klyppstað í Loðmundarfirði [er Oddgeir biskup Þorsteinson setti].

AM. 263. Fol. bls. 20 skr. 1598; AM. 259. 4to bl. 108a skr. 1592; Add. British Museum 11,245. 4to bl. 229 skr. 1592. Þessi máldagi er miklu fyllri að ítökum en Vilchins; mun þó víst vera Oddgeirs; Vilchinsbók útfærir að eins ekki jafnvel, og kemr slíkt fyrir, að eldri máldagar eru fyllri en yngri. Oddamáldagi 1270 er t. a. m. fyllri en sá frá 1332.

Klipstadur[11]) [Gamall maldagi[12]).

Mariukirkia a Klifstad[13]) j Lodmundarfirdi ä alltt heima land

---

[1]) Með hendi Odds biskups í 259; [2]) [sl. 263, 11245; [3]) hreinstadar 259; [4]) [sl. 259; [5]) b. v. 11245; [6]) [liggia tijunder 263; [7]) [sl. 263; [8]) [nema korekstödum. þar tekst heima 263, 11245; [9]) sl. 263, 11245; [10]) [af korekstödum 263, 11245; [11]) Kleifstader 11245; [12]) [263; [13]) Kleifstad 11245.

med gôgnum oc giædum. skog j stackahlijdar land firir ofan reidgôtur nedri vt til Hraunär so langt sem skogur vex vpp. og til geilar þeirrar sem geingur fyrer framan titlingshol. Hun ä xiiij fota torfgrôf j sama jardar land fyrer vtan skaga skog j vlfstada land. frä hofsä til lækiar þess er næstr fellur fyrer framan fremri [hops gierdi[1]). Annann skog j sama land vt frä mel ä til lækiar er næstur er oc klyfs vppi skog j arnastada land frä melä til lækiar er næstvr rennur arnastôdum. Skog j hleidargardz land fra fremra skeide til ytra skeidz ofan ad mýre. fyrer nedann [äs enn[2]) næsta oc vpp j fliot.

Hun a vj. kyr. veturgamalt naut oc kalf. x aura j virdingar fie.

hun a fiordung j reka frä Grimkelsgile til Hialmär. allann reka fra Hialmä til melrackaþufu. sem stendur vt fra vatni[3]) fætinum nedra j Stackahlijd. sem kollud er fiskitiornn sionhending j sio vt. þadann þridiung j ollum reka til Hraunar. skipgôngu j alvidrisvogi j neslandi.

Hun ä kluckur iij. merki ij. mariuskriptt. krossa ij. alltarisklædi ij. alfær messuklædi. eina kantara kapu. vj. aura j bokum. þelahôgg[4]). baxturjarn.

þangad liggia tijvnder med lýsetollum af ollum bæium j lodmundarfirdi. eru ij. bænhus oc takast vj. aurar af huoro.

þar skal bua prestur.

Jtem a kirkian lambeldi a ollum bæium j lodmundarfirdi.

Herra Oddgeir Byskup gaf henni. vj. ær oc bokakistu er hann vijgdi hana.

---

187. [1367].

MÁLDAGI Kristfjárins á Arneiðarstöðum í Fljótsdal í Múlaþingi.

AM. 263. Fol bls. 97 skr. 1598 (tekið eptir Vilchinsbók), aptan við Bessastaðamáldaga; AM. 260. Fol. bls. 145 (Vilch. ccl). þessa máldaga er ekki getið í Hítardalsbók.

Þetta fylger kristfie ä arneidarstodvm xxx asaudar vij kyr oc kugilldiss hross oc luka af einv xij alner.

a gvd drottinn iij hluti j jordinni.

Herra Othgeir biskup gaf vj ær.

---

[1]) hofsgerdi 11245; [2]) asenn 11245; [3]) þannig öll; r.: veitu? eða vatns? [4]) þielahogg 11245.

188. [1367].

Máldagi Stephanuskirkju í Eydölum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

Landsb. 268.4to bl. 129a—b skr. 1601. Jón Sigurðsson segir í Prestatali séra Sveins Níelssonar, að þessi máldagi sýnist vera eldri en Vilchins. Ætti þetta því helzt að vera Oddgeirsmáldagi frá 1367.

Heydaler.

Stephanuskirkia j eydolum a lonnd oll millum tinnudalzar oc ormzar. oc breiddalzeyiar allar bædi hinar ytri oc hinar jdre. selfór j nordrardal oc skog hia skriduvatnne er leinnge hefur fylgt oc annann teig er liggur fyrir ofann fiardarskog. hid næsta lannd ad ose. med ollumm gognnum oc giædum. Brecku halfa. streite. vafrastade oc allann reka fyrir sambeit.

þangad liggia tijunnder med lysetollum af ollum bæium j breiddal.

xij hunndrud j metfe. j kuikfe. þriar ær oc xx. iiij kyr. ij kugillde j gelldfe. vxe fiog[ur]ra vetra. þriu hross. Bænhusfe af streite. xiij ær oc ein kyr. jtem bonhusfe af ānastodum. ix ær oc kyr. kirkian a fimm manna messuklæde. tiallda leppar vmm kirkiu. ij hunndrud j bokum. kanntara kāpur iiij oc einn slopp. alltaraklædi fiogur. kaleka. ij. elldbera ij glodarker. krossa ij smellta. skiolld. skrijn oc texta. mariuskript. krossa ij klædda oc gudspialla kross. paxspialld. stephanus skript oc merke. iij. dukar med ollum alltaraklædvmm. bokakista. vij kluckur. oc þriar biollur er fylgia bonhusum a streite oc anastodumm. sacrarium munnlog. oc baksturjarnn. kerttestikur ij. lectarar ij.

þar skulu vera prestar ij oc diaknn.

þessa hlute lagde sijra asgrijmur sigurdzson thil kirkiunnar j heydolum. jn prijmis x bækur fyrir xv hundrud. er virdar voru. stephanus skript er kostade xxx marka reidu penijnnga j flandur. kross oc á lijkneneske. glodaker. fonntz vmmbunijnng glerlamp. messoklæde ny. sloppa ij. dalmatiku. alltaraklæde.

---

189. [1367].

Máldagi Maríukirkju í Bjarnanesi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 263. Fol. bls. 14 skr. 1598; Landsb. 268. 4to bls. 1b skr. 1601. Það getr verið, að þenna máldaga hefði mátt heimfæra til Jóns biskups Sigurðarsonar (1343), en þó virðist mér hann liggja heldr nærri Vilchinsmáldaga til þess.

Gamall maldagi.

Mariu kirkia j Bjarnanese a heima lande halftt. xvj kyr. xl. asaudar oc vj^c j ofrijdu. iiij manna messuklæde oc einn hôkul lausann. kantara käpu med haldekinn oc ij. liettare[1]) slopp einn. kross gull lagdann med stalle oc iij adra. þollaks skrift oc tiolld vmm huerfis kirkiu. Amuleradann aumpul oc alltaris stein buinn. kaleik j. kluckur iiij. sacrarium munnlaug oc vatzkietil. lysekolu. glodarkier oc elldbera[2]). alltara klæde iiij oc tabulum yfer alltare. seqventiubok. Dominicu bok a sumarid. oc sônghok a vetrinn. tekur til a jolaföstu. oc er framan til paska. Lesbok de sanctis fra jonsmessu Baptistę oc til jola. messubok hatijdis daga Graduale. iiij kiertistikur. glodarkier. nýtt annad.

þar skulu vera prestar ij oc diakn[3]).

Biarnanese fýlger hrijsey half. hrafnseýar. vidreka allanu oc hualreka a Hornseyre. skogarteiga iiij j laxardal j hrennhofda[4]) galltartungu. vrdar tungu oc vallar.

þangad liggia tuær kirkiur og eitt bænhus oc bænhus skylld j skogeý oc v. hæer adrir ad tijundum og lysitollum vtan ad halfkirkiunum. tekst heima oll tijund oc halfer lysitollar kirkiupresturinn tekur iiij merckur.

---

190. [1367].

MÁLDAGI Maríukirkju í Hoffelli í Hornafirði [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 263. Fol. bls. 14 skr. 1598; Landsb. 268. 4to bls. 2a skr. 1601 (fúið að nokkru burt). Jón biskup Sigurðarson leggr Svínafell til Hoffells um 1343 (sbr. Dipl. Isl. III, Nr. 93). Þessi máldagi er því yngri og mun þetta vera Oddgeirs máldagi frá 1367.

Gamall maldagi[5]).

Mariu kirkia j hofsfelli[6]) a heimaland halftt med ollum

---

[1]) lekttara, Vilch.; [2]) hingað að er fúið burt í 268; [3]) diakñe 268; [4]) Arennhofda, Vilch; hrennuhofda 268; [5]) Hoffell 268; [6]) hoffelli 268.

gögnum oc giædum vtan pall bonde ä þar j omaga vist er hann keÿptti af Magnuse bonda j skäl fyrer xijc.

xj kÿr. lx. asaudar. vjc j metfie. oc j eitt hross kugilldi.

hun ä þrenn messu klædi ad öllu oc kaleik. alltaris klæd iiij. oc ij duka. kierttistikur ij. tiolld vmmhuerfis sig. tabulum oc kross sæmiligann med lijkneskium. Silfur kross lijtinn cum reliquijs. mercke ij. Mariuskriptt. kluckur v. vatnskietill. glodar[1])kier oc elldbera. messu fata kistu. kolu. sacrarium munnlaug. glerglugg einn.

þangad liggur tijund vr krossbæ oc setbergi. med lysitollum[2]). halfer lysitollar vr suijnafelli oc [a] þangad ad syngia annann huernn dag helgann.

þar skal vera prestur oc diakne.

halft fiorda hundrad j bokum.

---

191. [1367].

Máldagi Ólafskirkju á Kálfafelli í Fellshverfi, er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti.

AM. 263. Fol. bls. 13 skr. 1598; Landsb. 268. 4to bls. 132b skr. 1601. Sbr. máldagann frá 1343 (Dipl. Isl. II, Nr. 495).

Kalfafell [Gamall maldagi[3]).

Olafs. kirkia a kalfafelli j fellshuerfi a heimaland allt med gögnum oc giædum skogum oc rekum. hun a xviijc fiöru. er liggr fyrer stadnum. hun a fiöru er liggur fyrer steinajördu. oc eru reiknut fiöru mörkin fyrer austan ad bera skÿlldi tindinn yfer kalldardal j midtt skardid j riupnadal. enn fyrer vestan stadar fiöruna oc steina fiöru. rædur austan verd[r]e naust topt þeirri(!) er stendr j steina jördu. oc j vördu þa er stendur j flesinne firir austan steina götu er jnn er ridid a dalinn. hun a x. vxa beit a borgar hafnar heidi vm sumar[4]) vidarhögg j hola land a .xxx. hesta. viij kyr og fimmtiju asaudar. gielldfiar hundrad. hälft fimmta hundrad j hrossum. vj hundrud j metfie. oc hundrad vadmala. hun a fyrer jnnan sig [ijc j tiolldum. skrijn oc mariuskript. krossar ij. glerglugg brijk yfer alltare[5]). kluckur ij. kistur ij. kiertastikur ij. fyrer c.

[1]) gloda 268; [2]) hér endar Vilch., þessi mun þó eldri; [3]) [263; [4]) sumarid 268; [5]) [felt úr 268.

oc þar med glodarkier. kaleikar ij. [fernn messuklæde. alltara klædi iiij. dukar iij. kapur ij. slop[p]ar ij. messufata stokkur. fontz vmmbuningur. merke j. munnlaug. lysekola. lectarar ij. elldbere. þelahögg. ij^c. j bokum[1])

þangad liggia tijunder oc lysetollar af viij. bæium. þangad liggur kirkian j borgarhöfn oc misser söngs hinn fiorda huern [dag] helgann. þar skal syngia iij ymbru daga. halfkirkia a breidabolstad oc onnur a reÿnivelle oc iiij[2]) bænhus. takast vj. aurar af þrimur. enn af einu v aurar. takazt vj. aurar oc hundrad af borgarhöfn. enn hundrad af huorri hinna.

þar er tueggia presta skÿlld oc diakna.

Jtem lagde herra Othgeir til vj ær oc ku[3]).

---

192. [1367].

Máldagi Kristbúsins að Þverá á Síðu.

JSig. 143. 4to bls. 201 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (clxxxvi).

Christzbued ad þuera a þremur am fatt j lx. vj kyr. mæler korns. xij alner og. c. j ofridu voruvirdt.

ij skogarteigar j sulufell. þridie j blagilium. fiorde j leitulande. fimte a logeÿ[4]). siotte j eireksfelle.

Eingeteigur fyrir austann fosslæk vtann gardz. tueggia fadma einge j backaland.

siottung j horksdælafioru. þridiung j christbua fioru.

lx. mels j skialldbreid.

viij hrossa beit j hrossmÿrar fra veturnottum til sumars.

þar skulu vera þrijr kuenngilldir omagar. luka preste mork og syngia hinn fiorda huernn dag loghelgann.

atta hrossa heytoll.

gefa skal eyre til klæda huerium omaga a xij manudum þeim sem a christzbuinu situr.

luka. ix. aura voru til kirkiubæar arliga.

þesse maldage finst j hijtardalsbok enn ecj j vilchinsbok.

---

[1]) [felt úr 268; [2]) iij 268; [3]) í Vilchinsbók kemr hér aptan við nokkur klausa; [4]) þannig, hdr.

193. [1367].

Máldagi Kristbúsins í Dalbæ í Landbroti.

JSig. 143. 4to bls. 202 skr, 1607 eptir Hítardalsbók (clxxxvii).

Kristbued j dalbæ j landbrote a vj kyr og fiorutiju a. mæler korns. sex aurar vadmala. mæleteiga[1]) tuo fyrir nedann steinsmyrarfliot. far j koluvere.

tueir omagar. annar karlgilldur. annar kuenngilldur. og fa sinu eyrer huorutueggia til klæda vm[2]) tolf manade.

---

194. [1367].

Máldagi Kristbúsins á Uppsölum í Landbroti.

JSig. 143. 4to bls. 202 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (clxxxviii).

Christbued a vppsolum a kyr vj. halfur fiorde tugur asaudar. hrutur tuævetur eda mæler kornns. atta hundrut voruvirdt.

fimm hrossa vid onnur huer missere j skalarjord. og onnur missere j dalbæ.

melteigur skal þar fylgia millum hatýninga mels og horgz dals mels.

Christbuenn ollsamann dalbær. vppsaler. þueræ eiga fioru er liggur millum hraunsfioru og horgslendinga fioru tiju tiger ens fiorda hundradz[3]).

---

[1]) melteiga, gamla skráin frá c. 1150 (Dipl. Isl. I, 199); [2]) ý, bdr. eins og það ætti að lesast: vid; [3]) Í AM. 52. 8vo, sem skinnkver af Kristinrétti Árna ritað á dögum Erlends lögmanns Þorvarðssonar öndverðlega, er rituð á bls. 59 með hendi frá c. 1660 þessi klausa um fjörur í Landbroti:

Þyckuabæingafioru(!) j Landbrotte er halft niunda hundrad.
dalbæingafioru(!) vc oc xxx.

195. [1367].

Máldagi Nikuláskirkju í Skál á Síðu [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 202 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (cxcvi). Máldagi Jóns biskups Sigurðarsonar frá 1343 (Dipl. Isl. II, Nr. 504) er fyllri hvað inventarium snertir, en hann er samt auðsjáanlega yngri en þessi eins og hann liggr hér fyrir. Hér eru taldar fimm kyr, en þar að eins tvö kúgildi. Hér talin tuttugn hnndraða jörð, en þar eingin fasteign önnnr en prestskyld í heimalandi. Hér er líklega viljandi slept úr kafla um nokkuð af inventario.

Nickulaskirkia j Skal a prestzskylld j heimalande. fimm kýr. steindann kross med lijkneskium. Nichulas skriptt. þorlaksskriptt.

þadann skal syngia annann huernn dag helgann j holltt. og tekur prestur ij merkur.

Jtem fylger þrijr tiger asaudar og xx hundrada jord.

þetta finst j hijtardalzbok enn ecj j wilchinsbok.

---

196. [1367].

Máldagi Ólafskirkju á Búlandi í Skaptártungu [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 202 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (cxcvii). Það er eins með þennan máldaga og Skálarmáldaga, að þó að hann sé styttri, er hann þó án efa yngri en máldagi Jóns biskups Sigurðarsonar. Hér eru taldar fimm kýr í innstæðu kirkjunnar, en þar fjórar. En hér mun slept viljandi úr kafla um inventarium og kemr slíkt stnndum fyrir í máldögum.

Olafskirkia a bulande a prestskylld j heimalande.

v. kyr. iiij ær og xx.

kalek. messuklæde. alltaraklæde. ij. slopp. kantara kapu.

---

197. 16. April 1368. á Þingeyrum.

Samningr Lýtings bónda Húnljótssonar, eiganda Akrs, og Gunnsteins abóta á Þingeyrum um að Þingeyrar eigi alla fisk-

veiði í Húnavatni frá vaði til Brandaness, en Lýtingr frá vaði út á mitt vatn fyrir sínu landi.

AM. Dipl. afskr. Nr. 450 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime»; afskriptin er staðfest í Skálholti 10. Aug. 1712 af Árna Magnússyni og Páli Hákonarsyni. Árni lýsir innsiglum og dregr upp þau, er við voru, og skýrir frá stafagerð bréfsins. Afskrift er og í AM. 280. 4to bls. 170.

akrs bref[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr hæýra senda Marteinn þiodolfsson. boduar gudmundarson. prestar. Einar gilsson laugmadr þorlakr thomarsson. vlfr stephansson leikmenn. Q[uediu]. G[uds] oc sina. kunnight gerandi. at sub anno gracie M⁰. ccc⁰. lx⁰. octauo. a nesta dagh eptir assumpcionem sancte marie. i storustofu at þingæyrum. voro vær i hia oc marger dugandi menn handabandi þeirra herra gunsteins abbota oc lýtings bonda hunliotzsonar. er þa atti land at akri. at sua firi skildu af fýrnefndum æinari logmanni. at stadrinn at þingæýrum. skýlldi æiga efinliga fiskueidi alla i hunauatni vt fra vadi til brandaness. en hann vpp fra uadi firer landi sinu vt a mitt vatn. en fiskueidi vt fra brandanesi huarr[2]) firer sinu landi skadlaust. vid adra. Giordiz þessi skilmali at hiaueranda herra jone holabiskupi. oc til sannenda her vm. settum ver fýrrnefnder menn vær jnsigli firer þetta bref er gort var i nefndum stad oc æri.

---

198. 17. Juni 1368. i Skálholti.

Vitnisburðr séra Snorra Þorleifssonar, séra Flosa Jónssonar og séra Þorláks Narfasonar um biskupsgistingar á hálfkirkjum.

Landsbókasafn Nr. 115. 4to II, 26—28 (bréfasafn séra Jóns Haldórssonar í Hítardal); er bréfið í tvöföldu transscripto, inst frá 29. Júlí 1439 og þar utan yfir í transscripto frá 14. Marts 1481. Afskript finst og í Bisk. Nr. 3. Fol. (bréfabók skr. fyrir Þorlák biskup 1641); MSteph. 78. Fol. bls. 244—46; Fasc. AM. LXXV, 1. á pappír frá c. 1760—70.

---

[1]) «Þetta stendur utan a brefinu med gamalli hendi» AM.; [2]) «Eins stendur þetta i originalnum. ä, oefad, ad lesast huerr. þad hefur fyrst misskrifast, enn ecki vered sidan til gagns corrigerad» (AM).

Um halfkirkiur i skalhollts stipti.

Ollum monnum þeim sem þetta bref siä edur heira senda Snorri þorleifsson. Flose Jonsson og þorlakur Narfason prestar quediu gudz og sina.

Saker þess ad vier höfum heirt ad nockrer af leikmonnum j Skälhollts biskupsdæme þeir sem utkirkiur hafa at geima. vilia varla edur ei taka med biskupe til gystingar þa er hann visiterar efter skylldo. þvi giörum vær kunnugt þad sem vær vitum. hvörsu halldest hefur vm vora daga.

J fyrstu. ad herra Jon Halldorsson godrar minningar Skälhollts biskup gysti ad mörgum utkirkium i mörgum stödum um sijna daga.

Herra Jon sigurdsson hafde med skylldu gysting eda utlutning af utkirkium i öllum stödum efter sinne villd utan motmælis.

So hid sama herra Gyrdur um sinn tijma.

Herra þoraren med lijka hætte.

nu og sydan vor vyrdulegur herra herra Oddgeir med gudz näd biskup j skälhollte kom til. so vijda sem hann hefur um fared sitt biskupsdæme. hefur eingenn honum syniad hier skylldu. helldur aller audvelldlega under geingit og lagt hver sina kirkiu. so miked sem venia er. og honum edur hans umbodzmonnum vel nægde.

Vorum vær þar hia in synodo i Skalhollte næsta dag fyrer festum Botolvi anno Domini ꟿ°. ccc°. lx°. octavo. og heyrdum uppa ad aller prestar yngre og ellre þeir sem þar voru efter fretter af vorum herra oddgeire biskupe fyrrnefndum. sönnudu ad so hefde staded um sagdra biskupa daga. og sögdu sig vita at þeir höfdu haft annat tveggia gysting edur uthlutning af utkirkium med skylldu.

Og til sanninda her um settum vær ädur greinder prestar vor jnnsigle fyrer þetta bref er giört var j skalhollte ä Botholfsmesso dag ä sama are sem fyrr seger.

---

199. 1368.

Máldagi Maríukirkju að Lundi í Reykjadal, er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti.

JSig. 143. 4to skr. 1607 (Hítardalsbók Lxxii); 260. Fol. bls. 66 skr. c. 1650 (Vilchinsbók cxxxii).

Anno Domini ᴍ⁰. ccc⁰. lx⁰. viij⁰. þa er Othgeir Biskup j skalholltte kom j sinne visitatione til Lundar j Reykiadal var þesse kirkiumaldage reiknadur.

Kirkia ad Lunde [j Reykiadal er helgud med gude[1]) oc heilagri Mariæ sælum Laurentio med þeim maldaga ad þar liggia til tiundir af. ij bæium oc. xx.

x. kyr. vijc j vadmalum oc hrossum.

eins prestz skylld oc greida. iiij. merkur.

Kirkian a smelltan kross. ij. kaleika. kross gulllagdur med ij. lykneskium. Mariuskriptt. olafsskriptt. Laurentius skriptt. Stephans skriptt. tabulum oc brik yfer alltari. kiertistikur. iiij. sacrarium munnlaug. Vatzkietill. glodarkier. elldberi. steintialld fornt. lyka krakur. fonts vmbuningur. kiertaklofui. fiogra manna messuklædi. brestr þar j stola oc corporale. einn hokull laus. tiolld vm kirkiu. merki. ij. med silki. fontkross. texti vænn. alltarisklædi. ij. annad med hlodum. ij dvkar a alltari. sloppur oc kantarakapa ein med hlaudum. kirkiulás. lekttara dvkur forn. iiij. kluckur. ij. biollur. stolar ij. messufatakista olæst[3]).

---

200. [1368].

Máldagi Maríukirkju á Heynesi á Akranesi, [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 188—89 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (Lxxx).

Mariu kirkia a Heynese a heimaland halftt. vordu hus halftt med ollum gognum og giædum. atta asaudar kugilldi og xij kyr. ein messuklæde ad ollu og kaleik er stendur sex aura. mariu skriptt. peturs skriptt. krossar iij. fimm klockur.

þangad skal syngia prestur vr gordum. fæda hann og mann med honum eda hest. þar skal syngia huernn dag

---

[1]) [sl. Hít.; [2]) Hér hættir Hít., en bætir við: »þetta er eins j Vilchinsbók«; [3]) Hér kemr í Vilchinbók á eptir viðbót frá dögum Vilchins 1397.

helgan og luka ijc preste. voru eda kuikfie. kirkiann a reka allann og veidar allar fra Rosstungu jnn j vigra vijk til lækiar þess er fellur fyrir jnnann þorgrijmsgerde. og gerdit sialftt. þar fylgir solva fiara fyrir siafargarde og j skarfaskere. fiarbeit a suijnavollum og alltt til dalz sokna. afrett j suanga gelldneytum. skogur j skorradal fyrir nedann selialæk vt fra eyrinne nedre.

portio ecclesiæ arliga jc.

alltaraklæde ij med dukum.

Þetta er eins og j Vilchinzbok.

---

201. 1. Februar 1369. á Ökrum.

Snorri Torfason selr Jóni Jónssyni Hof í Vatnsdal fyrir Vatnsenda og Hálsa í Skorradal með skógi og tilgreindum ítökum.

AM. dipl. afskrr. Nr. 753 með hendi Jóns bróður Árna eptir frumbréfinu, sem var á Hofi í Vatnsdal; skalli hefir þáverið dottinn í bréfið af fúa, en þennan skalla má fylla eptir tveim afskriptum, sem finnast í bréfabók Brynjólfs biskups (AM. 268. Fol. 243 og AM. 269 Fol. 240), sem hafa upphaflega verið gerðar við Öxará 1. Júlí 1646 meðan frumbréfið enn var heilt. Í afskriptum Brynjólfs biskups er rangt ártal (1399).

Þeim godum monnum sem þetta bref sæa ædr hæÿra sænda solmundr prestr jonsson ormr kætilsson hælghi hælghason gudmundr þorstæinsson jon vilhialmsson oc arnghæir sigrdarson quediu guds ok sina kunnigth gerandi ath þa ær lidit var fra hinghat burd vors herra iehsu christi þushundrat þriu hundrat vj tighir oc niu ar in profesto brigide virginis a okrum a myrum vorum ver j hia sam oc hæyrdum vppa ath snorre thorfason sællde joni jonssyni jordina at hofi j vatzdal med ollum þeim gǫgnum oc gædum sæm jordinni hafa fylght at fornu oc nyiu oc hann vard fræmst æighandi at. her j moti gaf adr næfndr jon fyrrnæfndum snorra tuær jardir j skorradal ær suo hæita vatzændir oc halsar med ollum þeim gǫghnum oc gædum sæm þessum jǫrdum hafa fylght ath fornu oc nyiu oc hann vard fræmzt æighandi at. jtem skogh ær liggr [j millum griotgils og arnarlækiar[1]) firir sunnan skorradalsvatn oc æinn hæst. skildi optnæfndr snorri æ fyrgræindan jon ath hann skylldi suara ollum kirkiu spællum æf nǫckr hæfdi æ vordit

[1]) [Hér er skalli í 753, því að molnað hefir verið úr frumbréfinu.

sidan þorny guduardzdottir vard æighandi at jordinni oc hann suo ok skylldi snorri suara þvilikum spællum sæm a hæfdi vordit bænhusinu æ vatzænda oc þui sæm þi til hæyrdi jnnan sigh. kynni nockurar laga riptinghar koma vpp æ þessar fyrsagdhar jardir þa skylldi huor vm sigh hallda þeim til lagha. æn huer sæm brighdazt kynni med lôghum ædr nôckut af þeim þa skýlldi huôr ganga aptr at þeirri jôrdu sæm adr hafdi æt. Samþýckti gudrun stýrsdotter husfru snorra þetta¦ kaup. kændizt ok þorny gudvardzdotter ath hun hæfdi sællt þrattnæfnda jôrd ath hofi sôghdum snorra æfter þui sæm þar vm gort bref vóttar. ʀæiknadi Snorri ath jordin ath hofi ætti þessi jtôk j adrar jardir torfskurd j brusastada jord oc gislstada jord halfan huôrt æpter þui sæm sa þarf sæm at hofi byrr. jtem sælfôr yfir æ mulavatz hæidi til hafa væggia oc æinghi tæigh j knuks*jôrdu oc ræit i Saudadal. Saghdi oc jon ath vatzændir ætti æinghi þat sæm ôrla hæiter oc liggr med kirkiu æinghi a huannæyri. jtem skogh j nædra suangha oc kroks haulld tuô a môrsvambar ridi. jtem ath halsar ætti tuau æinghi j skælia brækku jordu hinni æystri. ok til sanninda her vm sættu fyrnæfndir mænn sin jnzsighli firir þetta kaupbref skrifath j stad dæghi oc ari sæm fyrr sæghir.

---

202. 14. Juni 1369 á Þingeyrum.

Einar lögmaðr Gilsson úrskurðar Þingeyraklaustri alla veiði í Hópsós.

AM. bréfaskriptir Nr. 440 «ex originali monasterii Thingeyrensis accuratissime» (AM.). Við frumritið af þessu bréfi var festr úrskurðr Guðmundar lögmanns frá hér um bil 1312 (Dipl. Isl. II, Nr. 207). Aptan við afskriptina segir Árni: «Jnsigle Einars Gilssonar logmans, sem bædi hefur brefen saman fest, er nu burt slited, enn þveingurenn er ennu i gegnum þesse bæde bref».

Allum monnum þeim sem þetta bref sæa edr hæýra sender ęinar gils. son. laugmadr nordan ok vestan a islandi. q[uediu] g[uds] ok sina.

ek gerer kunnigt. at gunnsteinn aboti tędi mer bref herra gudmundar laugmanz. þat sem her er med bundit. i hueriu er hann hefer lagtt stadnum at þingæýrum med laga orskurdi.

hopsos epter fornum hefdum ok veidi þar j. þui seger ek med laga orskurdi. stadnum at þingæýrum. sua fiskueidi sem alla adra. i fýʀ nefndum ǫsi midil hǫps ok siofar. ok fara at vædi epter þui sem lanz laga bok vaattar. sua þo at þeim se[1]) eingi olaug igior er firer ofan eiga vatn ok æ. ok til sannenda her vm setta ek mitt innsigli firir þetta bref. er gort var a þingæyrum. jn festo [basilii episcopi[2]). a xiiij ari rikiss virduligs herra akonar[3]) med guds nææd magnus sonar. noregs oc suíarikiss kongs.

---

203. 21. Juli 1369. á Hólum.

Jón biskup skalli úrskurðar Risamýri stöðuga eign Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. II, 18. Frumbréfið á skinni með hendi séra Einars Hafliðasonar.

Orskurdr wm risamýre[4]).

Broder jon med guds naad biskup aa holum sender ollum monnum þeim sem þetta bref sia ædr heýra. q[vediu] ɢ[uds] ok sína. kunnikt gerandi at sub anno gracie ϖ⁰. ccc⁰. lx⁰. ix⁰ jn crastino translacionis sancti thorlaci episcopi. hæima aa holum. komu a stæfnu firer oss. sira æinar haflida. son. ʀadsmadr af wæghna holakirkiu. ᴇn magnus grimsson af annare halfu. læidde adr nefndr sira æinar þessa votta af kirkiunar halfuu aa holum. sira þoruard grimsson ok odd grims. son er so fallinn æid soru. at meir en firer fiorutighum aara vissu þeir. at hola stadr firer flugumýre. hafde allt fiarhalld ofuan j ʀýsamýre. a sumar. akallz laust firer huerium manne en beit ʀossum a vetr. so morgum sæm ʀadsmadr[5]) af holum villde j ʀeka. ok ongan vissu þeir a telia. at þetta were eighe frials æign ok full holastadar med flugumýre. ok ongan vissu þeir

---

[1]) fem, frumbr., AM. leiðrétti; [2]) [baffi epi, frumbr. Árni segir: «Bassi episcopi. mun eiga að vera Basilii»; [3]) «Ita est; lege: hak[onar]», AM.; [4]) Aptan á með yngri hendi. Þar er og þetta skrifað með þrem misgömlum og mismunandi höndum: «bref vm jardakaup ok adrar æighner holastadar», «litera super possessionibus terrarum» og «bref wm risamyre»; [5]) hér er ofaukið villde í skbr.

æigna ser þessa jord edr beit j. heÿrdu þeir ok skula radsmann. æigna risamÿre holastad till fullrar æignar. Ok medr þui at her komu æinghin andvitne j mote. leidd af magnuse honum til heimilldar firer biarnarstade. þui ad akolludu guds nafne amen. sogdum wer med doms atkuædæ ok fullum lagha orskurde. jord þessa sæm risamÿrr heiter. fasta æigh[n] holakirkiu hædan af sæm adr. so til æignar sæm beitar. firerbiodande huerium manne hedan af ser at nÿta edr j at vinna. vtan vors leyfues edr vors logligs vmbodsmannz. radsmannsins aa holum. Ok till sannynda her wm sættum wer firer þetta bref vort jnsigle. er gert war j sogdum stad aare ok deghe.

Innsigli Jóns biskups er fyrir bréfinu, þó nokkuð bráknð.

---

204. 11. September 1369. á Seltóptum.

Vottaleiðsla Eiríks Þorleifssonar um að Marðarnúpr eigi selför, hrísrif og grasalestr fyrir Öxlum, og um landamerki Marðarnúps, og hafði hann lagt Kolbeini Benediktssyni fimtarstefnu þar um.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 405 eptir frumbréfinu. Frumbréfið hefir verið í frumbréfasafni Árna Fasc. II, 17. en það var horfið þaðan, þegar eg leitaði þess 12. Dec. 1887.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heÿra senda þorualldr magnusson þordr þordarson andreas finbiarnarson prestar þorlackr thomasson magnus þorualzdsson dade lodinsson leikmenn quediu guds oc sina kunnight gerande ath sub anno gracie millesimo ccc⁰ sexagesimo nono jn festo proti et iacingti martyrum vorum ver j hia æ seltoptum fyrer oxlum ath eirekr þorleifsson tok votta þæ er soru at hann hefde laght fimtar stefnu kolbeine benedickzsyne a þan sama dagh j soghdum stad fyrir midia[1]) dagh. Jtem soru aggatta jonsdotter oc þorgerdr þordardotter ath þæ vid uarum med boduare bonda arnorssÿne hafde hann sellfor fÿrer axlir hrisrif oc grassa lestr sem rettr eighnar madr fra mardar gnupe atolulaust meir en

---

[1]) þannig.

xx vettra oc hann kallade sina eighn. Jtem soru þeir þorarin prestr finbiarnarson oc brodde boduarsson efter fornra manna soghn ath mardargnupr æ jord alla til merke hols oc rettsýne vpp j gnipuna j fiallinu fyrer sunnan giana oc riettsýne or holnum oc ofann j suinadalsæ enn æ red fyrer sunnan er fellr ath sunnanverdum oxlum. krafde eirekr þorleifsson Magnus [sýs mandz[1]) ath taka adr nefnd prof adr hann for nockuru fram oc sua kolbeins benedickssonar ath finna vattum[2]) ef hann mætti efter loghum. Ok til sannýnda her vm settum ver vær jnsighle fýrer þetta bref gort j soghdum stad deghe ok ære.

---

205. 28. December 1369. á Skarði.

Samningr Orms Snorrasonar og Sigríðar Torfadóttur, þar sem hún gefr Ormi fult umboð til að kæra eptir móðurarfi hennar og öðrum hennar peningum, hvar sem hittast kynni, og við hverja sem væri að skipta.

AM. Dipl. Isl. Fasc. LXVI, 1, frumbr. á skinni með norsku handarlagi; öll innsiglin eru dottin frá, en þveingirnir eru eptir og hefir verið rist niðr í þá annað frumrit bréfsins.

[Skilmali mille orms snorrasonar . . . . .[3]).

Jn nomine domini amen.

var sva fallin skilmali[4]) milli orms snorrasonar oc sighridar torfadottur at ormr lykr henne land allt æ nedre brekku j saurbæ med ollum þeim gognum og gødvm er henne æ at fylghia at fornu oc nýiighu firer fioratighi hvndrada. sagdi ormr henni þessi jtok at hessa[5]) einghi lægi med vm merkium. oc einghi af nedri brekku oc torfskurdr til sels fra huali medan j seli væri verit. at þessi jtok voru vpp j nedre brekku jtem bænhus skylld. her til jattade ormr at luka henne æ næstum fardaughum tiv kyr fimm asaudar kugilldi tuav gelldfiær kugillde tua hesta eit[t] ross oc þar til tiv hvndrvt j þarflighvm lvtvm virt til friids lykr hann henne þessa siau tighi hvndrada j modur arf hennar. þann sem hann hefver halldit oc sellt var þat þverær land j fliozhlid oc þrir lvter j kalfærvollvm er

---

[1]) þannig = sýslumann? [2]) þannig; [3]) [aptan á bréfinn, og er máð; [4]) mali, tvískr. í frbr.; [5]) þannig frbr.

firir stod brigd æ jngiallshuali er haukr afui hennar hafdi sellt. en j moti þessum siautighvm hvndrada er hann jattade at luka henne af sinu gozi handlagdi firnefnd sigrid ormi at þueræ land j fliozshlid sem var modur arfr hennar skylldi vera ollvnghis kvitt oc lidvghdt oc vtan alla brighd obrighd standa firer henne oc hennar erfvinghium æfvinligha oc tok þar j moti jordina nedre brekku med þeim skilmala at ormr skylldi firstr kavpa aftr af henne jordina eda hans arfuar þa er hvn villdi selia firir sva frijt[t] verd oc mikit sem henne bydizst vid af ödrum. sva oc handlaghde[1]) hvn ormi at hann skylldi sem ʀettr adili oc eignar madr ʀifta jordina jngiallshval hennar vægna oc taka þar vpp j þritighi hvndrada ser til eignar sva virt sem hann hafdi henne lukt en luka henne sva mikla peningha firir þat sem jordin væri bettri sem þeim semdi eda goder men mæti ef þeim semdi eijghi. sva skylldij ormr frialsligha megha upp gefua alla brighd æ jngiallshuali hennar vegna sua oc skylldi hann efter kiera[2]) peningha hennar sem ʀettr eignarmadr oc logligr vmbods madr þar sem hann kynne hennar modur arf oc goz vpp at spyria vid hveria men sem þat væri at skipta oc gera þar fvllan vegh æ med kiærv eda sama sem hann villdi at jamfvllv sem sialf hvn en þar sem menn mætti eigi kiæra med loghum þa skylldi hann hialpa henni til at hvn hefde ʀett af. skylldv þav ormr oc sighrid eiga at helminghi allann þann bata sem hann feinghi edr hvn æ hennar mala ferllum huart sem þat uæri vm brighd æ jngiallshuali eda odrum mala ferllum. for þessi giord fram oll at skardi enn fiorda dag jola þa er sighrid hafde tvttughu jola nætr. vorv þessir vattar vid olafr prestr helghason þordr kara son biarni sighmundarson sigmundr marteinsson fiallgeir einarsson þorkell bakke biorn arason svein þorsteinsson torfui markusson groa þorgrimsdottir salgerdr eygiulfsdottir oc marger menn adrer. oc til sannynda her um settvm ver firrnefnder menn sin[3]) jnsighli firir þetta bref er gert var j so[g]dum stad oc deghi æ fimtanda ære ʀikiss værs virdvlighs herra hakonar med gvds næd noreghs konghs.

---

[1]) handlaghlagde, skbr.; [2]) hálfklest; [3]) þannig, frbr.

206. 10. Juni 1370. á Hvalsnesi.

MÁLDAGI Hvalsnesskirkju á Rosmhvalanesi, þá er Oddgeir biskup Þorsteinsson vígði hana.

AM. 260. Fol. bls. 50—51 skr. c. 1650 [= cj. máldagi í Vilchinsbók]. Hítardalsbók xliii.

Hvalsnes.

Þa er lidit var fra hijngadburd vors herra[1]) Jesu Christi þushundrad ära [ccc. oc lxx[2]) ara. vijgdi herra Otthgeir biskup kirkiu a Hvalsnesi Gudi til lofs oc dýrdar og heilagri Gudz modur Mariæ. hinum heilaga krossi. Olavo kongi. heilagri Katarinæ oc ollum Gudz helgum monnum næsta dag firir festum Barnabæ Apostoli med þessum mäldaga.

ad kirkian a fiordung j heima landi sem Biorn bondi Olafsson oc Salgierdur kona hanz [gafu] kirkiunni til vpphelldis og ad standa skylldi firir presti og jord j nordurnesium oc xij kyr.

þar skal vera heimilisprestr oc syngia hvern dag helgann oc hvern dag vm Langafôstu oc jolafostu. ymbrudaga oc oll ix lestra holld oc octavas oc iij daga j viku þess j milli. þar skal lvka presti iiij merkur æ hveriu ære. þangad liggia þesser iiij bæer ad tiundum oc lysitollum oc ollum skylldum. þoristader. flangastader. Sandgerdi oc Vppsaler. Og af ollum bæium sudur þadan til Voga allar skylldur vtan af Biaskerium oc þeim tveimur kotum sem þar fylgir jordunni. tekst þar af heima tiund. af Hvalsnesi skal syngia til Biaskeria annan huern dag helgan.

Þetta æ kirkian innan sig. kross fornan storan med vnderstodum. Mariuskriptt. olafsskriptt. iij krossa smä. Salvatoris skriptt. skrijn med helgum domum. v. kluckur. iiij biollur. Tabulum oc brijk. tiolld vmmhverfis sig. kiertistikur iiij med kopar. jarnstikur iiij. sacrarium mvnnlaug. ampli oc fonts vmbuning[r] med skijrnar katle. vijgdz vattzkietill oc stockull. paxspialld oc paskablad. sacrarium handklædi oc kiertistiku. glodarkier. elldbera. baksturjarn. kirkiu läs. kista. vj manna messuklædi oc iiij hoklar ad auk. kantarakapur iij. sloppar ij. alltaraklædi iij med dvkum. kaleika iij. oc hvslkier med silfur gler-

[1]) lausnara, Hít.; [2]) [þriu hundrut ara og siau tijger, Hít.

glugga iij. merki ij. lectara ij. stol. kiertaklofa. paskakiertis vmbunad. dymbil oc halftt pund vax. xij manada tijder.

J mote þeim iiij bæium sem vndann Vtskæla kirkiu eru tekner leggur Biorn bondi kirkiunni ad Vtskalum jord er heiter j Vörum med tveimur kugilldum til æfinnligrar eignar.

fiell nidur portio sijdan Svarthofdi erfdi jordina firir ad hann giordi kluckna hvs oc firi brad oc brot æ kirkiu.

---

207. [um 1370].

Skipan Oddgeirs biskups Þorsteinssonar um staði, presta, messusaung, prófastsdæmi og að klerkar leggi sig ekki undir leikmannadóm.

Ny kgl. saml. Nr. 1281. Fol. bls. 62a á pappír skr. 1636 af séra Vigfúsi Oddssyni í Gaulverjabæ, án efa eptir afskript með hendi Odds biskups Einarssonar, því að þetta er ein af þeim skipunum, er fylgja ritgjörð biskupsins til skýringar ordinanzíunni. Þessi skipan þekkist ekki annarstaðar frá. Hún veltr á árunum 1366—81.

Skipan oddgeirs Biskups.

1. Ef nöckrer beidast þess j mot Röksemd Ritninganna. ad kirkiur þær sem þeir bygdt hafa. sieu med þeim skilmäla vijgdar. ad þær Eigner sem þeir hafa til gefid. skule ej vera undir forsiä Biskups og hans skipan. þa firirbiodum vier Oddgeir Biskup. og fullkomliga býfolum af päevalegu privilegio. ad allar kirkiur og heilagrar kirkiu Eigner. skulu vera under Biskups vallde. og sieu undir hans skipan. effter þvi sem Guds lög til standa. og ad fornu og nýu vered hefur[1]).

2. Prestar aller er kirkiur halltda. skulu jafnan ä þeim sitia og jnnann soknar vera. og huorge langvistum burtu vera utan fulla naudsyn. þeim er og ölldungis fyrirbodid ad fara nöckurn veg ur Biskupsdæminu fyrir utann Biskups orlof.

3. Messvsaung skal ej af prestum taka edur þeirra Beneficium nema med fulJkomlegu domsatkvæde. nema til kome Bans forbodan stærstu mäla.

4. Hiedan j fra skal ej fast j hendur profastsdæme leik-

---

[1]) § 1 sbr. skipan Árna 1269 A § 2 og Dipl. Isl. II Nr. 13 III; § 4 sbr. skipan Páls erkibiskups 1334 § 12.

monnum. edur adrar andlegar saker. edur odrum andlegum hlutum afastar.

5. Jtem fyrirbiodum vier prestum og andlegrar stiettar monnum. ad leggia sig edur sin mäl sem ä þa verda kiærd under leikmanna valld edur dom. edur ad sveria fyrir leikmonnum nockra eida. fyrir utann räd biskups sins[1]).

---

208. [1371].

Máldagi Nikuláskirkju í Skógum undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

Rangárþingsmáldagar þeir sem hér fara á eptir, standa allflestir á stofni máldaga Jóns biskups Haldórssonar 1332 (sbr. Dipl. Isl. II, 418—26). JSig. 143 4to bls. 175 skr. 1607 Hítardalsbók (I).

Nichulas kirkia j Skogum. a halftt heimaland med ollum rekum þeim er þar fylgia. og þessum vtjordum halfum. drangshlijd. Skardzhlijd. hardaskalle[2]). og berianess oc eystre skoga.

kirkia a jnnann sig fimm manna messuklæde og tuo hokla ad auk. sloppar iiij. og cantarakapur. iij. iiij. haalltaris klæde. iij. a huoru minna alltare med dukum. messuserkur einn ad auk. kaleikar. ij. Glodarker oc annad brotid. kertestikur iiij. sex kluckur og biollur ij. skrijn og textus.

Jtem ij kistur og stoll. merke ij og saunghustiolld.

kuikfie sextighe asaudar og tiju kýr.

iijc j bokum. christmaker med tonn.

kirkiukolur ij oc vatzkall.

tueggia kennemanna skylld. prestar ij eda prestur og diakne.

kirkian ä og ij glerglugga og paxblad.

Jtem olafs skriptt ný.

---

209. [1371].

Máldagi Maríukirkju í Hólum undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

[1]) § 5 sbr. skipan Jóns biskups Sigurðarsonar 1345 C § 86. [2]) = Hörðuskáli; hér mun hafa fallið úr: backe, sbr. máldaga Jóns Haldórssonar 1332.

JSig. 143. 4to bls. 175 skr. 1607 Hítardalsbók (II).

Mariukirkia j holum a heimalannd allt med gognum og giædum.

x kugilldi bufiar.

kaleik gylldan. messuklæde tuenn. alltarisklæde þriu. kistur ij. kluckur iiij og biollu. iij. kertestikur. ij merkur vax. glodarker. krossar ij. skrijn med reliqvijs. kantara kapu. munnlaug. fontt vmmbuning.

porcio ecclesie a medan sera niall hefur bued arlega sex aurar.

Jtem þriu kugilldi eru hier j þessum maldaga. vj kyr og. ij. ær hins fimta' tigar.

---

210. [1371].

Máldagi Maríukirkju í Borg undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 176 skr. 1607. Hítardalsbók (III).

Mariu kirkia j borg a [heimaland allt og[1]) [kla]mbraland. þar fylgia iiij[c] fioru.

Sextan kugilldi og xx. ardurvxe. Gradungur tuevetur. iij. Ross roskin. ellefu giæs.

stige. handkuern.

Kirkian a jnnan sig smelltan kross. ij rodakrossa. mariu skriptt. messuklæde. ij. kaleik. kantarakapur. ij. alltaraklæde iiij. slopp. tiolld vm kor. glodarker. ij munnlogar. klockur iij. kertastikur ij. kertaklofa lytinn. messufatastock. kistur tuær. Baksturjarn.

xij manada messubækur.

Hun a og halftt þridia hundrad j sængarklædum.

A þessum kuikfiam skal vera omage af ætt syra Aamunda Gudmundarsonar. sa sem biskupinn j skalhollte eda hans logligur vmmbodzmadur skipar.

---

[1]) [dregið út aptr.

211. [1371].

MÁLDAGI Maríukirkja í Miðbæli undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143 4to bls. 176 skr. 1607. Hítardalsbók (IV).

Mariukirkia j midbæle a heimaland halftt med gögnum oc giædum.

iiij kugillde bufiar og hross. xij[c] frijdz fiar.

tiolld vm kirkiu. kluckur ij. alltaristeinn buinn. kalek. messuklæde þrenn. slopp. kapu eina. merke tuo. Glodarker. munnlogar ij. kertestikur ij. stola oc skyrnarsa. vatzker af steine. Rodukrossa iiij.

Þangad liggur tyund af ij bæum. er annar bænhus og tekst af half mork.

gelldfiarrekstur j huijtmagafiall.

tueggia manada beit j varma[1]) land bufie j annad mal.

Skogarteiga fiora j langanese og einn j þorsmork.

---

212. [1371].

MÁLDAGI Michaelskirkju í Steinum undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 183—34 skr. 1607. Hítardalsbók (XLII).

Michaelskirkia j Steinum a land ad Gnupum er geingur af arlega iij merkur.

ätta kýr. xxiiij. ær.

þrenn messuklæde ad ollu. einn hokul lausaun. iiij alltarisklæde med dukum. sloppur og kantarakapa. kistu olæsta. klockur fimm. alltaris stein. glodarker. munnlogar ij. stoll og lectare. lesbækur vm xij manude. veturhlutinn ad saungnum de tempore oc de sanctis. alltarisbok. tiolld vmhuerfis. kertistikur tuær. brijk yfer alltare. skijrnnarsteinn. fontzvmbuningur. merke tuo. rodukrossar ij. Michaels skriptt. mariuskript. Auguttu lykneske.

---

[1]) mun eiga að vera Leirna land.

Þangad liggur tijund af sex bæium. er þar af eitt bænhvs. aller bændur þeir er bua j sokninne skulu luka dagsverk eins vinnumanns sierhuer þeirra og hafa lucktt ad Michaelsmessu a huerium xij manudum.

Veide alla i ellidaeý vm halfann manud millum þijngs og fardaga. þa er sa vill er j steinum býr. tueggia manada beit[1]).

messufatastock.

mark kirkiunnar midhlutur vppstufs og af annad.

paxspialld. þorlaks spialld. fontkross med tin. kertaklofa. vigdz vatz kanna. ij lysekolur.

þesse maldage er ecj j Vilchinzbok.

---

213. [1371].

Máldagi Ólafskirkju að Ásólfsskála undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 176—77 skr. 1607. Hítardalsbók (V).

Olafskirkia ad asolfsskala a heimaland halftt med gognum og giædum og sio kyr. veturgamlann gridung.

klockur iiij. smellttan kross og Rodukross. og Olafs skriptt. tiolld vmhuerfis sig. messuklæde ein. slopp. glodarker. kertestikur. ij. munnlðgar tuær og konnu litla. skyrnarsā. alltaris klæde tuo. kalek. stola. ij.

þar skal vera heimilisprestur og taka iiij merkur.

Þadan skal syngia til midskala seitian messur. og tekst af. iiij. alnum fatt j sex aurum.

þar liggur til kirkiu tijund heima manna. og fra midskala.

þar skal vera biskupsgisting.

gelldneyta afriett j langanes. vtvoxtu j langanese ad helminge vid stadinn j Hollte.

kanntara kapu med pell. tabulum yfer alltare. messingarkross lytill. ij likneske smā.

portio ecclesie vm sio är x aurar arliga.

Jtem a kirkian xiij ær oc ku.

---

[1]) hér er eins og eitthvað vanti í.

Jtem lagde þorbiorn til ein messuklæde fyrir portionem og Mariuskriptt. Aspiciensbok. og adra de sanctis[1]).

---

214. [1371].

Máldagi Pétrskirkju í Dal undir Eyjafjöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 179 skr. 1607. Hítardalsbók (VII).

Peturskirkia j dal vnder fiollum a heimaland halft. sýnstu mork halfa. Saudvǫll halfan. nedradal halfann og þesse oll med fiorum og skogum. og ollum þeim gognum oc giædum sem fylgia.

sextan kyr og si[a]utige äsaudar og ij[c] j metfie. ij hundradz hross.

vij manna messuklæde og einn hokul lausann. vj alltaraklæde. kalekar iij. kapur. iij. sloppa. iij. glodarker. texta silfurbuinn. skrijn med silfur og huslker. alltaris [steinn] silfurbuinn. smelltann kross storan. kertastika med jarnn stor. og onnur lijtil. iij merkur vax. tiolld vm kirkiu med dukum. klockur. vj. mariuskriptt. peturs skriptt. Thomasskriptt postola. skaler med metum. kista sæmilig. vatnkall. munnlaugar tuær. vatzketill.

Þadann skal syngia j efstumork huern dag helgann. og taka fiorar merkur.

syngia xij messur j midmork og giallda xviij alner bonda þeim sem byr j dal. og skýllt ad fæda prest med þeim messum.

syngia xij messur a sanda. tekst half mork.

xij messur j synstu mork og tekst half mork.

syngia annann huernn dag helgann a fit og selialand. táka ij merkur af huerre kirkiunne.

Þangad liggur tijund af fiorum bæum. og lýsitollar.

---

[1]) Hér aptan við kemur byrjunin á Holtsmáldaga:

Kirkia j hollte vnder eyafiollum ä heimaland allt med gognum og giædum. — En máldaginn hefir ekki verið ritaðr upp.

kirkiann ā xij aura hinz fiorda hundradz j bokum.
kirkiann ā fiordung j skoge j blafelle.
einn hest er andres hrolfsson gaf.
þar skulu vera prestar ij. og syngia ad jafnade.
þar skal og vera diakn.

---

215. 1371.

Máldagi Þorlákskirkju á Kirkjulæk i Fljótshlíð [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 180 skr. 1607. (Hítardalsbók XII); AM. 260. Fol. bls. 34 (Vilch. Lxij); JSig. 143. 4to bls. 285 c. 1600 (hleypir úr).

Kirkiulækur.

Anno domini Ϻ. ccc. lxxj var sett kirkia ad kirkiulæk.

Þorlaks kirkia ad kirkiulæk a xc j heimalande[1]). rodukross steindann. þorlaks lykneski. Ϻariulykneski sliett peutad med hurdum. kirkiu kietill oc glodarker. ij alltarisklædi. einn glitadur dvkur oc hvijtur. jarnkiertistikur. ij. kluckur. tiolld kringumm korinn.

þar skal syngia annann hvernn dag helgann.
portio Ecclesiæ vmm. xj. ar. cc. oc. vj aurar.

---

216. [1371].

Maldagi [Maríu]kirkju í Lambey í Rangárþingi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 181. skr. 1607. Hítardalsbók (xiv); AM. 260. Fol. bls. 31-32 (Vilch. Lvi); JSig. 143. 4to bls. 284. c. 1600 (hleypir úr).

Lambey.

Kirkia j lambey a xc j heimalande[2]). vj. ær. Ϻariuskript.

---

[1]) Hér endar 143a og segir: »þad ber riett samann vid Vilchinsbok. vtann þesse ord eru vt a spassiunne.

Anno domini Ϻ. ccc. lxxj var sett kirkia ad kirkiulæk.« Hef eg sett það hér fyrir ofan; [2]) hættir hér 143a og segir: þesse ber og saman vtan Vilchinsmaldage er fyllre.

rodukross. paxspialld. alltaraklædi eitt. dvk einn. glodarkier. sacrarium munnlaugh. kluckur iij.

Þangad skal syngia annann hvern dag helgann af Breidabolstad.

luka presti. ij. merkur[1]).

217. [1371].

MALDAGI Pétrskirkju í Ey í Rangárþingi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti]

JSig. 143. 4to bls. 181 bls. 1607. Hítardalsbók (xv); AM. 260. Fol. bls. 32 (Vilch. Lvii); JSig. 143. 4to bls. 284 c. 1600 (hleypir úr).

Ey.

Peturskirkia j Eý a x° j heimalande. vj ær oc ij kyr[2]) kluckur .v. tiolld vmmhverfis kor. rodakross. Pieturs lykneski. kiertistikur. iij. alltaraklædi eitt. glitadann dvk sæmiligann oc tuo liettare. ij spiolld. sacrarium mvnnlaug. kiertastock.

þar skal syngia annann hvern dag helgan af Breidabolstad.

lvka presti .ij. merkur[3]).

218. [1371].

MÁLÐAGI Pálskirkju að Keldum á Rangárvöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 182 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (xxv); AM. 260. Fol. bls. 36 (Vilch. Lxvii).

Kielldur.

Palskirkia ad[4]) keldum. a fiordung j heimalande og halftt sandgil[5]).

---

[1]) Hér kemr hjá Vilchni klausa um porcio um 22 ár (= frá 1393—94); [2]) Hættir hér 143a: þad ber og saman vid Vilchinzbok vtann Vilchins bok er fillre.

Hér næst kemr klausa frá 1458 um dauða Matthensar biskups í Teigi; [3]) Hjá Vilcbni kemr hér klausa um portio; [4]) a, Vilch.; [5]) Hér endar 143, en bætir við: »þesse maldage er balfu leingre j Vilchinsbok enn ber allt saman þad sem badar hallda«.

vj[c]. j Bvsgagni oc eina kv.
messuklædi fern oc. ij. hokla lausa. ij. sloppa. alltarisklædi. iiij. med dvkum. kantara kapur. iiij. oc lectara dvk. kaleika. ij. tiolld vmmhuerfis kirkiu. mvnnlaugar. ij. oc klofa. kiertistikur. v. oc hin sietta stor med jarn. skrijn med helgum domum. krossa. iiij. oc lectara. Mariuskripter. ij. einn gler-glugg. Pieturs skript oc pæls skript. kluckur. vij. xiij. merkur vax oc mörk reykelsis. glodar kier. ij. oc elldberi. baksturjarn. messuklæda kistu olæsta. merke tvö. fonts vmbuningur. cccc. j Bokum[1]).

Sira Ole lagdi til. ij. kyr. kross smelltann oc kaleik gylltann. vegur vel. x. aura[2]).

---

219. [1371].

Máldagi Pétrskirkju á Leirubakka á Landi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 183 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (xxix); AM. 260. Fol. bls. 25 (Vilch. xlvii).

Leirubacke.

Peturskirkia a leyrubacka a [suo micla jskylld j lande ad þar skal vera prestur heimilisfastur[3]) oc taca iiij merkur[4]).

hvn æ. v. bvfiar kugilldi. cc. j Bokumm er Arni gaf. messuklædi ein. kaleik. kantara kāpu oc slopp. glerglugg oc kross. Jons skript Baptiste oc pieturs lijkneski. Mariuskript. kluckur. iij. tiolld vmmhverfis kyrkiu. glodarkier. elldbera. munnlaugar. ij. kyrkiukola. alltaraklædi. ij. brijkarklædi sæmiligt. kiertistikur. iiij. texti[5]). merki.

---

[1]) Hingað að má heita orðrétt samhljóða máldaga Jóns biskups Haldórssonar 1332; [2]) Hér mun hafa endað máldaginn í Hítardalsbók. Því það, sem framar er hjá Vilchni, byrjar svo: «Hun a vm þat fram sem j maldaga hennar er skrifad». Mun því einungis þessi síðasta klausan hér vera Oddgeirs, en hitt eldra; [3]) [prestskylld j heimalandi, Vilch.; [4]) 143 hættir hér en bætir við: «þessi maldage er nokkru fyllre j Vilchinsbok»; [5]) Hingað að stendr máldaginn á stofni máldaga Jóns biskups Haldórssonar frá 1332, en er þó dálítið fyllri.

Jtem hundrads hest.

portio Ecclesiæ vmm so langan tijma sem Magnus bio vj hundrad[1])

— - ——

220. [1371].

MÁLDAGI Jónskirkju að Fellsmúla á Landi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 183 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (xxxiii); AM. 260. Fol. bls. 23 (Vilch. xliij). Þessi máldagi stendr ekki meðal máldaga Jóns biskups Haldórssonar, og gæti því verið að hann væri að öllu yngri og eptir Oddgeir biskup.

Fellsmvle.

Jonskirkia ad fellsmula a .xx^c^. j lande. ij[2]). kyr. tuenn messuklæde[3]). og þriu vond. alltaraklædi .iij. kluckur. ij. iiij. biollur. krossa .ij. Jons lijkneski. tiolld vm kirkiu. vatskietill. skijrnar sär. kista olæst. messuklædi. ij. merki. glerglugg. alltarissteinn buinn. bokastoll.

þar skal syngia huern dag helgann oc liuka. iiij. merkur presti.

þar er heima manna gröptur oc biskups gysting[4]).

221. [1371].

MÁLDAGI Maríukirkju að Á á Rangárvöllum [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig 143. 4to bls. 183 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (xxxvi); AM. 260. Fol. bls. 37 (Vilch. Lxix).

Ad a.

Mariukirkia ad æ oc Johannis Baptistæ a prestskylld j

---

[1]) Hér mun máldaginn hafa endað í Hítardalsbók, því það, sem eptir fer í Vilchinsbók byrjar svo: »Hun ä yfer þat fram sem forner maldagar votta o. s. frv.«; [2]) iiij. Vilch.; [3]) hér hættir 143, en bætir við: »les Vilchinsbok. hun er og hier fyllre«; [4]) Hér kemr i Vilchinsbók viðbót og mun máldaginn hafa endað hér í Hítardalsbók.

heimalande. vj kyr oc vj ær. messuklæde oc kaleik[1]). vij merkur vax oc mörk reykelsis. kluckur .v. kiertistikur. ij. alltarisklædi. iij. oc alltariss stein. glodarkier og elldbera. smelltann kross. Mariuskriptt. [kirkiann a glerglugg. jtem. ij. hesta[2]).

Þar liggur til tiund heimamanna fra Raudalæk hinum efra oc vr litlu tungv. af Brecku. gropttur af þessum bæium. Raudalæk hinum nedra og af arnkotlustodum oc vr meiri tungv oc þadann halfur lysitollur. prestur fra a skal þar syngia j Tungv oc taka þar .ij. merkur. Til Raudalækiar efra oc taka þar. v. aura. j litlu Tungv oc taka þar halfa mork a hueriu are. af ollum þessum bæium sem hier eru nefnder skulu menn sækia skript oc þionustu oc adrar naudsyniar til þess prestz sem ad a syngur[3]).

[þetta a hun vm fram þad sem adr er skrifad j fornum maldogum. hefr Jon Haralldsson tillagt dvk glitadann. v. alna langann. vattzkall. sacrarium hanndklædi.

hafa logd verid messuklædi firir tiolld[4]).

---

222. [1371].

Máldagi Ólafskirkju í Kálfholti [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 260. Fol. bls. 37—38 (Vilch. Lxx); JSig. 143. 4to bls. 184 eptir Hítardalsbók (xxxvii) skr. 1607.

Kālfhollt[5]).

Olafskirkia j kalfhollti a heimlaud allt. x. kyr. lx. asaudar. iiij. hross[6]). cc. j metfie. xv. merkur vax edur kugilldi. messu-

---

[1]) Hér hættir 143, en bætir við: »les Vilchinsmaldaga þui hann er fyllre»; [2]) [þetta stendr aptan við máldaga Jóns bisknps Haldórssonar 1332 — þar stendr: iij hesta — en úr því það er tekið inn í þenna máldaga, sýnir það að hann er yngri. Þó sýna viðbætrnar bjá Vilchni, að hann er eldri en Vilchins tíð; [3]) Hér endar máldagi Jóns biskups Haldórssonar og þá tekr við viðbót Oddgeirs; [4]) [mun vera viðbót Oddgeirs, þá kemr viðbót Vilchins; [5]) Kálfholtsmáldagi er kominn áðr í Vilchinsb. XXXV, og öðruvísi; er það sá eiginlegi Vilchinsmáldagi; [6]) hér hættir 143, en bætir við: »les Vilchinsbok«.

klædi tvenn. slopp. ij. alltarisklædi med tveimur dvkum. ij. kaleikar. iij. kluckur. biollur. ij. fonts vmmbuningur. Mariuskript. olafs skriptt. kross yfer alltari med lykneskiumm og bryk oc .ij. krossar adrer. kanna. alltarisbok. glodarkier. sacrarium mvnnlaug. kista olæst. lectari oc stoll. kirkiukola.

Jtem kantara kāpa og olafs sǫgu.

---

223. [1371].

Máldagi Maríukirkju á Breiðabólstað í Fljótshlíð [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. dipl. afskrr. 2110 «ex originali Breidabolstad. Fliotzhlid.» sem var transscriptum fra 12. Febr. 1412 og var «med krokottum stofum skrifad, alika og norsk bref et Norvegum exarasse puto» (AM.); þrjár afskriptir. Þetta mun víst vera Oddgeirsmáldagi eptir Hítardalsbók að dæma (xli).

Mariukirkia æ breiðabolstað j fliotzhlíð æ hæima land allt. sæ[m]staði hina ýtri. konungsmula. allaun þorugnup. borgarkot. skalmhollt.

sextan kýr. niutigi æsauðar.

tuttugu hundrat j metfie.

siau hross Roskin. tuo tuæuetr. tuo þreuetr. tuo veturgomul.

yxn tuo fiogurra vetra oc æinn fimm vetra. fiora kælfua.

sextan sauði tuæuetra. oc fiora tigi veturgamallt.

þriu naut tuæuetr. siau weturgomul.

Jn summa hælft fimta kugilldi og fiorer tiger.

þriar vetter smiors. oc þriu hundrut skræiðar.

þriatigi fiorðunga skýrs.

tuttugu fiorðungar kiotz.

hun æ niu manna messuklædi oc tuo hokla lausa.

siau kanntara kæpur.

fiogur alltara klædi med dukum.

tuær dalmatikur oc æinn subtyl.

fiora sloppa.

fiora kaleka.

fontz vmbuning.

vatzker. glodarker.

þria smellta krossa. tuo sæmiliga.

skrin med helgum domum. oc textum ewangeliorum.

klockur sex oc biollur tuær.

Mariuskript oc jacobsskript. oc kross storann med tre. stæindr vel.

messuklæda kista oc sacrarium munnlaug oc tiolld slik sem eru.

þangat skal giallða fra kirkiulæk gellding gamlann. oc hælfua vett matar.

wr langagerði æ loðna oc lembða æn aðra snðggua oc gellda.

wr lambeý æ gellda.

fra vppsolum gellding tuæuetran oc hælfua mork.

wr æy gellding tuæuetran.

fra tialldastodum gellding gamlann oc hæithleifr wr skarði.

wr æystra skarði tuæir gelldingar tuæuetrer oc hæithleifr æ breckulandi.

gellding tuæuetran fra gelldingalæk.

gellding tuæuetran fra þorleifs stoðum.

gellding tuæuetran fra gæilum.

gamlan gellding oc annan vetrgamlann fra vomulastoðum.

gamlan sauð oc annan veturgamlan wr vatzdal.

tuæuetur gelldingr fra bergþorshuoli.

gelldingr tuæuetr fra ræynifelli[1]).

vett miðls wr hæfui.

wett miols wr þýckuabæ.

fra arngæirstoðum gelldingr tuæuetr.

tolf hrossa hðfn j fiflhollt æystra vm vetrinn.

stodhrossa bæit j kirkiulækiar lanð oc riettarhalld ath hundzmol.

sex aurar voru j wlfstoðum oc hælfuan[.] fiorða æýri j vestri fit.

hond hins hæilaga johannis holensis med armlegginum.

fiogur hundrut j bokum.

---

[1]) Um tvævetran gelding frá Reynifelli stóð í Hítardalsbók, en var skafið út i Vilchinsbók, þegar Oddr biskup lét bera saman bækrnar 1607 (sbr. Hítardalsbók xli).

jarnstikur tuær storar.
tabulum yfuer alltari.
Þangat liggia sex oc tuttughu bæir ath allri skylldu.
þar skulu wera þrir prestar oc tuæir diaknar.

ath auk þessa lagdi sira haflidi til fiorar kyr. þriatigi æsaudar. fimm hross gömul. halft land ath konungs mula. þriu hundrut fioru ær liggr wit mariu fioru. skogr er liggr hia stapa[1]).

Jtem æiñ messuklædi. kertistikur tuær med kopar. eina kæpu. alltara klædi tuo. æina klocku. kalek ær stænðr tolf aura. skirnarketil. likakrak. ælldbera. glitaðan duk[2]).

224. 8. August 1371. á Þingeyrum.

Transskriptarbréf Gunnsteins ábóta á Þingeyrum og fimm annara af bréfi Jóns biskups skalla um veiði í Laxá frá 3. Júní 1359 (Dipl. Isl. III, Nr. 98).

AM. Dipl. afskrr. Nr. 451 »ex transscripto monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.). «Fyrir þessu transscriptar brefe hafa fyrrum verid 6 innsigle. sem nu eru oll burtslitin» (AM.). Afskriptir í AM. 277. 4to bls. 17—18; AM. 280. 4to bls. 156—58; Landsb. 107. 4to bls. 13—15. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 207—208.

Allum monnum þeim sem þetta bref sia edr hæÿra. senda broder gunstein med guds nad abboti at þingæÿrum. boduaʀ gudmunda[r]son. arnor boduarsson prestar. þorlakr thomasson. vlfr stephansson. gudmundr staʀason. leikmenn. q[uediu]. g[uds] oc sina. kunnigt gerandi at wer sam. [oc] iferlasum opit bref vars virduligs herra. herra jons med guds nad biskups at holum. medr hans heilu oc vskaddu stora innsigli. sua vattanda ord eptir ord. sem her fylger [Hér kemr bréf Jóns biskups skalla um veiðina í Laxá frá 3. Júní 1359]. Ok firir sua fallit transcriptum. sem her ma hæyra settum wer fÿrrnefnder menn vaar jnnsighli firir þetta bref. er skrifat var æ þinghæÿrum. jn festo ciriaci martiris. þa er lidit var fra hingat [burd] vars herra jehsu christi ↀ. ccc. lxx. oc eitt ær.

[1]) Hér endar eldri máldaginn frá 1332; [2]) hér kemr meira hjá Vilchni og er þessi því eldri.

225. 1. September 1371. á Grenjaðarstöðum

Kári prestr Bergþórsson selr Bjarna Þorsteinssyni jörðina Hnútstaði í Aðaldal fyrir lausafé.

AM. II, 20. Frumbréfið á skinni. AM. Dipl. afskrr. Nr. 9 (eptir frumbr.).

umm hnotstadi j adaldal[1]).

Jn nomine domini amen.

var þetta kavp millvm kara prest[s] berþorzssonar ok biarna þosteins sonar ath kare selldi biarna iord a hnvtstodvmm j adaldal med ollvmm þeim gognvm ok giædvmm sem hann vaid eigganndi ath. skildi kari sier j moti fiogvr asavdar kvgilldi ok fimm kýr ok fiogvr gelldfiar kvgilldi hvfiar gilld. lvka vth a tueimr arvm leiga xij alnvmm fridvmm hvert kvgilldi þat er ei lycktizst a fýra ari. sagdi kari ath hann hefdi heýrt ath kirkian j nesi ætti þriv vidar hollt j hnvtstada jordv en sagdiz æigi vitta hvar þav veri edr hversv vid þau æt[t]i ath vera. gat hann ok ath hnvtstadir ætti attfedmi[n]gs torbskvrd j brva jord ena eystri. jattadi hann ok at svara lavgriptinngh a nefndri jordv en biarnne ath hallda skila domi firer: vorv þesser vattar hia þorsteinn jonsson jon jngialsson jon þorgrimsson gvdmundr kristiforvson prestar gvdmvndr jonsson berþor hoskvllsson leikmenn ok þi settu þeir sin jnsigli firer þetta kavp[bref] er gort war a greniadar stodumm svnnvdag næstann firi mariv messv sidari anno domini millesimo c°c°c° lx°xi.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu og eru þau öll dottin frá, nema að brot er eptir af því fyrsta.

---

226. 1. og 2. Oktober 1371. á Víðivöllum.

Samningr Jóns biskups skalla og Dálks bónda Einarssonar um

---

[1]) Með annari miklu nýrri hendi aptan á bréfinu. Þar stendr og með sömu hendi ártalið 1371. Með enn annari hendi stendr þar: »ad Hnntstadir eige attfedmings torfskurd i Brua jord ena eystri«.

landamerki milli Miklabæjar í Blönduhlíð og Reykja í Tungusveit og um veiði í Jökulsá.

AM. Fasc. II. 19. Frumbréfið á skinni; AM. dipl. afskrr. Nr. 4105 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti frá 29. Maí 1522

Brodir jon med guds Nad biskup a holum sendir ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra q[vediu] guds ok sina kunnikt gerande at þa er lidit war fra highat burd vars herra iesu cristi þushundrat ara þriu hundrat seytigher ok æitt aar miduikudaghin nesta efter michaelis messu dagh a uidiuollum j blaunduhlijd j vaarre visitatione nefndum wer þessa menna til a at lijta ok efter at skoda vm landamerke. millum stadarens a micklabey. ok reykia j tungu suæit efter tiltolu dalks bonda æinarssonar er þa aatte reyke þiat honum þootte skra micklabeiar kirkiu framt at gangha vm fiskuæide j jokuls a. er sva liæt at micklabeyr etti fiskuæide j jokulsa allre badum meghin vtan j þæ[i]rre kuisl er fellr hia arnarberghi þa æigha reyker halfua þollæif berghþorsson þorualld maghnusson sighurd loftzson audunn suærtinghsson presta hryniolf biarnarson þostæin olafsson benedickt gizsorarson læikmenn. huerium læizst j sina samvizsku saker þess at æidar uoru þar um hanfæster at reyker ætte alla jord ok granda austr vndan arnarherghi til jokuls aar ok sua ofuan j þa fornu farueghu midia er austan gangha firer ofuan krossholm ok lamhaness ok þadan uestr j suarta at Reyker ætti halfua fiskuæide uid micklabey j þeirre samu joculsa sem firer austan græinda jord fellr. En þa kuisl sem fellr millum arnarberghs oc holmanna ok sua ofuan med tungunne uestr j suarta eigha reyker alla. Þi geyrdum ver hrodir jon med guds nad hiskup a holum og nefndr dalkr honde med handabandæ þessa ævenligha æighn millum nefndra jarda micklabeiar oc reykia. hiauerandum adrgræindum monnum ok samþyckiandum. firer þui settum wier ockur jnzsigli med þeirra jnzsighlum firer þetta bref gort j soghdum stad are ok deghi sijdar en fyrr segher.

Fyrir bréfinu hafa verið átta innsigli (fyrst Jóns biskups), en nú eru þrjú þeirra dottin frá.

227. 6. December 1371. á Reykjum.

Bréf Jóns prests Bjarnarsonar og Dálks Einarssonar um landamerki Víðivalla og Reykja í Tungusveit og um veiði í Jökulsá.

AM. dipl. afskrr. Nr. 657 eptir frumbréfinu, sem var 1724 hjá Páli lögmanni Vídalín; innsiglin voru ýmist brákuð eða dottin frá.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edr heỳra gerum mid jon prestr biarnarson oc dalkr einarsson kunnigt at vid Ridum a landamerki millum vidiualla oc reykia j tunghu sueit giordum vid sva fellda eigu millum greindra jarda at helminghi skilldu huorer vidiuallamenn oc Reykiamenn eiga fiskveidi j jokulsā at huoru lanði sem hon bryti meir sua oc grandar þeir edr eỳrar er j anne eru oc vaxi þar edr verdi jord þa eigu þat halft huerir tekr þetta samlag sua langt Reykia meghum sem lanða merki vidiualla ganga austan j jokulsæ En su kuisl er fellr næst arnarbergi oc sua ofan med tungum oc sua vestr j suartæ þa eiga Reỳker alla oc sua jord firir austan kuislina oc austr til jokulsær. ok til sanninda her vm settu þorleifr prestr berdorsson. þorualldr Magnusson prestar þosteinn olafsson brandr palsson leikmenn sin jnnsigli med okkrum jnsiglum firir þetta bref er giort var at Reỳkium j tunghu sueit jn festo nicholai episcopi a xvij æri Rikis vars virduligs herra hakonar medr guds næd noregs oc suia Rikis konungs.

---

228. 28. og 29. Januar 1372. i Hvammi á Vatnsnesi.

Þorsteinn lögmaðr Eyjólfsson gefr Ketil Grímsson kvittan um ólöglega meðferð á peningum þeim, sem Ketill hafði gefið í vald og vernd Þorsteins, en Ketill handleggr honum allan reka á Rúteyjarströnd milli Hvalár og Dögurðardalsár.

AM. Fasc. III, 1. Frumbréfið á skinni; AM. dipl. afskr. Nr. 641 (eptir frumbréfinu).

[Um] Hrut eyiar strandar reka[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea ædr heỳra

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi. Þar stendur og ártalið »1371« »Hrúteyjarströnd er á Hornströndum« aths. á spássíu í IBfél. 74. Fol.

sænnda Jorundr biarnar[son] þorstæinn hallz son þorgils jons son q[vediu] guds ok sina kunnikt gerande at þar vorum ver j hía j huamme a vatznðsæ miduiku dagh nesta epter paals messo at þeir toku hondum saman þorstæinn logmadr eÿiulfs son oc ketill grimsson at þui firer skildu at adr nefndr þorstæinn gerdi ketill[1]) kuittan ok liðugan sínna vægna firer þa ologhliga godz skicaan[2]) ok skipti er hann hafdi haft a þeim penninghum er hann hafdi fyʀ mæir gefuit j valld ok vernd fyrr næfndz þorstæins ok hann þa vid kendiz firer oss. her j mot handlagdi þratt nefndr kætill opt græindum þorstæini loghmannæ til æignar allan vidʀeka a ʀuteÿiarstrond millim hualaar ok daughurðar dals aar frialsan ok lidughan firer huerium manne med ollum vidum þeim sem þa woru a ʀekanum. ok til sanynda her vm sættum ver vaar jnsigli firer þetta bref er gort var j adr nefndum stad a seÿtianda aaʀi ʀikiss vaars vyrduligs herra herra hakonar med guds næd Noræghs ok svijia ʀikiss konungs dægi sidar æn fyʀ sæghir.

Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, enn þau eru öll dottin frá.

---

229. 25. April 1372. á Breiðabólstað.

ODDR Marteinsson selr Magnúsi Guðmundarsyni hálft land á Harastöðum í Vestrhópi með tilgreindum landamerkjum.

AM. dipl. afskr. Nr. 427 »ex vidisse facto 1580«, og kallar Arni það »Harastaðabréfið stóra«.

Um Harastade.

J guds nafni amen.

Giordist[3]) þesse kaupmale millum Magnusar Gudmundssonar af einne alfu og Odds Marteinssonar af annare medur suo fyrerskildu. at adr nefndur Magnus. keypte af nefndum Odde land halft a Harastødum i Vesturhope med þeim gøgnum og giædum. sem þui lande hefur fylgt at fornu og nyiu. og hann vard eigande ad med skoge þeim sem Harastader eiga til mots vid þvera sydre millum Holkarskards og Hellnagautu. hier i mote gaf þrattnefndur Magnus xl[4]) med þessum

[1]) þannig, skbr.; [2]) þannig, skbr. (= skikkan); [3]) Giordust, trskr.; [4]) í bréfinu stendr vij^c og xx, en AM. segir á spássíu »corr. xl.«

frijdleika. xiij kugillde og xiij. voru. vj asaudar kugillde og vij kyr. og hundrat fritt . skilde Oddr sier heit og torfskurd i Harastada jǒrd. medan hannn byggi j Klombur. enn ecke itak leingur. Skyllde Oddur svara lagariptingum a sagdre jǒrdu. enn Magnus hallda til laga. þesser voru kaupvottar. sira Jngemundur Hallsson. Biorn honde Arnason. þordur diakne þorleifsson. þorleifur Maaiusson[1]). Jon Augmundarson. huerier sin insigle settu fyrer þetta kaupmala href er giǒrt var a Breidabolstad i Vesturhope jn festo Marci Evangelistæ Anno Domini M°. ccc. lxx. secundo.

---

230. 25. April 1373. á þingeyrum.

Eiríkr Bárðarson selr Gunnsteini ábóta að þingeyrum með samþykki konventubræðra hálfa jörð hvora Sauðanes og Syðri-Knjúka fyrir lausafé og áskildi sér borð á staðnum tveggja fardaga í milli.

AM. dipl. afskr. Nr. 452 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.); afskriptin er staðfest 10. Aug. 1712 í Skálholti af Árna Magnússyni og Páli Hákonarsyni. Árni lýsir innsiglnm og stafagerð: »Hǒnden a þessu brefe er med krokum og oþarfastrikum ut ur stǒfnnum a mynd sem norsk hǒnd þo i settara lage» (AM.). Afskript af bréfinu er í AM. 280. 4to bls. 171.

Jn dei nomine amen.

anno domini M°. ccc° lxx°. iij. jn festo marci ewangeliste. j abotastofunne at þingeyrum giorduz sua felld landa kaup at herra gunnsteinn aboti. med samþycki conventubrædra keypti at eireki hardarsýnj halfa iord huora er sua heita saudanes oc at sydrum kniukum med þui fornu oc nýiu sem hann hafdi fremzst eigandi at uordit. j alla stadi af honum akierolausa vm ueidar edr adrar landz nytiar. sagdi oc fyrnefndur eirekur at jordin j saudanesi etti heit j kolldu kinnar jord. en þar a mot etti kolldokinn hrisrif a þria hesta j saudaness iord. her a moti skildi eirekur sier fiogur hundrud oc xx. Med þessum fridleika. sex asaudar kugilldi. oc sex kýr. fiogur hundrud voru. fiogur hundrud j hafnarvadum. fiogur hundrud j Rossum. skilldo vt lukaz a hinu fyrsta are tau[2]) kugilldi oc þriu hundrut

---

[1]) Maaiusson (bréfið); [2]) þannig.

j flytianda eyri. Jtem skildi eirekr at haua bord med stadnum fardaga a millvm. skilldu þar til liggiaz leigur af þeim. xix. hundrudum er epter standa. oc slikur frialslegur starfe sem herra aboti edr radsmadur uilldi skipa honum. skilldi herra gunnsteinn aboti hallda iordunum til laga. en eirekur suara ollum lagariptingum æ fyrnefndum jordum. voru þessir kaupuattar. þordur prestr þordarson. vlfur stephansson. þordur brandsson. oddr erlendsson. oc til sanninda her vm setti herra gunnsteinn aboti oc capituli sin innsigli med innsiglum fyrrnefndra kaupuatta. firir þetta bref giort j sogdum stad degi oc æri.

---

231. 27. August 1373. á þingeyrum.

Vitnisburðr fjögurra manna um að Benedikt Kolbeinsson hafi gefið Reynistaðarklaustri reka þá, sem Ólofarpartar heita.

AM. Fasc. III, 2. Frumbréfið á skinni. Sbr. ár 1340. Dipl. Isl. II, Nr. 476 og 477.

bref vm reka stadarens. R[eynistaðar]kl[austrsbréf][1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr hæyra sænda Martæinn þiodulfsson þordr þordarson prestar brýniulfr bearnarson asgrimr snorrason q[vediu] guds ok sina kunnikt georande ath vær heýrdum sva fælldan uittnis burd þordar arnorssonar þa er hann hafde umbod benedikz ok þorstæins brodur hans ath næfnndær brædr attu fiordungh j mallande med ollum gaugnum [ok] gædum. En stadrinn j ræyniss næsi annann fiordung. Rafnn fiordung ok attungh en benedikt attung j olofar part. benedikt ok kolbæinn attu ok halfan brokar læk med ollvm gaugnum ok gædum. attæ Rafnn þar j audrum hælm[inghi][2]) fiordung ok attungh æn benedikt j olofar part attungh ok huar sæm olofar partar s[t]ædu j þa voru þeir allær j Rafns luta sua myklær sæm þar uotta skraar um ok Rafn kallade sær j þæssum æignum alldre mæira. sua at æk

---

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi; [2]) klesst í skbr,

uissæ ok æigi ornẏ æpter hann þa tuttu[gu] vætr sæm æk hafdæ umbod ædr læingur. uill hann hær æfter sueria æf þurfa þiker. mædr gæingr æk benedikt kolbæinsson ath æk gaf sua fællda olofar parta med jngibeorgu dottur minæ stadnum j ʀæẏnisnæsæ ok þui sætr æk mitt jnsiglæ med jnsiglum næfnndra manna firer þetta bref er gort uar ath tbingæyrum jn profesto ᴀugustini æpiscopi anno gracie ꝳ⁰ ccc⁰ lxx tercio.

Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, enn þau eru n ú öll dottin frá,

232. 1374.

Rekaskrá Hólastaðar á dögum Jóns biskups skalla Eiríkssonar.

A.

AM. 276. 4to bl. 8b—10a á skinni með ágætri hendi ritað 1386. Afskript meðal fornbréfaafskripta Árna Magnússonar Nr. 319. Mart í þessari skrá, er miklu eldra en hún sjálf sem heild, en að fara að reita það út og setja það inn á einhvern stað sem líklegr þætti, þykir hér ekki gerlegt, vegna þess að skráin trublaðist þar með að heildinni til. Í 276. er þessi skrá alveg aðgreind frá norðr rekaskránni fornu, og eru þær í handritinu sín á hvoru kveri.

Rekaskra holastadar[1]).

Anno domini ꝳ⁰ ccc⁰ lxx⁰ iiij⁰ þa er herra Jon eiriksson var biskup ꜳ holum en sira einar bȧflidason var officialis hola kirkiu ok ʀadz madr sagdz stadar var þessi ʀekaskra scrifuot af fornum ok nyiom skrꜳm hola stadar ok uitad er med fullum sanindum ath svorin er swo latandi ord efter ord sem hier fylgir.

ꝳedr brimnesi i olafs fyrde millum wamula oc sprenınghs oll ʀeka goghn.

fra sprẹningi ok til oss þridiung i bvalreka oc vidreka.

ꝳedr synnri gunnolfsꜳ oll ʀeka goghn.

ꝳedr bwanndolum oll ʀeka goghn.

ꝳedr hiedinsfirdi oll ʀeka gogn.

ꝳedr ʀeydarꜳ ok siglunesi oll ʀeka gogn.

ꝳedr holi oll ʀeka gogn.

ꝳedr hofnnum oll ʀeka gogn.

ꝳedr bwanneyri oll ʀeka gogn.

ꝳedr vlfsdȯlum oll ʀéka goghn.

J afriettum ȯll ʀeka goghn.

[1]) Rauð fyrirsögn.

Millum eywindar ár ok hrollaugsdals ær allan Reka ok flutningar.

Medr hrauns londum oll Reka gogn.

Med ytra haganesi oll Reka gogn.

Med synnra haganesi hælf reka gogn en half a þar[1]) kirkia.

J langalandzreka inn fra lambhaga vik ok til Marks vid mæira backa fiordungh i hwalReka ok vidreka æ haganes kirkia.

Med minna backa allar flutningar.

Medr meira[2]) backa oll Reka gogn.

Medr Reykiarholi oll Reka gogn.

Med heidi oll Reka gogn fra klett or midri markvik ok til ladbergs allan vidReka ok hvalReka.

fra hladhergi ok til skarfua steins. halfan annan attungh hvalreka ok vidreka.

Fra skarfua steini ok til gardz stadar hia grundar skala. tua luti i hualreka ok vidReka. oc þridiungh or þridiungi.

fra gard stad ok til kerllingar kletta. fiordungh i hualReka.

Fra kerlingar klettum ok til Raufarhergs allan vidreka ok halfuan hualReka ok halfar flutningar.

Fra Raufuarhergi ok til fornna oss. fiordungh. i. hualReka ok halfuan attungh hædi i hvalReka ok vidReka.

Fra forna osi ok jnn til nausta gautu oll Reka gogn.

Milli nausta gǫtu ok þorisstada lekiar hædi hualReka ok vidreka.

Fra þoris stada læk ok jnn til fornu warar allan hualReka vtan hinn sexttanda partt. a bær.

En vidReka ok flutningar jnn til þess er kirkia hrydder vndan hofda sudr heima ath hofda.

Med þumlaskala landi oll Reka gogn.

Fyrir backa ofuan i fra Midhusum oll Reka gogn.

Jnn fra kolbeins ær osi æ hola stadr oll reka gogn til motz vid skufsbacka.

En inn fra fogru vik þar sem mark gengr ofuan ok jnn til lons oss æ hola stadr oll fioru gogn.

Med dranghey ok lundey æ hola stadr oll fioru gogn.

Med gardi j hegranesi oll fioru gogn.

Med keflavik oll fioru gogn.

---

[1]) Fyrir ofan línuna: [2]) miera, skbl.

Med vtanverdu nesi oll fioru gogn vestur at Jokulsær osi.

Þetta er hualskipti æ skagha. Millum hôlknær ok fornu varar ef Rekr.

j fyrstu tekr hola stadr þridiungh oskerdan En af odrum þridiungi tekr Mikla bæiar kirkia tua lute þridiungs En arfuar kolbeins þridiungh þar vid En þerss sem efter er æ flata tungu kirkia halfuan þridiungh. En halfan eigu huarer holastadr ok arfar kolbeins þers sem efter er.

Holastadr æ fiordungh j hols landi En þria luti j ollum Reka vida ok hwals En Millum deildar hamars ok fornu warar halfu Minna en fyrr var greint.

Herra egill biskup keypti af benedict kolbeinssyni þerssa Reka æ skaga er kalladir ero olofar parttar firir tuttugu hundrud[1]).

Settungh i ketu med ollum gognum.

J læmula fiordung med ollum gognum.

J hundsnesi[2]) attungh i flutningum en ecki i Reka.

J brokarlęk attungh at ollo.

J kleif attungh at ollo.

J Mællandi attungh at ollum gognum.

Jtem i kefla backa attungh i Rekum ok flutningum.

Langa fiara half med Rekum ok flutningum.

J Rauns landi halfr annar attungr med Rekum ok flutningum sem þui landi fylgia.

Partar i tueimur vikum vestr til deildar hamars j vidreka.

J eystri vik attungr.

J vestri fiordungr.

J brokarlæk attungh i Rekum ok flutningum.

J Mallandi attung af attung af ollum gognum.

Ok þerssa Reka keypti adr nefndr egill biskup af þorsteini kolbeinssyni firer xl. hundrada[3]).

Rekar holastadar a skagha[4]).

Þessar[5]) eigner aa nw hola stadr æ skaga i Rekum ok flutningum.

---

[1]) Sjá ár 1340, Dipl. Isl. II, Nr. 476, 477; [2]) þannig, skb.; [3]) sbr. ár 1343, Dipl. Isl. II, Nr. 489; [4]) með rauðu letri; [5]) upphafsþornið stórt og dregið rautt í.

at Raune fiordungh i vidReka til langa tanga.

Jtem halfan depil vid gunsteinsstada kirkiu.

Allan vidreka fra langa tanga til þriggia steina.

Fra þremm steinum til fornnv varar attungh i vidreka.

Holastadr æ vidReka allan æ Milli naustzhorns ok watzhorns.

Hrauns land alt med ollum gognum nema siettungh æ stadr j Re[y]nis nesi.

Þangskala med ollum gognum.

Gwll Reka allan.

Kellduwik med ollum gognum jnn fra biskupsvik.

Halfua langa fioru med vidRekum hælfum en allar hvalflutningar jnn til hôlknær.

Jtem ero samlogh med Ravni. þanghskala ok kellduvik. æ Ravn eitt sva mikit sem hin tuau En þanghskali halfu minna en kelduvik.

Fra hôlknæ til klettz j midri sandvik med flutningum ok jarnhval sva mikinn En attungh i hualReka ok vidReka fra holknæ til Mikla steins.

Fra mikla steini til klettz i sandvik æ holastadr fiordung i hualreka ok vidreka.

Jtem æ hola stadr Mallandh halft med Rekum ok flutningum ok fiordung i halfum En Re[y]nistadr þria lutina i halfu ok þuilikt. i Rekum ok flutningum ok jarnhual.

Gelldinga hollt æ halfuan vidReka ok hualReka. fra Mallandz skardi æ endum latra tanga til motz vid silfrastadi.

Holastadr æ halfan vidReka fra tanga æ Mallandi ok til ketugardz.

Holastadr a alla ketu med ollum gognum.

Holastadhr æ kleif med ollum gognum.

Holastadr æ hualnes med ollum gognum.

Lamula med ollum gognum.

Holastadr æ halfuan brokarlæk med ollum gognum ok attungh i Reynisstadar luta j Rekhuolum ok flutningum.

Holastadr a selnes med ollum gognum.

Holastadr æ selæ halfua med Rekum ok flutningum.

Holastadr [a] i holi þrea luti i vidRekum hualRekum ok flutningum en fiordung i landino halfu.

Holastadr a halfua hvalReka vid hvams kirkiu i laxærdaal sva vida sem hon æ i.

Rekar sem asdis asgrimsdottir gaf hola stad[1]).

Þessa Reka gaf asdis asgrimsdottir holastad i sitt testamentum.

Reka partr j slettu hlijd[2]) med suo feldum vm merkium.

Fra hladberge til skarfua steins æ straumsnes.

Fra Raufar bergi til forna oss firer hrolleifshofda. attungr i hvorum stadnum hualReka ok vidReka ok alt þat sem Reka manne til ber ok sira halldor prestr loptzson hefuer fremst at eigandi ordit ok helgi illugason seldi sira haldore En sira haldor lukti asgrimi snorra syni[3]).

B.

Biskupsskjalasafn Íslands 26. 4to á skinni ritað 1386. þó að þessir tveir textar skrárinnar sé líklega ekki annað en samrit frá sama tíma, er þó fróðlegt að sjá, hvað tveim samtíða afskriptum af sama skjalinu ber á milli í stafsetningu, svo að bezt fer á að prenta báða textana sérstaka. Auk þess ber þeim á milli í efni, og eptir þeim mismun ætti **B** að vera yngra en **A**. Hér er farið eptir afskript af þessum blöðum Biskupsskjalasafnsins, er Björn læknir Blöndal hefir gert fyrir mig vorið 1888.

Anno domini ᗰ°. ccc°. lxx°. iiij þa er herra jon eiriksson skalli[4]) var biskup a holum enn sira einar haflidason var officialis hola kirkiu oc radzmadr sagdz stadar var þesse rekaskra skrifuth af fornum oc nyiom skram holastadar oc witath er fullum sanninndum ath suarinu er sua latandhi ordh eppter ord sem her fylgger.

Rekar j olafsfirdhi oc jn ath jokulsa.

ᗰedr brimnesi j olafsfirdhe ᗰill[um] vomula oc sprænings oll Rekagognn.

fra spræninghi oc til oss þridiungh j hualreka oc vidhreka.

ᗰedr synre gunnolfsa aull rekagogn.

ᗰedr huandolum aull rekagogn.

ᗰedr hedinsfirde aull rekagogn.

---

[1]) Rauð fyrirsögn á spássíu; [2]) skrifað fyrir ofan línuna; [3]) Ásgrímr Snorrason er einn af þeim sem 1373 vitnar um Ólofarparta; [4]) fyrir ofan línuna. Þetta mun vera elzt handrit, er getr viðrnefnis Jóns biskups.

Medur reydara a siglunesi aull rekagogn.

Medr hole aull rekagogn.

Medr hofnum aull rekagogn.

Medr huaneyri aull rekagognn.

Medr ulfzdolum oll rekagogn.

J afrettum oll rekagogn.

Millum eyuindarær oc hrollaugsdalsar allann reka oc flutningar.

Medur hrauns laundvm oll rekagogn.

Medh ytra haganesi aull rekagogn.

Med synra haganese half rekagogn en half a þar kirkian.

J laugalandz reka jnn fra lambhagha oc til marks vidh mæira[1]) backa fiordungh j hualreka oc vidhreka a haganes kirkia.

Medh minna backa allar fluttningar.

Medh meira ba[c]ka aull rekagogn.

Medh reykiarhole aull rekagognn.

Medh heide aull rekagognn fra klett vr midri markvik oc til ladbergs allan vidreka oc hualreka.

fra hladberge oc til skarfasteins halfan annann attungh hualreka oc vidhreka.

Fra skarfasteini oc til gardzstad[ar] hia grundarskala tuo hlute j hualreka oc vidhreka ok þridiungh or þridiunghe.

Holastadr a fiall med aullum reka gaugnum fra gardzstadh vidh grundarskala oc til raufarbergs.

Fra raufarberghi oc til forna ôss fiordungh j hualreka ok halfan attungh bade j hualreka oc vidreka.

Fra forna ossi oc in til nausta gautu aull rekagognn.

Milli nausta gautu oc þoristadalækiar bædhi hualreka oc vidreka.

Fra þorisstada læk oc inn til fornu varar allann hualreka vtan hin sextannda part a bær enn vidreka oc fluttningar inn til þess er kirkian brýd[d]er vnndan hofda sudr heima ath hofda.

Medr þumlaskala lande aull rekagogn.

Fyrir backa ofan j fra midhusum aull rekagognn.

Jn fra kolbeinsar ose a holastadur aull reka gognn til mottz vidh skufsba[c]ka.

[1]) mana, afskr. B. Blöndals.

Enn inn fra fogruvik þar sem marck geingur ofan ok in til lonsoss a holastadr aull fiorugogn.

Medh drangeý oc lundeý a holastadr aull fiorugogn.

Medh garde j hegranesi aull fiorugögnn.

Medh keflavik aull fiorugognn.

Medh vtanverdu nese aull fiorugaugnn vestur ath jokulsar ose.

rekar a skagha.

Þetta er hualskipti a skaga millum hölknnar oc fornnv varar ef rekur.

J fýrstu tekur holastadur þridiung oskerdann enn af audrum þridiunge tekr myklabæiar kirkia tuo hluti þridiungs enn arfar kolbeins þridiungh þar vidh En þess sem eppter [er] a flatatunghu kirkia halfann þridiungh enn halfan eighu huorer holastadr oc arfar kolbeins þess sem eptter er.

Holastadr a fiordungh j hols lannde enn þria hlute j aullum reka vida oc huals enn millum deilldar hamars oc fornu varar halfu minna enn fyr var greinnt.

Herra Eyell biskup keyppti af benidikth kolbeinssyni þ[ess]a reka a skagha er kallader eru Olofarpartar firir tuttughv hundruth.

Settungh j ketu med aullum gaugnum.

J hnudsnese[1]) attungh j fluttningum enn ecki j reka.

J brockarlæk attungh ath aullu.

J kleif attungh ath aullu.

J mallande attungh ath aullum gognum.

Jthem j keflabacka attungh j rekum oc fluttningum.

Langafiara half med rekum oc fluttningum.

J rauns lannde halfr annar attungur med rekum oc fluttningvm sem þui lande fylggia.

Partar j tueimur vikvm vestur til deilldarhamars j vidhreka.

J eystre vik attungur.

J vestre fiordungr.

J brokarlæk attungur j rekum oc fluttningum.

J mallande attungh med aullum gognum. Ok þessa reka

---

[1]) þannig afskr. B. Blöndals; hundsnesi, A.

keyppti adr nefndr eigill biskup af þorsteine kolbeinssyni fyrer xl hundrada.

Rekar a skagha.

Þessar eigner a nu holastadr a skagha j Rekum oc fluttningum.

ath Rauni fiordungh j vidhreka til langatanga.

Jthem halfan depil vidh gunsteinstadha kirkiu.

Allan vidhReka fra langatanga til þriggia steina.

Fra þrem steinum til fornu varar attungh j vidhReka.

Holastadr a vidhReka allann a millum naustz horns ok vatzhorns.

Hrauns land allt med aullum gognum. nema siettungh a stadur j Reynisnesi.

Þangskala med ollum gognum.

GullReka allann.

Kellduvik med aullum gognum jn fra biskupsvik.

Halfa langhafioru med vidhRekum halfum enn allar hualfluttningar jnn til haulknar.

Jthem eru samlaugh med Rauni þanghskala oc kellduvik a hraun eitt suo mikith sem hin tuo enn þanghskali halfu minna enn kelldhu vik.

Fra holkna til klettz j midre sandhvik med fluttninghum oc jarnhual suo mykinn. enn attungh j hualReka oc vidhReka fra hôlknna til mikla steins.

Fra mykla steine til kletz j sandhvik a holastadr fiordungh j hualReka oc vidhReka.

Jthem a holastadur mallandh halft med Rekum oc fluttningum ok fiordungh j halfum En Reynisstadr þria hlutina j halfu oc þui likth j Rekum oc fluttningum oc jarnhual.

Gelldingaholt a halfan vidhReka oc hualReka fra mallandz skardhi a midiann latratanga til motz vidh silfrastadhe.

Holastadr a halfan vidhReka fra tangha a mallandhe oc til ketugardz.

Holastadr a alla ketu med aullum gaugnum.

Holastadr a kleif med aullum gôgnum.

Holastadr a hualnes med aullum gognum.

Ok lamula med aullum gognum.

Holastadr a halfan brokarlæk med aullum gaugnum oc attungh j Reynisstadar hluta j Rekhuolum oc fluttningum.

Holastadr a selnes med aullum gaugnum.

Holastadr a sela halfa med Rekum oc fluttningum.

Holastadr a hol med aullum gaugnum.

Holastadr a halfan hualreka vidh huamskirkiu j laxardal suo vidha sem hun a j.

þessa Reka gaf astdis asgrimsdotter holastad j sitt testamentum.

Rekapartt j slettahlidh med suo felldum vmmerkium.

Fra hladhberggi til skarfasteins a straumnes.

Fra Raufarberggi til fornaoss fyrer hrolleifshofda attungur j huorum stadnum hualReka oc vidhReka oc allt þath sem Reka mani til ber oc sira halldor prestur lopptzson hefer fremzth eigandhi ath ordit oc helggi illugason selldhi sira halldore enn sira halldor lukte asgrimi snorrasyni.

---

233. 1374.

SKRÁ um reka þá, sem Hólakirkja í Hjaltadal á í Ólafsfirði.

AM. Fasc. III, 3. Vidisse eða transskript séra Illuga Guðmundssonar og séra Jóns Krákssonar gert á Hólum 12. Marts 1556. Afskript þar af í afskriptasafni AM. Nr. 320. Eiginlega er þetta að nokkru leyti fyrsti hlutinn af meginrekaskránni, sem hér er prentuð fyrir framan.

Anno domini ⅿ° iij^c iiij°.

þessa Reka æ holastadur j ofafsfirde sem hier seiger.

Med brimnese. j olafsfiRde. Millum wamula ok spre[n]ings oll Reka gőgn.

fra spre[n]inngi ok til oss þridiung j hvalReka ok vidReka.

Med synnre gvnnolfsæ. oll Reka gogn.

Medur hwanndolum. oll Reka gogn.

Medur hiedinsfirde oll Reka gogn.

Medur Reydaræ ok siglu nese oll Reka gogn.

Medur hole oll Reka gőgn.

Medur hőfnum oll Reka gogn.

Medur hvanneyri oll Reka gogn.

Medur vlfsdolvm oll Reka gögn.

J afRettum oll Reka gogn.

Millum Eyuindar ær. ok hrollaugs dæls ær allan Reka ok fluttningar.

Med brauns londum oll Reka gogn.

Med ytra haganese oll Reka gogn.

Med synnra haga nese. half Reka gogn. enn half æ þar kirkia.

J laugalandz Reka jnn fra lambhaga vik ok til Marks vid meira backa. fiordung j hvalReka ok vidReka æ haganesz kirkia.

Med minna backa. allar flyttningar.

Med meira backa. oll Reka gogn.

Med Reykiarhole oll Reka gogn.

Medur heidi oll Reka gogn. fra klett vr midri mark[s]vik ok til ladbergs. allann vidReka ok hvalReka.

Frā hladberge ok til skarva steins. halfan annann attung hvalReka ok vidReka.

Fra skarwa steine ok til gardz stadar. hia grvndar skala two hluti j hvalReka ok vidReka. ok þridivng vr þridivnge fra gardz stad ok til kerllingar kletta. fiordvng. j hualReka.

Fra keRlingar klettum ok til Raufarbergs allann vidReka. ok halfan hualReka ok halfar fluttningar.

Fra Raufar beRgi ok til forna oss. fiordvng j hualReka. ok halfann attung. bædi. j hvalReka ok vidReka.

Fra forna ose. ok jnn til nausta gautu. oll Reka gögn.

Mille navsta götu. oc þoresstada lękiar bædi hualReka ok vidReka.

Fra þorisstada læk oc jnn til fornv waraR allann hualReka. vtann hinn sextanda partt æ bær.

---

234. 21. August 1374. i Björgvin.

Magnus konungr Eiríksson gefr Skúla Þórðarsyni jarðirnar Langadal, Klungrbrekku, Ós, Vörðufell og Bílduhvol og þar með eyjar þær, er konungr átti fyrir Skógarströnd, og reka í Skjaldarbjarnarvík.

AM. Fasc. XII, 21, transskript á skinni gert í Skálholti 18. Júlí 1449, og er það utan yfir öðru transskripti gerðu í Skálholti 18. Febr. 1443.

Brief ad kongurin gaf Skula þordarsyni langadal oc fleiri jarder.

Magnus med guds nad noregs oc suia kongur sendir aullum maunnum þeim sem þetta bref sia edr heyra kuediu guds oc sina.

wær wilium at þier witid at wær haufum gefit heidarleghum manni skula þordarsyne jarder worar er suo heita. langadal. klungurbrecka. os. waurdufell oc billduhuoll oc þar medur [1]þær eyiar sem wær eigum fyrir skogarstravnd oc Reke j skialldarbiarnarwik med aullum þeim hlutum oc hlunnendum sem til þeirra jarda liggia edur legit hafa fra fornu edr nyiu aungu wndan teknu honum oc hans erfingium til æfinlegrar eignar medr þi moti ath hann skal oss oc krununne i norege wera hollr oc trur wm alla sina dagha oc hans erfingiar þeir sem þessar worer[2]) jarder fylghia skulu efter hann. fullkomligha firirbiodum wær hirdstiornarmonnum a jslandi syslumonnum oc wmbodsmonnum þeirra oc aullum audrum monnum huerrar stettar edur tignar sem hwer er ad hindra edr talma þessar jarder oc eyiar firir honum edr hans erfingium j nauckrum hlut moti þessu woru brefi. Nema hwer sem þetta giorer wile sæta worre sannre oblidu.

war þetta bref giort j biorguin a odhinsdagin næsta efter mariumessudagh fyrre wm hausted a fimta oc fimtugta are rikis wors noregs oss sialfum hiaweraundum.

---

235. 1 Oktober 1374. á Holum.

Skrá um eignir dómkirkjunnar á Hólum í Hjaltadal í lausu fé kviku og dauðu, er Gunnsteinn ábóti á Þingeyrum lét gera.

AM. Fasc. III, 4. Frumskráin á skinni. Afskript af þessari skrá er meðal fornbréfaafskripta AM. 318. Auk þessa eru afskriptir í IBfél. 126. 4to; Landsb. 18. Fol. I bls. 13—16; 115. 4to, II bls. 118—21.

---

[1]) Aptan á transskriptarbréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) þannig.

Bisk. Nr. 2. Fol. Jón biskup skalli fór utan um sumarið 1374 á Maríubollanum, og er skráin gerð meðan hann var fjarrverandi.

Anno domini ↀ ccc lxx quarto. Ræiknadizst so mikit. godzs kirkiunnar a holum j healltadal. vnndir skodan ok yfuersion. herra gunstteins. abota. prior ærlinds. þorlæifs berghdorssonar. martæins þiodulfssonar. solua brandzsonar. þorsteins jonssonar. presta.

j fyrstu j skrudhuse. betræ hoclar níttian. lettaræ einn oc xx. kapur fim tigher ok tuær hinar betræ ok lettare. dalmatikur ok subtilar atta ok xx. messo klæde hin bæzstu. tutthughu. fiogur lettare. gullkaleikar tuæir. siau gýlldir. corporalia x hin bettre[1]). þriu lettare. sudaria fim. stettarker. ok propiciatorium mariu med silfuer. budkar tuæir med Reliqvie. alltarisstæinar tuæir buner. gull fim. ok silkæ punghr. silfuer kross litill. Rationalia tuau. tuæir amplar med silfuer. mensura ok budkr med silfuer. acera smellt. þrænnir glofuar. kambr ok buste. tuæir amplar med tin. þrir med kopar. munnlaughar þrennar smelltar. budkar þrir med balsamum. atta alner med strik. fimm gulhlod smáá. stolu buninghr þrennr. sæmilighr buninghr a alltaris duuk. vaant hlad af stolu med gull. suirar ok mannlikan tuau gylld med kopar. tannbaghlar þrir buner ok fiorde med kopar smellter. koparbollr gylldr. sanndalia þrenn. stola ok hanndlin forgyllt. mítrur tuær ok hin þridia med pellur. ordinalia tuau. benedictionale. skrýdinghar kufl. hanndklæde sex. kniadukr. mensura med silfuer. fontzs vmbuninghr. skinanda klæde fim alner. krisma klæde skinannda med balldikinn quartel faatt j sex alner. half fimta alin med pell. glodaker tuau med silfuer. eitt gyllt. tuau med kopar. alltarisstikur fiorar gylldar med kopar. formessu stika med kopar. stor jarnstika. fiorar litlar. bakstrmunnlaugh. kanno brot ok annur med oleum. sacrarium munnlaugh. kirkiu kætill. haalltarisklæde fim. þriu med bokram. at auk hvers daghs alltarisklæde. sex dukar. siau bunir. þriar alltaris blæiur vighdar ok tuær vuighdar. storer textar fiorer med silfuer. einn med tonn. paxspiolld tuau stor ok þriu smáá. sex kistur læstar. þriar vlæstar. stolklæde tuau. sloppar x. lectara dukar fiorer. koddar þrir med silke-

[1]) bett', skbr.

sessur þriar. brikarklæde fim. tapeta tuau ok kaughrar þrir. vax þrir fiordungar. blys tuau ok betre ath auk.

jtem Reiknadizst j fatabuure Rosir þrettan ok xx. skalar storar vij. silfuerspænner xx. silfuerbollar tuæir annar med suik. ormstungur tuær med silfuer. spirur vij vgylldar vlokadar. stettarkær þriu vgilld med lokum. jtem stettarker fim med lokum. jtem vij spirur gylldar ok ein af þæim med loke. silfuerausa. Jonsbolle med loke. jtem ix skurner ok tuær lokadar. horn þrettan buin. jtem tuau mosurker med lokum. fimm vlokut. tindiskar tuæir ok xx. salser xx. eitt hornker buid . mosurskalir fiorar ok eiñ treskaal. vatnkarlar fiorer. kannur sextan. salser lokad. fiogur kullt. siau salun. tuau bedsuer. tuau hægindisuer. fimm bruner. tuær af þæim medr dukum. kniadukur glitadr half atta alin. hlod fiogur ok afskurdir sex af hlodum. tuttughu klutar gulluippadir. silkehlad Rautt. silfuer þrædir ok gullþrædir nokkurer. ferskefta fiortan alner. martis skina felldr. forner Reflar godir atta alnum faatt j tuau hundrud alna. silkekoddar tuæir. biorar vj. klæde med crucifixo. borde fimm tigher alna ok sex. pallsessur vij. pal[l]koddar xj. beddukar halfuur atte toghr alna. skiastraknifuar[1]) þrir med holkum. skraddara cesur. hanndklæde fiogur. Reykelse sex merkr ok xx. bedir tuæir. kistur fiorar ok er æin læst. vax halfuur fiorde fiordunghr. hæitukatlar tuæir.

jtem j langabure. niúú[2]) tigher vætta smer ok þriar vætter salltadr bualr. sextan vætter væggia bualr halfuur sette toghr at tolu. tiiu[3]) vætter mors. tiiu[4]) sauda foll kiotzs. vndirmoruar halfuer siaunde toghr. kuidaalar x. vxasidur atta. tuau flikke flesk. fiorar vætter flot.

jtem j bræida buure. Ellifuu tigher vætta[4]) skræidar. hakall ok rafuabellte tiiu[4]) vætter. væggia hualr enn tiiu[4]) hluter. fimm limer kiot. sex fiordunghar miols. vætt hafrhuals. gross tuttughu vætter.

j bordhuse fiorer tigher diska. sex katlar. ix pottar. tuær sleggur.

jtem j skæmmo . þrettan dynur ok xx. attian skinnbedir.

---

[1]) Ógreinilegt, en sýnist vera þetta [= skeggrakstraknifar? eða skúaraknifar?]; [2]) þannig, skbr. = níu; [3]) þannig, skbr. = tiu; [4]) fyrir ofan línuna.

halfuuer fiorde toghr hæginda. vádbedir vij. fimtan abræidzsl. fiogur salun. fiorar blæiur. sex koddar. fimm ok xx Rekkiu vadir.

jtem kuikfæ vtan gards j skagafirde firer jnnan hofda hola jn summa tuau hundrud kugillda ok tuau Ross ok [tuau hundrud[1]) voru. jtem j fliota vmbode firer vttan hofda hola hundrad kugillda ok tuau kugillde ok x aurar fridir ok æitt Ross. jtem jn summa kyr hæima a holum. ok at stadar buum tiiu[2]) tighir ok siau. asaude[r] hæima ok at buum fiogur hunndruð ok þriar ær. Gælldinghar ok Rutar halft annat hundrað. vetrgamallt fæ halft þridia hundrad. naut a annan vetr halfuur fimte toghr. Vxar þrevetr[3]) ok ellre halfuur fiorde toghr. Ross siau tigher. jtem j vmbode firer nordan uardgia hunndrad kugillda ok tuau kugillde. skip ok fiogur Ross.

ok sakir þers ath wer fyrnæfndir menn truum þenna Ræikningh. allan saman Rettan ok sannan. giorfuan firer oss settum wer vaar jnnsighle firer þetta Reiknninghs bref er gorth var a holum jn festo Remigij. a þi aare sem fyrr sæghir.

[gull brennt half annur aurtogh. ok ij pæingar. þriar sylgiur sex aurar ok aurtogb. biarnfell fim. bismare med tonn. tuenn grindabrauds iarn.[4]) stofureflar tuæir storer[5]).

Sex innsigli hafa verið fyrir skránni, en eru nú öll dottin frá.

---

236. 16. Februar 1375.

Máldagi Maríukirkju í Krýsuvík, er Oddgeir biskup setti Þorsteinsson.

AM. 260. Fol. bls. 48—49. skr. c. 1650. Þetta er sem miðkafli Krýsuvíkrmáldaga í Vilchinsbók; á undan er máldagi Arna Helgasonar c. 1307, en á eptir visitatia Vilchins 1395 (Vilchinsbók xcviij).

Krijsuvijk.

Anno Domini ൱⁰. ccc⁰. lxx⁰. v⁰. jn festo Julianæ Virginis. kiendist sira Kalfur Jonsson fÿrer virdiligum herra Otth-

---

[1]) [tuau sýnist vera dregið út aptr, og ætti þá hund' að lesast = hundrað; [2]) = tíu; [3]) þannig, skbr.; [4]) hér stendr «tuenn» í skskr., en því er ofaukið; [5]) [þetta er ritað í einni línu neðan við skráua, en því er ekki vísað inn.

geiri med Gudz nād biskup j Skalhollti ad kirkiann j Krysuvijk a so micit kvikfie medr þui sem til hefr giefist sijdann hann kom til. vij. kyr. xxx. asaudar.

Jtem lauk Margret j Testamentum Jfars Holms[1]) fiordungs partt j Wattnleysu og ein sæmileg messnklædi.

Jtem lauk Kollgrijmur Bwtason j Testamentum brodur sins eitt hundrad wadmāla.

---

237. 22. Februar 1375. á Fellsmula.

Olafr Þorsteinsson selr Þórði Kolbeinssyni jörðina Fellsmúla á Landi og mikið lausafé, en Þórðr selr Ólafi aptr jarðirnar Höfðabrekku og Kerlingardal í Mýrdal.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5510; eru hér þrjár afskriptir bréfsins; er elzt þeirra afskript Hallgríms Magnússonar í Kerlingardal frá 8. Sept. 1648, sem hann sendi séra Jóni Jónssyni á Fellsmúla, og er hún nú frumrit vort að þessu bréfi. Þessi afskript er mjög fúin og götug. Utan á henni stendr: «Hallgrijmur Magnusson vm Fellzmula saulu» og utanáskript til séra Jóns: «Fromvm heidvrsmanne og mijnvm godvm vin sijra jone jonssini ad felsmvla a landi erv þessi brefs ord vinsamliga thil teijcknud». Aptan við bréfið ritar Hallgrímr: «Þetta er nv þad Brief sijra jon minn jonssen sem eg ýdur i bæ lofadi ad senda og hefur lijtid ad seigia nema so sem til kinnijngar litellrar. vil eg nv fa þad afttur sem þier mier hietvd sem var þess jslenska spadom[2]) þad þo ed firsta. Sigvrsæler alla tijma og aller ydar.

Skrifad med flyt[e], 8. September Anno 1648.

y. æ. v. v.

Hallgrijmur magnvsson.»[3])

Önnur afskript bréfsins er gerð eptir afskript Hallgríms fyrir Arna Magnússon og staðfest af honum með þrem mönnum öðrum:

«Þetta nærverande brief ä fimm bladsidum j octavo er riett ritad epter originalsendebriefe. sem jnnsiglad og lukt hefur verid med vaxe. og signete Hallgrims Magnussonar. ä annare sidunne, þar sem þesse copia er skafinn og corrigerud, ä ad standa, eins og hier er skrifad j þad ut skafna: bwfiär: halft hvert kyr edur asavdur. ä fiordu sidunni er j sendebriefinu nockud oskirt födurnafn Orms, sem er einn af kaupvottunum, hvert þad eigi ad vera Þorlaks eda Þorkells, þo synest þad mune helldur Þorkells lesast eiga. Til

---

[1]) Ívar Hólmr dó 1371; Margrét er ekkja hans og móðir Vigfúsar; [2]) hér er líklega átt við Krukkspá; [3]) afskript Hallgríms er nú (24/11 90) flutt til AM. Fasc. LXXIV, 1.

sannenda merkis um þetta sierhvad og þessarrar Copiu riettan samburd vid fyrtied originalsendebrief setium vier underskrifader menn vor nöfn hier ad nedann j Skalhollte þann 13. Aprilis anno Christi 1711.

Arne Magnusson. Ormur Dadason.
þordur þordarson. Grimur Magnusson».

þriðja afskriptin er gerð fyrir Arna Magnússon eptir endrriti af afskript Hallgríms, og er óstaðfest, en þessa athugasemd lætr Arni rita aptan við: «þetta bref liede mier 1711 syslumadurenn Hakon Hannesson. Var þad Exemplar er hann mier liede skrifad epter eiginhendi Hallgrims Magnussonar sem fyrrum bio j Kellingardal j Myrdal, og var fader Holmfridar konu Sigurdar Magnussonar á Feriu. Hönd Hallgrims liggur hia sira Jone Olafssyne á Fellsmula». Við bréfið gerir Arni svo látandi athugasemd: «þetta brief er mier suspect i margann mâta. og ætla eg riettur originall af þvi mune aldri til vera. Sa sem Hallgrimur hefur haft. munde vera ad uppleita hia Sigurde à Feriu». það er ekki hægt með neinni vissu að skera úr hvort þetta er falsbréf eða ekki. Sumt kemr hér heim við Höfðabrekkumáldaga frá 1340, og annað saman við Fellsmúlamáldaga 1371 (Dipl. Isl III. 220) og Odda máldaga 1270 (Dipl. Isl. II, 34); að sumu leyti er bréfið nokkuð óvenjulega orðað; þó mætti hugsa sér, að það væri að nokkru afskriptaglöp, og eg álít hæpið að dæma bréfið falsbréf.

Jn nomine domini[1]) amen.

Var þetta kavp þeirra Olafs þorsteinssonar og þordar kolbeinssonar. ad Olafur seldi þordi jordina felsmvla med þeim gǫgnvm og giædvm sem hann vard fremst eigandi ad. med þessvm jskilldvm.

syngia hvern dag helgar tijder. luka[2]). iiij. merkur preste. Biskvpsgistijngar þa er hannn vm Rijdvr.

Jtem tvævetrann gelldijng hvertt havst til Odda.

Enn þessvm jtǫkvm j ann[a]ra manna jarder.

tveggia manadar beit j hellna jǫrd j annad mal fram. [eda] manadar j bædi.

tvijtuga grǫf j ostvatzholts jord og fimm[3]) stodhrossa beit a svmar.

Jtem filgia kirkivne ij kyr.

Selldi firnefndvr Olafr firnefndvm þordi svo miked lavsa goss.

xx[3]) kwgilldi bwfiar. halftt hvertt kýr edvr asavdur.

v[5]) kwgillde gel[d]fiar. vc[3]). þar j. tvǫ navt tvævetvr. iij vetvrgǫmvl. xij[5]) savder vetvrgamler. viij[6]) tvævetrer. vj[7])

[1]) domine, afskrr.; [2]) lijka, afskrr.; [3]) 5, afskrr.; [4]) 20, afskrr.; [5]) 12, afskrr.; [6]) 8. afskrr.; [7]) 6, afskrr.

gamler. iv^c[1]). j hrossvm. ij^c. vadmala. j^c. j koste. iv^c[1]). er þordur tok vnder sialfvm sier. Svmma. xx^c.[2]) og halftt fiorda hvndrad.

Hier j mot seldi optt nefndvr þordvr tijttnefndvm Olafi jarder er svo heita hǫfdabrecka og kellijngardalur med avllvm þeim blvnnendvm sem sǫgdvm jǫrdvm filgt hafa og filger og hann vard fremust eigandi ad. filgia hofdabreckv kirkiv. viij[3]). kýr og. xlviij[4]). ær oc iv^c.[1]) fæda prest og diakna. filger kirkivnni j kellijngardal. iv.[5]) kýr og. xx.[6]) ær. filger sögdvm kirkivm xxxij^c [7]) fadmar j fiǫrv.

Sagdi þordvr j hôfdabreckv jord ætti jtǫlu navtabeit j afriett af þickvabæiarstad enn hǫfdabrecka apttvr kolskog j stadarins skogvm. og Breckvjörd ætti. v.[8]) stodbrossa beit j kärhollmvm. skogvr j steinsholtte med kellijngardal.

Kome brýgder a þessar jarder gange hver ad sijnvm jǫrdvm firir þad sem ripttast enn lvka þar lavsagoss sem þad kiemur jnn ef þad er til eptter Riettvm Reiknijnge oc j jarder var lagtt. enn j jǫrdv ef Brestvr[9]).

for þetta þeirra kavp framm a felsmvla þorsdæginn firstann j langafǫstv med samþicki Ragneidar konv Olafs og þorer sini þordar med handabǫndvm. svo hafdi Olisif hvsfrv þordar og Jon son þeirra handlagtt þetta kavp frialst.

vorv þesser kavpvottar. lopttvr þorsteinsson. oc þordvr gvdmvndsson prestar. jon Biarnarson. Ormur þorkellsson. arnni gvdmvndsson og jvstinvs haflidason og fleire adrer goder menn.

Og til sanninda hier vm setivm vier vor jnnsigli firir þetta kavpbrief. er giortt var j advrsǫgdvm stad og deigi a [fimtvgasta og setta[10]) ære vorz virdvliga herra magnvsar med gvdz naad noregs kongs[11]).

---

[1]) 4c, afskrr.; [2]) 20c, afskrr.; [3]) 8, afskrr.; [4]) 48. afskrr.; [5]) 4 afskrr.; [6]) 20, afskrr.; [7]) 32c, afskrr.; [8]) 5, afskrr.; [9]) þessi grein er grunsamlegust í bréfinu og þó virðist mér hún vera skiljanleg, en undarlega er hún orðuð; [10]) [50. og 6., afskrr.; [11]) Magnús konungr Eiríksson dó að vísu 1. Dec. 1374, en fregnin um lát hans gat í Febr. 1375 ekki verið komin til Íslands, svo að dag og ársetning bréfsins þarf í eingan máta að vera tortryggileg.

238. 13. Marts 1375. í Grímsey.

Hákon konungr Magnússon hinn yngri staðfestir gjafabréf Magnúsar konungs föður síns upp á jarðir nokkrar og aðrar eignir, er konungr hafði gefið Skúla Þórðarsyni.

AM. Fasc. XII, 21, transskript gert í Skálholti 18. Júlí 1449, sem gert er eptir transskripti frá 18. Febrúar 1443. Skúli Þórðarson fórst þetta ár (1375) með skipi Bútasona.

Hakon med guds nad noregs oc suia kongr sender ollum maunnum þeim sem þetta bref sia edr heyra quediu guds oc sina.

wær wilium ath þier witid ath wær haufum latid oc wnt worum hollum oc truum þienara skula þordarsyne jarder worar sem hier nefnazt langadal[1]). klungurbrecka. os. waurdufell oc billdaholl oc þar med eyiar þær sem wær eigum fyrir skogarstraund oc reki j skialldarbiarnarwik wm hans lifsdagha med aullum hlutum oc hlunnendum sem þeim til liggur oc legit hefir fra fornu oc nýiu aungu wndan skilldu oc stadfestum wær honum þad bref sem hann hefer wm þessar jarder af worum kæra herra oc faudur gud hans sal hafi hueriu sem þetta wort bref er widfest oc wilium wær at þadh bref fast oc staudugt blife j aullum sinum greinum oc articulis efter þui sem þat wottar suo framt sem þær jarder hafa eige wm alldr krununne odal werit.

Þetta bref war giort j grimsey a friadagin næsta fyrir helga þorsdag a tuttugta are rikis wors noregs oc innsigladh oss sialfum hiaweraundum.

239. 14. Marts 1375. í Auðbrekku.

Gunnar bóndi Pétrsson selr Jóni Ólafssyni jörðina Hóla í Eyjafirði, en Jón galt í móti jörðina Auðbrekku í Hörgárdal.

ÍBfél. 67. 4to bl. 40 með hendi séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum. 1368 og 1374 er næsti dagr fyrir Tiburtiusmessu á fimtu-

[1]) þannig.

dag = 13. Apr. Kaupið er því gert 13. Apríl 1374, en bréfað 14. Marts 1375. Ártalið 1368 getr ekki staðizt því að það væri fimtugasta ríkisár Magnúsar konungs.

[Utskript] af kaupbrefi jardanna Audbrekku oc Hola j Eyiafirdi Mccclxviij[1]).

Øllum monnum þeim sem bref sia edr heyra senda Olafr oc Jon Petrssynir. Jon Biarnarson. Olafr Snorrason. Gudmundr Eireksson oc Jlllhugi Broddason kvediu guds oc sina. kunnigt giðrandi. at æ fimmthðgta oc siðtta ari rikis vors virduligs herra Magnusar med guds nad noregs oc sviarikis konungs. fimtadag næsta fyrir Tiburtiusmessu. at holum j eyiafirdi, vorum ver j hia oc saum uppa handlag gunnars bonda peturssonar oc jons Olafssonar. undir þann skilmala. at gunnar seldi joni jðrd at holum med þeim gðgnum oc gædum sem hann vard eigandi at. ut æ midian markgard. þar med eyiafiardardal fram fra klifsæ jardareign. eiga jardir lambarekstr utan fra gerdi oc upp til tiarna. oc eigi verit at talit þo at farit hafi eldri saudir. torfskurd j arnarstadi sem landinu þarfnaz. selfðr j tiarna land. svo morgu fe sem heima at holum fædiz þremr kuum oc hrossi. skogar part j leynings jord oc þar med selldi hann honum jord at Vatnsenda med þeim gognum ok gædum sem hann vard eigandi at. æ jðrdin attfedminga skurd i Leynings jord. her med tutthugu kugilldi. þriu hundrud j slatrum. tvð hundrud j rossum. fimm hundrud j flytianda eyri oc fimm hundrud þau sem hann villdi luka.

Her j mot gaf Jon nefndum Gunnari jord j audbrecku med þeim gognum oc gædum sem jordunni fylgia oc hann vard eigandi at. ut a midan markgard oc ofan a siki vid brakadargerdi allt fyrir sunnan. en j midlum grundar oc audbrecku oc fornhaga oc audbrekku villdi hann eigi abyrgiaz rettsynis mork þadan or upp oc ofan. en hann selldi honum at þeim morkum sem jord hefir att at fornu. þar med griotar land allt oc fðgruhlid. þriggia tolf fedminga skurd j tregrefstadaskog oc skogarstodu j skogajordu sva vida sem audbrekka hefir att at fornu. æ skoga jðrd ærliga laups hðgg j sðgdu takmarki. Laugaland a halfsmanadar beit j audbrekku jord. her til gaf

[1]) rangt; á að vera ϺϽ. ccc. lxxiiij. eða v.

adrnefndr Jon jordina halfa a brattavǫllum j þorvalldsdal. med þeim gognum oc gædum sem hann vard eigandi at. oc jǫrdunni fylgir.

Samþyktu husfrur nefndra manna Ragnheidr oc þordis med handabandi greindar landasǫlur. oc orlogdu nefndum jǫrdum a sama dag. hvort er helldr hefdi j [verit] lagzmæli þeirra eda tilgiǫf. skylldi hverr þeirra [er seldi] æbyrgiaz allar lǫgriptingar æ optnefndum jordum. en hverr þeirra hallda til laga [er keypti].

Ok til sanninda her um settu fyr nefndir menn med vorum innsiglum sin innsigli fyrir þetta bref. er giort var j audbrecku tveim nottum fyrir gudmundardag æri sidar en fyr segir.

---

240. 25. Marts 1375. á Munkaþverá.

Bræðr á Munkaþverá samþykkja, að Árni ábóti seli Guðmundi bónda Sigurðarsyni nokkurn hluta úr jörðunni Skriðulandi í Yxnadal.

AM. Fasc. III, 5. Frumbréfið á skinni.

Jardabref firer skridulande[1]).

Þeim godvm monnum sem þetta bref sia edr heyra kvnngiorvm vær conventvbræðr af mvnkaþveræ at firir þrǫngandi navðsyn stadarins hofvm vær samþykt sva framt sem vær meghvm þat riettligha giǫra. at þann hlvt jardar æ skridulandi j yxnadal sem groa oddzdottir gaf með ser j proventv til þveıærklavstrs seli herra ärni aboti Guðmvndi bonda sigvrðar syni firer sva fellt verð sem þeir hafa formerat sin j midil. ok samþyktar bref sira Einars officialis heilagrar holakirkiu þar vm giǫrt vattar. Ok til sanninda her vm settvm vær vart kapitula jnnsigli firir þetta bref er gert var at mvnkaþveræ anno domini. Mº. cccº. lxxº. quinto jn annuntiatione beate virginis Marie.

Nú er ekkert innsigli fyrir bréfinu.

---

[1]) Aptan á bréfinu. Þar stendr og »Num. 170«.

241. 28. April 1375. á Tunsbergshúsi.

Hakon konungr Magnússon játar, að hann skuldi Tidike fan Lyne kaupmanni «ellifua merker». og eiga að lúka þá skuld umboðsmenn konungs í Björgvín og Andrés í Mörk af því góssi, er hann hefir flutt frá Íslandi.

AM. dipl. orig. Norv. Fasc. XX, 5a. Dipl. Norv. II, Nr. 435. «Andres a Mork» sem hér er nefndr, mun vera Andrés hirðstjóri Gíslason í Mörk [undir Eyjafjöllum]. Hann druknaði á Sunnifusúðinni þetta sama ár (1375) og náði þá ekkert skip til Íslands.

Konongsbref vm wtloknengh.

Ver hakon med guds naad noregs ok swyia konunger vidergangom openbarligha med þesso varo brefue. at ver eighom at luka af rettre skuld. erlighom kaupmanne tidike fan lyne. ellifua merker lødugha fimtan skillinga enska j huerie løduga mark. skulu þessa vara skuld luka adernemdom tideko vare vmbudsmen j biorgwin ellender philippusson joon haluardzson. ok andres a mork. af þui godze sem andres nu heghat til noregsført hefuer af Jslande. hueriom ver ok biodhom vider wart hylle. ok vara nader at þeir luke oftsagdom tidiko æder hans vmbudsmanne. þratsagda ellifua lødugha mærker swa at honom anøghe. efter þui sem godzet giælder j biorgwin. swa framt sem þeir vilia gera þat sem oss er liuft. gefuom ver ok þratsagda vara vmbudsmenn. ellend. jon ok andres kwitta ok ollungis lidugha firir oftsagda ellufua lødugha mark. med þesso varo brefue. er gort war a tunsbergshwse a laghardaghen nesta efter paskadagh a tyttukta are rikis wars noregs oss sealfuom hiauerandom.

---

242. 19. Mai 1375. á Munkaþverá.

Árni ábóti á Munkaþverá selr Guðmundi Sigurðarsyni hálfa jörðina Skriðuland í Yxnadal

AM. Fasc. III, 6. Frumritið á skinni.

Jardarbref vm efsta skriduland[1]).

Ollvm monnum þeim sem þetta bref siæ edr heyra senda herra arni aboti at mvnkaþveræ ok allir conventubrædr þess sama klavstrs Q[veðiu] Guðs ok sina kvnnigt gerandi at vær hofvm sellt firer fvlla þǫrf ok navdsyn klavstrsins Guðmvndi Sigvrdarsyni halfa jǫrd æ efsta skridulandi j yxnadal hveria vær tokvm j proventv með Gro oddzdottur með ǫllvm þeim gognvm ok giædvm sem henni hefir fylgt at fornv ok nyiv ok vær wrdvm eighandi ath. fylgir þar tolffeðmings skvrdr torfs j steinstaðajǫrð. ok nǫckvrir skoghar hryggir firir svnnan backaskogh ok lambarekstr ok gelldfiær framm j almenningh ifer vaskæ. her j mot skal Gvðmundr gefha tiv kvghilldi þridivngharfee kyr ok æsavd ok gelldfee fimm hvndrvt j hrossum flytiandaeyris vird þriuhvndrvt vǫrv ok. ij. hvndrvt j hafnar vadvm vǫrv virðvm ok grip slikan sem hann vill. skal her vt af lvkaz j vær siav kvgilldi ok fimm hvndrvt j hrossvm ij hvndrvt vorv ok griprinn. en eftir standa þriv kvgilldi ok leigha tolf alnvm j kvikféé eftir hvndrat vǫrv ok ij hvndrvt j hafnarvodvm vǫrvvirdvm. lvka þetta vt at vári er kemr. skal gvdmundr hallda skiladomi firir jordv en vær svara lǫghriftingvm firir ok hvarir aðra til styrkia. skildi greindr Gvdmundr ser aftr fýʀsagt goz af klavstrinv ok oss ef vndan honvm riptiz at lǫghvm þessi helmingr jarðar æ skriðvlandi. vorv þessir vattar við. biǫrn prestr bergsson ok broddi arnbiarnarson proventvmenn Eirikr bondi Magnvsson Magnvs grimsson þorsteinn hallzson þordr kolbeinsson einar asmundarson. ok til sanninda ok meiri stadfestv her vm settvm vær herra arni aboti vart jnnsigli ok varir conventvbrædr sitt kapitula jnnsigli eftir þvi sem samþykt hafði sira Einar officialis ok fyʀnefnder hiaverandi menn sin jnnsigli firir þetta bref gert at mvnkaþveræ. jn festo dvnstani episcopi. anno domini. M^{o}. ccc^{o}. lxx^{o}. qvinto ok æ fimtvghta ok sietta æri rikis værs virdvligs herra Magnvsar með guðs nað noregs oc svia konungs.

Níu innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru að eins eptir fjögur (Árna ábóta, séra Bjarnar Bergssonar, Brodda Arnbjarnarsonar og Magnúsar Grímssonar).

[1]) Aptan á bréfinu með annari hendi. Með hendi frá 17. öld stendr þar og: »auglysing um efsta Skridulands soln Gudmunde Sigurdsyne«.

243. 10. Juni 1375. á Niðarnesi.

Réttarbót Hákonar konungs yngra um arf eptir Gunnar Andrésson, er skipar fyrir, að Pétr Hálfdánarson skilgetinn bróðurson Gunnars taki arfinn, en ekki skilgetnir dóttursynri, er móðir þeirra var hórgetin, og býðr konungr að færa þessa réttarbót inn í Jónsbók (Helgafellsréttarbót).

AM. 128. 4to bls. 160—61 skb. c. 1490, eptir transskripti frá 28. Apr. 1389; AM. 37. 8vo bls. 267—69 skb. c. 1500, eptir transskr. frá 1389; AM. 161. 4to bls. 259—60 skb. c. 1561; AM. 458. 12mo bls. 47—49 skb. c. 1570; AM. 55. 8vo bls. 55—56 skb. c. 1580; réttarbótin er til í mörgum afskriptum. Af því að réttarbót þessi er víða í handritum tekin eptir þessu transskripti, sem gert er á Helgafelli hafa menn stundum kallað hana «Helgafellsréttarbót». Réttarbótin er prentuð í öllum útgáfum Jónsbókar og á dönsku í Jonsbogen Kh. 1763 bls. 356—57.

R[ettar]b[ot] hakonar[1]).

[H]akon med G[uds] n[ad] noregs ok svia kongr sendir badvm logmonnum æ jslande og ollum odrum sinum monnum ok þegnvm ok ollum almuga þess sama stadar. Q[uediu] G[uds] ok s[ina].

Ormur Snorrason. logmadur. hier med ydur. ritade til vor[s][2]) allra kærasta[3]) herra ok fodurz. herra magnusar kongs. godrar minningar. ok tede honum i opnu brefe sinu vndir sinv ok anara godra manna jnsiglum med hueriv hans brefe þetta vortt bref er med fest. at petur haldanarson kærde æ logþinge firir honum ok logrettvmonnum epter arfe gvnars andressonar. fodur brodurz sins skilgetin bæde til faderne ok moderne. En af anare alfv kærdv til þess sama arfs. dottur[4]) syner skilgetner og modur þeirra getin j hordome ok bad adur nefndur ormur fodur uorn. þetta mal at skoda med Rade sinu. ok gefa rettar bættur hingat aftur til land[s]ins hversv logmenn skulu dæma j anare erfd ok þridiu. þar sem þeir kalla sig til arfs. er j hordome edur frændsemes spellum ero. vt af komner. þo at þeirra bavrn se skilgetin.

Nv af þui at þetta mal var firir þratt nefndvm fodur vorum. suo ok firir oss ok beggia vorra rade. epter þui sem brefit orms logmans skyrer. og af þui at fader vor ok uær skododvm

[1]) 37; [2]) ok b. v. 128; [3]) kærasti 37; [4]) dotturdottur 128, 37,

jnvirdvliga med rade vorv þetta mal. þa dæmum vier adur nefndum petri halfdanarsyne. med rade ok samþygtt radgiafa vorra. adur nefndan arf epter gvnar fodur brodur sinn. En dottur[1]) bavrn fra. svo framtt sem moder þeirra getin var j hordome. ok kollum aftur dom þorsteins laugmanz. j svo mata vm adur nefnt mal ok biodum logmonnum vorvm þuilik mal. ef optar kvnnv firir þeim koma vm þa menn sem af hordome edur frændsemes spellvm ero vtkomner. ath þier setiett þenna vorn vrskvrd j logbok til rettabota mote þeim monnum sem svo ero til komner ok skal hedan af firir lavg halldazt suo optt sem slik mal falla kvnna.

Var þetta bref giortt. æ nidarnesse vnder avgdvm æ hvita svnnvdag æ. xx. ære Rikis vors noregs ok jnnsiglad oss sialfum hiaverondum.

---

244. 20. Juli 1375. i Skálholti.

Árnesingaskrá

(Sjá 20. Júlí 1306 Dipl. Isl. II, Nr. 189).

---

245. 1. August 1375. i Haga.

Máldagi Hagakirkju á Barðaströnd, er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1132 «aptan af storu Transscripto fra Haga a Bardastrond giordu 1587». JSig. 143. 4to bls. 281—82 skr. c. 1600; Landsb. 107. 4to bls. 417—18 (ártal 1385). Prentaðr í F. Joh. Hist. Eccl Isl. II, 129—30, og þó hleypt nokkru úr. Þar er ártalið 1358; rétt mun vera 1375, því að þá fór Oddgeir biskup yfir Vestfjörðu, þó gæti einnig verið rétt 1378.

Maldagi Haga kirkiu enn Gamle[2]).

Þæ er lided var fræ hingat burd vors herra jehsu christi þusund þriu hundrud attatiger[3]). v. ær pietursmessu dag aduincula. þæ er virduligur herra oddgeir med gudz nad biskup j skalhollte visiterade vmm vestfiordu og var j haga æ bardastrond. reiknadist suo fallinn kirkiunnar maldage j haga.

---

[1]) dotturdottur 128, 37[2]) Hage 143; [3]) attu tigu 143.

Jn primis hun[1]) a haga hinn minna. mula land alltt. halft holltt. og sliktt j rekum oc skogum sem hun hefr at fornu haftt. skog j vatzdal j amotum[2]). Item eitt kugilldi. tiolld vmm kirkiu med ferskeptu og vantar vtar vm þuertt. kluckur þriar. skrin. mariuskript. nichulas likneske. ij rodukrossa. glerglugg og glodarker. kertestikur tuær. salltare og og handbok. tuenn messuklæde og guduefiar hokull. þriu alltt-arisklæde og eitt med guduef. silfur kaleik algyllttann. þar skal vera prestur og diakn. messa huern dag þann er giortt er til. og annan huern þess j mille. tuær messur huern dag vmm langa fostu. messa huern dag vm jolafôstu. vigilia j huerre viku. tuær messur jmbrudaga . lika krakur er gefizt hefir til. þaungad liggia xij bæer at tiundum og lysetollum. Hier til lagdi filipus gislason fiorar bækur oc fimta kirials kuer. metnar firir þriu hundrud j portio ecclesie fimm aurum fatt j. fiell nidr portio firir kirkiu uppgiord[3]). Kirkian j haga a bardastrond a saudeyiar allar med holmum oc vtskerium sem til hafa leigid at fornu og nýiu og suo heita. heimeý. haeý. rif. [skarf edr þoriseý[4]). kidholmar ij. flata skier er liggur j drapskerium sudur oc vt fra kidholmum. dura tindur. raudz-dalz holmar tueir. [þridiung ædar sker[s][5]). Jtem eigur kirkian j haga a bardastrond allann skog j laugarhuamme. [j morudal skog[6]) fra olldugile oc framm at haga garde vpp a fiall[7]) oc ofan at a. skog j arnarbýlis dal tungumula meigin fra aligili og framm j geitar mula sem skogur vegs vpp a fiall oc ofan at a. skogar partt j trostans firde j otradals kirkiu sockn j sunndal[8]).

---

246. 7. August 1375. á Skarði.

SKIPAN Oddgeirs biskups Þorsteinssonar um tíundir af Svíney til Skarðskirkju á Skarðsströnd, um það að bændr taki á rúmhelgum dögum söng á bænhúsum og fleira.

[1]) hann, transskr.; [2]) hér stendr hniotum bæði í 1132 og 143; Jón Sigurðss. leiðrétti; [3]) [sl. 143, og hefir fyrir það et cetera; sleppir handritið því úr af ásettu ráði; [4]) [skarfey. þorisey 143; [5]) ædar sker þridiungr 143; [6]) [j morudal skog j morudal 1132, en 143 sleppir hér skóg; [7]) skóg b. v. hér 143; [8]) suitdal(!) 143.

AM. 175A. 4to bls. 73—74 skb. c. 1400; Ny kgl. saml. 1938. 4to (afskr. af AM. 175. 4to). Prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 124—26.

Ollum godum monnum þeim sem þetta brief sia edr heẏra heilsum [vær] ottgeir med guds nad biskup j skalhollte med guds quediu ok uorri.

af þui ormur bonde Snorrason kærde firir oss sem uer uarum j uorre uisitacione næst at skarde at um nockur ar hefdi eigi lokizt tiund af suineẏ til skardz kirkiu ok hefir feingit ofur presturin ok eigi bondin firir prest fæde suo ok eigi sidr at bændr þar j sokninne uilia eigi med skylldu taka rumhelga daga saung til bænhusa eptir þui sem uort skipunar bref suo þar sem annars stadar um allt biskupsdæmit stendr ok jafnuel þar sem bænhus ero nidr fallin uilia þeir sem a bua huorke luki presti ofur ne firir kostnad þui giorum uer þa skipun a um fẏrr sagdar greinir at tivndir lukizt af suineẏ til skardz kirkiu arliga hedan af suo sem hennar maldage uottar ok se a þeim loglig heimta sem a iordu byr huer sem land a. en slika skipun giorum uer a um allar iarder adrar þær sem j skardz þingum ero æfinliga at þangat lukizt aull kirkiutiund suo sem kirkiunar maldage uottar þeim jordum undan teknum sem annat tueggia er klaustra edr kirkna eignir þar giorum uer ongua serliga skipun a at sinne. Wnder samre grein skipum uer at bændr take med skẏlldu rumhelga daga saung þar sem prestur ma eigi loghelga daga syngia at bænhusum suo sem er j utuerum[1]) er eigi ma iafnan framkoma er menn uilldu edr þar sem prestur hefir fleire kirkiur til saungs en eina en þar sem eigi er bænhusum upp halldit segium uer þa skẏllduga er a bua jordunum [at] luka soknar preste fullt ofur suo framt sem hann segir a heimilis kirkiunne jafnmargar messur sem bænhuse til heẏra uppa þess kostnad at lẏsingu ok ǫdrum hlutum sem a bænhus jordu bẏr ok þo at þeir uili eigi sem skẏlldunne eiga at suara þessar messur ad sækia ok kostnad firir hafa þa er prestur bydr sig til at segia segium uer prestinum jafnfullt ofur sem hann hefdi sagt adr greindar messur ok heimilis kirkiu bonda fullan kostnad firir prest fæde suo mikit

[1]) uteurum, hdr.

sem þui suarar ok uane er til godra manna j millum. Enn þeir sem jarder eiga þar sem bænhus ero nidr fallin se til skylldader af kirkiunnar umbodsmonnum aptur at giora innan a nefndz tima. finnizt ok nockurer þeir er eigi uilia þessar uorar skipaner giora biodum ver skyllduliga profostum uorum at þeir fare fram j mote þeim med makligre stridu epter heilagrar kirkiu logum. Enn saker þess at þat er eigi heyrilegt at þar skere nockur sem hann sar ecke til viliu uer at prestarner sege at heimilis kirkiunne atta messur firir huert bænhus þat sem nidr er fallit ok fae sialfer uax til þo at þeir uile eigi sem a bænhusjordum bua til sækia eda sinn kost til leggia ok odlizt prestarner suo fullt ofur eptir þui sem bænhus skylldinni suarar.

Ok til sanninda hier um settum [uer] uort jnncigli firir þetta bref skrifat at skarde septem jdus augusti. anno domini m° ccc° lxx° quinto.

---

247. 17. August 1375. i Hitardal.

Urskurðr Oddgeirs biskups Þorsteinssonar um ómagavist í Hítardal.

AM. 260. Fol. bls. 131—32 skr. c. 1650, (skotið inn í Vilchinsbók eptir Kalastaðamáldaga); Landsbókasafn Nr. 101. 4to bls. 361 skr. c. 1730.

Ollum monnum sem þetta brief sia edr heyra heilsum vier otthgeir med Gudz nād biskup j skalhollti med Gudz kuediu og vorre.

Sakir þess ad ymisligur flutningur hefr komid firir oss vm omaga vister j Hitardal hverium til bæri rettligast ad hafa. enn nv eru vier at sannri frett komner ad til annarar vistarinnar stenndur fremmst af karllegg tilkominn Olafur þorlaksson ā vegna Arna skilgietins sonar sijns eptter þui sem sira Jon Hallsson oc Biorn Jonsson barv fullnadar vitni vm hans ættartolu teliandi mann firir mann fra þorleifi hreim er firstr eignadist omaga vistina af Katli presti fodr sinum so ad þar hefer alldri kuennknie j mille komed vtan hver lāngfedga tekid epter annann. þui skipum vier fyrrnefndum Olafi þa sömu omaga vist j Hitardal. sem þorlakur hanz fader Jsleifsson hafdi

vm sijna daga so ad olafur skal taka vtlykt af so mykla sem vani er til æ huerium xij manudum eda skipa þann omaga j sem ei er þýngri enn kirkiunnar maldagi vottar ad ver[a] æ. Skal þessi vór skipan standa obrigdiliga so leingi sem ei verdur annad prof sannara leitt eptir logum vm optgreinda omaga vist.

Og til sanninda hier vm setium vier vor[t] jnsigli fyrer þetta bref. skrifad j Hitardal in octava sancti Lavrentij Anno Domini ϖ°. ccc°. lxx°. qvinto.

Ættartala Hítdæla í bréfinu er án efa þessi:

Ketill prestr Þorláksson, d. 1273.
|
Þorleifr hreimr, d. 1289.
|
Ísleifr Þorleifsson.
|
Þorlákr Ísleifsson.
|
Ólafr Þorláksson, á lífi 1375.
|
Árni Ólafsson, 1375.

---

248. [1375].

MÁLDAGI Hvammskirkju í Norðrárdal, er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti.

AM. 260. Fol. bls. 72, Vilchinsbók cxlvj, en er auðsjáanlega Oddgeirs máldagi.

Hvammur.

Mariukirkia j Hvammi j nordrardal a ij oc xx kugilldi oc iij hesta.

Hun a land a Hole oc Froda eingi.

Kluckur iiij. kertistikur ij. glodarkier. tiolld vmmhverfis sig. fonts vmbunad . werkfære ad grafa lyk med. munnlaugar ij. alltarisklædi ij. kaleikur. alltaris steinn. corporale. glergluggur einn. Mariæ skriptt. þollaks lykneski. merki. skyrnar kietill. Gudspiallabok oc ein bok de sanctis.

Jtem vygdz vattz kietill. sloppur oc kapu(!) oc bok de sanctis a sumarid.

Jtem eitt. c. vöru.

Þar liggia til viij Bænhvs. takast vj aurar af hveriu.

þar skal vera heimilisprestur.

Epter Hall Kolbeinsson gäfust v^c til kirkiunnar.

xiij^c j portionem reiknadist sydann herra Gyrdur kvittade Hall þar vm.

Jtem kross sæmiligur med lykneskium oc alltarisbryk er þordis lauk j Testamentum Halls virdt allt saman fyrer iiijc.

Portio ecclesie reiknadst þa er herra otthgeir var j hinne firstv visitatione[1]).

249. [1375].

MÁLDAGI Nikuláskirkju í Haffjarðarey [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 192—93 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (cx).

Nichulas kirkia j haffiardarey a heimaland allt [med] gognum og giædum. hola land allt. eingiar mille blafens og bugskelldu. stackskurdur j torfvoge og j seliagrofum. saudhofn j hausthusa jord. selveide j gnupär ose. half j haffiardarose. half i þoresose.

Hun a iij kyr. ijc vadmala. ij kertestikur. skrijn lijtid. Nichulas lijkneske forntt. messuklæde vond. kanttara kapu. alltaraklæde med pell og tuo onnur vond og einn duk.

þangad liggia xj bæer ad tijundum og lysitollum. og er þar fimm bænhus. iiij kluckur og bialla lijtil.

þar skal vera heimilisprestur.

250. [1375].

MÁLDGI Hofstaðakirkju í Miklaholtshreppi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 192 skr. 1607 eptir Hítardalbók (cix).

Kirkia a hofstodum a xij kugildi. enn sialf jordin er til leiguburdar fyrir fimm hundrut. melur fyrir iij merkur og rekinn ad auk. lauganes fyrir þriar merkur. hrijsdalur enn aude fyrir xij aura.

þesse maldage er af madur j vilchins.

251. [1375].

MÁLDAGI Jónskirkju að Kvennabrekku [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 98b—99a skr. 1601. Þetta virðist vera Oddgeirs máldagi og sýnist vera sami máldagi og staðið hefir í Hítardalsbók (cxxv).

[1]) Hér kemr á eptir:
máldagi Jóns Gerrekssonar 1432, og Stefáns biskups þar eptir (frá 1508).

KuennaBrecka.

þessi er maldagi jonz kirkiu postula ad kuennabrecku ad hun a allt heima land. krijnglu oc [litla skog[1]). skogar spottur j nordrar dal.

vj. kyr. ij kugilldi asaudar. ij hross. cccc voru. [xl alnnar bafnnarvodar oc half mork[2]). ker j jordu.

messuklædi. einn hokull vandvr oc stola oc handlijn. aspiciensbok fra jolafostu thil paska. onnur aspiciensbok fra niju vikna fostu oc til paska. ij. messubækur med fornnann hatt. bok de sanctis fra anndresmessu thil paska. alltara klædi ij med einum duc. kross med ij lijkneskium. kerttistikur ij. paxspiolld ij. ij lectarar. merki. fonntz vmmhunyngur. skijrnar sar oc lijkakräkur. glergluggvr brotinn oc kalekur.

þessir bæir liggia vndir kirkiuna at tollum [oc] tijunndum. harrastadir tuennir. þorsteinnsstadir. kolldukinn. midskogur. litle[3]) skogur. krijngla. sualhardi. suijnahuoll. þufa. odzstadir. kolstadir. af þessum ollum bæium skal lvkast osttollur thil kuennahrecku. vtann af harrastodum eÿstrum.

kirkian a selfor j gelldijnngadal oc hann allann.

kluckur fiorar.

þar skal vera heimilisprestur.

---

252. [1375].

Skipan Oddgeirs biskups Þorsteinssonar um vín og messur presta á aðalkirkjum og útkirkjum.

AM. 175A. 4to bls. 40 skb. skr. c. 1400, Prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 128—29. Finnr biskup virðist vilja heimfæra þessa skipan til 1375 eða fyr (Hist. Eccl. II. 126 í nótu). Hún þekkist annars ekki í fullri mynd.

Vær odgeir et cetera.

af þui ath vijn hefir ecki et cetera.

þui er þath vór skipan. med godra manna radi. atb huer soknar prestur sa sem hefir tuær soknar kirkiur at hallda syngi sinn sunnudag at huorre. en logbelga daga þa sem her sunnudaga j millum. syngi til vtkirkna þeirra sem ligia j huorum tueggium þingunum. at iafnadi eptir til tôldu. vtan stærstu hatidir þær sem j sextan daga halldi erv. þa skulu þeir syngia

[1]) [Eystra skóg, Vilch.; [2]) [sbr. Hítardalsbók (við ár 1367); [3]) litla, hdr.

at soknar kirkium. En þeir sem eina soknar kirkiu hafa. syngi annann huern sunnudag at soknar kirkiunni en Messodaga adra ok hatidir sem fyrr greinir[1]).

---

253. 5. Mai eða 15. September 1376. á Kirkjubæ.

Vitnisburðir fjögurra manna um rekamörk milli Húseyjarsands og Sleðbrjóts sands fyrir Héraðsflóa.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5495 «Epter Transscripto a pappir», frá 1635: «Svo latande skrifud ord ä kalfskinnz bref skrifad. hvorke med jnsiglum nie underskriptum. hofum vid under skrifader menn sied og yferlesed a Eyolfstodum 6. Junij 1635. — Pæll Biornsson med Eygenn hand. — þordur bryniolfsson eigen hand».

Rekamarck ä millum Huzeÿiar sandz og sledbriotz sandz.

Þessi er sogn ketilz steinssonar vppa eid sinn suarenn. at sira sæbiorn. sem þa hiellt kyrckiubæ. og adrer gamler menn sogdu honum þetta rekamark millum huzeyiar sandz og sledbriotz sandz. at stor þufa stendur ein samann. er þeir sogdu heita nasamel. austur vndann melnum skamt. og þä ad stadid er j flædarmäle. skal bera skermsla äs. þar sem hann er hæstur vtannverdur yfer þufuna. og þetta mark hielldu sledbriotz menn og hofdu vidu af firir vestann enn Sæbiorn þar firir austann. þa tolf vetur er hann var hia Sæbirni. og hofdu huorer ätolulaust ad hanz vite. og ecj veit hann framar j þessu mäle.

Þessi er sogn Hrolfs Einarssonar vppa eid sinn suarenn. at sira sæbiorn sem þä hiellt kyrckiubæ og adrer gamler menn sogdu honum þetta rekamark millum huzeyiar sandz og sledbriotz sandz. at standa skal j flædarmäli at flode siafar. þä skal bera vtannverda oxlina a skermsla äsi ÿfer nasamel. þar sem hann er hæstur. er þessi melur vestur vndann þeirri einstaka þufu. er stendur vpp af kÿrckiu rekanum og þessi morck lietu sier nægia sledbriotzmenn. og hofdu atolulaust. huer vmm sig ad þijnv viti. sledbriotzmenn firir vestann. enn kirckiubær firir

---

[1]) Hér kemr á eptir brot á latínu úr skipan Eilífs erkibiskups hinni miklu (Dipl. II, Nr. 355 A).

austann. þat er ä kom. meir enn xl ära oc ecj veit hann sannara eda framar j þessu mäle.

Þessi er sogn Sigurdar Hrafnzsonar vppa eid sinn svarenn. at sira sæbiorn og adrer gamler menn sogdu þier þetta rekamark. mille huzeyar sandz og sledbriotz sandz. at standa skylldi vt vid flæde. og þä skal bera skermsla äz. þar sem hann er hæstur yfer nasamel. er þad einstaka þufa er so var kollud austur vndann melnum. hofdu sledbriotzmenn firir vestann storvidu ätolulaust at þijnv vite. meir enn xl. ara. og ecj veit hann framar hier vmm.

Þessi er sogn markusar arnorssonar vpp a eid sinn svarenn. at sira Sæbiorn og þorvardur pälzson sogdu honum þessi rekamorck. mille Huzeyar sandz og sledbriotz sandz at standa skal j flædarmäle. og þä skal bera vtannverda oxlina ä skermsla äsi yfer nasamel. þar sem hann er hæstur. er þessi melur vestur vndann einstaka þufu þeirri er stendur vpp af kÿrckiurekanum og þessi rekamork lietu sier nægia sledbriotzmenn og hofdu huorer vm sig. sliedbriotzmenn firir vestann. enn kÿrckiubæar firir austann. þat er a kom atolulaust svo at þu visser xl. ära. og ecj veit hann hier vmm framar.

Og til sanz vitnissburdar vmm þessa proftoku sira pälz. setti stulli prestur ormzson. hallur prestur jonzson. kollgrijmur steinmodzson og biarne jonsson sijn jnnsigle med jnnsigle sira päls firir þetta brief. er giort var ä kyrckiubæ mänudag epter krossmessu Anno ꝏ°. ccc°. lxxvj°.

---

254. [1376].

Skrá um biskupa á Grænlandi og Íslandi eptir Rímbeglu.

AM. 731. 4to bl. 16 á pappír með hendi Björns Jónssonar á Skarðsá c. 1640, sem stafa mun frá skinnbók af Rímbeglu, er send var Brynjólfi biskupi. AM. 730. 4to bls. 71 afskript af 731 gerð fyrir Árna Magnússon. Önnur afskript af 731 er í AM. 251. Fol. bl. 13. Skrá þessi er prentuð í Rímbeglu Hafn. 1780 bls. 320—22.

Þesser hafa Biskupar verid. a Grænlandi j Gordum.

Eyrekur. [1112—1121].

Haralldr [= Arnaldr 1124—1150].
Jon knare. [1150—1187][1]).
Jon smyrill. [= Jón Sverrisfóstri 1188—1209].
Helgi. [1212—1230].
Nicholäs. [1234—1242].
Oläfur. [1246—1280].
Þordur bokki. [1288—1314].
Arne. [1314—1343][2]).
Alfur. [1365—1378].
Þesser hafa verid ä jslandi j skälahollti.
jsleifur. [Gizurarson 1056—1080].
Gizur. [Ísleifsson 1082—1118].
þorläkur. [Runólfsson 1118—1133].
ɱagnüs. [Einarsson 1134—1148].
Klængur. [Þorsteinsson 1151—1176].
Þorläkur. [Þórhallason 1178—1193].
Päll. [Jónsson 1194—1211].
ɱagnus. [Gizurarson 1213—1237].
Sigvardur. [Þéttmarsson 1238—1268].
Arne. [Þorláksson 1269—1298].
Arne. [Helgason 1304—1320].
Jon Halldorsson. [1322—1339].
Jon Jndridason. [1339—1341].
Jon Sigurdarson. [1342—1348].
Gẏrdur. [Ívarsson 1349—1360].
Þorarinn. [Sigurðarson 1363—1364].
Oddgeiʀ. [Þorsteinsson 1366—1381].
Þesser ad Holum.
Jon. [Ögmundarson 1106—1121].
Ketill. [Þorsteinsson 1122—1145].
Biðrn. [Gilsson 1147—1162].
Brandur. [Sæmundarson 1163—1201].
Gudmundur. [Arason 1203—1237].

---

[1]) = Jón knútr; vigðr «Jon Biskup kotir 1180» (Björn á Skarðsá AM. 258b. 8vo); [2]) Hér er hlaupið yfir Jón skalla Eiríksson, sem var biskup á Grænlandi 1343—1356.

Botholfur. [1238—1246].
Heinrekur. [Kárason 1247—1260].
Brandur. [Jónsson 1263—1264].
Jorundur. [Þorsteinsson 1267—1313].
Audunn. [rauði Þorbergsson 1313—1322].
Laurencius. [Kálfsson 1323—1331].
Eigill. [Eyjólfsson 1332—1341].
Ormur. [Ásláksson 1342—1355].
Jon. [skalli Eiríksson 1358—1391][1]).

---

255. [1376].

SKRÁ um ábóta á Íslandi eptir Rímbeglu.

AM. 731. 4to bl. 16—17 með hendi Björns á Skarðsá c. 1640; AM. 730. 4to bls. 71—73 afskript gerð eptir 731. Önnur afskript af 731 er í AM. 251. Fol. bl. 13. Skrá þessi kemr beint á eptir Biskupatalinu og er prentuð í Rímbeglu Hafn. 1780 bls. 322—23.

Þesser hafa abotar verit at Mukaþverā.
Nichulās. [d. 1159].
Biǫrn. [Gilsson 1161—1181].
Hallr. [Rafnsson 1184—1190].
Einar. [d. 1196].
Ormur. [Skeggjason d. 1222].
Ketill. [Hallsson d. 1229].
Arne. [Hjaltason 1229—1252].
Eyulfur. [Brandsson 1254—1293].
Liotur. [Hallsson 1293—1296].
Þorir. [Haraldsson 1298—1323].

---

[1]) Á spássíu við biskuparöðinu ritar Björn á Skarðsá: »merk her hvenar þessi Rijmbeglu smidur verid hefur». Árni Magnússon reiknar svo á lausum seðli framan við 730:
»6575
5199
1376. um þetta leite hefur author lifad. vide et pagg. 71. 72. 73 þar lifa þeir sidstu mennerner circa 1370—76».

Bergur. [Sokkason 1325—1334,[1]) 1345—1350].
Haflidi. [1350—1370].

Þesser ad þingeyrum Abotar.

Vilmundur. [Þórólfsson 1133—1148][2]).
Asgrimur. [Vestliðason d. 1161].
Hreinn. [Styrmisson 1166].
Þorbiǫrn.
Augmundur.
Karl. [Jónsson 1169—1181, 1187—1207].
Käre. [Runólfsson 1181—1187].
Þorarinn. [Sveinsson 1207—1255].
Vermundur. [Njálsson 1255—1279].
Biarne. [Ingimundarson 1280—1299].
Hǫskǫlldur. [1300—1309].
Gudmundur. [1310—1338].
Biǫrn. [Þorsteinsson 1340—1341][3]).
Stephän. [1345—1350].
Arngrimur. [Brandsson 1351—1361].
Gunnsteirn. [1363—1385].

Þesser äbotar hafa j videý verid.

Arnor. [Digr-Helgason 1247—1249].
Runolfur. [Ólafsson 1250 (vígðr 1256)—1299].
Andies dreingur. [1305—1325].
Helgi. [Sigurðarson 1325—1343][4]).
Biǫrn. [Auðunarson 1353—1364].
Jon. [1364—1369].

---

[1]) hér hleypr skráin yfir Björn ábóta Þorsteinsson 1334—1339 og Stephán ábóta 1339—45; [2]) það mun vera algerðr misskilningr, að eptir Vilmund hafi komið nokkur Nikulás ábóti á Þingeyrum Sæmundarson eins og Finnr biskup (Hist. Eccl. Isl. IV, 30—31) og eptir honum Sveinbjörn Egilsson (Edda Rvík 1848) og séra Janus Jónsson (Tímarit VIII, 183) hafa ætlað. Annálar munu eiga hér við Nikulás ábóta á Þverá. Í sumum annálum stendr: »Andaðist Nikulás ábóti ok Eyjólfr prestr Sæmundarson» og þaðan stafar misskilningrinn með föðurnafnið; [3]) hér er ekki getið Þorgeirs príors, sem var fyrir klaustrinu 1341—44 og ekki heldr Eiríks ábóta bolla 1344—45; [4]) hér er ekki getið Sigmundar príors Einarssonar 1344—52.

J vere þesser.
Þorlákur hinn helgi. [príor 1168; 1170—1175].
Gudmundur Biälvason. [1178—1197].
Jon Loptsson. [1197—1224].
Hallur Gizorarson. [1225—1230].
Arnor. [Össurarson 1232—1247].
Brandur Jonsson. [1247—1262].
Runolfur Sigmundarson. [1264—1307].
Lodmundur. [1307—1313].
Þorläkur Loptsson. [1314—1354].
Eyiulfur. [Pálsson 1354—1377].
Ad Helgafelli þessir.
Augmundr. [Kálfsson d. 1188].
þorfinnur. [Þorgeirsson 1187—1216].
Ketill. [Hermundarson 1217—1220][1]).
Hallkell. [Magnússon 1226—1244].
Olafur. [Hjörleifsson 1258—1302].
Gudmundur. [Þorvarðsson 1305—1308].
Þordur. [Guðmundarson 1308—1324][2]).
Þorkell. [Einarsson 1328—1344].
þorsteirn bollottur. [Snorrason 1345—1353].
Asgrimr. [Jónsson 1353—1378].
Gudmundur. [Arason 1379—1390].

Lambkar. [Þorgilsson d. 1249].
Runolfur. [Sighvatsson d. 1237].
þessir voru lauser hiä.

---

256. 13. Januar [1377].

Einar Þorláksson selr klaustrinu á Helgafelli jarðirnar Botn og Þóristaði í Helgafellssveit gegn því að ábóti láti kenna syni hans til prests.

AM. 252 4to bls. 51, skr. c. 1660; AM. 430, 4to bls. 11. séra Jón Haldórsson c. 1730; AM. dipl. afskr. Nr. 1545 og Nr. 1633.

---

[1]) Hér hleypir skräin úr Halli Gizurarsyni 1221—25; [2]) hér hleypir skräin aptr úr Þorsteini Þorvarðssyni 1324—28.

Botn og þorustader[1]).

Eýnar þorlakzson sellde klaustrinu og abota Azgrijme jördina j Botňe og þorestödum. enn herra abote skal lata kienna sine hans til prestz. Datum 8[2]) epiph. 1377[3]).

---

257. [1377?].

Snorri Andrésson selr Asgrími ábóta á Helgafelli jörðina Horn í Helgafellssveit með gögnum og gæðum og tilgreindum landamerkjum, og skilr sér æfinlegt framfæri á klaustrinu.

A.

AM. 252. 4to bls. 28—29 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 22—23, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. Dipl. afskrr. Nr. 1554 og Nr. 1648 eptir pappírsblöðum frá séra Guðmundi Jónssyni við Hellna. Þar er ártalið 1460. og er það rangt. Finnr biskup heimfærir bréfið til 1377 (Hist. Eccl. IV, 69).

Kaupbrief firer Horne j Helgafellssueijt.

Jn nomine domini. amen.

war þetta kaup þeirra herra Asgrims[4]) abota og Snorra Andriessonar. ad Snorre selur abotanum jörd ad Horne med øllum þeim gögnum og giædum sem þuij landi a ad filgia. og hann ward fremst eigandi ad. og þeirri jördu eigu ad filgia til fiordungs og fimm hundrud ed sira [Tumas Snorrason[5]). gaff til stadarinz j sitt testamentum. og þar til bok er Koolumbum er köllud. og leiguburd aff halffre Akurey[6]). med tueggia kugillda leigu. eru þesse mercke ad mitt Hrönskard vt fra þorustada firde. millum Horns. selia og Kotbröns[7]). skillde huör sier afftur þad sem att heffde. eff nöckur lagariptijng geinge a. Voru þesser vottar uid. sira Jon Halldorsson[8]). sira Snorre þordarson. Halldor Jonsson. Eýnar Gudmundsson. og marger adrer goder menn.

---

[1]) 430; [2]) octavum 430; [3]) ártalið vantar í hdrr., en er svo í Hist. Eccl. Isl. IV, 69; [4]) Asgeirs 252; 430 hefir hið rétta; [5]) [Snorre 430; [6]) NB. Snorri seldi klaustrinu Akurey 1360 (Dipl. Isl. III, 110); [7]) þannig; [8]) Hallsson 430.

B.

AM. 252. 4to bls. 51; AM. 430. 4to bls. •11; AM. dipl. afskrr. 1553.

Horn[1]).

Snorre Andriesson selur klôstrinu og abota asgrijme jordina Horn sier til æffennlegs framfæres a klôstrinu.

---

258. [1377].

Ásgrímr ábóti að Helgafelli kaupir jörðina Hamar af Snorra Andréssyni gegn æfinlegu uppeldi af staðnum.

AM. 252. 4to bls. 55, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 16, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1555.

Hamar[2]).

Asgrijmur abote a Helgafelle keipte af Snorra andriessýne jôrdina Hamar[3]). og gaff hônum firer æffennlegtt vpphellde a stadnum.

---

259. [1377].

Þorgils Guðlaugsson gefr klaustrinu á Helgafelli hálfa Keflavík átta hundruð að dýrleika gegn því að ábóti láti kenna syni hans til subdjákna.

AM. 252. 4to bls. 50, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 10—11, séra Jón Haldórsson c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1556 og Nr. 1637.

Half kieflavijk[4]).

Þorgýlz Gudlôgsson gieffur klôstrinu halffa Kieflauijk viij[c] ad dyrleika a dôgum asgrijms abota. þar a mote loffar herra abotinn ad lata kienna sýne hans. suo hann take subdiakna vijgslu þetta skiede Anno[5]). [1377].

---

[1]) 430; [2]) 430; ártalið vantar í hdrr., og er sett hér eptir ágizkun; [3]) = Stakkhamar?; [4]) 430; [5]) ártalið vantar í hdrr. 252, 430, en stendr í Hist. Eccl. Isl. IV, 69.

260. [1377].

Ásgrímr ábóti á Helgafelli kaupir jarðirnar Hóla í Helgafellssveit og Grunnasundsnes af Kolbeini Benediktssyni fyrir ganganda fé og lausafé.

AM. 252. 4to bls. 52 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 13, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1551 og Nr. 1635. Ártal þessa bréfs (1377) stendr í F. Joh. Hist. Eccl. IV, 69. Það er því líklegast að Kolbeinn sá, sem hér er nefndr, sé ekki hinn alkunni Kolbeinn Benedikttsson, sem eptir annálum er veginn í síðasta lagi 1376, heldr sé þetta einhver ókunnr maðr í Helgafellssveit.

Holar og Grunnasundsnes[1]).

Herra Asgrijmur abote a Helgafelle. keÿpte aff Kolbeine Benedictussÿne Hola j Helgafellzsueit. og Grunnasundznes. ad frateknum jtökum þeim adrer menn eiga i skogarhögg. Hier a mote gaff herra abote x hundradz hesta. halffann siounda tug skreidar firer x^c. sextan hundrud j silffre. xxvij^c wadmala og ij^c. j hual.

---

261. [1377].

Orækja Sturluson selr Ásgrími ábóta á Helgafelli jarðirnar Ingjalldshól og Kjalveg en ábóti geldr í vaðmálum.

AM. 252. 4to bls. 53–54 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 14, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1552 og Nr. 1636. Ártalið er í Hist. Eccl. Isl. IV, 69.

Jngialldshuol og Kialvegur[2]).

Orækia[3]) Sturlason selur abota Asgrijme jördina Jngialldzhuol og Kialueg firer halffann þridia tug wadmala og halffann þridia tug hundrada j vadmalum.

---

262. 15. Marts 1377. á Hólum.

Jón Hólabiskup Eiríksson selr Gísl bónda Gíslasyni jörðina að Höfða, en Gísl leggr í mót jarðirnar Lambanes og Reyki.

AM. Fasc. III, 7. Frumbréfið á skinni.

---

[1]) 430, nema að þar stendr: Hrunnasundsnes(!); [2]) 430; [3]) Oræke 252.

bref vm jordhina lambanæs ok baufda[1]).

Jn dei nomine amen.

Gordizst sua felldr kaupmæli millum wirduligbs berra. herra jons hoola biskups af æinni bælfu. medr samþýcki ok Rædi. sira þorstæinss jonssonar Ræðs mannz. oc Gisl bonda Gislasonar af annarri ath nefndr herra jon biskup selldi honum jordina ath bǫ́fda med ollum þeim goghnum ok gięđum til fiallz ok fioru sem henni attu atb fýlgia ok þeim samlǫgum ok jtolum sem hun áá wid adrar jarder. ok adrar wid hana. medr þeim skilmæla at nefndr Gisl skal sagda jord huarki selia ne gefua nema stadnum. Her j mot gaf adr nefndr Gisl jordina j lambanesi ok adra ath Ræýkium medr ollum þeim gǫgnum ok gięđum sem þæim attu ath fylgia. Enn þau atian hundrad er stódu j Ræýkium ok Gisl gaf til legbs sier læýsti hann or sagdri iordu. tiu kugilldi er standa medr fyir[2]) sogdum jordum. ok jordina j saurbæ j sighlufirdi. ok þar med tuau kugilldi. Riptizst jordin. þa er opt nefndr Gisl skýlldughr hoola kirkiu sex hundrud j þridiungharfie. fór þetta kaup fram hæima a hoolum þridia dagh in passione domini. þessum monnom hia werandum. joni þordarsyni. þorstæini þorfinnzsyne Bergi þorstæinssyni. prestum. þorstæini hallzsyni. halfdani loptzssyui. ok Gudmundi suæinssyni. læikmonnum. buerir sin innzsighli settu med biskupsins innzsigbli ok sira þorstæins Rædzmannz firer þetta bref. Gort j sogdum stad ok degbi. anno domini ꝍ⁰. ·ccc⁰. lxx⁰. septimo.

Fyrir bréfinu hafa verið átta innsigli; tvö þeirra eru enn þá heil og brot er eptir af innsigli Jóns biskups, en hin fimm eru dottin frá.

---

263. 5. Mai 1377. að Mánaskál.

Valgarðr bóndi Loptsson selr Brynjólfi bónda Bjarnarsyni jörðina Mánaskál í Húnavatnsþingi, en Brynjólfr selr Valgarði jörðina Syðstu-Vallá á Kjalarnesi.

AM. Fasc. III, 8. Frumbréfið á skinni. Sbr. bréf frá 9. Júlí 1380.

---

[1]) Aptan á bréfinu með annari, en fornri hendi. þar stendr og «Num. 427»; [2]) þannig, skbr.

bref vm manaskal[1]).

Jn dei nomine amen.

Var þetta kaup þeirra brýniolfs bonda biarnarsonar af annari halfu en af annari ualgardz bonda loptzsonar at nefndr ualgardr selldi brýniolfi land at manaskal med þeim ǫllum ummerkium sem hann uard eigandi at. undan teknum þeim fornum uidi sem ualgardr hafdi or stofunni tekit en bryniolfr skilldi eiga fiora asa ok atta stafi ok fiogur þuertre ok tuęr syll[u]r ok allan fornan uid þann er þa uar j rafri stofunnar. Her j moti selldi bryniolfr þrattnefndum ualgardi land a kialar nesi uall a hina sýnztu med ollum þeim ummerkium sem hann uard fremst eigandi at af sueini grimssýni med þeim itǫlum sem uallæ a ok ǫnnor lǫnd eiga þagat jtǫlur i med lǫgum ok slika sambeit sem uerit hefer at fornu millum iardanna. Skilldi bryniolfr gefa ualgardi j millum nefndra iarda þau kugilldi[2]) er standa med iordunni en luka j laxardal þat er j brýsti þar nęr ser ok .ccc. uǫru. cc j hafnaruad ok dugganda hest ok luka a ǫdrum fardǫgum. sagdi ualgardr til[3]) bęnhus skylldar at manaskal. handlagdi sigridr kona ualgardz bryniolfi frialst ok lidugt þetta nefnt iardar kaup. skilldi huarr firir sig abýrgiaz laga riptingar a þeirri iordu er selldi en huartueggi hallda sinni iordu til laga. Voru þessir uattar uid kaup þetta hiallti gislason jon palsson teitr bergsson simon arnorsson ok otkell ok fleiri dugandi menn. for þetta kaup fram at manaskal þridia dag nęsta firir uppstigningar dag a ǫdru äri ok xx. rikiss uars uirduligs herra herra hakonar med guds nad noregs ok suia rikis kongs. Ok til sannenda her um settum uęr fýr nefnder menn uar innsigli firir þetta bref giort ok skrifat at stad j reýnisnesi a sama ari sem fyr segir.

Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, enn eru nú öll dottin frá.

---

264. 4. Juni 1377. á Reykjum.

Benedikt Gizurarson selr Sigurði Þorleifssyni jörðina Lýtingsstaði í Skagafirði gegn Hofsjörðum að undantekinni kirkjujörð að Giljum.

---

[1]) Aptan á bréfinu með sömu hendi og sjálft bréfið; [2]) hér hefir skbr. þau, sem er ofaukið; [3]) sýnist standa •i• í skbr.

Bréfið er prentað eptir pappírsafskript, að því er virðist, með hendi, sem er svipuð hendi Gísla Konráðssonar. Neðan við stendr: »Að hins vegar og hér að ofan sé rétt útskrifað eptir transskriptarbréfinu vitna Jón Jónsson, A. Jónsson«. Transskript bréfsins er gert í Glaumbæ 18. Okt. 1500, en þar utan yfir vidisse gert á Hólum 14. Febrúar 1557. Ritháttr bréfsins sýnist vera fyrndr nokkuð sumstaðar, en er annars í góðu lagi.

Jn nomine domini amen.

Þetta er kaup þeirra benedicts Gizurarsonar oc Sig[u]rðar þorleifssonar. at Benedict selldi Sig[u]rði lýtingsstaði með aullu því fornu oc nýiu sem hann varð fremzt eigandi at. oc þeirri jörðu átti at fylgia. með þessum ummerckiom. garðr ręðr fyrir utan. sá er gengr upp í eggiar oc ofan í svartæ. Enn úr garðstaðnum austur í jökulsæ. Enn fyrir sunnan steinn sá rаðr er stendr á boltinu fyrir sunnan saulvanesmanna torf oc réttsýne upp í marckdæle. oc þaðan réttsýne í vörðuna á háfahrаni. Ræðr háfahraun suðr eptir jafngegnt raufarbergi. oc þá réttsýne austr í raufarberg. Sagði benedict at saulvanes ætti torfscurð í lýtingsstaða jörðu. enn lýtingsstaðir ætti þar í móti geldfiárrekztr í saulvanesfiall sagði hann kirkiu eiga á lýtingsstauðom þar í jörðunni hálft átta hundrat oc tuttugu. Hérmeð gaf benedict sig[u]rði fimm kýr nú í vor. en at auðru vori fimm hundrut í flytianda eýri. halft hvert uaurv oc hafnarvoðar leigulaust. skildi benedict af sér kirkiu fyrnd á lýtingsstöðum sva lengi sem hann hefr búit oc sva portionem ecclesie. Hér [í] mót gefr sig[u]rðr allar hofiarðir nema kirkiu jörð at Gilium. eptir því sem hann varð eigandi at meður þessum ummerckium. gengr garðstaðr fyrir stað sunnan hlíð neðan úr suartá oc í fiall. Enn ór Garðstaðnom réttsýne oc uppá fiall oc austr í þæfumýrar oc keldudal austr at Jǫkulsá oc þaðan suður undir jökla. Skyldi hvorgi ábyrgiaz við annan. þott ei[gi] yrði jarðir sua víðar til ummercia sem þeir höfðu áðr reiknað. yrði þær meiri eður víðari oc prófaðiz þat. þa skyldi þat hver med þeirri jörð sem keypti eiga. Scildi Sig[u]rdr af sér kuitt um ítaulu blíðarmanna. Skildi Sigurðr af sér fyrnd oc ábyrgð á kirkiu á hofi oc aullu því innan kirkiu var oc allom hennar eignum sva lengi sem hann hafði búið. Suo oc ei síðr portionem ecclesie. profvaðizt oc nockuð þat at kirkia á hofi ætti meira góðz. enn Sig[u]rðr hefði tekit. skyldi hann þar í ei abyrgiaz þott þat yrði meira. enn bene-

dict hafa hanz vmboð til eptirtaulo. ef hann yrði scyldaðr til af biskupi. laugðo Bauðuar oc Solveig börn benedicts med handabandi alla sina peninga ór fyrrnefndri jörðu lýtingsstaðum oc í hofzjarðir. suo ok ei síðr lagði Guðrún húsfrú Sig[u]rðar mála sinn ór hofsjörðum oc upp í jörðina á lýtingsstöðum sua micit sem hun svaraði. en þar sem jörðin tæki ei til. lagði Sig[u]rðr upp í bú oc bestu eign sína með handa bandi. voru þessir vottar við. hallr andrésson. þorualldr magnússon. þióðúlfr arnorsson prestar. dalkr Einarsson. huer eð var forsagnarvottr til tekinn af huerum tueggia Benedict oc Sig[u]rði. Daði bryniolfsson. Magnús þorualdsson. brandr pálsson. bessi jónsson. andrés þorgilsson. páll Grímsson. Oc til sannenda hér um setium vér fyrrnefndir menn vor jnnsigli fyrir þetta bref giört at reykium i tungusveit in octaua corporis christi anno domini m°. ccc°. lxx°. septimo.

265. 13. Juni 1377. i Vatnsfirði.

Úrskurðr Jóns ábóta í Viðey officialis í Vestfjörðum um hvalreka Vatnsfjarðarkirkju á almenningum.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 893 („ex orig. Vatzfiord. accurate"). Innsiglið var skaddað. AM. Dipl. afskrr. Nr. 896, transskr. frá 1461; Árni hefir skrifað upp nokkurn orðaman úr því, en það er alt afbakanir; í AM. Fasc. LXVI. 11 er forn afskript af þessu bréfi aptan á bréfi frá 1544, en letrið er nú mjög út skafið; Bisk. Fasc. Skalh. XIV, 10 (transskr. 22. April 1605). Prentaðr í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 126—27.

Þeim goodum monnum sem þetta bref sea edr heyra sender broder jon med Gudz miskun aboti j videy quediu guds oc sina.

Saker þess at minn virdulighr herra herra othgeir med guds nad biskup j skalhollti skipadi mer vmbod yfuir ollum heilagrar kirkiu malefnum þeim sem ei eru serligha profostum skiput j uestfirdinga fiordungi medan ek færi j hans erendum til vestfiarda framm oc aptr. en einarr boondi eireksson kierdi fyrer mer at honum þickir kirkian j vatzfirde vanhalldin vera af hualskiptum þeim sem gior hafua uerit a huolum þeim er komit hafua a almenningar nu j vaar oc fyrri medr þi at

bændr þeir sem fyrstir koma til huals taka fyrst sinn lut af oskiptu suo mikinn oc þar af hualnum. sem þeim likar en setia kirkiuna j sidarzsta skipti þuert j moti þi sem logh vætta ok medr þi at suo er lætandi kirkiu mældaghi j uatzfirdi at hun æ fioratighi vetta j huerium hual þeim sem kemr æ almenningar en ein samt ef minna er þa seghir ek j mins herra biskupsins vmbodi med lagha vrskurdi at kirkian j uatzfirdi æ fyrst af ollum oskiptum hual þeim sem æ almenningar komit hefuir eda koma kann hedan af fioratighi vetta j sinn lut oskerdan oc eingi ma retligha nockurn part fyrri ser eigna edr undan skiota rettu jafnadar skipti en vitath er at kirkian hefuir ædr sinn lut fullan vtan huerr sem odru uiss gerir vili suara sliku sem heilagrar kirkiu logh seghia þeim æ hendr er kirknanna godzs gripa edr aflogligha vndir sik dragha. Ok til sannenda setta ek mitt jnzsigli fyrer þetta bref skrifuat j uatzsfirdi in prefesto sancti basilij anno domini ꟾᴅ°. ccc°. lxx°. septimo.

---

266. 29. Juni 1377. i Vatnsfirði.

Oddgeir biskup í Skálholti staðfestir máldaga Vatnsfjarðarkirkju (Dipl. Isl. II. Nr. 380) og úrskurð Jóns ábóta um hvalreka á Almenningum frá 13. Júní 1377 (sjá næsta bréf á undan).

AM. Dipl. afskrr. Nr. 894 «ex orig. Vatzfiord accurate»; bréfið var með norskri hendi; innsiglið var dottið frá; AM. Dipl. afskrr. Nr. 896 með hendi Arna, eptir transskr. frá 1461, og tilfærir Arni orðamun úr því, og úr «Copiuquerinu Vatzfiardar kirkiu 4to membrana». Bisk. Skalh. Fasc. XIV, 10 (transskr. $^{22}/_{4}$ 1605). Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 127—28.

Aullum godum monnum þeim sem þetta bref sea edr hæÿra heilsum wer othgeirr med guds nad biskup j skalhollte med guds q[uediu] oc varre.

af þi at wer höfum glöggligha skÿniat oc yfuer seed mældagha kirkiunnar j vatzfirde jnsighladan med herra thorarins skalholltz biskups godrar minninghar værs forerara jnzsighle[1]) sua vættande at kirkia j vatzfirde æ fiora tighi vetta af ollum huölum þeim sem koma æ almenninghar. enn ein ef minna kemr. oc saker þess at oss sÿnizt eigi annat rett ne skynsamlight enn kirkian j vatzfirde

[1]) Sbr. Dipl. Isl. III, Nr. 112 og 169.

eighi furst sin part vskerdan. at hafua at øllu ðdru vskiptu medr þi at eighi ma vita fyrer vist huart meira er enn hennar lutur er afreiddr. þi stadfestum wer oc stýrkium med þessu væru brefui þat sama herra jons æbota bref sem hann hefuer j væru serlighu vmbode wt gefuit oc her er þessu waru brefui med bunndit biodannde skýlldulegha at þat se vbrigdiligha halldit oc einkannligha sakir þess at eptir gamalla manna flutninghe hefuer sua at fornu skipt verit oc til sanninda her vm settum wer vært jnsighle fyrer þetta bref skrifuat j vatzfirde tercijo jdus. julij anno domini ꝏ° ccc° lxx° septimo.

---

267. 8. August 1377. á Svinavatni.

Jón biskup skalli úrskurðar þá parta í Hafnarlöndum, er Kolbeinn bóndi Benediktsson gaf klaustrinu á Þingeyrum, æfinliga eign þess.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 453 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.) «Sio innsigle hafa fyrrum vered fyrer þessu brefe» (AM.) Árni lýsir innsiglunum. «Brefed var i settara lage skrifad af sinne tid. imo so ad seigia med settre skrift. ad frateknum nockrum bökstofum. Er og i betra lage skrifad» (AM.). Afskriptir eru í: AM. 277. 4to bls. 7—8; AM. 280. 4to bls. 167—69; Landsb. 107. 4to bls. 24—26. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl, II, 215-216.

Domur firi hafnarlandi.

Brodir jón med guds nad biskup a hoolum. sendir aullum monnum þeim sem þetta bref sea edr heýra. kuediu guds oc sina kunnikt giorandi ath sub anno gracie millesimo trecentesimo septuagesimo septimo laughardaghinn hinn næsta firer laurentius messu ath svinavatne komu a stefnu firer oss herra gunnsteinn aboti fra þingeýrum af einne halfu en biarne kolbeinsson oc hallotta palsdottir modir hans af annarre laugliga firer stefnd. J þann sama dag oc stad oc medr þui ath þat var fram sagt af jone biarnarsyne en suarit af sira þorsteine gunnarssyne oc juare kolbeinssyne ath þar uoro þeir j hia heima a audkulustoodum þa er kolbeinn boondi benediktzson ætladi ath rida til austfiarda oc var a bak kominn hesti sinvm. lysti hann þui firer þeim ath hann gaf klaustrinv ath

þingeyrum. sua mikinn part sem hann atti j hafnar lôndum a skaga. til obrigdiligrar eignar oc her til gaf hann handlag. adr nefndum sira þorsteine j hônd sem þa var hans skriptafadir oc þingaprestr lŷsti hann oc þui ath þessi giof skilldi vera hans testamentum stodukt oc eighi heŷrdu þeir hann þat til skilia. ath hann skilldi þessa giof sidarr megha aptr taka þui j guds nafni amen. saugdum wer med fullum lagha orskurdi ath þessu profui teknu. j doms sæti sitiandi med rædi oc samþŷkt beztu manna er þa hia oss voro fyrrsagdan part j hafnarlôndum a skaga med aullum hlunnendum sagdrar jardar vbrigdiliga eign kirkiurnar oc klaustrsins at þingeŷrum. æfuinligha wpp fra þeima deghi oc auðxto af taka þann sama argang landskŷlld oc huat annat sem a kynni bera þuiat þat var suarit af fyrr nefndum vattum. ath sagda eign skilldi þingeyra klaustr epter andlazt dag kolbeins eignazk. Ok til sannŷnda her um settum wer firer þetta bref vart jnnsigli ok medr þvi. at wær einar prestr haflidason Marteinn þiodolfsson oc þorsteinn jonsson prestar þorsteinn steinmodsson oddr einarsson oc þorsteinn hallzson. leikmenn. samþŷktum þenna orskurd herra jons biskups þui settum wer var jnnsigli med hans jnnsiglum firer þetta bref er giort var j saugdum stad deghi oc ære.

---

268. 13. Oktober 1377. á Helgafelli.

Hrafn Snorrason selr staðnum að Helgafelli jörðina Saxahvol með gögnum og gæðum fyrir Vatnsholt í Staðarsveit.

A.

AM. 252. 4to bls. 23—24 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 20–22, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1550. Nr. 1626; Landsb. Nr. 115. 4to I. bls. 96 (bréfabók séra Jóns Haldórssonar).

Kaupbrief wm Saxahol og Vatnsholt mille abota asgrijms og Hrafnz Snorrasonar [anno 1377[1]).

Jn Nomine Domini Amen.

War þetta kaup þeirra herra Asgrijms abota med samþicki con-

[1]) [b. v. 430.

ventubrædra. og Hraffns Snorrasonar. ad Hraffn Snorrason selur stadnum a Helgafelle land ad Saxahole. med øllum þeim gögnum og giædum. sem hann vard fremst eigande ad. og þessu landi eigu ad filgia ad fornu og nyu. med þessum jtökum skipshofnn a Ønduerdarnese. onnur j Beruijkur garda. tueggia stacka skurd j Hau myre. Hier j mote gaf herra abote land ad Vatnshollte. med gögnum og giædum sem stadurenn vard fremst eigande ad. frateknum øllum Reka sem stendr j maldaga skra stadarinz. skipstodu ad Budum. og laxueide j Lysu badum meigen so langt sem jördenn Vatnshollt geingur ad ødrumeigenn. hier til þrettan kugillde. tuð hundrud ad höstlagie. sex hundrud j vadmalum. hundradz hross. ketel og lerept firer þriu hundrud. skillde huðr hallda þeirre jörd til laga sem keypt heffur. enn huðr ganga aptur ad þui Gottze sem att heffur epter Riettum Reiknijnge. Var þessu keiptt[1]) med samþicke husfreiu Hraffnz. for þetta kaup fram ad Helgafelle jn crastino sancti Calixti pape et martiris Anno Domini M. ccc lxx vij. þessum monnum hiaverande sira Jone Halldorssine. Snorra andriessine. Birne Jonssine. þormode Jonssine. Eýnare Jonssine og mörgum ødrum godum monnum.

B.

AM. 264. 4to bls. 18 papp. skr. 1606; AM. dipl. afskrr. Nr. 1657.

Greiu ur kaupbrefi um Saghsahuol.

Jn nomine Domini amen.

Var þetta kaup þeirra herra Asgrijms med samþýcke conventubrædra. oc Hrafnz Snorrasonar. ad Hrafn Snorrason selur stadnum ad Helgafelle land ad Saxahuole med aullum þeim gaugnum oc giædum sem vard fremst eigandi ad oc þessu lande eigu ad fylgia ad fornu oc nyiu med þessum jtaukum.

skipshofn a Aundverdarnese. aunnur j Beriavijkur garda. tueggia stacka skurd j hagmýre.

Hier j mot giefur herra abote laud j Vatnzhollte med

[1]) kieptt, 252.

gaugnum oc giædum sem staðurinn vard eigandi ad. ad frateknum aullum reka suo sem stendur j stadarens skræ.

Skipstada vid Buder oc laxaveidur j Lýsu badu meigin suo langtt sem jaurdinn vatnzhollt geingur upp audrumeiginn.

Actum Anno cio ccc lxx septimo jn crastino sancti calixti papæ et martýris.

---

269. [1377].

Máldagi Laurentíuskirkju í Holti í Önundarfirði [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 93—94 skr. 1601. Þessi máldagi gæti verið Oddgeirs, því Oddgeir biskup hreinsar kirkju í Holti 1377. Er auðsjáanlega eldri en Vilch., því þar eru taldar jarðir og mörg ítök, sem hér eru ekki nefnd.

Hollt j onundarfirdi.

Kirkia hins heilaga laurentij j onundarfirdi a heimalaund allt arnnkelzbreckn[1]). vadla oc þorolfsstadi. siettung j hualreka ä saudanesi. siettung hualreka j keflavijk. enn tolftunng j reýkiarfirdi bædi j vídreka oc hualreka med grasnautnn allt thil huanneyra. skog j dyrafiardarbotnni. a medal gilia tueggia fyrir ofan þijnngmanna riodur a hina vinstri hond er a glämu rijdur. fimm kugillda hofn j nesdal[2]). beit j hiardardal hinn jdra fra þui er vr seli er komid til tuijmanadar. j ofrijdu sex hunndrud. kirkian ä xij kýr. Gylltu þreuetra med þrimur grijsum. ij ross. kalf eirnn. ij veturgamlir saudir. gelldfiarkugilldi oc ross veturgamallt. drepstedie. stendur þridiunng hinns fiorda fiordvnngz. kirkian a jnnann sig v manna messuklædi. alltarisklædi ij. kanntarakapur iij. ein med pell. onnur med bastard. þridia skijnandi. fiorda med vef. silfurkalek eirnn. lorencijus lijkneski oc mariu skript. krossa ij. kluckur vj. biollur ij. eirnn sloppur oc steind brijk yfir alltari. kerttistikur iij. glodaker sacrarium munlog. fontklædi. tydabækur miog xij manadi. biarnnfell. paxspialld steinnt. þanngad liggia vnndir ellefu hæir oc xx ad tyunndum oc lysitollum. þar skulu vera prestar ij.

[1]) Hér rúmlega hálf lína auð; [2]) meddal(!), hdr.

þangad liggur eyrirstollur af huerium skattmanni millum audna j kialkafirdi oc kleifua j seydisfirdi.

270. [1377].

Máldagi Maríukirkju í Ögri [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. dipl. afskrr. Nr. 962 »ex orig, communicat. a Paulo Jonæ Vidal. [er fra ögri]» með hendi Páls Hákonarsonar eptir transskrr. frá 1451, 9. Sept; AM. dipl. afskrr. Nr. 1417 eptir sama transskr. Máldaginn er eldri en Vilchins. Sú viðbót, sem er í Vilchinsbók, en ekki hér, er eldri en transskr., og ætti því að standa hér, væri þessi máldagi tekinn eptir Vilch. Sbr. Hítardalsbók Cxl, þar sem sagt er að Vilchinsmáldagi sé fyllri en sá máldagi, er stendr í Hítardalsbók.

Kirkia i augri er helgut gude oc guds modur. oc hinum heilaga petri.

hun a stransel. iiij. kugilldi oc xx.

hinn fiorda hvern sel i þernu vik oc ättung i hvalreka.

hinn fiorda hvern sel a hvallatrum.

gelldneyta rett æ fiallcyrar i skotufiörd suo morgum nautum sem sæ æ er kirkiu helldr.

kirkiu messudagur tueim nottum epter olafsmosso fyrri.

þetta æ kirkian innan sik. tuo krossa. tuau alltaris klædi med dukum. mariu skrift. peturs likneski. elldbera. likakrak. kalek. ij. kluckur. merki. sacrarium munnlaug oc handklædi. salltara.

Jtem kýr at erfingium langa bardar.

item steindr kross. alltarisbrik oc paxspialld allt nýtt.

---

271. [1377—78].

Máldagi Helgafellsklaustrs.

AM. 263. Fol. bls. 103 skr. 1598; Landsb. 268. 4to 34b – 36b skr. 1601. Jón Sigurðsson vill heimfæra þenna máldaga til Gyrðs biskups og má það rétt vera, sé hann aukinn síðar, en eptir jörðum þeim, sém hér eru eignaðar klaustrinu, á hann að vera yngri

enn 1377 eða rétt frá þeim tíma, því að komið er inn í máldagann sumt af þeim jörðum, sem klaustrið keypti það ár, en sumt ekki; en eldri er hann en Vilchinsmáldagi; gæti hann því verið frá 1377—1378, þegar Ásgrímr ábóti slepti ábótadæmi, en Guðmundr Arason tók við.

Helgafell [gamall maldage[1]).

Suo mykid goz var ad Helgafelli[2]).

jn primis. Reykianes halftt.
breidabolstadur. cc.
Häls halfur ij merkur.
gvdmvndar eÿiar iiij merkur.
fagureÿ cccc.
hoskylldzey xl veitta skreidar.
þormodzeÿ. xv vætter.
knifsey[3]) mork.
Sörlätur xv vætter.
Selon cc.
Jonsnes iij merkur.
Hofstadir[4]) cc.
Arnarstadir[5]) iij merkur.
Ogurr cc.
þingvollur iij merkur.
geitagerdi c.
Sørar halft þridia hvndrad.
grisabuall cc.
klear[6]) cc.
Selialond v hundrad.
Botn iij merkur.
þorvstadir c.
Olafsvijk halfur fiordi tøghur vætta skreidar.
foss halft þridia hvndrad.
skard cc.
þrandarstadir vij vætter og xx.
Hravnskard ellefv vætter oc xx.
Gufvskalir ij vætter oc xx.
Blafelldur cc.

[1]) [263; [2]) Hér er eins og nokkru hafi verið hleypt úr, sem ætti að ákveða hvonær máldaginn hefði verið gerðr, svo sem: þa er herra Asgrimr aboti slepti en Gudmundr Arason tok med; [3]) kriepsey 268; [4]) hofstadur 268; [5]) arnnarstadur 268; [6]) kleär 268.

Gardar cc.
Brecka iij[1]) merkur.
Melur iij merkur.
Brecka c.
Stakkhamarr[2]) iiij merkur.
Akranes c.
Skallastadir iij merkur.
Laxærbacka iiij merkur.
Langanes c.
Hrisdallur[3]) c.
Hofstadir iij merkur. fæda kuenngilldann vmaga.
Lægafell cc.
Annad lægafell halft annad hvndrad.
Dugfusdalur ccc.
MolldBrecka c.
Hiardarfell ccc.
Yztahravn c.
Midhravn x avrar.
fimtyger hvndrada j rekvm firir swnnan heide oc halfur gaular sandur.

Reki med Akranesi.

a mvnadarnese fiordvng j ollvm hualreka oc fiordvng j ollvm agoda. ad afteknv þuerste oc Beinvm med halfvm fiordvngi.

fiordvng j ollvm reka j þrætu teig oc kiortre j hlidar lannde. attvngur j hvalreka. enn a melvm hinn sextandi hlutur j hvalreka j millvm skardz oc knararnees enn til æross hualreka ad þridiunge. oc j odrv lage settungur j hvalreka mille knarrarness oc æross. er þordur Narfason gaf.

A Reykianesi attvngur j helminge j hvalreka.

At giogre attvng j hvalreka.

fiordvng j ollvm hvalreka gaf Romvndur jngimvndarson stadnvm at helgafelli agodalausan med kleifalande j kallbaksvijk.

J kleifarvyk allann reka.

ā drangsnesi fiordvng j ollvm reka millvm grindar oc kārahafnar ad helminge vid Tvngvstad er þar hinn nijvndi

[1]) iiij, 268; [2]) stackhamrar 268: [3]) hrijsdalur 268.

lvtur j ollvm hvalreka. a kirkiau j hvamme first af ad taka hinn nivnda lut mille hamarsness oc holslækiar.

helming vidreka å kollafiardarnesi. settvngur j hvalreka.

attvngur j hvalreka oc vidreka ollum med agoda oskerdan fra ravf til knararness.

veide alla j straumfiardarã fra fialli oc til siafar.

þessar liggia eyiar vndir helgafell þær er eigi erv bygdar.

Oddznavtar sem taka xx^c^.

Melrackaeẏ oc vallsaxeẏ xl^c^.

Bilzeẏ.

Skealdeẏ.

Hromvndarnavtar xl^c^.

Kjdeẏ.

Skorreyialond xl^c^.

Stravmlond xl hvndrad.

Þetta er kuikfiar med londvm sextigher kugillda oc sex.

Heima ad stadnum xxx kua oc halft annad hvndrad asavdar. nær c veturgamalltt.

xl oc hvndrad vidrelde.

sextighir gelldings med rotvm[1]).

atian yxn þrevetur oc ellre. xx. navt veturgomul[2]). xv tuævetur. xv kalfar.

xxx hross.

Þetta er jnnan kirkiv.

viij kantarakapur hinar betri. sex hinar lettari.

xij sloppar.

fernar dalmatikkur oc suo marger subtilar.

vij kalekar allz oc er einn þar af med gull.

Tabulum firir[3]) alltari oc bryk yfer alltari.

xv. manna messoklædi.

xx hoklar.

ij. smellter krossar oc einn yfer alltari med likneskivm.

marivskrift. Jonsskrift postola.

smeltan kross litinn.

Olafs skrift. Augustinus skrift storr.

---

[1]) rutum 268; [2]) veturgomlvm(!) 263; [3]) yfir 268.

kross stor.
paxblad sæmiligtt.
glodarker. elldbera.
þrennar songbækur per anni circulum.
legendvbækur per anni circulum.
iiij antependia.
iij Alltarissdukar glitader.
skryn oc texti. epistolarius buinn.
ix merkur silfurs j bordbvnadi. oc eitt ker lokad.
hornker ad auk buit med silfur.
skurn lokad buit oc iiij horn bvin.

272. 12. August 1378. á Eyri í Arnarfirði.

Oddgeir biskup í Skálholti kvittar Sigurð bónda Þórðarson um porcio kirkjunnar á Mýrum í Dýrafirði.

AM. Fasc. Lxxiij, 2, frumbréfið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

Vmm porcio kyrkiunnar a myrum[1]).

Ollum goodum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra heilsum ver othgeirr med guds nad biskup j skalhollte med guds quediu oc uærre kunnikt gerande ath þa er ver uærum æ myrum j dÿrafÿrdi j værre visitatione letum ver reikna porcionem kyrkiunnar þa sem fallith hafde sidan sighurdr boonde þoordarson tok þar ath bua oc hann vard eighandi ath jordinne oc saker þess ath suo fanzt til ath hann hafde eigi minne bot lægth æ kyrkiuna oc þat sem hana vardade vtan sik oc jnnan oc þeim part suarar sem hun æ j jordinne en þeim reikninghe gegner þi gerum ver fyrr nefndan sighurd oc hans erfuingia af fÿrr greindre porcione kuittan firir þann tima sem umlidinn er sua ath þar um skal hann eingiss skÿlldughr hedan af. oc til sannÿnda settum ver uært jnnzsighle fÿrer þetta bref skrifuad æ eÿre j arnarfÿrde pridie idus augusti. Anno domini Millesimo. ccc⁰. lxx. octauo.

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi.

273. [1378].

Máldagi Þorlákskirkju undir Hrauni í Dýrafirði [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 95a—b skr. 1601. Sýnist vera eldri en Vilchins, því viðbót er þar, nema hún sé frá seinni biskupum. Mun því þessi máldagi vera Oddgeirs.

Hraun.

Þorlakz kirkia j hrauni a lannd halft ad gautum[1]). skog a kleifum j dyrafirdi. halfa reka j keflavijk. kyr ix oc hundradz hestur. kluckur iij godar oc hin fiorda fornn. refil eirnn. munnlogar. ij. glodaker. skijrnarsär og fonntklædi. lijkakrakur. alltaraklædi ij. kerttistikur iij. med bly. lijka abreidsl. þar skal vera heimilisprestur oc giallda iiij merkur.

þanngad er groptur oc tijunnd or medaldal oc vr selvogum oc af ollum bæium þar j millum.

274. [1378].

Máldagi Jónskirkju skírara undir Núpi í Dýrafirði [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

Landsb. 268. 4to bl. 100a—b. skr. 1601.

Wnnder nvpe.

Jonskirkia baptiste vndir nupi a þridiung j heimalanndi skogar hogg a kleifum fyrir vestan j dyrafiardarbotnni oc hun a hina tijundu vætt j serbolz[2]) luta j huaulum oc tyunndu vætt j brek[k]u hluta. tijunnda vætt j breidaboli j skalavijk. oc hina tijunndu vætt j dali j arnnarfirdi. fiordunnginn j reka ollum millum huarfs oc haukslækiar. selveidi sem vill hier j millum. fimm kugilldum beit vnnndann gnupi j nesdal. skipshofnn a skaga tollaus oc eiga jnnstir reit a melum oc skalagiord jnn a brecku. alltaraklædi ij oc ij dukar med. silfurkalek lestann. kerttistikur ij. refla þria forna duka lausa oc eirnn

[1]) þannig; mun eiga að vera: Saurum, eins og í Vilch.; [2]) = sæbóls.

lepp. kyr fiorar. hundrad frijtt oc fiogur ofrijd. klockumalmmur fimm pund er jon ketilsson skylldi sennda til noregs. krossa ij. er annar smelltur. silfurskrijn. munnlog. bok de sanctis ad lesi.

þanngad skal liggia tijunndir af fimm bæium.

þar skal vera heimilisprestur oc taka fiorar merkur j tijdaoffur.

Suo mikid lagdi brigit thil kirkiunnar vnndir gaupi.

in primis messuklædi sæmilig. glodarker. kanntara kāpu oc alltarisklædi med sālun. glerglugg. brijk steinda. kross med lijkneski. paxspialld. sequenciubok. sumarbok ad dominicum oc de sanctis. aspiciensbok a veturinn. fonnt med ollum bunijnge.

275. 22. August 1378. á Alandi i Þistilfirði.

Árngeir prestr Jónsson selr Auðuni ráðsmanni á Möðruvöllum fyrir hönd klaustrsins Torfuvík og jörðina á Gunnarstöðum fyrir lausafé, en með því skilyrði að hann eigi forkaupsrétt að hvorutveggja ef klaustrið láti aptr falt.

AM. Fasc. III, 10. Transskript á skinni frá 1385 götugt og illa til reika.

Vm gvnnarstad[i] ok torfu vijk[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra gærer ek arngeir prestr ionsson kunnigt at ek hefer sellt sira auduni radzmanne aa modruuollum firer stadinn ok klaustrid til obrigdiligrar eignar torbu vik firir nordan reidgotur fra haulkn æ til laxar oss ens forna med rekum ok gognum þeim sem þui æighn ath fylgia ok ek vard eigaundi at med laxardal en ek skilldi fra þa ær ek sellda vigfuse þorualldz syne bædi jord ok reka til sagdra takmarka firir nedann hunndzuatnn. sua æigi sidr med sama skilordi sellda ek stadnum jord aa gunnarstodum med rekum fra forna laxarosi til asdisar mels. allan vidreka ok allar veidar j hafralons æ. med ollum gognum ok giædum til fiallz ok fioru þeim sem þui landi eighu at fylgia ok ek vard eigandi at med flutningum ok hafrextrhe fra þui ær saman ber stein enn stora firir ofan vadla ok asdisar mel ok rettsyne

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi.

fram j flædi. skilldi þetta forverd iiij [k]yr. iiij asaudar kugilldi. iiij gelldfiar kugilldi. xi hundrat j flytianda eyre. skal vt lukt a fardogum malnytu kugillden ok hundrat i h[a]fnar vad[um] ok þat mæira sem radsmadr vill. en stadrinn áá allt halft þat ær bæʀ aa rekana til fardaga en alt s[id]an. her med hefer [arngeir][1]) lagit áá kaupmala [at hann fai þa jord][2]) ok reka at kaupa fyrst ath iofnu ok ek a kosti at sækia edr þa er saugd jord er fol af klaust[rinu t]il kaupa. Ok til sann[inda her] vm setta ek m[it]t insigle firir þetta bref. gort áá alanndi in octaua assumcionis. anno domini ꝏ⁰. ccc⁰. lxx⁰ octauo. voro þessir menn i hia bergþor bonde hauskullz son þoruardr guduardz son bardi stulluson ok marger adʀer goder menn.

---

276. 4. Oktober 1378. á Sólheimum.

Einar Oddsson selr Bessa Sighvatssyni Auðólfsstaði í Langadal með tilgreindum ítökum og ummerkjum fyrir Sólheima í Sæmundarhlíð með tilteknum landamerkjum.

AM. Dipl. afskr. Nr. 414, afskript gerð eptir transskripti Benedikts Björnssonar, Gísla Brynjólfssonar og Jóns Jónssonar gerðu í Bólstaðahlíð 15. Júní 1637.

Vtskrifft af Audolfstadabrefe.

Jn nomine Domini Amen.

Var þetta kaup þeirra Bersa Sighvatssonar af annare alfu og Einars Oddssonar af annare. lagdest under handaband þetta. ad Einar sellde adurnefndum Bersa jordena a Audolfstodum j langadal. med ollum þeim gognum og hlunnendum sem jordenne atte ad fylgia ad fornu og nyu og Einar vard fremst ad eigande. tilgreinde hrossabeit bonda j Karastada jordu fra veturnottum til sumars og torfskurd so mikinn sem vill bonde skiera lata j Karastada jordu. hafa huorutueggia arlega ef vill. sellde Einar jordena a Audolfstodum med þessum ummerkium vid Gunnsteinsstade hlodugil og ur þvi ʀettsynes upp j Trollaskard. ofan ur gilinu vid lækiar osinn vid sykid. og

---

[1]) gat; [2]) stórt gat.

rædur Karlstada syk ut þadan. eiga Audolfstader Likholm og Vargey j blöndu millum æsestada riettsyne framm ur gilinu j blöndu. ur melshornenu j sionarhol rædur haa öxl. upp þadan Mioadal upp i öxlina. so sem sier kyrkiuna og mann æ gautavirke vid gautzgil. smiorskalargil og þadan riettsyne upp a fiall. a eingiunum uppe fyrer framan in forna arfarvegurinn[1]) upp j sykid. og ur sykinu yfer j melinn. sagde Einar til halfkirkiu skylldar a jordunne og luka ut preste ij merkur. tekur bonde heima kirkiu tiund sina. og sinna heimamanna og lysitolla. skillde Einar af sier fýrnd og abyrgd a kyrkiu og ollum hennar ornamentis er hun a j sier. Hier j mote gaf fyrnefndur Berse jord j Solheimum og Sæmundarhlid med ollum þeim gögnum og hlunnendum sem jordunum atte ad fylgia ad fornu og nyu og Berse vard fremst eigande ad med þessum ummerkium. millum Bersastada rædur gardur nedan ur æ og upp j fiall. tueggia manada beit j Elevaga jord. teigur firir framann Hollt hia Holmans vadle. hefur honum sagdt vered ad þufa og pollur riede firir nordan. enn kielldu sug firir sunnann. skilur Berse af sier alla abyrgd um teig og beit. þott afseigest jordu j solheimum. Sagde Berse þessa skylld a jordu j Solheimum. syng[i]a huorn dag helgdann[1]) og luka ut preste iiij merkur j kaup. prestfylgd epter þui sem a taka heima tiund sina og liostolla. skilur Berse af sier alla fyrnd og abyrgd a kirkiu utan kirkiu og innan og ollum hennar ornamentis. Hier j mille gaf fyrrnefndur Berse mille jardanna Einare x. kugillde med þessum fridleika iij kyr. ij asaudar kugillde. xx. saude veturgamla. ij. naut tuævetur. iij. naut veturgomul. uxa iiij^{a}. vetra. gomul edur(!) kyr. ij^{c}. j slatrum og hest. luka ut a næstum fardogum vij. kugillde enn standa med xij alna bata þau iij. sem epter eru. þad iij. naut veturgomul(!) og x. sauder veturgamler og uxenn. skal hvor abyrgiast lagariptingar a þeirre jordu er sellde. enn þeir hallda til laga [er keyptu].

Samþýckte Jngebiorg husfru Bersa þetta kaup med handabande.

Samþýkte þorný Bersadotter kona Einars þetta kaup adur med handabanda epter þvi sem þar um giört brief vottar.

---

[1]) þannig.

Voru þesser kaupvottar sijra Andres Finnbiarnarson. Marteirn Bersason prestar. Bryniolfur Biarnason. Hiallte Bergsson. Eilifur Biarnarsan. Tume þordarson. og marger adrer dugande menn.

Og til sanninda hier um setium vier fyrnefnder menn vor jnsigle firir þetta bref. er giort var j Solheimum j Sæmundarhlid in festo Fransisci abbatis sub anno gratiæ ꝏ. ccccᵉ. lxxviij.

---

277. 1378. [á Stað i Reyninesi].

Oddbjörg abbadís á Reynistað felst með samþykki allra konventusystra og klaustrráðsmanns á að Narfi Sveinsson lúki klaustrinu á Stað þrjátigi hundraða, sem eptir stóðu af þeim fjórum tigum hundraða er Örnólfr bóndi lagði með Ingibjörgu dóttur sinni til klaustrsins.

AM. Fasc. III, 9. Frumbréfið á skinni, meirt og lasið. Afskript frá 17. öld í AM. Nr. 280. 4to.

R[eynistaðar] kl[austrsbréf][1]).

Systir othbeyrgh kǫllud abbadis at stad i reynisnesi kunngerir þat godum monnum sem þetta bref sea edr heẏra at ek med samþykki allra conuentv systra ok radz mannz bryniolfs biarnarsonar samþykkium ok stǫdugt gerum at narfi sueinsson luki stadnum þriatigi hundrada med þessum fridleika fim kyr ok fim asaudar kvgilldi tiu hundrath vǒrv ok tiu hundrath i hafnar uád. stendr til leigv burdar i breidabolstad. xij. alner af hueriu hundradi þeirri[2]) sǒmu er hann hefer keypt at aurnolfi bonda ok skal iordin kuitt ok lidug stadarins vegna suo framt sem hann hefer lukt þessa. xxx hundrada. luka ut at fiorum arum. lukti greindr aurnolfr adr tiu hundruth frid. gaf fyrr nefndr aurnolfr þessa fioratigi. hundrada[3]) med ingibiorgu dottur sinni til stadar i reẏnis nesi. er aurnolfr suo framt kuittr ok lidugr af þessi skulld, sem narfi sueinsson iatar med handlagi radzmanni reẏnisnesstadar at luka. Ok til sanninda her um settum uær vart kapitula innsigli firir þetta bref sub anno graciæ ꝏiij⁰. ccc⁰. lxx⁰. viij⁰.

Innsigli abbadísarinnar hefir verið fyrir bréfinu, en er nú dottið frá.

[1]) Skammstafað aptan á bréfinu; [2]) þri, skbr.; [3]) .hʷ., skbr.

278. 13. Januar 1379. á Möðruvöllum.

Arngeir prestr Jónsson selr klaustrinu á Möðruvöllum jörðina Áland í Þistilfirði fyrir lausafé.

AM. Fasc. III, 10. Transskript á skinni frá 1385 götugt og illa til reika.

Jn nomine domini amen.

Þa er lidit var fra hegat burd vars herra ieshu christi þushundrat þriuhundrat siautigir ok niu ar. a gæisladaginn i malstofunne brædranna áá modruuollum j horgardal. staddiz sua fellt iardar kauph millum prior ærlænds audunar radzmannz klaustursins med brædranna samþukt af einne alfu. en arngeirs prests jonssonar af annari. at nefndr arngeir prestr selldi med handlagi klaustrinu ááland i þistilsfirde firir iij kyr iij asaudar kugillde hundrat j kosti. v hundrat j flytianda eyri firir nefnda iord ok reka. áá saugd jord alla iardar eign millum haulknar. ok sandar. land gaugn ok fioru gaugn. ok allan vidreka. en fiordung og attung i hualreka ok flutningum. skal landz verdit vt lukaz áá tuæim arum. enn leiga xij alnum fridum huert kugilldi. þat ær efter stenndr. en ofritt af flytianda eyri. voro þessir vattar hia sira asgrimr gudbiardzson. augmundr asgrimsson prestar eyulfr glumsson þorkell olafsson leikmenn. Ok til sannenda her vm settu þessir menn sin jnsigle med kapitula innsigle brædranna firir þetta bref gort i saugdum stad degi ok ari.

279. 23. Januar 1379. í Ási.

Benedikt Kolbeinsson gefr Þingeyraklaustri jörðina á Gilstöðum í Vatnsdal ásamt þrem kúgildum.

Frumbréfið á skinni í AM. Fasc. Lxxiij, 3, og hefir verið eign Þingeyraklaustrs. Innsiglið hefir verið týnt á dögum Árna Magnússonar. Nokkrar afskriptir eru til af bréfinu, svo sem: AM. Dipl. afskr. Nr. 454 (eptir frumbréfinu); AM. 277. 4to bls. 3—4; AM. 280. 4to bls. 172—73.

Gilstada Brieff 1379[1]).

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sender benedict kolbeinsson. q[vediu] G[uds]. oc sina kunnigt gerandi at ek gefr klaustrinu at þhingeyrum stadfastliga til fullrar oc efnilegrar eignar jordina a gilstodum med ollum þeim gaugnum oc gięđum sem iordin hefer att at fornu oc nyiu oc ek hefi fremstz eigandi at uordit þar med tuær kyr oc sex ær efter þui sem mitt testamentum bref uattar. skal sagt klaustr at þingheyrum taka at ser til oendalegrar eignar fyrr nefnda iord gilstadi j uadzdal medr þerssum þrimr kugilldum nu j uar a fardogum. oc til sannenda her um setta ek fur þetta bref mitt jnsigli gert j æsi jn profesto babille martiris. anno domini ꝏ⁰. ccc⁰. lxx⁰. ix⁰.

---

280. 16. April og 21. Mai 1379. á Miklabæ í Blönduhlið.

Hallvarðr Hallkelsson og Valgerðr Brandsdóttir kona hans selja Guðbjarti presti Eyjólfssyni jörðina Sævarland í Laxárdal með tilteknum hlunnindum.

AM. Fasc. III, 11. Transskript á skinni frá 1385 meirt og götugt; AM. Nr. 277. 4to bls. 31—32 með hendi Guðmundar Andréssonar 1640.

Bref vm jardir j fliotum ok laxardal[2]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda jon prestr biarnarson biorn brẏniolfsson þorbiorn kollason ari eireksson ok gudmundur aunundarson kuediu guds ok sina kunnigt gerandi at sub anno gracie ꝏ⁰ ccc⁰ lxx⁰ nono. vorum vær j hia sam ok heẏrdum a laugardagin j paskaviku a miklaby j blönduhlid at halluardr hallkelsson ok valgerdr brandzdotter husfru hans selldu ok handlögdu til fullrar eignar gudbiarte presti eyiolfs syni jordina a sæuarlandi j laxardal med ollum þeim gognum ok gædum sem þui landi hafa fẏlgt at fornu ok nẏiu ok þau hofdu fremz eigandi at vordit itolu

---

[1]) Aptan á bréfinu; [2]) aptan á bréfinu með fornri hendi. Árni hefir skrifað aptan á það: »Landamerke mille Sævarlandz og Reykia i Laxardal«. og R[eynistaðar]kl[austurbréf].

lausa nema bænhus skylld ad vndan teknum hualreka ok vidreka hinum stæra fra raufarbergi ok vestr yfer os til motz vid þorbiargarstadi sua langt sem bænhuss krossinn a sæuarlandi bryddir vestr vndan mels horni þar sem môtaz gras ok fiara. her medr selldu fyr nefnd hion halluardr ok valgerdr adr nefndum gudbiarte presti fioru stuf med ollum vidreka ok hualreka fra storu urd til saud ær at vndan teknum smareka ok sa lætr annaz rekann at logum sem backa a ok[1]) vidreka allan fra sauda til gaukstada ar ok attung j hualreka at fraskildum smareka ef skefilsstada menn annaz rekann epter logum. þriggia[2]) attfedminga skurd til saud ár torfa j þorbiargarstada land a hueriu ari æfinliga. eingiar med vmmerkium. þriggia vikna verk edr meiri j skidastada jord upp hoggit gras ok stackgardz giord. sagdi halluardr þessi landamerki at j milli sæuarlandz ok reẏkia rædr hafiallit sudr i midtind a fiallinu. en þadan rettsẏni ofan epter merki holum ok yfer j grohol firer sunnan þorbiargarstadi en firer vestan rædr laxa medan hon fellr j fornum farveg. en árfarvegrinn forni er[3]) firer vestan smidsholm vt j rekamark. her j mot gaf optnefndr gudbiartr prestr þrattnefndum hionum halluardi ok valgerdi halfan fiorda tug hundrada medr þessum fridleika fiorar kyr fiogur asaudar kugilldi atta lambgymbrar tiu saudi vetrgamla tuo naut tuævetr þriu vetrgomol hundrat j slatrum. þriu hundrut j hrossum. vxa firir þriu hundrut. hettu firir hundrat. ellifu hundrat vôru ok fiogur hundrut j hafnarvadum. skilldu a þessu goodzi vera þriggia ara saul ok luka tuttugu hundrut a hinu fẏrsta en fimtan a hinvm tueimr iafn mikit a huaru nema gudbiartr prestr villdi fliotara vt luka. skilldi nefndr gudbiartr prestr hallda skiladomi firir jordina en fyrsogd hion halluardr og valgerdr skylldug honum aftr at luka sitt godz j sinni beztu eign ef nockot riptiz edr af segdiz greindri iordu sæuarlandi. Ok til sannennda vm þetta iardarkaup settum vær fẏr nefnder menn vár innzsigli firer þetta bref gert j sôgdum stad a miklabẏ j blonduhlid a laugardag hinn næsta epter ascencionem domini a sama ari sem fyr segir.

---

[1]) sl. 277; [2]) þiggia(!) 277; [3]) er í 277, en í frumbr. sýnist að eins móta fyrir því.

281. 12. Mai 1379. i Eingey.

Vígslumáldagi Eingeyjarkirkju, þá er Oddgeir biskup Þorsteinsson vígði hana.

AM. 263. Fol. bls. 62 skr. 1598, máldagabókin forna frá Skálholti, en upp í hana hefir þessi máldagi verið tekinn eptir Vilchinsbók, og stendr sem fyrirsögn «Vilchinsmaldage».

Þa er lidid var frä hingadburd vor[s] lavsnara jesv christi þusvndrat ccc. siotyger og ix ar. þrimur nattvm fyrir Hallvardzmessv. var kirkia j Eingeý vigd af herra Othgeire biskupi j Skalhollti hinvm heilaga krossi. heilogvm pislarvottvm. dionysio. thome[1]) archiepiscopo oc olafi konge. heilaga þorlake sancte katerine oc beate svnniue med þessum maldaga.

ad þar skal syngia annann huern dag helgan. oc dag j vikv vmm langa fostv. þann sem bondi vill. fostudag j ymbrodoghum. greida presti ij merkur.

þar skal og vera heimilisprestur ef bondi vill. oc luka þa honum iiij merkur.

Kirkian a kalek oc messuklædi. glodarkier. fimm kyr.

þar skal oc heima takazt oll heima manna tijvnd.

þar er heima manna groftur. half legkavp skvlv heima takazt.

leggur hvstrv Margret Ozvrardotter so mikid til kirkiunnar oc gefur vm fram þad sem adur a hvn.

Jn primis xxx hvndrada j lande j Eingeý. v. kugilldi. ein messuklædi. kantara kapv. ij. Alltarisklæde med dukvm. oc einvm fordukum. lektaraduk. ij kertistikur med kopar oc ij med jarn. kross med vnderstodvm. Marivskriftt. thomas likneski. ein Alltarisbryk. litill texti. einn slopp oc refla vm korinn med glitudvm dukvm.

jtem iij merkur vax oc half mork reykelsiss.

jtem eitt merki. vigdz vatz ketill med tin. ampli. sacrarivm mvnnlavg.

jtem ij biollur.

kirkian a fiordvng j ollvm reka millvm fossvogslækiar vtan a kirkivsandi oc j seltiorn.

---

[1]) thoma, hdr.

jtem selveide vid eidsker oc tuo netlög vestan ad giaholmvm.

Porcio ecclesie vij hvndrat.

---

282. 24. Juli 1379. á Holum.

Urskurðr Einars prests Hafliðasonar um landamerki milli Hvamms og Móbergs í Langadal í Húnavatnssýslu.

AM. Fasc. III, 12. Transskript á skinni frá 1401. Afskriptasafn AM. Nr. 394 (eptir transskriptinu).

millvm hravns ok mobergs vm landamerki[1]).

Ver einar haflidason hola kirkiu officialis giorum ollom godum monnum kunnigt at uær medkennunz[2]) med þessu uoro brefi ath þa er uier hielldvm stefnu a landamerkium millum mobergs ok huams dæmdu tolf menn til vrskurdar uors huor[t] uær uilium seigia til hallz kirkiunne æ holltastaudum edr gudmundi æ mobergi þann jardar teig sem þeir hofdu adr um þrætz ok medr þui at þau prof geingu framar er gudmundr leidde til hefdar. enn þau sem kirkivnne heyrdi thil. þui j guds nafni amen soghdum uær med fullum laga urskurdi gudmundi til hallz sagda jord þar til sem sannara prof gange[3]) þar um odro huoru[4]) til eignar. Ok til sannynda hier vm settum uær firir þetta bref officiolatus jnscigli giort ath holom jn vigilia jacobi apostoli anno dominj ꟿ ccc lxx nono.

---

283. 1379.

Máldagi Jónskirkju í Vík (Reykjavík) á Seltjarnarnesi, er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti.

AM. 238. 4to bl. 47b—48a skr. c. 1570 (Bessastaðabók); JSig. 143. 4to bls. 18 skr. 1696.

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi; [2]) skbr. hefir mzuuz (= meðununz); [3]) ganga, skbr.: [4]) huort, skbr.

Vikvr maldagi a Seltiornnarnesi [ꝏ°]. iijc. lxx. ix.

Jonskirkia j vik a land alltt at seli. landsælding og selalatur j erfærisey. sælding j akvreý. rekann allann a kirkivsandi. fiordvng reka j mots vid nes. eýngeý og lavgarnes. vtan seltiornn og lavgarlæk[1]). vikvrholt med skog og selstodo.

xij kyr og[2]) tvenn messvklædi. hokvl lavsann. kantarkapv. slopp. alltarisklædi. v. med dvkvm. iij. marivskripter. ij. krossar. ij. blasivs likneski. klvckur. ij. biollvr. ij. kiertestikv eina. glodarkier. sakrarivm mvnnlavg. kirkiv kola. stola. ij. lectara. xviij tidabækur.

[Þar] skal vera heimilisprestur ef bonde vill.

---

284. [1379].

Máldagi Pétrskirkju á Kálfatjörn [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 238. 4to bl. 47 skr. c. 1570 (Bessastaðabók); JSig. 143. 4to bls. 16—17 skr. 1696.

Hvad sem kirkiann a kalfatiornn a[3]),

Petvr[s] kirkia a kælfatiornn. hvnn a heima land alltt med gognvm ok gædvm. hvn a backa ok fleckv vik. hvnn a allann reka j millvm Hravnnes ok ranga giogvrs ok firr nefnd fleckv[v]ik a allann þridivng j vatzleysv jord. j rekvm. skogi ok hagabeit. fra nýia gordvm ok in at gardi þeim er geingvr ofan vr Hravne fram at sia firir innann akvrgerdi. Advrnefnd kirkia a kælfatiornn a allann reka j millvm mar[k]kletz ok nýia garda.

---

285. [1379].

Vitnisburðr Þorvarðs Arasonar og þriggja manna annara, að Kálfatjörn eigi allan reka milli Hraunness og Rangagjögrs.

[1]) lavgarles(!) 238; [2]) 238 hefir fyrst ritað hér inn xij, en svo sett stryk fyrir ofan og neðan til merkis um, að það ætti að falla burt; [3]) Kalfatiarnarmaldage 143.

AM. 238. 4to bl. 27, Bessastaðabók skr. c. 1570.

Kalfatiorn.

Svo felldann vitnisbvrd bervm vier þorvardvr arason oc þorsteinn jonsson olafur marteinsson oc hallvardvr karason at vier hofvm verit j kalfatiarnar kirkivsokn meir enn xx vetur enn svmer meir enn lx vetur. hofvm vier alldri tvimæli æ heyrt. at eige ætti kirkiann æ kalfatiornn allann reka j millvm hravnnes oc rangagiögvrs. oc alldri hofvm vier heyrt at þar væri hvalreki fra skilldvr. og epter [þessv] vilivm vier sveria ef þvrfa þÿcker.

---

286. 1379.

Vitnisburðr Kára Þorgilssonar og tveggja manna annara um máldaga og reka kirkjunnar í Viðey frá Kolbeinsskor og inn að Hraunnessvötnum í millum Hvassahrauns og Ottastaða.

AM. 238. 4to bl. 27b Bessastaðabók skr. c. 1570; AM. dipl. afskrr. Nr. 1819 (eptir 238); AM. 65. 8vo bls. 46 (kver Bergsteins í Skildinganesi) og á lausum blöðum í 4to bls. 32.

Kalfatiorn.

Svo felldann vittnisburd bervm vier kare þorgilsson. jon oddzson oc olafur kodransson. at vier hofvm heÿrt lesinn maldagann j videy advr enn kirkiann brann. oc firnefndur olafur kodransson las hann sialfur. at kirkiann j videÿ ætti fiordv hvoria vætt vr hval hvar æ land kæme fra kolbeinsskor oc inn at hravnnes vottnvm j millvm hvassaravns oc ottastada nema kæme æ kalfatiarnar reka þeim frateknvm j millvm markkletz oc nyia garda. hier epter vilivm vier sveria ef þvrfa þÿcker.

anno domini ꝏ. iij^c. lxxix ar.

---

287. [1379].

Máldagi Pétrskirkju í Saurbæ á Kjalarnesi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

JSig. 143. 4to bls. 154—55; AM. 238. 4to bl. 112. «Er þetta skrifat effter Hitardalzmäldagabok». þetta er því líklega með vissu Oddgeirsmáldagi 1379.

Maldage kirkiunnar j saurbæ ä kialarnese.

Peturzkÿrkia i saurbæ a kialarnese. ä x. kÿr. xv. ær. gridung tvævetrann. saudur tvævetur. hundrat i haustlagzeyri. hundradz ketel. iij hesta. tolf manada tidabækur. þrenn messuklæde. gilltur silfurkaleikur stendur nærri. ix. aura.

kyrkian a xxx hundrada j heimajðrdunne effter þui sem soru sira Gudmundur gilsson og sira þorkell Haflidason. ad dæmtt hefdi vj prestar. effter bode herra Gyrderz. og þorkell sem þä ätti jðrdena var þar þä fyrer kalladur.

Bru skal ballda ä blikadalzä þar ä millum fiallz og fiðru. er sä vill er j saurbæ bÿr. þa er medalmadur meige bera half vætt. og hafa þar omagann sem bruen er ej giðr. enn ef vautn taka bruna edur fellur af fyrer firnsku saker. þa skal gefa halfmork ä fyrsta missiri. maurk ä ðdru. xij aura ä þridia. sidann skal hann hafa kvengilldann vmaga þar til sem [a er] gior.

þar liggur tijund til millum blikdalzär og [eilifs]dalzär. nema af eyri og mÿdal ef þar bua landeigendur. þa skulu þeir taka sina tijund heima og allra hiona sinna.

---

288. [1379].

MALDAGI Pétrskirkju á Kirkjubóli á Rosmhvalanesi [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 263. Fol. 64 skr. 1598. Hér er ekki talinn fjórðungr í Geirfuglaskeri né viðreki á Skarðaurð, er því þessi máldagi eldri en Magnúsar biskups Eyjólfssonar 1477; gæti verið Oddgeirs.

forn maldage.

Kirkia hins heilaga Peturs postula a kirkiubole a xl hvndrada j heima landi. oc fimtan kyr. þrenn messvklædi. þriv alltaraklædi. Tabulum. eitt glodarker. kalek. brijk sæmiliga yfer alltare. ein kertistika. sacrarium mvnnlavg. fontklædi. ij sloppar. ij kantarakapur. tiolld vond vmhverfuis kirkiu.

Peturs skrift. fimm kluckur. tolf manada bækur allvondur. merki ij. annad med silki enn annad med lerept.

---

289. [1379].

MÁLDAGI Blasíuskirkju á Laugavatni [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 238. 4to bls. 40 skr. c. 1570; JSig. 143. 4to bls. 57 skr. 1696.

Maldagi æ laugarvatni.

Blasius kirkia æ lavgarvatnni æ j heimalandi x^c.

ij. kyr. ix. ær.

Jtem jnnan sig. ij. krossar. marivskript. blasius likneski. iij altarisklædi. altarisdvkur ok annar glitadur. glodarker. ij. klvckur. litil bialla.

porcio ecclesie vm. x. ar. xij. alnar hvort ar.

---

290. [1379].

MÁLDAGI Þorlákskirkju á Reykjum í Mosfellssveit [er Oddgeir biskup Þorsteinsson setti].

AM. 228. 4to bl. 40b skr. c. 1570; JSig. 143. 4to bls. 149 skr. 1696.

Sudrreÿkia maldage.

Torlaks kirkia æ reykivm æ land at vlfa[r]sfelli.

iij. kyr.

Rodvkross. torlaks liknesk[i]v. altaraklædi. sacrarivm mvnlavg. ij. biollur. paxspialld.

porcio ecclesie vm. vij. ar. xij. alnar og. ij^c.

Jtem. vij^c. er failit hafa af kirkivnnar jordv sidann Olafur tok vid jordine.

---

291. [um 1380?].

VITNISBURÐR um landamerki Gaular í Staðarsveit.

AM. 264. 4to bls. 8 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 8—9 skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. dipl. afskr. Nr. 1618. Prentað í JPét. Tímarit I. 41.

Gaular landamerke[1]).

þenna eid handlaugdu þau Steirn þorarensson og Vigdijs [Aladotter[2]) mier Gijsla Sijgurdarsyne. ad þa er þau voro j Stadarhrepp oc Liotur þorkielsson atte Gaul oc Ofeigur epter hann. þa atte Gaul[3]) alla jaurd ut fra Groulæk firir ofann gautu oc ut thil Vigraleýkiar[4]) oc sionhending ur Grouhollte fyrer ofann Groulæk [oc ut[5]).

---

292. [um 1380?].

LANDAMERKI Hofstaða í Miklaholtshreppi til móts við jarðir Helgafellsklaustrs, er Þorsteinn taldi.

A.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1668, afskript staðfest 27. Maí 1710 í Skálholti af Vigfúsi Jóhannessyni, Þorgils Sigurðssyni og Grími Magnússyni eptir vidisse á kálfskinni gerðu í Snóksdal 18. Maí 1628 af Finni Skúlasyni og Páli Jónsyni eptir transscripto Helga prests Magnússonar, Jóns Jónssonar og Helga Árnasonar frá c. 1500; AM. 381. Fol. afskript á pappír.

þesse eru landamerke a mille Hofstada og Lagafella.

ad gata su skilur. er liggur epter Langhollte. og svo a motz vid Gaularland. steinar ij standa sinumeigen gǫtu hvor. sionhending ur hinum nedra j hinn efra. enn ur hinum efra sionhending j frackaskard. enn ur austanuerda skardinu j stein þann er stendur a þrongubrun. oc þadan j Gialparstapa. og sionhending i Vidilækiar botn ur stapanum. enn firir utan er sionheuding ur Groutiörn j stackgardz brot þat er stendur

---

[1]) 252; [2]) Aladottur 264; [3]) Gamle(!) 252; [4]) vygralækiar JP.; [5]) [sl. 252 og JP.

under saudabolzhollte. enn ur holltinu j kielldu þa er fellur ur floalæk. þa skilur lækurenn upp þar til ad upp kiemvr ad efra floa. og þadan sionhending j stackgardzbrot þad er stendur undir saudabolsas. og þadan eptir asnum upp þar sem hann er hvassastur og j stackgardz brot þad er firir ofan stendur asinn. og þadan sionhending j markgil. enn markgil rædur til uppsprettu þeirrar er þad fellur ur.

Þesse eru ummerke umm Hofstadaland.

ad steirn stendur a Gissurarvöllum. ur þeim steine er sionhending j ostleifahamar. enn sa hamar stendur j austur fyrer sunnan reidgötu. þadan sionhending i saudabolsholllt. þar er hæst er. þadan er sionhending i steina ij. nidur a myrum. ur steinum þeim er sionhending j stackgard a midgötuhollte. ur stackgarde þeim j gilldrubrot a Balkastödum. þadan sionhending j stein vid mastada kielldu. þadan j frackaskard firir utan hanefshola. þadan er sionhending i marklæk. þadan i urdarmula. þa rædur Valla þar ummerkium. er hun fellur j Straumfiardara. þa rædur Straumfiardara. ofann til marks þess er fyrr var ritad. Saudabeit eigu Duggusdalsmenn ut yfer a saudum sinum vj vikur. Hier fyrir þetta jtak leggia þeir einge a mot er heiter Hauagardseinge. Hofstader eiga iiij. einge i Straumfiardarlaund. og þorbiarnarholm um framm. Hofstadamenn eiga og torfristu j Borgarholltz land til þeirra heya. sem i holminum fast. Hofstader eiga allann reka fra Grensa og til Gudlaugs hamars. enn þadan ā[1]) helmingi i stolpa þann. er stendur firir Breckubæ.

Þerse merke taldi þorsteinn um Hofstada land.

B.

AM. 264. 4to bls. 9 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 9 skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. dipl. afskrr. Nr. 1668 og Nr. 1617. Prentað í JPét. Tímarit I, 41—42.

Landamerkie millum Hofstada oc Lagafella.

Þesse eru landamerkie millum Hofstada oc Lagafella.

---

[1]) Þannig; á líklega að vera: at.

at gata su skilr er liggur epter langaholltte. oc suo til motz vid Gaular land. Steinar ij. standa sijnu meiginn[1]) gautu huorer[2]). Sionhending ur hinum nedra j hinn efra. En ur hinum efra sionhending j frackaskard. En ur austanverdu skardinu j stein þann er stendur æ þraungua brun. oc þadan j Gialparstapa oc sionhending j vijdelækiarhotn ur stapanum. Enn firir utann er sionhending j Groutiaurnn j stackgardz brot þad er stendur under [saudaholzs holltte[3]). enn ur holltinu j kielldu þa er fellur j floalæk. þa skilur lækurinn[4]) upp þar til ad upp kiemur ad efra floa. oc þadan j stackgardz broth þad er stendur nedan under saudabolsas. og þadan epter asnum upp þar sem hann er huassastur. oc j stackgardz brot þad er fýrer ofann stendur asenn. oc þadan upp sionhending j markgýl. enn markgýl rædur til uppsprettu þeirrar er þad[5]) fellur ur.

---

293. [um 1380].

Skrá um landamerki milli Lágafellanna beggja í Miklaholtshrepp.

AM. 264. 4to bls. 2 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 10 skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. dipl. afskrr. Nr. 1616. Prentað í JPét. Tímarit I, 42.

Landamercki a mille Lagafellanna boggia[6]).

Þesse landamerkie saugdu þeir Olafur Biornsson oc þorlakur Markusson j mille Lagafella[7]). ad ur Valhamri[8]) er stendur firir ofan reidgautur er sionhending ofan j kroklæk[9]). rædur þa lækurinn ofann j Groutiaurnn.

---

294. [um 1380].

Vitnisburðr um landamerki milli Lágafells og Elliða í Staðarsveit.

---

[1]) a, b. v. 252; [2]) huor 252; [3]) [Sődabolzhollte 252; [4]) lækenn 252; [5]) þar 264; [6]) 252; [7]) Lagafellanna beggia 252; [8]) paalzhamre 252(!); r.: Valshamri; [9]) Broklæk 252.

AM. 264. 4to bls. 9 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 10 skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. dipl. afskrr. Nr. 1615. Prentað í JPét. Tímarit I, 42.

Landamercki mille Lagafellz og Ellida[1]).

Þesse landamerckie sagde Olafur Biornsson. ad Snorri Biarnarson. oc Jon Bardarson hefdi reiknad so ad hann heyrde j millum Ellida og Lagafelltz. ad þar [rædur[2]) lækur sa er fellur[3]) af bruninne firir austann Ellidatinda. er hann þriklofenn uppe j bruninne[4]). enn hinn jndre[5]) firir nedan brunina oc suo firir utan þann stein er stendur æ hrijsholltte eda deyldar holltte. þuiat þad er kallat huerttueggia. oc ur hrijsholltte ofann j læk þann. er fellur j slattu kielldu firir utan baulluholltt[6]). Suo sagdist hann oc heyrtt hafa sagtt sier elldre menn ad Lagafell hid sydra ætte [t[u]au einge[7]) j Ellida. oc þad bar þorlakur Markusson med honum.

---

295. [um 1380?].

Skrá um landamerki millum Saxahvols og Öndverðarness undir jökli.

AM. 264. 4to bls. 17 papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. —25 skr. c. 1660; AM. dipl. afskrr. Nr. 1611 og Nr. 1657.

Landamerke a mille Saxaholz og Aunduerdarness[8]).

Þesse eru landamerkie medal Sagsahols oc Aundversness.

ad Aundvertt[9])ness æ sudur med sia til hualsraufur[10]). þadan er sionhending til vijgiz Borgar. enn þadan til Borgar þeirrar sem stendur hia hrakness brunne.

þadan er sionhending til þistilzhellu.

þadan er sionhending j sandvijk[11]) edur skarfsvijk[12]). þuiat hun er kaullud huerttueggia.

---

[1]) 252; [2]) [ad þar rækur, misskr. 264; [3]) ofan b. v. 252; [4]) tindbruninne 252: [5]) jnnre 252; [6]) Bullduhollt 252; [7]) [264; tuð eynge 252; [8]) 252; [9]) Øndnerdar 252; [10]) hualzrôffar 252; [10]) getr og lesist Sauðvík í 264; 252 hefir Sauduijk; [11]) Skarffauijk 252.

296. [um 1380].

Vitnisburðr um selveiði í Kópatjörnum á Snæfellsnesi.

AM. 264. 4to bls. 17 papp. 1606; AM. 252. 4to bls. 25—26 skr. c. 1660; AM. dipl. afskr. Nr. 1610 og Nr. 1657. Sbr. Sv. Níelsson: Prestatal bls. 102.

Witnisburdur wm kopatiarner[1]).

þesse er vitnisburdur Olafs Ormssonar. at hann man þessa menn buid hafa ad Sagsahuole.

Snorre Smidsson. Jon Palsson. Valgardur Sturluson. þorlakur sula. sýgurdur helgason. Jon prestur Ottarsson. Snorre Biarnarson.

oc haufdu aller þesser menn selveide j kopatiornum enum fremrum. oc allann reka sudur ad lendingarlæk. enn halfann reka oc veide oc sauluafiauru j læknum. oc alldri fundu þeir ad sem j Gaurdum biuggu. suo ad hann heyrde. fyrr enn magnus olafsson oc hann heyrde þorstein abota snorrason [hid sama[2]) seigia. [ad kirkiann a Saxahole ætti alla veide j Copatiornum hinum fremrum. og Einar Gellesson[3]) og margann annann. þuijlijkann vitnisburd bar Christin Ellingsdotter. nema hun man ecke jaffmarga mennena bued haffa og eige heyrde hun lýsijng[4]).

---

297 [um 1380?].

Skrá um landamerki á Skogi þeim, er Ögmundr Bjarnarson gaf Helgafellsklaustri, landamerki milli Straums og Setbergs, Straums og Óss, Leytis og Bílduhvols, Leytis og Borga.

AM. 264. 4to bls. 19—20 papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 36—37 skr. c. 1660; AM. dipl. afskrr. Nr. 1607.

þesse eru ummmerke a skogie þeim er Augmundur Biarnarson gaf til stadarinz ad Helgafelle. at gata rædur fyrer jnnann su sem ofan geingur fyrir utann vaurdur. Enn Raudalækur firir utann ut fra salltnese. enn mýr fyrer ofann med endilaungu mille kongs skogz oc [þess jtakz[5]).

---

[1]) 252; [2]) [sl. 252; [3]) Einar kynni að vera sonr Gillis (= Gellis) þess, er nefndr er vestra í bréfi frá c. 1350 (Dipl. Isl. II Nr. 526); [4]) [sl. 264; [5]) [þeirra jtaka 252.

Mille straums og oss og setbergs. ad sa lækr rædur sem fellur epter beinagrof ur selstada grof oc suo ofann j setbergsa.

Mille straums og oss ad þar er sionhending ur kattarhamre fyrer ofann nattmalzhæder. oc j uppsprettu þa er lækur fellur ur[1]) firir utann Jllugahāf[2]) oc suo firir utann Nonhol. oc rædur sa lækur þadann ofann j sio.

[3])Þesse landamerkie eru mille Leitis og Billduhuols. [ad Billduhuolz[4]) lækur rædur ofan ur midmundaborg alltt þar til er sionhending er mitt ur læknum j flatsteina[5]). er huer stendur ofan a audrum. oc suo ur steinunum j hinn litla læk. oc rædur hann þa til þess er hann fellur j Billduhuolzlæk. Enn hann rædur þa ofan j sia.

Mille Leites oc Borga. ad kroklækur rædur nedan ur sio. oc upp j Valabiaurg[6]) eda Vætuhamar[7]) þuiat hann er huerttueggia kalladur enn þadan sionhending sudur epter fialli. þar sem þad er hæst sudur j diska oc þadan sionhending j saudtiaurnn. Rædur þa lækur sa er fellur ur gautu vautnum. oc þa sudur j Grænadẏ.

---

298. 18. Februar 1380. á Ytri Bægisá.

Sigurðr lögmaðr Guðmundarson úrskurðar löglegar gjafir Ásgríms prests Guðbjartssonar til sona hans Guðbjarts og Erlends.

ÍBféł. 67. 4to bl. 40b—41 með hendi séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum; sbr. MSteph. 60. 4to bls. 10. Það er nokkur vafi á um árfærslu þessa bréfs og er ekki hægt að koma saman lögmannsárum Sigurðar og ríkisárum Hákonar konungs. Væri reiknað frá 1345 yrði 25. ríkisár Hákonar 1370, en þá er Sigurðr ekki lögmaðr. Væri samkvæmt Lögmanns og Flateyjarannál reiknað frá 1350 yrði ártal bréfsins 1375 og svo ætlar séra Eyjólfr á Völlum, en ekki var Sigurðr heldr lögmaðr þá, og auk þess miða norsk bréf ekki ríkisstjórn Hákonar við 1350, heldr venjulegast annaðhvort við 1345 eða 1355, og við hið síðastnefnda ártal miða þau bréf, sem bezt eru og áreiðanlegust. Sé miðað við 1355 verðr ártal bréfsins 1379

---

[1]) sl. 252; [2]) Jllhugahaff 252; [3]) það gæti verið, að það, sem eptir fer, ætti að vera sér; [4]) [sl. 252: [5]) flursteina 252; [6]) Vatnbiörg 252; [7]) Vatnhamra 252.

—80, en ekki er getið lögmensku Sigurðar þau ár, og þá er Þorsteinn Eyjólfsson lögmaðr norðan og vestan; ætti því þetta að koma heim, yrði Sigurðr að hafa verið þetta ár í stað Þorsteins. Um dagsetningu getr og verið vafi. Eptir bréfinu sjálfu getr það verið miðað við 5. Jan. 1380 (Simeon stylites), 18. Febr. 1380 (= Simon biskup, eius og hér er sett), 21. Apr. 1380 (Simon cum sociis) eða jafnvel 28. Okt. 1379 (Simeon & Judas = Tveggja postulamessa).

[Utskript] af orskurdi Sigurdar lögmanns Gudmundssonar uppa giöf sira Asgrims Gudbiartssonar.

Øllum monnum sem þetta bref sia edr heyra sendir Sigurdr Gudmundsson logmann nordan ok vestan æ Islandi kvediu guds ok sina. kunnigt giorandi at æ xx. ok v[a]. æri rikis vors nadigasta herra Hakonar med guds myskun Noregs konungs. iij. nattum fyrir Simons messu at ytri Bęgisæ. kom fyrir mik sira æsgrimr Gudbiartsson. synandi mer bref godra manna med skilvisum innsiglum. hver her eru med bundin þessu minu brefi. eptir þui þau votta um giafir ok avoxt sona hans Gudbiarts ok Erlends ok sakir þess mer var kunnigt ok morgum godum monnum odrum. at sæ var mestr hluti godsa sira æsgrims. er var aflafe hans. ok annars. at mer syndist þessi bref ok giord sira æsgrims skirlig ok skynsamlig. ok eptir riettum lands lögum giort. þui j guds nafni amen. sagda ek med fullum laga orskurdi þessa alla peningagiord ok giafir optnefnds sira æsgrims vid fyʀnefnda syni sina Gudbiart ok Erlend lögliga. eptir þui sem fyʀ greint bref vottar.

Ok til sanninda her um setta ek mitt innsigli fyrir þetta bref. giort j sögdum stad degi sidar en fyʀ segir.

---

299. 23. Marts 1380. i Möðruvöllum.

Arnór prestr Jónsson selr með samþykki klaustrsins á Möðruvöllum séra Arngeiri Jónssyni jörðina Áland í Þistilfirði, er hann áðr hafði selt klaustrinu, en klaustrið skilr nú rekana frá.

AM. Fasc. III, 10. Transskript á skinni frá 1385 götugt og illa til reika.

Inn dei nomine amen.
giordiz sua fellt kaup med sira arnore ionssyne ok arn-

geire presti ionssyne at sagdr arnor selldi med samþykki prior snorra ok annarra convenntu brædra modruualla klausturs nefndum arngeiri aland j þistilsfirde med þeim gognum ok giædum sem hann hafdi adr sellt modruualla klaustri at fra skild[um] ollum rekum þeim sem þui landi hafa fylgt nema sva mikit sem landleiganda ber til at hafa efter logum. gaf þat fyrir adr nefnda jord halft þridia kugillde ok ij hundrad j flytianda eyre. skilldi hann taka abyrgd a sagdri iordu a næstum fardogum. ok þau iiij kugillde sem þar fylgia j skulld sina af stadnum. var þat skilit til brigda vm adr nefnt kauph ef herra jon biskup villdi æigi samþykia. giordiz þetta áá modruuollum j horgardal friadagin j helgu viku þa ær lidit var fra hægad burd vars herra ieshu christi þushundh þriuhundrut ok attatiger ara þessum vattum hia verandum. sira asgrime gudbiardz sẏne hakone diakna anndressyne þorkeli olafssẏne hverer sínn jnsigle settu firir þetta bref med kapitula jnsigli klaustursins. gort j sogdum stad degi ok are.

---

300. 3. April 1380. á Holum i Blöndudal.

Kaupmálabréf Þórðar Bessasonar og Járngerðar Gilsdóttur.

Biskupsskjalasafn Íslands Holens. Fasc. II, 1. frumbréfið á skinni; öll innsigli dottin frá. AM. dipl. afskrr. Nr. 4061 «ex originali» með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. Þá var brot af þremr innsiglum fyrir bréfinu.

vm eyvindarstadi[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heẏra. senda þorlleifr berdorsson. jon biarnarson prestar. þordr asmundarson berdor þorleifsson grimur helgason bergr þorliozson þorkell magnusson leikmenn. q[uediu] g[uds] oc sina kunnikt gerande at ver uorum j hia nordr at stath [j] skagafirde fimtudaghin næsta eptir mariu messo fyrre. at besse branzson ok gilz finnzson keẏptu logligha hiuskaparkaupe medal barna sinna þordar oc jarngerdar. gaf fyrrnefndr besse þorde sẏne sinum heiman jord a eyuindarstodum fyrir niutighe hundratha med þeim

---

[1]) aptan á bréfinu.

jardar spott er fylkt hafde adr bollastodum. aullum skoghe j blondugili med vmmerkium er breckur heita firir ofan [þuergeil[2]) oc afʀiett er heita gudlaugstungur oc aunnur afriett j milli kuisla oc þar a ofuan tuttugu kugillde oc x. hundrut voru edr voruwirtt. sagde þratt nefndr besse þesse landamerke j medal branstada oc eyuindarstada markgardr sa er þar er stendr j medal en þadan ʀiettsyne vppæ midian hals. oc suo sudr j markdæle. en ór markdæle sudr a mitt þrælsfell en þesse j millum oc[3]) bollastada lækur sa er heiter holagils lækr. oc fellr ofuan j ʀuthagha oc framm j blondu. oc vpp or sunnan verdu holagile oc j þrælsfell þar sem þat er hæst. hier j mote gaf fyrr nefndr gils jarngerde dottur sinne jord er vnndir homrum heitir j ʀeẏkiadal med ollu[m] þeim gognum oc gædum sem þi lande hefir fylkt at fornu oc nẏiu fyrir fiogur hunndrut oc tuttugu oc þar a ofua[n] tuttugu kugillde. oc sextæn hundrut voru edr voruvird. ok til sannẏnda hier vm settum ver fyrr nefndir menn fyrir þetta bref vor jnsigle er gor[t] var j holum j blondudal jn profesto ambrosij episcopi et confessoris anno domini ꝏ°. ccc°. octogessimo.

---

301. 11. og 12. Juni 1380. á Helgastöðum og Grenjaðarstöðum.

Dómʀ sex presta útnefndr af séra Marteini Þjóðólfssyni um skuldaskipti séra Þorsteins Jónssonar á Grenjaðarstað og séra Bjarna Þorgrímssonar.

AM. Fasc. III, 13. Frumbréfið á skinni. Afskriptasafn AM. Nr. 10 (ekki góð).

malaferli sira þorsteins ok sira biarna[3]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda þorleifr bergþorsson asgrimr gudbiartzson þorkell æiriksson þorleifr hakonarson jon illhugason ok sigmundr gudmundarson prestar quediu guds ok sina. kunnikt geranndi ath þa er lidit var fra higath burd vórss herra. jesu christi þushundrat þriu hundrath ok attatiger ara. a. helgha stodum j reẏkiadal jn

---

[1]) [óljóst; kynni mega lesa: þyar geil; Jón Magnússon les þuer gril(!); [2]) sýnist standa ·j· í frumbr.(!); [3]) Aptan á með fornri hendi.

festo sancti barnabe apostoli vorum wer til nefnder af sira Martæini þiodulfssyne sem skipadr war domari af wórum výrduligbum herra ione biskupi yfer maalum sira þorsteins jonssonar. ok biarna þorgrimssonar. vm goodz greniadarstadar ath dæma huórt ͺôndottzstader vóro lôgligba frambodner af biarna til lýktingbar sira þorsteini edr æigi. Ok saker þess. ath olafr sueinsson kalladi sina eigbn sagbda jord medr akiæru vid sira biarna firer þa grein atb hann misti medr domi datzstade[1]) sem þraattnefndr biarnne bafdi honum fir gefuit. þui dæmdum wer þetta bod biarna. vlauglighbt ok ecki afl hafua. Jtem war dæmt j saughdum stad ok deghi eptir profui teknu af sira Marteini ath ôsk sigburdar dotter war æigi skýlldugh at luka sira þorstæini balft þridia kwgilldi ok æi leigbu af þeim ne af jordunne aa eyiulfstodum sem biarnne þottiz sira þorstæini lukt hafua. medr þui ath hun hafdi alldri sik vnder bundit lyktingb vidr hann. jtem beiddi sira Martæinn biarnna leggia vnder doom buat greniadarstadar kirkia mætti audlatz j sin goodz af þeim kugilldum sem hann Reiknadi j sinne medferd ok baud eid sinn atb hann atte ekki kugilldi skulldlaust en næittadi allt æins atb doomleggia sagda grein. Jtem beiddi þrattnefndr sira þorsteinn ok krafdi sira biarnna luka ser þau atian hundrath sem dæmd vóro af honum ok sua þau sem hann misti aa eyiulfsstodum ok ofrelsadi honum halld wpp aa framar mæir. en þar j mot baud biarnne ofritt virdingbar fee. bædi firer vadmal ok kugilldi ok þar med eýdijord sem langan tima bafdi vbygd verit er ath dyium hæiter en sira þorstæinn næittadi ath taka sua felld goodz firer kwgilldi kirkiunnar þviat fridara var till. en villdi þath taka firer sua mikit sem vadmaala skulld suare. epter mááte ok þui maatum wer epter frumlagi sira biarnna þorsteine till hænda j greniadarstadar goodz balft niunda bundrath j vadmalum. Refuil. tuaa stedia. kaunnu ok tindisk. tuau salser med tin. tuær bækr. vônd ok pallklædi ok sira biarnna skyllldughan ath færa ofuan till greniadarstadar ok afhenda sira þorsteini edr bans laugligbum vmbodsmanne. jtem krafdi sira martæinn optnefndan biarna þorgrimsson ath luka. allt aadr greint goodz greniadarstadar kirkiu. vnder varth máát huar til biarnne

[1]) = dálkstaði(?).

haud ecki framar en aadr segher. Ok til sannenda her vm settum wer waar jnnzsighli firer þetta bref gort a greniadarstødum a saugdu ari deghi sidar en fyʀ greiner.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, enn þau eru nú öll dottin frá.

---

302. 29. Juni 1380. á Holum.

Jón biskup skalli samþykkir prófentugjörning Jóns prests Bjarnarsonar og Oddbjargar abbadísar á Reynistað.

AM. Fasc. III, 15. Frumbréfið á skinni. Afskriptasafn AM. Nr. 337 (að eins upphaf); AM, 280. 4to (afskr. frá 17. öld).

Broder jon med gudzs nad biskup æ holum sender ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra q[vediu] g[uds] ok sina kunnikt gerande. ath vær gefum gott orlof till med þessu voru brefue at fru othbiorgh med gudzs nad abbadis ath stad take jon prest biarnarson ok systur hans a profuentu till stadarins med so micklu gooze at stadrinn se skadlauss af ok þi samþyckium ver allt þat lauglikt kaup sem fru abbadis ok sira jon adrnefndr hafua formerat milli sin vm adrgreinda profuentu med skynsamra manna raade þeirra sem j hia þeim eru. ok till sannynda her vm settum uær uort innsigle firir þetta bref skrifuat a hoolum. in festo martirum petri et pauli anno domini ᗰ⁰ ccc⁰ lxxx.

Innsigli Jóns biskups er fyrir bréfinu og er heilt að kalla.

---

303. 9. Juli 1380. i Viðey.

Valgarðr Loptsson selr Páli ábóta í Viðey jörð að Synstu-Vallá á Kjalarnesi fyrir tuttugu hundruð, en ábóti játar að kenna syni hans um sex ár.

AM. 238. 4to bl. 10, Bessastaðabók skr. c. 1570; AM. 65. 8vo bls. 53—54 (kver Bergsteins í Skildinganesi, skr. á 17. öld). Sbr. F. Joh. Hist. Eccl. Isl. IV, 85. Sbr. enn fremr bréf frá 5. Maí 1377 (Nr. 263 hér að framan).

Bref vm sýnztv vallæ.

Jn nomine domini amen.

Var þetta kavp herra pals med gvdz nad abota j videý oc conventvbrædra þess sama klavstvrs af eine alfv oc vallgardz loptzsonar af annari halfv. at vallgardvr gefvr greindo klavstri jord ath sýnztv valla æ kialarnesi firir xx^c. med ollvm þeim gognnvm oc giædvm sem hann hefvr framazt eigandi at

vordit. Hier j moti jatar herra aboti syni nefndz vallgardz er biornn heiter kost oc kiendzlv vm vj ar svo sem gvd vill framazt vnna honvm at hann fai nvmid. innann greindz tima. kann oc svo til at bera edr falla at pilltvrinn anndizt fyrr enn greind[vr] time sie lidin. edvr einhverer þeir hlvter kvnni at berazt med honvm at hann megi eigi firir laga saker fram vigiazt skal herra abotin leysa til sin þann partt jardarinnar sem epter stendur. ath eigi hefur fallit j forgiftt pilltzins vpp a riettann reikninsskap at iiij^c falli firir hann a hvoriv ari. voro þesser kavpvottar hallvr magnvsson. olafvr gvnnlavgsson. hallvr halfdanarson. Og til sanninda hier vm setti herra aboti sitt innsigle med kapitvlari innsigle oc vallgardvr sitt innsigle oc fyrnefnder kavpavottar sin innsigle firir þetta bref skrifad j videy manvdag næsta epter transitvm sancti martini episcopi anno gratie m. ccc. lxxx. ar. a xxv ari rikis vird[v]-ligs herra hakonar med gvdz nad noreges oc svia rikis kongs.

---

304. [1380].

MÁLDAGI Ljósavatnskirkju í Ljósavatnsskarði í Þingeyjarþingi, þá er Logi var þar.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 51 «ex pagina pergamena fra Sr. Olafi Stefanssyni. accuratissime». Þetta skinnblað séra Ólafs í Vallanesi var transskript eða öllu heldr óstaðfest afskript fjögra presta frá 19. Apríl 1530. Rithátturinn er að því leyti einkennilegr, að alstaðar er haft tvöfalt a (æ). Ártal máldagans mun vera vilt og muna um heila öld, svo að hér mun eiga að standa 1380 í staðinn fyrir 1480 (sbr. máldagann 1390). Logi prestr, sá sem hér er nefndr, mun og ranglega vera kallaðr Jónsson, því að það mun vera séra Logi Stígsson, sonr Stígs á Ljósavatni, sem nefndr er í Auðunarmáldagabók. Jón Espólín kallar séra Loga Styrsson, en það er villa, sem tekin er eptir miðr áreiðanlegum bréfaafskriptum. Þó gæti Logi Jónsson verið hér rétt ef maðr hugsaði sér að hann væri bróðir Stígs á Ljósavatni og Stígr hefði verið dáinn; hefði þá Logi prestr Stígsson heitið í höfuðið á honum.

Anno domini m^o. kuædringentisimo lxxx^o[1]) Reiknæliist so goz oc jtok liosævætz bæde kirkiunnær oc bæiarinz þæ loge jonsson[2]) wær. xv[3]). kugillde. hundrædz hross oc hundræd[4]) voru til forkirkiu giordær. j heimæ lande. xxx^c[5]). gierde firi

[1]) «Lxxx est, non Lxxxx. ne postea dubitem» (AM,); [2]) þannig; ætti líklega að vera Stígsson; [3]) eins í Pétrsmáld,; [4]) fiogur hundrud, stendr í Pétrsmáldaga, er því þessi eldri úr því kirkjan á hér minna; [5]) «sidarsta x. er oskirt. kynne vera xxv^c» (AM.); eptir Pétrsmáldaga á hér að standa xxx.

sunnænn dyupæ oc lænd æd fliote vt æd gærde er liggur vr bvg æ diupæ med gotu fræ efstæ felle oc æustur j fliot hælf þridiu ey j fliote med hrvthægæ. Rædur diupæ oc liosævætn oc geitæ firi vtænn vppæ fiæll til vppsprettu æuxaræ ællt j fliot æ æuxaræ steckiar stodu oc torfsting sem þærf til steckiar med. um merkium rædur gærdur mille liosævætnz oc æuxaræ sem geingur j lændsudur j æuxaræ enn vpp j blæmel firi ofænn fornmanna leide riettsynis vr þeim mel sudur j æuxaræ æ liosævætn j æuxaræ jordu kolskog j ærndysæstædæ jordu xviij. hrossæ gæungur vmm iiij mænæde oc beit firi nordænn reidgæutur sem liggiæ æustur j fliot fræ felle firir suo mærgt gielldfie fræ krossmessu æ hæust til crossmesso æ vor sem bonde æ liosævætne vill þængæd lætæ þær firir æ fell j liosævætnz jordu xij fetæ torfskurd sem bonde siælfur þær til vijsar ef hann hefur greindæ gielldfiær beit Mænædar teig j finnstædæ jordu vtænn æf tiorn oc þær vpp fræ oc æstædu firi æustænn tiorninæ Teigur j krossjordu med vmmerkium æd læk þeim er fellur i firi sunnænn sæurridu[1])gierde. oc ofænn j merke syke oc rædur syke sudur j dyupæ enn snid gotur firi ofænn mæriu topter enn firi sunnænn steirnn j fiælle so riettsyne ofænn j væd þæd er ridid er vt fræ torfhollte yfer diupæ. j liosævætne veidur iij dægur j huorre viku firi huors mænns lænde oc fære vr ef liosvetningar komæ. Holmæ oc hreidur elft j liosævætne skipstodu oc næust j vætzendæ lænde hælfz mænædar teig j eystre tiærnæ jordu skælægierd oc skipstodu j vijkum vid svijninn[2]) gielldfiær rekstur j nættfæræ vijkur vmm sumær skogar hôgg j barnafellz skoge ærliga enn vid æd þui skæpe þæ skog þrŷtur. gæf þæd jtæk æsbiorn geirsson eigænde bærnæ fellz j testæmentisgiof. vær bærnæfell golldid j vigzbætur xiiij[3]). hundrud æsbirne æf ælfu þorgilz gudmundssonar fylgier heimæ lænde krogsdælur fræ gælltar grof fram æd kidægile. Reki æ fliotz sænde er þar samanridid setbergzklettur og skrydnæfell þar vestur [fræ][4]) skæmmæ reki ij$_c$. fædmæ tuiræd[5]). þæ liosvetningæ reke vestur æd fliotzose motz vid þuerærmenn.

[1]) hér hafði séra Ólafr lesið samtidu, en Árni les sem hér stendr; [2]) hér las séra Ólafr suirann. Arni les sem hér stendr; [3]) «fyrst hefur vered skrifad xiij. sidan bætt vid j. so nu steudur. xiijj. þo er allt med sama bleke og allt falslaust, sem synest» (AM.); [4]) «addendum ni fallor fraa» (AM.); [5]) = tíræð.

305. **16. December 1380.** **að Reynistað.**

Próventu samningr Jóns prests Bjarnarsonar fyrir sig og Guðrúnu systr sína við Oddbjörgu abbadís á Reynistað.

AM. Fasc. III, 14. Frumbréfið sköllótt nokkuð. Afskr. meðal klaustraskjala Árna; AM. 280 4to bls. 8—9 (afskr. frá 17. öld). Hið nýa hald sem hér er nefut, er ekki alveg víst hvað er, en getr verið Maríumessa á Jólaföstu, sem lögtekin var á alþingi 1364, og er hún þá nýust lögtekin hátíð á Íslandi, þegar hér er komið. Þetta bréf skírskotar að lyktum til leyfisbréfs Jóns biskups frá 29. Júní s. á. (Nr. 302 hér að framan) og segir að það sé meðbundið þessu bréfi. Er á því auðséð að bréf biskups er gert fyrri en þetta; í því stendr og að kaupið sé «formerat» þ. e. ráðið, en ekki bréfað. Ef það hefði þá verið bréfað, mundi hafa staðið í bréfi biskups «sem bréf þar um gert vottar». Eg hef rannsakað mjög nákvæmlega um dagsetning þessa bréfs, og ekki fundið annað líklegra en það, sem farið er eptir.

R[eynistaðar]kl[austrsbréf].[1])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda asgrimr gudbiartzson jon biarnarson biorgolfr illugason prestar bryniolfr biarnarson eirikr þorleifsson ok magnus grimsson leikmenn. Q[vediu] G[uds] ok sina kunnigt gerande at þa er lidit var fra hegatburd vars herra ieshu christi ꝏ. ccc. ok lxxx ara drottins dag nærsta epter octaua ins nyia halldz at stad j reýnisneýsi[2]) voro vær jhia sám ok heyrdum æ at sua fellt kaup stadfestiz med handa banndi med frv othbieýrgu abbadisi ok sira joni biarnarsyni at hun tok hann med godra manna radi ok samþycki allra sinna conuentu sýstra til æfuinligrar profentu ok systur hans gudrunu a stadinn j r[e]ynisnesi med suo felldo at sagdr sira jon gaf j profentu med þeim vij. ok xx. kugilldi. fimm hundrut j hrossum ok atian hundroth i heyium kosti vidom [buss bahlutum[3]) ok þarfligo godzi [virdu til voru. En[4]) her j mot skillde hann hafa dagligan kost sem radz madr ok sæmeligztu menn a stadnum ok þionuztu sem honum uel þarfaz. Jtem arliga til klæda ser viij alner iarngrátt.

---

[1]) Skammstafað aptan á bréfinu; [2]) þannig, skbr.; [3]) þannig, skbr. [4]) [að miklu leyti molnað út í skbr., tekið eptir afskr. Árna.

xij. alner huitt vadmal ok xij. alner lereptz. Jtem skal hann gefa mega j hueria maltid olmosu einum fatækum manni af stadarins kosti. En adr nefndri gudrunu systur hans var skilinn kostr suo at hun mætti vel uera vid. ok. viij. alner vadmals arliga til klæda henni. ok at suo geruu vorv vær til nefnder af sira þorleifi hergþorssyni radz manni stadarins ok þratt nefndom sira joni at meta þetta kaup sem laug uatta at geraz a ok þui at skodudu serhverio j sögdv efni matu vær ok dæmdum adr greint profentukaup eigi arfsuik vid erfingia sira jons sakir fiaruaxtar ok skadlaust vid klaustrid. Ok til sanninda her um settum ver adr nefndir menn var jnnsigli med kapitula jnnsigli klostrsins at stad ok sira þorleifs firi þetta href hvert er hundit er vid orlofs href vors virduligs herra jons biskups ok gort var j sǫgdum stad degi ok ari.

Bréfið er nú ekki áfast orlofsbréfi Jóns biskups. Átta innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

---

306. 18. Februar 1381. i Niðarósi.

Testamentisbréf Ögmundar kanoka Ólafssonar í Niðarósi, þar sem hann gefr ýmsar gjafir og þar á meðal Oddgeiri biskupi í Skálholti.

AM. orig. dipl. Norv. Fasc. XI, 8, transskriptum frá 1. Marts 1382. Dipl. Norv. II, Nr. 468. Hér er einungis tekið ágrip að svo miklu leyti, sem það snertir þetta safn. Oddgeir biskup dó 15. Aug. 1381.

Jn nomine sancte et indiuidue trinitatis patris et filii et spiritus sancti amen.

Ego Ogmundus Olaui canonicus Nidrosiensis . . . .

Jtem gefer ek herra Odgæire hiskupe j Skalaholte æit fingergul sæm biskupen j Biorguin hafde ader gefet meer. ok æina skurn lokada ok gylta . . . . .

Jtem gefer ek Hodhusæghls kirkiu til æuærdlega eighu ij volumina af brefuerom. sæm herra Odgæir gaf mik ok æin saltara. . . . . . .

Scriptum Nidrosie xviij die mensis Februarij hora noctis quasi tercia sub anno domini m°. ccc°. lxxx°. primo.

---

307. **21. Februar 1381.** **i Laufási.**

HALDÓR bóndi Jónsson selr Þorgilsi bónda Pétrssyni jörðina Vík í Flateyjardal fyrir lausafé.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5598, «Ex originali», með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. «Brefed er ä pergament. Jnnsiglenn sem vered hafa sex eru oll j burt, enn epter eru lauser þveingerner». Hákon konungr Magnússon dó 1380 á tímabilinu frá 10. Júní til fyrstu viku Oktobers, en lát hans hefir ekki frézt til Íslands fyrri en með vorskipum 1381.

Jn dei nomine amen.

Var þetta kaup þeirra halldors bonda jonssonar ok þorgils bonda peturssonar. at adr nefndr halldor seldi þorgilsi jordina j vik j flateyardal med ollum þeim gognum ok gedum sem optnefndr halldor vard eigandi at bedi til fiallz ok siofar ok þar j millum. firir vij asaudar kugillde. vij kyr. vj gelldfiar kugilldi eingi anefnd ok eitt at auk vndir halldori. lukaz vt a þremr arum þui mest er vill. leiga. xij. alnum kuikum huert [kugildi] sem ei er lukt. skal halldor abyrgiaz laugriptingar a sagdri jordu. en þorgils hallda til laga. lystu adrnefndir menn halldor ok þorgils greindu kaupi i laufasi næsta dag firir cathedracionem sancti petri at hiaverauda sira þorleifi bergþors[syni] ok þorlaki olafssyni prestum. brandi þorleifssyni ok eilifi erikssyni leikmonnum. hverir sin insigli med jnsiglum adr greindra manna haldors ok þorgils settu firir þetta bref gortt i saugdum stad laufasi a tuttugta ari ok sietta rikis virduligs herra herra hakonar med guds nad noregs kongs.

308. **13. December 1381.** **i Bólstaðarhlið.**

MARTEINN prestr Bessason selr Haldóri presti Loptssyni part af jörðinni Hlíð (Bólstaðarhlíð) til fullrar eignar með tilgreindum landamerkjum.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 3923 «Ex originali. Brefed er ä kalfskinn, Synest ad hafa vered fyrer fiogur Jnnsigle, Er eckert af þeim epter, nema eirn þveingstufur». Er með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna, og hafa verið dottnir skallar á frumbréfið.

Þath gerir ek Martæinn prestr berssason godum monnum kunnight ath ek hefuir fæinghit sira halldore loptzsyni til fullrar æighnar jardar part nedan af hlidar iordu med suo felldum vmmerkium. fra skridugili. er rædur medal æsisstada ok hlidar

ok sudr til skerpess austr ath skytnadals botnum ok vestr ath . . . . skal þetta hans obrigdiligh æighn ok mer sua fellda peningha firir l. . . . . . . ll ok þa hann vill ok honnm þikir sier hænta. sua æi sidr holma þa sem h . . . . ss fram af sogdum parti[1]) ok yfir ath midkuisl. ok til sannýnda her vm se[tta e]g mitt innsighli firir þetta bref gorth i bolstadarhlid in festo lucie virginis anno domini ꝏ°. ccc°. lxxx°. j°.

Ok sakir þerss at wer ifuar nicholasson þorstæinu berghsson ok þoruardr gudmundarson vorum i bia þeirra handlaghi her vm. settum wer war innzsigli firir þetta bref til fullz vitnisburdar.

309. 1382.

Eydala máldagi.

AM. dipl. afskrr. Nr. 4425, ágrip með hendi Arna Magnússonar úr Eydalamáldögum 1382, 1388, 1475, 1538. «Heydala kyrkiu (austur) maldaga utskrifter synde mier Hoskulldur Halldorsson Eirikssonar. var þetta þar i bland: ein de anno 1382, onnur de anno 1388, þridia de anno 1475, fiorda de anno 1538. Eg liet þær ei uppskrifa, helldur alleinasta excerperadi nockud þar ur[2]). Eg hefi sidan skrifad Sr Arna Alfssyne til um þesse bref, og seiger hann ad eckert þar af sie nu vid Eydala kirkiu, og hverki fader Hoskulldar Sr Halldor, nie broder hans Kort vite hid minnsta til þeirra ad seigia. Ræd eg þaraf ad þaug i Hoskulldar geymslu muni interciderad hafa. þvi þad er vist ad eg þaug hia honum sä».

Ur Heydala kirkiu maldaga de anno 1382.

xij. hundrat i metfie oc se metit til fullra aura. enn ei fellt til frids ne vöru.

v. bækur i hvitum skinnum oc ein messubok oskinnud.

310. 22. Juli 1382. i Hvalfirði.

Einar Eiríksson fær Gunnsteini ábóta og klaustrinu á Þingeyrum jörðina að Akri á Kólkumýrum til fullrar eignar og kvittar fyrir andvirði hennar.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 455 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.) «Jnnsigled er burtu» (AM.). Lýst stafagerð frumbréfsins á innlögðum miða. Afskript af bréfinu er og í AM. 280, 4to bls. 173.

[1]) pti, hdr.; [2]) «þetta hafa vel eige vered annad enn registur yfir femune kirkiunnar his annis, og er svo skadenn eigi stor. Slik registra hafa vid fleire kirkiur skrifud vered ä sanrblöd kirkna messuboka».

akurs bref.

Þat gerir ek. einar eiriksson. godum monnum kunnikt þetta bref siaanndum edr heyranndum. ath ek hefuer fæingit til fullrar æignar. herra. Gunsteini. abota. ok stadnum æ þingheyrum. jordina. ath akri æ kolkumyrum ok hann hefuer. mer þar. sua marga peninngha firer lukt sem mer vel neghier. Ok til sanynda her vm setta ek firer þetta bref mitt jnsigli gortt j hualfirdi in festo Marie magdalene er lidit var fra hegat burd vars. herra jehsu christi þushunddrad þriu hundrad. attathigher. ok tuo ær.

311. 27. Oktober[1]) 1382. i Björgvin.

Réttarbót Ólafs konungs Hákonarsonar um toll Íslandsfara.

AM. 330. Fol. á pappír c. 1600 og eptir því handriti er réttarbótin prentuð í NgL. III, 215—16, og er sami texti prentaðr hér, því að hann er einna beztr allra af þessari réttarbót, og er hún þó til í fjölda afskripta; eg veit af hér um bil sjötíu, en þó er eingin af þeim eldri en frá 16. öld, og er mjög brjálað mál á þeim flestum og sumar alveg komnar upp í þeirra tíðar dönsku

Olaffuer med gudtz naade Norgis Dana och Gotta konunger sennder aullum Jslandsforum theim sem nu ero komnir thiil Bergenn eder och fremdellis komma kunne heddann aff quediu guds och sina.

Ombodtzmannd vor her i Bergenn kieride for os och raade vort att ymissir mendt her aff eder giere oss och kronenu vore i Norge storann skade och affdrot i thui att their villia eigi luka seckia giald aff sinu godtz thui som their hingat thiill Norgis føre. nu hoffum ver that vmspurt och med vorum godum monnom huat thar haffuer verit rettat vm att fornu och aff thui att raadt vort. och ver hoffum that sua funnit i gamlli skipann forfedre vars hins kieraste herra Magnus konungs och aff huariu hundrade fisk skullu their lucka kronenu sex fiska och huariu brennesteinns thunnu sua myckit som packa vanndmolls och aff huerium aski lyssi thuo stryckir ennd aff aull[u] adru i hueriu huert som er som aff packa vandmols och aff iam recknung och aura thall. Och tho att noker mend som seneinder(!) eru adernennda Jslandtzforum

[1]) eða 30. April 1383.

haffua that fraa krunnine om noker sua er vlaugliga vnndann dreger imodt theire skipann som aderneundar forfader vor herra Magnus konunger med sambtyke sinna goda manna tha giorde sua och emodt theire stadfestu sem var hinn kieraste [fader] goda amini[n]gar herra Hakonn med gudtz naade Noregs konunger thar om giorde med sino breffue hueriu thetta vort bref er med fest tha villiom ver med eingo mote thuilikum vnndann dragt fraa kronnena tholla edder liida latha. Och thui haffuom ver och raad vort thessar goder menndt sem effter neffnnist, herra Jacob med gudtz naade byskop i Bergenn och drotsetta vor herra Ogmunder Finndsonn frennde vaar herra Sygurdar Hafftorssonn, profastenn att Apostole kirckiu i Bergen herra Vinaldinn Henriczson, fehyrde vaar i Berguin Erlindar Philipson, fæhyrde vaa[r] i Thrundhiem Otte Reiner, fæhyrde vaa[r] i Thunsberg Goutte Erikson, syslemader vaar aa Heiligalannde Petter Nicklauson, laugmand vaa[r] ij Bergenn Jonn Aslackssenn och fleire vaare gode mendt som hia oss varu aderneunda skipann som førfader vaar offtteneunder tha gierde med sinum goda raade och sinna goda manna sambthycke och aderneunder fader vaar stadfest haffuer som førseger stadfest och sambtyckt ij sua maathe som ader er sagt. Och villiom ver att thar se einngu men vnndann skylder huarcke sueinne heller styremader fattuker eder riicker neima huar lucka seckia giald vort effther thui som nu er sagdt saa frembt som huar om seg vill [ei] suare oss fulla brefuabrot och lucka tha seckia giald att sidar se[1]) saker thes att ver vittum einge skynsemd ther thiil att sueine aderneundum Jslandtzforum skulu oss eigi sua uell vort seckia giald lucka som adra their besta mendt i rigeno sem thiill Jslanndtz siglle eder siglla latha. och thui biodum ver laugmanne vaarum i Bergenn effter aderneunda skipann och thessa vara sambtyckt och stadfestu at døima e neer och sua offta sem ombodtzmennd voru kunna oss thiill kreffuia. Villa ver och att thessa skipann skullu stadug vera einnkanneleiga thiill thess er gudt giffuer oss thiill vaara lougligra alra att komma. Enn synist oss och raade varu annan skipann skynnsammer vera, tha stannde that thiill voruu naade och effter godra manna raade. Var thetta breff giort i Berg-enn vnnder vaaru och vaaro godra manna innsigllum och raade aa thuegga apostle messu afftan aa odru aare rickis vaars Norgis.

[1]) aa(l) hdrr.

312. **30. December 1382. á Holum.**

Jón Árnason gefr Haldóri presti [Loptssyni] hálfa jörðina Kristnes í Eyjafirði.

AM. Fasc. IV, 2. Frumbréfið á skinni með norsku handarlagi.

Hallt Kristnes i Eyafirde giefed[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heýra sendum wer þorgýls bauduarsson æirikr þorfinnzson æinar þoruardzson prestar. asgrimr snorrason. gisl gislason. sturlla bauduarsson læikmenn q[vediu]. G[uds] ok sina kunnigtt geranndi ath þar vorum wer j hia ok heyrdum aa i hræidustofunni. æ hoolum. setta dag iola þa er lidit war fra hingat burd wars herra jesv christi þushundrut þriuhundrut attatigher ok tuau ær ath jon arnason gaf sira halldori medr handabandi jordina halfua j kristnesi j eýiafirdi till fullrar æighnar hinn ytra hluta med ollum þeim gognum ok giædum sem sagdri jordu fylgia ok hann ward fremz æighandi ath ok saugdum jardar helminghi til hæýrer medr torfskurdi sem nægher j ôngulsstada jord ok selfaur i kuigendis dal. asaud kwm ok rossum. Sua æi sidr gaf jon. sira halldori þann mæla sem hann hafdi á laght þorualldz luta j sagdri jordu. ath hann skilldi fyrstr kaupa ath jofnu. lýsandi þui ok æi sidr ath iafnadar máli stædi áá sagdri jordu millum þeirra þorualldz ogmundar sonar huar sem faul veri. sagdi ok þrattnefndr jon ath sira halldoR. fæinghi sagda iord medr onghu kaupi af honum. skilldi mæli þorualldz fara efter loghum. Ok til sanninda her vm settum wer. war innzsighli firer þetta bref. gort i saugdum stad deghi ok áári sem fyrr segher.

Fyrir bréfinu hafa verið sex innsigli, en þrjú af þeim eru dottin frá, en þrjú eru fyrir, þó bráknð: Séra Eiríks, séra Einars Þorvarðssonar og Gísls bónda Gíslasonar; á signeti hans stendr: si(gillum) Gilsi Gisl . . .; hefir hann því að réttu heitið Gils.

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

313. 3. Marts 1383. að Staðarfelli.
30. Oktober 1385. í Hjarðarholti

Örnólfr bóndi Jónsson selr með samþykki Herdísar konu sinnar Guttormi syni sínum hálfa jörðina Staðarfell á Meðalfellsströnd með öllum gögnum og gæðum.

AM. Fasc. IV, 1. Frumbréfið á skinni komið frá séra Þórði á Staðastað, en hann fékk það frá Borg. AM. dipl. afskr. Nr. 1510 (eptir frumbréfinu).

Kaupbref firir stadarfelle a medalfellzstraund ok kirkiun[n]ar gossi. 1381[1]).

Jn nomine dei amen.

Var þetta kaup þeirra aurnolfs bonda jonssonar ok gvthorms sonar hans. ath Gvtthormr kaupir alla halfa jord stadar fell ath aurnnolfi fedr sinum medr vpplagi ok samþykt herdisar husfru hans medr ollum þeim goognum ok gædvm sem jordinni hefer fylgt at fornv ok nyio ok hann vard fremzt eigandi ath til allra halfra vmmerkia þeirra sem adrer eigo ath mót honum medr halfri selusæidi firir hello. firer sextighi hundrada medr þessvm fridleika. xxx. kugillda ok þriatigi hundrada wærv edr wærv wirdz eyriss. ok lykia wt at tuæimr áárum. sagdi fyr nefndr avrnolfr til suo felldra jtaka. ath stadarfell ætti alla selwæidi firer skogvm. alla holma skær ok selusæidi firer ara stavdvm wt ath klifi. ok allann flekkodal med afrétt sem watnfall deila nordr æ fiavll ok ath fornu hefer fylgt. greindi þratt nefndr aurnolfr þessi landa merki milli stadar fellz ok skoga. Réttsýni af siauar baukkum firer wtan skoga holm ok vpp aa merki hrys vtan werd ok þadan annat Réttsyni wpp æ hrafs haug. af hrafs haug sionhennding upp æ wifils topter af wifils toptum ok wpp j moshola waurdo. En j millum ara stada ok stadar fellz skal Rada gardr sáá er vpp geingr or sabinv wik ok vpp j áá. skal flekkv dals aa Rada firer ofan sem jord geingr ath. en milli hallzstada ok stadarfellz eignar j flekkodal. skal Rada lækr firir ofan hól er ofan fellr or leyningvm vpp æ fiall ok fram j áá. skal opt nefndr aurnolfr svara ollum laga Riptingum

[1]) Fyrirsögnin er aptan á með yngri hendi. Ártalið er hér vilt, því að ríkistíð Ólafs konungs Hákonarsonar er talin frá 29. Júlí 1381 (sbr. Dipl. Norv. I, 2, xxxi).

aa adr nefndri jordv stadarfelli. en Gvthormr hallda til laga. for þetta kaup fram vnder stadarfelli jn translacione iohannis holensis episcopi. a odrv ári ʀikiss wirdvlighs heʀa herra olafs medr guds naad noregs dana gota kongs. þessum vattum hiaverondvm narfva sveinssyni erlingi teitzsyni joni biarnarsyni joni þorgilssyni joni ʀunollssyni ok joni snorrasyni. settu þessir greindir menn sin jnsigli firer þetta bref skrifuat j hiardarhollti jn profesto quintini martiris. tæimr áárum sidar en fyʀ seghir.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau er nú öll dottin frá nema Jóns Runólfssonar, sem er að mestu heilt.

---

314. 5. April 1383. í Vatnsfirði.

Testamentisbréf Einars Eiríkssonar í Vatnsfirði í transskripti tveggja presta og tveggja leikmanna.

Landsbókasafn Fasc. XXIX, 3, frumritið á skinni; innsiglin eru glötuð, en 1. og 4. innsiglisþvengrinn eru eptir. AM. Dipl. afskrr. Nr. 891 «ex transscripto Vatzfiordensi accuratssime» (AM.) «4 innsigle hafa fyrer brefenu vered, sem nu eru oll i burtu» (AM.) «þetta bref er ritad med krokottum osettum bokstofum hvar ut ur eru angar og strik a ymsar sidur. Er skriften lik norskri hond ecke vel settre» (AM.); afskriptir af bréfinu eru hér og hvar, svo sem ein í IBfél. 69. 4to með hendi Hallgríms djákna. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 130—32. Dagsetning transkriptsins er undarleg og getr ekki staðist nema eitthvað sé misskrifað í sjálfu frumritinu. Einar í Vatnsfirði deyr IV. kal. Aprilis, sem er sá 29. Marts; segir Flateyjarannáll og Gottskálksannáll, að það hafi verið 1383, og væri það árið eptir að þetta bréf er útgefið, ef hér væri alt rétt, en Lögmannsannáll segir að það hafi verið 1382, og ætti það að koma heim við bréfið, en gerir það ekki. Fimtudagrinn næstr eptir páskaviku, er sá 17. Apríl þetta ár (1382), því að páskavika er sú vika, sem gengr inn með páskadegi, en ekki vikan fyrir páskana (dymbilvika) og þá segjast transscriptores fyrst hafa séð bréfið, en í enda þess segjast þeir transskribera það og innsigla sunnudaginn næsta eptir Ambrosiusmessu, sem það ár ber uppá 6. Apríl og er þar að auki páskadagr, og eptir því ættu þeir að hafa afskrifað það og innsiglað 11 dögum áðr en þeir sáu það. Nú er þess ekki getandi, að prestar þessir hafi haldið svo rangt páska, að það munaði hálfum mánuði, en til þess að dagsetning bréfsins gæti staðizt þá þurfa páskar einmitt að hafa verið tveim vikum fyr en þeir voru 1382. Nú vill einmitt svo til, að páskar eru árið eptir hálfum mánuði fyrr en þeir voru 1382, þ. e. 22. Marts og fimtudagrinn næsti eptir páskaviku er þá 2. Apr., og sunnudagrinn eptir Ambrosiusmessu verðr það ár 5.

Apríl. Hefir því ártalið misskrifast í bréfinu ꝏ⁰ ccc⁰ lxxx⁰ ij⁰ fyrir ꝏ⁰. ccc⁰. lxxx⁰. iij⁰. og er því 1383 hið rètta dánarár Einars í Vatnsfirði. Hann mun auk þess koma við gjörning 22. Júlí 1382 (sjá Nr. 310 hér að framan).

Jn nomine domini amen.

gerum ver skeggi elldiarnsson. helghi einarsson prestar. þorualldr snartarson þoruardr gudmundarson leikmenn kunnikt. ath sub anno gracie. ꝏ⁰. ccc⁰. lxxx⁰. [i]ij⁰. j vatzfirde fimtadagin næsta epter phaska viku sam ver testamentum einars bonda eirikssonar godrar minningar med hans secreto jnsigle oc sidan ifer lasum sua uattanda ord efter ord sem her seiger.

Ek einaʀ eiʀiksson gerir sua fellt testamentum sem her seger. kiosandi likam minum legstad at kirkiu heilaghs olafs j vatzfirde. gefande þar til jord a hælshusum. ok j vagum. ꝏiþhusum. oc eyre halfua j miouafirdi ok þuilik hualgęde sem profaz at ek ok fader minn hafua att j' fliote. ok her til kalek gylldan er vegr tuær ꝏerkr. skal sa madr sem kirkiunnar goz helldr lata gefua her firer arliga a minn artidardagh. fatękum monnum hundrat j koste ok lata segia sælu messv firi minne sal. kirkiu heilags laurencij a grvnd gefr ek. fimm hundraht. hrafnagils kirkiu. ij. hundrat. til munkaþuerar. ij. hundrat. til holastadar. v. hundrat. til ʀeynissnesstadar. c. til þingeyra. ij. hundrat. til kirkiubæiarklaustrs. v. hundrat. til þyckabeiarklaustrs iij. hundrat. til helgafellz. c. til gufudals kirkiu. c. til stadarkirkiu j steingrimsfirdi. c. til skalholltz kirkiv tiv. hundrat. arness kirkiu. ij. hundrat. adaluikr kirkiu. sęttung j hualreka j hofn. til grvnna vikr kirkiu fiordungh j hualreka j hlöduuik. kirkiune at sniofiollum iij. hundrat. kirkiubols kirkiu j langadal. c. kirkiu j augre. c. kirkiu a eyre j seydisfirdi. c. kirkiu a eyre j skutilsfirdi. c. kirkiu a hole. c. kirkiu a stad j suganda firdi. c. kirkiu j holte j aðnundarfirdi tolftungh j reka j siglu uik. land a draungum ok tua hlute j ʀeka skal taka biornn son minn til eignar. ok skal hann feda þar firi einn ölmösu mann. mer skýlldan efinliga ok a þui goze odru sem ek hefer honum gefit. presti þeim er mik syngr til molldar gefr ek. ij. hundrat. prestum til salumessna. x. hundrat. skal sira eindriþe kópe taka þar [af]. ij. hundrat. fatækum monnum. v. hundrat j koste ok sie gefit j sio nattum fra andlate minu. fatækum frendum gefr ek xx. hundrat. skal

valgerdr nicholasdotter eiga þar af. v. hundrat. cecilia syster hennar. iij. hundrat. jngigerdr. ij. hundrat. ef brigith modir þeirra erbir mig eigi ella take þeir er meiʀ þurba af minum frendum.

Ok til sannynda her um settum ver fyʀ sagder menn vær jnsigle firer þetta vtskriptum er gior[t] var sunnvdaginn næsta post festum sancti ambrosij confessoris j sogdum stad ok ære.

---

315. 26. August 1383. i Björgvin.

Réttarbót Ólafs konungs Hákonarsonar um verzlun fátækra manna og toll Íslandsfara.

A.

AM. 102. 4to á pappír c. 1600 (= A); AM. 94. 4to á papp. c. 1600 (= B); AM. 330. Fol. á pappír c. 1600 (= C); AM. 80. 4to á pappír c. 1560 (= D); AM. 331. Fol. á pappír c. 1600 (= E); Stockh. Sk. R. 4, Nr. 14. Fol. (= F). Prentuð í NgL. III, 216—18.

Vm vngir mend sem i kaupferd vilia fara oc vm skips bygning oc seckiagiold[1]).

Olafuir med guds miskun Norrigis Dana oc Gottis konungr sendir ollum monum i Biorgiunar fæhyrdslu[2]) oc i ollum Norderlondum q[uediu] g[uds] oc sina.

[Wer oc[3]) alt rikis raad wort biscopar oc lendirmen[4]) riddara oc sueina, hafom þat well[5]) undirstadit at almugen her met ydr bæde leikir oc lærdir hafa þat hôgeliga kiært firi os oc kiæra þat[6]) en i dag at þær godir men sem vilia bolefni vppehalda her met ydr kunno ei hion oc vinnufolck[7]) faa sakar þes at flestir vngermen leggia sig till kaupfærda bædi imoti

---

[1]) Fyrirsögn vantar í C, D, E, F; [2]) b. v. C; [3]) [biodande C; [4]) lerdar menndt C; prelater E, F; sl. D; [5]) sl. C: [6]) sl. C; [7]) vnngfolck C.

lagom oc þæiri skipan oc brefuom er forfadir war[1]) Magnus konungr oc fadir[2]) hin kieraste herra Hakon konungr, gud þæira sal hafui, giorde met alla þæira[3]) rikis[4]) raade oc samtyckt. i sua mate. At engi madr skildi sigla i kaupfærdir er minna gotz aatte en til fimtan marka forngilda i kaupôyri, vttan huars mans borgan inlenskra edr vtlenskra. Oc en þa[5]) at[6]) af þessi skipan hefuir minne haldit værit, en sem [vel at burde[7]). þa viliom ver oc alt vort rikis raad at adernemde bref se fast oc staduga[8]) hedan af oc stadfestom ver þau i ollum sinum greinom oc articulis eptir þuj sem þau vatta sialf vm sik.

Oc vppaa þat at landit leggist ej meir j audn en nu er bædi os oc[9]) vorum godum monnum til skada oc helst[10]) þeim sem nogit got[11]) eiga, oc giarna vilia[12]) os til tionuste vera oc formuga ei af þuj at bæde vare jorder oc þæira[13]) leggist i audn oc leidangren verdr skiot [till enkis[14]) þa hafom ver oc vart rikis raad bæde biscopar, lendirmen[15]), riddara oc sueina, þessa skipann nu aagiort. at ingen man[16]) her met ydr, huarki i bô edr i herade, muga byggia nokur kaupskip[17]) nordr i landit at sigla eda oc til skatlanda vara, vten þæir men sem þæt formuga af þæira eigno gotze, oc vttan alla borgan vtlenskra oc[18]) indlenskra, eptir þuj sem þæir vilia sanna met [eidi sina[19]). nema huer sem þat gerir ville hafa firigiort skipeno, oc en ofuan a suara os. viij. ôrtogar oc. xiij. m[erkr]i brefuabrot. fuldkomliga fyrbiodande ollum vorum vmbodsmonnum fyrst [oc fræmst[20]) fehirde vorum i Biorgun oc sidan þar ollum vt i fra nokrom monnum lôyfui þar til giefua edr af nokrom manne tola edr stædia skip at byggia moti[21]) þesse var[22]) skipan[23]) sem fyr [er sagt[24]) vttan heldir biodom ver

---

[1]) herra, b. v. C; [2]) war, h. v. B, C; [3]) þæira, sl. C. [4]) riigesinns. C; [5]) tho, C; [6]) at, sl. C; [7]) [thiill bôre, C; [8]) stadugt, C; [9]) aullum, b. v. C; [10]) helder, C; [11]) godtz, C; Jorde godtz, E, F; [12]) vildu, C; [13]) anndra, C; [14]) [innginn, C; [15]) lerdar mendt, C; prelater, E, F; [16]) man, sl. B; [17]) koupskat, C; [18]) eder, C; [19]) sino, B; [sinn eidt, C; [20]) [sl. C; [21]) op fraa, C; [22]) vaare, C; [23]) och samhtyckt allara godra manna eder nokerer godrar mennd att fare i koupferder imotti theira skipann, b. v. C; och alla wore gode mendtz sampteck, b. v. E. F; [24]) [seiger, C.

ollum[1]) varum syslumonnum, her met yðr, i huerio[2]) stet sem huer er at fulfylia þessi var[3]) skipan oc vp[4]) at taka firi þeim sem her gera imoti.

Biodom ver logmonnum varom at leggia lagar orskurd a[5]) þa men sem syslumæn varir[6]) sôkia[7]) firi þæim, sem her mote giera.

Framdelis hafuom ver [þat fyristadit[8]) at ver takom þær storan skada af at þat gotz sem af Jsland[9]) kiæmir verdr fyr vpskipat en ver vart sæckiagiolld hafuom, edr oc adra þa[10]) luti sem os bôr þær af med lagom[11]) hafua. þui fyrbiodom ver ollum þæim mannum sem fehirde var veit[12]) nokor grunsæmd a nokot gotz vp at skipa edr i nokra[13]) mata sik þar [i luta[14]) fyr en ver hafuom vart sæckiagiald [adr oc[15]) annat som os bôr þar met lagom af at hafua. vttan huar sem dyrfist at gera mote þessari vare skipan suare sliku fyri sem þan man er vart gotz hefuir met valde tekit oc a ofuan suare os. viij. ôrtogar oc. xiij. marcher.

War þetta bref giort i þunsbergi met raade oc samtyckt þessara godra manna sem her nefnis: her[16]) Niclaus met guds naade erchibiscup i þrondheim. her Jon biscop i Oslo. her Jacop biscop vdj Bergen. her Olafuir biscop i Stafangri. her Sigurd biscop i Hammare. herra Ogmundr Findsoner. her Sigurd Hactorson[17]). Hakon Jonson. Otte Rômer[18]). Erlend Philipson. Gaute Erichson oc Alf Haraldson oc fleiri adra vara [godir mend[19]) aa miduikudagin nest eftir Bartolomeusmesso dag, aa þridiu aare rikis vars Norrigis vndir vare[20]) oc adrnemda vara[21]) manna af rikis raade vars[22]) indsiglum.

B.

IBfél. 215. 4to bl. 86—87 á pappír ritað á Íslandi um 1700.

1) ollum, sl. C; 2) hueri, C; 3) thissa waara, C; 4) vp, sl. C; 5) opaa C; 6) varir, sl. C; 7) settie, C; 8) [thetta stadfest: C; 9) Jslande, C; 10) þa, sl. C; 11) at, b. v. C; 12) haffuer, C; 13) nokro hannda, C; nogenn hannde. E, F; 14) [vnndann litta, C; 15) [heller, C; 16) herra, C; 17) hafftarsson, C; Hafftornssenn, D; Haffthordtzenn, E; Hafftorssen, F; 18) Reimer, C; Regmwnszenn, D; 19) [godra manna, C; 20) vuaro, C; 21) godra, C; 22) vaaru, C.

Riettarboot Olafs kongs vmm þionustufolk og skipagiörder.

Wier Olaf med Guds Myskun Noregs og Danmerkur kongur. heilsa øllum vorum kiærum vndersatum j Noreigi bædi leikum og lærdum.

Vited ad vort Elskulegt Rikessraad. Biskupar og Riddarar goder menn og Sveinar. hafa hardlega kiært fyrer oss. ad vorer vndersatar sem vppehallda gest og gangande børn og buskap. kunna ecke fa þionustudreinge ad bruka til sinnar naudþurftar sokum þess ad huør mann vill nu fara med kaupmannsskap til sios og lands sem þo er j mot Løg og Riett.

þa viljum vier j øngvan mata ad nockur giefe sig til kaupmanns stiettar [sem] minna fie [a] en xv merkur oforborgad þad sem hanns eiged er. og ei er skylldugur nockrum manne huorke jnnlendskum edur vtlenskum. og enn þo ad þetta vort Bref hefur j minsta mata effter lögum her til hallded vered. þa vilium vier og alvarlega biodum ad þetta obrigdulega halldast skule og stadfestum þad j allann mata med øllum sijnum greinum og Articulis effter þui sem þad jnnehelldur. Og vppa þad ad landed skylldi ecke leggiast j omegd fyrer soddan saker oss og vorum godum monnum til skada sem nockud gott formeiga og giarnann vilia oss til þionustu vera. og ei geta fyrer soddan saker og efne. þa høfum vier med voru jpparsta radi sem er biskupum riddvrum og sveinum. soddan skickun þar a giort. ad eingenn madur her med oss huorke j by edur bigd skal biggia nockud skip ad sigla nockurstadar med nordur j landed eda til vorra skattlanda utan þeir menn sem vel efnader eru. og formeiga ad vpphallda med þeirra eigenn gotze edur peninga. fyrer utann alla borgun af vtlenskum og jnnlenskum effter þuj sem þeir vilia sanna med sijnum eydi. Enn huor sem finnst þar med hafe forbroted skiped og þar til med atta[1]) ørtuga og þrettan[2]) merkur j brefabrot.

fyrirbiodnm vier og ollum vmmbodsmonnum sierliga uti Biørgvin og sijdann allstadar ad gefa nockrum manne lof. ad biggia soddann skip. edur nockra gafu hier til ad taka. ad soddann skickan verdi brukud j mote oss og voru radi edur nockrum manne. ad fara med kaupmannsskap j mote

---

[1]) 8, hdr.; [2]) 13, hdr.

hliodan þessa brefz sem firr er[1]) sagt. helldur biodum [vier] og endilega vilium ad vorer vmmbodsmenn og fogetar [vpp take þeirra[2]) gotz sem soddann giðra oss til handa.

Biodum vier og vorum lðgmðnnum. ad leggia laga urskurd ā þa menn sem vora vmmbodsmenn skullda her fyrer sem her j mote giora.

Sømuleidis høfum vier og vnderstaded. ad vier fāum storann skada af. ad þad gotz sem af Jslandi kiemur blijfur fyrr vppskipad enn vier hðfum vor riettugheit þar af sem oss bar med lðgum. þuj fyrerbiodum vier øllum. sem vort vmmbod hafa nockud ad lata vpp skipa firr enn vier hðfum vorn part þar af sem løgenn vndervijsa. Enn huðr sem her j mot giðrer svare so miklu sem sa. er vort gotz hefdi med valldi teked og bæta þar til atta ørtugum og þrettan mørkum.

War þetta bref giort j Tunsberge med voru og godra manna radi og samþicke fimtan(!) biskupa. og annara godra manna ā þridia are vors Rijkis. Odinsdag næstann effter Bartholomei dag.

---

316. 6. November 1383. i Geldingaholti.

Jón prestr Þórðarson handleggr frú Oddbjörgu abbadís á Reynistað tíu hundruð í vaðmálum og öðrum flytjanda eyri og lofar að skila abbadísinni aptr sylgju þeirri er hústrú Geirdís gaf klaustrinu, en Oddbjörg abbadís gefr séra Jón kvittan um alla ráðsmensku klaustrsins.

AM. Fasc. IV, 3. Frumbréfið á skinni. AM. 280. 4to bls. 11—12 (afskrr. frá 17. öld; ártalið rangt 1380).

R[eynistaðar] kl[austrsbréf][1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda einar hola kirkiu officialis þordr þordarson gudmundr ionsson hallr andriesson prestar kuediu guds og sina kunnikt gerande att sub anno gracie ⅿ° ccc° lxxx° iij° in festo leonardi abbatis j gelldingh[a]hollte warum wær j hea att sira jon þordarson handlaghde fru oddbiorgho abbadiise att stad j reynenese

[1]) eg, hdr.; [2]) [ecke vppa(!) hdr.

tiu hundrad j wadmalum ok odrum flytianda eyre. lvka vth fim hundrad aa næstum fardoghum ok fim hundrad aa audro are a fardoghum efter farandum. sylgiu þa sem fru abbadis hafde feingid honum ok hustru geirdiis hafde adr gefid til klaustrsins iattade sira jon aptr att skipa fru abbadiise innan halfs manadar. med gek ok sira jon att hann atthe att luka klaustrino adr halft fiorda kugillde ok halfth annad hundrad wauro seg[s] merkr wax ok sex alner lerept. her j mote handlaghde adr nefnd fru abbadiis sira jon kuittan af allre medferd godz klaustursins sua langan tima sem hann war radz madr efter þii sem bref hennar þar wm giort wattar. ok til sannynda her wm setum wær nefnder [menn] waar insighle firer þetta bref giort j stad deghe og aare sem fyʀ segher.

Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú dottin frá.

---

317. 2. Mai 1384. á Kálfárvöllum.

Sigurðr Oddsson selr Styrkári syni sínum jörðina Hraunhafnarbakka með tilgreindum ummerkjum og ítökum.

AM. 264. 4to bls. 10 skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 11—12 skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); Afskript séra Helga Sigurðssonar á Melum (d. 1888) gerð 24. Janúar 1873 eptir skjölum Setbergs prestkalls (copia staðf. 18. Sept. 1811 af S. Gunnlogssyni og máld. þá framlagðr í rétt) = H; AM. dipl. afskrr. Nr. 1558.

Hrðnhafnarbacka landeign[1]).

Jn nomine Domini amen.

Var þetta kaup þeirra sygurdar oddssonar oc styrkars sygurdarsonar[2]). ad fyrrnefndur sÿgurdur sellde adur nefndum stÿrkare [sÿne sijnum[3]) jaurdina Hraunhafnarbacka med aullum þeim gaugnum oc giædum. sem hann vard fremst eigande lauglegur ad medur þessum ummerkium oc jtaukum. ad Hraunhafnaræ skilur ofann ad ose eign[4]) mille Hraunhafnar oc backa oc ur Hraunhafnaræ oc ut med lonum ad þeim læk er fellur j lonid. oc ur þeim lækiar botne sionhending upp i mark-

---

[1]) 252, H; [2]) Bardarsonar(l) H, 252; [3]) [Bardarsyne 252; sl. H; [4]) eingi 252, H.

kielldu. oc sionhending upp j argliufur. sellde oc þrattnefndur sýgurdur Stýrkare sýne sijnum Hraunhafnarbacka med þessum jtaukum. atta kum oc fiorum tigum asaudar. beit aa sumarid j Hraunhafnar jaurd. oc sierlega aullum fienade Stýrkars med lone so leinge sem stýrkar ætte [Hraunhafnarbacka. þui[1]), sem fleira verdur en viij kýr oc fiorer tugier ausaudar[2]). beit j kletzhraun[3]). lxxx saudfiar æ vetrenn. tueggia fiordunga sæde fyrer nedan osa[4]). enn annara tueggia j undirheimum[5]) vid Buder. [Hrijshaugg[6]) j kletzhraun. sloda oc trot[7]). oc fulla skipshaufn thil Buda. slatta j hraun [æ Backafit[8]). hundrat desiatorf j kinnar jaurd. Samþýcktte Helge Sýgurdarson þessa alla saulu oc giaurd faudurz sijnz med handabande vid stýrkar brodur sinn. atte Helge þa Hraunhofn halfa. Sellde oc Sýgurdur hier med ij kýr[9]) oc xij ær Styrkare. Hier j mot sellde Styrkar Sýgurde faudur sijnum halfa Hraunhaufnn med aullum þeim gaugnum og giædum. sem hann vard fremst eigandi ad. med þessum jtaukum. veide[10]) j Hraunhafnaræ. fra Hraunhafnarbacka. stackz skurdur j Backagrafer [Trod slatta[11]) æ Backa mýrar æ veturinn þa er þeim þarf[n]ast sem j Hraunhaufnn býr fyrir[12]) saudfie. Vard þetta kaup æ Kalfarvaullum æ manudagienn næstan firi krossmesso um vorid æ þridia [are] rijkiz Olafs kongs. Voru þesser kaupvottar, Hallur Gýssurarson. Einar Snorrason. Halldor Simonarson. þorkiell Sigmundarson[13]). og marger adrer goder menn.

---

318. 6. Mai 1384. á Þingeyrum.

SAMNINGR Gunnsteins ábóta á Þingeyrum og Þorsteins Böðvarsonar út af kröfu, er Þorsteinn hóf til nokkurs hluta úr Giljá og Beinakeldu.

---

[1]) þeim 252; [2]) [sl. H; [3]) «Sama sem Búðaklettshraun eða Búðahraun» H; [4]) «Landið á Frambúðum og fyrir tveggja fjorðunga sæði neðan ósa er fyrir löngu, mest síðan 1779, upp brotið og skemt af sjávargangi» H; [5]) «Undirheimar er líklega sama sem nú nefnist Frambúðir, og mikill sjávarútvegr var frá á 18. öld» H; [6]) hrís og skóg H; [7]) torfs 252, H; trot = tróð, mun vera rétt; [8]) [á Bakki fyrir 252, H; [9]) skip, 252, H; [10]) alla, b. v. 252, H; [11]) [tróðslóða 252, H; [12]) fyrir b. v. 252, H; [13]) Sigurðsson 252, H.

AM. 280. 4to bls. 154—55 á pappír með hendi Hákonar Ormssonar c. 1640 („liber copialis Bessastadensis“); AM. dipl. afskrr. Nr. 480 (eptir AM. 280. 4to).

GiliarBreff 1384.

Þeim godum monnum sem þetta breff sea edr heyra senda Einar prestur Hafiidason. þordur þordarson. Gudbiartur æjulfsson. prestar. arne æinarsson. æirekur þorleifsson og þorstæin Bergsson leikmenn kuediu Guds og sijna. kunnugt giörande ad þä er lided var frä hegatburd vors herra jesu christi þushundrad þriuhundrad. attatigh[er] og fiögur är. ad ytre Giliä jn profesto sancti Johannis apostoli ante portam latinam. voru vier i hiä säum og heyrdum ä hanndabannd herra Gunnsteins abota ad þingeyrum. klaustursins vegna og þorstæins Bödvarssonar. ad suo fyrer skildu. ad slijka tiltölu sem þorsteirn haffde byriad vm tilkall ä jordunne Giliä og Bæinakelldu. j huorium hann kallade sier nockurn part Helgu systur sinne til arffs haffa falled epter födur sinn Bödvar Jonsson og eige sijdur födurfödur sinn Jon adurneffndann. Ok saker þess ad þorstæinn feck æinge proff til þau er abota kiæme til nockurra suara þar fyrer helldur hitt ad klaustursins proff mundu fyrer haffa geinged þo ad hann heffde þar nockra uatta til äsakanar getad vmm leidt. huar fyrer hann handlagde sig fallinn ad malenu . og iardernar frealsar lidugar og ollungis kuittar fyrer sik og sina arffa og æj sijdur helgu systur sinnar. huerrar akæru hann haffde adur til eignar ad sier tekid. Og til sanninda hier vmm settum vier fyrrneffnder menn vor jnsigle fyrer þetta breff giort ad Thingeyrum ä sama äre. deige sijdar enn fyrr seiger.

---

319. 8. Mai / 20. Oktober 1384. á Höskuldsstöðum. / á Þingeyrum.

Samningr séra Guðbjarts Eyjólfssonar ráðsmanns á Þingeyrum og Bjarna bónda Kolbeinssonar um rekaskipti með Brekknajörðum á Skaga.

AM. dipl. afskr. Nr. 456 „ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime“ (AM.). Afskriptin er stadfest 7. Aug. 1712 í Skál-

holti af Árna Magnússyni og Páli Hákonarsyni; öll innsigli voru dottin frá. Árni lýsir stafagerð frumbréfsins: «Brefed er skrifad med krokottu skriftarlage, enn i betra lage ritudu. Er honden þar a miog lik Hauskulldsstada maldaganum gamla, þo synest þad ecke ad vera riett hin sama hond. Brefed er miog so teked til ad trosna og rifna af fua, og kann ei leinge so ad forvarast ad þad ecke falle i stycke og eydeleggest» (AM.).

vm rekaskiptti under breckum a skagastrond[1]).

Ollum monnum þæm sem þetta bref sia ædr hæyra. sænda þordr þordarson æinarr þoruardzson prestar. wlfr stæfænsson ok olafr stæfansson læikmænn kvædiu guds ok sina kunight gerande at sub anno gracie ꝏ⁰ ccc⁰ lxxx⁰ quarto. a hauskauldzstodum. sunnvdaghinn næsta æpter festum sancti Johannis apostoli ante portam latinam vorum wer j hia ok sæm vppa handaband þeirra sira gudbiartz æyulfssonar rædzmanz fra þingæyrum. æn af annare alfw biarna bonda kolbæinssonar at suo firer skildu. j fýstu at þesse se rekaskipte [med breckna jordum[2]) hvat sem a land bærr svo vm flvtningar sem ræka jafnt firer ollum laundunum at fyrst æighe krokr þridiung kurbr ok ormlaugarstader annan. hroastadær ok solhæima kirkia hinn þridia. tækr þa solhæima kirkia þridiung or þæm þridiungi handlagdi adrgreindr biarne firer sigh ok modur sina at hallda þæssi samlaug avll sem verit hæfuer at fornu med jordunum til fialz ok fioru. ok þessi ræka skipti. a hveria jord sem koma kynne mille þorolfs vikr ok foss ær skilldi næfndr biarne taka epter þessum skiptum hlut or þæm hualkælbe sem þa var nykominn firer hroastodum. sæir(!) til æignar. suo framt sem þau moder hans byndi þessi adr græind aull samlaugh med handlaugum vid hærra gunstæin abota æf hann villdi suo obrigdiligha firer klaustrit at þingæyrum hallda. ok til sanænda hervm sættum wer fyrr næfnder mænn vor jnzsigli firer þetta bref ær giort var at þingæyrum tuæm nattum æpter festum luce awangeliste. a sama are sem fyrr segher.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi, þó yngri en bréfið sjálft. Utan á stóð ennfremr: ok reka bref vm hruteyiarstrond jtaks bref j solua fioru, og á það ekki hér við, eins og Arni tekr fram, heldr er það svo til komið, að fleiri bréf hafa legið í sama böggli. Þetta gæti átt við bréf frá 28. og 29. Jan. 1372; [2]) [«Þesser Bæjer a Skagaströnd kallast: Under Breckum. Vide Jardabok» (AM.).

320. 24. Mai 1384. i Deildartungu.
15. Januar 1385. i Asi i Hálsasveit.

Árni Gunnlaugsson selr Hauki Finnssyni jörðina Skáney í Reykjadal fyrir jörðina undir Hömrum í Reykjadal og lausafé.

AM. Fasc. IV, 4. Frumbréfið á skinni. Aptan á bréfinu stendr ranglega ártalið 1383.

Jn nomine domini amen.

Var þetta kaup þeirra arna gunnlaugssonar ok hauks finnssonar at nefndr haukr keýpti jordina ath skaneý i reýkiar dal med ollum þeim gognum ok gédum er þvi landi æ ath fýlgia ok arni hefer fremzt eigandi ath ordit. her i moti gefur adr nefndr haukr jordina under homrum i reykiardal ok þar til tvtvgu kugilldi hælft hvort kýr edr asavdar. atta hundrut i slatrum ok aunnur atta hundravt j vadmalum. skýlldi þetta godz ut luka a þrimvr arum suo mikit a hveriu ari sem þeim badum vel hentadi en leiga sem i jordu liggr þat sem olukt er æ hveriv ari. sagdi optnefndr arni þessa skýlld i iordina at skaneý at kirkian at[t]i tiu hundrut i heima landi en skildi af ser um fyrnd æ kirkiu alla skildaga. skylldi haukr abyrgiastt jordina under hômrum vid laga riptingum. voro þesser kaupvottar gisll finnsson. pall palsson. olafur gvnnlaugsson. ion palsson. dagr iuarsson ok marger adrer goder menn. for þetta kaup fram i deildartungu friadaghinn i fardogum a þridia ari rikis uors uirdulegs herra herra olafs med guds nãd norex dana ok gota kongs. Ok til sannenda her um settum uer fýrr nefnder menn vor insigli met insiglum þeirra nefndra manna arna ok hauks firi þetta bref skrifat i asi i halsa hrepp svnnvdaghinn nesta epter geisla dagh ari sidar en fýrr seger.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

---

321. 10. Juli 1384. i Viðidalstungu.

Tólf manna dómr útnefndr af Rafni lögmanni Bótólfssyni í máli Jóns Hákonarsonar í umboði Sturlu Böðvarssonar af

einni hálfu, en Snorra Steinssonar af annari út af kaupi á Ásgeirsám og öðru fleira.

AM. dipl. afskrr. Nr. 413, stafrétt afskript eptir frumtransskripti frá 30. Júní 1385, sem var með norsku handarlagi.

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heýʀa senda. þordr healltason. oddr einarsson. þordur asmundarson. magnus jonsson. juaʀ nicholæsson. jon einarsson. einar dadason. þorgrimor þorgrimsson. magnus magnusson. jon þordaʀson. hallar[1]) þorgijlsson ok athle pælsson quediu guds oc sina kunnight georandi ath [æ] fiorda ære rikis vars virdulegs herra herra olafs med guds næd noregs dana oc gotha kongs tueim nættum efter seliumanna messu j vididalstunghu uorum vær till nefndeʀ af hrafne botolfssýne lögmanne ad dæma mille jons hakonarsonar. j umbodi stullu bauduarsonar af einne halfu. ok snorra steinssonar af annarre vm kostnadh firi þa ʀangligha stefnu er snorre hafde stefnt stullu til alþingis. jtem vm kaup æ jordum bædum ath asgeirs æm j vijdhidal hueʀt jon teede þar med skilrikium mille stullu bauduarssonar oc sýgnýiaʀ benedikzdottʀ konu nefnz snorra. jtem j þridiu grein vm þa fioratighi hundradha ær jon let sueria ath stulle þrættnefndr hefdi nefndri sýgnýiu wth lukt j fysta sal firir adr nefndar jardir æsgeirs ær. ok saker þess ath laughmadr hafdi sagth med fullum lagha orskurdhi fýʀ sagdha stefnu olögligha efter þui sem opith bref hans vottar oc her ær med bunndit. þui dæmdum vær j fýstu grein thijt nefndan snorra skýlldughan ath luka joni j vmbode stullu j kostnadh sinn tiu auʀa j kosti ok tiu aura uðru innan manadar oc hundradh uðru ath vari edr vöru viʀth æ nęstum faʀdaughum enn till laugmanz orskurdar vm halfauknıngh æ nefndum kostnadi. j ænnare grein leidde jon tua skilrika vatta ær þar ath soru fullan bokar eidh ath þrætt nefndr snorre hafde handlagth sýgnýiu konu sinne ath selia jardernar ath æsgeirs æm stullu bauduarssyni tiu hundradum odýʀa enn nockurum audrum. þar med teede hann opith bref vndir jnsiglum godra manna huert ath vottade vm kaup æ nefndum jordum ath æsgeiʀs æm mille stullu ok sýgnýiar huerth ath vær dæmdum lögligth med aullum sinum greinum ok articulis ok

[1]) þannig.

obrigdhiligha halldaz eigha ok stullu eign greindar jardir værith hafa efter saulu sýgnýiar ok vpplaghe snorra. Jtem j þridiu grein [illegible] ion tuo skilrika vætta er þar at soru fullan bokar eidh ath stulle hefde lukt sýgnyiu j fýsta sal fioratighe hundradha firir nefndar jardir adr snorre kom till jslandz. dæmdum vær stulla þessa peningha med lôghum lukt hafa sýgnýiu ok hann kuittan vm fýsta sal verdz sagdra jarda. Ok til sannýnda her [vm] settum vær fýrr nefndher menn vor jnnsigle firir þetta doms bref ær geort var i saugdum stad deghi ok ære sem fýʀ seghir.

---

322. 10. December 1384. i Tungu i Blöndudal.

Bjarni Kolbeinsson selr Þórði presti Þórðarsyni þrjá hluti í Geitaskarði og «Bulungarnes» í Langadal og geldr séra Þórðr í lausafé.

MSteph. 27. 4to bls. 428—30 á pappír skr. c. 1730 (Svartskinna).

Mäldage og kaupbref fyrer Geitaskarde i Langadal.

Þeim godum mônnum sem þetta bref siā edr heyra. senda Andres finnbiarnarson. [prestr]. þorsteirn Bergsson þorghæirr[1]) Brandsson og þorkiell þorolfsson leikmenn Q[uediu] G[uds] og sijna kunnight giorande ath þa lided var fra hijngadburd vorz herra Jesu Christi þushundrad. þriu hundrat. atta tyger og fiogur ar. laugardagh næsta effter conceptionis beate Mariæ virginis ā audkulu j svijnadal voro vier j hia sâm og hæyrdum a handaband sijra þordar þordarsonar af eirne halffu. enn Biarna Kolbeinssonar af annare ath sva fyrer skildu. ath Biarne sellde nefndum sijra þorde þria lute j Gæitaskarde og Bulhungarnæs j langadal med ollum þeim gognhum og giædum sæm jôrduni hoffdu filgtt ath fornu og nýu og adur nefndur Biarne hafde fremst æigande ath vordet[2]). Svo [og] ej sijdur þann jardar part kyrkian ath Gæitaskarde var þa eigande ordenn med hverium hætte sem profvast ad Jon hæiten Benedichtsson hefde þann kyrkunne giefed.

---

[1]) þorghæner, hdr,; [2]) vordeñ, hdr.

Sagde Biarne ath Geitaskard ætte seljörd fram j laxardal med ummerkium ofvan frä kyrkiuskarde. torffskurd allann j smirlaberghs jörd. effter þvi sem jördunne þarffnade. fimtan ʀossa beit fra veturnottum og til sumars. og tveimur þijnghestum a sumar.

Hier a mot gaff sijra þordur offtnefndum Biarna [halfan] sietta [tug] hundrada med þessum frijdleika. tuttugu kugillde. tuttughu hundrad j vadmalum. halfft hvert voru og hafnarvadum. fimm hundrat j ʀossum. fim hundrat j gripum. og fim hundrat j slatrum. lukast ut a þremur arum. Skillde lukast a firsta are atta kugillde. tiju hundrad vadmäla. enn ä hveriu hinna tveggia þvi mæira sem sijra þordur heldur villde. Skilde þetta gotz uppliukast ath Skarde. Skilde hvert hundrad þath sæm æigi liktast ut ä firsta äre standa med tolff alna leigu. Skilde Biarne af sier alla abyrd um fyrnd ä kirkiunne. Skilde sijra þordur halda jördenne til laga. enn Biarne svara lagariptingum ef ä kinne verda.

Ok til sanninda hier um setium vyer fyrrnefnder menn vor innsigle fyrer þetta breff skrifad j Tungu j Blondudal deige og are sem fyrr seiger.

---

323. [1384].

VITNISBURÐR Þorsteins Þórðarsonar um landamerki Gnúps í Eystrahrepp.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1968, og virðist afskriptin vera gerð eptir sjálfu frumbréfinu; var bundið við bréf Árna Guðmundssonar um þenna vitnisburð frá 28. Janúar 1385; eg heimfæri vitnisburðinn til sumarsins eða haustsins 1384, vegna þess að áreið hefir vart verið gerð um miðjan vetr, heldr áðr en snjóa lagði á.

Þessi landamerki saghde þorsteinn þordarson halldori hellghasýni j mille gnups ok þeirra jarda er þar lighia med.

or midium toptunum er kallader eru dofustader ok vt til nedra gardz a þiosar hollti.

or gardinum firir nordan aluidru ok sionhendingh ofuan j sionarhuoll er varda stendr aa.

or huolinum sionhendingh þuert ofuan j holltz vadz stigh.

rædr þa stighren til skoghar gautu ok sidan gatan vpp til grofuar firir ofuan skaptholt.

rædr þa grofuin vpp epter þadan vt j steinker.

er þadan sionhending j hamarin firir vtan kalfaa.

Rædr þa kalfaa vpp j polla ok polarner[1]) þa austur j kellduna er fellr firir nedan aasa vpp j sleitta[1])riman er þeir sira ormur þorgeirsson ok þorgeir son hans med þorsteini saughdu jardkross j verit hafua.

þadan sionhending j et efra steinker.

þadan j ôgmundarskard.

þadan j vorduna nordr a holltid.

or vordunni þuert nordur j lækin firir vestan hamars heide.

Rædr þa lækrin vpp j sundit hia helna[1]) hollti.

þadan forni gardr nordr epter til Rauda lækiar ok þadan j gardrustina vid lomstada læk.

þa rædr lomstada lækr j tunghu æ vtt.

þa rædr tunghu aa nordr vm þuerbrekur ok þadan j seliardal.

þa saugdu þeir rada stora stein þan er stendr firir vtan geitafell.

þadan vtt a langhamra nordanverda fram epter langhamra egh ok framan j langhamra enda.

þadan fram æ vordu kin.

or vordukin a skalholl.

þadan j Raudafors.

or forsinum j grimasgils bont[1]) firir ofuan hellna hollt.

gilslækrenn ofuan j þueraa.

þueraa j þiorsaa.

þa aen ofuan til dofuastada.

saugdhu þeir gnup eigha hruteý ok hrishollm j þiorsaa.

saugdhu þeir aungha menn eigha fiarbeit nordr ýfuer fýrr nefndan lomstada læk j gnups jord suo þeir visse.

saughdu þeir gnup eigha Reyikkianess[1]) ofuan fra steini j mil[l]um skoghar gautu ok kalfaar.

---

[1]) þannig.

þessum monnum beaverandum joni brandssyni arna gudmundarsyni oddi biarnarsyni þoruardi ormssyni halle arnasyni.

---

324. 26. Januar 1385. undir Mælifelli.

Frú Oddbjörg abbadís á Reynistað handleggur Steinmóði presti Þorsteinssyni tíu hundruð í jörðunni Álfgeirsvöllum í Skagafirði.

JSig. 143. 4to bls. 383 skr. með hendi Hákonar Ormssonar c. 1640. «þetta bref var med fiorum jnnsiglum enn eci med abbadisarinnar jnsigli». AM. 277. 4to bls. 39—40; AM. 280. 4to bls. 11—13 með hendi Hákonar Ormssonar c. 1640.

um xc j Alfgeirsvollum.

Þeim godum monnum sem þetta breff siä edur heyra senda Einar Haflidason. Elldjärn Finnsson prestar. Jon Sigvatsson og Halldor Biarnarson leikmenn k[ued iu] g[uds] og sina. kunnigt giorandi ad sub anno gratiæ [ꝏ°. ccc°. lxxx°. v°.[1]) fimtudag næstann effter þrettanda dag[2]) ad Stad i Reyniznese. vorum vær i hia og säum ä handaband þeirra fru Oddbiargar abbadisar ad Stad af eirne älfu og sira Steinmodar þorsteinzsonar af annare ad so fyrer skilldu ad greind fru abbadis Oddbiörg handlagdi sögdum Steinmodi preste til fullrar eignar þau x sem hun kalladi stadenn i Reynenese eiga upp i jordina ä Alfgeirsvöllum j Tungusveit. Enn nefndur Steinmodur jatadi ad luka stadnum i Reynenese äsaudar kugilldi. ku og gelldfiar kugilldi og ijc voru ad vore og ad þessu luktu. skyllde greindur Steinmodur eiga frialsann og lidugan greindann jardarpartt edur jlag fyrir stadinn. abbadis og alla hennar epterkomendur. Og saker þess ad vid systir Oddbiorg med G[uds] n[ad] abbadis ad Stad oc Steinmodur prestur þorsteinsson medkennumst þessa ockar giörd sanna vera setium vid ockar jnnsigli med jnnsiglum fyrrgreindra manna fyrir þetta bref sem gert var undir Mælefelli in festo beati Policarpi a sama äre sem fyrr seiger.

---

[1]) [1385, hdr. 143; [2]) = 12. Janúar.

325. 28. Januar 1385. að Gnúpi.

Árni Guðmundsson vottar, að hann hafi með fleirum mönnum verið hjá, að Þorsteinn Þórðarson, er hafði selt Haldóri Helgasyni Gnúp í Eystrahrepp, reið á landamerki, og sagði svo til þeirra sem vottar í meðbundinni rollu (sjá Nr. 323 hér að framan).

AM. dipl. afskr. Nr. 1968, að því er virðist eptir eptir sjálfu frumbréfinu.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra sender arni gudmundarson q[ueditu] g[uds] oc sina kunnight gerande ath þar var ek j hea oc fleire menn adrer ath þorstein þordarson sem sellt hafdi halldori hellgasyni iordina ath gnupi j eystra hrepp ʀidu æ landamerke j millum gnups oc þeirra iarda er þar vid lighia. saghdi nefndr þorstein adr nefndum halldori suo æ kuedinn aurnnefni oc landamerke sem su ʀolla vottar sem her er med bundin med aullum sinum greinum oc articulis oc her epter suer ek ef þess þarf med. oc til sanenda her vm setta ek mitt insiglle fyrer þetta bref er gert var at gnupi æ laughardagh nærsta epter palsmessu æ fiorda ære ʀikiss mins virduleghs herra herra olafs medr guds næd noreghs kongs.

---

326. 11. Februar 1385. á Ásgeirsá.

Magnús Gizurarson og Ragnheiðr kona hans selja Jóni Hákonarsyni jarðirnar Víðidalstungu, Svölustaði, Litlabakka og Tindahraun, en Jón geldr í mót meðal annars jörðina Auðunarstaði og lofar að láta kenna Hallkatli syni Magnúsar til prests.

AM. dipl. afskrr. Nr. 3867 «ex originali vicelögmanzins Pals Jonssonar Widalins. þetta bref er skrifad med smäa settaskrift, nærri lagi goda». (AM.). AM. dipl. afskrr. Nr. 3866 «Ex originali membraneo lögmannsens Pals Jonssonar Widalin. accurate collatum skrifar Pall Hakonarson. 8 innsigle hafa vered fyrer brefenu. eru nu öll burtu. skrifar Pall Hakonarson» (AM.).

Jn nomine domini amen.

giordiz sva felldr kaupmali med fullu handabandi. millе jons hakonarsonar af einni halfu en magnus gizturarsonar oc

Ragneidar hustru hans af annari at sva firir skildu at sogd hion Magnus oc Ragneidr selldu nefndum joni þessar jardir vididalstungu. svaulustadi oc litla baca oc tindahraun med aullum þeim gaugnum oc gædum veidum oc hlunendum sem þessum jordum fylgir at fornu oc nýiu at eingu fraskildu oc hann vard eigandi at. her j moti gaf adr nefndr jon jord a audunarstaudum j videdal med aullum þeim gaugnum oc gædum sem þeirri jordu hefir fylgt at fornu oc nýiu oc hann hefir eigandi at vordit oc þar ofan æ sex tigi hundrada med þessum saulum oc fridleika. j fyrstu grein at þrattnefndr jon skýllde taka at ser hallkel son þeirra oc lata kenna honum til prestz sva hann se sæmiligha færr til þess embættis oc fa honum kalek oc taca med honum tuttugu hundrut af greindu jardar verdi halft huort kugillde oc vauru. jtem skal jon undir ser taca kirkiunnar uegna j tungu þau tuttugu hundrut sem hon a med þessum fridleika. atta kyr. atian ær. tuævett naut. halft niunda hvndrat vöru. enn af fýr saugdu jardar verde her a ofan skal tittnefndr jon luka a næstum fardaugum fim asaudar kugillde. fim kýr. oc asaudar kugillde. oc hundrat vauru er kirkian a audunarstaudum æ. j anatt sal þriar kýr oc tolf ær oc fim hundrad j þui er Magnusi hentaz at taca en joni at luka. sagdi greindr Magnus þa skýlld at heimilisprestr ætti at vera j tungu oc hann hefdi heyrt at kirkian ætti þridiung j heimalandi en ætladi eigi at veri en skilde af ser abyrgd æ hversu sem profadiz efter lögum. sva skilde hann af ser abýrgd vm fyrnd a kirkiu oc aullum ornamentum hennar. sagde hann at tungu kirkia ætti fiordung j veidi j kerum oc fiordung j fitiæ ofan fra kerum. sagdi þrattnefndr jon þa skylld æ audunarstaudum at þar veri fiordungskirkia oc skilldi af ser fyrnd a sagdri kirkiu oc aullu þui er henni bæri til. skylldi þrattnefndr Magnus suara laga riptingum a aullum þeim jordum er hann selldi en jon a þeirri er hann selldi en huor hallda til laga þeim er keýpti. for þessi kaupmali fram j vididalstungu fimtudag næsta firir festum fabiani et sebastiani Martirum[1]) þessum monnum hiaverandum sira Einari haflidasyni officialis heilagrar holakirkiu er firir sagdi fyrgreindu kaupi. birni aslakssyni. haflida steinssyni prestum. sturla böduarssyni. þordi biarka. halluarde jllugasyni. snorra brannzsyni oc steini haflidasyni

[1]) = 19. Janúar.

leikmonnum. Ok til sannýnda her vm setvm ver fýrnefndir menn vor jnsigli firir þetta kaupmalabref er gort var a asgeirsa j vididal næsta dag eptir festum skolastice virginis [ad sub anno gracie ꝏ⁰. ccc⁰. lxxx⁰. quinto[1]).

---

327. 23. April 1385. á Asgeirsá.

Örnólfr bóndi Jónsson kvittar Guttorm son sinn fyrir andvirði hálfs Staðarfells, er hann hafði selt bonum 1383 og fyrir hálfa selveiði fyrir Hellu.

AM. Fasc. IV, 5. Frumbréfið á skinni. Aptan á bréfinu stendr ranglega ártalið 1384. Afskr. AM. Nr. 1509 (eptir frumbréfinu).

Þat gerir ek ðurnolfr jonsson godum monnum kunnight at ek kennumzt med þessu minu brefui at suo marga penningha at vegsti ok fridleika sem gotthormr sonr minn vard mer skulldughr firer jordina alla halfa stadarfell ok halfua selueidi firir hellu. hefer hann alla vpp borid ok vt lukt suo at mer vel næghir epter þi sem kaupmala bref þar vm gortt vottar huert er her ær uid fest[2]). þi gerir ek fyʀ nefndan gutthorm aldinghis kvitthan ok kæru lausan firir mer ok minum avrfum af adr greindu jardar verdi. Jtem kennumz ek at stadarfell áá alla selueidi firir skoghum. alla holma sker ok selueidi firir arastodum wth at klifi. hefer ek fyr nefnd þessi gædi gefuit gvtthormi syni minum j heiman fylgiu half medr stadarfelli en selt honum half. Ok til sannynda her vm setta ek firir þetta bref mitt jnsighli gortt áá arsgeresa j vididal aa festum georgij martiris áá fiorda áári ʀikiss mins wirdulighs herra. heʀa olafs medr guds naadh noreghs dana gôta kongs.

Innsiglið er dottið frá bréfinu.

---

328. 23. April 1385. á Möðruvöllum.

Asgrímr prestr Guðbjartsson og tveir menn aðrir transskríbera þrjú jarðakaupabréf Möðruvallaklaustrs.

AM. Fasc. III, 10. Frumtransskriptið á skinni, götugt og illa til reika.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda

---

[1]) [«ita explicit» (AM.); [2]) þetta bréf Dipl. Isl. III Nr. 313 er nú laust frá.

asgrimr prestr gudbiardzson jorunndr deaknj eiriksson biarne þordarson q[vediu] guds ok sina kunnigt gerandhe at wer hofum sed ok yfir lesid þuilik skilriki sem her fylgia [Hér koma þessi bréf: a) Afsalsbréf Arngeirs prests Jónssonar 22. Ágúst 1378, Dipl. Isl. III Nr 275; b) Afsalsbréf hins sama frá 13. Janúar 1379, Dipl. Isl. III Nr. 278; c) Kaupbréf Arngeirs fyrir Alandi frá 23. Marts 1380, Dipl. Isl. III Nr. 299]. Ok til sannenda her vm settu ver fyrr nefnder menn var jnnsigle firir þessi transskripta skrifud a modruuollum j horgardal jn festo sancti iohannis holensis episcopi a uarit anno domini ꝏ⁰ ccc⁰ lxxx⁰ v⁰.

Fyrir transskriptinu hafa verið þrjú innsigli, en þau eru nú öll dottin frá.

---

329. 29. Juni 1385. á Þingeyrum.

Gunnar Þorkelsson fær Þingeyrastað jörðina á Hæli og kvittar Gunnstein ábóta fyrir fjögur hundruð upp í andvirði hennar, en gefr það sem jörðin er meira verð sér til sáluhjálpar og og áskilr sér leg að kirkjunni þar.

AM. Fasc. Lxxxiij, 4. frumbréfið á skinni, götugt og nuddað; hefir verið eign Þingeyraklaustrs; öll innsigli dottin frá; Afskr. AM. Nr. 457 (eptir frumbréfinu); AM. 280. 4to bls. 173—74 (frá 17. öld).

[hurdarbaksbref hæls bref.
Hustrv margreth gaf tiorv tvnnv.
gilstadabref 1385[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda solui brandzson gudbiartr eyiulfsson prestar sueinbiorn Rafnsson olafr stephansson þrandr þorliozson jon bodvarsson leikmenn kvediu guds oc sina kunnigt gerandi at sub anno gracie ꝏ⁰. ccc⁰. lxxx⁰. v⁰. in festo apostolorum petri et pauli at thingeyrum vorum ver ihia oc sám a handlag herra gvnnsteins abota oc gunars þorkelssonar at þi firir skildu at nefndr gunnaR kendiz at hann hefdi fengit thingeyrastad til fullrar eign[ar] oc fekk þa en af nyiu jord a hæli frialsa oc itakslausa

---

[1]) [Þetta er aptan á bréfinu með hendi frá 15. öld; þó er seinasta línan með annari hendi.

medr þeim ollum gognum oc gædum sem hann vard fremz eigandi at oc medkendiz hann oc þau fiogur hundrut [lu]kt vera sem herra gunsteinn aboti hafdi honum firir iordina iattad en þat sem iordin var betri en þi suaradi gaf hann ser til saluhialpar oc til legs sier þ[ar] j kyrkiugardi sem aboti villdi skipa. skilldi stadrinn veita styrk til at sækia likama hans ef na mæti huar sem hann andadiz j hunavazþingi. oc vera [iard]adur sæmiligha at ifersongum oc vaxbruna. skildi honum oc til reidu legstadr huar sem hann andadiz [e]n stadren vidskildr vid flutning. oc til sanynda [her um] settum ver fyr nefnder menn vár inzsigli firir þetta bref gort a sogdum stad degi oc ari sem fyrr seger.

---

330. 30. Juni 1385. á þingvelli

Sex menn transskríbera dóm Rafns lögmanns Bótólfssonar frá 10. Júlí 1384 um Ásgeirsár í Víðidal.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 413 eptir frumtransscripto.

þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda brandr suarthaufdason arnfinr þorsteinsson sæmundr þorsteinsson. gunnar petrsson þorstein steinmodsson oc jon olafsson quediu guds ok sina kunnigth gerande. ath vær sam ok yferlæsum opith bref godra manna med þeirra heilum ok oskauddum hanganda jnnsiglum sua latanda ord epter ord sem her seghir. [Hér kemr dómr Rafns lögmanns Bótólfssonar frá 10. Júlí 1384, Dipl. Isl. III Nr. 321]. Ok til sannýnda her vm setthum vær fyrr nefnder menn vor jnnsigli firir þetta transkriptum er georth var æ þinghvelle einne næth epter petrsmessu æ fimta ære rikis vors virduligs herra herra olafs med guds nædh Dana oc gotha kongs.

---

331. 12. November 1385. á Miklabæ i Blönduhlið.

Magnús prestr Sigurðarson og tveir menn aðrir transskríbera bréf um Sævarland frá 1379.

AM. Fasc. III, 11. Frumtransskriptið meirt og götugt. Afskript frá 17. öld finst í AM. 277. 4to bls. 31—32.

Ollum monnum þeim sem þetta bref [sia] edr heyra senda Magnus prestr sigurdarson bauduar einarsson ok leifr einarsson kuediu g[uds] ok sina kunnigt gerandi at vær sam ok yferlæsum opith bref godra manna medr þeirra heilum ok os[koddum] hangandum innzsiglum sua latanda ord epter ord sem her seger [Hér kemr kaupbréf séra Guðbjarts Eyjólfssonar fyrir Sævarlandi 1379, Dipl. Isl. III Nr. 280]. Ok til sannenda her vm settum vær fyr nefnder menn vár innzsigli fyrer þetta transkriptum gert, a mikla bæ j blondu hlid einni natt eptir marteins messu anno domini m°. ccc°. lxxx°. quinto.

Þrjú innsigli hafa verið fyrir transscripto, en eru nú öll dottin frá.

---

332. 1386.

Máldagi Tjarnarkirkju í Svarfaðardal.

Þetta er innskot í Auðunarmáldagabók aptan við Tjarnarmáldaga. Biskupsskjalasafn Nr. 3. 4to bls. 26, skr. 1639 (sjá Dipl. Isl. II bls. 457).

Anno Domini m°. ccc°. lxxx°. vj°. luckti rafn Eyulfzson þetta Gvdz kyrkiunne ad Tiorn. er sijra þorlakur tok med. v. kýr. asauda kugilldi. v. Gelldfiar kugilldi. þriu hundrud voruvird. firir stadarspell ad frätekinne kýrkiu. iij. naut veturgomul. enn naut firir halft annad hundrad.

---

333. 15. Januar 1386. á Sjóarborg.

Úrskurðarbréf Einars prests Hafliðasonar officialis heilagrar Hólakirkju um reka Hvammskirkju í Laxárdal.

Biskupsskjalas. Nr. 3. Fol. bls. 266—68. Bréfab. skr. að forlagi Þorláks biskups 1641—42; Landsb. 115. 4to II, bls. 100—103 (bréfab. sr. Jóns Haldórss.); IBfél. 126. 4to bls. 16—19.

Vrskurdar Brief Einars Haflidasonar vm reka huamz kyrkiu j Laxardal.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edur heýra

sendir Einar prestur Haflidason heilagrar Holakyrkiu officialis kuediu guds ok sijna. kunnugt giorandi ad sub anno gratiæ m°. ccc°. lxxx. vj. jn festo beati Mauri abbatis. ad sioarborg j skagafÿrdi komu a stefnu fyrer oss þordr þordarson Radsmadur a Holum j vmmbodi Holakyrkiu og Biorgulfur prestur Jllugason. er þa hiellt kyrkiuna j Huammi af eirni alfu. enn Biorn Briniulfsson af annari. huor þar var þa epter vorum vrskvrdi af herra Joni Biskupe loglega fyrer stefndur. ad heyra þaug prof sem nefnder prestar þordur og Biorgulfur leiddu af vegna firr nefndra kyrkna. vmm eign a þeim reka og hual sem Biorn Briniulfsson hafdi akiært og sier eignad.

J fyrstu ad þad var suarid af þremur skilrikum vottum Eirike Rognvalldssyni. Ofeige Halldorssyne og þorarne Eyleifssÿne. ad kyrkian j hvammi og Holakyrkia ætti reka allann vnder Biorgum vtann fra stapa og jnn til lendinga[r]steins sem stendur vnder innanverdum Tindastoli. og þann stein soru þeir rekamark vera millum reikia og Huamskirkiu. þuj ad so hofdu sagt þeim elldre menn. og so hefdu oll rekagogn verid aftekin sijdann. so ad þeir vissu,

Jtem soru Eirekur Hallsson. Bodvar petursson og Magnus Gudmundsson. ad þeir foru so optliga vnder Biorg og j gegnum þa rauf sem var j Raufarbergi. og nu er afbrotin. og steinar standa þar nu epter er raufin var adur. enn nu afallin onnur ofar og er su minne. og onguer steinar þar framm vndann so ad sia mætti edur merki væri ad. epter þeirra skinsemi.

J þridiu grein soru Kormakur Helgason. Eirikur Hallsson og þorvardur Halluardsson. ad kyrkia hins heilaga olafs j Huammi ætti halfann hualreka enn allann vidreka vtann fra stapa og jnn til lendingarsteins. er stendur vndir jnnan verdum tindastoli. og onguann heyrdu þeir annann kalladann lendingarstein enn þann. firr enn nu er hualurinn kom.

J fiordu grein soru Ofeigur Halldorsson og Finna þorkelsdottir. ad þa er sijra Ogmundur þorgeirsson hiellt stadinn j huammi j Laxardal hefdi rekid trie ellefu alna edur tolf a sandinum skamt vt fra steini þeim er stendur vnder innannverdum tindastoli. og Briniulfur bondi sem þa atti Reiki hefdi tilkomid og sied huar rekid var. farid sijdann vt til huamz og Bodid sijra Øgmundi verd fyrer tried enn hann sagde[st] giefid hafa

sijra Marteine. og nefndur sijra Marteinn hefde sækia latid heim til sijn. og sakir þess ad Biorn bondi Briniulfsson leiddi eingin prof synna vegna optliga beiddur og krafdur af oss ad tia sin prof og skilriki. adur enn vier tokum nockur prof kyrknanna. þuj med ʀadi þeirra beztu manna lærdra og leik[r]a sem hia oss voru sogdum vier j guds nafne amen j doms sæti sitiandi eptir greindum profum medur fullum laga vrskurdi Hólakyrkiu og Huams kyrkiu til æfinnligrar eignar allann ʀeka huala og vida. vtann fra stapa og jnn til lendingarsteins. sem stendur vnder innanverdum tindastoli epter þui skipti sem adur hefur verid mille kyrknanna ad Huamskyrkia a vidreka allann enn halfann hualreka huor og allan tijma þeirra eign verid hafa. og til sanninda og samþicktar medur oss hier vm settu Einar þorvardsson. Einar Olafsson. þiodulfur Arnorsson. Jon þorsteinsson. Olafr Ketilsson. Jon þorvalldsson prestar. þorsteirn Eyulfsson logmadur. þorsteinn Hallsson. þorsteirn Steinmodzson. Magnus Sigurdarson. Gudmundur Arnason og þorgils Hallsson leikmenn sijn innsigle medur officiolatus innsigle fyrer þetta vrskurdarbref giort a are deigi og stad sem fyrr seiger.

---

334. 15. Januar 1386. á Sjóarborg.

Einar prestr Hafliðason officialis heilagrar Hólakirkju tekr eiðfesta vitnisburði af tveimr mönnum um reka Hvammskirkju í Laxárdal undir Björgum.

Biskupsskjalas. Nr. 3. Fol. bls. 268. Bréfabók skr. fyrir Þorlák biskup 1641—42: Landsb. 115. 4to II, bls. 103; IBfél. 126. 4to bl. 18—19.

Wær Einar prestur Haflidason Holadomkyrkiu officialis kunngiorum þad godum monnum þetta bref siaendum eda heÿrundum ad j þeim sama stefnudeigi sem þad vrskurdarbref vottar sem hier er med fest. tokum vier so fallinn Bokareid af Kormaki Helgasyne og þorvardi Hallvardssÿni ad þeir vissu. og sau ad sa hualur sem kom j vetur vt vnder Biorgum og sijra þordur og Biorgulfur hofdu ad sier tekid kÿrknanna vegna a Holum og j huammi var a land rekinn vt fra lendingar-

steini er stendur vnder jnnanverdum tindastol millum og Raufarbergz a þeim sama reka sem adur var suarinn ok vrskurdadur til fullrar eignar fyrrnefndum kyrkium. og til sanninda hier vm settum vier officiolatus jnnsigle fyrer þetta Bref giort ad Sioarborg j Skagafyrdi. jn festo Mauri Abbatis anno domini M° ccc lxxx vj.

---

335. 13. Februar 1386. á Holum.

Jón biskup skalli gefr vegna Hóla og Hvammskirkju með samþykki og ráði séra Einars officialis [Hafliðasonar] Björn bónda Brynjólfsson kvittan um tilkall hans til reka undir Björgum, enda sór Björn að hann hefði eigi hafið tilkallið til þess að draga eignir undan heilagri kirkju.

AM. Fasc. IV, 11. Frumbréfið á skinni; AM. dipl. afskrr. Nr. 547 eptir *frumbréfinu*.

Vær broder jon medr guds nad biskup a holum. kunngerum ollum godum monnum þetta bref seandum edr heyrandum ath sakir þers ath biornn bonde bryniulfsson sór firir oss suo felldan bokar æid ath þath akall sem hann hafdæ wæitt till Reka wt wndir biorghum ok þerss huals er þar kom ä ok nu er efter oiskurde sira æinars officialis ordin æighn kirknanna a holum ok i huamme. giordæ hann æi sakir þers ath hann willdæ wnder sik dragha kirknanna æighu helldr firir þa sôk ath hann hughdæ firir marghra manna sôghn ok handfestu þath sina æighn ok fodurarf werit hafua. Suo æi sidr trudum wer wel ok marger gooder menn adrer firir þa alla medferd sæm biornn hafdæ haft j sogdo male þath satt wera þo ath aunghan æid hefdæ hann þar wm suarit. þij medr rade ok samþýkke wors officialis og margra annarra lærdra manna ær j hia oss vóro giördum wer medr handa bandæ biornn bonda bryniulfsson adrnæfndan ok hans erfuingia af fyRsôgdu tilkallæ huals ok Reka. ok ollum ôdrum serhuerium græinum sæm hann hafdæ fram farit j þessum malum. ok honum mattu till sekta falla vid adrgræindar kirkiur ok oss frelsan. lidughan ok ollunghis kuittan suo firir oss sæm alla wara lôghliga æfter kom-

endr holabiskupa. firir biodandæ huerium manne honum edr hans erfuinghium hær wm sidaʀ mæirr nokkurar vnader ædr akiæru ath væita. Ok til sanninda her vm settum wer wart innsighlæ firir þetta bref skrifuath a holum in profesto beati valentini Martiris. anno domini M° ccc° lxxx° vj°.

Innsigli biskups er dottið frá bréfinu.

---

336. 12. Juni 1386. à Holum.

Testamentisbréf Þorsteins lögmanns Eyjólfssonar.

AM. Fasc. IV, 8. Frumbréfið á skinni. Prentað í Tímariti Jón Pétrsonar II, 115—17 (en ekki eptir frumbréfinu).

littera testamenti thorstani eyiulphi[1]).

Jn dei nomine amen.

Ek þorstæinn eyiulfssou hæill ath likama ok samuizsku kennandizst mik skylldughan ath gera minum skapara varum herra ieshu christo makligar þacker firir þat län sem hann hefuer væitt mer vuerdughum[2]). þij skipar ek þijlikt testamentum firir mer ok minne sal. sem her fylger.

J fyrsto. ath ek fel mik ok mina sal vnder miskunnar dom allzualldanda guds fǫdr i himinriki ok hans sætu modur junghfrv sancte marie kiosande minum likama legh j skrudhuseno a holum firir alltarinu huar sem æk andazst a islande ok flytiazst vppa erfuinghia minna godz þar til gefuande holakirkiu. jardir helgustade j fliotum. hamar ok bakka. ok tuttugu kughillde j þridiungharfe med þeirri græin ok skilmala ath huern dagh sem gud krefr mik andar seghizst j huerri viku salumessa. vid alltare i skrudhusenu. firir minne sal æfuenligha. en synghiande salu messa a artidar dagh minn. med salu tidum. nefnazst til bænar huern sunnudagh i artidarskra med odrum framlidnum monnum. þeim lærdum manne er mik synghr til molldar þriu kugillde medr olian. prestum þeim ollum sem standa yfuer greptre minum gef ek fimm aura huerium ok

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og auk ártals (1386): •Num. 561•; [2]) vuerdughughum, frumritið.

seghe þar til salumessu. firir minne sal. jtem prestum til salu mesna fimm hundrath. jtem fatækum monnom þriu hundrath i koste ok tuð i vadmalum innan sæyndar. þriu hunndrath til þinghæÿra. tuað til ʀeÿniness stadar. tuað til modruualla. þriu til munkaþuerär. kugillde valla kirkiu. grytubacka kirkiu ij asaudar kugillde. ij kyr ok tuð naut tuæuetr. ij hundrath til bræidabolstadar j vestrhop. kugillde j árskogh. tiu aurar til tiarnar ok adra til vpsa. kugillde til kuiabeks. vrda kirkiu fimm kugillde vnder þeirre græin og skilmala. ath bonde sa sem bÿʀ ath vrdum skal gefua firir minne sal þria fiordunga smiors ok half vætt skræiðar huern andress ɱessu dagh æfuinligha. ok lata seghia salu ɱessu huern minn artidar dagh. Skipar ek ok gef hinum[1]) hæilaga thorlakæ ok kirkiunne i skalhollte fimm kugillde. Jtem skipar æk kristfe j þa hezstu iordh sem æk a nordanlandz a islande. i grund i suarfuadar dal. atta asaudar kugillde ok atta kÿr. skal þar fædaz a kallgilldr vmaghi efuinligha efter skipan ok ʀade hola kirkiu formannz. hinn skÿlldazste or minne ætt sa er framfærslu þarf vid. skal þetta mitt testamentum standa ok halldazst vbrigdiligha. nema ek hittumz annatt sidaʀ gorth hafua. bid ek alla goda menn firir guds skÿlld firirlata minne sal þa lute sem ek hefer moti þeim gort medr ordum edr v[er]kum. setr ek þessa exequtores testamenti ʀadsmann a holum ok profast i eÿiafirde. Ok til sanninda her vm setta ek mitt inzsighle firir þetta testamentum gort a holum þridia daghinn j huita sunnu viku anno domini. ɱ⁰ ccc⁰ lxxx⁰. vj⁰.

Ok saker þess ath wer broder jon med guds nad biskup a holum vorum nærr er þetta testamentum giordizst firir þij stÿrktum wer þat ok stadfestum med varu inzsigle.

Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eptir innsigli biskups, og er þó brákað.

---

337. 14. Juli 1386. i Hvalfirði.

Þorsteinn [lögmaðr] Eyjólfsson gefr Arnfinni syni sínum þann hluta, sem hann átti í jörðunni Hálsi í Svarfaðardal.

---

[1]) Tvískr. frumbr.

AM. Fasc. IV, 6. Frumbréfið á skinni.

Brief um part og reka i Halse i Svarfadardal[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea ædr heÿra sender þorstæinn æÿiolfsson. q[vediu]. g[uds]. ok sina kunnigth giorandæ ath æk kænnizt mædr þæssu minu bræfi ath æk hæfuer gæfit arnfinnæ sÿnæ minum þann iardar part ok ræka sæm æk ä i halse i suarfadardal medr ollum þeim gognum ok giædum sæm fyʀnæfndræ iordu hæfuer fÿlgth at fornu ok nÿiu ok æk vard fremzt æighandæ ath ok þar mæd fioghr kugilldæ er iardar parthinum fÿlgia. ok til sanninda hær vm setta æk mitt inzsiglæ fÿrer þetta bræf giorth i hvalfirdæ nærsta dagh æpter festum margarætæ virginis et martiris a sætta aræ ʀikiss mins virduligs hæʀa olafs mædr guds nad noræghs dana ok gota konunghs.

Innsigli þorsteins er fyrir bréfinu.

---

338. 14. Juli 1386. á Möðruvöllum.

Guðmundr bóndi Hjaltason fær Solveigu dóttur sinni hálfa jörðina í Felli í Kinn upp í skuld.

AM. Fasc. IV, 7. Frumbréfið á skinni.

Bref firir felle j kinn[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda asgrimr gudbiartzson bergþor jonsson prestar. andres bergþorsson eyulfr gudvardzson leikmenn. q[vediu]. ɢ[uds] ok sina kunnikt gerandi ath þa er lidit var fra higat burd varss herra jeshu christi þusund þriuhundrut lxxx ok sex ar. a modruuollum j haurgardal voro vær j hea ok heyrdum æ ath gudmundr bondi hialltason ʀeiknadi sigh skulldugan vera solueigu dóttur sinni tuttugu hundrut er brædr hennar haufdu gefit henni ketill ok hiallti. J annari grein gaf hann henni tuttugu hundrut af sinu gozi ok ʀeiknadi þat jafnadar giof vid halldoru

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) aptan á bréfinu með yngri hendi. Þar stendr og skammstafað «Mþkl» = Munkaþverárklaustr(sbréf).

dottur sina. lukti hann henni j þessa sina penninga jordina halfa j felli firir þriatigi hundrada ok fiogur hundrut. þar ofan æ x kvgilldi. skilldi adrnefnd solueig þessa sina peninga wt taka æ nestum fardaugum. ok ganga j skulld vid kirkivna j felli um fiogur hundrut. stýrkti fýrr nefndr gudmundr med hannda banndi þessa sina giof ok lykting. jattadi hann henni ok fullum ævexti af þeim tuttugu hundrudum sem bredr hennar hofdu gefit henni æ þessum ærgangi ef hans misti vid en elligar undir sina skipan. ok til sannenda her um settu ver vær jnnsigli firir þetta bref skrifat a laugardaginn þann sem þessir hlutir giorduz nesta firir diuisionem apostolorum æ sama stad ok æri sem fýr segir.

Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

339. 1386.

Afhending Kálfholtskirkju í Rangárþingi, þegar séra Jón afhenti, en séra Pontianus Ólafsson tók við.

Add. British Museum 11,245. 4to bl. 225a—b (FM. 402) í máldagabók Odds biskups frá 1590.

Kalfhollt.

Vtskript af þeim maldaga sem liggr j kalfhollti fyrer þui sem kirkian hefur att ad fornu. og hun a enn nu. miog rotinn og lasinn.

Anno ↀ⁰. ccc⁰. lxxx⁰. sexto reiknast suo mikid kirkiunnar gotz j kalfhollti. þæ er pontianus tok med enn sera jon liet af.

.jᶜ. j metfie og .v hross.

jtem. x. kyr og. xij. kugilldi j asaud.

jtem var stadurinn metinn iafn og þa er sera jon tok.

Jtem gaf kolbeinn petursson fertuga grof j krokz jord æfinnliga og þerrivollinn vnder ad frialzu. og suo frialst ad giora vm kaustu.

[Huad kirkiann hefur j þennann fyrskrifadan tijma ätt jnnann sig þat synest mier sumt j burtu skafed. enn sumt er ecki læst. þui get eg þat ecki skrifad[1]).

[1]) [Þessa klausu lætr Oddr biskup afskrifarann setja.

340. 1386. 1390.

Eyjólfr bóndi Snorrason selr Guðmundi ábóta og klaustrinu á Helgafelli Miðgarða í Staðarsveit fyrir Súlunesin bæði í Melasveit.

AM. 252. 4to bls. 53 skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 14, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1560 og Nr. 1639.

Midgardar[1]).

Eyolffur bonde Snorrason sellde abota Gudmunde og klaustrinu a Helgafelle Midgarda j Stadarsueit firer Sulunesenn bæde. Hier ad auk gaff abote hönum lösafie a mille. for þetta kaup framm a Hialla j Øluese. Anno 1386. j widurvist Michels[2]) biskups.

Alffeÿdur Flosadotter kona Eyolfz samþickte kauped uid þorstein abota 1390.

---

341. 1. Januar 1387. á Urðum.

Helgi Oddsson selr Arnfinni Þorsteinssyni þann hluta í jörðinni Hálsi í Svarfaðardal, er Helgi erfði eptir Odd föður sinn.

AM. Fasc. IV, 13 Frumbréfið á skinni. Aptan á stendr ártalið 1386 (rangt).

Jnn dæj nomine amen.

Var þetta kaup þeirra arnfinnz þorsteinssonar ok helga oddzsonar at arnfinnr keypti at honum þann jardar part j halse i suarfadardal sem helgi hafdi erft efter odd heitinn fedr sinn ok þa var virdr fyrer fiortan hunndrat med ollum þeim gognum ok giædum sem jordunni hafa fylgt fra forno ok nÿio. her j mot gaf arnnfinnr. fimm kugillde. skyllde þat vera tuo asaudar ku-

[1]) þannig 430; [2]) Nichulasar(!) 252.

gillde ok tuær kýr ok gelldfiar kugilldi. En þat sem meira ýrdi ok adr greindr iardar partr virdiz dyʀa skyllde oppt nefnndr arnfinnr luka helga i flytianda eyre ok slatrum ok rossum. ok luka vt a tueimr arom. en standa med tolf alna leigho þat er ei yrdi lukt a fyrsta are. huort sem þat ýrdi helldr kugilldi eda vadmal. skylldi tittnefndr arnfinnr hallda skiladoma fyrer greindum iardar part en helgi suara logriptingum. sua æi sidr skylldi þratt nefndr arnfinnr eiga þat er a reka bæri greindrar iardar huort er þat yrde vidir eda hualr vpp fra þeim degi er þeir keypto. for þetta kaup fram a vrdum a atta dag iola. þessom monnom hiauerandom. arna jonssyni joni hallzsyni og magnuse þorualldzsýni. ok til sannenda her vm settum ver fyʀ nefndir menn var innsighli fyrer þetta kaupbref er giort var i fyrrum sogdum stad ok degi a setta are rikiss virdoligs herra herra olafs med guds nad noreighs ok gotha konunghs.

Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Hið síðasta er dottið frá; brot er eptir af miðinnsiglinu, og hið fyrsta er heilt.

---

342. 14. Februar 1387. i Lönguhlið.

Brandr Ormsson selr Ólafi Kolbeinssyni tólffeðmings torfskurð í jörðina Bakka í Öxnadal fyrir þá peninga er hann lét sér vel nægja.

AM. Fasc. IV, 12. *Frumbréfið á skinni.*

[Um] torfskurd j backajord[1]).

Þeim godum monnum sæm þetta bref sea edr heyra senda ʀafn botolfsson loghmadr nordan ok vestan a islandæ jon biarnarson þorualldr oghmundarson ok þoralfr biarnnarson. kuediu guds ok sina kunnight gerandæ ath ꝏ sietta ari ʀikis varss výrdeligs herra herra olafs med guds nad noreghs dana ok gotha konghs j fornnhagha j hörgardal in festo beati valentini martiris voro wer i hia ok säm a handaband þeirra olafs kolbæinssonar af æinni halfu ok brandz ormssonar af annarræ

---

[1]) Aptan á bréfinu; aptan á bréfinu stendr og ártalið 1386, en það er rangt.

at suo firir skildo ath olafuur skilldæ æigha tolffedminghs torfskurd arligha vpp i jordina a hacka j øxnadal æfuinligha. akærulausan firir brandæ ok hans ærfinghium ok olafuur frialsligha skipa megha þenna tolffedmingsskurd til huarrar iardar sinnar sæm hann villdæ stæinstada edr efztalandz. edr hans erfinngiar. ef hans misti vid. skurdi ath gera vm torfuollu ok leggia gotur till ok fra. þar sæm honum hentar hrandæ ath skadlauso ok hafua þar eýk sinn medan torf ær skorit. liet ok brandr adrnefndr sier vel næghia firir sik ok sina arfua þeir pæninghar sæm hann hæfdi firir haft sagda itolu i backa iord. ok til sanninda her vm sættum wer fyʀnefnder menn war inzsighlæ firir þetta href skrifuath j lönghuhlijd ytri. i hörgh-ardal deghi ok are sem fyʀ seghir.

Innsigli Rafns lögmanns og Jóns Bjarnarsonar er dottið frá; brot er eptir af innsigli þorvalds og þórálfs er heilt.

---

343. 24. Juli 1387. á Höskuldsstöðum.

Þorgils Ólafsson og Þorgerðr Grímsdóttir kona hans selja Þórði presti Þórðarsyni jörð á Finnsstöðum fyrir lausafé og tilgreina hvalskipti og ítak í Spákonufell gegn ískyldu.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 458 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.); eitt innsigli var fyrir frumbréfinu. Árni lýsir stafagerð bréfsins. Afskriptin er staðfest af honum og Páli Hákonarsyni 8. Aug. 1712 í Skálholti.

Þetta ero finnzstada bref[1]).

Þeim godum monnum sem þetta href sea edr heyra senða þorgýls hallzson þorstæinn bergsson þorgýls juarsson þorghæirr branndzson ok þorstæinn helghason. Q[uediu]. G[uds]. ok sina kunnigt gerandæ ath a sietta are ʀikis wars wyrdoligs herra herra olafs med guds näd noreghs dana ok gotha konunghs æinni natt firer jacobsmesso postola a höskulldzstödum a skagha strönd worum wær j hia ok säm a handabanð þordar

---

[1]) «. . . utan a þessu nærverande brefe stendr [þetta] skrifad med miög gamalle hende. so ad brefin hafa til forna oefed fleire enn eitt til samans verid» AM.

prestz þordarsonar af æinni halfu ok þorgyls olafssonar ok þorgerdar grimsdottur hustru hans af annarre ath suo firerskilðo ath þorgýls kendizst ath hann beføe sellt þorde preste ok afhent jorð alla a finnzstodum a skaghastronð med þeim gøgbnum ok giædum sem fremzst hafdæ hann æighanðæ ath worðit huath þorðr prestr ok þorgýls med samþýcke þorgerdar grimsdottur hustrv hans øll samt j æinu handabande weranðe enðrnýiuðo þa enn med suo fellðu ath þorðr prestr gaf j mot iordunne fimtan kugillðe þridiunghar fé ok fimtan hundrath j wadmalum. lukazst wt a þrimr árum. sagðe þorgýls þesse landamerke wera millum finnzstaða ok bola. ʀettsyne or sandlækiar ose wpp j ʀustina. ok or ʀustinne wpp j gardzstadinn. ʀæðr þa gardzstadrinn allt wpp a fiall firer norðan borghina. suo austr æpter fiallinu ok ofuan ʀettsyne j ana þa er fellr firer austan fannawollu. Jtem landamerki millum finnzstada ok harrastada. ʀettsyni or fuglstapa þeim er stenðr j midri gullhett[1]) vik ok wpp j klettinn ok or klettinum ʀettsyni j klofuasteina. ok or klofua stæinum ʀettsyne j mosakellduna firer sunnan hol ok or mosakelldunne ʀettsyne j stæin þann er stendr firer nordan tiarnardal ok ʀettsyne or honum ok i þann stæin er stendr j ofuanwerdre ʀossamyre ok or honum ʀettsyni ok fram j smalagotur fram fra diupagile. ʀada þa goturnar medan þær winnaz ok ʀettsyne or gotunum ok fram a asinn. æigha finnzstadir halft watnit ok suo j miðian sæminghsgils lækiar ós. ok or osinum ok i griotwarða þann er stendr a hinum efzsta hiallanum. ok af hiallanum a annan warða. ok or þeim warða ʀettsyne wt i æ þa er fellr ofuan or asolfsdal[2]) firer nordan iolldu hoola. Sagdæ þorgyls fimmdæilldan bualreka firer finnzstoðum og hyrfui tueir luter til landz en þrir til kirkna. Jtem at spakonufell ætti halfsmanadar tæigh wpphoggit gras j desiamyri firer wtan mark. en finnzstader[3]) ætti þar i mot i spakonvfellz iorð manadar beit sudr fra diupadæle ....

....

....[4])

---

[1]) þannig; [2]) klest í frumbr. og má eins lesa osolfsdal, segir AM.; [3]) skaddað í frb. og sést að eins: zstader, en Arni hefir það eptir kunnugum mönnum, að hér geti ekki annað staðið en Finnsstaðir; [4]) »Hier hefur einhver vondur madur utskafed ur originalnum so miked

brestr. skulu tolf alner lukazst af hueriu þy hundrade iardar verdzins sem efter solinn[1]) lyktiz. Jtem skillde þorgyls ok þorgerðr abyrgiazst lagha ʀiptingh[2]) a jordu en þorðr hallda til lagha. kenduzst ok nefnd hion þorgyls ok þorgerðr ath þau hefde sellt þorde preste iorð alla ath þuera i halladal[3]) med ollum þeim gǫghnum ok giæðum sem fremzst hofdu þau æighandæ ath wordit ok þorðr hefde þeim suo peningha firer græinda iorð lagt sem þeim wel næghdæ. ok till sanninda her wm settum wer fyʀ nefnder menn war inzsighle firer þetta bref skrifuat i stað deghi ok are sem fyʀ seghir.

---

344. 27. Nóvember 1387. í Vatnsfirði.

Jón Nikulásson selr Birni Einarssyni hálfan Vatnsfjörð fyrir fimtán tigi hundraða.

AM. dipl. afskrr. Nr. 972. afskript «ex apographo chartaceo» með hendi Jóns Magnússonar eldra (d. 1641), og átti hann frumbréfið og var þá eitt innsiglið fyrir hálfbrotið. Á spássíurnar hefir Árni skrifað orðamun eptir öðru álíka gömlu pappírshandriti; en báðar afskriptirnar voru frá Sæmundi Magnússyni á Hóli í Bolungarvík.

Copium af kaupbrefi fyrer halfum vassfirde anno 1387[4]).

Ollum monnum þeim[5]) sem þetta bref sia edur heyra senda Suartur þorleifsson. Gudmundur Jonsson. þordur Gislason. Jon Sturluson. Sæmundur þorsteinsson. Einar Asmundarson og biorn ottsson[6]) kuediu guds og sina[7]). kunnigtt giorandi ad æ siounda ari ʀikis vors[8]) virduligs[9]) herra Olafs med Guds næd Noregs. Dana og Gotta kongs [midvikudæginn[10])

---

sem svarar 3ur linum i þessare Copiu epter proportion Skriftarennar a Originalnum og Copiunne. Er þetta so grautskafid ad eingin deile sier skriftarennar. þesse rasura mun oefad fyrer laungu giǫrd vera» (AM.)

[1]) «Fyrsti hokstafurinn i solinn er nu ad mestum hluta burttrosnadur ur originalnum, þo sier glǫgt ad annadhvert hefur þad verid s eda i. þa med þvi iol eru ecke gialldage a kvikfie, og geta ecke verid, so mun þetta ord oefad vera eiga solinn» (AM.); [2]) Arni segir, að hér mætti og ef til vill lesa riptinghar; [3]) þannig; [4]) vantar í JM.; [5]) sl. JM.; [6]) Oddzson, hin afskrr.; [7]) vora JM.; [8]) sl. hin afskrr.; [9]) virduliga JM.; [10]) [miduikudag næsta, hin afskr.

firer andries messo j Watsfirdi vorum uier j hia og saum og heyrdum æ handaband Biarnar Einarssonar af einni alfu og Jons Nikulæssonar af annari. ad suo firer skilldu. ad adurnefndur Jon selldi fyrsogdum Birni jordina [halfa j Wassfirdi[1]) med ollum þeim gognum og giædum sem henni æ ad fylgia og hann hafdi fremst eigandi ad ordid med borgarey halfri firer fimtantige hundrud j jordum og kuigilldum edur þui gossi sem þeir yrdi æsætter. upp æ þann mæta sagdur Jon æ bu a greindri jordu þar til sem greindur biorn aftur kemur til Jslands ef hann burtu fer næsta sumar. kunni og suo til ad bera [biorn fer[2]) ecki burt. skal hann þrattnefnda jord til sin taka a næstum fordogum epterkomendum ef hann uill. edur þa honum likar. Enn ef Biarnar kann med missa ædur hann ad sier tekur sagda jord edur werd firir lykur. þæ skal optnefndur Jon aptur eignast greinda jord. en erfingiar biarnar þad verd sem hann skylldi firir hafa gefid jordina. Handlagdi og greindur Jon Nikulæsi syni sinum til fullrar eignar þessi fimtantigie hundrada sem hann skylldi mot jordunni taka ef hann kuæntist. en[3]) Biorn tittnefndan[4]) alþingis kuittan af ollu þui gossi j sagtt jardar verd. sem hann lyki nefndum Nikulæsi. Skylldi sagdur Jon æbyrgiast allar lagariptingar æ greindri jordu enn biorn hallda til laga. og til meiri stadfestu hier um settu fyrnefnder menn Biorn og Jon sijn jnsigle med vorum jnsiglum firer þetta bref giortt j sogdum stad deigi oc ari sem fyr seigir.

---

345. 1387.

MÁLDAGI Klemenskirkju á Hofi í Öræfum, er Michael biskup setti.

AM. dipl. afskrr. Nr. 2043 afskript staðfest á Dyrhólum í Mýrdal 14. Júní 1705 af Þorleifi Einarssyni, Þórði Þórðarsyni, og Ormi Daðasyni, gerð eptir transscripto frá 8. Júní 1652, sem var gert eptir transscripto frá 16. og 17. Aug. 1585, en það var gert eptir transscripto frá c. 1483. Michael biskup reið til Austfjarða 1387 (Annálar). Eptir því sem segir i Vilchinsbók hefir verið til

---

[1]) [halfan Vatnsfiord, hin; [2]) [ad Biorn fari, hin afskrr.; [3]) og, hin afskrr.; [4]) sl. JM.

fjöldi af máldögum eptir Michael, en þeir eru nú víst flestir komnir inn í Vilchinsmáldaga, og er ekki vert að aðskilja það.

Registrum domini Michaelis episcopi.

Clemens kirkia ad Hofi j Hieradi ā heimaland hälft med ǫllum gǫgnum og giædum inn ad Kotā sem fellur fẏrer innan Kuabacka og sionhending upp j þad gliufur vid nedanverdt fiallid. sem su sama ā fellur ur. og upp j midt Rotafiall ā mots vid sandfellsmenn.

Hof ā land austur ad gliufri þvi. sem gliufursā fellur ur og j Hamraenda og sidan oslitid land ut ad Jngolfshǫfda.

Jtem Jngolfshǫfda allan ad frāteknum tveim hlutum fuglbergs sem eignadar eru annar kirkiunni ad Eyrarhorni. þridie kirkiunne ad Raudalæk.

Hof ā reka allann fra sallthǫfda fiǫru. og ut ad Jngolfshǫfda.

Jtem ǫrknadrap ǫll j [mille] Lambeya og til þess gras ber næst j sulufell. xv hrossa beit ā Kviārmẏri um sumar firir utan lǫghelgar. fra Krosshollti liggur kyrfodur til Hofs. og abyrgist ad ǫllu.

Jtem elldividartak og kolagiǫrd j Skaptafellsheidi.

Fylgia þessi ǫll saman giædi einn veg kirkiuhluta sem eignarhluta ad Hofi.

Þessar ā kirkian jarder.

Fiall med ix^c. fiǫru.

halft Skaptafell.

Suinanes halft. og helming allra þeirra fiarna sem liggia til Jokulfells.

þetta ā kirkian j fridum peningum.

ij kyr. ij. āsaudar kugilldi. j. hest. hross med veturgomlu. xij. saudi veturgamla. viij. saudi tvævetra.

þetta ā kirkian jnnan sig.

Jn primis. j. silfurkaleikur gylltur iiij^c. annarr silfurkaleikur ij^c. kross silfurbuinn og skrini iiij^c. fiǫgra manna messuklædi enu bestu viij^c. alltarissteinn silfurbuinn iiij^c. fustans hǫkull. j. sloppur. kantarakāpa. ij. alltaraklædi. iij. alltarisdukar. v. sǫngbækur. iij. lesbækur. davidzsalltari. Graduale per anni circulum. dominicale de sanctis. sālutijda bok. ij. tiǫlld. iiij. kluckur. liggia under iiij bær til tiundar.

346. [1387].

MÁLDAGI kirkjunnar í Eystri-Ásum í Skaptártungu, er Michael biskup í Skálholti setti.

Þessi máldagi þekkist nú ekki framar í fullri mynd, heldr einungis eins og hann er tekinn upp í vísitazíu Brynjólfs biskups Sveinssonar 21. Sept. 1641, og er hér fylgt afskript í safni AM. 262. Fol. (bls. 118). Er það auðséð að hér er slept öllu úr máldaganum því, sem greint hefir um inventarium, og hætt þar sem úti var um ítök og landamerki. En það sem hér er af máldaganum mun vera hér um bil í sinni upprunalegu mynd. Það sést við Hofsmáldaga, að Michael biskup hefir riðið yfir Skaptafellssýslu 1387 og er því einsætt að heimfæra þenna máldaga til þess árs. Þess má geta að sumt af örnefnum þeim, sem koma fyrir í þessum máldaga og eru fyrir sunnan Eldvatn (Ásavatn) kann nú að vera örðugt að finna með vissu, af því að sá hluti Ásalands mun hafa breyzt nokkuð af vötnum og hrauni við austrsveitaeld 1783.

Mariu kirkia ad Asumm ä heimaland allt.

A Biskup ad veita edr huer sem hefur logligt Skalholltz stadar vmmbod af Pieturzkirkiu helldur oc hefur epter. xx. ära hefd oc halldi[1]).

Ad Asar eiga ad austann sionhending ur midmundahol[2]) og j Borgarklett.

ur Borgarklett og j Barnkiellingu.

ur Barnkiellingu oc j fagurhol. sumir hallda j laufhol og þadan sionhending ut j votnin.

ad westann þufann sem stendur æ Gardinum firir utan Asagil oc sionhending j ferstikluna sem stendur sudur j myrinni.

þadan sionhending oc utannvertt j hestalannd og so sijdan sudur j fosshrauns nef.

ad nordan nordur ifir floamyrar[3])krok. og oll gogn oc giædi innann sagdra landamerkia.

[1]) Þannig; [2]) Miðmundahóll mun vera sama og Villingshóll; fossinn í vatninu austan undir hólnum hefir verið og er enn kallaðr Miðmundafoss og gæti það hafa verið dagsmark frá Nesi, sem fór af 1783; [3]) það mun vera sama sem Hlöðumýri eða Blautamýri, sem er fyrir norðan merkigarð þann, er skilr Ása og Hlíðar land; úr því að hér er talið, að Ásar eigi land norðr yfir Hlöðumýrarkrók, þá er þessi forni merkigarðr yngri en 1387 og hefir því verið gert út um þessi norðrlandamerki Ása síðar.

Jtem hagbeitar jtak j ytri asa jǫrdu[1]) firir xv. kyr oc hundrad[2]) asaudar j hälfan mänud j bædi mäl edur mänud j annad mäl. og huad herra Michill giorde meira et cetera[3]).

---

347. [1387].

Máldagi Maríukirkju í Teigi í Fljótshlíð [er Michael biskup setti].

AM. 260. Fol. bls. 30—31 (Vilch. LIV); JSig. 143. 4to bls. 180 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (XI). Eptir Vilchinsbók er þetta Michaelsmáldagi [1387].

Teigur.

Mariukirkia j Teigi a þridiung j heimalandi[4]). þridiung j Butralldastodum. vj. kyr oc xij. ær. salld korns. hundrad vadmala. halfa fiordu mork vax. þrenn messuklædi. kaleika. ij. annar gylltur sæmilega gior. corporalia. kluckur. iiij. alltaraklædi. iij. kiertistikur. ij. glodarkier. mvnnlaug. slopp. kantarakapu. alltarisdvkar. iij. kross sæmiligann steindann. Mariuskript. Andriesskript. bryk sæmiliga. tiolld vmm kirkiu. skryn litid.

þangad liggia vnder. vij. bæer ad tiundumm oc lysitollumm. eru af þessumm. iij. Bænhvs. oc tekst half mǫrk af hveriu.

Kirkiann a alltarisstein buinn med reliqvijs.

þar skal vera prestur oc diakn. tekur prestur. iiij. merkur[5]).

---

[1]) Ytri-Ásar voru Þykkvabæjarklaustrjörð þangað til að þeir voru lagðir til Eystri-Ása ásamt Nesi með konungsbréfi 28. Maí 1787, og eru síðan hjáleiga þaðan; [2]) 100, hdr.; [3]) hér tekr við hjá Brynjólfi biskupi kafli um inventarium frá hans dögum, en að hann setr hér «et cetera» inn í miðri visitaziunni sýnir að hann hefir viljandi látið hætta hér að rita Michaelsmáldaga, þó að honum væri ekki öllum lokið; [4]) 143 hættir hér, en bætir við:

les wilchins maldaga þui þetta ber nær samann vtann j þessum forna Hytardalsmaldaga stendur.

ij salld korns

og Wilchins maldage er langtum fyllre.

[5]) Í Vilch. kemr hér laung viðbót.

348. [1387].

MÁLDAGI Jónskirkju postula í Eyvindarmúla í Fljótshlíð [er Michael biskup setti].

AM. 260. Fol. bls. 30 (Vilch. LIII); JSig. 143. 4to bls. 180 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (IX). Eptir Vilchinsbók er þetta Michaelsmáldagi [1387]. Sbr. máldagann 1332.

Eẏvindarmvle.

Jonskirkia postula ad Eyvindarmvla a prestskylld j heimalandi. xij. ær oc kv. messuklædi tvenn[1]). vtann stolu oc handlijn skorter til annara. alltarisklædi. iij. kantarakapur. ij. slopp einn. kross sæmiligann med lykneskium. Mariuskript. Jons skripter. ij. mvnnlaugar. ij. glodarkier. elldbera. merki eitt. halft annad hundrad j bokumm. vattzkietill. fonts vmbunad. kluckur. iij. texta bunad med silfur. paxspialld. alltarissteinn. tiolld vmmhverfis kirkiu.

þangad liggia. ij. bæer ad tiundum oc lysitollumm. syngia annann hvern dag helgann til Hlydarenda oc takast. ij. merkur[2])

349. [1387].

MÁLDAGI Maríukirkju í Fíflholti í Landeyjum [er Michael biskup setti].

JSig. 143. bls. 181 skr. 1607, Hítardalsbók (XVII); AM. 260. Fol. bls. 32 (Vilch. LVIII); JSig. 143. 4to bls. 284 c. 1600 (hleypir úr).

Fijflhollte.

Mariukirkia j fiflhollte a ij kẏr oc vj ær[3]) kiertistiku eina. krossa. ij. alltarisklædi eitt med dvki. kluckur. iij. paxspialld. glodarkier. sacrarium mvnnlaug.

þangad skal syngia annann hvern dag helgann[4]).

[1]) Hér endar 143, en bætir við þessari athugasemd:

»Hier her allt saman vid Wilchinsbok. þangad sem nefner kertestikur ij. þui ma allt skrifa eptter Vilchinsbok«; [2]) Í Vilch. kemr hér viðbót; [3]) 143 hættir hér, en bætir við: Hier er Vilchins maldage lyka fyllre; [4]) hér kemr á eptir klausa hjá Vilch. um porcio um vij ár o. s. frv. ætti þetta því að vera Michaelsmáldagi.

350. [1387].

Máldagi Þorlákskirkju í Klofa á Landi [er Michael biskup setti].

JSig. 143. 4to bls. 182 skr. 1607 eptir Hítardalsbók (XXX); AM. 260. Fol. bls. 25—27 (Vilch. xlviij).

Klofe.

Ad þorlakskirkiu j klofa skal vera prestskylld j heimalande. hun a ij kyr. oc xviij ær. hross[1]).

þangad liggur bænhvs j Mörk.

Hun a messuklædi oc kaleik. kross. thorlaks lykneski. olafs lykneski. koparkier med helgum domum. Tabulam yfer alltari. kiertistikur. ij. med kopar. slopp oc glerglugg. alltaris steinn bvinn. kluckur. vj. glodarkier. mvnnlaugar. ij. tiolld slijk sem eru oc þorlaks sogu[2]).

portio Ecclesiæ vm. ix. är. ij^c. er þorsteinn tok af kotlu. enn. iij. fieck hann ecke[3]).

351. [1387].

Ráðsmannsreikningar á Hólum í Hjaltadal.

AM. 276. 4to. bl. 17a—b skinnblöð með samtíða hendi (frumrit). Þar með fylgir afskript gerð fyrir Arna Magnússon af þessum Hólastaðar reikningum, en hún leiðir þó hjá sér það, er máðast er, sem er niðrlagið (frá 1389).

. . . . . .

fimm h[undrut] firer bord teskils.

iij. h[undrut] firer bord arngers.

iij. h[undrut] firer bord suæins.

stod þa efter hia sira halldori j [tuærdan[4]) ræikning h[undrat] merk[r] fatt i ix. h[undrut][5]).

---

[1]) Hér hættir 143, en bætir við: »Vilchinsmaldage helldur meira«; [2]) Hingað að stendr máldaginn á stofni máldaga Jóns biskups Haldórssonar frá 1332, en þó er hér sumt dálítið öðruvísi orðað, og ankið nokkru inn; [3]) hér mun máldaginn hafa endað í Hítardalsbók og er þetta Michaelsmáldagi frá 1387, því í viðbótinni í Vilchinsbók er reiknuð portio um tíu ár frá því herra Michael visiteraði; [4]) [tuærd^n = tvíærðan = tveggja ára; [5]) eyða fyrir 2 línum.

fellr j nýian tiunda reikningh minn[1]) til hellna. xvij aurar hins v$_{ta}$ hundrads ok ij alner[2]).

allr framsettr vadmala ʀeikningr. landskýllder. biskups tiunder. víntollar. vadmala giorder heima ok at buum med kirkiu tiundum þeim sæm til liggur. cc. hundrada. xxx. h[undrut]. vj. h[undrut]. ix aurar at fra tekno vǫdla þ[ingi].

skipmonnom afni[3]) til vasklæda.

halli formanne ix alner h[vítar] xx. v. ikꜹp.

giorfæingr[4]) vi alner xxv. [i kꜹp].

bauduar vij alner.

jon vij alner.

hafr vij alner.

brimill vij alner.

hunliotr vij alner.

þoralfr vi alner.

lakason vi alner.

brandr vij alner.

gudmundr vij alner.

fiorar hafnar v[adir]. uþæfdar til ilegu.

tuituga vad til at kaupa bussgagn ok litinn ketil.

karfua m[enn]. form[adr] x. alner saudsuart.

klifshagi. ix alner h[vítt].

gizor vij alner.

sueinn v. alner.

jon. v. alner.

bauduar v. alner.

sagme[5]) v alner.

til kaupeyris xi h[undrut] i vadmalum.

ij vadmal til ilegu. iiij. hundrut xvi vætter vllar.

vi. vætter smiors.

[[kom or fliotum x hundrut j hafnarvadum[6]) ok xvij aurar woro ok enn at ꜹk . . . . .[7]) h[undrut]. þetta var þar af lukt þorsteini vt. iij merkr fir. ij naut tuæuettr.

kom nordan i haust i karfanum xvi vætter ok xx smiors

---

[1]) m̄, hdr.; [2]) autt bil fyrir svo sem 10 línur; [3]) svo greinilegt (= efni); [4]) þannig, skb.; [5]) þannig; = Sáme?); [6]) ógreinilegt og óvíst; skorið af línunni; [7]) óljóst og vantar af línunni.

ilæigur. j lausner viij vætter. ok vij fiord[ungar] j vadmalum mork hins niunda h[undrads][1]).

þetta hefer sira þorstæinn nordan sent med pilltum hola stadar. x. naut uetrgômul. æitt tuæuett. annat or husa uik. v. kyr. lxxx vetrgamalt fe. hross orkumlat jshog[g]s mann. vj alner suart vadmal. xxx alna huitt. a feriunne c i hafnar uadum nordan vndan hæidi. war þetta allt saman er sira þordr atti ok stadrinn.

Sua mart hliop fe til fiallz. gelldingar gamlir c. lxxx ok vj. Gamler ʀutar xiiij. Vetrgamler gelldingar tuæimr fatt j niu tighir [vt]an. v. sauda vetrgamla inn a finnmork[2]) ʀutar vetrgamler xij ok xx. Gymbrar vætrgamlar einni fatt j fimtigu.

kom nordan gelldingstiklar. æinn ok xx. ʀutar nitian. ok gymbrar nitian[3]).

for til hiedins f[iardar] vij tiger vxa þreuetrer ok ellri.

a laghæidi xvij kuigur tuæuetrar. iij uetrgamlar. gradungr ok iiij vxar tuæuetrir.

til skallar dals halfr þridi tugr vxa tuæuetra.

a hæima afrett sextigi vetrgamalla nauta. ok tuô[4]).

J hlid c asaudar. xi tiger lamba. ix kyr. gradungar vetrgamlir. vi. kalfar viij. afiall gelldingar þrimr fatt i x tigu. ʀutar gamlir x. vetrgamlir gelldingar. lxxx ok ij. halfr sietti tugr gymbra. vi ok xx vetrgamlar ritiar. iij. hestar þreuetrir. ij ross þreuetr. iij hestar roskner ok æitt ross. eitt tuæuett ok æitt vetrgamallt.

---

352. 1388.

Ráðsmannsreikningar á Hólum í Hjaltadal um bygging á jörðum staðarins.

AM. 276. 4to bl. 18a—19b. frumritið á skinni.

Anno domini ϻ°. ccc°. lxxx°. viij°. var þessi býggingh a jordum holastadar.

af huseý. cc. j uadmalum halft huart.

---

[1]) [[þetta á spássíu skrifað; [2]) [uppi á spássíu innvísunarlaust; [3]) hér eptir kemur autt bil fyrir svo sem fimm línur; [4]) hér eptir kemr autt bil fyrir svo sem fimtán línur.

af langamýri. cc. i vadmalum ok kýr.

af krossanesi c. voro. ok halft annat h[undrat] i hafnar uadum.

af torfgarde h[alft] annat h[undrat] i hafnar u[adum] ok tuæuett n[aut].

af marbæle kýr. x. aurar v[oro] ok halft annat h[undrat] i hafnar u[adum].

af halldorsstodum. c i eldum. ok cc i hafnar uadum.

af skordugili kýr. c. i eldum. c. i hafnar v[adum].

af eý. c. voro. cc j eldum. halft huart j nautum ok lombum.

af egg. cccc. i vadmalum halft huart.

af rein. c. i eldum ok halft annat h[undrat] i vadmalum.

af beingarde. iij. merkr j vadmalum halft huart.

af vatni iij merkr j vadmalum h[alft] huart.

af kefla uik. cccc. j vadmalum. h[alft] huart.

af vtanverdo nesi. cc. j vadmalum. x. aurar kuiker. ok x. aurar i eldum.

af Garde c. voru. tiu aurar i hafnar v[adum] ok vætt smiors.

af ase ccc voru. ok ccc. i hafnar. v[adum].

af suartaardal kýr. x. lamba elde ok smiors vætt.

af skatastodum ij merkr voro ok halfuætt smiors.

af torfmýre iij merkr j vadmalum h[alft] huart.

af haga kýr. x aurar voro ok c i hafnar vadum.

af grvnd. cccc. i vadmalum. kyr. ok c. i eldum.

af ʀiettarholti x lamba eldi. c. voro. ok h[alft] annat hundrat i h[afnarvadum].

af synzta huammi kugilldi. c. i eldum. cc. i hafnar v[adum].

af midhuammi. x lamba eldi. x aurar kuiker. h[alft] annat hundrat i h[afnarvadum].

af kothuammi iij merkr h[alft] huart.

af frostastodum cc. voro. mælihlass todo. c. i hafnar v[adum] ok c i eldum ok leysa kugilldi ef vill.

af þuerär grvnd cccc i vadmalum. h[alft] huart.

af þueráá. cccccc. j vadmalum h[alft] huart.

af framnesi iiij merkr j vadmalum h[alft] huart.

af sydrum breckum. ccc i vadmalum h[alft] huart tuæuett naut. ala iiij kýr. iiij g[eld] naꝩt.

af ytrum breckum .c. i vadmalum. ala iij. kyr. ok iij. g[eld] naꝩt.

af sydrum hofdelum x aurar kuiker. c i vadmalum h[alft] huart. ala iiij kyr ok iiij. g[eld] naut.

af ytrum hofdęlum. c. i hafnarv[adum]. ala ij kyr ok ij vetrungha. ok ij gelldnaut.

af axlarhaga. cc. i vadmalum halft huart. x aurar kuiker ok vetrgamallt n[aut].

af breckum. xiiij[1]) aurar j hafnar v[adum] ok x aurar kuiker.

af dyrfinna stodum. ccc. i vadmalum. h[alft] huart.

af griotæ iij merkr j vadmalum halft huart.

af ʀannueýgarstodum. cc. j vadmalum. ala til x aura.

af suadastodum h[alft] þridia h[undrat] i vadmalum. h[alft] huart ok x aurar kuiker.

af algerdarstodum iij merkr j vadmalum h[alft] huart ok uetrgamallt n[aut].

af gliufraa. c. voro ok c i haf[narvadum]. x aurar kuiker ok x. lamba eldi.

af vatnleýso. c. i uadmalum. ok. c. j eldum.

af narfuastodum h[alft] annat hundrat j vadmalum ok ala til x aura.

af lone cc. i vadmalum h[alft] huart.

af hrecku. c. woro. cc. i hafnar v[adum] ok ala til hundrads.

af enne x. aurar kuiker. h[alft] annat hundrat i hafnar v[adum].

af brimnesi. c. woro. c. i hafnar v[adum]. xx lamba elde ok tueuett n[aut].

af kyrhollte. c. voro. kyr. x. aurar ok c. i hafnar v[adum].

af Grof c. j vadmalum.

af litla hole. c.

af miklahole x. aurar kuiker. cc j vadmalum ok wætt smiorss.

---

[1]) Eða: xuij.

af kuigendishole. c. j vadmalum.

af uiduik kýr. cc. voro ok ccc i hafnar v[adum].

af holakoti iij merkr i vadmalum h[alft] huart.

af hringueri. cc. i vadmalum h[alft] huart.

af gordum h[alft] annat hundrat j vadmalum. ok vetrgamalt naut.

af skufstodum vætt smiors. x lamba eldi. cc. i vadmalum h[alft] huart ok ij tueuetr n[aut].

af ynguilldarstodum x aurar kuiker. c. voro oc halft annat h[undrat] i haf[narvadum].

af nautabui x aurar kuiker ok h[alft] annat hundrat j vadmalum.

af kiarfualsstodum iiij merkr. h[alft] huórt.

af kalfstodum kýr. vætt smiors. x. lamba elde. c. voro ok ccc i hafnarv[adum].

af hrafnstodum ccc. i vadmalum.

af hrafnhole iiij merkr i vadmalum.

af huammi cc i vadmalum h[alft] huart ok vætt smiors. saudamenn skulu þar þa wera.

af reýkium. c. woro. x aurar kuiker. x lamba eldi. h[alft] annat hundrat i vadmalum.

af vidinesi h[alft] þridia hundrat i vadmalum. vætt smiors.

af efra ase c. voro. oc c i hafnarv[adum] vætt smiors ok x l[amba] eldi ok tuęuett n[aut] af halsgrof.

af nedra asi kyr. cc voro. ok cc i hafnarvadum.

af vnastodum h[alft] annat hundrat j vadmalum ok x lamba eldi.

af fialle. cc i vadmalum. h[alft] huart.

af bygghole xij lamba elde.

af heliardalsa. x aurar kuiker. cc. i vadmalum. bæta til x aura.

af biarnastodum vætt smiors. cc. voro ok h[alft] annat hundrat i hafnar v[adum].

af skridulande vætt smiors ok ccc j vadmalum halft huart.

af backa x aurar.

af saurbæ kýr. cc. i hafnaruadum ok x aurar woro.

af suidninghi kýr. c. voro ok c i hafnarv[adum] ok vetrgamalt n[aut].

af smidslæk x aurar kuiker. ok c. j vadmalum ok vetrgamalt n[aut].

af sleitustodum cc woro h[alft] annat c. j hafnar v[adum] ok uætt smiors.

af miklabæ cc. voro. mæliblass todu edr kugilldi ok c i h[afnarvadum] ok at auk þeir x aurar er hola stadr atte adr til at luka.

af þufum kyr. c. voro ok c i h[afnarvadum]. x lamba eldi.

af krossi. xx lamba eldi. h[alft] annat hundrat j vadmalum.

af tæigi x lamba eldi. v sauder. v. tig[er] hundrut j vadmalum.

af breckv v sauder. h[undrat] j vadmalum.

af midhusum x aurar i eldum ok c. voro ok vetrgamalt n[aut].

af backa x. aurar i eldum oc c i vadmalum. halft hvart oc x aurar kuiker.

af þumlaskala xij aurar.

af holum c. voro. ok c. i hafnar v[adum]. vetrgamalt n[aut].

af gardzhornni c. ok vi aurar j vadmalum.

af huglæiksstodum iij merkr. halft huart.

af liotzstodum halfum. c. halft huart.

af grundarlandi. c.

af hole h[alft] annat hundrat. eru þar i x aurar kuiker ok bæta til. x. aura.

af enni. ccc. i vadmalum. h[alft] huart ok x aurar.

af vatni iij merkr.

af stafni. c. voro ok h[alft] annat hundrat i hafnar v[adum].

af spakonufelli h[alft] annat h[undrat] i vadmalum.

af huammi i laxardal. ccc. voro.

af hofda nordr. ccc. i vadmalum.

af hrauni i öxnadal kyr ok. c i vadmalum ok c. woro.

af halsi h[alft] annat h[undrat] i vadmalum ok x aurar kuiker.

af holi i suarfuadardal kugilldi. fimm vætter j skreid. x aurar frider. c. i hafnar v[adum].

af saudanesi kugilldi. v. vætter skreidar. ok c. i hafnar v[adum].
af brecku i kaupangsuæit[1]).
af hlidarhaga[1]).
af malmæý. xxx. vætta i skreid ok fǫngum.
af hofda. v. hundrat.
af bæ. kýr. x. aurar fridir. c. voro. ok c j hafnar v[adum].
af holltastodum. vi. hundrut i vadmalum h[alft] huert.
af huammi h[alft] þridia hundrat.
af kirkioskardi iiij. merkr.
af kagadarholi c.
af homrum. ij merkr.
af æsisstodum. h[alft] þridia hundrat i vadmalum.
af hrauni a skaga viij vættir j fongum.
af þangskala iiij vætter.
af kellduvik iiij vætter.
af nesi iiij vætter.
af mallandi vi vætter ok xl alna i husabot.
af ketu. x. vætter. ok. x. aurar i husa bot.
af kleif. vi vætter.
af hualnesi viij vætter. ok x aurar i vadmalum.
af brokarlæk iij vætter.
af selsnesi iij. vætter.
af selsæ. iij. vætter[2]).

---

353. 1388.

Ráðsmannsreikningr um kúgildi með nokkrum jörðum Hólastaðar.

AM. 276. 4tobl. 19b, frumritið á skinni.

A sama are voro suo morg kugilldi med iordum hola stadar sem her ero skrifut.
med huseý. xviij. ær. ok ij kyr ok gelldfiar kugilldi.
med langamyri. xviij ær ok iij kyr.
med torfgarde. xviij ær ok iij kyr.

---

[1]) Vantar byggingarmátann; [2]) hér á eptir kemr í skb. um kúgildi á jörðum Hólastaðar 1388.

med skordugili xviij ær ok iij kyr.
med halldorsstodum xviij. ær ok vj. kýr.
med krossanesi iiij kyr. ok xviij. ær.
med marbæli ij kyr ok xij ær.
med eý xviij ær. vi kyr ok gelldfiar kugildi.
med Rein v. kyr. ok xviij ær.
med beingarde iiiij kyr ok xij ær.
med vatni ij kyr. xij ær.
med garde ij kyr ok xij ær.
med keflavik iiij asaudar kugilldi ok iiij kyr.
med vtanuerdu nesi. iij kyr. xij ær. ok gelldfiar kugilldi. tuævett n[aut].
med egg. vi. kyr ok xviij ær.
med suartardal. iij kyr ok xviij ær.
med skatastodum ij kyr. xviij ær. ok krossær.
med haga iij kyr. xij ær.
med grund ij kyr.
med asi ij kyr. ok xij ær.[1])

---

354. 1388.

RÁÐSMANNSREIKNINGR um vinnubjúakaup á Hólum í Hjaltadal.

AM. 276. 4to bl. 20—21. frumritið á skinni.

Gefuit firer fram vinnumonnom a stadnum ok ath vtbunum.

Þorkeli smid ku ok c. j vadmalum. j haust fiogurra vetra g[amlan] vxa.

Þorgýlsi eyiarmanne. v saudi vetrg[amla]. tuæuett n[aut] ok c voro.

Rafni. xx. v[ad]. tuæuetra kuigu. j haust tuæuetra kuigu.

Sagina[2]). tuæuett n[aut]. xx. v[ad] i haust þreuetran vxa ok gellding gamlan.

Joni þorbiarnarsyni tuæuett n[aut]. xx. v[ad]. j haust þreuettran vxa.

---

[1]) endar her neðst á blaðsíðu og er ekki hægt að sjá hvort vantar af eða ekki; [2]) eða Sagma eins og afskrifari Arna les.

einari olafssyni tuævett n[aut]. xx. v[ad].

kolbæini tuituga v[ad]. tuæuett n[aut]. j haust þreuetran vxa ok xviij alner saml.

stæingrimi tuæuett n[aut]. xx. v[ad].

brusa frænda tuæuett n[aut]. xx. v[ad].

þoruarde tuæuett n[aut]. xx v[ad]. j haust þrevetran vxa.

hafri tuæuett n[aut]. xx v[ad]. j haust c. j hafnar v[adum].

læifui. tuævett n[aut]. vj aurar j h[afnarvadum][1]). j haust iij saude gamla.

illugi tuæuett n[aut]. xx hafnar v[ad] j haust gridung tueuetran ok[2]) ʀut vetrg[amlan].

helgi tuæuett n[aut]. xx hafnar v[ad]. j haust vxa.

hamundr tuæuett n[aut]. xx h[afnar] vad. j haust tuæuett n[aut]. ok vi alner h[vitar].

finnbirnni tuæuett n[aut]. firer mork ok mork i h[afnarvadum]. j haust xi aura i hafnar vad ok ʀut tuæuetran.

æinar þorkelsson vetrg[amalt] n[aut] ok xx v[ad]. j haust ʀuta fimm.

þorkell backi vetrg[amalt] n[aut] gott. ok xij alner h[vitar]. j haust gridung tueuetran. viiij alner.

bauduar gridung tueuetran. viij alner h[vitar]. j haust iij saude gamla ok atta alner.

joni suæinssyni v saudi vetrg[amla]. j haust iij ʀuta tuæuetra ok viij alner.

olafui lang. ij. merkr voro. j haust þreuetran vxa.

puta x aurar j hafnar v[ad]. j haust iij ʀuta tuæuetra.

lund uetrg[amalt] n[aut] ok vij alner h[vitar]. j haust xiiij[3]) aura. j hafnar v[adum].

frænda tuæuett. n[aut]. xx v[ad].

haflidi mork i h[afnarvadum]. j haust c j vadmalum.

þoralfr. xij alner h[vitar]. j haust ij saudi tueuetra ok einn uetrg[amlan].

hestamadr v. alner margratt. atta alner huitt. j haust xviij. aurar j vadmalum.

kalfsson xx. v[ad]. j haust tueuetra kuigu ok ʀut vetrgamlan.

---

[1]) h, skb. [2]) tvískr. í skb.; [3]) eða: xuij (= 17).

skufr x alner. j haust xv aurar j h[afnarvadum]. ok vetrgamlan saud.

kuñ x alner. j haust xv alner h[vitar].

selgrimr niu alner h[vitar]. vij aurar.

sullr viij alner h[vitar]. vetrg[amlan] saud. j haust tuæuetran g[ellding]. gymbr. ʀut vetrg[amlan]. ok half mork.

asgrimr iiij alner h[vitar].

stryta viij alner h[vitar] ok ij saude vetr[gamla] i haust.

ola xij alner h[vitar]. j haust xx vad.

sturllo xiiij alner h[vitar].

hunliotr vxa fiogurra uetra. iij ʀuta vetrgamla.

[eyiamonnum xiiij aura s[ilfrs].

torfmonnom mork tueimum[1])

slattumonnum heima ollum samt ix aurar.

vinnukonum heima h[alfa] mork til broka[2]).

tadskona viij alner h[vitar].

albeide viij alner h[vitar].

fridgerdr viij alner h[vitar],

kolla viij alner h[vitar].

prestaburu viij alner h[vitar].

skemmu[3]), konu viij a[lner] h[vitar]. j haust. v. alner.

þalu viij alner h[vitar].

þuridr vi alner h[vitar]. i haust ix alner h[vitar].

brott vj alner h[vitar]. i haust ix alner h[vitar].

helga xij. alner h[vitar].

þorný viij alner h[vitar].

þora xiiij alner h[vitar].

kolþerna[4]).

hallbera. xi alner h[vitar].

margret xiiij alner h[vitar].

astridr vi alner h[vitar].

treẏia h[alfan] eyri [i] haf[narvadum]. i haust vij alner.

albeidr spenna[5]).

knopp xi alner h[vitar].

---

[1]) tueim^m, skb.; [2]) [þetta er efst á spássíu. Afskrifari Arna færir það inn á milli Hofstaða klausunnar og Flugumýrar; [3]) afskrifari Arna les: skeinu, sem varla er rétt; [4]) kaupið ekki greint; [5]) afskrifari AM. les: spiña.

duergasmide ix alner h[vitar].
Jngigerdr x alner h[vitar].
herkla[1]) viij alner h[vitar].
treknifa vi alner h[vitar].
Gudrun st'[2]) viij alner h[vitar].
gardzhyrnu v alner h[vitar].
skalla mork.

a hofstodum:

brodde. c. j haust tuæuetra kuigu.
arngeir. x. aura kuika ok xij alner h[vitar]. j haust tuæuetra kuigu.
olafr tuæuett n[aut]. h[alfa] niundu alin h[vita]. j haust ku ok vij alner h[vitar]. eyri s[ilfrs] huer.
elldiarnn[3]).
arnlaug. vi alner hafnar v[ada]. i haust v alner.
gudrun vi alner h[vitar] ok iij alner s[vartar].
gudrun iiij alner h[vitar] ok iij alner s[vartar]. j haust vi alner.
suada iiij alner h[vitar]. j haust v. alner[4]).

a flugymyri[5]).

klængi smid xvij aurar.
jon olafsson. cc.
halldor gellda ku firer xv aura. xx vad.
hallr xx hafnar v[ad]. tuæuett n[aut]. j haust tuæuetra kuigu.
fiorum huskorlum eyri s[ilfrs] huerium.
olafr hallsson tuæuett n[aut].
skitinn viij alner h[vitar] ok saud. j haust xx vad.
kollungur iiij alner h[vitar]. j haust viij alner h[vitar].
teitr xij alner h[vitar] ok lamb.
jngibiorg. iiij alner h[vitar].
halla vj alner h[vitar]. j haust viij alner h[vitar].
margret vj alner. j haust xi alner h[vitar].
æsa h[alfa] mork woro.
hallotta. iij alner. h[vitar].[6])

---

[1]) h'kla, skb.; [2]) þannig, skb. og afskrifari AM.; [3]) kaupið ekki tilgreint; [4]) hér kemr autt bil fyrir svo sem 6 línur; [5]) þannig, skb.; [6]) hér kemr autt bil fyrir svo þrem línum.

J hlid.

þoruardr iiij saude vetrgamla. iij f[iordunga] smiors. viij alner h[vitar]. j haust tueuetran ʀut. ok ij vetrgamla.

ormr vetrgamlan gridung storan. viij alner h[vitar]. tueuetran ʀut j haust ok gellda a.

oddr x. aura ok iij alner h[vitar]. j haust iij. ʀuta vetrgamla.

masi. v. alner h[vitar]. j haust vij alner h[vitar].

gudrun viij alner h[vitar]. j haust adrar viij alner.

osk iiij alner hvitar. i haust viiij. alner.

þuridr v aura. ok fiorar alner s[er] huerri[1]).

J hollti.

villingr. x. aura kuika. xx vad. j haust naut.

jon. tuæuett n[aut]. xx. vad. j haust. c. j vadmalum.

austfirdingr xx vad. j haust gridung tuæuetran ok sigurdr med honum.

þorfinnr tuæuetran gridung. j haust tuo gelldinga gamla.

helgi belgr x alner h[vitar].

gudrun vi alner h[vitar]. j haust vetrgamlan ʀut. eyri saml.[2]) huer huskarlla.

helga vj alner. j haust xij alner h[vitar].

sighridr vi alner.

Seldis- xiiij alner hafnar v[ada].

arnnleif vi alner. j haust xij alner h[vitar].

ok fiorar alner s[er] huerr þeirra.

Jn summa vinno manna giolld.

J vadmalum skipamonnum til uasklæda ok til kaupeyres til vestfiarda. lx h[undrut] ok ccc.

þessi hin smærri vtlát gefuin.

at gudmundar d[egi] cc.

at skirdegi ij merkr.

alopstæini x alner h[vitar].

brok ij alner h[vitar].

sullr ij alner h[vitar].

brande hestamanne iij alner h[vitar].

puta iiij alner h[vitar].

---

[1]) Hér er autt bil fyrir svo sem fimm línur; [2]) sal̄, skb.

þorstæini presti viij alner h[vitar] firer budaruerd.
þorgæir i dal. cc.
firer aurgangh giarda xiiij alner.
olafi stefhanssyni h[alfa] mork.
þoruarde h[alfa] þridiu alin.
þorarnne. v alner lýnguat ok c. i hafnar v[adum] firer hosnna[1]) klæde er hann fieck biskupi.
stæingrimi ok grimi skiokt. hadum samt cc. i fornn kaup ok saude er stæingrimr fieck stadnum.
drangeyingum xij alner.
bauduare keis. v alner j skemmu[2]) til reckiu klæda. ij merkr i hafnar v[adum] [ok alím[3]) j prestahur viij alner h[vitar].
kollu vi alner h[vitar].
sira einari viij alner h[vitar] efter gydu.
grimi omaga viij alner.
frast h[alfa] þridiu alin.
jone katern viij alner h[vitar].
gizeri[4]) vij alner saudsuartar.
Jone vi alner huitt.
Gizere. asgrimi. jone ollum samt x alner.
gudmundi steinolfssyni iij alner.
eiriki p[resti]. ix alner h[vitar].
einari p[resti]. viij alner h[vitar].
þoralfr. vi alner svart.
fidle x alner h[vitar] mille kapla.
þuride viij alner h[vitar] er biskup gaf henni.
firer bordkerolld[5]) xx hafnar vad.
arngrimi deakna. iij merkr i hafnaruadum firer smior.
puta. vi. alner h[vitar].
kalfssyni iiij alner.
saudamonnum halfuan eyri h[afnarvada] huarum.
skemmu konu h[alfa] adra alin jarngratt.

---

[1]) Afskrifari AM. les hoska, sem sýnist að vera rangt; [2]) skeinu, les afskr. AM.; eg les sem strykið sê tvöföldunarmerki yfir m-inu; [3]) skrifari AM. les: s alím; á að vera salún?; [4]) giz'i, skb.; [5]) ógreinilegt nokkuð; afskr. eptirlíkir sem ólæst væri.

badmanne[1]). viij alner.
Jtem freyiu mork[2]).
Jn summa xv h[undrud] ok h[alfr] seautiandi eyrer.

---

355. 1388.

Eydala máldagi.

AM. dipl. afskrr. Nr. 4425 ágrip með hendi Arna Magnússonar, sbr. ár 1382 (Dipl. Isl. III, Nr. 309), 1475, 1538.

Ur Heydala kirkiu maldaga de anno 1388.

forn innstæda xij^{c}. i metfe oc se metit til fullra aura. enn ei fellt til vôru ne hufiar.

ofridt hundrad.

vj. voder tuitugar.

iiij kantara kapur (sc. heyra kirkiunni til)

tveir krossar smellter.

v. bækur i hvitum skinnum oc ein spialldaboc med storum spennum.

Texti med messing oc ij. paxhlôd.

---

356. 8. Januar 1388. á Hólum.

Jón biskup skalli og Gils Gíslason hafa skipti á jörðunum Höfða á Höfðaströnd, Bæ og Ási í Hegranesi og Garði.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5865 með hendi séra Snorra Jónssonar á Helgafelli eptir frumbréfinu á skinni: »þetta er original a pergament. Fyrer brefinu hafa att ad vera 6, jnnsigle. 1. synest alldrej hafa verid. Hin oll eru fra«. »Denne Copie kom mig til hænde 1721. fra Hr. Snorre Jonsen. Originalen ligger udj Stiftskisten paa Holum, og er paa pergament. A. M.« Nú er frumbréfið glatað, því ekki finst það í Biskupsskjalasafni Íslands, en afskript af því er

---

[1]) badm^{e} í skinnb.; [2]) hér kemr autt bil fyrir svo sem 5—6 línur.

í skjalabók séra Jóns Haldórssonar, Landsb. 115. 4to I bls. 263—64, en ekki er sú afskript nákvæm. Afskript séra Snorra er stafrétt eptir frumbréfinu og má því heita eins góð og það.

Skiptabref jons holabiskups a jördunum höfda a höfdaströnd og bæ vid gils gislason fyrir as og gard. anno ꟽ°. ccc°. lxxx°. viij°.[1])

Þeim godum monnum sæm þetta bref sæa ædr hæyra sænda æinar ba[flidason. þo]rdr þordarson. þorstæin þorfinsson. prestar. ʀafn[2]) jonsson. þorvalldr oghmundarson oc þorgæir bauduarsson læikmen quædiu guds oc sina kunnightt giorandhi at þa ær lididh war fra hæghad bwrdh warss herra jehsu christi þwshunndrad cccrat lxxx° oc wiij ar ꟽiduikudaghin næstan post æphifaniam domini hæima a hoolum j hialltadæl worum wer j hia sam oc hæyrdum a hanndaband þeirra wirdhvligss herra herra jonss med guds nadh biskups a hoolum. af æinni alfw æn gils giislasonar af annari ath swa firir skiilldu at næfndr giils afhænndir sær jardir tvær ær sua hæita haufdhi a havfdhaströndh oc bær med ollum þæim ʀækum. goghnum oc gædhum sem greindum jordum hefuir fylgt fra fornv oc nyiu oc hann hæfuir fræmst æighandhi at wordit kirkivnæ a hoolum til fwllrar æighnar. Hær a mott skipadæ herra jon biskup giils jordina j asæ j hægranæsæ oc [þar] med adra jord ær i gardi hæiter hwora vm sik med ollum þæim goghnum oc gædhum sæm jordunum hafua fylght fra fornv oc nyiu wtan sælvæidhr war fra skiild asæ oc allar[3]) æingiar firir avstan forvadhakvisl wtan salltholma. skylldhi giisl hafva þæssar jardir medan hann lifdhi sær til abunadar oc allra noota sæm æighnarmadr oc abyrgiast jardirnar jafngodhar j sinni medferd æn kirkiann at hoolum skylldi jardinar æigha sem adr. will biskup ædr hans æfterkomandi þenna skilmalæ æigi halda widr giils takandi af honum græindar jardir fyr æn honum ær wilivghtt at lata þa skildhi giils sær aftur greindar jardir havfdha oc bæ til fwllrar æighnar. oc til sann-[i]nda hær wm sættv wer fir næfmdir menn var jnsighlæ firir

---

[1]) Fyrirsögnin er tekin eptir 115, nema ekki haldið ritbætti þess handrits; [2]) þannig 5865; [3]) allrar 5865.

þetta bref ær giørt war j sogdhum stad deghæ oc aræ sæm firr sæghir.

---

357. **15. Februar 1388.** **í Bólstaðarhlíð.**

Marteinn prestr Bessasou selr Dálki bónda Einarssyni jörðina í Bólstaðarhlíð með gögnum og gæðum og með tilgreindum landamerkjum, fyrir lausafé.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 3926 «ex originali». «Brefed er a pergament er fued og rifed af odrum endanum, so miked sem svarar sköllunum i apographo og lijka nedan af þvi, vel halfu. so ei siest hvad morg innsigle vered hafa eitt af þeim hanger epter, olæsilegt, med mannz mynd j midiunne ä». Afskriptin er með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna, en skallarnir eru hér fyltir í hornklofum eptir afskript Jóns af transscripto af bréfinu frá 12. Júní 1454 meðal dipl. afskrr. AM. Nr. 3925; MSteph. 27. 4to c. 1730.

Jn dei nomine amen.

Var þetta kaup þeirra sira martæins berssasonar ok dalks æinarssonar ath nefndr martæinn prestur selldi dalki jord alla j b[olstadahlid j langadal medr þeim hlutum ok hlunnendvm gognum] ok giædum sæm jordin hefuer att ath fornu ok nyiu ath fra skildum þeim jardar part er sira martæinn feck sira halldore nedan af skridunnæ vpp ath [hrygg þeim er kalladr er skerpir. sagde sira marteinn þessi landamerke] vera millum æsisstada ok bolstadarhlidar. hryggr sa adr nefndr ær kalladr er skerpir. huer liggr vm þuera skriduna nedan fra blǫndu ok suo rettsyni vpp i þann li[tla knvk er stendr nordr vndan skridu knwk ok suo yfir vm fiall] i dæli þa er kollut er þorunnar dælld er liggr ofuan eftir fiallinu firir sunnan skytnadal ok suo ofan i ʀæidgotur þær er liggia vtan med bruninni firir ofan skytnadals to[rf ok svo sudr med þverærdals hǫfda firir vestan framm ok þar ofan] rettsyni i midlæk þann er fellr ofuan j wota huamm ok suo ofuan j hlidar áá. ʀædr þa hlidar aa merkium milli þuerardals ok hlidar nordr a fioll þaghat til er annara m[anna mǫrk ganga i mote enn fyrir sunnan hlidaræ æ hlid alla] jord fra ylfris gile. ok svo fram i grænhofda midian ok suo ʀettsyni ifir i blagrassdæli. rædr hon þa wpp a kalfuafell midt ok suo ʀettsyni yfir j molldgil ok suo [rettsyne nordr sem merke ganga j mote. Enn æ mille tvngv ok] hlidar

rædr suartaa efter þij sem hun hæfuer ath fornnu fallit ofuan i fornan farueg þann sæm hlannda hefuer adr at fornu fallit. a hlijd væidi alla j skriduhyl hadum megin. [hefer verit reiknadr skriduhylr ofan fra skere þvi er leingzt] gæingbr fram i ána ok kallat er einhui. ok ofan ath kuisl þeirri er fellr med eystra lande med skridunni. a hlyd hrossa bæit fra vetrnottum ok framan til sumars ollum hrossum honda [ok heimamanna j tungunes iðrd þeirra sem hann vill at hafe].

her i mot gaf dalkr hondi sira martæini þriatighi hundradha med þessum fridlæika. atta kyr. tuau asaudar kugilldi. hross ok hundrat j slatrvm ok atian hundrath vadmala. skillde dalk[r honde taka vndir sialfvm sier hælfan þridia tôg hundra]da af þessum þremtighum hundrada ok luka þat kirkiunne i sitt godz er sira martæinn war kirkiunne skylldughr þuiat hon atte þa suo marga peningha i lausa godze med suo felldum frid[leik sem hier seger. j fyrstu siav kýr. niv hvndrvt vôrv.] hross ok hundrat i slatrvm ok þau seau hundrat i flytianda eyri. er giorduz af sighurde jonssyni fýrir fyrnd ok hrôrnan a kirkiunne i bolstadarhlijd ok hennar ornamentis ok iordunne a [hollastôdum. Geck Dalkr bonde i borgan vid kirkiuna i bolstada]hlijd vm þijlika fyrnd ok hrornan sæm a henni hefdi vordit edr hennar ornamentis jnnan kirkiu. suo æi sidr vm jordina a hollastodum vm suo langhan tima sæm sira martæinn he[fer att jordina i bolstadahlid. skyllde Dalkr bonde taka at sier firir kirkiu fyrndina þijlikt sæm sira martæinn hefer latid ath hæta nefndre kirkiu ok hennar ornamentis. hefuer hann i fyrsto latid hlada torf vm kirkiuna. ok gera at kornum ok la[tit bwa vm klvckvrnar. jtem latit giôra saman glerglugg ok feingit i] svm glerin ok hrik nýia ifer allteri. emendera michaels likneski. fæingit til kertastiku er hann keypti firir mork ok kross litinn buinn med kopar. skilldi sira martæinn þrattnefndr ah[yrgiazt allar lagariptingar æ optgreindre jôrdu j holstadahlid.] en dallkr hondi hallda iordunne til lagha. voro þessir kaupvottar þordr þordarson. andress finnbiarnnarson. ok maghnuss sighurdarson. prestar. þorstæinn hergsson. þorghæirr [hrandzson ok kælfr snorrason leikmenn. hverir sin jnsigle settu firir þetta] landkaups href skrifuat i holstadarhlijd in crastino heati valentini Martiris þa er lidit var fra

highatburd vors herra jehsu christi þushundrat þriu hundrath a[ttatiger ok atta ær].

---

358. 21. Februar 1388. á Harrastöðum.

SAMNINGR um landamerki milli Harrastaða og Finnsstaða á Skagaströnd.

AM. Fasc. IV, 15. Frumbréfið á skinni.

Bref vm finzstadi ok haara stadi[1]).

þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda arnne prestr þorstæinsson. þorstæinn bergsson. þorghæirr brandzson ok Gunnar olafsson q[vediu] G[uds] ok sina kunnigt gerandæ ath þa er lidit var war fra heghat burdæ wors herra ieshu christi þushundrat þriuhundrat attatiger ok ätta är fôstu dagh næsta firer cathedram sancti petri áá barra stodum a skagha strond worum wer j hia ok säm áá handaband sira þordar þordarssonar er þa atti jordina a finnzstodum af æinni halfu. Eiriks þorbiarnarsonar. hallbiargar þorbiarnardottur hustru hans ok æigi sidr þordisar modur æiriks af annare. huerr þa attu ôll samt harrastade ath suo firer skildo ath slikan askilnad sem þa war millum greindra jarda finnzstada ok harrastada lôgdu þau til helminghs sin amillum med þij mote at þann broddgæira sem nordr ligr æ fiallit ok j millum berr þeirra landamerkia sem sira þordr bafde þa keýpt ath þorgilsæ olafssyne ok þeirra annarra sem æirikr kallade ser epter handabandæ þeirra þorbiarnar fodur sins ok þorgils olafssonar. ok hann kallade ser æida hafua werit wm handfesta suo at halfua bæit ok jardar æighn skilldo huarer æigha med sinum jordum huat sæm þar výrdæ sidaʀ mæiʀ wm suarit. Skilldo finnzstader æiga alla Gullbelliswik en harrastader wtródr æ haust j finnzstada nes. skipsatr ok naustzgiord epter þij sem bref benediktz kolbæinssonar þar wm gert wattar. ok til sanninda her um settum wer fyrnefnder menn wær jnz-

---

[1]) Aptan á bréfinu með yngri hendi. Þar stendr og «1388 uitnisburdr».

sighlæ firer þetta bref skrifat a hoskulldzstodum jn profesto beati mathie apostoli. aa þij āre sem fyʀ seghir.

Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en eru nú öll dottin frá.

---

359. 29. Februar 1388. i Geldingaholti.

Benedikt Gizurarson selr Birni Brynjólfssyni jörðina Sævarland í Laxárdal fyrir jörðina Bakka á Skagaströnd.

AM. 277. 4to bls. 34 á pappír skr. 1640 með hendi Guðmundar Andréssonar (d. 1654) eptir frumbréfinu; var þá fyrir því «eitt jnncigli og annad odrumegin«.

Enn eitt Bref vm Sæffarlands ʀeka.

Þeim godum monnum sem þetta Bref sia edr heyra senda Einar dalksson. Biarni þordarson. þorfinnur Branndsson. þorgils þordarson. Bruse jngemundarson. Ogmundur jonsson kuediu guds og sijna kunnigt giorandi ad a vij[a] ari rijkis vors herra olaffs med g[uds] n[ad] noreks dana og Gottakongs laugardæginn næstann firir jonsmessu holabiskups a fostu j gelldingaholiti. vorum vier vidstaddir saum og heyrdum [a] handaband Biarnar Bryniolfssonar og Benediktz gizurarsonar so firir skilid. ad greindur Benedikt selldi Birni til fullrar eignar jord alla a Sæffarlandi j laxardal med ollum gognum og giædum þeim sem Benedikt vard eigandi at af sira gudbiarti. og firr sogd jord mætti fremst eignast ad logum med jtök og eing firir hann. Hier j mot gaf firrsagdur Biorn jord a bakka a Skagastrond med ollum þeim gognum og giædum sem hann vard fram[a]st eigandi ad. a[d] fraskildum hualʀeka firir jordunum og jord og adra hluti þvilijka sem nu væri. jtem halft þrettanda hundrat j kugilldum þridiungarfie. oc enn halft þrettanda hundrad j hafnarvodum edur slatrum og hrossum. Skylldi huor suara lagaʀiptingum et cetera.

Og til sanninda hier um settum vier firskrifadir menn vort jnncigle firir þetta bref.

---

360. 13. Marts 1388. á Syðri Ökrum í Blönduhlið.

Björn Brynjólfsson selr Gissuri Þorbjarnarsyni jarðirnar Helluland og Asgrímsstaði í Hegranesi fyrir jörðina Skíðastaði í Laxárdal.

AM. Fasc. IV,9. Transskript fjögra manna frá 5. Febr. 1451 (= A); AM. Fasc. IV, 10. Transskript tveggja manna frá 2. Marts 1558 af transskriptinu frá 1451 (= B). Hér er prentað eptir A. AM. 277. 4to bls. 26—27; AM. 280. 4to bls. 38—41. Hið ranga ártal «1386» stendr aptan á báðum transskriptarbréfunum. Lát Ólafs konungs (d. 3. Aug. 1387) hefir enn ekki verið frétt til Íslands, þegar bréfið var ritað.

bref vm skidastade.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda eilifur biarnarson. ion þorsteinsson. þorgils þordarson. augmundur jonsson. bodvar klængsson kuediv guds ok sina kunnigt giorande ad æ sionda[2]) are rikes uorss herra olafs medur guds nad noregs dana gota kongs æ friadagen næsta epter festum gregorii pape ath sydrum auckrum j blaundu hlid uorvm uær j hia saum ok heyrdum æ handahand þeirra biarnar hryniolbssonar ok gizurar þorbiarnarsonar suo fyrer skilet at nefndur biorn sellde gizore helluland[3]) ok asgrimsstade j hegranese med ollum þeim gaugnum ok gædum sem biorn vard fremst eigande at med þessum vmmerkium heima at nese. at gardstadur rædr fyrer utan til motz vid utanvert nes en geirgaberg fyrir austan ok suo langt sudur æ nes sem asgrims stader eiga til moz uid feriuhamar. jtem med þuilikri landeign. eingium ok jtokvm sem sagdar jarder eigv vestur yfir vavtnn[4]) ok gellfiar[5])reckstur vestur æ fiall j saudarleiter reiknadi biorn hænhvs skýlld vpp æ jordina. Syngia xij messvr æ svmarit ok lwka[6]) hælf maurk. Skilldi biorn af alla hænhvsfýrnd ok spell æ þui sem þat ætti jnnan sig ok vtan. Skylldi gizvr leggia til hænhwssins hundrat j vidi æ biarnar vegnna. Hier j mot gaf sagdur gizvr jord skijdastadi j laxærdal med ollum þeim gognnum ok gædum sem hann vard

[1]) Aptan á A. þar stendr og «Rkl» (= Reynistaðarklaustr); [2]) sionunda B; [3]) A les hér hellusand, en B hefir séð að það var rangt og því leiðrétt það, og gert úr því það, sem hér stendr; [4]) uotnn B; [5]) gelldfiar B; [6]) luka B.

fremst eigandi ath ok þessvm landamerkium at firir vtan til motz vit attllastadi at hornnborvdæli ok fram j midtoopth[1]) ok sua austur æ fiæll[2]) ok suo þar jn til motz vid skarz jord. En jd vestra fram med laxæ alla jardar eignn til merkigils. a sæfar land þriggia viknna verk. eingiar. staggarz[3])giord. vpp havggvid gras j skijdastada jord. En skýda stader eigv Reka allan hwals' ok vidar firir sæfarlanz jord austur ath stapa svo langt vestur [sem bæn ydder bænhvs krossenn heima æ sæfarlandi[4]). Jtem fiordung j hvalreka firir skefilsstodvm millum savdær ok gavckstada ær. Jtem vadils eingi firir vestan laxæ ok jardeign til motz vit hafragils menn. er þar fiordvngs kirkia ok lwka Mork presti. Skilldi gizvr af sier fyrnd ok up[p]giord æ bænhvsi ok þui er þat ætti. Skýlldi hvor hallda ok svara til laga þeim jordum sem keýpt hefer. hier til gaf gizvr birni iij kvgilldi ok hest. Ogh til sannenda hier vm settum vær fýr nefnder menn Wor jnsigli firir þetta bref giorth j greindum stad deigi ok æri sem fyr seger.

---

361. 25. April 1388. í Hvammi.

Ormr Snorrason selr Ólafi Skeggjasyni alt land á Syðri-Völlum í Miðfirði fyrir lausafé.

AM. Fasc. IV, 14. Frumbréfið á skinni. Aptan á því stendr »1487 NB«. Dipl. afskr. AM. Nr. 395 eptir frumbréfinu.

Jn nomine domini amen.

var sva fellt kaup þeirra orms snorrasonar ok olafs skeggiasonar ath ormr selr olafi land allt æ sydre vaullum j midfirdj med allum gognum ok gædum er þar med æ ad fylgia at forno ok nyio ok hann vard fremzst eigande ath efter logvm. her j moti gefr olafr orme sex[5]) kýr. fiogr asaudar kvgilldi þriv gelldfiar kvgilldi. sex hundrat voro. fimm hundrat j hafnar vadvm ok þat[6]) meiRa er olafr vill. skall ormr abyrgiazst allar laga riptingar a nefndri jordu enn olafr hallda til lagha ok

---

[1]) midtopth B; [2]) fiall A; [3]) þannig AB (= stakkagarðs); [4]) [þannig AB; í bréfi frá $^{16}/_{4}$ og $^{21}/_{6}$ 1379 (Dipl. Isl. III, Nr. 280) stendr: sem bænhuss krossinn a sæuarlandi bryddir vestr vndan mels horni. [5]) Óljóst; [6]) þt.

eiga aptr jafnnfritt godz ok jafnn mikit sem hann gefr vid ok med sama salatima[1]). skal olafr luka vth[2]) æ þremr arvm allt fyr nefnt godz æ þeim fardogvm[3]) mest er hann vill enn leigha tolf alnvm hvertt hundrat ok liggia i jordv þar til er lokid er at sidazstvm savlvm voro þessir vottar vid thorsteinn sigurdarson. vigfuss dagstygsson. þorgeʀ þorsteinsson. þorgils oddzson. jon grimsson. þoruardr olafsson ok marger adrer goder menn. for þetta kaup framm j huamme æ gagnndaghinn eina. ok til sanninda her um settv ormr ok olafr sin insigli firir þetta kaupbref med kaupvotta insiglvm er giort var j fyʀ greindvm stad ok deghi æ sænda æri ʀikis uirdulighs herra herra olafs med guds næd noreghs dana ok gottha kongz.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, enn eru öll dottin frá.

---

362. 10. Mai 1388. á Reykholum.

Loptr Tjörfason og Þóra Nikulásdóttir kona hans selja Birni Einarssyni jörðina Fót í Seyðisfirði og handleggja aleigu sína í hans vernd og umboð.

AM. Fasc. IV, 19. Frumbréfið á skinni. Aptan á því stendr með hendi frá 17. öld «a 7da are Olafs kongs», og ártalið «138 ..».

jardabref vm [os ok fot[4]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea ædr heyra senda sæmundr þorsteinsson. æinar asmundarson gudmundr. jllughason q[vediu] g[uds] ok sina kvnnight giorande at þar vorum vær j hia sæm ok heyrdum æ ath loptr tiorfuason ok þora nikulasdotter kona hans handlaugdu birne æinarssyne til fullrar æignar jordina æ fæti j seydisfirdi suo ok handlaugdu þau allt sitt goz ok peninga vpp j hans vernd ok vmbod ok til sanninda her vm settum wær fyrr nefndir menn vor jnnz-

---

[1]) Óljóst; [2]) frbr.: ath(!); [3]) fardodvm, skbr.; [4]) þessi fyrirsögn er með fornri hendi aptan á bréfinu; frá [er nokkuð óvíst, þó sýnist það áreiðanlegs vera »of z fot«.

sigli fyrer þetta bref giort a Reykholum þrim nattum æpter vppstigningardag a sioonda ari Rikis vors virdvlighs herra olafs med gvds nad noregs dana ok gota kongs.

Þau þrjú innsigli, sem hafa verið fyrir bréfinu, eru nú dottin frá.

363. [1389].

RÁÐSMANNSREIKNINGAR á Hólum um vinnumannakaup.

AM. 276. 4to bl. 21b frumrit á skinni.

Gefuit a ueturinn.

J hlijd.

gudmundr gamlan gellding ok annan saud vetrgamlan.

Oddr. iafnmikit.

Einar ripi ij Ruta.

jon þorbiarnarson adra ij.

þorfinnr tuo saudi til x aura.

a flugumyri.

halli ok halldori ij saude huorum til x. aura.

arngeir. tuo saudi til x. aura.

brodde gamlan g[elding].

bauduar gamlan g[elding] ok annan firer huitu[1]).

Rafn gamlan g[elding].

vr fataburi.

dadi. viij alnar[2]).

[af heima gerdum vadmalum margretv ok herdisi vod j kavp sitt[3]).

knuti smid iij gamla g[eldinga]. v. uætter skræidar. xv f[iordunga] smiors.

brande sagina ij gamla g[eldinga] ok iiij f[iordunga] smiors.

jone arnasyne gamlan g[elding].

Dyrleifarsyni uetrgamlan Rut a þof.

jone fidli tuæuett n[aut]. iij f[iordunga] smiors[4]).

[1]) eða huttu. skb.; [2]) hér kemr 6—7 lína autt bil; [3]) [skr. á spássíu tilvísunarlaust; [4]) hér eptir kemr klausa frá 1444 með samtíða hendi, og þar eptir »Reynistaðarmáldagi« (brot) með hendi frá c. 1600:

364. [1389].

RÁÐSMANNSREIKNINGR á Hólum í Hjaltadal um viðartillag til jarða staðarins og ýmislegt fleira.

AM. 276. 4to bl. 22a—b skb. samtíða (frumrit).

fænginn vidr til jarda.
til vatnslæyso a v hesta.
til gliufrar a v hesta.
til lons a ij.
til ennis a h[est].
til skufstada a. iiij. h[esta].
til þuerar a vij.
til frostastada a h[est].
til griotar a h[est].
til haga a ij h[esta].
til rettar h[olts] a ij h[esta].
hamundr a vj h[esta] ok þann at auk allan er a hofstodum war.
til reykia a iij h[esta].
til hrafnhols a h[est].
til fiallz a h[est].
til ynguelldarstadar a ij.
til ytri hofdælna a h[est].
til ytri brekna a ij h[esta].
til midhuams a ij.
til karnagrvndar a h[est].
til huams i hialltadal a h[est].
til garda a ij h[esta].
til backa a ij h[esta].
til keflauikr a ij.
til heliarda[l]s ár a h[est].
til stafns a ij h[esta].
til nautabuss a h[est].

Reynestadar maldage.

Med brokarlæk. halfuer Rekar vr midri torfgrof j bas þann med sem jnn er fra fagra base til motz vid selnes ad helminge vid vijdemyrar kirkiu.

til torfgardz a h[est].

kom nordan fra sira Jone xviij alnum fatt i ccc woro ok tuær merkr annars h[undrads] i hafnaruadum.

kuikfe j biarnnastada hlijd. x. kyr ok gradungr. asaudr tuæimr am fatt j sextan tigi. gelldingr tuæimr saudum fatt j fiortan tigi. vi rutar. gelldinghlomb halfr seaundi tugr ok eitt. tiu ross roskin. hestr a annan v[etr]. folaulld. iij.

J hollti xvi kýr. fimm kuigur. gradungur a fyrsta vetr. xxx vxa. asaudr xiij tiger. v rutar. xl. lamba. nitian ross. ij folaulld.

a flugumyri xv. kýr vi. kuigur. gradungr. ij vxar. ix. uxar a annan vetr. ij. naut a fyrsta vetr. lxxx asaudar. iij rutar. xl. lamba. ix ross. folalld æitt.

J miklagarde xix kyr. uxar iiij ok xx gradungar. vi naut a annan vetr. xij a fyrsta uetr. xiij tiger asaudar. v. rutar. lx. gelldings. halfr atti tugr lamba. ix ross. iiij. folaulld.

a hofstodum. xiiij. kyr. iiij kuigur a þridia v[etr]. fimm a annan vetur. gradungr. vxar x a annan vetr. Gamlir vxar xxx. Asaudr lxxx. ok æin ær. rutar. iij. Lomb. vij ok xx. ross iij ok xx ok vetrgomul ij.

J eghilldar hollte. xx. vetrungar. foro. ij. j brott. ix tiger lamba. ross. xiiij. roskin. folaulld. iiij.[1]).

efter stodur.

hia marmar[2])birnni xx [vad] vij alner . . . . .[3]) at gudmundæ . . . .[3]).

jarngrautt naut.

hia einngli [halft] annatt h[undrad].

hia hamundi[4]).

hia þorarnni. x. aurar.

hia ærna. x. aurar.

hia sigridu xij aurar.

hia keflauik[rmonnum] . . .[3])

hia egle[5]) iij . . .[3]).

---

[1]) þessi blaðsiða, sem nú kemr, er afarmáð og hefir afskrifari Árna gengið fram hjá henni í afskript sinni; [2]) marmr, skb.; [3]) máð; [4]) máð, enn mótar þó fyrir stöfum; [5]) mjög óljóst og því óvíst.

j rettarhollti . . . merkr i slatrum i h . . .
hia . . . . x aurar i slatrum.
hia . . . bonda . . . ccc i slatrum.
hia þorfinni i litlu . . . . xx v[ad].
hia bergþori xx h[afnar]v[ad].
af uiduik h[alft] iij . . .[1])
af kalfstodum . . . .[1])
af hrafnstodum . . .[1])
af biarnastod[um].
af asi i heg[ra]n[esi] . . .
af brecku vj aurar.
af gliufra x aurar.
af [frosta]stodum x aura . . .[2]).

---

265. 1389.

Þorleikr (Þorleifr) Marteinsson vottar, að hann hafi við verið, þegar Helgi Þorvaldsson seldi Ásgrími ábóta á Helgafelli jörðina Bláfeld í Staðarsveit; hann hafi og selt klaustrinu hálfa Böðvarsholtsreka og Ívar bóndi Þórðarson hafi lýst því löngu síðar, að hann hafi feingið Guðmundi ábóta hálfan reka að Böðvarsholti.

AM. 252. 4to bls. 49, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 9—10, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1559 og Nr. 1638. Afskript séra Þorkels Eyjólfssonar á Staðastað staðfest 24. Febr. 1887 eptir skjölum Staðastaðarkirkju.

Blafelldur[3]).

Þorleijkur[4]) Marteijnsson vottar ad hann haffe uid vered. þa Helge þorualldzson sellde Asgrijme abota jordina Blafelld. hann selldi og clôstrinu halffann reka fra Bôduarshollte. suo og vottar hann ad hann haffe heyrtt morgum arum sijdar Jffar bonda þordarson þuij lýsa ad hann heffde feinged abota Gudmunde ad Helgafelle halffann reka ad Bôduarshollte. þesse vitnisburdur er vtgieffenn Anno 1389.

---

[1]) máð; [2]) er ekki meira skrifað á þessa síðu; [3]) 430; Um Böðvarsholtsreka, afskript séra Þorkels; [4]) mun eiga að vera Þorleifr og mun vera sonr Marteins Þorleifssonar þess, er nefndr er í bréfi 1360.

366. 28. April 1389. á Helgafelli.

GUÐMUNDR ábóti á Helgafelli, tveir prestar og þrír leikmenn transskribera réttarbót Hákonar konungs frá 10. Juní 1375.

AM. 128. 4to bls. 160—61 skb. c. 1490; AM. 37. 8vo bls. 267—68 skb. c. 1500. Stockh. C8 fol. 212b skb. c. 1608.

um brefagiorder[1]).

Ollvm þeim monnvm sem þetta bref sia edur heyra senda herra gvdmvndur med gvdz nad abote æ helgafelle. vermvndur avrnvlfsson. jon halldorsson. prestar. Gvn[n]ar gvdmvndzson[2]). halldor jonsson. þorgils gvdmvndarson leikmenn. q[uediu] G[uds] ok s[ina] [kunnugtt giorandi at vier saum og yfer lasum opit bref virdulegs herra hakonar med[3]) G[uds] nad noregs konungs. vnder hans heilv ok oskoddu hangande jnsigle svo latannde ord epter ord sem hier seiger [Hér kemr réttarbót frá 10. Júní 1375 Dipl. Isl. III, Nr. 243]. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor jnsigle firir þetta transskriptum er giortt war æ helgafelle tueim nottvm firir festum philippi ok jacobi æ vorit. anno domini. m°. ccc°. lxxx°. ix°.

---

367. 20. Mai 1389. í Björgvin.

DÓMR fjórtán manna útnefndr af Erlendi Filippussyni, féhirði í Björgvín, um kæru Hákonar Jónssonar til þeirra manna, er komu af Grænlandi og Íslandi í fyrra sumar, að þeir hefði siglt til Grænlands «með réttu forakt, samþykki ok vilja», hefði framið þar verzlun án konungs orlofs og hefði keypt krúnunnar góss móti lögum, en þeir neittu því, og sóru þeir, að þeir hafi fyrir fulla nauðsyn og í stórum vanda og lífsháska leitað til Grænlands, m. m.

Frumritið á skinni er í Leyndarskjalasafni Dana «Norge» Nr. 19 og afskript þar af í Fornbréfasafni Langebeks. Bréfið er prentað í Suhms Hist. af Danmark XIV, Grönlands hist. Mindesm. III, 132—142 með skýringum og athugasemdum eptir Finn Magnússon. Á dönsku er það prentað hjá Arild Huitfeld í Danm. Krönike

[1]) 37; [2]) gudmundarson 37; [3]) [vantar í 128, 37.

IV, 81—83. Sbr. Holberg Danm. Hist. I, 531; Saml. t. d. norske Folks Spr. og Hist. V, 625; Suhms Ny Saml. III, 111; Ný Félagsrit XXII, 126. Finni Magnússyni þykir það kynlegt, sem það og er, að ekki skuli vera tilfærð nöfn þeirra manna, er voru fyrir þeim, sem kærðir voru fyrir Grænlandsferðina, en getr þess að það muni sjálfsagt hafa verið þeir Björn Einarsson Jórsalafari og Sigurðr hvítkollr (í Ögri), og ætla eg að á því geti einginn vafi leikið. Þeir hröktust til Grænlands 1385 eins og annálar greina og voru þar í tvö ár. Annálar þeir, sem geta þessarar ferðar eru Gottskálksannáll og Flateyjarannáll:

1385. «iiij skip rak til Grænlandz þar uar a Biorn Einarsson og Sigurdr huitkollr». (Gottskálksannáll).

«þa rak ok vndan. iiij. Islandzfaur til Grænlandz ok voru þar ij. vetr med heilu ok holldnu». (Flateyjarannáll).

1387. «iiij skip komv af Grænlandi til Islands. þar var a Biorn Einarsson og Sig[u]rdr huitkollr». (Gottskálksannál).

«fiogur skip komu inn i Hualfiord er verit hofdu. ij. vetr a Grænlandi. þar var a Biorn Einarsson». (Flateyjarannáll).

Árið eptir fóru þeir báðir utan Björn Einarsson og Sigurðr hvítkollr, því við árið 1388 segir Gottskálksannáll:

«Vtanferd Andres hirdstiora og Biarnar Einarssonar og Sigurdar huitkolls og Jons mvla».

Hafa þeir báðir verið í Björgvin um vetrinn 1388—89 Björn og Sigurðr, en hafa komið út um vorið og getr Gottskálkannáll við árið 1389 «Vtkomu Sigurdar huitkolls», en nefndir ekki Björn. Þó hefir hann sjálfsagt verið með. Flateyjarannáll getr þess að Björn hafi farið utan 1389 með Michael biskupi, en hann fer áravilt í því. og ætti það að standa við 1388. því að það ár fóru þeir báðir utan Michael og Björn. Sigurðr og Björn hafa því báðir verið í Björgvin um vorið, þegar dómrinn gekk. Þess má geta að Erlendr Filippusson lét af féhirzlu í Björgvin árið eptir (1390) og tók þá við Hákon Jónsson, sem hér er getið.

Eins og kunnugt er geta nokkrir rithöfundar á fyrra hluta 17. aldar um það, að Björn Einarsson hafi ritað bók um ferðir sínar og dvölina á Grænlandi á árunum 1385—87, og skulum vér nú skýra nokkru frekara frá því atriði, af því að það má kalla að það eigi hér vel heima, þar sem bréf þetta einmitt. er að skýra frá þessari ferð, svo að hvorttveggja stendr í hinu nánasta sambandi hvað við annað. Af ferðabók Björns vitum vér það nú fyrst að segja, að hún var á árunum c. 1584—90 eða þar um bil norðr í Ófeigsfirði á Ströndum, og getr Jón Guðmundsson, sem kallaðr hefir verið hinn lærði, þess, að faðir sinn hafi haft hana, þegar Jón var í æsku. En um þetta getr Jón í riti því, sem hann kallaði «Tíðsfordríf» og samdi löngu síðar, eða árið 1644 fyrir Brynjólf biskup Sveinsson, og kvartar Jón yfir því að hann muni harla lítið orðið úr bókinni. Þó tilfærir hann úr henni lítinn kafla, sem kemr hér á eptir. Það er einkennilegt að Finnr Magnússon hefir ekki tekið eptir því eða geingið fram hjá því, að Jón er einmitt heimild vor

að elztu fregnum um þetta rit, og getr þess ekki í Grönl. hist. Mindesm. En Jón segir svo frá sem greinir í I. kafla hér á eptir.

Sá sem kemr með elzta frásögn eptir Jón Guðmundsson um ferðabókina að sjálfstæðu ætla eg muni vera Björn á Skárðsá (d. 1655) og finst hans frásögn í tveim aðalhandritum, en það er AM. 768. 4to (bls. 47—49) sem virðist vera rituð um 1628, en hitt er kver með hendi Björns á Skarðsá í safni AM. 115. 8vo (bl. 29—30) og er hér prentaðr þessi kafli eptir því, en áðr er hann prentaðr i Grönlands hist. Mindesmærker I, 110—112 og III, 435—41 ásamt danskri þýðingu og athugasemdum eptir Finn Magnússon. Næsta klausa á undan ferðabókarkaflanum hljóðar svo í riti Björns um Grænland: «þad finst ad Biskupar voru i Grænlandi allt til daga Biarnar bonda Einarssonar Jólsalafara, sem do i Hvalfirdi, enn liggur i Skalhollti. Svo hafa menn fundit bref Andries Biskups, sem var einn af Grænlands Biskupum»[1]). Þá kemr ferðabókarágripið og er það svo sem skýrt er frá í II. kafla hér á eptir.

Frá þessu ágripi Björns á Skarðsá stafar því nær alt það, sem eptir miðja 17. öld og úr því er ritað um ferðabókina.

Sá sem næstr Birni á Skarðsá nefnir ferðabókina á sjálfstæðan hátt er Arngrímr Jónsson lærði í Specimen Islandiæ historicum et magna ex parte chorographicum Amstelodami 1643. 4to bls. 154 og segir hann í niðrlagi þeirrar bókar (bls. 171) að hún sé rituð 1633. Hann segir þar með skýrum orðum að ferðabókin sé enn til. Enn orð Arngrims eru á þá leið sem getr í III. kafla hér á eptir.

Eitthvað rétt um sama leyti, sem þeir Arngrímr og Björn rita hefir einhver enn eða þá annarhvor þeirra ritað upp úr henni klausu nokkru gjörr, en áðr er getið, um Gunnbjarnarsker. Þessi klausa finst í handritasafni AM. 770c. 4to og er prentuð áðr í Grönl. hist. Mindesm. I, 118 með danskri þýðingu og athugasemdum eptir Finn Magnússon. Enn klausan er prentuð hér sem IV. kafli úr ferðabókinni.

Rétt um miðja 17. öld eða á árunum 1650—54 semr Guðmundr Andrésson frá Bjargi rit á dönsku um Grænland og kemr þar með lítinn kafla um Björn Jórsalafara. Þessi kafli kemr að mestu heim við ágrip Björns á Skarðsá, svo að mér er nær að halda að hann hafi ekki haft annað fyrir sér. Þó verðr það ekki með vissu sagt. En Guðmundr bætir við bögu þeirri, er Björn á

---

[1]) Andrés Grænlendabiskup kemr við ein sex íslenzk bréf, sem öll eru enn til, og var hann umboðsmaðr Skálholtskirkju 1460—62. Fjögur af þessum bréfum hefir Finnr Magnússon þekt, þegar hann var að rita Grönl. hist. Mindesmærker, en ekki tvö af þeim, og er hann að brjóta heilann um ágrip úr þeim hjá Birni á Skarðsá og Arngrimi lærða (Grönl. hist. Mindism. III, 186—86). Hann hefir því ekki varað sig á því að þau eru einmitt til í handriti, sem Finnr notaði mikið og var með í höndunum, en það er AM. 768. 4to.

Skarðsá getr um að stúlkan hafi kveðið til að aðvara Björn Jórsalafara við Gunnbjarnarsker. En Árni Magnússon kallar það «Nugæ» og segir: «þesse baga er að skilia um Axlarbiörn». Finnr Magnússon ætlar þó böguna eldri og það þykir mér sönnu næst. En Guðmundr segir svo frá sem greinir í V. kafla hér á eptir.

Kaflar úr ferðabók Björns Jórsalafara.

I.

[Jón Guðmundsson lærði í «Tíðsfordríf» 1644; hér farið eptir góðri afskript í IBfél. 35. Fol. bls. 87—88 skr. c. 1700].

Þegar Björn Jórsalafari, faðir Vatnsfjarðar-Kristínar, var teptr í Grænlandi með skipsfólk, þá hafði gamall prestr haldið biskupsstólinn og vígt prestana. Þá létu þeir Björn hafa Eiríksfjarðarsýslu, og hversu marga framparta af sauðaslátri hann fékk í gjaftolla var einninn greint í því reisubókarkorni. Eg var þá barn, nær faðir minn hafði hana, og man því næsta lítið þar af[1]). Þar fanst þá reyðr með skoti Ólafs bónda í Æðey í Ísafirði, og náði Björn þar skotmannshlut, sem hann þurfti matar við fyrir fólk sitt. Guðrún dóttir þessa sama bónda, var að sönnu, sem mín ættarbréf hljóða, móðir Þórmóðar Salomonssonar míns langafa. Eg ólst upp hjá Hákoni Þormóðssyni mínum föðurföður. Eg hafði 23 vetur, þá hann sofnaði[2]), vel um áttræðsaldr. Þá vill aldr þeirra Þórmóðar og Hákonar vera vel tvenn 80 ár, en Þormóðr var yngstr og mestr Salomonssona, enn hitt er óvíst hvað gömul Guðrún hefir verið, þegar Björn bóndi var í Grænlandi . . . . Eg var að sönnu fæddr 1574 í Ófeigsfirði við Strandir[3]) . . . . . Björn bóndi Einarsson andaðist í Hvalfirði, en var fluttr í Skálholt til greptrunar. Hann héldu menn vera þennan Jórsalafara. Hans hústrú Ólöf, enn Skarðs-Ólöf hústrú Björns Þorleifssonar hins ríka var Loptsdóttir. . . . . .[4]).

---

[1]) Það hefir verið hér um bil 1584—90; [2]) það hefir verið ár 1597; [3]) Jón kom fyrst «til búskapar vera átti» 1601 að Fjarðarhorni í Kollafirði (Tíðsfordríf IBfél. 35. Fol. bls. 44); [4]) eg skal ekki bera við að reugja ættartölu Jóns hér, enda er óvíst að þess þurfi, eiukum þegar þess er gætt, að ekki er víst hvort Guðrún hefir einu sinui verið fædd, þegar Björn var á Grænlaudi 1385—87, af því Ólafr í Æðey mun þá hafa verið lítt hniginu að aldri, ef til vill, ekki meir en þrítugr. 1360 og þar um bjó Vermundr Guðmundarson í Æðey og deildu þeir þá um Æðeyjarærgjaldið til Vatnsfjarðarkirkju hann og Einar Eiríkssou, og hefir hanu verið mikill fyrir sér. Það er ekki ósennilegt að Ólafr í Æðey hafi verið sonr hans. Ættartalan yrði þá svo:

Vermundr Guðmundarson í Æðey um 1360.

|

Ólafr [Vermundarson] í Æðey 1385—87 og þar eptir.

|

Guðrún Ólafsdóttir, f. svo sem um 1400. ∽ Salomon.

|

II.

[AM. 115. 8vo bl. 29a—30a með hendi Björns á Skarðsá; 768. 4to bls. 47—49 (eins og 115) skr. c. 1628].

þetta fätt eitt med stista ägripi. er skrifad ur Reijsubok Biarnar bonda Einarssonar Er bædi var kiendr Vatnsfiardar Biǫrn og stundum Jorsalafari.

Vatnzfiardar-Biǫrn Jorsalafari for i þridiu Romferd sinni ut allt til Jorsala. i þeirri Reijsu utvegadi hann margar Historiur heilagra. med helgum domum er hann med sier ut flutti. og heim fǫrdi i Vatnzfiǫrd. hann hafdi margt ad seigia og af sinum reijsum og lifshaskum. sem hann i kom og hans husfru Olof. þo hellst og mest i eirni þeirri seinustu. þä er hann var leingst teptur i Grænlandi firir saker hafisa. j þeirri jorsalaferd. misti hann af sier alla sveina. ä eirni nottu. Enn husfruinn Olof allar þionustu þeinur. sitt j hvorre nætur gistingu. og sä (þo leynilega) hvǫrsu þær voru lijflatnar og ä häls skornar. þau hioninn fundust aptur ad heilbrigd þo däfurdanliga. og efldust ad fylgd og fie. Enn i hijngadsiglingu villtust [þau] til Grænlands og vurdu þa kostar þurfi firir sitt folk. fyrst sem hann gieck ad sio ad litast til veida kom hann ad einvijgi þeirra. hvijta Biarnar og Rostungs. sem jafnast vinnast nær þeir hittast. og hafdi sijdan bäda. þeir Grænlendingar veittu Birni bonda Eijreksfiardarsyslu. medan hann var þar. þä fieck hann vm haustid i giaftoll cxxx por saudarboga. med þvi þeim ä ad fylgia. þad lagdist Birni B[onda] þar næst til biargar firir folk sitt. ad þar kom su besta steijpireydur. med merktu skoti Oläfs jsfirdings af islandi. Enn sijdarst svo dugdi ad hann hiälpadi tveijmur trǫllum ungum systkynum ur flædiskeri. þau er honum svoru trunadareijda. og skorti hann eigi afla þadann af. þui þau dugdu til alls veijdiskapar. hvad hann hafa villdi edur þurfti. þad þokti skessunne sier mest veitt. þä er husfruinn Olof lofadi henni ad handpa og leika sier ad sveinbarni þvi. er husfruin hafdi þä nijalit. Hun villdi og hafa falld epter husfrunni. enn skautadi sier med hvalagǫrnum. þau drapu sig sialf. og fleygdu sier j sio af biörgum epter skipinu. er þau feingu ecki ad sigla med Bondanum Birni. sijnum elsku husbonda. til jslands.

þegar Biǫrn Jorsalafari var i Grænlandi þa var Biskupinn j Gǫrdum i Einarssfirdi nijandadur og hiellt þa eirn gamall prestur Biskupstolinn. og vijgdi ǫllum Biskupsvijxlum. Biörn Jorsalafari kom

---

þormóðr Salomonsson f. c. 1445.

|

Hákon þormóðarson, fæddr 1517 eða fyrr, d. 1597.

|

Guðmundr Hákonarson, fæddr svosem 1545.

|

Jón Guðmundsson lærði, f. 1574, d. 1658 (al. 1651).

vid i Gunnbiarnareyium. sem lyggia undann jsafiardarminne. til utnordurs. hann vard vijs ad þar var bygd. enn fieck vidvǫrun af stulku eirni i kvedlingi ad hætta þar eigi optar ä land folki sijnu. Med honum var i fǫr Einar fostre skalld hans og skemtunarmadur er skemta skylldi hvǫrn sunnudag þridiudag og fimtudag. nær þeim þoktu skemtunartijmar vera[1]).

Froder menn seigia. ad sa Einar fostre hafe kvedit og Skijda Rijmu til skemtunar eirn tima sem honum bar ad skemta. þar er og so ad ordi komist i endingu kvedlingsins

Eij hef ec friett hvor æfilok
urdu nordmanns skijda
hier skal Sudra siäar Rok
sunnudagsins bijda

[Hann kvad og Skaufhalabalk og Barngiælur so sem hann nefnir i ending balksins

Hefur Bälk þenna
og Barngiælur
ort ofimligur
Einar fostre[2]).

III.

[Specimen Islandiæ historicum et magna ex parte chorographicum Amstelodami 1643. 4to bls. 154]

Nec, dum autores primum habitatæ Grǫnlandiæ, colligo, omittendus est vir maximi nominis et famæ Biorno Enarius, nostras; qui urbium Principe Roma ter salutata: ut Ann. 1379. et alias; etiam ultima peregrinatione, in Terram Sanctam, Olava, conjuge sua, comite, penetravit; ut fuit vir opulentus. nec sumptuum tenax. Is inter alia, itineris tædia et molestias, nimium in Oceano jactatus,

---

[1]) Hér endar auðsjáanlega ágripið úr ferðabókinni, og er það sem eptir fer án efa frá Birni á Skarðsá sjálfum; [2]) [sl. 768. Eg hefi áðr sýnt fram á það, að þetta getr ekki átt við þann Skaufhalabálk, er vér nú þekkjum (Om digtningen på Island i det 15. og 16. årh. Kh. 1888 bls. 211—35), því að hann er eptir Svart á Hofstöðum, sem mun hafa verið uppi seint á 14. öld. Þar á móti gæti þetta átt við Skaufhalabálk hinn stóra, sem óvíst er að hve miklu leyti nú er til, en var enn til í byrjun 18. aldar, þegar Jón Ólafsson frá Grunnavík var að alast upp í Víðidalstungu hjá Páli lögmanni Vídalín. Páll nefnir hann í einni af vísum sínum nm pilt, er var hjá honum að læra að skrifa:

Lsti Sigurðar lítið dvín,
laginn er hann á óra,
hann má skrifa og skammast sín
Skaufhalabálk hinn stóra.

(Bibl. Bodl. Coll. FM. 6. Fol.).

in reditu Grönlandiam tandem non obiter attigit; sed diutule ibidem subsistens, Nomarchiam Erichsfiordensem, ab incolis, virtutum ipsius non ignaris, oblatam acceptavit. Qua ultra semestre, bene gesta, quicquid notitiæ, de Rebus Grönlandicis haberi poterat, gnaviter perquisivit, ac in suum Itinerarium, quod extat, fideliter retulit, patriæque redditus, Annalibus nostris, intulit.

IV.

[AM. 770C. 4to, blöð í 8vo með hendi frá 17. öld. Grönl. hist. Mind. I, 118].

þa er biorn Einarsson med sinne hustru Olofu. sijglgdi landa ä medal og hlaut ad gista j grænlandi. hafdi hann syslu j eyreksfirdi ad villd grænlendinga. þadan fra hefur sialldann sannspurtt verid af grænlandi.

Sami Biorn b[ondi] Einarzson vr vatzfirdi kom einn tima vid gunnbiarnarskier edur eyar. einn med hans monnum var einar fostre gott skalld. hann sendi menn sijna atta a eyna þa stærstu. þeir skylldu þar talit hafa xviij bæie enn þordu ecki ad kanna. þar skylldu verid hafa. v. storar eyar. allmargar smærre.

Suo er þad annal hliodandi. ad sami biorn Einarzson hafi andast Sudur a landi j Hualfirdi enn liggur j Skälhollti[1]).

V.

[AM. 778A. 4to bl. 27b—28b með hendi Guðmundar Andréssonar; Gröndl. hist. Mindesm. I, 114–15].

Om Biorn Jorsalefare.

Denne Biørn Einarsson var fødd vdi vatnsfiord paa Jsland for vesten, Hand reyste Tre gange vd til Rom, oc vdi den tredie Reyse foer hand allt vd til Jerusalem, oc kom jgien med mange Historier oc liturgias sanctorum. huilke hand hafde sig forhuerffit paa Reysen, sampt syn hostro Oløff. Men paa hiemreysen til Jsland. dreff vinden hannem til Grønland. met alt sit folk. oc den første gang hand gick med stranden. adt see sig om. da kom hand offuer en Hvide Biorn oc Rosmer, hvor de kempede fast sijn jmellem, huilke er altijd læt adt offuervinde, naar de ere komne j sammen, oc fick dem begge tu. hand var der om vinteren oc gaff Grønlenderne hannem j tiend 150 par faare skanker. Det kom hannem oc saa thil hielp oc vnderholning. adt en stoer Reiderfisk (orca) dreff der til landet, huilken Jslenderne, som hannem hørde til, hafde skut, oc stoed Harponen med deris tegen fast j hvalen. Der sigis oc at Et par Troll (monticolæ vel saxicolæ) tiente ham, oc fangede for ham fisk oc sælhunder, for di hand hafde komid dem til hielp tilforne vdi liffsfaare, der som de var stedde vd paa en ődeklippe j søen.

---

[1]) Það lítr að sumu leyti út fyrir að sá, sem þetta hefir ritað, muni hafa haft fyrir sér rit Björns á Skarðsá, en þó hefir hann haft enn annað fyrir sér, því hér stendr framar um Gunnbjarnarsker.

Naar denne Biorn var sidste gang vdi Grønland da var Bispen til Garde nyssens død, och en Gammel præst brugte Bispegaarden, oc vyede alt oc et, ligesom en Bisp pleyede ad giøre.

Der nu Biorn Jorsalafare var paa Reysen j millem Grønland och Jsland, da kom hand vnder den forbemeldte Gunnbiørnsø, huilken ligger vd fra Gabet paa Jsefiord, nordvest fra Jsland. Hand gick der paa landet oc fornam at der boede folk. En Bunde tog vel jmod hannem, oc førde hand hiem med sig j sin gaard. oc der som Biorn var nu med sine mænd siddendis vdi en varm stue oc var vel tracterat. gick Hosbondinn vd. oc hans tiænere. mens der bleff til bage j stuen en pige huilken ammede et Barn oc begyndte ad siunge for Barnet saa lunde.

Giste sa eingi
hiä Gunnbirne
sem God hefr Klæde
oc gripu væna.
suelgr hand sijna Geste
sem svijn jetur Grijse.
oc dillen do[1]).

Her aff fornam Biørn, adt der maatte være forræderi paa færde. oc Løb strags met sine medfølgere vd aff stuen oc til skib. oc seylgde bort det best hand kunde.

Á dögum Árna Magnússonar er ferðabókin ekki leingr til og Þormóðr Torfason hefir ekki haft annað fyrir sér við Grönlandia sína 1706 en Björn og Arngrím, og Finnr biskup rekr rembihnútinn á og segir að bókin sé (um 1770) alveg glötuð (Hist. Eccl. Isl. II, 397), og er því flest von úti nú um að hún muni koma í leitirnar héðan af.

Það er langt síðan menn hafa tekið eptir því, að það er kynlegt að allir þessir menn, sem hafa gert ágrip úr ferðabǫk Björns Jórsalafara nefna konu hans ranglega Ólöfu, hvernig svo sem á því stendr. Hvort sem það væri svo að skilja, að menn hefðu vilzt á Birni Þorleifssyni (d. 1467), sem sögur hafa gengið um að hafi lent í skipreika á Grænlandi með Ólöfu Loptsdóttur konu sinni (Safn I, 58) — blandi Jón Egilsson honum þar ekki ranglega við Grænlandsför Björns afa hans —, svo að þetta væri þá í raun og veru ferðabók Björns ríka, þá hefði þar ekki átt að standa Björn Einarsson heldr Þorleifsson, ellegar hvort menn álíta að átt hafi verið við Vatnsfjarðar-Björn í ferðabókinni eins og þeir þektu hana Jón lærði, Björn á Skarðsá og Arngrímr, þá verðr þetta einungis skýrt á þann hátt, að afskript sú sem til var á öndverðri 17. öld hafi verið óáreiðanleg, en ekki að þeir hafi allir vilzt á því sama, því að það er hér um bil óhugsanlegt. Kona Björns Jórsalafara var Solveig dóttir Þorsteins lögmanns Eyjólfssonar og lifði hún mann sinn leingi, og virðist enn vera á lífi 1433. Dóttir þeirra Kristín (Vatnsfjarðar-Kristín) átti Þorleif Árnason. Þeirra son

---

[1]) Þá kemr latínsk þýðing á vísunni. Af vísu þessari eru til margar tilbreytingar (sbr. Ísl. Þjóð. II, 116—17).

Björn ríki. Kristín átti fyrri (1391) Jón Guttormsson; þeirra son hét Jón og er hann dáinn 1421, því þá kallar hún til arfs eptir Sophíu Eiríksdóttur föðurmóður Jóns Jónssonar sonar síns.

Vm grönlandsfare huro hakon jonsson talethe til noghræ som vpa grönland hafthe weret oc skylder them therefore oc huro the orsaghe sik ath the giorthit fore nødhskyld oc eij med foreacht[1]).

Høgborne förstinne vare werdilige frv frv Margrete med gudz naad noregs Rikis stiorn ok danmarks Retter erfvinge ok þes förstinna. Senda arnulfuer gunnarsson bergvinar logman. jon þorgýlsson logman a halgolande. finner gyrdzson sysloman [a lista. henrik vilialmsson. hannes ionsson hyrdman. harnit hæmingsson. gunnar biornsson. anbiorn vemundarsson. helge sigurdarson. eringiisl eilifsson. þorstein sveinsson. ormer jonsson ok þormoder vidarsson Radmen j fursagdom staad. quædiu gudes ok sina ödmiuka þiænist kunnikt gerande att a manadagen nestan efter haluardzmesso[2]). varom meer a almenneligre stemfno j konungs gardenum j bergvin anno domini M° ccc° lxxx° ix° Er Erligen man ok vælboren hakon jonsson talade till þeira godra manna er komo af grönlande ok islande j fyrro sumar ok gaf þeim þessar saker att þeir hafdo siglt till grönlandz med retto forakt samþykt ok vilia. Ok adra þa saak att þeir hafdo köft ok selt a grönlande vttan orlof kongdoomssens. Ok þridia þa saak att þeir hafdo köft krvnonne godz a mote loghonum ok þeir sögdo nei firir alla fyrnempda saker meder so grein sem her efter fylger.

Nemfde þa erligen man Erlender filpusson fæbyrde j fyrnempdom staad oss fyrnemda j doom med logmannenum. var þat vaar domer att stýromen ok sveinar skuldo sveria fullan bokareid huar fyrer sig huad naudsyn þeim till droogh att þeir komo till grönlandz. leiddo þeir þa fram twa skilrika men er a grönlande varo fyrer þeim ok so suoro med fullom bokar eide att þeir varo a alþinge a grönlande er almogen took samhellde att enger austmen sem þar voro komfner skylde fa kost att kaupa vttan þeir kaupto annad grönlendzkan varningh mæder. hafdo þeir ok þat j eidstaf sinom att austmen budo

[1]) Utan á bréfinu; [2]) þ. e. 17. Mai.

skip til att föra krvnonne godz. vilde konungs vmbodzman þat eigi wt faa saker þes att þeir hafdo þar engen bref till.

komom meer þorsdagen þar efter j erchibiskopsgarden þers sama stadar herra erchibiscope fyriverande ok hakon jonssyni er ellender filpusson leet sueria furnempda grønlandzfara er so suoro med fullom bokar eide styromen ok sveinar att þeer varo j hafue j storom vanda ok vada ok liisfs haaska fyrer storum sioiaklum ok isom ok fengo storan skada a þeira skipom er brotnado ofuan sio ok lofuado sigh til heilagra stada. fyr en þeir fengo land j þuilike store naudsyn. hafdo þeir ok þat j eidstaf sinom att þeir köfto engkte konungs godz. Ok kiændes þat erlender at hann hafde tekid sekkiagielld af grønlendzsko godze att allo iamfulllo sem af islendzsko godze efter Rette Rekningh. Ok þij kundom wer enga logliga saker med þeim finna vm þetta maal. Ok till sanninda her vm settom meer vaar jncigli fyre þetta bref er giort [var] j staad dæghi ok are sem fyr segher.

---

368. 29. Juni 1389. i Helsingjaborg

MARGRÉT drottning Valdemarsdóttir staðfestir allar þær «náðir og privilegia» er Magnús konungr Eiríksson, Hákon konungr Magnússon og Ólafr konungr Hákonarson hafa veitt Jakobi eldra biskupi í Björgvín og bætir hún þar við nýjum lénum.

Dipl. Norv. II. 514 eptir vidisse á skinni frá 19. Apr. 1410 í Ríkisskjalasafni Dana.

Margretta mæder gudz nadh Norighes Sweia drötningh ok Danma[r]kar retter erfingiæ ok þers förstinne heilssom ollum monnum þeim som þetta bref sea æder høyre mæder gud ok waro frw. kunngerom at sakar hollar þenosta ok trwskap so sem wirduligher herra ok andeligar fader herra Jacob mæder gudz nadh biscuper i Bergwin hefuir giort waar herra konungh Mangnus ok waar herra konungh Hakon ok war soon konungh Olaf. som gud þeira saal hafue. ok oss ok konungh Eirik af Noreghi her efter gøra skall þa stadhfester han ok wer vm adernemde biscup Jacobs dagha alla nader oc briuil gia

som þeir hafde honom gefuit hwart sem i hwario er. inga vndan þekno.

Williom wir ok at her eftir skall han jngom manne swara æder betala sekkiagielld af sino godze sem honom kan af Jslande koma vttan siælfuom oss æder þeim sem wer þar till skippom sunderligha mæder wart bref.

So williom wer ok at attongh þann j Fana skippi sem wir eighom ner gud gefuir þæt apterkoma af Jslandæ. at han skall þar siælfuir vald jfir hafua aa waro wengna ok jngom þar af swara vttan siælfuom oss.

Skall ok firnemder biscup Jacob behaldæ þeir tuweir[1]) skipreidor sem er Lindeaas skipreide ok Herlla skipreida mæder ollum konunghlikom reet wm sina dagha vttan rekninghskap. en honom frafollnom þa skullo hans eftirkomendæ hafa þeir skipreidor firir handrath lødik mark som wer hafuom gifit j wart testamentum till kirkiunar j Bergwin so till mata at j hwart ar skall af slast tiiw lodighe mark af þeim skipreidom till þes daghz at þeir hundrath lødugar markar æro betalader. En þa er þeir hundrath lødighe markar æro betalader þa skullo firsagdar skipreidor freælsliga aftir falla vndir kunno[n]ghen ok kronnen j Norighe. framleides latom wer biscup Jacob firnemdan hwittan firir alla þe vmbodh som han hefuir af oss haft till þenna dagh.

Ok till meira stadhfesto her vm sette frendhe war konung Eirik sit jncigle mæder waro jncigle firir þetta bref er gort war j Helsingheborgh anno domini m⁰. ccc⁰. lxxx⁰. nono in festo beatorum apostolum Petri et Paulij.

---

369. 7. December 1389. á Reynistað.

Benedikt bóndi Brynjólfsson gefr Þórði presti Þórðarsyni jarðirnar Gaukstaði og Foss á Skaga, og skyldi Þórðr ráða sjálfr hversu mikið fé hann legði fyrir.

Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. V, 27, á skinni; fjögur innsigli eru fyrir, sum bráku ð; hið fimta er dottið frá. Afskr. AM. Nr. 281,

---

[1]) þannig r.: tueir.

eptir frumbréfinu og hafa þá öll innsiglin verið fyrir. Aptan á bréfinu er ártalið «139. .», en hið rétta er það, sem her er sett, og hefir lát Ólafs konungs því ekki verið frétt til Íslands fyrri en 1390 um vorið.

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra. senda jon olafsson. þorualldr jonsson. þorgeir brandzson. æinar jngason. gudmundr landbiartzson oc helgi arason q[uediu] g[uds] oc sina kunnigt gerande at a niunda ari rikis vars virdoligs herra olafs medr guds nad noræghs dana oc gotha konungs. ju festo sancti nicholai archiepiscopi at stad j reynissnesi woro wer j hia oc sam a handaband þeirra sira þordar þordarsonar oc benediktz bonda brýniulfssonar. at sóó firir skildo at benedikt gaf sira þorde tuær jarder ut a skaga hueriar suo hæita gaukstader oc forss med ollum þeim goghnum oc giædum. sem benedikt hafde fremzst æigande at ordit bædi til fiallz oc fioru. skillde þordr oc sealfr rada huerso marga peninnga hann legdi benedikt firir adrsagdar jarder. oc til sanninda her vm settum ver fyrrnefnder menn war jnzcigli firir þetta bref. skrifuat j sogdum stad a sama ari degi sidarr en fyrr seghir.

---

370. 29. December 1389. á Auðkulu.

Vitnisburðr Andrésar prests Finnbjarnarsonar um farveg Svartár og veiði í henni, Blendingi og Blöndu.

AM. dipl. afskrr. Nr. 3924 «ex originali» á skinni með hendi Jóns bróður Árna, og Nr. 3925 «ex transscripto» frá 12. Júní 1454 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna; MSteph. 27. 4to c. 1730.

Þat giorer ek andres prestr finnbiarnarson godum monnum kvnnigt ath þa ed ek reid nordr til hola til vigslu reid ek vm backana vpp med suarta at rettum. fell þa aull ain i einne kuisl ofuan med kringluholum ok svo fyrir framan tungurett ok fyrir framan saurklif ofan ath tungunes spordi fyrir nedan galltargerdi ok var þa heil jörd ok obrotin austr fra þessum ar farueg. ok eingiar or bolstadarhlid. for ek vestan or vadsdal fyrir litlu adr vigdr prestr ut highat i dalina. var ek leinghi þingha prestr i bolstadarhlid þa ed finnr bondi bio i tunghu. suo hiellt ek bergstadi ok var ek hier i daulunum sidan ei

skemr enn a fiorda tighi vetra. var ok sæ hylr i suarta fyrir vtan finnagil er kalladr var steinshylr og var þa reiknadr bezstr veidihylr i anni. for ek or hlid optsinnis i ana ok suo i blendingh nidri. var kalladr blendinghr er saman kom suarta ok kuisl or blaundu er fell ofan med tunghu spordi. var hann kalladr ofan ath klett þeim er heitir einbue ok stendr hlidar megin ofan fra likholme. fell þa vestan ath meigin ain ecki fiærri gegnt klettinum. heyrda ek ok finn segia þath optsinnis ath tungha ætti ecki leingra ofan enn gegnt klettnum. þar ed megin ain fell mid vestan ath. var þa kalladr skriduhylr ofan þadan ok atti hlid hann ein badum meghin ath a ok hlid hrossabeit aullum hrossum sinum ok heimamanna bonda þeirra sem hann vill at hafi yuer i tunguness jord fra veturnottum ok til sumars. hefi ek handfest dalki bonda ath sueria her eptir ef þurfa þickir. ok til sannenda her vm setta ek mitt jnnsigli fyrer þetta bref skrifad a kulu fimta dagh jola þa ed lidid var fra highat burd vorss herra jehsu christi þushundrat þriu hundrath attatighir ok niu ær.

---

371. [um 1390].

VITNISBURÐR um landamerki Hóla(hóla) á Snæfellsnesi.

AM. 264. 4to bls. 11 skr. c. 1610. «So latande ord sem hier fir ofan skrifud standa hofum vid Steingrijmur Jonsson oc Nikulas Narfason prestar lesid i gamallri maldaga bok a Stapa dag 8 Majj 1610. Steingrijmur Jonsson. Nikulas Narfason E. h.» AM. 252. 4to bls. 28 skr. c. 1660; AM. dipl. afskrr. Nr. 1609.

Holahola maldagie[1]).

Þessi er saugn Snorra þordarsonar. Þordar Gudmundzsonar oc þorunnar Fiallgeirsdottur. ad þau namu suo af sier elldrum monnum. ad jord klaustursins ad Helgafelle j Holum aa allann reka aa Diupalons sande. ad karle oc kerlingu. oc suo sionhending j Lambavautn. oc þadan upp krossbrecku. þui

---

[1]) Landamerki j millum Holalandz og Lons 252.

einu undan skildu sem kyrkiann ad Stad aa j Drisvijk[1]). oc hier epter vilia þau sueria ef þurfa þiker.

---

372. 1390.

Kristín Guðmundsdóttir gefr klaustrinu á Helgafelli í próventu sína alla jörðina Kálfárvelli.

AM. 252. 4to bls. 49, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 9, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1561 og Nr. 1642.

Kalfarveller[2]).

Kristijn Gudmundardotter gaff klöstrinu a Helgafelle og abota þorsteine med sier i prouentu jördina alla Kalfaruelle Anno 1390.

---

373. 1390.

Þorsteinn ábóti á Helgafelli kaupir fjórðung í jörðunni Hrísum í Helgafellssveit af Markúsi Ólafssyni fyrir fimtán hundruð í lausafé.

AM. 252. 4to bls. 52, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 12—13, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1562 og Nr. 1641.

Hrijsar[3]).

Þorsteirn abote keipte fiordung j Hrijsum aff Markuse Olaffssine med samþicke Olafar[4]) konu sinnar firer xv^c[5]) j lausafie. Anno 1390.

---

374. 1390.

Máldagi Ljósavatnskirkju í Ljósavatnsskarði, er Einar prestr Hafliðason setti.

---

[1]) Drituijk 252; [2]) 430; [3]) 430; [4]) sl. 252; [5]) V^c, 430.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 52 «ex pagina pergamena fra Sr. Olafe Stefanssyne» með hendi Árna Magnússonar. Ártal máldagans er kolvilt og skakkar því um eina öld, og segir máldaginn sjálfr til þess að lyktum, að séra Einar Hafliðasson hafi sett hann. Skrá sú sem Árni ritaði eptir, var transskript fjögra presta frá 19. April 1530, hinna sömu, sem transskríbera máldagann frá 1380 (Dipl. Isl. III, Nr. 304). og hafa þeir farið aldavilt á báðum.

Anno domini ꝏ⁰ kuædringentesimo Lxxxx[1]) ʀeiknæde sira Loge Stigsson oc Solueig Gudmundardotter moder hæns suo micid goz kirkiunnær æt Liosævætne. xx[x_c i heimalandi sem er[2]) hriflugerdi ad þeim gardi sem liggur vr baug æ diupæ oc austur i fliot[3]). hruteyiar lænd ællt i fliote. mænædar teigh i finnstædæ iord vtan af tiorn oc vpp fra oc þar æ slædu firir æustæn tiorninæ. teigur i krossiord æt læk þeim er fellur fyrer sunnæn sauridugerde oc ofæn i merkesike oc ʀædur sik sudur i diupæ enn snidgautur fyrer ofæn mariu topter enn fyrer sunnan stein uppi i fialle so ʀiettsyne ofan i vad þad ʀidit er vt fra torfhollte yfer diupæ. veidur i liosæ vætn þriu dægur i viku fyrer huers mænz lande oc fare vr ef liosvetningar komæ æt. prestskylld oc diaknz. þetta innan kirkiu. krossar iiij. nikulas likneske. mariu likneske. iarnstikur ij tinadar. iij otinadar. paxblad. alltarizklæde. kistur ij [med] ʀeliquijs. messuklædi metin ij morkum. kaleikur med lestri patijnu oc kantara kæpæ. tiolld um ællæ kirkiu. glodarkier. elldbere. kiertæstikur ij. aunnr lest. hialmur. iarnskip. merke. ij. kluckur oc ein broten. krækur oc broddstafur. stolar ij. paskæ kertistikæ. lestur kietill. sælltarar ij. nikulæz sægæ. lesbok de tempore. jolæ fæustu bok at aullu. messubok vm længæ faustu til passionem. saungbok j[4]) æ vorid. jll quaterni[5]). fiorær[5]) adrar. þetta letur liet skrifæ einar[6]) hæf-

[1]) «ita est, non vero Lxxx. ne postea dubitem» AM.; [2]) «aliter legere non possum» (AM.); [3]) frá [hefir Arni strykað undir, og segir: «þad sem understrikad er, er sett i stadenn einshvers annars sem hefer vered utskafed ur skranne: Er þetta ritad med annarre hendi enn skraenn, þo eins gamallre, sem virdest, eda nærre eins gamallre»; [4]) «ita extat» (AM.); þetta mun vera rétt, j = ein; [5]) «Hier eru tveir skallar i skranne, svarar hver af þeim firi sig einu orde: so sem ef vered hefdi in primo originali: quaterni ur bok fiorar bækur adrar»; [6]) einaa, hefir staðið í skránni.

lidæson Holæ kirkiu officialis. tiund oc liostoll af xiij bæium. skipum vier at þesse kirkiu maldage sie lesen huern timæ æ nikulazmessu.

---

375. 18. Februar 1390. á Hrauni.

Vitnisburðarbréf um landamerki Gnúps, Alviðru og Gerðhamra í Dýrafirði. **Falsbréf.**

AM. Dipl. Isl. Fasc. IV, 20 á skinni og er þetta uppstafningr og bréfið falsbréf, sem Arni Magnússon heldr að Eggert lögmaðr Hannesson hafi gert: »Innsiglen eru gômul. brefed sialft er falsbref. skafen af gamla skriften. og skrifad so ä aptur med nyrri hendi. Ecki vil eg tilgeta. ad E[ggert] H[annes]s[on] L[ög]madur hafi þetta giort. enn æred liker eru ductus. þo þetta sie affecterud hônd. ad fingendam antiqvitatem» (AM. á lausum miða). Jón háyfirdómarí Pétrsson getr þessa bréfs í Sýslumannaæf. II, 3 og er þar ártalið 1380. Mannanöfn munu vera hin sömu hér, sem í hinu forna bréfi hafa staðið, því sömu innsiglin virðast vera notuð; er því bréfið ekki að öllu ómerkt, þó landamerkin sé fölsuð. Bréfið er að rithætti mjög illa eptirgert.

bref vmm landamerki æ mille gnu[p]s og aluidru oc gerdhamra j dyrafirdi[1]). [1390. f[als]b[ref][2]).

Þad gijorumm wjer hijallte lytijngsson ijon þorleijfson. þorlakur wijgfusson. bijorn Magnusson godum monnum kunnijgtt med þessu woru brefij ad þessij eppttergreynd landamerkij og ijtok hafa werijd halldijnn wmm wora daga þad wijer meijgumm tijl muna ij Mijlle gnupps og alluijdru og gerdhammra ij dyrafijrdij ij fyrstu ad alluijdra æ land ad gardij þeim sem geijngr ofann wr fijallij og ofann ij gnuppsæ fyrer ijnnann lambhaga enn ad mijganda læk ij mijlle gerdhammra og alluijdru suo og æ alluijdra selfor og elldijuijd a gnuppsdal sem þarfnar æ haust framm enn þar ij stadijnn æ gnuppur ij alluijdru land skijppstodu og naustgijord fyrer nedann fogrutrod hija kalldalæk suo og æ alluijdra manadar selfor og elldijuijdar amedann a gardhammradal nær sem wyll a sumur medur allann þeijrra ppenijng sem ij alluijdru eru enn þar ij stadhijnn eijgur gerdhammrar segxtijgijr saudabeijt wmm manad æ all-

---

[1]) Aptan á með annari hendi; [2]) [með hendi AM.

uijdru myrar nær sem a wetre wijll. erumm wijer nu sijotuger menn og sumer attrædijr nærre ad alldre og wijssumm wijer þord bonda stullason og suo modur hanss bijrgijttu þetta suo hallda þa þau attu þessar allar eijgur og adrar meijre wmm dyrafijord. og aldreij hofumm wijr[1]) annad heyrtt hijer wmm af oss elldrij monnum og hijer epptter wijllumm[1]) wijer suerija ef þurfa þijkijr og tijl sannijnd[1]) hijer wm þa festum wijer fÿrgreijnder menn wor ijnsijglij fyrer þetta wijtnesburdar bref er skrijfad war ij hraune ij dyrafijrdij sijalfa sijmonsmesso þæ lijdijd war fra guds burd ⅿ. ccc og nijgijtijger ara.

Innsigli Hjalta er dottið frá. Hin þrjú eru fyrir bréfinu.

---

376. 6. Marts 1390. á Hólum.

ÞÓRÐR prestr Þórðarson selr Birni bónda Brynjólfssyni jarðirnar Illugastaði og Hrafnagil fyrir jörðina Sneis í Laxárdal.

AM. Fasc. IV, 17. Transskript á skinni frá 22. Okt. 1487.

vm jllugastadi ok hrafnagil j laxærdal.

Þeim godum ⅿonnum sem þetta bref sia edur heÿræ. sender þorsteirn hallzson. þorgeir bauduarsson. þorsteirn bergsson ok hallr magnusson kuediu gudz ok sina kunnegt giorande at æ svnnodagin næsta epter jonsmesso hola biskups. a holum j hialltadal. warum uęr j hiæ säum ok heyrdum æ ord ok handaband þordar prestz þordarsonar af eirne halfo ok biarnar bryniolfssonar af annare at suo firir skildo at nefndur þordur handlagde sögdum birni til fullrar eignar. ij. jardir jl[l]ugastade ok hrafnagil er standa j laxardal med aullum þeim gognum ok gædum sem greindum jordum hafa fylgt at forno ok nÿo ok hann uard fremst eigande ath. En j mot gaf optnefndur biorn fyrgreindum sira þorde jord er sneis heiter j efra lagsärdal med jofnum skilmala. Reiknade biorn þar æ bænhus skylld. Skylldi' huor halldæ þeim eignum til lagæ sem keÿpte enn huor æbÿrgiaz lagariftingar uid annan. epter laugum. Ok til sanenda hier um settum uęr fyrnefnder menn

---

[1]) Þannig.

uor jnsigli firir þetta bref skrifat j sama stad ok degi anno domini[1]). ꝏ⁰. ccc⁰. lxxxx⁰.

---

378. 4. Mai 1390. í Hvammi í Eyjafirði.
17. Juni 1390. á Möðruvöllum í Hörgárdal.

Séra Guðmundr Jónsson selr í umboði séra Steinmóðar Þorsteinssonar Hákoni bónda í Hvammi í Eyjafirði jörðina Varðgjá.

AM. Fasc. IV, 18. Frumbréfið á skinni, rifið og götugt; Afskriptasafn AM. Nr. 154 (eptir frumbréfinu).

kaupbref Hakonar firer vardgia[2]).

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda steffan gudlaugsson. jon biarnarson. asgeir þorsteinsson. biarni þordarson. sigmundr þorsteinsson ok hallr sigmundarson q[vediu] G[uds] ok sina kunnugt gerandi at þa er lidit uar fra hegat burd uors herra iesv christi þusund cc[c][3]) ok niv tiger aʀa miduikudag næsta efter krossmesso æ varit j huammi j eyia firdi voro vær j hia sam ok heyrdum æ at sira gudmundr jonsson j vmbodi sira steinmodar þorsteinssonar selldi jordina at vardgia hakoni bonda j huammi med aullu þui sæm jordin æ ok eigandi[at uard ok er æigi med laugum fra komit. her æ mot gaf nefndr hakon jordina halfa j huammi med aullu þui sem henni fylgdi ok hakon vard fremst eigandi ath þar med atta kugilldi þridiungar fæ luka ut a tueimr ærum leggia aftr tolf alner fridar efter hvert kugilldi er eigi lykztz æ næstum tolf mænudum. samþyckti þetta kaup huspru alfeidr [m]ed handa bandi kona adr nefnds hakonar ok lagdi sinn mala or huammi en vpp j vardgia. styrktu þetta kaup synir nefndra manna teitr. lodinn ok jon. sagdi opp[t] nefndr sira gudmundr til half kirkiu skylldar æ oppt nefndri vardgia. ei sidr sagdi hakon til bænhuss skylldar æ huammi ok skildi af ser fyrnd æ bænhusi. skilldi þetta kaup standa vbr[igdi]liga sua framt sem jngileif gerdi ku[i]tta med handa bandi jordina at uard-

---

[1]) domino(!) frbr.; [2]) Aptan á bréfinu mjög máð; [3]) seinasta c-ið er máð af; aptan á bréfinu stendr ártalið •1390•.

gia en ella huort ganga aftr at sinni jordu. ok til sanninda her vm settum ver uar jnnsigli firir þetta bref gert a maudruva[ullum] j haurgardal a botolfs voku dag a sama ari sem fyr segir.

Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

---

379. 21. Mai 1390. á Kálfafelli.

Skrá um eignir Kálfafellskirkju í Fljótshverfi, þegar Bárðr Njálsson afhenti staðinn séra Óla Svarthöfðasyni.

AM. dipl. afskrr. Nr. 2047 «ex authentica Tabula Templi Kalfafellensis», sem var framan af fornri skinnbók og var þetta með hendi «manifeste coæva anno 1390» og norskt handarlag á skránni.

Anno domini Millesimo. ccc°. nonagesimo. duodecimo kalendas Junij. ath kalfafelli j fliotzhuerfui. afhenti bærdr niælsson suo mikit j kirkiuskrudi ok odru godzsi stadarins. sira ola suarthofdasyni ath yfuersyn sira gunnarzs þordarsonar. sira pæls illhugasonar. bessa eyiolfssonar. magnuss hemingssonar. hergeirs arnasonar. jons langs ok marghra annarra godra manna sira ola fyrr nefndum hiaueranda ok samþyckianda.

Jn primiss. vj manna messuklædi at ollu. bresta ein corporalia.

Jtem serdeilis tueir hocklar lauser. handlin. messuserkr. lindi. ok er þetta allt felitid. ij sloppar vander ok messostackr fahæfr. alltara klædi fim. med tuennum fordukum ok jammorgum dukum. ok einn glitadr dukr. fiorar kantara kapur. eitt brikarklædi. tuenn tiolld utar vm kirkiu. en einfolld vm korinn. skrin med helgum domum. tabulum. krossar fiorir. texti buinn. altarsteinn buinn. hulsker[1]) litid med sylfr. fontz vmbuningr at ollu ok med skirnar ketill. vigds vatz ketill. sacrarium munnlaugh vand. paxblad. jarnstika stor. alltarisstikur smær fiorar med kopar ok brestur kringlan a eina. glodarker ij. med festum ok elldberi. baksturjarn sæmiligh. messufata kista læst. kaleikar. ij. ok annarr gyldr. enn annarr lestr a stettinni. ok a barmi[n]um. iiij. klockur. glergluggar. iij.

---

[1]) Svo skinnskráin, segir Arni.

kirkiu lass storr. sotdript ýfir alltari. Mariu skript fur framan kor. þorlaksskript. biarnfell. nicholasskript. Merki. ij. med lerept. boka kista vand olæst. lectarar. iiij.

Jtem sua margar tida bækr.

Jn primiz lesbækr per ann[i] circulum allar sæmiligar. altarisbok. processionale. psalltari. kapitularius a fornan hætt. formælabok. hymnarij. ij. kommunis bok forn. sequenciu bok. ottu songua bækr. ij. per anni circulum. Messo bok samsett per anni circulum.

Jtem kommunissbok at lesi.

Jtem viij bækur fornar fahefar. jarnstikur. iij. litlar. halfa fiordu mork vax. ein[n] kirkiu stighi ouirdr. stolar tueir. vatz munnlaugh.

Jtem laghdi sira niall kirkiunni tuenn messu klædi sem metin voro firir tolf hundrut. sloppr. nyir dukar. ij. yfir skriptum. lika krakr. nicholas saga. var kirkian metin ellifu hundrudum betri en þa er sira niall tok. en stadrin tiu hunndrudum betri.

Jtem reiknadiz porcio ecclesie um [allan þann] tima sem sira niall hellt stadin fimtan hundrut[1]).

Suo mikit j kuikfiam. ij. ær ok siautigher. eru þar j. iij. ær gelldar. vj. gelldinga gamla. viij. saudi tueuetra. iiij. bruta tueuetra. xxx. uetrgamalla sauda. ij. kyr. vij. aura hins fimta hundrads j hrossum. viij hundrat j metfee.

Jtem at auk var gefin ein kýr.

Jtem gaf siera niall xij. ær bænhusinu a backa.

Jtem eina a kirkiunni[2]) ad kalfafelli[3]).

---

[1]) Hér segir Arni autt bil á skránni, og var þar inn skrifað með nýari hendi:

kirkian aa halfa fossfiorv ad kollvd er sem liggvr vid lvndarfiorv. hvn aa fitina er liggvr fyrer breydabolstadar landi.

þetta virðist vera tekið eptir Vilchinsbók, og segir Arni það falslanst; [2]) kirkiunna, skráin; [3]) í AM. Fasc. Lxxiii, 27, sem er saurblað af fornri bók Kálfafellskirkju er rituð fjörulengd Kálfafells staðar með fornri hendi og varla yngri en frá c. 1390—1400, en er mjög máð. Afskript þar af hefir Arni Magnússon tekið «in octobri 1704» (Dipl. afskr. AM. Nr. 2048). En fjörugreinir þessar eru svo:

Jtem er kalfafellzfiara saugd af aullum gaumlum monnum [... hnn]draut fioru.

380. 23. August 1390. á Hrafnagili.

Ása Eiríksdóttir selr Sæmundi Þorsteinssyni Svalbarð á Svalbarðsströnd með Breiðabólstað og Tungu fyrir átján tigi hundraða, en hann leggr í mót jarðir í Svartárdal og á Skaga: Eiríksstaði, Barkarstaði, Fjósi og Saura og nokkuð meira, sem á vantaði.

AM. dipl. afskrr. Nr. 181, afskript eptir frumbréfinu, sem var með norsku handarlagi, staðfest af Árna Magnússyni, Þórði Þórðarsyni og Ormi Daðasyni 6. Júní 1710 í Hvammi í Hvamsseit.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heẏra senda steinmodr þorstæinsson. hallkell gislason prestar. stefhan gunnlaugsson. þorstæinn olafsson. helge jonsson oc jon biarnnarson leikmenn. Q[ueditu]. G[uds]. oc sina kunnigt gerande at þa er lidit war fra hegat burðe wars herra jehsu christi þushundrat ccc. oc ix tiger ara tuæim nattum firer bartholmeus messo[1]. ath sualbarde a sualbardz strond worum wer j hia sām oc heyrdom a handabanð þeirra sæmundar þorstæinssonar af æinni halfu en Asu Eiriksdottur af annare at so firer skildo at asa sellde sogdum sæmunðe til fullrar æignar sualbarð a sualbardz stronð oc þar med breidabolstað oc tungu sem þar liggia nærri med ollum þeim gögnum oc giæðum sem þessum jordum attu at fẏlgia oc hun ward fremzst eigande at j arf epter æirik Maghnusson fodur sinn allt samt firer atiantighe hundrada. Her j mot gaf sæmundr asu jardir j suartardal er suo hæita Eiriksstader. Barkarstader. fiosir og þar til saura a skaga allt samt firir halfuan þrettanda tögh hunðraða. Jtem skillde asa kiosa huart hun villde helldr hafa Rẏglu[2])dal firer tuttugu hundrat edr gil j suartardal firer fimtan hundrat suo at þessar æigner samt ẏrde fiortan tiger hundrada. edr halfr fimtande. skillde asa þo Rada þa hun sæi jardirnar huort hun tæke þær epter vẏrdingh godra manna. þeirra sem þau nefnðe til edr þessu metorde sæmundar. oc ef þær virdtizst odẏrra en sæ-

---

Jtem mariubacka fiara ix. hundraut fioru.
Jtem lundarfiara xviij. hundraut fioru.
[1]) = 22. Aug.; [2]) má og lesa: Rvglu.

mundr hafði lagt. skillde hann til luka sóó marga peninga sem a brýste en asa aptr leggia ef þær kýnne dýrra at metazst en fyrr greiner. Jtem gaf sæmundr asu millum jardanna halfuan þridia tôg hundraða med þæim fridlæika sem registrum kirkiunnar at sualbarðe wattar at hun æighi. þar med geck hann j borgan wm þau þrettan kugillde sem magnus brandzson gaf j sitt testamentum med þeim skildaga at sa skillde æfuinlega hallda sem sualbard ætte. sagde asa at þar atti af at lukazst arliga fatækum monnum firer sal maghnusar artidar dagh hans tuitug vað. vætt matar. þrir fiordungar fiska oc lata syngia salutidir oc salumesso. taka olmosu man ath langa fostu oc fæda fram ifuer paska viku. Jtem sagde asa til prestz skýlldar oc biskups gistingar annat huert ar a suarbarðe. sagde hun oc at sualbard atte eingi tæiga jnn a eyiafiardarbockum en næittaðe at hun visse nockurar jtolur fleire en aðr eru taldar j þær jarder sem hun hafðe sellt sæmunde. en villðe þo ekki j abýrgiazst ef prouazst kynne. sagde sæmundr til halfkirkiu skýlldar a æiriksstodum ok þeirra flæiri italna sem hann mintizst j þeim jordum sem hann sellde asu en skillde æigi abyrgiazst þott fleire wȩre en hann hafde tilsagt. jattade sæmundr at leggia æsu til allra adrgreindra peninga millum jardanna tuð hundrat ef hun kiore gil. en hun sæmunde aptr þriu hundrat ef hun kiore rýgludal. jtem skillde huart þeirra sæmundar oc asu abyrgiazst þær iarder vid lagariptingum sem sellt hafðe. en hallda þeim til laga sem keypt hafðe. Ok til sannenda her wm settum wer fyrnefnder menn war jnzcigle firer þetta bref gort at rafnagile j eýiafirde. a sama ari deghe sidar en fýrr segher.

---

381. 1391.

Asa Eiríksdóttir selr Sæmundi Þorsteinssyni Hól á Svalbarðsströnd og Hróastaði í Hnjóskadal fyrir halfan þriðja tug hundraða, er Sæmundr á að lúka Svalbarðskirkju upp í skuld Ásu til hennar.

AM. dipl. afskrr. Nr. 197 með hendi Arna Magússonar eptir vísitazíubók frá Hólum úr tíð Ólafs biskups Hjaltasonar; »þetta er

ritad i bokinne med hendi herra Gudbrandz». þetta er aðeins ágrip bréfsins; bréfið sjálft þekkist ekki.

Sualbardz kirkia og um Meyiarhol.

Anno 1391. selr Asa Eireksdottir Sæmundi þorsteinssyne til fullrar eignar Hol a Sualbardzstrond og Hroastadi i Hnioskadal med ollum gǫgnum og giædum. þar i moti gaf Sæmundur Asu halfan þridia tug hundrada med þeim skilmala. ad hann skylldi luka kirkiunne a Sualbardi þann halfan þridia taug hundrada. oc Asa var kirkiunne skylldug i sitt godz. þui handlagdi hun Sæmuud kuittan af sogdu iarda verdi. en hann Asu af so miklu kirkiunnar godse.

---

382. 1391. á þingeyrum.

Sölvi prestr Brandsson fær Brandi syni sínum alla jörðina Svertingsstaði með hálfum Steinstöðum í fjórðungsgjöf og aðrar löggjafir og lýsir því að hann hafi fengið Brandi jörðina Reyki í Hrútafirði upp í fjóra tigi hundraða.

AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 1, frumbréfið á skinni; öll (4) innsiglin eru dottin frá, en þvengirnir eru eptir; ÁM. dipl. afskr. Nr. 356 (eptir frumbréfinu).

[vm suertings stadi 1391[1]).

þæim godum monnum sæm þetta bref sia ædr hæyra sænda æinar prestur þoruardzson. þorarinn diakni suæinsson. æinar dadason oc hælgi jonsson leikmenn quædiu guds oc sina kunnight gerandi ath sub anno graciæ ꝏ⁰. ccc⁰ nongæssimo primo vorum vær jhia sam oc hæyrdum æ handaband þeirra sira solfua brandzsonar af æinnæ halfu oc brandz sonar hans af annari ath sua firer skilldu at næfndr sira solfui handlagdi adr næfndum brandi til fullrar æignar jord alla a suertingstodum med til ræiknudum halfum sydri stæinstodum oc ollum odrum gognum oc gædum þeim sæm jordunum hæfuer fylgt ath fornu og nyiu oc solfui vard fræmz æigandi ath. ræiknadi sira solfui sik skulldugan brandi syni sinum j sagt

---

[1]) [Aptan á bréfinu með annari hendi.

jardar verd vm fimm kugilldi ær honum hafdi gæfin verit þa ær hann var barnn æn vm þau nitian hundrut ær jordin virdiz dyrra æn þæssu suaradi skipadi sira solfui vpp j fiordungsgiof sina oc tiundargiof oc þær adrar giafær sæm hann mætti fræmz gæfua græindum brandi æfter loghum. lysti oc sira solfui firer oss at hann hæfdi gæfued oc vtlukt adr græindum brandi fioratigi hundrada ær gudridr oc þorgerdr logliger arfuar sira solfa logdu vpp vid hann huat af gera sæm hann villdi. for þæssi giof branz fram firer allar ætleidingar barna sira solfua oc luktiz j þessa fioratighi hundrada jord ath ræykium j hrutafirdi oc tuttugu kugilldi oc þujlikt sæm hann tok j vfridu. Ok til sannynda her um sættum vær fyrr næfndær menn [uor incigle][1]) firer þetta bref skrifuat a þinghæyrum a sama ari sem fyrr sæghær.

---

383. 24. Februar 1391. i Vik [i Sæmundarhlið].

Bjarni Ásgrímsson selr Benedikt Brynjólfssyni jarðirnar Syðri-Látur og Kaðalstaði og alla Grundarreka samkvæmt viðfestri rekaskrá.

AM. Fasc. LXVIII, 29; *transscriptum á skinni frá* 11. *December* 1580; Afskr. AM. Nr. 551 (eptir transscr.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia eda heyra senda gudbiartur eyiolfsson. jon biarnarson prestar. biorn brynniolfsson. olafr sigurdzson. gisur þorbiarnarson. benudict gisurarson. helgi arason. haralldur audaunarson oc augmundur[2]) leikmenn kuediu gudz oc sina kunigt giorandi at vier vorum j hia saum oc heyrdum æ a mikla bæ j blounduhlid þridiu daginn j fostu inngang[3]) at biarne asgrimzson seldi benudict bryn[i]olfssyne medr hannda bandi til fullrar eignar. jarder sydri latur oc kadalstadi med ollum þeim vmmerkium. gognum oc giædum sem biarne vard fremst eigandi at til fialls oc fioru oc alla þa reka sem nefndr biarne vard eiganndi ad epter asgrim fodur sinn oc grundar rekar eru kalladir medur aullum so felldum

---

[1]) óvárt gleymt úr í frumbr.; [2]) vantar föðurnafnið; [3]) þ. e. 7. Febr.

takmorkum oc flvtningum. sem sia rekaskra[1]) vottar sem hier er med bundin vtan um einn halfan attung j hual millvm biarnar ar oc hafra giar j senyngar vik. skylldi biarne eci abyrgiast þott af sagdist med logum. Hier a mott gaf greindur benudict. biarna. l^c. med þessum fridleika. fyerutiv kuillda. þridiunga fie. fim. c. j hrossum oc fim. c. j vadmallum. skylldi benudict hallda fyrgreindum jordum oc rekum til laga. en þratt nefndur biarne suara laga riptingum vtan vm þann part sem adur seiger. Og til sanennda hier um settum vier fyr nefnder menn vor jnsigli firir þetta bref giort j vik inn festum sancti mathei apostoli anno domini. ꝳ^o. ccc^o. lxxxx. j^o.

---

384. 24. Februar 1391. i Vik i Sæmundarhlið.

Benedikt Brynjólfsson kaupir jörðina Nautabú í Tungusveit af Ívari Nikulássyni, en selr Ívari jarðirnar Hamar fyrir vestan Blöndu, Úfagil og Vestraskarð.

AM. dipl. afskrr. Nr. 4062 «ex originali» með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. «Brefed er ä kalfskinn. hefur vered med 10 Jnnsiglum. er[u] tvo j burt med þveingium og ollu saman. enn eptir eru 8 þveingerner og a fiorum af þeim brot af Jnnsiglum og verdur eckert a þeim sied, nema stoku stafer.» Prentað í Tímariti Jóns Pétrssonar IV, 60—61, að því er virðist, eptir frumbréfinu, sem er líklega í hans vörzlum.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heÿra senda þoruardr arason prestr. steindor ormsson. knutr finnbogason. oddr ionsson. haralldr audunarson. helgi arason. sueinn tainsson[2]). þordr brandzson ok markuss[3]) leikmenn kuediu guds ok sina kunnigt gerandi at vær vorum j hia ok sam ok heyrdum á at suinavatni j[n] concepcione sancte marie at benedict bryniolfsson keÿpti at jvari nikolæssÿni iord nautabu j tungusveit medr handabandi til fullrar eignar medr þeim vmmerkium at mæli-

---

[1]) rekaskria, transskr.; [2]) þannig; Jón Pétrsson les tamsson, en getr þess að lesa megi camsson; camsson er líklega hið rétta = kámsson, og hefir faðir Sveins líklega að auknefni verið kallaðr kámr (sbr. Ólafr kámr í Sturl.); = cainsson?; = taansson = tannsson?; [3]) mun vera Brandsson og bróðir Þórðar.

fellzæ rædr firir sunnan ok sa grandi sem geingr firir sunnan beitines er ain hefir geingit at fornu. gardr firir ofan en lækr firir vtan og medr þeirri itolu at mælifellzæ ætti tueggia manada rekstr i nefnda iȯrd annan a vetr en annan a svmar ok hallda svmar sudr med æ j þokum at skadlausu todum ok eingium. En nautabu ætti hier j mot vpp j mælifellzár jȯrd tueggia manada rekstr ok beit bædi dægr a sumar ollu bufe edr selfaur ef þat vill helldr fram i mælifellz ár jȯrd sua leingi sem adr segir. ok elldivid sem selinu þarfar. her j mot gaf benedikt iuari iord hamar firir vestan blȯndu medr ollum þeim vmmerkium sem hann uard fremzt eigandi at eptir bryniolf fodur sinn. medr þeim itolum at moberg ætti vpp i nefnda iord torfskurd ok hrossabeit ok torfskurd fra strugi sva mikit i huerigu sem medr lȯgum profadiz. Jtem skilldi benedikt ecki abyrgiaz þott saudfiarbeit profadiz fra mobergi i hamars iord. her med selldi benedikt iuari vfagil ok vestraskard med ollum þeim vmmerkium gȯgnum ok gædvm sem hann vard fremst eigandi at eptir bryniolf fodur sinn. skilldi huerr nefndra manna suara lagariptingum firir þeim iȯrdum sem sellt hafdi. en hallda huerr sinum iȯrdum til laga. Ok til sannennda her vm settum vær fyrnefndir menn var innzsigli firir þetta bref gȯrt j vik j sæmundarhlid a mathiasmessu postula. þa er lidit var fra hegat burd vars herra jehsu christi þusund þriu hundrath niu tigir ok eitt ä[r].

---

385. [1391].

SKRÁ um Grundarreka, sem Bjarni Ásgrímsson seldi Benedikt Brynjólfssyni.

AM. Fasc. LXVIII, 29. Aptan á transscripto á skinni frá 11. Dec. 1580 af afsalsbréfi Bjarna frá 24. Febr. 1391 (Nr. 383 hér á undan); Dipl. afskr. AM. Nr. 551 (eptir transscr.).

Þetta æ Benidict bondi fyrer vtan land j rekum.

Vestur fra Biarnaræ til Hafragiær j Senningar wijk eigur Benidictz halfan fimta attung j hual. vidreka halfan. enn munkar halfan oc heiter þat langa reki.

Enn vestur fra Hafragiæ til eyrarstufs. eigur Benidichtz tuo hluti uidreka oc hualreka.

en þridiung vmm eyrarstuf j hualreka oc vidi. þa er fiordungur vr halfum eyrar reka.

J þorgeirs firdi fra osi hinum forna firir þonglabacka. oc fiell hann þa firir vestan daudz manz skala. er Loptzsyner attu. oc til mots vid fiardar botns reka. æ vallastadr attung j hualreca enn benedicht allt annat hual oc vid. en þadan ut til torfdæl[ar] a vallastadr attung j hual enn Benidicht halfan hual oc vid. enn landi fylgir halft ad fiardar botni. en þadan ut til sulna æ vallastadr fiordung enn annan hofdamenn. enn þa sinn fiordung sagdir menn huorer oc fiardarbotn.

Med latra reka eiga nefndir menn enn hualreka oc þui minna af storhuolum. ef þriu hundrud vætta er æ eiga þa Sualbardzmenn xij fiordunga. halft huort spik oc ʀeingi. enn þui meiri sem hualur er minni.

Eigur Benidicht allann vidreka fra stopum oc jnn til forsær. enn til forsæ oc inn til Skridulækiar halfan vidreka.

Enn þadan thil eilijfs ær allann vidreka.

Enn jnn þadann til ʀefsær eigur Benidicht halfann hual oc wid. fra ɢunnolfsæ j Olafsfirdi oc vt til deilldar skers eiga sagdir menn allann vidreka ok flutningar med ollum þessum rekum.

386. 24. Februar 1391. í Vík í Sæmundarhlíð.

Reka og ítaka skrá Espihóls í Eyjafirði.

JSig. Nr. 365. 4to ný afskript og léleg, og er hér ekki fylgt rithætti afskriptarinnar, því hann er með öllu verri en marklaus. Skrá þessi er tekin upp í lögfestu Jóns sýslumanns Jakobssonar fyrir Espihóli frá 23. Apríl 1779. Ártalið er víst rangt í afskriptinni (1381) og á eflaust að vera 1391, því að þessi skrá hljóðar að mestu eins og rekaskrá Grundar í Eyjafirði, sem stendr hér næst á undan, að frá skildu niðrlaginu, og er hvorttveggja í raun og veru ein skrá, en hér er skráin því látin koma í tvennu lagi, að þessi texti getr gjörnings, er ekki þekkist annarstaðar frá. Það hefir líklega gleymzt eitt x í ártalinu í þessari löku afskript eða þeirri, sem hún er gerð eptir.

Gelldfiar gongv a gardsardal firir. v_c.

halfan vatnsleysvskog firir. v^c.

Reka firir vtan land vestr fra biarna[r]a oc til hafragiar j senningarvik. halfan fimta attvng j hval. vidreka halfan. oc heitir þat langareki.

Enn vestr fra hafragia til eyrarstvfs tvo hlvt[i j] hval oc vidreka. enn þridivng vm eyrarstvf j hval oc vidi. þa er fiordvngr vr halfvm eyrarreka.

J þorgeirsfirdi fra ose envm forna firir þavnglabacka. oc fell hann þa firir vestan davdsmanns skala. er loptssynir attv. oc til mots vid fiardarbotns reka a vallastadr attvng j hvalreka. enn espiholl allt annat. hval oc vid.

Enn þadan vt til torfadælar a vallastadr attvng j hval. enn benedict[1]) halfan hval oc vid. enn landi fylgir halft at fiardarbotni.

Eiger benedict[1]) allan vidreka fra stôpvm inn til fossar.

Enn fra fossa inn til skridvlækiar halfan vidreka.

Enn inn þadan til eilifsar allan vidreka.

Enn þadan til refsar eiger benedict halfan hval oc vid.

Fra gvnnolfsa j olafsfirdi oc vt til deilldarskers eiga sagdir menn allan hvalreka oc vidreka oc flvtningar med ollum þessvm rekvm.

Þessi maldagi er giôr anno domini ꝳ°. ccc°. lxxx[x]j. [jn festo sancti ꝳathei apostoli[2]) a vik j sæmvndarhlid þa [er] biarni[3]) bryniolfsson selldi benedict bryniolfssyni jôrdina espihol i eyiafirdi oc benedict bryniolfsson keypti þar med j rekvm sem adr er sagt.

387. 6 April 1391. i Rómaborg.

Henrik og Marinus kardinales og camerarii Bonifacius páfa hins IX. tilkynna [Jakobi] Björgynjarbiskupi og fjárheimtumönnum páfans í Hólabiskupsdæmi, að páfinn hafi skipað Pétr Nikulásson, munk af prédikaralifnaði og skriptaföður sinn, biskup að Hólum eptir lát Jóns biskups [skalla Eiríkssonar], samkvæmt undangeingnum fyrirvara, þegar embættið losnaði.

Frumritið er á Páfagarði í Róma, Urb. VI et Bonif. IX. divers. registr. 1389—91 bl. 305. Prentað hér eptir Dipl. Norv. VI, 333,

Henricus miseracione diuina tituli sancte Anastasie presbiter et Marinus eadem miseracione sancte Marie noue diaconus

[1]) »Það er eigandi Espihóls«, skýtr afskriptin hér inn i; [2]) [»in festum 1ta Marts aptur« (!?), hdr.; [3]) á líklega að vera Björn.

cardinales domini pape et sacri collegij camerarij reuerendo in christo patri domino [Jacobo] dei gracia episcopo Bergensi ac venerabibus viris dominis . . . . jn ciuitate et diocesi Ollensibus jurium apostolice camere debitorum collectori et subcollectori salutem in domino.

Dudum siquidem quondam domino Johanne episcopo Ollensi regimine dicte ecclesie presidenti sanctissimus in Christo pater dominus noster dominus Bonifacius diuina prouidencia papa viiij cupiens eidem ecclesie cum illa vacaret per apostolice sedis prouidencian vtilem et idoneam presidere personam prouisionem ipsius ecclesie ordinacioni et disposicioni [sue] duxit ea vice specialiter reseruandum[1]) decernentes extunc irritum et inane si secus super hijs per quoscumque quauis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit attemptari. Postmodum vero prefata ecclesia per obitum domini Johannis episcopi qui extra Romanam [curiam] diem clausit[2]) extremum episcopatus regimen[1]) destitutata idem dominus noster papa vacacione huiusmodi fidedignis relatibus intellecta ad prouisionem ipsius ecclesie celerem et felicem de qua nullus preter ipsum hac vice se intromittere potuit neque potest. reseruacione et decreto absistentibus supradictis. ne ecclesia ipsa longe vacacionis exponeretur incommodis paternis et solicitis studijs intendens post deliberacionem quam de preficiendo eidem ecclesie personam utilem et eciam fructuosam cum reuerendissimis in Christo patribus et dominis dominis . . . . . . sancte Romane ecclesie cardinalibus habuit diligentem. Demum ad venerabilem et religiosum virum fratrem Petrum Nicolai ordinis fratrum predicatorum professorem penitenciarium suum et in sacerdocio constitutum cui de religionis zelo. litterarum sciencia vite mundacia honestate morum spiritualium prouidencia et temporalium circumspeccione alijsque probitatis et uirtutum meritis fidedigna testimonia perhibentur. direxit oculos sue mentis quibus omnibus debita premeditacione pensata de persona sua eidem domino nostro et prefatis dominis cardinalibus ob dictorum

---

[1]) þannig; [2]) Fateyjarannáll og Gottskálksannáll segja Jón biskup dáinn 1391; Lögmannsannáll segir hann hafi dáið 10. Aug. 1390 (á Laurentiusmessu) og hlýtr það eptir þessu bréfi að vera hið rétta.

suorum exigenciam meritorum accepta eidem ecclesie Ollensi de dictorum dominorum cardinalium consilio auctoritate apostolica prouidit eumque illi prefecit in episcopum. curam et administracionem ipsius ecclesie Ollensis sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo prout hec et alia in litteris apostolicis super prouisione confectis quas cum presentibus per discretum virum Matheum Swenonis laicum Roskildensis diocesis, nostrum nuncium in hac parte iuratum vobis mittimus plenius videbitis contineri. Jnfra vnius anni spacium a die dat. presencium computandum etc.

Jn quorum testimonium presentes litteras fieri et sigillorum nostrum iussimus appensione muniri.

Datum Rome apud Sanctumpetrum sub anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo primo jndiccione quartadecima die sexta mensis Aprilis pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Bonifacij pape nonj anno secundo.

---

388. 25. August 1391. í Hvammi.

Björn bóndi Brynjólfsson selr Ásgeiri Árnasyni Sólheima í Sæmundarhlíð með tilgreindum ítökum og ummerkjum.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 349; afskriptin sýnist vera gerð eptir frumbréfinu.

Þæim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda þordr prestr þordarson. jon geirsson. lytinghr hialltason. þorsteinn berghsson. arnne loptzson oc grimr arason q[uediu]. g[uds]. oc sina kunnigt gerande at þa er lidit war fra hegat burdæ warss herra jehsu christi þushundrat þriuhundrat niutigher oc æitt är a bartholomeus messo[1]) dag j gelldinga hollte j skagafirdæ worum wer i hia heyrdum oc säm a hanndaband biarnnar bonda bryniulfssonar af æinni halfu. en asgeirs arnnasonar af annarri ath suo firer skildu j fyrstu at biornn sellde nefndum asgæiri til fullrar æignnar jord alla solhæima j sæmundarhlid þilika til husa oc annarra luta sem hun war þæ wm sik medr ollum þeim gögnum oc giædum iardarinnar sem hann ward fremzst æigannde at firer sextigi hundrada med þessum fridleika fimtan

[1]) þ. e. 24. August.

kýr. fimtan asaudar kugillde. tuau kugillde j veturgomlum nautum. fiogur j tuæuetrum nautum. oc fiogur kugillde j veturgômlu fe. fimm hunndrat j ʀossum woruvirdum oc onnur fimm hafnar vadar vird. Jtem fimm hundrat j slatrum at tiundarlage oc fimm hundrat j hafnarvadum. skillde lukaz vt a fyrsta ari. tuttughu kugillde oc fimm hundrat j hafnarvadum oc fimm hundrat j ʀossum wôru virdum a næsta hausti efter fimm hundrat j slatrum. a næstum fardogum fimm kugillde oc fimm hunndrat j ʀossum. a þridia ari fimtan kugilldæ. skilldæ huert hunndrat þat sem æigi lyktiz vt a næstum fardogum standa med tolf alna læigu kuikfe af kugilldum en vadmal af ofridu. brýsti oc nockut j lyktingh a sidazsta are skillde biornn suo mikit æignaz aftr j iordina eptir godra manna virdingu. skilldæ biornn af sier alla þa kirkiu fyrnnd sem þar til hefdæ a henne vordit vtan oc jnnan oc ollum hennar ornamentis. sagde biornn kirkiuna æiga tuau hundrat vôruvird oc þa skylld a jordunni at þar ætti at syngiaz messa huern loghelgan dagh oc luka presti fiorar merkr kaups oc kosta mann oc hest med honum vm vetr ef þat er skýllt. ʀeiknadi biornn oc sagda jord æiga teigh medr vmmerkium nidri vid holmarsvadil. vpphoggit gras oc gardgiord. oc itak j eliuaga iord manadar beit huart vetr oc sumar. en eliuagar þar j mot slattur j solhæima jord hia audnum. Jtem sagde biornn gelldfear ʀekstr nedan af langhollte j solheima jord slikan sem prouadizst. oc at omaga eyrer þriggia sona arnna geirssonar stædi vpp a jordina slikr sem þeim fiell efter fodr sinn. oc ef þeir villde at iordinni ganga skilldæ asgeirr kiosa huart hann tæki aftr sina peninga iafnfrida edr þessar iarder efter virdingu. vazskard. vazhlid oc valadal. sua mikit sem vndan honum ʀiptizst i solhæimum. kynni oc asgeirr at forfalla vm lyktingh a kugilldum skillde eigi sokn a þeim a fyrstum solum. en standa huert kugilldæ med tueggia fiordunga smiorlæigu. skilldæ biornn abýrgiaz allar lagariptingar a jordum en asgeirr hallda til laga. Ok til sannenda her vm settum wer fyrnefnder menn war jnzcigli firer þetta bref gort j huammi j laxardal. a sama ari deghi sidarr en fýrr seghir.

389. 9. Oktober 1391. á Ásgeirsá.
8. Februar 1392. á Grund.

Sigurðr Þórðarson handleggr Birni Einarssyni þann þriðjung af fiskatollinum í Bolungarvík, er hann fékk af erfingjum Einars Eiríkssonar.

Landsbókasafn Fasc. XXIX, 5, transscriptum á skinni frá 14. Júní 1469; AM. Dipl. afskrr. Nr. 897 «ex transscripto Vatzfiord. accurate».

Ollum monnum þeim sem þetta bref siæ edr heyra sennda halldor loptzson. steinmodr þorsteinsson prestar ok þorlækr sigurdarson. q[uediu]. g[uds]. ok sina kunnigt gerandi. ath sub anno gracie m⁰. ccc⁰. lxxxx. primo mænudaginn sidazta j sumri ath æsgeirsæ sydri j uididal. vorum uær j hiæ sæm ok heyrdum æ. ath sigurdr þordarson. handlagdi birne einarssyni til fullrar eignar þann þridiung j fiskatollinum j bolungarvik sem sigurdr ætti ok hann hafdi feingit af erfingium einars heitins eirekssonar. ok til sanninda her um settum uær ædr nefndir menn uor jnnsigle fyrer þetta bref skrifat æ grund j eyiafirdi miduikudaginn fysta j föstu. ære sidar enn fyr seger.

---

390. 25. Nóvember 1391. á Breiðabolstað.

Vitnisburðr Odds Einarssonar um farveg Svartár í Svartárdal.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 3925 «ex transscripto» frá 12. Júní 1454 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. MSteph. 27. 4to c. 1730.

Þat giorer eg oddr einarsson godum monnum kunnigt at sira hallr mæsson ok jon prestr sigurdarson ok sigurdr fader hans er allir biuggu med eign iardarinnar i bolstadarhlid sögdu suo at svartæ hefde fallit at fornu ofan med holum þeim er sudr eru fra rettum ok suo ofan firir framan retternar ok [hia] klifi þvi er vpp er fra galltagerde. sögduzt þeir eiga holma alla austr fra enum forna farueg med bolstadarhlid. vissa eg ok at sigurdr rak kapla sina i holmana. sogdust ok heyrt hafa þesser gamlir menn at þesse munde forn farvegr sem prestarner sögdu. jvar giafallzson ok andres gape ok skalarbruse. þicke mier ok liklikt at andres finnbiarnarson prestr ok þorvardr

prestr arason mune nærre þessu bera ef þeir erv at kuaddir. og til sanninda hier vm setta eg mitt insigle firir þetta bref giort a breidabolstad i vazdal a katerinarmessu þa er lidit var fra hingatburd vors herra iehsu christi þusund vetra þriv hundrut nivtiger ok eitt ær.

---

390. [um 1391 eða siðar].

Skipan Pétrs Nikulássonar biskups á Hólum um ljóstoll, legkaup, líksaungseyri og ýmislegt fleira.

Skipan þessi er að ýmsu leyti ekki annað en endrnýjun alþingissamþyktarinnar fornu um ljóstoll frá 1265 (Dipl. Isl. II, Nr. 4), og er vant í milli að sjá við hvora statútuna maðr á, og örðugt er að greina milli þeirra. Um aldr statútunnar er þess að geta, að hún veltr á árunum 1391—c. 1398, og er hún sett hér 1391 af því að þar hefir henni verið skipað til sætis áðr og svo gömul getr hún verið.

Um ljóstolla hefir mart verið ritað og opt verið skipað fyrir um þá, sem bágt er að ákveða hvað gamalt það sé eða hvaðan það stafar, svo sem klausur þær er eg nú tilfæri, sem þó ef til vill að nokkru eru tíndar úr Kristinrétti Árna.

I. AM. 181. 4to bl. 145 á pappír skr. 1669; Ny kgl. saml. 1847. 4to bl. 128—29 skr. 1669 á pappír (báðar bækrnar stafa frá Vatnsfirði). Handrit, er Jón háyfirdómari á (afskr. JSig.)

Epter filger vmm liostoll.

Jafnt skylldast ad lwka tijund og liostoll. bulausir menn og bændur. so konur sem karlar.

Enn ef þeir peningar ero j hreppnum, sem þar ä ei tijund af ad gialldast, sem ero lauser peningar, þä skal ä þessa peninga mannelde skifta. so sem logbok vottar. efter þuj sem hreppstiorar giöra räd fyrer.

Jtem ef ei er vax loked j lioztoll lwke xij merkur smiorz[1]) fyrir mann fyrir sunnan. Enn 13 merkur fyrir nordan og vestann.

Eyrer ä ad giallda preste ad syngia yfir daudum manne. Enn xij alner j legkaup efter vnga menn og gamla.

Halfmork vax eiga hion ad giallda j liostoll. enn eyrer lausamenn[2]).

II. AM. 58. 8vo bls. 84—85 með hendi Jóns lögmanns Jóns-

---

[1]) mors JP.; [2]) Hér vitnar 1847 í Kristinrétt, og þar eptir kemr bæði í 181, 1847 og JP. klausa úr Kristinrétti Árna, og þá kemr í 181 1847 alþingissamþyktin forna frá 1265 (Dipl. Isl. II Nr. 4 G).

sonar (1573—1606); er þar á margr samtýningr lögmanns og þar á meðal þessi klausa:

Wm liostolla.

Ef eigi er lucktur liostollur strax þa liwki xiij merkur smiors firir sunnann og austann a Jslandi. en 12 merkur fyrir nordann og westann a Jslandi.

half mork vax hiona liostollur.

[en eyrer[1]) vax firir einhleipinga.

item enn ef j tolki er golldid. veigi 12 merkur oc eina mork fyrir rauken.

A.

AM. 175A. 4to bls. 58—59 skinnb. c. 1400; AM. 48. 8vo bls. 107—109 skinnb; þetta frá 16. öld. Þessi útgáfa statútunnar er prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. II, 223 - 24.

Statutum petri episcopi[2]).

1. Ejndagi a liostollum er friadag[3]) langa. sekr xij aurum huer er eigi lykr. eigi halft profastur en halft kirkiu bondi.

2. Jtem af eydi jǫrdum edr þeirri iordu sem aureigi byr a sa er eigi a liostoll ath luka. lukizst eingi liostollr.

3. Jtem[4]) þar sem madr heldr omaga eyri med laga umbodi lukizst þar liostollr sem hann situr. j huerri kirkiu sokn sem omaginn tekur guds likama ath paskum.

4. [Jtem huort[5]) sem andazst bondi eda huspreyia eptir fardaga ok stendr[6]) bunadr saman framvegis. lukizst ein tiundargiord ok einn liostollr. þo ath arfar uerdi fleire. En ef sundr er brugdit bui [luki huer sinn liostoll ath paskum[7]).

5. Jtem[8]) ef hion eiga x aura eda hundradi minna. ok se huort[t]uegia uinnufert luki einn lostoll. En ef þau eiga hundrat eda hunndradi meira. edr huort þeirra sem a luki tuo liostolla.

---

[1]) [2. aunar, hdr.; [2]) þannig 175; á spássíu: »Statutum petri jn holen«. »þessi skipan war sett af herra petri biskupe at 'holvm« 48; [3]) fostu dag 48; [4]) sl. 48; [5]) En huar 48; [6]) standi 48; [7]) [þa tiundi hverr sitt hlutskipti og luki huer sinn liostoll at paskum 48; [8]) sl. 48.

6. [Jtem olionar[1]) kaup se [xviii alner[2]). ok lukizst j tiundar eindaga en huer er eigi lykur sekizst[3]) vi aurum.

7. Sami eindagi er æ legkaupum ok liksaungs eyrum[4]) og lig[g]r þrig[g]ia marka sekt uidr huert huer er eigi lykr.

8. Tida offur presta segizt[5]) epter hinum[6]) forna kristnum rett.

9. [Jtem þurfasti[7]) bondi ok huspreyia ef hann a x hundrðth. en hun fimm[8]). ok c. firir huern omaga sinn.

10. Ef menn eiga fim hundruth[9]) saman ath bufiarlagi[10]). luki[11]) skipti tiund.

11. Jtem[12]) ef madr æ eitt bu. en er heimilis fastur j odrum stad. lukizst þar tiund sem buith stendr.

12. Jtem er madr skylldr ath syngia frædi sin [um][13]) sinn a tolf manudum firir profasti ef hann [er beiddr[14]) sekr sex aurum ef hann syniar.

13. Jtem[15]) ef madr verdr brottligur med frændkonu[16]) sinne. ath þridia ok[17]) fiorda. sekur xviii[18]) aurum. ok uatnfasti þriatigi natta.

14. Jtem[19]) ef madr sækir eigi tidir [eda sækia lætur[20]) þria sunnudaga samfleytt. sekur vi aurum.

B.

AM. 132. 4to bls. 131 skinnb. frá c. 1430; AM. 43. 8vo skinnb. skr. 1507 af Jóni Sveinssyni; á seinustu blaðsíðu, afar máð.

1. Eindagi[21]) er a liostollum friadaginn langa. sekr. xij. avrum huerr er eigi lykr eigi halft profastur en halft kirkiv bondi.

2. Jtem af eydi jordum eda þeim jordum sem avreigar

---

[1]) [Wlivuar 48; [2]) [atian alnar 48; [3]) «sker» (= sekr) 48; [4]) aurum 48; [5]) sekizt 48; [6]) sl. 48; [7]) [þurfostu nætr aa sumar 48; [8]) hundrut b. v. 48; [9]) ij b. v. 48; [10]) bvfelagi 48; [11]) lvkiz 48; [12]) sl. 48; [13]) vantar í 175, 48; [14]) [beidir 48; [15]) sl. 48; [16]) frænkonu, 48; [17]) e[da] 48; [18]) atian 48; [19]) sl. 48; [20]) [edr lætr eigi sækia 48; [21]) eiginlega skrifað Enindagi (= Enn eindagi?) 132; máð í 43.

bua æ. þeir sem eigi eigu liostoll ath lvka lukiz eingi a þui ari liostollr.

3. Jtem þar sem madr helldur omaga eyri med laga vmbodi lvkiz eingi annar stadar en þar sem hann situr. j huerre kirkiu sokn sem omaginn tekr guds likama ath paskvm.

4. Jtem hvort sem andaz bonde edur huspreyia epter fardaga ok stendur bunadur saman fram vegis. lukiz ein tiundargiord ok einn liostollr. þo ath arfar verde fleire. en ef sundur verdr brvgdit þa tiunde huerr sitt hlutskipte ok luki huerr sinn liostoll ad paskum.

5. Jtem ef hion eiga. x. aura eda hundrati minna ok se huortueggia vinnvfært luke einn liostoll.

6. Jtem oliunarkaup se xviii. alner ok lukiz i tiundar eindaga. en hverr er eigi lykur. sekr. ui[1]). aurum.

7. Same eindage er a legkaupum ok liksaungs aurum ok liggur iij[2]). Marka sekt vid hvert huer er eigi lykur.

8. Tida offur segiz eptir hinum forna kristnum Retti[3]). liggr þar vid half vta Mork[4]).

9. Jtem þurfasti bonde ok huspreyia fostu nætr ef hann a .x. hvndrut en hun v[5]). hundrut ok. i. hundrat fyrir huern omaga sinn. En ef menn eigu. v. hundrut saman ath bufiar lage luke skiptetiund.

10. Jtem ef madr a eitt hu. en er heimilisfastur j odrum stad lukiz þar tiund sem buit stendur.

11. Jtem er madr skylldr ath syngia frædi sin [[um] sinn[6]) a. xij Manudum fyrir profasti ef[7]) hann er heiddur. sekur. vi. aurum ef hann syniar.

12. ef madr verdr brottligr med frændkonu sinni ath þridia ok fiorda sekr xuiij. aurum ok uatnfasti þria tige natta.

13. Jtem ef madr sækir ei tider eda lætur eigi sækia þria sunnudaga samfleytt sekur vi aurum.

---

[1]) sex 43; [2]) þriggia 43; [3]) Tíðaoffr er eptir forna Kristinrétti xij merkr (Thork. útg. bls. 70; Vilh. Finsens bls. 21); [4]) iij merkr í Kristinr. hinum forna; [5]) fimm 43; [6]) [sl. 43; [7]) vantar niðrlagið í 43.

C.

AM. 136. 4to bls. 280—81 skinnb. c. 1480 (Skinnastaðabók). Þetta kemr án línuskils strax á eptir skipan Jóns biskups Haldórssonar frá 20. Júlí 1326 (Dipl. Isl. II, Nr. 365).

vm lio[stoll].

1. Eindagi a liostollum fostudagur hinn langi sekr xij avrum hverr er eigi lykr. eigi halft biskup en halft kirkiubondi.

2. Af eydijordum edur þeirri jordu sem oreigi byrr a sa er eigi greidir(!) lukiz eigi liostollur.

3. Þar sem madr helldr omaga eyri med laga vmbodi. lukiz þar liostollr sem hann sitr j hverri kirkiusokn sem omaginn tekr gudz likama at paskvm.

4. En hvar sem andaz bondi edur hvsfreyia eptir fardaga ok stendr bvnadr saman framvegis. lvkiz ein tivnd ok einn liostollr. þo arfar verdi fleiri en einn. ef svndr er brvgdit bvi. þa tivndi hver sitt. ok lvki sinn liostoll hver at paskvm.

5. Ef hion eigv x avra edur. c. minna ok se hvertveggia vinnvfærtt. lvki einn liostoll. En ef þav eiga .c. edur meira edur hvert þeira sem a lvki ij liostolla.

6. Olivnarkavp se atian alnvm ok lvkiz j tivndar eindaga. hverr sem eigi lykr sekr iij avrum.

7. Sami eindagi er a legkavpum ok liksavngs avrvm ok liggi þriggia marka sekt vid hvert.

8. Tidaoffr ok lvkiz(!) v. dag j fardogvm en sekiz eptir fornvm kristinrett.

9. Þurfasti fostvnætr a svmar bondi ok hvsfreyia ef hann a x hvndrod. en hon. v. c. ok. c. fur hvern omaga.

10. Ef menn eiga. v. c. tueir saman j bvfelagi. lvkiz skipti tivnd af.

11. Ef madr a eitt bv enn er heimilisfastr j odrum stad. lvki þar tivnd sem bvit stendr.

12. Skylldur er madr at syngia frædi sin vm sinn a xij manodvm fur profasti ef hann beidir. sekr. vj. avrvm ef hann syniar.

13. Ef madr verdr brotligr med frændkonv sinni at fiorda manni edur þridia. sekr atian avrum ok vatnfasti xxx. natta.

14. Ef madr sækir eigi tidir edur lætr sækia iij svnodaga samfleytt sekr. vj. avrvm[1]).

[1]) Hér kemr næst á eptir skipan Gyrðs frá 1359.

D.

AM. 160. 4to bls. 247—49 skb. c. 1480; AM. 238. 4to fol. 142 pappírsh. frá 1570 (Bessastaðabók), og er hér að eins § 13.

her segir vm eindaga a liostollum ok l[egkaupum]. 35.[1])

1. Ejndage a liostollum. skal uera friadag langa. Enn sa er sekur .xij. aurum er ecki lykur. eða hefur rad firir giortt. hafi halft profastur en halft kirkiu bonde.

2. Jtem af eyde jordum eda þeirre jordu er aureige byr a sa sem eigi a liostoll ad luka lukiz einge liostollur.

3. Jtem þar sem madur helldur omaga eyri med laga umbode lukizt þar liostollur sem hann situr j huerre kirkiu sokn. sem omagin tekur gudz likama. at paskum.

4. Jtem huortt sem andazt bonde eda husfreyia epter fardaga og stendur bunadur saman framuegis. lukiz ein tiund og einn liostollur. þott arfar uerda(!) fleire.

5. Enn ef sundur er brugdit bui þa tiundi huer sinn hlut. skipti(!) ok luke huer sinn liostoll at paskum.

6. Jtem oleunar kaup er. xviij. alnum. ok lukiz j tiundar eindaga.

7. Enn huer eigi lykur ok se krafit. þa sekizt hann. vj. aurum.

8. Same eindage er a legkaupum ok liksaungsavrum og liggur. iij. marka sauk uid huer sem eigi lykur.

9. Tidaoffur presta gialldiz epter hinum forna kristenn rett. hafe sumer. iij. alnar. a messo en sumer. ij. alnar.

10. Jtem ef madur a eitt bu. en er heimilisfastur annars stadar. lukizt þar tiund sem buit stendur.

11. Jtem[2]) huer madur er skylldur at syngia fræde sin. ætid a huerium. xij. manudum firir profaste ef hann bydur þat. sekur. vj. aurum ef hann syniar.

12. Jtem ef madur sæker eigi tider. eda lætur sækia skynsaman mann. þria sunnudaga samfleytt sekur. vj. aurum.

---

13. Jtem[3]) at heytollur se lokinn at mariu messo sidare. [id seinzta[4]). Enn sa prestur sem eigi uill taka j[5]) millum[6])

---

[1]) er hér talið sem 35. kap. í Kristinrétti Árna, þó að það heyri þar ekki til; [2]) jtin, skb.; [3]) [sl. 238; [4]) [sl. 238; [5]) hann 238; [6]) Mariu, b. v. 238.

mesna logliga til bodinn. hafi onguan [æ þui are[1]). ok se sekta laust. Enn sa er eigi uill luka j [rettan eindaga[2]). giallde [preste. iij. aura[3]).

14. Jtem at prestur hafe eingen messo klæde nock[ur]ar kirkiu j þing. utan med þess orlofe sem kirk[i]u uardueiter. eda legge halfa mork firir ef hann hefur.

15. Jtem at huer bonde sa sem skylldazt at hafa prest. eda fæda um. xij. manvde. ok hefur suo noga kirkiu peninga at uel uinnizt. þa er hann skylldur at fæda mann med preste fra Michaelsmesso æ haust ok til krossmesso. æ uor. ok iafnnuel þott prestur se ridande. Enn prestur skal hafa þann mann med ser at honum se full fylgd j. ok hann se þa betur fær enn adur. ok sa þione j. messo. Ella fae kirkiu bonde mann til þionustu preste þa er hann fer j þing.

16. Jtem at preste lukizt tida offur eigi seirna enn friadagenn j fardögum. enn ef þa er eigi luktt. þa sekiz sem fyrir annat tiundar halld. þat sem tiundar partt snerttur.

17. Jtem alla opinbera okur karlla hordoms menn. eda fryllu lifis menn. skal þinga prestur ætid mega af kristinna manna samfelage sundra. Suo ok firir bioda þeim kirkiu inngongu. ok gudz sacramenta. nema þeir jate yferbot ok uidskilnad.

18. Jtem at huer prestur kenne sinu þinga folke sin kristilig fræde. fyrst. x. guds laga bodord. Postulega tru ok almenneliga. Credo in deum. ok uora bæn. pater noster. ok eingiliga kuediv. Aue maria. ok þesse. ij. sacramenta. sem er barn skirnar ordin ok helgunar ordin holdz ok blodz uors herra jesu christi. af himna rikis glede ok heluitis kuolum. ok huad skadsamligt at syndin er þeim manni. sem eigi hefur retta trv. Eda huersu lettbærtt þeim ero aller hluter. sem hafa klara trv oc stoduga æ jesum christum.

gud gefe oss at uier eflunzt upp til allra godra hluta. so at uær mættum uora lifdaga leingia. enn allre jlsku tyna. amen.

---

[1]) [sl. 238; [2]) [settan tima 238; [3]) [þeim presti sem hann heldr fyri iij. aura 238.

E.

AM. 151. 4to bls. 277 skinnb. c. 1490.

1. Eindagi a liostollvm friadag langa. sekvr xij[1]) avrvm hver er eigi lykr. eigi halft biskvp enn halft kirkiv bondi.

2. af eydi javrdv eda þeirri jordv er avreigi byr a. sa er eigi neider tivnd. lvkizst eigi liostollvr.

3. þar sem madr helldr omaga eyri med laga vmbodi lvkizst þar liostollvr sem hann sitvr. j hverri kirkiv sokn sem omagi tekr gvds likama ad paskvm.

4. Enn hvort sem andazst bondi eda husfreyia efter fardaga og stendr bvnadr saman framvegis lvkizst ein tivnd og eirn liost[oll]r þott arfar verdi fleire. Enn ef svndr er brvgdit bve. þa tivndi hver sitt hlvtskipti. ok [luki] sinn liostoll hver at paskvm.

5. Enn ef hion eigv. x. avra eda. c. minna og sie hvortvegia vinnv fęrt lvki eirn liostoll. Enn ef þav eiga c. eda meira. edr hvort þeirra sem a. lvke tvo liostolla.

6. Jtem olivnar kavp sex alnar. Lvkizst[2]) j tivndar eindaga. hver sem eigi lykr. sekr sex avrvm.

7. Same eindage er a legkavpvm ok a liksavngs eyri. ok liggi þriggia marka sekt vid.

8. hvert tida offr presta sękizst efter forna kristnvm riett.

9. Þvrfasti a sumar bondi og hv[s]freya a favstv netur ef hann a tiv. c. en hvn. v. c. ok. c. fyrir hvern omaga sinn.

10. Ef menn eiga. v. c. tveir saman j bufielagi. lvkizst skipti tivnd.

11. Ef madr a eitt bv. og er heimiliss fastr j avdrvm stad. lvki þar tivnd sem bvid stendr.

12. Skylldur er madr at syngia fyrir profasti. sekr. vi. avrum ef hann syniar.

13. atian avra sekt frendspell ad þridia og fiorda.

14. Sex avra sekt ef tider erv ei sottar. iij. svnnvdaga samfleytt.

---

15. vtlenzkir menn ok so aller adrer skvlv þar lvka tivnd af

[1]) »i ix«, skb.; [2]) Avkizst(!). skb.

avllvm sinvm afla. og atfavngvm. sem þeir erv j vetrsetv og þeir erv hina helgv nott. nema þeir sie þa j heimbodvm ok j avdrvm stavdvm. þæ snvizst þo tivnd til vetursetv.

Jtem i þui profastdemi leysizst hver ok taki skript fyrir brot sinn sem hann bravt. þo i anars vmbodi verdi opinbert.

F.

British Museum Add. 11,242. 4to bl. 62b, Syrpa séra Gottskálks í Glaumbæ skr. 1543—1593.

1. Eindage æ liostollvm friadag langa. sekr xij avrvm hver ei lykr. eigi profastr halft en kirkiubondi halft.

2. Jtem af eydijordum eda þeim jordum sem oreigi byr æ eda prestr lvkiz eingen liostollvr.

3. þar sem madr heldr omaga eyri med laga vmbodi takiz þar liostollr sem hann sitr j hverri kirkiusokn sem omagen tekr gudz likama at paskum.

4. Jtem hvort sem andaz bondi eda husfreyia epter fardaga oc stendr bvnadr saman framvegiz lvkiz ein tivndargiord oc einn liostollr þo arfar verdi fleire. enn ef svndr er brvgdit bve lvke hver sinn liostoll at paskvm.

5. Jtem ef hion eiga. x. avra eda. c. minna oc sie hvorttveggia vinnufært lvke einn liostoll. Enn ef þav eiga. c. eda. c. meira edur hvort þeirra sem æ lvke. ij. liostolla.

6. Jtem olivnarkavp xviij alner ok lvki j tivndar eindaga. en hver ei lykr sekr. vj. avrvm.

7. sami eindagi er æ legkavpum oc liksongzeyri oc liggr iij marka seckt vid hvort sem ei er lvckt.

8. Tidaoffr presta seigiz epter hinum forna kristinriett.

9. Jtem þvrfasti bondi oc hvsfreya ef hann a .x^c^. en hun. v^c^. oc hvndrat firir hvern omaga sinn.

10. Ef menn eiga. v^c^. saman at bvfiarlage lvki skiptitivnd.

11. Jtem ef madr æ eitt bv en er heimilizfastr j avdrum stad. lvkit þar tivnd sem bvit stendr.

12. Jtem er madr skylldr at syngia frædi sin [vm] sinn æ xij manudum firir profasti ef hann er beiddr ella sekr vj avrvm ef hann syniar.

13. Jtem ef madr verdr brottligr med frændkonv sinne at

þridia manne eda fiorda manne sekr xviij avrum oc vatnfaste xxx natta.

14. Jtem ef madr sæker ei tider eda sækia lætur iij svnnudaga samfleytt sekr vj avrum.

---

15. Jn primiz at heytollr sie loken at marivmesso sidare. Enn sa prestr er ei vill taka hann a mille mariu messna logliga tilboden hafi ongvan oc se secktalavst. en sa sem ei vill lvka j settan tima [gialldi] preste þeim er hann helldr firir iij avra[1]).

16. Jtem gialldiz einn heytollr af hverre jordu þo fleire bve a en einn.

17. Jtem j þui profastsdæmi leysiz huer sem hann vard brottligr þoat j annars vmbodi verdi opinbert[1]).

G.

AM. 160. 4to bls. 261. c. 1480 sama skinnbók og **D** hér að framan er prentað eptir. þessi kafli stendr sem niðrlag Búalaga eða næst á eptir þeim. en erfitt er að marka þessu bás og læt eg það því fylgja skipan Pétrs biskups, því að helmingr þess allr kemr heim við skipan hans og ljóstollasamþyktina fornu. Hitt kemr mest heim við skipan Jóns biskups Sigurðarsonar frá 26. Júli 1345 (Dipl. Isl. II, 513). og er hér neðanmáls vísað til hvaðan hvað eina virðist vera tekið. Ákvæðin um matgjafir geta að stofni verið mjög forn. enda frá dögum Staða-Arna (sbr. Bps. I. 701, 706).

Capitulum.

1. M[2])atgiof skal madr luka fyrir sig. og sitt skvllda hion hvertt og firir bornn sin. fra þui at þau erv xiiij uettra. og til þess at þau erv xvj uettra. a huerium xij manudum ef þeir erv heiler menn og megv fasta.

2. Enn þat er skvllda hion hans er þau þurfu med skylldu fyrir at uinna. so sem kallmann ok konu firir vj x'. c'. og lika þo bvskapr sie minne. Enn huer er eigi gelldur. sekur iiij avrum firir hvertt hion og tuigillde matgiofina.

3. Hver kallmadur eda kona þo bulauser sie gialldi mat-

---

[1]) þessi grein er tekin úr skipan Gyrðs 1359. [2]) upphafsstafrinn rangt settr Þ fyrir M, svo að úr því verðr þatgiof (!). — § 1—4 sbr. JSig. C § 47—48, G 11 § 7; Gyrðs 1354 § 6.

giof þegar þau eiga hvortt vm sig ij missera biörg. Enn þat er ij missera biörg. at halft ed iiij. c'. stendur firir kallmanni en halft et iij [firir] konv.

4. Langa friadags uerdur skal gefazt med radi þinga prestsins. og giallda halfa alin firir konv en ij hlute alnar firir kallmann. Enn eigi plagast at giallda firir þær konur sem standa j barneign. Enn firir hinar iij uottnana[r] nætur. matgiafer skulu hreppstiorar skipa a haustvm. med audrum matgiofvm og tiundvm. Enn þat eru ij firir kallmann. enn half onnur alin firir konu.

5. Ef hion eiga c'. eda c'. meira. luki ij liostolla. enn ef hion eiga c'. eda c. minna luki einn liostoll.

6. Einndagi er a liostollvm. friadaginn lannga. xij aura sok ef þa er eigi lukt. eigi halft prestr[1]). en halft kirkiu bondi.

7. Af eyde jordu eda af þeirre jordv sem avreigi byr a. sa er eigi a liost[oll] at luka. lukizt einngi liostollvr.

8. Enn þar sem madr helldr omaga eyri med laga vmbodi. þa skal lvkast liostollur j þeirri kirkiv soknenne sem hann situr. hvar sem omagi tekur gudz likamma at paskvm.

9. Enn hvar sem bonnde eda hvsfreyia anndazt epter fardaga. og stendur bunadur saman fram uegis. þa er ein tiund giord. og einn liostollr. þo arfar sie fleiri.

10. Enn ef sunndur er skiptt. og hver hefur sitt hlutskipti luki huer sinn liostoll. ij aurum uax. eda vj x'. kertta þeir[ra] er c'. stenndur pvnnd. þat erv ij liostollar. hafa þeir morkina þa vm fram af mornum sem kemur firir rokin.

11. Oliunar kavp er atian alnum ok lukist j tiundar eindaga. enn huer er eigi lykur er sekur vj aurum.

12. xij alnum er legkavp. og vj alnvm lik saungs eyrir lika sekt a hueriv firir sig. og lika eindage.

---

[1]) Þess grein stendr í Ny kgl. saml, 1847. 4to bl. 33--34 skr. 1669; þar stendr prófastr. Grein þessi er og í AM. 58. 8vo bls. 84 · 5 með hendi Jóns lögmanns Jónssonar; þar stendr prestr. — § 5 sbr. Pét. § 5; Alþ. 1265 § (A); § 6 = Pét. § 1; Alþ. § 1; § 7 = Pét. § 2; Alþ. § 2; § 8 = Pét. § 3; Alþ. § 3; § 9 = Pét. § 4; Alþ. § 4; § 10 = Pét. § 4; Alþ. § 5; § 11 = Pét. § 6; Alþ. § 5; § 12 = Pét. § 7; Alþ. § 6.

13. Heytollur skal uera luktur presti firir mariu messo dag sidare. enn prestur sa er eigi uill taka j millum messna logliga bodinn. hafi onguan æ þui are og sie sekta laust. Enn sa er eigi uill giallda j settan tima. gialldi presti þeim er hann helldur fyrir iij aura.

14. Wtlenzkir menn og so aller adrer. skulv þar tivnnd luka af aullum afla og peningum sem þeir eru iij uetur samfast. og þeir eru hina helgu nott. nema þeir hafi uerit at heim bodvm j anan stad eda at audrum naudzynivm þa snuizt sv tivnd til vetur setv.

15. Til þeirrar kirkiu lvkist tiunnd af allri fasta eign sem hun liggur j soknninne. ecki æ at svara porcionem nema af fasta eign þeirri er liggur under kirkiuna.

16. Þeir menn sem eigi eru heimilisfaster. lvki þar liostoll. sem þeir taka gudz likama at paskum[1]) ella missi þionvstvna.

II.

IBfél. 113. 8vo á pappír bls. 142—43 skr. c. 1680; IBfél. 114. 8vo pappírshdr. frá 18. öld, að eins § 3. Þetta kemr mest heim við skipan Pétrs biskups, og læt eg það því fylgja henni.

Vmm Liostolla Legkaup og lijksaungs Eyrer[2]).

1. Ef hion eiga saman x aura skulldlaust edur hundradj minna huort þeirra sem ä liukest eirn liöstollur. enn ef þau eiga j c edur hundradj meira huort sem ä liukj 2. liöstolla.

2. af eijde jördu edur þeirrj sem øreige byr ä sa eci ä liöstoll ad giallda liukest einginn liöstollur.

3. Huort sem andast bondi edur husfreyia eptir fardaga og stendr bunadur saman liukist einn liöstollur og ein tijund þo arfar sieu fleijre enn sie skijpt med ðrfum liukj huor sinn liostoll ad paskum.

---

[1]) faskum, skr.; [2]) á spássíu: Christ. Riettur, en þetta er þó að efni til alþingissamþyktin 1265. — § 13 = JSig. C46; GII, 6; Gyıðs 1359 § 1; § 14 = JSig. K7; Eilífs mikla 1323 § 60; § 15 = JSig. A,6; B,6; DI, 4; C,6; F,6; GI,6; HII,6; I,6; § 16 = JSig. A7, B7, C7, DI,6, GI,7; HII,7; I,7.

4. Liostoll skulu menn giallda sem ad fornu huor sem ä v aura j alnar voru og sie hann k[v]ongadur skal hann giallda j mork vax. hafe hann ei vax þa x merkr smiðrs edur 19[1]) merkr mors. so skulu einhleijper menn kallar og konur þo bulauser sieu liostoll giallda sem hiner ef þeir eiga x aura skulldlaust. Enn 2 aura vax edur nijung[2]) vr vax mork edur v. merkr smiðrs edur 7. merkr mørs er eins mans liostollur golldinn friadag langa ella sekur 6 aurum.

5. Eindage ä legkaupe og lyksaungs eijrer fimtudaginn þa iiij vikur eru af sumre. liggur 16 aln[a] sekt vid ef þa er ecki golldit.

6. Ef madr ä eitt bu enn [er] heijmiliss fastur j odrum stad liukist þar liöstollur og tijund sem bued stendur.

---

391. 3. Januar 1392. í Vatnsfirði.

Nikulás Jónsson selr Birni Einarssyni tvo hluti af fiskatollinum í Bolungarvík, er hann hafði eignast eptir Einar Eiríksson andaðan.

Landsbókasafn Fasc. XXIX, 5, transskript á skinni frá 1469. AM. Dipl. afskrr. Nr. 897 eptir «transscripto Vatzfiord. accurate» gerðu 1469. Í pappírsafskriptinni í AM. 234. 4to bls. 527 er þetta bréf ranglega árfært til 1395.

Þat gerer ek nikulass jonsson godum monnum kunnigt at ek hefuer sellt birnne einarssyne til fullrar eignar med handabandi þæ tuo hluti j tollinum j boluugaruik sem ek uard eigandi epttir einar bonda eireksson. anndadann. gaf hann mer her firer suo morg hundruth upp j laugabol j jsafirdi. sem mer uel ænægdi ok uid urdum æ sætter. þui gerer ek ædr nefndann biornn kuittann ok lidugann af fyr sogdu skreidhar tollz uerdi. Ok til meire sanninda hier um settu þessir menn er suo heita ok hiæ uðru. gudmundr jonsson. ok einar jonsson sin jnsigle firer þetta bref er skrifat uar j uazfirdi ju octaua stephani prothomartiris. anno domini. ϖ⁰. ccc⁰. lxxxx⁰. ij⁰.

---

[1]) eða 10; [2]) = fjórðung (nijung = mislesning fyrir: iiij ung).

392. 22. Marts 1392. í Bolstaðarhlið

Þorkell Gunnarsson og Björg Sigmundardóttir kona hans selja séra Þórði Þórðarsyni jörðina Mjófadal í Laxárdal fyrir lausafé.

AM. dipl. afskrr. 4063 «ex originali» með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna. «Brefed er ä kalfskinn. synast hafa vered fyrer 6. jnnsigle. er ecke epter nema tvö og einn þveingur laus. enn þriu þveingiafðr. annad jnnsigled er mäd og malad upp utann. so eckert siest a þvi hvad vered hafe. ä þvi sidara siest. IOONIS EINAR».

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda Marteinn berssason. æinarr finnzson prestar. þorsteinn deakni gunnarsson. biornn bryniulfsson. dalkr einarsson. oc þorgæiʀ boduarsson leikmenn q[ucdiu] g[uds] oc sina kunnigt gerande. ath þa er lidit war fra hingatburde vars herra jeshu christi þushundrat þriu hundrat niutigher oc tuau är j bolstadarhlid fostudagh næsta efter annunciacionem beate marie virginis. worum wer j hia heyrdum oc sam a handaband sira þordar þordarsonar af æinni halfu. en þorkelss gunnarssonar oc biargar sighmundardottur hustru hans af annari. ath suo firir skildu. at nefnd hion þorkell oc biorgh selldu sira þordi till fullrar æighnar jord alla firir miofuadal j laxardal med ollum þeim gognum oc giædum sem sagdri jordu hefuir fylgt ath fornnu oc nyiu oc þau wrdo fremzst æigande ath til þeirra vmmerkia at geirbiarnnargil rædr firir sunnan gegnt skytnadal. ok þadan ʀettsyne austr a gerdehamra. oc þadan ʀettsyni i læk þann sem fellr ofan æfter midium videdal. Jtem ʀædr hölnalækr firir vtan oc vpp j fiallz hornit sydra oc þadan ʀettsyni austr j vididalslæk hinn sama. jtem er landamerki firir vestan ath smiörskalarlæk oc suo vpp a fiall. oc suo vt oc ofuan i öxlina til motz vid audolfsstade. sagde hann skylld a jordunni. at syngia þar annan huern dag helgan oc luka presti tuær merkr kaups. skiliande af ser abyrgd vm fyrnnd kirkiu oc hennar ornamentis. Reiknade þorkell oc at kirkian ætti fiorar merkur woro. hier j mot gaf sira þordr þorkatle oc biorgu. þrettan asaudar kugilldi. tolf kýr. þriuhundrat woro. tuo hundrat worovird. fimm hunndrath j slatrvm at tiundarlagi oc fimm j hafnaruadum. lukaz vt a fyrsta ari tiu asaudar kugilldi. fimm

kyr. þriuhundrat woro. oc tuau hundrat j hafnarvadum. en a tuæim arum þat sem æfter stædi suo mikit a huáro sem þeim semde. oc standa huert hundrad med tolf alna læigu at fra teknvm slatrvm fridt af fridu. en ofridar af ofridu. skillde þorkell abyrgiaz allar lagariptingar a greindri jordo en sira þordr hallda til lagha. oc til sanninda her vm settum wer fyrrnefndir menn war jnnzcigli firir þetta bref gorth j sama stad ari oc deghi sem fyrr seghir.

---

393. 17. April 1392. á Reykjum.

Eyrný Ólafsdóttir fær Sighvati Asgrímssyni jörðina að Bjargastöðum í Miðfirði til eignar, með tilgreindum ummerkjum.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 507 «ex originali þordar þorleifssonar». afskriptin er staðfest í September 1712 af Árna Magnússyni, Þórði Þórðarsyni, Páli Hákonarssyni og Magnúsi Einarssyni. Önnur afskript óstaðfest liggr hjá. Þarmeð fylgir og löng skýrsla Árna um bréfið, og kallar hann það «Eyrnýjarbréf».

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda ketill skeggia[sun ok] olafuer skeggiasun[1]) kuediu gudz oc sina kunnikt gerandi at þa er lidit var fra hingat burd vars herra iehsu christi ꝏ⁰ ccc⁰. lxxxx⁰ secundo at reykium j midfirdi varo mer j hia sam oc heyrdum a handaband þeirra eyrniar olafsdottor oc siguatz asgrimssonar at hun fek honum iordina at biargastodum til eignar. lysti fyrnefnd eyrný at kirkian at reykium j fyrnefndom stad ætti oc att hefdi at fornu jord þar firir sunnan biargastadi er hreidarstader heita. skilldi hun þa fra oc akueddi landamerki firir sunnan gardin biargastada[2]) at lækr ein redi. af skilldi hun fy[r]nefndom siguatti þa iord oc oll gædi þau er fyrnefndri jord hreidarstodum fyllgdi. sagdi hun fyr nef[n]drar kirkiunnar iord vera suder att annarr[3]) uattni.

---

[1]) Hér hefir verið eyða í frumbréfið sem fyrir mannsnafni, er færa hafi átt inn á eptir, en fyrirfarizt; [2]) þannig; [3]) þetta orð er fals, því hér var skafið út úr frumbréfinu og þetta sett í staðinn. Páll Vídalín hefir skýrt Árna Magnússyni frá því, að Jón Arason á Mýrum við Hrútafjörð, sem dó fjörgamall 1706 hafi sagt, að menn héldi að hér ætti að vera

munum mer þetta sueria ef þurfua þikkir. Ok til sannynda her vm settom wer fy[r]nef[n]dir men var jnsigli firer þetta bref er gert var a fiorda dag paska j stad degi oc ari sem fyr seghir.

---

394. 18. April 1392. á Holum.

Einar prestr Hafliðason, tveir prestar aðrir og þrír leikmenn votta, að Andrés baggi Bergþórsson og Ragnhildr Steingrímsdóttir kona hans hafi handlagt Jóni biskupi skalla «góðrar minningar» alla jörðina Úlfsstaði fyrir fimtigi hundruð vaðmála.

Frumbréfið á skinni AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 2; af fimm innsinnsiglum er eptir brot af þremr: Einars prests og tveggja annara. Til eru ýmsar pappírsafskriptir af þessu bréfi, en þær eru alls ónýtar. Espólín hefir bygt á þessu bréfi (Árb. I, 111) að Jón biskup kunni að hafa lifað enn 1392 og að Pétr biskup hafi verið vígðr að honum lifanda og hefir hann það eptir Flateyjarannál, en hvorttveggja er rangt og liggr líklega svo í því, að hann hefir ekki haft þetta bréf sjálft fyrir sér, heldr að eins bréfaskrá Grunnavíkr-Jóns, því að þetta bréf tekr það fram, að Jón biskup sé dáinn. Gottskálksannáll og Flateyjarannáll segja að Jón biskup hafi dáið 1391, og svo hafa menn alment talið, og því hefi eg fylgt í biskupaskránum hér að framan. En annáll Einars prests Hafliðasonar (Lögmannsannáll) segir hann hafa dáið á Laurentíusmessu (10. Aug.) 1390. og það eitt mun rétt vera, því að páfabréf það frá 6. Apríl 1391, sem skipar Pétr Nikulásson fyrir biskup á Hólum og prentað er hér áðr sem 387 í þessu bindi Fornbréfasafnsins, segir blátt áfram að Jón biskup sé dáinn. Hefir því lát hans verið ritað utan með haustskipum 1390 og hefir því sjálfsagt verið mjög nýlega frétt til Rómaborgar í Apríl 1391.

[bref vm vlfs stade.
litere super repingnorandibus 1392[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda einar haflidason. þordr þordarson. Einar snorrason prestar. þor-

---

Hara- eða Aravatn, en Árni segir það geti ekki verið, því að eyðan sé stærri. Páll getr upp á Ketilvatn, en það er líka ofstutt, segir Árni, nema það hafi heitið Ketilbjarnarvatn. Þetta fals er gert mjög snemma og er eflaust eldra en 1449.

[1]) [Aptan á bréfinu.

gæirr boduarsson. sighurdr eẏsteinsson oc þorghæir brandzson leikmenn. quediu guds oc sina kunnigt gerande at þar worum wer j bia j breidastofunni a holum j hiallta dal oc sam a handaband virdoligs herra herra jons biskups æirekssonar. godrar minningar af æinni halfu. en andress bagga bergþorssonar oc raghnhilldar steingrimsdottur konu hans af annari. at suo firir skildo at nefnd hion andress oc raghnhilldr bandlogdu herra joni biskupi alla jord a ulfsstodum kirkiunni a holum oc biskupinum til fullrar eignar med ollum þeim gǫgnum oc giædum sem þeirri iordu hofdu fylgt at fornu oc nẏiu oc þau hofdu fræmz æigande at ordit. her amot skilldu þau taka þa fimtigi hundrada vadmala. sem þa lagu vpp i alla iordina a vlfstodum med þessum fridlæika tuttughu hundrud woro oc þrirtiger hundrada hafnaruada. oc þa fleiri peninga sem biskupinn villde vnna þeim suo þo at andress oc ʀaghnhilldr wæri ska[d]laus af. Ok til sanninda her wm settum wer fyrr nefndir menn war jnzcigle firer þetta bref gert a holum fimta daginn i paska uiku þa er lidit war fra hingat burd wors herra iehsu christi þushundrat þriuhundrat niutighir oc tuao är.

5—9. Juni 1392. á Marðarnupi.

395. 29. Januar 1393. á þingeyrum.

Sʀɪᴘᴛᴀʙʀéꜰ eptir Arngrím Þórðarson á Marðarnúpi.

Frumbr. á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. LXVI, 2; brot af þrem innsiglum er fyrir bréfinu.

[Mardarnups bref og þeirra peninga þar voro epter Arngrim heitin þordarson andadan 1392[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heẏra senda Einarr þoruardzson. jon þorualldzson. knutr steinolfsson prestar. ærikr þorleifsson. þorgheirr boduarsson oc þorstæinn berghsson læikmenn. ǫ[uediu] ɢ[uds] oc sina kunnikt gerande. at þa er lidit war fra hegat burde wars herra iehsu christi þushundrat þriu hundrat níutigher oc tuð är at mardargnupe j watzdal a

[1]) [Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

næstum fardoghum epter arngrim hæitinn þordarson andadan worum wer jhia wirdum oc ʀæiknadum suo mikit godz til erfdar fallit bǫrnum arngrims hæitins þrimr. ʀafni. olofu. oc jngibiorghu ad afreiknadum skulldum þeim sem þa woru liosar a gozinu en til ʀeiknadum þeim halfum tolfta tighæ hundrada sem hustrv steinvnn ʀafnsdotter hafde þa gefit ʀafni syni sinum. oc afhent sira þordi. j fýrstu wirdizst jordin hæima at mardargnupi med gilæ firir tiutighæ hundrada. haukagil firer seautian hundrat oc tuttughu. hacke firer þriu hundrat oc tuttughu. Eyiulfs stader firer tuttughu hundrat. eidstader firer sextan hundrat. elldiarnsstadir firer þrettan hundrat. þremir firir fiortan hundrat. fiorertiger hundrada j wirdingarfé. niutigher kugillda j kwm. asaud oc gelldfé. oc halfr þride tugr kugillda j ʀossum. werda þíj ʀafns peningar epter þessum ʀeikninge med giofinne stæinunnar modur hans tuð hundrat hundrada oc fimm hundrat. en þikunnar huorrar olofuar oc jngibiargar halfr seaunde tugr hundrada. Ok til sanninda her wm settum wer fýrrnefndir menn war jnzcigle firer þetta bref skrifuat ath þingheýrum tuæim nattum firer festum heate brigide virginis are sidarr en fyʀ seghir.

---

396. 7. Juni 1392. [i Reykholti].

Skrá yfir fjármuni Reykjaholtskirkju, þá er séra Ásbjörn Ólafsson afhenti. en Ólafr prestr Kolbeinsson tók við.

Biskupsskjalasafn Nr. 1. Fol. á skinni, tvö blöð úr messubók Reykholtskirkju. AM. dipl. afskrr. Nr. 2217, eptir áðrnefndri skrá: «Ex membrana coæva et authentica Templi Reykholtensis accuratissime etiam quod ad mendas». Hér er fylgt afskript Arna. Skráin er með norsku handarlagi.

Anno domini ⅽⅾ⁰. ccc⁰. xc⁰. secundo friadaghin jnfra octauam ascencionis afhendi sira æsbiorn olafsson svo mikit godz kirkivnne j reykia hollti enn olafr prestr kolbeinsson tok med.

Jn primis. jnnan kirkiv fiora sloppa faný́ta. tuær pellzkap[u]r semilighar oc ein balldrkins kæpa. fioghur kæpu slitti. v. antependia. oc oll slitin. eitt brikar klædi slitid. tuau alltara

klædi med enskan lit er sira ari lagdi til. fernn messv klædi sæmiligh oc þo slitin. fim aunnr miðgh slitin oc brestr j einvm þessvm stola oc handlin. vj corporalia j hwsvm. xij alltara dwkar vigdir oc einn j þessum buin. at auk sprangadur dvkr glitadr. lectara dwkr slitin oc lerepts dwkr ýfver peturs alltari. tueir hauklar lausir bæder ohæfver. iiij calekar oc þrir af þeim lestir. ætta kertistik[u]r med kopar oc lest ein af þessvm enn tuær brotnar. vigzs vazs ketil. sacrarium munnlaug lest. glodar ker. ellbera brot. messv fata kista. iij. kluck[u]r. oc hin fiorda brotin. ij bioll[u]r. skrin [texti buin[1]). kross medr vndirstavdum. krossar þrir smellter. hunzl kerz brot med silfr. solar steinn. iij pæxspiolld. fontr med vmbvninghi oc katli. mariv skript. peturs likneski oc barbaru oc firir þeim þriar kertistik[u]r med jarn. oc dwkar yfver tveimur. graduale. guz spiallabók. epistolarius. collectarius. capitularius. gradall forn. ordo. oc ymnarius. de sanctis bækr tuær æ svmarit. at ottu saungum. lesbækr per anni circulvm de sanctis oc de tempore. eigi efter ordv. erv fim bakr oc siaýtian ſæný tar eingi efter ordv. lectarar. ij. merki. lestr glerglvggvr. bakstr iarnn. ampli med tin. lika kross med rodv. æ sira æsbiorn ath lwka firir ein Messoklædi er sira[2]) hafdi j mold. lika krakr. alltaristeinn bvin.

Þetta j metfe. fiorer reflar. fimtigher ælna oc tuær ælnar varmælltar oc kistu firir barbare. stighi stor. tuau bord atta ælnar oc xx. oc einn bordskvtil oc hit fiorda pallbord. munnlaugh vond. pallklædi vont. pottr stor oc vondur ketill. tuibytnv fat. stranda sæhir tueir storer. oc tunnu hlutr. [stor ker[3]) tuau i jordu oc annat fanýtt oc eitt vppi staudv kerall. lærar tueir. kist[u]r tuær med laumum oc ein lamalaus. hin fiorda læst. strokkr stor. sex trogh. sex uppgerdar keraulld. tihu diskar. oc tihu bord kerolld. sængur tuær slitnar med reykkiuvodvm vondum med brekan oc æbreisli. æklædi sæmilight metid allt saman firir xvij hvndrut. skal sira æsbiorn leggia til hid ætianda þarflight.

[1]) [«hier er utskafid, synest ad hafa stadid: Texti buin» (AM.); [2]) «hier vantar prestz nafnid, sem ovart hefur vered i skriftenne yfirhlauped, eda undan fellt». (AM.); [3]) [‹fyrste bokstafurenn hier synest ad vera skirt þ. annar er skirt o. enn eg giet ei annad hier ur giört enn stor ker. og platzed svarar þvi. þollker mun ecj vera ord» (AM.).

þetta luktizst j kuikfe. sex oc xx. kýr. oc ein gafz til hin s[i]avnda. þriv naut vetur gaumul. grad[un]gur tvævetur. xij [æsau]dar kugilldi. hrutr tuævetur. vij sauder [vet]ur gamler. viij. hundr[a]ds hross oc hid niunda er gafzst til.

---

397. [1392].

Vitnisburðr Einars Þrasa um landamerki Þrándarholts og Hæls í Flókadal.

Biskupsskjalasafn Nr. 1. Fol. á skinni frá c. 1392; á undan er Reykholtsmáldagi frá 1392 og 1394, en þetta er með sömu hendinni og máldaginn 1392. AM. Dipl. afskr. Nr. 2216 stafrétt afskript staðfest í Skálholti 20. Júlí 1711 af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni, og er þeirri afskript hér fylgt; AM. 275. Fol. bréfab. Brynjólfs biskups XIV, 383 (transskr. Haldórs prófasts Jónssonar, Odds Eyjólfssonar skólameistara, Torfa Jónssonar kirkjuprests Ólafs lokators Jónssonar, Snorra Sigurðssonar, Eileifs Sveinssonar og Teits Pétrssonar 8. Maí 1664 á Hæli í Flókadal).

[Landamerkia skra Hæls jardar j Flokadal effter gamallri skra skrifadri a messubok Reykholltz kyrkiu[1]).

Þessi sagde einar þrase lanndamerke j millvm þrandarholltz ok hælls.

kelldu dragh vr lavgha tiorn j geilsæ firir nedan lamba kro j nedanverdre hællls jordu er skvle af hæle hafde. oc vr lavgha tiorn j stein þann er stendr sudr j skoginvm oc æ varda oc vr steininvm j tangha þann er geingr framm j blafinzstada vatn oc yfer vatnit þvert j bliksteina þa er standa fyrer vtan ravda læk oc vr steinaunum þvert j ravda læk oc rædr lækor vpp j grendali ena efri oc nordr þadan j steina þa er standa æ savrveitra hollti er hann kallade klofasteina oc þat hyggia menn ath hris eighi allt firir svnnan grønahlid. suo ath hris eigi fyrer nordan þa kvisl er fellr næst savda tvngum oc framm j flokadals æ oc ath hris eighi allar þoreyiar tvnghvr.

---

[1]) [Bréfabók Brynjólfs biskup.

398. 13. December 1392. á Ökrum i Blönduhlið.

BJÖRN Brynjólfsson gerir jafnaðarskipti milli barna sinna Ólafs, Sigríðar og Málfríðar.

Frumbréfið á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 3; öll innsiglin eru dottin frá bréfinu. Þar við er fest vottorð þriggja presta frá 21. Febr. 1609, að þeir hafi séð transscriptum af þessu bréfi frá 1539, en transscriptum er hér nú ekki.

Akra jtak a Oxnadalsheidi[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia ædr hæÿra senda lÿtinghr hialltason. dadi brÿniolfsson. stæingrimur boduarsson. Einarr boduarsson. stulli þorgrimsson oc bærdur gudmundarson kuediu guds oc sina kunnickt gerandi ad þa er lidit war fra heghat burd kriz þushundrad þriu hundrad niutigher oc tuo ær Maghnus Messo dagh a jola faustu ad sydrum okrum j blonduhlid vorum ver j hia sam oc hæÿrdum æ ad biornn bryniolfsson handlagdi olafui syni sinum j iafnadar hlutskipti vid systur sinar sighridi oc mælfridi til fullrar æighnar jardir er suo hæita sydri akrar. ÿtri akrar. brecka oc fiordunghr j vika londum med þilikum rekum sem þeim part til hæÿra. sier hueria jordina vm siigh med ollum þeim gaughnum oc gædum sem saghdar jardir ættu oc haufdu ætt ad fornu oc nÿiu oc nefndur biorn vard fremst æigandhi ad. saghdi biorn sydri akra æigha skoghar part fram a ôxnadals hæidi. hris oc grafua giord vpp ad ræidgôtum fram ad kuskerpiss huammi oc ofuan at æmotum. jtem allan gellnæÿta rextur fram fra wodum oc til kalldbaksær æ oxnadalshæidi af græindum jordum. skilldi biornn æighnazst sialfuur allan avoxt af þessu godzi sem hann tældi halft annat hundrad hundrada þar til sem fÿrr næfndur olafur være af omagha alldri æn saghdur olafur hafua þar imot kost oc klædi oc kennzslu sæmiligha. jtem handlaghdi biornn siighridi dottur sinni til fullrar æighnar j sinn modur arf j fÿrstu alla þorleiksstadi j blonduhlid þar til x kugilldi oc x hundrud j voruuirdu godsi. jtem j iafnat vid þat godz sem hann hafdi adur ræiknat olafui sÿni

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; þar stendr og nokkuð um ártal bréfsins og transskriptarbréfsins frá 1539.

sinum jarder vaghla oc mosagrund firer fioratighi hundrada. bresta siighridi þar til fimtigir hundrada æn mælfridi niutigher. huar firer oft nefndar sÿstur sighridur oc mælfridur skolu taka þessar jardir æf biorn fædir þeira kann fyrr andazst en hann hefuer þeim afhent j odru godsi suo margha peningha sem adur er talt. er þat sydri dalur j blonduhlid. sÿndzsta grund. vellir j væll holmi. ræykir oc dadastadir. allar samt æfter mæti sex skÿnsamra manna. skilldi fimtiger hundrada j iafnat siighridar ecki fÿrr wtlukazt en biorn villdi. Oc til sannÿnda her vm settum vær fÿrr næfndir menn vor jnzsighli firer þetta bref giort j soghdum stad deghi oc æri sem fyrr seger.

---

399. 13. April 1393. á Grenjaðarstöðum.

Þrír menn transskribera úrskurðarbréf Jóns biskups skalla um laxaveiðina í Laxá frá 4. Sept. 1359.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 118 «ex originali Greniadarstad. accuratissime».

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda hallr olafsson. biarni arnorsson. prestar. oc finnboghi jonsson. q[ucdiu]. g[uds]. oc sina kunnigkt gerandi ath wer sæm oc jferlasum opith bref wars virdulighs herra herra jons med guds nad biskups æ holum med hans heilu oc vskauddu hanghanda innsighli suo latanda ord epter ord sem her fylgher [Hér kemr úrskurðr Jóns biskups frá 4. Sept. 1359, Dipl. Isl. III, Nr. 99] Ok til sanninda her vm settum ver fyrr nefndir menn vær insigli firer þetta transskriptum gerth æ greniadarstodum j Reykiadal in crastino tiburtij et valeriani. anno domini ꝏ°. ccc°. lxxxx°. iij°.

---

400. 2. Mai 1393. á Holum.

Þorvaldr vasi Ögmundarson selr Haldóri presti Loptssyni alla hálfa jörðina í Kristnesi í Eyjafirði með tilgreindum ítökum og hálfkirkju skyld.

Frumbréfið á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 5; öll innsiglin eru dottin

frá, nema hvað brot er eptir af innsigli Þorsteins Bergssonar (Thors . . . .); AM. Dipl. afskr. Nr. 155 (eptir frumbréfinu).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda þordr þordarson. ion magnusson. kari bergþorsson. prestar. þorsteinn bergsson. þorgeirr brandzson. ion bergþorsson leikmenn. Q[uediu] G[uds]. oc sina kunnigt gerande. at sub anno domini ꟿ⁰. ccc⁰. xc⁰. iij⁰. næsta dag firir inventionem sancte crucis heima æ holum j hialltadal. vorum vær i hia oc säm æ handaband sira halldors loptzsonar af einni halfu. en þorualds uasa ögmundarsonar af annari. at sua firer skilldo. at [ögmundr] sellde sira halldori til fullrar eignar alla halfa iörd i kristnesi j eyiafirdi med öllum þeim gögnum oc giædum sem iordvnni hafa fylgt at fornu oc nyv. oc hann vard fremzst eigandi at. reiknadi hann kristnes þessi itök eiga j annarra manna iardir. selför öllu bufe j kuigendisdal fram fra þremi oc tueimr selhofnum. torfskurd j aungulstada jörd arliga sem iordvnni þarfnazst. oc torfstödu æ hol ofan fra aungulstödum. husatorfs velltu ut vndir hola j hialmstada iörd. teiga firer handan æ. kirkiu teigr halfsmanadar uerk. kirkiu holmi fiogra daga slatta. skalarteigr viku slatta. er halfkirkiu skylld æ iordvni. oc lambseldi fra munkaþuera. æfvinlig omaga vist kvengilldum. skilde þorualldr af sier alla kirkiu fyrnd. Her jmot gaf sira halldor þorualldi xx. kugilldi þridiungarfe. kyr. æsaud oc gelldfe. hier til fimm hundrat j rossum at bokar lagi oc hundrat j hafnaruadum. skilldi þetta godz lukaz ut æ þrimr ærum. nema [sira] halldorr villdi fliotara. standa j iördu til leiguburdar þat sem eigi lykiz ut æ fyrsta æri. lukaz xij alner af hveriu hundradi. sua fridar sem innstædan stendr til. skilldi þorualldr æbyrgiaz allar lagariptingar æ iordunni. en sira halldor hallda til laga. frialsadi þorualldr ej sijdr sira halldori þann luta iardar. sem nefndr sira halldor hafdi adr heypt af ioni arnasyni. oc þorualldz mali hafdi a verit leggiandi hann nu af endaliga med handabandi vid sira halldor. Ok til sanninda hier um setium uær fyrnefndir menn var inzcigli firir þetta bref giort i sögdum stad degi oc äri sem fyrr segir.

---

401. 8. Mai 1393. á Miklabæ.

Þorsteinn lögmaðr Eyjólfsson úrskurðar verndarbréf það, er Magnús konungr Eiríksson gaf Ormi biskupi og Hólakirkju, stöðugt í öllum greinum.

AM. Dipl. Isl. Fasc. LXVII, 8, transskript frá 30. Júlí 1542 á skinni; AM. Dipl. afskr. Nr. 586 og Nr. 3697 (eptir transskr.). Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 222 og er þar árfært til 1401 og eins hjá Esp. (Árb. I, 122), en það er rangt (sbr. Safn I, 75).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heyra sennder þorsteinn Eÿiolfsson logmadr nordann oc westann æ Jslannde. kuediu gudz og sina. kvnnigt gerande. ad æ fiordaære rijkis vors virduligs herra. herra Eireks med gudz næd noregs suia rikes kongs. jn festo beate johannis bever[lac]-ensis episcopi. æ Mykla bæ j skaga firde æ almenniligre presta stefnu. Birti virduligr herra herra petur med Gudz næd biskup æ holum. mier bref heidurligs herra herra Magnusar med samre næd noregs suia rijkis kongs vnder hans hangande jnsigle huert hier er med fest þessv minv brefi. svo latanda. at hann hefdi tekit heilaga hola kirkiv. allt hennar godz oc varnad j konungligt traust. og sina uernd. so eigi sijdur krafde biskup-inn mic vrskurdar æ huort kirkian æ holum atti þessara næda niotande verda edur eigi. j þvi sialfu male sem þæ var kærtt til Jons geirssonar. Þvi j gudz nafni amen. sagda eg med þeirra bestu manna rædi. sem hia mier woru med fullum laga vr-skurde jon geirsson skulldugan vera at luka kirkiunne æ hol-um halfu aukinn rett sinn. firir þetta kongsens varnadar bref. Med slikum peninga wexti oc solum. sem sira jon magnusson hola kirkiu officialis hafdi adur dæmt einfalldan og kongs brefith stodugt oc obrigdiligt halldannda j ollum þeim greinum oc articulis sem hræra eigi[1], fasta eign heilagrar kirkiu vid huern mann sem at skipta er allt þar til sem rettur noregs konungr þat aptur kallar med sinu opnv brefe. Og til san-inda hier vm setta ek mitt jnsigle firir þetta Bref. skrifat j sogdum stæd oc ære deigi sijdar enn firr seigir.

---

[1]) e', skbr.; hvör er, Hist. Eccl.(!)

402. 8. Mai 1393. à Miklabæ.

Haldor bóndi Arngeirsson kaupir hálfa jörðina Marbæli af Þuríði Jónsdóttur.

Frumbréfið á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 7; innsigli séra Runólfs er fyrir bréfinu, þó klofið; hin tvö eru dottin frá.

[vmm marbæli j oslandzhliid[1]).

Ollum þeim monnum sem þetta bref sea edr heyra senda Runolfr prestr bergdorsson. þorualldr þorsteinsson. sôlui sôxolfsson oc þorkell þorolfsson quediu guds oc sina kunnigt gerandi ath þar voro ver i hia j stofunni a oslandi j skagafirdi ath halldor bonndi arngeirsson keÿpti at þuridi jonssdottur alla halfa jord marbæli ær fallit hafdi henni j helmingar kaup eptir skapta oddsson bonda sinn. oc ath auk þau sex hundrath er hun sagdi fallit hafa dætrum þremr j arf efter feþr sinn tuð hundrat huerri. gudrunu. biarteyiu. ynguilldi. oc hun hafdi til sin leyst. Reiknadi hun jord eiga gelldfiar Rekstr ollum gelldfenadi j deilldar dals afrétt oc sel lannd fiorþunginn i seliadal. skildi halldor ser alla vidu þa ær jordin atti oc hun vard eigandi at. Reiknadi hun iardar mork ofan ór fialli oc allt ofan j æ bædi firir vtan oc sunnan. selldi hon iorþina nefndum halldori med ollum þeim hlunnindum. gôgnum oc gædum sem iordinni hefdi fylgt at fornu oc nyiu oc hun vard fremzt eiganndi ath firir sik oc dætr sinar fÿR nefndar. her i mot gaf halldor nefndri þuridi þrettan kugilldi med þessum friþleika. fim kyr. fiogur asaudar kugilldi. fiogur gelldfiar kugilldi. utan hann leÿsti þa þegar eitt i kosti. fim hundrat j slatrum. fim hundrat j hafnar uadum. tuð hundrat uðru edr uðru virt oc eitt hross. lýka út a þrimr árum. á þui mest ær halldor uilldi mest. leiga xij alnum huert hundrat ær epter stendr nema af þeim ær hann lykti at hausti. þar skilldi engi leiga af falla. oc at iafnri grein eigi leiga hafnar vadir ef þat yrdi til firer jons messo baptiste. skilldi fyrr nefndr halldorr hallda jordu til laga en þuridr abyrgiaz laga riptingar a nefndri jordu. ok til sanninda her um settu uer fyR nefndir menn var

[1]) [Aptan á bréfinu með yngri hendi.

jnnsigle firer þetta bref gert a miklabæ j blaundo hlijd fimtadaghinn ær fiorar uikur æro af sumri. anno domini Millesimo trecentesimo nonogesimo tercio.

---

403. 12. Mai 1393. à Holum.

Erlingr Snorrason fær Pétri biskupi á Hólum jörðina Rovohól fyrir átta hundruð og þar með tvö kúgildi í sakeyri fyrir það, að hann tók tré, sem staðrinn á Hólum átti.

Frumbréfið á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 4; innsigli Erlings er heilt, en hin tvö skerð; handarlag og ritháttr þessa bréfs er norskr eða danskr og málið æði norsku (dönsku) skotið; getr verið að það sé með hendi einhvers af sveinum biskups.

[bref vm jordina roofua hool[1]).

Þat se ollom godom monnom kunnigt at ek Ellinghar snorrason kenist þes med þesso mino brefue at ek hefuer loket heidirlighom herra ok andalighom fadur herra petre med gudz ok postolighs sætes nadom biskupe a holom jord mina sem rouohooll heiter firer atta hundrat ok þar med tuau kugildi j þen sakar øyrer sem ek vard honom skylldughar firer tre þat sem ek tok at mik ok staden at holom atte. skall biskupen ok hans efter komandar þessa jord freialslegha eigha ok staden at holom till æuærdalegha eighnara vttan gardz ok innan. Ok till sannenda her vm setti ek mit jnssighli firer þetta bref er gort var a holom j hialtadall festum nerei ok achillei martirum anno domini M°. ccc° xc° iij°. ok till sanzs vittnes burd þa sette sira jon maghnusson ok sira þorder þordasson sem sagho ok hørdo þeirra handa band sin jnssighli med mino firir þetta bref er gort var j stad deighi´ are sem firr seghir.

---

404. 1. Oktober 1393. á Holum.

Pétr biskup Nikulásson staðfestir bréf Orms biskups frá 7.

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

Okt. 1346, þar sem hann fær Þingeyraklaustri jarðirnar Hjaltabakka og að Klifum (Dipl. Isl. II, Nr. 519).

AM. Dipl. afskr. Nr. 445 «ex originali monasterii Thingeyrensis, accuratissime» (AM.); fyrir bréfinu var brot af innsigli Pétrs biskups, og lýsir Árni því. Prentað í F. Joh. Hist. Ecc. Isl. II, 219.

Vær broder petr med guds. oc postoligs sætis nad biskup a holum kunngerum þath godum monnum þetta bref seandum edr heyrondum ath wer styrkium oc stadfestum medr þessu wäru brefwi þetta bref heidrligs herra herra orms godrar minningar med samri nad biskups aa holum huert medr þessu varu brefi er bunndit halldande þat stadugt oc obrigdiligth j ollum sinum græinum oc articulis. fra vpphafi til enda. suo æij sidr bidium wer wara efterkomendr. hæilagrar hola kirkiu formenn. at þeir stoduga hallde þessa wara giord. Ok til sanninda her wm settum wer wart jnzcigle fur þetta bref skrifuat a holum jn festo beati Remigij confessoris. anno domini. m°. ccc°. xc°. iij°.

---

405. 19. November 1393. á Möðruvöllum.

Vitnisburðr Sveins prests Magnússonar ráðmanns á Möðruvöllum, að hann hafi tekið af Árna Einarssyni sjö hundruð vaðmala og þrjú hundruð í slátrum fyrir það tíu hundraða ílag, er staðrinn átti í jörðina Áslaksstaði í Kræklingahlíð.

Frumbréfið á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 6; innsiglið dottið frá. Sbr. Dipl. Isl. III, Nr. 416.

[bref um æslæks stadi j kræklyngahlyd[1]).

Egh sueinn prestr maghnusson radzmadr a mödruuollum kennizst med þessu minu brefui ath egh hefuer tekit stadarins wegna af arna einarssýni vij hundrat uadmala oc þriu hundrut j slatrum. skildu þessir peningar reiknaz firer þat tiu hundrada ilagh er stadrinn atte adr j jördu a aslaksstödhum i kræklingahlijd er nefndr arni atte. oc til sanynda her wm setti egh mitt inzcighli firer þetta bref gort a mödruuollum j hörgardal in profesto ethmundi regis anno domini m° ccc° xc° iij°.

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

406. 31. December 1393. i Hítardal.

Kaupbréf þeirra séra Hallsteins Jónssonar og Snorra Brandssonar, að Snorri selr séra Hallsteini jörðina Hrafnabjörg í Hörðudal með tilgreindum landamerkjum og alla jörð að Laugum fyrir sextigi og sex hundraða í lausafé.

Tímarit Jóns Pétrssonar III, 1871, bls. 102—103, en það er því miðr ekki hægt að sjá eptir hverju hann hefir prentað, en fyrir oss hefir eigi orðið afskript af þessu bréfi. Eptir hverju sem Jón Pétrsson hefir prentað, þá er auðséð að hann hefir ekki fylgt nákvæmlega stafsetning þess handrits, sem hann hefir haft fyrir sér, nema því að eins að það hafi verið nýleg afskript, þar sem stafsetning hafi verið vikið dálítið við; sér í lagi tekr þetta þó til ô-anna, sem eflaust hafa ekki staðið, nema á þann hátt er eg nú taldi; er hér því alveg vikið frá þeim.

Jn Nomine Domini Amen.

Var þetta kaup þeirra sira Hallsteins Jonssonar af annari halfu. en Snorra Brandssonar af annare. ad adur nefndur Snorri selur honum land allt ad Hrafnabiörgum j Hördudal med öllum þeim gögnum og gædum. sem fylgt hefir ad fornu og nyu og hann vard fremst eigandi ad til vmmerkia þeirra sem adrir menn eigu til mots vid þad. land allt ofan ad markgröf og hana halfua og upp ad kornamuulagili. sambeit a hals til motz vid middalamenn. en land so sem vatnsfoll deila. Laugardal allan badum meiginn upp j botn og ofan til motz vid Lauga. fyrir nordan ofan ad Einhömrum. allt holfiall ofan ad Skialldargili og upp til motz vid Lauga. Miouadal allan so sem vatnsföll deila vr tiorninne midre til motz vid hitdæla badum megin ofan i sópandaskard. Tuttugugelldfiar kugilldabeit i Langavatnzdal. Hrij[s]skog til stecka a vor j Dunkurskog. og trodhrijs til hwsa og undir mat a baust sem þarf. Bænhus a skog allan i pálshollt. Hier med selur hann honum Lauga iörd alla med sijnum vmmerkium. Hrafnabiörg eigu torfskurd i kollugröf i hols land.

Hier i moti gefur sira Hallsteinn sextiu hundrada og sex hundrud med þessum fridleika. halfan þridia tug kugillda. þrettan asaudar kugilldi og tolf kyr. Fimtan haustlags hundrud. halft i saudfie. en halft atta hundrad i nautfie. Tiu hundrud vadmala. halft vara. en halft hvitar hafnarvodir.

þrettan hundrud i gripum. þriu hundrud i hrossum. lukist ut a tveim arum. en eigi sokn a þridia. lukist ut a fyrra ari atta asaudar kugilldi og v. kyr. tiu hundrud vadmala. siau haustlags hundrut. þrettan hundrut i gripum. þriu hundrut i hrossum. A ôdru ari þad sem eptir stendur. Skilldi Snorri sier so mikid fe aptur i iardir sinar. sem honum brysti [i ardinn[1]). Tolf alna leiga skyllldi eptir huert hundrad þad. er eigi lykist a firsta ari sem i landi liggi. halft fridt en halft ofridt. Skylldi snorri alla iôrdina ad hrafnabiôrgum og bænhusit i abyrgd sijra Hallsteins upp fra næstum fardôgum. Skylldi snorri abyrgiast allar lagariptingar a greindum iôrdum. en syra Hallsteinn halda til laga. Skylldi optnefndur Snorri. ad syra Hallsteinn skylldi kaupa at honum Geitastecka ad ôdrum fardôgum. ef hann villde selia fyrir sextan hundrat. vj. kugilldi. x. hundrud i haustlag [i] og vadmalum. En Snorri skylldi selia ôdrum fyrir næstu fardaga. ef hann villdi. og skylldi [sira] Hallsteinn lúka þad vt a þridia ári. en eigi sokn a fiorda.

For þetta kaup fram i hytardal pridie kalendas Januarij Anno Domini m. ccc. xc. iij.

voru þesser vottar vid. syra Hrafnsvartur Skeggiason. Eyolfur Snorrason. Albeidur flosadottir. Gestur Jonsson. Snorre þorarenson og margir adrir godir menn.

Og til sanninda hier vm settum vier fyrnefndir menn vor innsigli fyrir þetta bref med optnefndra manna innsiglum syra Hallsteins og Snorra. Giôrt i stad deigi og ári sem fyr segir.

---

407. 1393—94. á Innra-Hólmi.

Ágrip Árna Magnússonar af afsalsbréfi Þórðar Flosasonar fyrir Skjaldarbjarnarvík til Bjarnar Einarssonar Jórsalafara, en frumbréfið brann 1728.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5821 með hendi Jóns Ólafssonar frá Grunnavík, en Árni Magnússon hefir lesið honum þetta fyrir, líklega árið 1729, því að Hafnarbrenna varð í Október 1728, en Árni dó

---

[1]) [i iardinn, hefir staðið í handritinu, en Jón Pétrsson getr þess til að það muni eiga að vera svona.

í Janúar 1730. Það er einginn efi á því, að það er Björn Jórsalafari. sem hér er nefndr, því hann var, eins og sézt af bréfum hér á undan, í óða önn að leggja undir sig jarðir þar vestra um þetta leyti og byrjaði á því að kaupa Vatnsfjörð um haustið 1387, þegar hann kom frá Grænlandi (Dipl. Isl. III, Nr. 344).

Anno 1393—94 eda um þau ar selur Þordur Flosason Birni Einarssyne (puto Jorsalafara) Skialldabiarnarvik, og segist þä jord erft hafa epter son sinn Skula. Enn honum hafe gefed virduligur Herra Magnus (eda Hakon; eg man ei hvert var) Noregs konungur. Brefed er skrifad ad innra Holme (ä akranese).

Originalenn sende mier til eignar frä Jslande Syslumadurenn Ormur Dadason, enn hann brann hiä mier 1728 in Octobri.

Af þessu brefe er ad læra ad fader Odds Lepps lögmanns og Skúla, Þordarsona, var Flosason, og synest lijkast, ad hann hafe sunnlendskur vered, kannske bued ä innra holme. Mig minner ad skömmu fyrer þetta finnest Flose prestur officialis Skalholtensis, hvad ef so er þä giæte hann vered fader Þordar. Enn þetta er ecke nema gäta, þvi margur kynne Flose vered hafa um þä tijd. Enn vijst er þad, ad af betra slags folke hefir þesse Þordur Flosason vered.

Það er töluverð eptirsjón í því að þetta bréf skuli vera glatað. Eg hef gert mikla gangskör að því að finna afskript af því, en mér hefir ekki tekizt það, svo að Árni hefir líklega ekki verið búinn að láta afskrifa það þegar það brann, ellegar þá að afskriptin hefir brunnið með frumritinu. Í bréfabókum frá Íslandi hef eg ekki heldr getað fundið neina afskript af því, svo að bréfasafnarar á 17. öld hafa líklega aldrei afskrifað það og ef til vill ekki þekt það, svo að ætla má að eingin afskript hafi verið gerð af frumbréfinu áðr en það fór frá Íslandi. En ágrip þetta er þó mikil bót í máli, því að Árni Magnússon hefir einmitt tekið eptir því, sem hefir verið einkennilegast við bréfið, en það er, að það er lykill að ætt Odds lepps, hvernig hún verði rakin upp til fornaldarinnar, og er auðséð af ættartölubókum, að ættfræðingar á 17. öld hafa ekki þekt bréfið, því að þeir rekja ættina allir rangt, og svo hefir verið gert fram yfir miðja 19. öld, þangað til Jón Sigurðsson ritaði um Odd lepp í Lögsögumannatali í Safni II, 79—80, og hefir hann eflaust bygt á þessu bréfságripi, þó að hann láti þess ógetið, að Oddr hafi verið sonr Þórðar Flosasonar. Getgáta Árna Magnússonar, að faðir Þórðar hafi verið Flosi Jónsson prófastr og officialis (á Stað á Ölduhrygg) er með öllu rétt og

sýnir það bréf frá hér um bil 1350 um Keflavíkrreka (Dipl. Isl. II Nr. 526). Þórðr hefir verið orðinn fulltíða um 1350, því að þá selr hann Helgafellsklaustri Héðaralón (Dipl. Isl. II, Nr. 530). Nú hefir Jón Pétrsson háyfirdómari ættfært séra Flosa (Sýslum. II, 4—5), að minni ætlan með öllu rétt, og telr hann son Jóns Erlendssonar á Ferjubakka, sem hafi verið sonr Erlends sterka og bróðir Hauks, og að séra Flosi sé sá piltr sonr Jóns, er getr um í Þorláks sögu helga (Bps. I, 381), en Jóns Erlendssonar getr i annálum við ár 1310. Kona Erlends var Járngerðr Þórðardóttir, Böðvarssvnar í Bæ af Mýramanna kyni; má það og virðast auðsætt, að Þórðr Flosason hafi átt óðul um kring Borgarfjörð, því í máldaga Gyrðs biskups fyrir Álptaneskirkju á Mýrum frá c. 1354 er þess getið, að Þórðr Flosason hafi búið þar (Dipl. Isl. III, Nr. 50) en í Vilchinsmáldaga (1397) er hans getið í Görðum á Akranesi (sbr. Dipl. Isl. III, bls. 87 nóta 2), og mun hann öllu heldr hafa búið þar en á Innra hólmi. Garðar voru gömul eign í Mýramannaætt og bjó þar leingi Þorleifr bróðir Böðvars í Bæ. Gjafabréf Magnúsar konungs frá 21. Aug. 1374 fyrir Skjaldarbjarnarvík og fleiri eignum til Skúla sonar Þórðar er prentað hér áðr í þessu bindi (Nr. 234) og sömuleiðis staðfestingarbréf Hákonar konungs þar upp á frá 13. Marts 1375, en Skúli drukknaði sama ár. Séra Flosi hefir orðið gamall maðr og er hann enn á lífi 17. Júní 1368 (Dipl. Isl. III, Nr. 198), en hann hefir án efa dáið litlu síðar, og er ártið hans eptir fornri ártíðaskrá 10. Nóv. Þórðr Flosason hefir og verið gamall maðr þegar hér er komið og hafa sumir menn orðið langlífir í þeirri ætt, því Oddr leppr lifði enn 1440 og hefir þá verið fjörgamall. Bróðir Þórðar hefir verið Vigfús Flosason í Krossholti, en systir þeirra hefir verið Álfheiðr, er Eyjólfr Snorrason átti, og seldu þau Helgafellsklaustri 1386 Miðgarða í Staðarsveit (Dipl. Isl. III, Nr. 320). Þau eru enn á lífi 1393 (sjá Nr. 406). Auk Skúla og Odds átti Þórðr son, sem Erlendr hét; hans getr í bréfi 1449. Hann mun og hafa átt son, sem Flosi hét, og mun það vera sá Flosi Þórðarson, sem kemr við bréf 12. Maí 1417, og er þá dáinn. Ásbjörn Þórðarson, er bjó í Görðum á Akranesi 1436, mun og hafa verið sonr Þórðar Flosasonar. Eg hef áðr sýnt fram á það, að Kristín Oddsdóttir fylgikona Lopts ríka hefir verið dóttir Odds lepps (Digtningen på Isl. i det 15. og 16. årh, Kh. 1888 bls. 241—42), og eru af henni og Guðna bróður hennar komnar miklar ættir. Þessi tafla sýnir ljóslegar ættina um þessar mundir, rakta frá Mýramönnum:

Kveldúlfr.
|
Skallagrímr.
|
Egill Skallagrímsson.
|
Þorsteinn Egilsson.
|

Rifla Þorsteinsson.
|
Skúli Riflnson.
|
Þórðr Skúlason.
|
Böðvar Þórðarson (d. 1187). Guðný móðir Sturlnsona,
| d. 1222.
Þórðr prestr Böðvarsson.
|
Böðvar Þórðarson í Bæ. Þorleifr í Görðnm. Mela-
d. 1264. d. 1257. Snorri.
|
Þórðr Böðvarsson.
|
Járngerðr Þórðardóttir á lífi eptir 1312 ∽ Erlendr
| sterki, d 1312.
Jón Erlendsson á Ferjubakka Valgerðr á lífi eptir
á lífi 1310. 1312.
|
Flosi Jónsson prófastr á Staðastað á lífi 17. Júní 1368.
|
Vigfús í Krossholti, Þórðr Flosason á lífi Alfheiðr Flosadóttir á lífi 1393
hefir átt dóttur herra 1397. ∽ Eyjólfr Snorrason.
Ketils Þorlákssonar. |
| Skúli Oddr leppr, Flosi. Asbjörn. Erlendr.
Narfi Vigfússon d. 1375. á lífi 1440.
| |
Erlendr á Ketill prestr Guðni Oddsson á Hóli Kristín frilla Lopts ríka (d.
lífi 1458. á lífi 1440. í Bolungarvík dó úr 1432) (fjórir synir og fjöl-
| bólnnni 11. Dec. 1431 ment afkvæmi).
Erlendr Erlendsson. ∽ Þorbjörg Gnðmunds-
| dóttir dó og úr bólunni
Þorvarðr. Vigfús. Jón. 3. Dec. 1431.
Hólmfríðr. (fjölment afkvæmi).

Flosi Þórðarson, sem eg hefi eptir ágizkan tekið hér npp í töfluna, kemr fyrir í bréfi frá 12. Maí 1417, eins og eg gat fyrr, og er þess þar getið, að þeim systrnm Ragnhildi Pálsdóttur og Ingibjörgu Pálsdóttur hafi fallið bæði fasteignir og lausafé í arf eptir Flosa; er því annaðhvort að hann hefir verið skyldr þeim eða arfleitt þær, ellegar hvorttveggja og gæti eg ætlað að hið síðasta hafi einmitt átt sér stað. Menn hafa alment ætlað, að Jón Pálsson Maríuskáld hafi verið bróðir þeirra systra og þau öll börn Páls Þorvarðssonar á Eiðnm, en því hefir Jón Pètrsson viljað hnekkja (Sýslum. I, 20) af því að þá hefði sumar þær teingdir, er urðu

meðal niðja séra Jóns og Ingibjargar, verið með þriðja og fjórða liðs meinbugum, en eptir heilagrar kirkju lögum (Jus canonicum) var fjórði liðr og allir nærskyldari liðir forboðnir. Er líklegt að klerkavaldið hafi optast gætt þessa, þótt út af hafi getað brugðið. Menn hafa enn fremr ætlað, að Páll á Eiðum hafi verið dóttursson eða sonarson Þórarins eða Odds, Þorvarðssona, Þórarinssonar. Eg ætla að hvorugt sé rétt, en dóttursonarson annarshvors þeirra kynni hann að vera. Eg ætla að Þorvarðr faðir hans hafi verið Pálsson og sé sá, sem nefndr er í bréfinu um Sleðbrjótssand frá 1376 (Dipl. Isl. III, Nr. 253) og er þá dáinn. Í fornri ártíðaskrá frá Vallanesi (AM. 249. Fol.) er þess getið, að Þorvarðr Pálsson hafi andazt 3. Márts og mun það án efa vera hann. Hans er og getið í Vallanesmáldaga hjá Vilchni. Hann hefir hlotið að vera af góðri ætt. Nú vill svo til, að séra Jón Pálsson nefnir í bréfi einu góðu frá 5. Júní 1439 Erlend Narfason í Teigi »frænda sinn«, en því verðr nú einungis komið heim á einn hátt — margir liðir í ættinni eru að vísu ókunnir, svo að eingin vissa er fyrir að sú rakning sé einhlít — og yrði það með því móti, að Þorvarðr á Eiðum hefði verið bróðir Teits Pálssonar og þeir báðir synir Páls Hankssonar. Þorvarðr hefir átt Ragnhildi dóttur Karls Arnórssonar á Eiðum, og dó hún 21. Sept. (Vallanesártíðaskrá). Ættartala sú yrði þannig:

Erlendr sterki.
|
Jón Erlendsson Haukr Erlendsson. Arnórr.
| | |
Flosi Jónsson. Páll Hauksson. Karl Arnórsson. Markús Arnórsson.
| | |
Vigfús Flosason. Þorvarðr Pálsson ∽ Ragnhildr Karlsdóttir.
| |
Narfi Vigfússon. Páll Þorvarðsson.
| |
Erlendr Narfason. Jón Pálsson.

Væri þeir Erlendr og Jón þá óskakkir fimmenningar. Þess má geta, að svo lítr út sem séra Jón hafi átt eignir milli Markarfljóts og Þjórsár. Eptir þessu, ef það væri rétt, hefðu þær þá og verið fimmenningar Kristín frilla Lopts ríka og Ingibjörg kona hans.

---

408. 11. Januar 1394. á Reynistað.

PRÓFENTUSAMNINGR Loðins Skeggjasonar og frú Ingibjargar abbadísar á Reynistað, þar sem Loðinn leggr á borð með sér, meðal annars, jörðina Heiði í Gaunguskörðum.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5670 «ex originali» með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna; þar með er staðfestingarbréf Pétrs Hólabiskups frá sama ári: »Brefenn bæde eru ā kalfskinn, og fyrir þvi fyrra ecke epter, nema tvo jnsigle brotenn, eirn laus þveingur, og nockur þveingiafór. Fyrer þvi sijdara. eitt jnsigle broted og olesande, og er med þess þveing, þad fest vid hitt, fleyre hafa ecke vered þar fyrer». AM. Fasc. V, 10 transskript af bréfinu á skinni frá 3. og 4. April 1609. Bréfið er hér prentað eptir afskript Jóns Magnússonar, því að hún er stafrétt eptir frumbréfinu, en rithάttr transskriptarbréfsins frá 1609 er blandaðr stafsetning þeirri, er þá tíðkaðist; annars er transskriptið gott og mikilsvert, ef ekki væri annað betra til.

Bref vmm heide oc selfôr a Breidstade fra vijk 1394[1]).

Øllum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda arnorr jonson. þordr eyiolfsson prestar. biörn bryniolfsson. sturli þorgrimsson. jon þorolfsson. Gudmundr einarsson oc leifr einarsson leikmenn kuediu guds oc sina. kunnigt gerandi. at þa er lidit var fra hegat burd vars herra iehsu christi þusund þriu hundrat niutigir oc fiogor ær sunnudag næsta eptir þrettannda dag iola at stad j reynisnesi vorum vær i hia sæm oc heyrdum a at sua fellt kaup stadfestiz medr handabandi medr fru Jngibiorgu abbadisi oc lodni skeggiasyni at hon tok hann medr godra manna radi oc samþýcki allra sinna conventusýstra til æfinligrar profentu a stadinn i reynisnesi medr sua felldu. at sagdr lodinn gaf j profentu med ser. jordina a heidi j skôrdum til fullrar eignar firir halfan fiorda tug hundrada til þeirra vmmerkia sem þar eigu adrir menn rettliga j moti.

Reiknadi hann itolu j jordina. sua fellda. at benedikt brýniolfsson ætti beit oc selfaur vm tua manadi a sumar árliga vpp fra frafærslu hundradi asaudar. þrimr kuum oc þrimr hrossum. selgiörd oc selstodu a breidstodum. oc þessum fenadi beit og halld firir vestan a. en eigi firir austan nema firir vtan lambá. oc þar medr attfedmings torfskurd oc þar til hrisrif sem þi bui nægir. skolu þeir sem a heidi bua eiga afgang elldividar huert haust.

Jtem sagdi hann bænhus skylld a jordunni. skiliandi af ser alla fyrnd a þui oc þui ollu sem þat ætti vtan sik oc innan.

Greindi hann þessi landamerki.

j fýrstu vid skardz iord. at redi almenningsgotur. vt

[1]) transskr. 1609.

fra lambæ at hestgili. oc þar ofan j æ. En firir vestan æ redi leysingslækr sem fellr firir sunnan langdæla æ. oc sua vestr til motz vid merkigil.

her til gaf hann fim kugilldi.

Skilldi nefndr lodinn ecki a koma profentuna vm næstu sex ær nema stadfesta sik þriar nætr til vistar oc ero þa stadarins eign peningarnir vpp fra þui eptir lofligum vana. en taka vt árliga firir bord sitt oc klædnat ku oc asaudar kugilldi oc hundrat i vadmalum. en at þessum sex arum lidnum radi lodinn huart hann vill setiaz a profentuna edr taka vt vidrlikt a huerio ari. en þa er hann kemr a profentuna skilr hann ser bord sem rádsmadr edr beztu menn j bæ. oc tuituga vad til klæda ser halft huart suarta oc huita. oc tuær alner lerept árliga. þionostu hreinliga oc hirdzluhus vt af skala þat sem vtan ero dyrr á. oc hallda þui sidan a sinn kostnat. oc fa ser sialfr sæng. en stadrinn halldi oc eignizt eptir hann. kiðri lodinn ser leg frammi firir kirkiodyrum at stad huar sem hann andadiz.

oc til sannenda her vm settum vær fÿrnefndir menn medr capitula innzsigli vár innzsigli firir þetta bref giört i sǫgdvm stad degi oc ari sem fyrr segir.

---

409. 13. Januar 1394. á Holum.

Pétr Nikulásson biskup á Hólum samþykkir prófentusamning frú Ingibjargar abbadísar á Reynistað og Loðins Skeggjasonar frá 11. Jan. 1394 (Nr. 408).

AM. dipl. afskrr. Nr. 5670, stafrétt afskript með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna «ex originali», sem var á kálfskinni.

Uær broder petr med guds ok postoligs sætis næd biskup æ holum kunngerum þat godum monnum þetta bref seandum edr heyrandum ath saker þess ath þat kaup sem jnghibiorg medt[1]) guds næd abbadis ath stad j Reynisnesi hefuer gert medr sinna conventu sÿstra samdÿcki widr lodinn skeggiason vm

[1]) þannig.

hans æfinligha prouendtu til stadarins j Reyninesi litz oss oc audrum godum monnum j alla stadi wel radligt oc greindu klaustri vskadligt wera. þij samdyckiom wer oc stadfestum medr þessu waro brefui þat sama prouendtu kaup medr aullum sinum greinum oc articulis eptir þij sem hier stendr skrifuat j þij brefui sem hier er medr fest þesso waro brefui. ath þat vbrigdiligha halldizt enn þij helldr oc lǫghligar sem wer hǫfuom þetta samdyckt oc stadfestu bref þar til gefuit. Ok til sannenda hier vm settum wer wart inzsighli firir þetta bref skrifuat a holum in proxima die ante octauam epiphanie domini anno domini. ᴍ⁰. ccc⁰. xc⁰. iiij⁰.

haulldum wer þetta bref ecki staudugt utan þat bænhus halldizt vfordiarfat framleidis af klaustrino ath stad eftir þij sem byriar ath laughum[1]).

---

410. 15. Januar 1394. á Þingeyrum.

Prófentusamningr Jóns Eyjólfssonar og Helgu Loðinsdóttur húsfreyju hans við Sveinbjörn ábóta og klaustrið á Þingeyrum.

AM. dipl. afskrr. Nr. 459; samfast við kvittan Sveinbjarnar ábóti frá 6. Júlí 1394 (Nr. 415), og segir Arni um þau bréf bæði: «Epter tveimur samfǫstum original-brefum sem fylgia þingeyraklaustri». Árni lýsir stafagerð frumbréfsins og dregr upp innsigli Úlfs Stefánssonar. Afskript af bréfinu er og í AM. 280. 4to bls. 175—77.

Profentu bref vm saudadalsa[2]).

Jn dei nomine amen.

giordizst sua fellt profuentukaup a millum herra sweinbiarnar abota ath þingeyrum med vitand ok samþýkt þers sama klaustrs conuentubrædra af æinni halfu. en af annarri jons eyiulfssonar ok helgu lodinsdottur bustrv hans sem her greiner. j fyrstu at nefnd hion jon ok helga gefua med ser til þingeyra til efuinligrar vistar jarder tuær a uatznesi hueriar

---

[1]) Þessi klausa stendr aptan við bréfið og er henni ekki vísað inn; [2]) aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stóð og: landamerkia bref, en það á ekki hér við; á ef til vill við Þingeyrabréfið frá 1428.

sua hæita saudadalsa oc þremr. medr ollum þeim gôgnum ok giædum sem þau wrdo fremzst æigande ath at jskilldum ollum reka huala ok vida ok þij fleira sem logbok skyrer at sa madr a sem hann kauper reka af lande mannz. sagde jon vera bænhus skÿlld a saudadalsa skiliande af ser alla fyrnd a bænhusinu. her ofan a tiu kugillde edr kugillda virt goðz allt samt firer fimtigi hunðraða. skillde jon starfua reinligan starfua medan hann veri til færr. ganga firir stadar buum: geyma reidingh stadarins. wera ath þurrum heyium eðr hafua annan vidrlikan starfua vetr ok sumar. en helga skillðe vera radskona a stadnum edr stadar buum ef aboti villde sua skipa. medan hun wæri til fær. skilldu þau wera jafnan bædi saman a uetrvm ok taka til klæda ser arliga af stadnum tuituga vad huart þeirra huitt ok suart ok þar til sex alner lerept bædi saman. skilldu þau ser sæmiligt borð af stadnum efter þij sem adrer profuentumenn hefðe ok koma bædi a profuentuna a næstum fardogum. skillde ok stadrinn eiga halft godzit efter handabandit. en allt þa er þau kiæmi a profuentuna. voru þessir kaupa vattar þordr þordarson. æinar þoruardzson ok solui brandzsson prestar. vlfr stephansson ok þorgerr bauduarsson leikmenn huerir til sannenða her um settu sin jnzcigle med jnzciglum herra sueinbiarnar abota ok conuentubrædra firer þetta bref skrifuat at þingeyrum jn festo beati mauri abbatis. anno domini ᴍ° ccc°. xc°. iiij°.

---

411. 16. Marts 1394. í Vík í Sæmundarhlíð.

Sumarliði Þorsteinsson kvittar Benedikt Brynjólfsson fyrir verði jarðarinnar Sauðár.

Frumbréfið á skinni AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 8; innsigli Guðmundar Einarssonar er fyrir bréfinu; hin eru dottin frá. Afskript frá 17. öld er í AM. 280. 4to bls. 62.

[kuittunarbref benidicz bryniolfssyni vm saudæ[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra senda jon geirsson. þorfinnr einarsson oc Gudmundr einarsson. q[uediu]

---

[1]) [Aptan á bréfinu.

guds oc sina. kunnigt gerandi at vær vorum j hia j glaumbæ j skagafirdi at sumarlidi þorsteinsson giordi Benedikt bryniolfsson medr handabandi alþingiskuittan vm allt saudárverd at luktum fiorum kugilldum sira einari olafssyni oc fim kugilldum joni geirssyni. Ok til sannenda her vm settum ver fyrnefnder menn var innzsigli firir þetta bref giort j vik i sæmvndarhlid a iafnleingdardag hins goda gudmundar hola biskups þa er lidit var fra hegat burd vars herra iehsu christi þusund þriu hundruth niutiger oc fiogur ær.

---

412. 24. April 1394. á Holtastöðum.

Þórðr Þórðarson prestr á Höskuldsstöðum handsalar Valdísi Helgadóttur ráðskonu sinni ey þá, sem liggr fyrir Syðri- og Ytri-eyjar landi á Skagaströnd til fullrar eignar.

Hér er prentað eptir eptirriti séra Eggerts Briems á Höskuldsstöðum gerðu 10. Janúar 1888 af kopíu á skinni frá 1709, sem nú er í eigu Árna hreppstjóra Jónssonar á Þverá í Hallárdal: «[Riett copierat] epter sinum orginal. sem var á pergament ritadur og nu madur og rotenn. þo med somu jnnciglum(!) upps[ett. til vitnes underskrifud nöfn ad Geir]raudar Eyre vid Alftafiord þann 7. Maj 1709. Eggert Gudmundsson. Joon Grijmsson». Til samanburðar hefir séra Eggert haft afskript frá lokum 18. aldar: «Þetta bref er öldungis samhlioda sinum original sem er a pergamente med 3ur hangandi inciglum. vitnar Biörn Oddsson. Asgrijmur Jonsson». Valdís Helgadóttir gaf Ytriey Þingeyraklaustri 28. Júlí 1403 (AM. Fasc. VII, 13). Sbr. bréf frá 13. Nóv. 1401.

Þat giörum ver finnboge jörvnd[ar]son. Marteinn alfzson oc jsleifr sölvason godvm monnvm kvnnvgt med þessv vorv opnv brefe ath ærvm eptir gudz bvrd M°. ccc°. xc°. qvarto favstvdagenn j pæskavikv. vorum ver j hiæ. sævm oc heyrdvm. ath sira þordr þordarson prestr æ havskvlldstödum æ skagaströnd. lavk oc handsalade til fvllrar eignar a fyrrgreindvm stad þa litlv ey. er liggr j sionvm [firir] framan jardernar sydre oc ytre eÿ æ skagaströnd sinne ræd[e]konv valdise helgadottur. med ollvm eyarinnar kringvm liggiande oc med fylgiande gagnsemdvm, firir tiv kvgillda afgipt af tedrar valdisar eigindoms javrd sydre ey. hveria sira þordur kennest j vavrdslvm haft hafa næstliden sex

ær. Oc til sannend[a] her vm settvm ver fyrgreindir menn vor jncigle fyrer þetta bref [giort i] sama stad oc dag sem fyrr segir.

---

413. 26. Mai 1394. [i Reykholti].

Skrá yfir fjármuni Reykholtskirkju, þá er séra Ólafr Kolbeinsson afhenti, en séra Gunnar Gilsson tók við.

Bisknpsskjalasafn Nr. 1. Fol., samtíða skinnblöð; eru með norsku handarlagi; AM. dipl. afskrr. Nr. 2218, eptir nefndri skinnskrá «Ex menbrana coæva et authentica Templi Reykholtensis accuratissime etiam qvod ad mendas» (AM.). Hér er fylgt afskript Árna.

Anno domini ꝏ°. ccc°. xc°. quarto midvikudaghin j fardoghum afhendi sira olafur kolbeinsson suo mikit gozt kirkiuni j Reykiahollte enn gunnar prestr gilsson tok med.

Jn primis jnnan kirkiu. iiij. sloppa fanyta. ij pellzt kapur sæmilighar oc ein balldrkins kapa. iiij. kapu slitti. v. antependia oc aoll slitin. eitt brikar klædi fanytt. ij altaraklædi med enskan lit er sira ari lagdi til. iiij messu klædi sæmiligh oc þo slitin. v avnnur miôg slitin. oc brestr j einum þessum stola oc handlin. vj corporalia j husum. xij altara dvkar vigder oc a þessum einum slitin brun. at auk sprangadr dvkur. oc lektara dukr slitin. oc lerepzt dukr yfuer peturs altari. ij. hôklar lauser bader whæfuer. iiij. kalekar oc ij. af þeim lester. enn eirn j tueim hlutum. viij. kertistik[u]r med kopar oc ein lest enn. ij fænytar. vigzt vaz ketil. sacrarium munnlaug lest. glodar ker. elldbera brot. messufata kista wlæst. iiij. klokk[u]r oc er af þeim ij. beingur[1]) fornar. oc hiñ. iiij. brotin. ij. bioll[u]r. skrin. [texti buin[2]). kros[s] med vnderstodum. krossar iij smellter. hunzlker[s] brot med silfuer. solar steirn. iij paxspiolld. fontur med umbuningi oc katli. marie skript. peturs likneski oc barbare oc dukar yfuer. oc fyrer þeim. iij. kertistik[u]r med iarn.

---

[1]) «beingur er hier skirt. mun hafa vered kluckunafn. um likabaung, stora klucku i Skalhollte, sem vered hafe þar fordum er tradition, hversu längt heyrst hafi» (AM.); [2]) [útskafið; Árni segir þetta sýnist eigi að standa þar.

graduale. gudspiallabok. capitularius. ordo. de sanctis bækr a sumarit at ottusaungum. allar secundum ordinem. epistolarius. collectarius. gradall. ymnarius. lesbækr per anni circulum de sanctis et de tempore allar eigi eptir ordu. xx bækr fanytar eigi epter ordu.

Jtem lectarar. ij. merki. ij. oc anna[t] fanytt. læstur glergluggur. baxtur iarn. ampli med tin. lika kross med ʀodu. lika krakr. alltaris steirn.

Þetta j melfé. iiij. ʀeflar fimmtigber alna oc ij. alnar varmælltar. kistu fyrer barbare oc stor stigbi. ij. bord atta alnar oc xx. oc eirn bordskutil oc pallbord bit iiij. munnlaugar brot. pallklædis slitti. pottur oc ketill huortueggia fornt. tuibytnu fat. ij stranda sæir er annar vondur oc tunnu blutur. ij. ker j jordu oc annat wnytt. vppistodu kerálld. larar ij oc annar fanytur. fiorar kistur oc eru af þeim iij fãnytar. strockr. sex trog oc oll vond. sex vppgerdar kerolld vond. x. diskar oc x skaler oc flest af þessw ʀifit. [sængur klædi[1]) ij. oc æklædi sæmilikt. metit allt saman fyrer halft. xvja hundrath. skal sira Olafur her til [leg]gia h[alft] iij hundrat.

Þetta luktiz j kuikfé viij. [oc] xx. kyr. iij naut ueturgomul. gradungur. ij vetur. xij æsaudar kugilldi. hrutur. ij vetur. xij sauder vetur gamler. ix hross.

---

414. 26. Mai 1394. á Bægisá.
13. Januar 1396. á Möðruvllum.

Jón Þorbjarnarson selr Böðvari subdjákn Ögmundarsyni jörðina Hallfríðarstaði í Hörgárdal með tilteknum ítökum og landamerkjum fyrir lausafé.

Dipl. Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. V, 11, á skinni; innsiglalaust; afskr. AM. Nr. 156 (eptir frumbr.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda gudmundur jonsson. bergþor jonsson. prestar. brandr ormsson.

---

[1]) »hier er skriften afnuen. biled svarar þvi, sem staded kynne hafa: sængur klædi« (AM.)

þorsteinn illugason. nickolas guttormsson oc jon þorgeirsson leikmenn q[uediu] g[uds] oc sina kunnigt gerandi at þa er lidit var fra hingat burd uars herra jehsu christi. m⁰. ccc⁰. lxxxx oc fiogur ær at bægissa sydri miduikudaghinn j fardogum uoru uær j hia sam oc heyrdum æ handaband þeirra bauduars subdiakns augmundarsonar af einni halfu oc jons þorbiarnarsonar af annari at suo firir skildu at hann selldi honum halfua hallfridarstadi j haurgardal med ollum þeim gognum oc gædum sem henni hafdi fylgt ad fornu og nyu oc hann vard fremst eigandi at med þessum ummerkium. rædr gardr firir utan upp j lækinn en steinn stor j midli auxnhols ok hallfridarstada uid sydri skridu oc rettsyni or honum upp oc ofan. reiknadi hann þessi jtauk j annara manna jarder. selfaur j myrkardal arligha. x tigum asaudar. tueimr kum oc tueimr hrossum af allri jordunni. skogr j tungu jordu med þessum ummerkium. uarda a halsinum firer sunnan stigadæli. drangsteinn nidre uid skuggagotu ok rædr hon ut æ hals. her j mot gaf bauduar diakn. xv. kugilldi af þessum fridleika. v. asaudar kugilldi. v. kyr, v. gelldfiar kugilldi oc skilldi þar j þriu uetrgaumaul naut. iiij. hundrut j slatrum. oc hundrads kapall. x. hundrut j uadmalum. lukaz ut a firsta ari. ij. kyr. iij. asaudar kugilldi. iij. gelldfiar kugilldi. a næsta hausti. ij. hundrut j slatrum. v. hundrut j hafnaruadum. æ audru ari fiogur kugilldi. ok. v. hundrut j hafnaruadum. ij. hundrut j slatrum ath audru hausti. æ þridia æri. iij. kugilldi. skildi jon af ser bænhus fyrnd. leyfdi ualgerdr kona jons saulu æ jordunni med handabandi. uid bauduar diakna. skilldi jon abyrgiaz lagariptingar a jordunni en bauduar hallda til laga. Ok til sannenda her um settu uær fyrr nefnder menn uar innsigli firir þetta bref gort æ maudruuollum j haurgardal a geisla daghinn [ij arum[1]) sidar en fyr seger.

---

415. 6. Juli 1394. [á þingeyrum].

SVEINBJÖRN ábóta á þingeyrum kvittar Jón bónda Eyjólfsson

---

[1]) [Afskr. les her «. . . nattum», sem er rangt og eingin hugsun í; frumbréfið er dálítið óskýrt, en þó er þetta víst; talan hefir fyrst misskrifast, síðan verið skafið og skrifað ofan í.

fyrir jörðunum Sauðadalsá og Þremi, er hann hefir afhent ráðsmanni staðarins samkvæmt prófentubréfi sínu (Nr. 410).

AM. dipl. afskr. Nr. 460 eptir frumbréfinu, sem fylgt hefir Þingeyraklaustri; innsigli ábóta brákað. Bréfið áfast prófentubréfi Jóns. Afskript af bréfinu er og í AM. 280. 4to bls. 177.

Vær suæinbiornn med guds nað abothi at þingeyrum medr kennumzst medr þessu waru brefui. at jon bonde eyiulfsson hefuer afhent oss ok warum ʀadsmannj. jarder tuær a watznesi sauðadalsa ok þrȯm ok þar til atta kugilldi. ok tuð hundrat kugillda virð. efter þij sem profentubref jons ok helgu vattar at þau gafu j sina profentu. huert her er med bundit þesso waro brefi. ok þij gerum wer nefnd hion jon ok helgu frialfs lidug ok ollunghis kuitt af allri vtlẏktingu sagdrar profentu. ok til sannenda her vm settum wer uart jnzcigli firir þetta bref skrifuat at þingeyrum tuæim nattum firir festum sociorum in selio quiescentium. anno domini ɱ° ccc° xc° iiij°.

---

416. 23. August 1394. á Möðruvöllum.

PÉTR Nikulásson biskup á Hólum kvittar Árna Einarsson um tíu hundraða ílag í jörðina Ásláksstaði í Kræklingahlíð.

Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 9; á skinni; innsiglið dottið frá. Bréfið er prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 220, en eptir lakri afskript. Sbr. Dipl. Isl. III, Nr. 405.

Vær broder petr med guds oc postuligs sætis næd biskup æ holum kunngerum þat godum monnum medr þessu waro brefui ath þat sama tiu hundrada jlagh sem stadrinn æ mȯdruuollum atti j jord a aslaksstaudum j kræklíngahlid þeim til vrlausner sem þat willde gera oc landit atti. hefuer sira sueinn magnusson radsmadr mȯdruvalla stadar. medr waro samþycki ath sier tekit stadarins weghna oc staddan wegh æ gert vidr arna einarsson. ok hann hefuer greind tiu hundrath vth lukt ok af hendt efter þij sem oss wel ænæygher ok þat bref sira sueins wattar sem hier er medr fest þessu waro brefi. þij gerum wer nefndan arna ollungis kuittan vm greindt jardar

jlagh stadarins weghna æ môdruuollum sua firir oss sem warom efter komandum hola biskupum edr kirkiunnar lôglighum vmbodsmonnum. ok honum ok hans erfingium edr eighner monnum greindrar jardar efter hann alla sagda jord frealsa oc akiærulausa vm þratt nefndt jlagh. ok til sannenda hier vm settum wer wart inzsighli firer þetta bref gert æ modruwollum j haurghærdal in profesto bartholomei apostoli. anno domino ϖ° ccc° xc° iiij°.

---

417. [1394].

Skrá um það, hverjar eignir Staðarfellskirkju hafi bætzt síðan máldaga Gyrðs 1354.

AM. dipl. afskr. Nr. 1514; Landsbókasafn 101. 4to bls. 353 skr. c. 1730. Landsbókas. 107. 4to bls. 416. Prentuð í Hist. Eccl. Isl. II, 107 með latínskri þýðing. Þetta fylgir í handritunum máldaga Gyrðs frá 1354 (Dipl. Isl. III, Nr. 40), en ekki finst þessi klausa í Vilchinsbók.

Nv sidan þessi maldagi var gior hefur gefist til kirkiv vnder stadarfelli.

jn primis gaf aurnolfr ionsson andreas likneski. enn guttormr jatti at luka þat elligar iij merckur vorovirdar.

Jtem hefur gefist viij kyr oc eitt asavdar ku[g]illdi. iiij hestar oc ij^c j vadmalvm. kertastikur ij med kopar. sloppur oc patinvr ij. xvj^c vorovird er fallit hafa henni i porcionem æ millvm þess er ornnolfur giordi firir herræ od[d]geire reikningsskap oc hins er guttormr son hans giordi firir herra vilkin hit firsta sinne at hann visiteradi vestfiordu.

---

418. [1394].

Visitazíubréf Pétrs Nikulássonar biskups á Hólum.

AM. 235. 4to bls. 41, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar á skinni í frumriti frá c. 1430. Pétr biskup vísiteraði í fyrsta skipti 1394, og reið þá einkum yfir Eyjafjarðar og Þingeyjarsýslur. Mun því bréf þetta vera ritað um vorið 1394.

Visitacionis bref.

Vær broder petr medr gudz oc postuligs sætis nad biskup a holum. Gerum ollum lærdum sæm læikum millum avamula[1]) oc helkundo hæidar kunnikt ath saker skylldu wars æmbettis born ath færmma ok malwm skipa. Etlom wer med gudz vilia ath visitera her med ydhr [i] sumar oc Rida hæiman næsta dagh æfter olafsmæsso fyrri. til vrda j suarfuadardaal. þadan til tiarnar. þa til vfsa. þa til valla oc vera þar tuær nætr. þa til Riseyiar. þa til aarhskogz. þa til haufda. þa til grytubacka. þa til laufas oc vera þar. ij. nætr. þa til flatæyiar. þa til stadar j kinn. þa til helgastadar. þa til Mula oc vera þar ij. nætr. þa til græni[adar]stada oc vera þar. ij. nætur. þa til næs. þa til husavikr oc vera þar. ij. nætur. þa til gardz. þa til hafrafellstungu. þa til hola j gnupasuætt. þa til swalbardz j þistilsfiordh. þa til saudanæs. þadan aftı til sualbardz. þa til skinnastada oc vera þar. ij. nætur. þa til aas. þa til Rækiarhlidar. þa til skutustada. þa til þueraar. þa til Einarsstada oc vera þar ij. nætur. þa til lundarbrækku. þa til Eyiardals aar. þa til liosawatz. þa til haals oc vera þar tuær nætur. þa til illughastada oc vera þar tuær netur. þa til draflastada. þa til swalbardz. þa til munkka þuæraar oc vera þar. ij. netr. þa til modruwalla j Eyiafiordh. þa til saurbæiar oc vera þar. ij. nætur. þa til grundar j Eyiafiordh. þa til Rafnagils oc vera þar ij nætr. þa til hlidar. þa til glæsibæiar. þa til modruvalla j haurgardaal oc oc huilast þar seau nætr. þa til audbrækku edr laugalandz huortt wer æigum hældr gistingh ath taka. þa til myrkaar. þa til bægisaar. þa til backa. þa til sylfrastada. þa til Ripr. þa hæim til hola.

Biodum wer oc aminnom alla oc siærhueria presta oc bændr þa sæm oss æigu gistingar ath halda ath þer firihugsi oss oc[2]) varom swæinum tilheyriligan kost med aul oc ræidskiota oc her med ath þer vppi later firer oss Ræikningh oc skodan aa ydrom kirkiom oc aulli(!) þeirra godzi. gioræir ok þessum manni sæm þetta uortt bref bær þan græida sæm honum þarfuazst sua hans færdi þurfui þar firer æighe ath talmazst.

Ok til sannenda et cetera meiri[3]).

---

[1]) eða: wamula; [2]) j, skb.; [3]) hér eptir kemr í skb. visitaizubréf Jóns biskups Vilhjálmssonar.

419—498. **1394 og síðar.**

MÁLDAGAR Pétrs biskups Nikulássonar fyrir kirkjum í Hólabiskupsdæmi.

Safn það af máldögum, er fer hér á eptir, er það sem venjulega hefir verið kallað máldagabók Pétrs biskups Nikulássonar[1]) og er að því leyti að skoða sem heild út af fyrir sig, sem máldagarnir hafa frá upphafi verið sem einn flokkr, þó að þeir sé nokkuð misgamlir og sumt í bókinni stafi ekki frá Pétri biskupi. Pétr biskup hefir gert hina fyrstu yfirreið um biskupsdæmi sitt 1394 í August og September og hefir riðið heiman frá Hólum til Svarfaðardals 30. Júlí og vísiterað svo um Vaðlaþing og Þingeyjarþing um sumarið eins og visitazíubréf hans hér næst á undan segir til. Ef biskupinn hefði hagað yfirreið sinni alveg eins og visitazíubréfið segir, þá mætti ætla að máldagarnir stæði nú í skakkri röð í máldagabókinni eins og hún er til vor komin, enda er röð þeirra allóeðlileg, því að hverri sýslu er blandað inn i aðra, og gæti verið að afskrifari Þorláks biskups hefði lagt rangt saman arkir. ef frumritið hefir þá verið farið úr bandinu. En þótt svo geti verið, þykir ekki gerlegt að raða hér máldögunum eptir sýslum né heldr eptir því, sem stendr í visitazíubréfinu, því að hæglega gat svo staðið á, að biskup hefði ekki getað komið því við að haga yfirreið sinni á þann hátt sem ætlað var. Af bréfinu má og sjá að biskup hefir bæði ætlað að fara til Hríseyjar og Flateyjar en út af því hefir hann líklega brugðið, því að ekki standa nú máldagar þeirra kirkna í máldagabókinni. En í máldagabókina vantar auðsjáanlega eingan máldaga, sem upphaflega hefir staðið þar, svo að ekkert hefir verið glatað úr henni, þegar Þorlákr biskup lét rita hana upp 1639; að eins hafa einstaka orð verið svo máð, að þau hafa ekki orðið lesin. Af bréfinu sést enn fremr að biskup hefir ætlað að vísitera klaustrin á Þverá og Möðruvöllum, en ekki standa klaustrmáldagar þessir nú í bókinni og hafa víst aldrei verið ritaðir í hana. Þó hefir biskup eflaust komið þar og gert máldaga[2]), en þeir hafa líklega verið ritaðir á bók sér eins og lítr út fyrir að vani hafi verið með klaustrin. Eptir vísitazíubréfinu hefði máldögunum átt að vera skipað svo, og setjum vér hér í sviga hvar þeir nú eiga sæti í bókinni; 1. Urðir (1); 2. Tjörn (3); 3 Upsir (4); 4. Vellir (2); [5. Rísey]; 6. Árskógr (5); 7. Höfði (64); 8. Grýtubakki (66); 9. Laufás (63); [10. Flatey]; 11 Helgastaðir (69); 12. Múli (71); 13. Grenjaðarstaðr (72); 14. Húsavík (73); 15. Garðr (75); 16. Hafrafellstunga (79); 17. Presthólar (47); 18. Svalbarð (78); 19. Sauðanes (48); 20. Skinnastaðir (77); 21. Reykjahlíð (74); 22. Skútu-

---

[1]) Séra Jón Haldórsson í Hítardal kallar máldagabókina «Péturs Regestum» (Biskupasögur hans); [2]) Annálar geta einmitt um visitázíu hans á Möðruvöllum 1394.

staðir (51); 23. Þverá (50); 24. Einarsstaðir (49); 25. Lundarbrekka (55); 26. Eyjardalsá (53); 27. Ljósavatn (54); 28. Háls (68); 29. Illugastaðir (80); 30. Draflastaðir (67); 31. Svalharð (65); [32. Munkaþverá]; 33. Möðruvellir í Eyjafirði (6); 34. Saurbær (15); 35. Grund (14); 36. Rafnagil (56); 37. Lögmannshlíð (13); 38. Glæsibær (10); [39. Möðruvallaklaustr]; 40. Auðbrekka (11); 41. Langaland (12); 42. Myrká (18); 43. Bægisá (8); 44. Bakki (7); 45. Silfrastaðir (9); 46. Ríp (21). Þeir af þessum máldögum, sem í bók inni standa, hefðu því að réttu lagi allir átt að vera frá 1394, en nú sýnir það sig ljóslega að svo er ekki, og hefir biskup auðsjáanlega ekki komizt yfir að vísitera alstaðar það sumar, þar sem hann ætlaði sér í upphafi. Möðruvallamáldagi hér er frá 1395, og hefir því biskup riðið til Eyjafjarðar næsta sumar. Bægisármáldagi er afhending frá 1399 o. s. frv. Aðra vísitázíuferð sína hefir Pétr biskup gert sumarið 1395 og hefir þá riðið yfir Húnavatnsþing og nokkuð af Hegranesþingi. Við Melstaðarmáldaga (XXVIII) er sagt, þetta sé fyrsta vísitázía hans, og á það svo að skilja, að þá hefir hann í fyrsta sinn gert allsherjar yfirreið yfir þann hluta biskupsdæmisins. Styðst þetta ennfremr við afhending Hofs (XX) og Miklahæjar (LXII) frá 1395, en enn þá ljósara er þetta af vígslumáldaga Höskuldsstaðakirkju frá 2. Júlí 1395. Árið áðr hafði hann riðið á nokkra staði í Húnavatnssýslu, svo sem Víðidalstungu. En hér með er yfirreiðum Pétrs biskups lokið og embættisverkum hans á Íslandi að því, er vér nú framast vitum. Að vísu segir séra Jón Haldórsson í Biskupasögum sínum og eptir honum Finnr biskup sonr hans (Hist Eccl. Isl. II, 218), að Pétr biskup hafi farið utan 1398, en hafi komið út aptr 1401 og hafi því það ár verið á Íslandi. En þetta er að nokkru misskilningr. Í registri Hólastaðar og norðrklaustranna frá 2. Maí 1396, er tekið svo til orða: «Reiknaðizst svo mykit góðz kirkjunnar á Hólum er virðolighr herra herra Pétr með guðs oc postolighs sætiz náð biskup á Hólum bióðzst til skips», og er af því auðsætt, að hann muni þá hafa farið utan þegar öndvert sumar og verðr það að vera víst. Á öndverðu ári 1398 er hans aptr getið á Íslandi, því að á föstunni hinn 29. Marts lætr Steinmóðr prestr Þorsteinsson ganga dóm um eignir Möðruvallaklaustrs og getr þar Pétrs biskups á þann hátt, að hann sé nærstaddr, en þá hefir hann farið utan um sumarið og aldrei komið út aptr, því að bréf það, sem séra Jón Haldórsson og Finnr biskup byggja á um veru hans á Íslandi 1401, er átta árum eldra eða frá 1393, svo að það kemr í raun réttri hér ekki til greina (Nr. 401). Stafar því alt það í þessum máldögum, sem er frá 1399 eða yngra frá öðrum en Pétri biskupi. Sumt eru staðarafhendingar frá 1399 eins og Bægisármáldagi og Sjávarborgarmáldagi og alt það sem hér er frá þessu ári stafar á einhvern hátt frá officialihus Steinmóði Þorsteinssyni og Þórði Þórðarsyni. En það ártal finst í þessum máldögum: Möðruvalla, Bægisár, Lögmannshlíðar, Myrkár, Sjávarborgar, Reykja, Höskuldsstaða, Svínavatns, Staðarbakka, Ljósavatns, Goðdala, Glaumbæjar, Draflastaða, Staðar í Kinn, Grenjaðarstaða, Áss í Keldu-

hverfi[1]), en sumt eru einungis smáinnskot eða viðbætr, sem hafa Pétrsmáldaga að stofni. En nú dó Haldór prófastr Loptsson ráðsmaðr Hólastaðar í December 1403 úr svartadauða og officiales báðir Þórðr Þórðarson og Steinmóðr dóu einnig það ár. Er því klausan frá 1404 (réttara 1406) í Grenjaðarstaðamáldaga líklega frá séra Loga Stígssyni, sem varð officialis eptir pláguna. Frá sama ári kann og að vera niðrlagsklausa Múlamáldaga, þar sem getið er «plágunnar». En niðrlagsklausa Grenjaðarstaðamáldaga, og sem að eins finst í skinnbroti því er til er af máldagabókinni, mun vera frá c. 1420 og kynni að stafa frá Jóni biskupi Tófasyni, sem einmitt visiteraði 1420, þó að nú muni vera lítið til af hans máldögum. Viðbót er enn fremr aptan við Ríprmáldaga frá 1463 og stafar frá Ólafi biskupi Rögnvaldssyni og hefði að réttu lagi átt að standa í hans bók. Í skinnbrotinu stendr ennfremr klausa að niðrlagi í Presthólamáldaga frá 1520.

Meginhandritið að máldagabók þessari er hið sama og fylgt er við útgáfu Auðunarmáldaga og Jónsmáldaga skalla í safni þessu, en það er afskript á pappír gerð fyrir Þorlák biskup Skúlason 1639 og á hún nú heima í Biskupsskjalasafni Íslands í Reykjavík og er þar Nr. 3. 4to, og stafa allar aðrar pappírsafskriptir bókarinnar í heild sinni frá þessari afskript eða afskriptinni frá 1645 og hefir þeim enginn gaumr verið gefinn; finnast þær á sömu stöðum og getið er við Auðunarmáldaga. Ekki hefir afskriptin frá 1645 heldr verið höfð til samanburðar, því að hún er ekki komin enn í leitirnar síðan herra háyfirdómari Jón Pétrsson hafði hana í höndum 1869—73. En í AM. 273. 4to er til brot á skinni úr þessari máldagabók; er það ritað á skænisþunt sauðskinn, að því er virðist, í öndverða tíð Gottskálks biskups Nikulássonar eða hér um bil um 1500; er það einhver hin versta augnaraun að eiga við þessi blöð, því að blekið er mórautt og klest, en skinnið svo þunt, að alt drepr í gegnum, svo að í stafina á þeirri hlið blaðsins, sem frá manni snýr, skyggir jafnharðan sem í stafina á þeirri blaðsíðu, er að veit. Þó má lesa það alt með yfirlegu. Það hefir verið til mikils hagræðis að til er meðal fornbréfaafskripta Arna Magnússonar (Nr. 26—32) afskript með hans eiginhendi af hér um bil öllu þessu broti og er hún gerð með hans alvana traustleika. Þeir máldagar, sem á skinnbroti þessu standa, eru þessir:

1. Hafrafellstungumáldagi. að eins niðrlag (LXXIX).
2. Presthólamáldagi (XLVII).
3. Sauðanessmáldagi (XLVIII).
4. Svalbarðsmáldagi í Þistilsfirði (LXXVIII).
5. Skinnastaða máldagi (LXXVII).
6. Húsavíkrmáldagi (LXXIII).
7. Grenjaðarstaðamáldagi (LXXII).
8. Múlamáldagi (LXXI).

---

[1]) Hér má eg telja niðrlag Saurbæjarmáldaga, þar sem svo er að orði kveðið: «síðan herra Pétr gisti».

Brot þetta hefir verið dálítið aukið (interpolerað), og auðséð er að afskript Þorláks biskups hefir ekki verið gerð eptir þeirri skinnbók, sem það er úr meðan hún var heil, heldr hefir hún verið gerð beint eptir frumritinu. En þetta brot er þó lagt til grundvallar fyrir textanum það sem það nær, því að ritháttr þess er miklu nær frumritinu, heldr en sú stafsetning sem er á afskript Þorláks biskups, en er þó ekki fylgt hér út í æsar. Þess má ennfremr geta að afskript af öllum þessum máldögum, sem á skinnbrotinu standa, nema niðrlagsbrotinu af Hafrafellstungumáldaga, er í Bisk. 3. 4to á bl. 69—76 aptan við máldagabók Ólafs Rögnvaldssonar, og er hún gerð 1639 fyrir Þorlák biskup, en hún er miklu síðri en afskript Árna. Jón Pétrsson hefir í Kirkjurétti sínum (2. útg. Rvík 1890 bls. 225) tekið það fram, að vert væri að gefa gaum að öllum eptirritum, sem finnast kynnu af hinum fornu máldagabókum, þó ekki væri nema af einstökum máldögum, ef þær kynni að vera betri en afskriptirnar í bókunum sjálfum. Þetta er rétt mælt, og hefir árangr orðið nokkur af því við þessa máldagabók, eins og eg hefi getið um, auk þess sem Ljósavatnsmáldagi er hér prentaðr eptir transskripti frá 1565 og Bakkamáldagi í Öxnadal fyltr eptir fornri afskrift á pappír. Af máldögum hinna eldri bóka hefi eg enn ekkert fundið, er taki fram eða bæti upp það, sem í afskriptunum stendr. Eg vissi að vísu um transskript frá 1574 af Hrafnagilsmáldaga Auðunar, en sú afskript var lakari en í sjálfri máldagabókinni, svo eg notaði hana ekki. Annars væri slíkra afskripta af einstökum máldögum helzt að vænta við kirkjurnar sjálfar, og er vonandi að þeir, sem þar eiga hlut að máli, láti menn vita, ef þeir hafa í höndum betri afskriptir en þær, sem nú eru máldagarnir prentaðir eptir ellegar, ef til vill, máldaga sem glataðir sé úr bókunum. Frá hinu skýrir Jón Pétrsson ekki jafnrétt, þar sem hann segir á sama stað, að nú sé líklega glötuð frumrit allra hinna fornu máldagabóka, nema Sigurðarregistrs, því frumrit máldagabókar Ólafs Rögnvaldssonar er enn til, og er vorkunnarlaust að vita það, því að það hefir verið tekið fram áðr (Fornbréfasafn II, 424).

Anno domini ᴍ°. ccc°. xc°. iiij°. j fý|rstann týma er herra Petur visiteradi nordann|landz. reyknuduzt þuilijk ornamenta og ky|rckiu Eigner j faustu og lausu j Hola Biskupz|dæme sem hier fylgier.

[j. Urdir].

J fyrstu. kyrckia ad Vrdum j suarfadardal er helgvd med Gudi hinne heilogu ᴍariæ. og Andreæ postula.

hun ā land ā skroflustodum. og annad ā Holi.

Þetta jnnann kýrckiu. messuklædi þrenn ad aullu. hauklar. v. alltarisklædi. iiij. Brijkarklædi. Cantarakāpa. sloppur. corporalia. iij. stola laus. lijka salun og fotaklædi. lectaradvkur.

og dvkur yfer andrea. tiolld vm alla kyrckiu. mercki eitt. sotdrifft vond. fontur med vmbunadi. krossar iij. mariu lijkneski. ij. og þridia sliett pentad. andres lijkneski. Blod. iiij. pentud. paxspiolld ij. Brijk yffer alltari. glerkaleykur. propiciatorium medr sylfr er vegur vj. aura. kiertastykur. ij. med jarn og. iij. med kopar. Olafz lijkneski. Blad. skiolldur gulllagdur. lectari einn. paska kerti. ij. Glodarkier. Elldberi. hompull. sacrarium munnlaug. vẏgdz vatnz kietill. kluckur. vij. ad tolu. Broddstafur. kista olæst. Baksturjarn. glergluggur.

Hun a og. vij. hundrud j audna landi

Þetta j Bokum. messubok fra aduentu til paska. aunnur Bok matutinale fra paskum til aduentu. gradualia. ij. ordo vond. psalltarar. iiij. handbok. lāgasongua kuer. commune suffragium. andres saga a norrænu. messubok a sumar. sequentiu bok.

Asa kona Loptz[1]) gaf tabulum fyrer alltari. og er enn eigi lucktt.

þar skal prestur vera. tekur hann heima j leygu. ij. hundrud. enn vtann gardz. iiij. merckur.

heytollur og lysistollur af xv Bæium.

Kyrckiudagur er þar tueẏm nottum fyrir seliumanna messo.

ij. Vallna kẏrckia.

Kyrckia hins heilaga Olaffz a Vollum. ā alltt heimaland. vppsali. kongzstadi. stafn. hol. hanefstadi. og huarff.

Þetta j rekum. j þorgeẏrzfirdi fyrer vestann āros. þad er attungur j hual fra ārosi til Torfdælar. Enn fiordung vestur þadan til Svlna. halffa reka alla og fluttningar vidur Byrnunes.

Þetta jnnan kyrckiu j Bokum og skrvda. aspiciens Bækur. v. lesbækur. x. vondar. messubækur. iij. fornar. Graduale j tueim Bokum. og einn Grallari er herra Jon Biskup gaf. Sequentiu Bok og aunnur vond. processionale. Capitularius. Commune suffragium. Texti Bvinn. ij. psalltarar goder. Dialogus j tueẏm Bokum. Homilia Gregorij. aunnur augustini. Sermones. Bækur iij a norrænu. passionales Apostolorum. tueyr Actus Apostolorum. Liber Sapientiæ. Alquinus. Sermo Eligij. og x. skrar fornar. handbækr. ij. Mariusaga. Olafzsaga. postula sogur.

---

[1]) Þ. e. kona Lopts Þórðarsonar á Grund.

Lägasonguabok. messuklædi ix. ad aullu med hoklum. käpur. iiij. yfferslоppar. iij. vonder. alltarisklædi. v. kaleykar. iij. og þionustu Budkur af tonn. kistur. iij. olæstar og þridia læst. ritstockur. bärÿr(!) glergluggar. iij. äbreydsl. ij. kietill. Elldberi. kiertistykur. ij. med messing. jarnstykur. ij. storar. hirter. ij. af messing. Budkur steindr. tueÿr adrer slÿkiusteÿnar. stolur. ij kÿrkiutiolld. dvkar. x. sotdripter. ij. [chrism[a]ker. j. sacrarium [mu]nnlaug. capitular[ij]. iiij. Broddstafur. merki. ij.[1]) kluckur. vj. og. ij. litlar nidri. Talckn stika[2]). fontur med Bvnadi. messu Bækur. ij. nÿiar per Anni Circulum ad pistlum [oc] gudspioll[um]. Biarnfelli nÿtt. fiorer fiordungar og. xx. smiors. sem sijra Halldor lagdi ofan a vtjarder.

Jtem reÿknadist j portionem Ecclesiæ vm. ij. ar fyrstu sem sijra Jon bio ad stad halft fiorda hundrad vôru. Dedicatio Ecclesiæ profesto seliensium. Tijund kyrckiu hluti a þui ari. cc.

Jtem ä kyrckiann mælihlass taudu. tuær vætter matar. attfedming torfz.

Jtem lagdi sijra Halldor til kyrkiunnar fyrer portionem vm. xvij. ar. haukul sæmiligan medur heydid(!) stycki. messuklædi medur Balldskinz bvnadi. Elldbera medur kopar. og vÿgdz vatnz kietil. dalmatiku. og alltarisdvk med Bvnadi.

Þetta j lausa godzum. kÿr. xxv. asaudur hundrad. Gielldfiar kugilldi. xj. hross tiu.

Jtem gaf syra Halldor fimm kugilldi. v. hundrud j smiori. xv. fiordunga til hundradz. v. hundrud j slatrum.

Jtem gafst epter Brand prest. kaleyk[ur] og. iiij. Bækur.

Jtem ä kÿrckia halft xa. c. j virdingarfie.

Jtem tuo hvndrud j haffnar vodum.

Þar er tueggia presta skÿlld og diaknz. tekr prestur heima cc. og vtann gardz. cc.

Þar er lamba eldi vm allann Svarfadardal jnn til haga a strônd.

Lysistollur og heytollur af. xxx. Bæjum.

iij. Tjorn j Suarffuadardal.

Kyrckia sancti Johannis Baptistæ ad Tjorn. hun ä heima land halfft ad aullu med tueÿmr holmum. Mariuholmi og

[1]) [á spássíu og er vísað inn: [2]) eða: stike eða sticke?

Brennusýkzholmi. Jnguarastadi alla og holminn aurgum leyda. tueggia mānada rekstur annad dægur aullu Bvfie vt j Holltzdal. ella manadar beýt. bædi dægur. hrijs j kallsārdal millum grænalækz og þess næsta griotgilz er þar er framm fra.

Þetta jnnann kyrckiu. messuklædi þrenn ad aullu og ein stola vm framm. alltaris dvkar. iiij. med Bvnadi. alltaris Blæia og lectara dvkur blāmerchtur. dvkur yfir Jonz lijkneski. sotdriffter. ij. vondar. tialldleppur vm kor. fontur med Bvnadi. sloppur. kross sæmiligur medr vnderstodum og. ij. krossar adrer. Mariuskript. Jons lijkneski Baptistæ. paxspiolld. ij. tuo blod med vppkast. kiertastykur. ij. med jarn. og þridia afost þili vidur alltari. kiertaklofui. sacrarium. munnlaug. Elldberi. Glodarkier. merki. ij. messuklæda kista læst. kaleikur. corporalia. iij. Glergluggur brotinn. og kyrckiu hurdar hrijngur stor med messing. Backstvrjarn. alltarisklædi. ij. kiertahialm og vatzkall. er lucktist. j virdingafie medur tuejm kistum. og adur reycknudum Backsturjarnum. saluni og slopp. er adur er taldur fyrir halft þridia hundrad. epter sýra Brand. kluckur. ij. aunnur lest. og Bialla hid(!) þridia. Broddstafur stor. Backsturbudkur. koparsponn. kyrckiustolar. ij. lausir.

Bækur per Anni Circulum ad ollu. xx. ad taulu hinar stærri. enn. x. hinar smærri. og. v. kuer ad auk. psalltarar. ij. og Jons saga a norrænu.

Þar skal prestur vera og syngia huorn dag helgan til Grundar. og fýlgia madur til tueggia postulamesso. Tolf messur til Holltz. Tekur j leýgu heima. iiij. merkr. vtann gardz halfa fiordu mork.

Lysistollur og heýtollur af. vij. Bæium.

Hier er Christzfie j aullu landi. og lukast af. cc. j slatrum og hafnarvod. Hiedann ā og af kyrckiu hluta ad hallda Brv ā læk og ārferiu.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiuhluti a þui ari. vij. aurar.

Þetta j lausa Godzi. kyr. vij. asaudar kugilldi. vij. gielldfiār kugilldi. vij. hross. iij. J vðruvirdu godzi. x^c og vij aurar.

iv. Vpsa kýrckia.

A Vpsum er Bartholomei kyrckia. hun a allt heimaland

og vpsateÿg allann ä sockubockum. gielldfiär rekstur allann. vtann suijn[1]) vt j mvla. fyrir vtann Torfä.

Þetta jnnan kÿrckiu. Tiolld vm kor og frammkyrckiu. fontur med Bvnadi. kluckur fimm og Bialla ein. Glergluggar þrir. kross bvinn. annar med messingar Beÿt. Tueÿr steindir og einn lijtill. Mariu lijkneski. Bartholomei lijkneski. auguthu lijkneski. skrijn medur helgum domum. almarium[2]) læst. alltarisklædi. iiij. Brijkarklædi. iij. alltarisblæia ovijgd. þrenn messuklædi ad ollu. kantarakäpur. ij. ottusongz sloppur forn. mercki. ij. paxspialld. messufata kista jarnlaus. lampur af jarne. Biarnfell lijtid. sacrarium munnlaug medur tueÿm handklædum. glodarkier. kaleikur. Brijk med faurgu yfir alltari. aunnur med steÿn framann fyrer alltari. paxspialld lijtid ä alltari fyrer Bartholomeo. paska spialld oc þar med trie. lectarar fiorer. lijka kräkur. lÿsiskista. stockvill. vatzhorn. kiertakloffvi. xiij. merkur vax. mork lokin fyrer elldbera

Þetta j kuikfie. asaudar kugilldi. v. kyr. viij. þriu Bvfiargilld kugilldi. hestar. ij. Tuo hundrud voru. fimm hundrud j haffnarvodum. kyrckiu tijund tali Anno. xj. aurar.

v. Aarskogs kirkia.

Kÿrckia j arskoge hins heilaga Johannis Baptistæ ä allt heimaland.

Þetta j rekum. alla reka ad helmingi vidur Selä og fluttningar og aull aunnur fiorugögn ad helminge. og. xij. fedmnings skurd j saumu jord arliga. og naustzgiord æfinliga ä Hauganesi ef vill med fiskveri. Tuttugu kugillda gelldfiar rekstur j faugru hlijd og ad auk svijnum og stodhrossum. grasalestur. huannskurdur. fuglveÿdur og fiskä.

Þetta jnnann kyrkiu. messuklædi tuenn ad aullu. alltarisklædi tuo med stein. þridia medur teffling. fiorda med skorning. fimta vondt med lierept. sloppa totrar. ij. vonder. Brijkarklædi. eitt. fontur med Bvnadi. Tialldleppar audrum meginn j kor og framm kyrckiu. krossar. iij. Mariu lijkneski. ij. Jons lijkneski Baptistæ. tuo paxspiolld. jarnstykur. ij. þridia med trie. kyrckiu kola. Glodarkier. Elldberi vondur. og annar nÿr. stolar. iij. messu fata stockur. kluckur. ij. og kluckubrot lijtid og bialla.

---

[1]) fyrst ritað: snijna, en síðan dregið stryk í a-ið; [2]) armarium hdr.

messu[1]) Bækar fimm hæfar. messu Bok per Anni circulum de tempore ad pistlum og Gudspiollum. Grallari og lesbok fra adventu til nijuvikna fostu. matutinale de sanctis fra Jonsvoku til andresmessu. Messubok samsett ad aullu de Tempore fra Adventu til Trinitatis dags. psalltarar. iij. vonder. Broddstaffur. morck vax.

þetta j kuikfie. iij kyr. ix. ær. v. asauder veturgamlir. kugilldi j tuævetrum saudum. halfft þridia kugilldi j gielldum nautum. hross. halft fimta hundrad j virdingarfie. þriu hundrud j stadar spiell. halfft frijdt oc halfft ofrijdtt. Effter sijra Pål. hafdi geffuist sijdann sijra Biarni kom.

Gunnar Bondi kv.

Asgrijmur prestr kv.

þorsteinn logmadur effter dottur sijna gielldfiär kagilldi.

Effter Hraffn Botolffsson kugilldi.

Lectari j kyrckiu og mercki vondtt.

Kyrckiu tijund tali anno[1]). xvij. aurar.

þar er prestz skylld. tekur heima j leygu iiij. Merckur. Enn vtann gards cc. og. xij. alner.

Liostollur og heytollur aff xij. Bæium.

Dedicatio Ecclesiæ in crastino seliensium.

Jtem Reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. xj. aar. medann sijra Biarne haffdi bvid. v. hundrud voru ad auk þess sem hann haffdi þa bætt stadinn.

Jtem gaf sijra Steynmodur kugilldi.

vj. [Modruvellir].

Anno domini M°. ccc. xc°. qvinto.

Kyrckia a Modruvollum j Eyiafirdi er helgud med Gudi hinum heilaga Martino. hun a þridiung i heimalandi.

J skogum so micid sem þarf til hvsa vmbota.

Jnnann kyrkiu messuklædi. v. og vmfram. ij. hoklar. kapur. iiij. yfersloppar. iiij. alltarisklædi. vj. messubækur. ij. saungbækur iij. Glodarkier. ij. Elldberi. Lesbækur fiorar. Gradualia. ij. Capitularium. Hymnarius. SepuentiuBok. processionall. Martyrologium. Tiolld vm frammkyrckiu. krossar. v. lijkneskiur. v. texte einn. Tabulæ. ij. kaleykar. iij. dalmatikur iij. kistur. ij.

[1]) strykað út aptr.

stykur v. kluckur. vij. Biarnfell fornt. glergluggar v. Lâs. kietill. baksturjarn. propiciatoria. ij. med sylffr. Lesbok de sanctis. dvkar. ij. glitader. Biarnfell onytt. Brijkur. ij. mercki. ij. og paxspialld.

þetta j lausagodzi. adur enn Eyrýkur Bondi andadist[1]) xviij. hundrud j hrossum. kugilldum og vadmalum.

Lagdist til epter Eyryk Bonda. lx. hundrada. halfft huort kugilldi og voruvýrdt Gods. og ad auk landid ad Biork fyrer stopulgiord.

Jtem lagdist til medann Sophia var þriu kugilldi.

Jn summa allt samann ad auk jardarinnar. lxxx. hundrada og eitt hundrad.

þar er tueggia presta skýlld og diakns. tekst heima j leygu. iiij. merkur enn vtann gards. vij. merkur.

þar a ad syngiast messa daglega. og ij ä huorn friadag.

Anno domini ${M}^{0}$. ccc⁰. xc⁰. nono. þa er sijra þordur og og sýra steinmodur reýknudu Gods kyrkiunnar a Modruvollum. handlagdi Sophia kyrckiunne þar til eignar ad auk alls þess. sem adur er skriffath.

J fyrstu. xxx. hundrud voru j portionem Ecclesiæ. enn xix. hundrud voru og halff morck. j fyrnd ä kyrckiu hlutanum j heima jordunne vm þann tijma. sem hun haffdi þar þa bvid.

vii. Backe j Oxnadal[2]).

Kirkia [ad backa j Auxnadal er helgud gudi oc hinum heilaga Johanni postula.

Hun[3]) ä þetta jnnann kýrckiu. messuklædi þrenn ad aullu og[4]) vmfram. ij. hoklar[5]). corporalia. ij. alltarisklædi. iij[6]). kantarakâpa. sloppur. kalekur.[7]) skruda kista. sacrarium munnlaug. [med handklædi[8]). vatnzkietill. tiolld vm framkyrckiu. enn bordi vm kor med [dukum slitnum[9]). [skrijn iij. og hid fiorda[10]) med vnderstodum. Mariu likneski. Jons likneske postula. kiertistikur. v. kluckur. v. Glodarkier. Elldberi. paxspialld og annad med kopar. hirdsla med helgum domum. stolar. ij. sessa. lektari. iij. merkur vax. fondur med vmbunadi.

[1]) Eiríkr Magnússon dó 1381; [2]) til samanburðar við þenna máldaga í máldagabókinni er höfð forn pappírs afskript, sem er í AM. 381. Fol.; [3]) [hinz heilaga Jons postula a Backa j auxnadal. 381; [4]) sl. 3. 4to; [5]) hokla 381; [6]) sl. 381; [7]) kaleykur 3. 4to; [8]) [381; hefir ekki orðið lesið í 3. 4to; [9]) [dukaslitrum 381; [10]) [krossar iij og hinn fiordi 381.

þetta j bokum. ensk bok. de sanctis noua historia. og Jons historia. bok per vsum. lagha songua bok. hymnabok. commune. kyrckiudaghs songur. de sanctis bækur. ij. ad messum. aspiciensbok. gradlare[1]). og enn af tueimur gradualibus og enn fleire fanytar skrār[2]). ero þessar skrār[2]) flestar allar fanŷtar oc ecki secundum ordinem.

ij. glergluggar.

þar er prestzskŷlld j lande. tekur prestur heima j leigu. iiij. merkur. og vtan gardz. iiij. merkur.

Liostollar[3]) oc heytollar[4]) af. x. bæium.

dedicacio ecclesie.

Jtem a kirkian. jons saga postula og kirkiu ketill.

þetta j lausagodze. kyr. viij. j gelldfie halft þridia kugillde. x. aurar j slatrum. hross vij. xx woro hundrud. og xviij aura j porcionem af þoruallde vasa vm eitt ar.

Jtem lagdi brandr j porcionem vm. iij. ær. xij fialir. iij bŏk. sŷllar efni. as einn. metaskaler. mork vax. þria aura reykelsis.

viii. Bægisaar kŷrckia.

Anno ab incarnatione Domini ȸ⁰. ccc⁰. xc⁰. ix⁰. var so mykid lausagods Bægisārkyrkiu. er Bergdor prestur Jonsson tok med. Enn sijra asgrimur gudbiartzson liet laust.

J fyrstu jnnan kyrkiu. messuklædi tuenn. og en þridiu allvond. kaleykur lestur. iij. alltarisklædi. kantara kāpa. kluckur. ij. og hin þridia brotin. bialla lijtil. krossar. ij. og fontkross. Jons lijkneski. Glergluggur. Elldberi. Glodarkier. kyrckiukietill· munnlaug. kyrkiu bakstur. Budkur steŷndur. Crismakier med tonn. skrijn med helgum domum. lectari. mercki. ij. almarium med lāse. corporalia. ij.

J Bokum. collectarius. Grallari. sequentiu Bok. messubækur tuær. badar vm einn tijma. Lesbok per anni circulum. songbok vm faustu og er ei eptir ordo. Capitularius. artijdaskrā. hymnabok. psalltarar. ij. vonder. paska spialld og paxspialld. brijk yfuer alltari. alltaris Blæia huijt oc dvkur a alltari ovijgdur.

Þetta j kuikfie vij. kyr. xix ær og. xx. saudir veturgamler. fiogur hundrud vŏruvird.

[1]) Grallari 3. 4to; [2]) skrædur 381; [3]) Liostollur 3. 4to; [4]) heyt ollur 3. 4to

þetta lagdi sijra asgrijmur kyrckiunne. mariu lijkneski. messuklædi. iiij. hokul laus[an]. alltarisdvk blāsaumadann. Corporale med hvse sẏlkisaumudu. kiertistykur. iiij. Saungbok fra paskum og til adventu. Jons sogu Baptistæ. Broddstaff storann. halfann fiordung vax liet hann epter er gefuist hafdi kyrckiunne.

Suo morg kugilldi hafa gefuist til sijdann er Bergdor prestur tok med. en[1]) syra asgrijmur liet laust. ad þad eru. xj. kugilldi. hundrad j slatrum og mælehlass taudu.

Jtem gāfust til. ij. hundrud voruvird.

Jtem reẏknadist j portionem Ecclesiæ. ad auk þess sem syra Bergþor hafdi adgiort stadnum. x. aurar voru. var þa metinn stadrinn og [reẏknadur fyrrneffnder[2]).

ix. Sẏlffrastada kẏrckia.

Kyrckia ā Sẏlffrastodum er helgud Gudi og Johanni Baptistæ. og hinum heilaga krossi.

a hun þetta jnnann kẏrckiu. forn messuklædi ad aullu med corporalibus. kaleyka. ij. alltarisklædi. iiij. kantara kapur. ij. sloppar. ij. jarnstykur. iiij. og ein messingarstẏka. og ein stor jarnstẏka. krossar. ij og skrijn yfer alltari og Brijk. stor kross med lijkneskium tueẏmur. Mariu lijkneski. Jons lijkneski Baptistæ. Glodarkier. kẏrckiukietill. Elldberi. kyrckiukola. skridlios. tiolld vm frammkyrckiu. og steintiolld vm kor. paxspiolld. iij. fontur med vmbunadi. mercki. ij. kluckur. iiij. og hin fimta lest. kistur. ij. og dvkar ij. yfer lijkneskium. lecktarar. ij. stolar. ij. forn kross og Bialla lijtil.

þetta j Bokum. aspiciens Bok fra Jolafaustu ad festum trinitatis. de sanctis et de tempore. grallare. missale ad aullu vm Jolafaustu og Jol.

þetta var kuikfie þā er Sugurdur tok med. cccc. j hrossum. ij. kẏr. c. j flytianda eyre. vj. hundrud voru. Jn summa. xiij. hundrud.

þetta hefur gefuist til kyrkiunnar sijdann Sẏgurdur Bondi tok med. xiiij[c]. j rossum. vadmalum og voruvirdu fie og. v. kugilldi. Jn summa xix hundrud.

Ad auk þessa gaf Sugurdur kyrkiunni jord ā Hokustodum og Bok sæmiliga.

[1]) er, hdr.; [2]) [þannig; þó hefir verið dregið stryk ofan í: neff; mun hér vera eitthvað brjálað.

kyrckiann a og fellistock og. iij. lokra.

Jtem ä kyrkia ä Sylffrastodum reka a skaga er liggur fra Lâturtanga og til hamars j Sandvijk. a allt þad er rekur huad reka sem er.

Þar a prestur ad vera. og tekur heima j leÿgu iiij. merckur. enn vtann gardz. xviij. aura.

Herra Jon biskup vijgdi hier kyrkiu in decollatione Johannis Baptistæ. þa er Sigurdur Bondi Bio.

x. Glæsibær.

Kyrckia ad Glæsibæ er helgud med gudi hinum heilaga Nicholao.

Hun a allt heimaland og skogarstodu j fnioskadal.

Þetta jnnann kyrckiu. messuklædi fernt(!) og laus hokull. cantara kapa. sloppar tueyr vonder. Brijk. krossar. iij. blod. ij. og spialld. Nicholâs lijkneski og Jonz Biskupz. Mariuskript med hurdum og aunnur minne hurdalaus. alltarisklædi. iij. og dvkar. ij. blâmerckter. hinn þridie med sprang. alltarissteÿnar. ij. dvkur sæmiligur fyrer Nicholao. sacrarium. munnlaug. glodarkier. iiij. alltarisstÿkur. ij. sæmiligar stykur fyrer lijkneskium. kluckur. iiij. og hin fimta Bialla. og hin sietta lest nidri. skrudakista sæmilig. kaleykur. stolar iij. lektarar. ij. sâr. sacrarium handklædi.

Þetta j Bokum. Nicholaus saga nÿ og aunnur forn. Thorlakz saga. Vor Bok de tempore og de sanctis ad aullu. Ottusonguabok de sanctis a sumarid. fra Jonsmessu og til Jolafôstu og. ij. lesbækur de simili. missale. Bok de sanctis per Anni circulum. commune suffragium samsett ad aullu. sumarbok ad pistlum og Gudspiollum. matutinale Bok ad lesa ä sumarid. de tempore jolabok samsett. messubækur fra Jolum og til paska de tempore. psalltari. kyriall. Lâgasongua kuer. messudaga Bref[er]. historia sancti Nicholai. sâlutijdakuer. crismakier. fontur med vmbvnadi. matutinale fornt. glergluggar. ij. lijtid skrijn med tonn. steintiolld. iij. vm kor allvond. steintialld litad og ä crucifixum. Tialld vm frammkyrckiu. hymnarius oc capitularius. merki. ij.

þar er prestz skylld. tekur heima j leÿgu. iiij. merckur. Enn vtann gardz hundrad.

Liostollur og heytollar af. x. Bæium.

Tijund tali anno kyrckiu hluti. halfur tijunde Eyrer.

Þetta j kuikfie. asaudar kugilldi. viij. kyr. ix. Gielldfiar kugilldi. ix. og. x. aurar. Hundrad og xx. voruvirdt. tuo hundrud j slätrum. fiogur hundrud j haffnarvodum. ross. ij. roskin. og eitt tuævett.

xi. Audbrecku kẏrckia.

Kẏrckiann ä Audbrecku er helgud med Gudi hinum heilaga Paulo.

Hun a þetta jnnann kẏrckiu. messuklædi tuenn. Tiolld vm alla kẏrckiu og steintialld. kaleẏk. alltarisklædi. iij. dvka. ij. alltarisstein lausann. Tabulam. Mariuskript. peturs lijkneski oc pæls. Baksturjarn. Biarnfell vond[t]. Glodarkier. kistu læsta. munnlaugar ij. kola. Elldbera. jarnstykur. iiij. stola fiora. sotdrifft. glerglugg. krossa. iij. fontur med vmbunadi. kluckur. v. Bok de sanctis a sumarid og lesbok ä sumarid de sanctis. Bok er tekur til ä paskum og til adventu ad song og lesi de tempore. Jolafaustubok samsett. Capitalarius. commune suffragium. päls saga. nyia hallds kuer.

þetta lagdi Gunnar til. alltaris Bok. alltarisklædi med sylki og dvk vijgdann. kiertastẏkur. ij. godar med jarn og. ij. med kopar.

þar skal vera prestur adra huora. xij. manudi. og tekur j leygu fiorar merckur oc af Laugalandi. iiij. merkur.

Liostollur af tueymur Bæium.

heytollur af. viij. Bæium.

Tijund tali anno kyrckiu hluti hundrad.

Dedicatio Ecclesiæ in decollatione Johannis Baptistæ.

þetta i lausagodzi. v. hundrud j flytianda Eyri.

Jtem reẏknadist j portionem. medann Gunnar bondi hafdi þar bvid um þriu ar og. xx. ij. hundrud voru ad auk þess er hann hafdi tillagt og bætt kyrckiunne.

xij. Laugalandz kẏrckia.

Kyrckiann ad Laugalandi er helgud med gudi hinum heilaga Johanni Baptistæ. hun ä jord ä Griotgardi.

þetta jnnann kyrkiu. refflar vm alla kyrkiu og eingin tiolld vnder. kluckur. v. Jonz lijkneski Baptistæ og Mariu-

skript. Nicholaus lijkneski og Jons Holabiskups. Olaffz lijkneski og Thorlakz. messuklædi tuenn. alltarisklædi. v. krossar. iiij. Glergluggur. pungur og helgir domar. kiertastýkur. ij. med messing og. ij. af Jarne. munnlaugar tuær litlar. Glodarkier. Elldberi. Lectari. kista vond olæst. stolar. iij. Biarnfell og vtläs fyrer kyrkiu. merki. ij.

þetta j Bokum. Aspiciens Bok. ad song til paska. messu Bok per Anni circulum og þo ey effter ordo. [collectarius. Dominiale. lesbok er tekur (til) ad Jolafðstu og fram til paska og þo ei effter ordu. seqventiubok oc ei effter ordu[1]). Texti forn. alltaris Bok. og eru a kyrkiudags songur og salumessur. psalltari vondur. Lesbok de sanctis. ij. merkur vax. kiertistyka fyrir Johanni Baptista. sær. handklæde. ij. nyia Bok. er ä Jons saga Baptistæ. paxblad nýtt. hofudlijn nýtt. nýier dvkar tueým meginn j kor. sýlki ä hokli. alin ä huorn veg raudt. Eyrer reykelses.

Jtem. iij. kyr oc. j. ær.

xiii. Logmannshlijd.

Kýrckia j Logmanshlijd er helgud med Gudi hinum heilaga Olafvi.

Hun ä land ad hesiuvollum.

þetta jnnann kyrkiu. messuklædi tuenn bæf og hin þridiu fanyt. og dvkar med aullum vijgder. corporalia. ij. hokull einn laus. Blæia ovijgd. alltarisklædi. ij. aunnur. ij. fänyt. dvkur Blämercktur. Brijk og Brijkarklædi. sloppur faneytur. cantarakäpur. ij. paxblod. iij. krossar. iij. Mariu lijkneski. olaffz lijkneski og dvkur yffuer. Jatmundar lijkneski. skyllder. iij. og einn lijtill med Reliquijs. kluckur. v. merki. ij. jarnstykur. iiij. paska kiertistika. Tiolld vond vm alla kyrkiu og Brun. fontur med allvondum Bvnadi. almarium. Tannbudkur med reliquijs. Budkur lijtill raudur. Biarnfell. kista olæst. stolar fiorer. hnackur. lectari. kietill lestur. Glodarkier. Elldberi. Glergluggar. ij. stafur og lijka krakur. kaleykur. munnlaug. handklædi. kyrckiu kola.

Þetta j Bokum. sequentiu Bok. songbok ä sumarid ad dominicum. og les a annari. Lesbok de sanctis. Lägasongua-

---

[1]) [á spássíu með annari hendi.

kuer. saungbok frä niju vikna fostu til paska de Tempore. saungbok ä sumarid de sanctis fra Jonsmessu og til aduentu. Psalltari forn. Olaffz historia. olafz saga forn og enn tijdaskrär nockrar fäneytar allar.

þar skal prestur vera og taka heima j leygu. iiij. merkur. vtann gardz halffu fiordu mork. lysitollur og heytollur af xij Bæium.

Dedicatio Ecclesiæ in festo sancti Olai.

Tijund a þui are. kyrckiu hluti hundrad og halfur hinn xiij. Eyrer.

þetta j lausa godzi. xij. kyr og hross. og. xiij. hundrud j flytianda Eyre. þriar merckur vax.

Jtem reÿknadist j portionem Ecclesiæ vm þau ix. är. sem valgierdur hafdi bvid. x. hundrud voruvird ad auk þess sem þau Gamle hofdu adgiort kyrkiunne og tillagt.

Giordist þessi reykningur anno domini ⅽⅾ°. ccc°. xc°. ix. in festo secundo Agneth[1]).

xiv. Grundar kÿrckia.

A Grund er Laurentius kyrckia. hun a land ä finnastodum.

þetta jnnann kyrkiu. fimm manna messuklædi. og. ij. hoklar yffver framm. fern corporalia. handklædi. iij. alltarisklædi. iiij. dvkar. v. vijgder. og einn ovijgdur sloppur. kapur ij. fontz vmbunadur. Tiolld vm alla kyrkiu dvkalaus. krossar. v. mariuskriptt. Laurentius lijkneski. Olafz lijknéski. skrijn og koffur med helgum domum. tuo texta spiolld smellt. paxspialld. spialld. paskablad. kista olæst. sessa. messingar stykur. ij. jarnstykur. v. kluckur. v. Bialla. dvkur rendur. kaleykar. ij. Elldberi. Glodarkier. kräkur. munnlaugar. ij. lestar. alltarissteirn. propiciatorium med sÿlfur. metaskaler. Biarnfell. ij. kietill vondr. Lectari. gluggar. ij. stolublod laus. baksturjarn vond. hofudlijn ovijgdt.

þetta j Bokum. messubækur per Annum ad song og lesi. Lagasaungakuer. plenarius. lesbækur. ij. ofullar per annum.

---

[1]) = 28. Janúar.

psalltarar. ij. commune gott og de sanctis a sumarid. ä einne Bok. Aspiciens Bok faneyt og hymnarius vondur.

þar skulu vera heimilisprestar. ij. og jaffnannn diakni. takast heima j leygu. vj. merckur. og hafui aulmusufolck þar aff mork. þui hann skal fær vera ad syngia Mariumesso og salumessu. tekst vtann gardz half fimta mork.

Liostollur og heytollur aff. vij. Bæium.

Tijund a þui ari. kyrkiu hlute. cc. og xj. alner.

Ecclesia non dedicata.

Jtem lagdi syra Halldor kyrckiunne fyrer portionem Ecclesiæ vm. ij. ar. aspicins Bok sæmiliga.

Jtem atti kyrckiann. xx. hundrud j lausa godzi.

xv. Saurbæiar kyrckia.

Saurbæiar kyrckia er helgud med Gudi hinne heilogu Ceciliu.

hun a allt heimaland. Sandhola. Hals. Vollu. halfann diupadal. alla þriugztungu. skog j kalldbak. fyrer nordann og vpp ad þuerskylldi. Ceciliupartur j Gnupufells skogi. sudur frä Mycklagardz skogie. og sudur til Saurbruar hinnar ytri. Aunnur skogstada fyrer sunnann sydri Saurbrv. nidur vndann huassafellzskogi og ofann ä gilzBacka.

þetta jnnann kyrckiu. messofatakista. vj. manna messuklædi ad aullu. kaleykar. ij. cantara kapur. iij. Ceciliu lijkneski. Nicholaus lijkneski med kiertistikum og dvkum. krossar. iij. Texti. skrijn. solarsteirnn. paxspiolld. ij mariu lijkneski. ij. þriar merkur vax. kluckur v. Glodarkier. ij. Baksturjarn ein. messingarstykur. vij. alltarisklædi. iij. sloppar. ij. Tiolld vm alla kyrckiu dvkalaus. Lecktarar. ij. mercki. ij. fontur med Bvnadi. kyrckiukola. Broddstafur. Elldberi vondur. sacrarium munnlaug og handklædi. ovijgdur alltaris dvkur. stolar. ij. vatzkietill.

þetta j Bokum. Lägasaungua bækur. ij. messubækur. ij. per Annum. Grallare. Collectarius. sequentiubok. Legendobækur ij. per Annum og þridia vond. psalltarar. ij. forner. handbok. hymnarius. processionale. De sanctis Bok a sumarid. Ensk songbok. ceciliu historiu ä kuere. Ceciliu saga. passionarius Apostolorum a Latijnu. Martyrologium. Dominicubok ä sumar. cummune suffragium. artijdaskrä. Glergluggar. iij.

þar skulu vera. ij. prestar og diakn. tekur prestur vtann gardz halff[a] fimtu morck.

Liostollur og heytollur af niju Bæium.

þar ä ad vera christzfiar omage. og standa fyrer honum xv. hundrud j heima landi.

kyrckiu tijund a þui ari hennar hluti. xij. aurar.

Dedicatio Ecclesiæ. iij. nottum effter festum Mathei.

þetta j lausa godzi. kýr. xx. asaudur nijutiger oc. vj. ær. veturgamallt fie. xxx. tuævetur naut. v. veturgomul naut. v. vxi fiogra vetra. kaplar. vj. xx. hundrud j virdingarfie og vadmalum.

Reÿknadist sijdann herra petur gisti portio Ecclesiæ hundrad og ij. merkur.

xvi. Diupadals kýrckia j Eyiafirdi.

J Diupadal er peturs kýrckia.

hun a þetta junann kyrckiu. messuklædi ein og hokul. stolu og handlijn. ad auk kluckur. iiij. krossa. iiij. alltarisklædi. iij. Blæiu. kaleyk. slopp fornann. jarnstykur. v. Elldbera. Glodarkier. alltarisdvk ovigdann. peturs lijkneski og päls.

þetta j lausagodzi. ij. kýr. 9. ær. x. sauder. vij hundrud voruvird.

Jtem j portionem medan Biorn bio ä vm. iij. ar. cc. og. xiiij. aurar.

þar er prestskylld j heimalandi og taka heima. iiij. merkur. enn half morck vtann gards.

Lysistollur og heytollur af tveim Bæium.

Ecclesia non dedicata.

xvii. Hola kýrckia j Eyiafirdi.

Kýrckia ad Holum j Eyiafirdi er helgud med gudi hinum heilaga Jahanni Baptistæ.

Hun a fern messuklædi ad aullu og einn dvk. alltaris Blæia. corporalia fiogur. alltarisklædi. iij. kaleyk. sloppur. kantarakäpa. krossar. iij. Mariuskript. Johannis lijkneske. messingar stykur. ij. [jarnstikur. ij. kluckur. ij. og eirn hialmur. uijgds vass kietill. munnlaugar tuær[1]) Gamlar. Tiolld. ij. med

[1]) [á spássíu.

dvkum. og hid þridia vond̄t. mercki. ij. Elldberi. Glodarkier. paxblad. Maria Magdalena ā bladi. Broddstafur. dvkur yffer Johanne. fontur med vmbunadi. kista olæst. stolur. ij. almarium. sessa ein. propiciatorium med kopar.

þetta j Bokum. Lesbok per Annum de tempore og aunnur ofull de sanctis ā sumarid. Grallari. psalltare. messubok ā veturinn de tempore samsett. Capitularius og enn skrār nockrar fāneytar.

þar ā ad vera heimilisprestur. tekur hann heima fiorar merkur j leigu. En vtann gardz halfa fimtu morck.

Liostollur og heytollur af. xi. Bæium.

Dedicatio Ecclesiæ næsta dag epter Decollationem Johannis Baptistæ.

Tijund. kyrckiu hluti ā þui ari halft annad hundrad og. v. aurar.

þetta j lausa godzi. vij. hundrud j flýtianda Eyre. ij. kugilldi og hross.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. iij. ar oc xx. er Jon jlli hafdi ā bvid ad auk allra þeirra hluta. er hann hafdi til lagt kyrckiunnar vm hundrad voru edur voruvirdt gods.

xviii. Mýrckær kýrckia.

Kýrckia ad Myrkā er helgud Gudi oc hinum heilaga Nicholao.

hun a þetta jnnann kyrckiu. Nicholaus lijkneske. Mariu lijkneski. Olaffz lijkneski. krossar. iij. spiolld. ij. skrijn lijtid. paxspialld. kiertastykur. v. messuklædi ein vond. alltaris dvkar. iij. bvner og. ij. obvner. alltarisklædi. ij. vond og ein alltaris Blæia. Corporalia. iij. med tueymur fodrum faneýtum. kaleykur med lestri patijnu. fontklæda leppur. sloppur. munnlaug. kluckur. iij. og hin fiorda brotin. bialla. tiallda slitri fiogur og brvn. skrvda kista. Lectari. cantara kāpa.

þetta j Bokum. Grallare med sequentijs. sequentiu Bok. commune suffragium. lesskrā. psalltare. Grallare ofullur. Nichulas saga ný og aunnur forn. artijdaskrā. songbok vm paska tijma. Glodarkier.

þar er prestzskylld. tekur prestur heima. iiij. merkur. enn vtann gardz. v. merckur, ef Tunga fylger.

Heytollur og liostollur af v. Bæium.
Kyrckiu tijundar hluti a þvi ari. ij. merckur.
Ecclesia non dedicata.
Jtem j lausagodzi. xiij. kugilldi og. cc. j haffnarvodum.
Lucktt portio allt hier til. anno domini ꟾꟾ°. ccc°. xc°. ix°.

xix. Gnupufells kýrckia.

Kyrckiann j Gnupufelli er helgud Gudi og vorri fru og michael og Olafe.

hun ä allann þridiung j heimalandi.

þetta jnnann kýrckiu. j Bokum. pistla Bok. tekur thil ad aduentu og framann til paska de tempore. aunnur pistla Bok fra trinitatis deigi og til Jolafostu de sanctis og de tempore. messu Bok samsett per usum ej altingis effter ordu tekur til ad aduentu. og framm yfer paska viku. aunnur tekur þar til og framann thil aduentu. lijka badar. Grallari. og Grallaraskrä vond ofull. Lægasaunguaskrär. ij. vondar og aunnur ofull. processionall. Ordoskrä de sanctis og de tempore. lesbok de tempore. tekur til ad Jolafaustu. og framann til paska. aunnur lesbok de sanctis ofull fra Silvestrimessu. og til Thomasmesso fyrir jol. saungbok tekur til ad aduentu og framann til paska de sanctis oc de tempore. psalltari hæfur. og psalltaraskrär tuær vondar. hymnaskræ. saungbok tekur til ad dominicum og framann til jolafostu de sanctis et de tempore. Saungbokarskrä vm vetur eý effter ordu. Saungbok de sanctis et de tempore. ofull og eý effter ordu. kuer tuo er Jon prestur Jllugason lagdi kyrckiunne. tekur til ad paskum og fram yfer huijtasunnu. de sanctis et de tempore. Handbok. Michaels saga.

þetta j skrvda. fern messuklædi ad aullu og hin fimtu ofær og þo ad aullu. alltarisklædi. vij. fiogur Brijkarklædi. þriar alltaris Blæiur litlar. dvkur blämercktur. sotdript yffer Michaeli. ij. sloppar vonder. ij kantara käpur. Brvner tuær vm kor med dvkum mercki. ij. lausnarstola. kambur. artijdaskrä. Bialla. Reykelsis stockur. kaleykar. iij. corporalia. v. almarium. Lectarar. ij. vonder. kross sæmiligur med vnderstodum. Tueijr krossar forner med vnderstodum. jrskur kross lestur og sequentiuBok. sex jarnstýkur og ein stor. vij. koparstykur. fontur med Bvnadi. jarnlampur. Mariulijkneski. ij. Michels lijkneski. Olafz lijkneski.

Jonz hofud. alltarissteinar. ij. lauser og einn fastur. fiogur paxblod. Elldberi. glodarkier vondt. Glergluggar. iij. sacrarium munnlaug med handklædum. Tiolld vond vm framm kyrckiu. kluckur fiorar. kista lijtil olæst. og kiertikista vond. tueir stolar.

þetta j lausa godzi. ix. kugilldi med þeim sem magnus Bondi gaf. epter pal brod[u]r sinn. vj. hundrud voruvird.

kyrckiudagur decollatio Johannis Baptistæ.

kyrckiu kietill.

Jtem Magnus rvnolffsson gaf Nvpufells kyrckiu jordina formoodstade j sauluadal epter pāl brodur sinn.

xx. Hoffs kẏrckia a Hoffdastraund.

Anno domini ᴍ⁰. ccc⁰. xc⁰. quinto. jn festo Basilij Episcopi. var þetta jnnann kyrckiu ā Hofui. þa er sẏra Steinmodur tok med.

J fẏrstu. xvij. Bækur. fiogur alltarisklædi. þriu Brijkarklædi. þrijr krossar og einn lestur. paxspiolld ij. Mariu lijkneski og peturs lijkneski. kaleykar ij. corporalia. iij. kluckur. iij. og lest hin fiorda. Bialla ein. fiorar jarnstykur. munnlaugar. ij. Broddstafur. krākur. kistur. ij. stolar. iij. Lectari. almarium. dvkur yffer petre. Elldbera brot. messuklædi tvenn. alltarisdvkar. iij. kantara kāpa. sloppur. paskablad. fontur med vondum vmbvnadi. Glodarkier. klucka lijtil. og Elldberi er Biorn gaf. Tiolld vond vm alla kyrckiu vtann vm þuera. og enn brestur j kor. Glergluggur. artijdaskrā. vôg lijtil. Mariu lijkneski a Bladi. kiertakista. sacrarium. handklædi. kiertakloffvi. sessur. ij. litlar. vpphalldzkierti. ij. horn er Jon prestur gaf. og nẏia halldz saungur og capitularium fornt.

þetta j lausagodzi. J fyrstu j jnnstædu. fimtiger hundrada[1]) med þessum frijdleika. xiij. kyr. v. asaudar kugilldi. Eitt gelldfiar kugilldi. ij. hross. fiogur hundrud og xx. voru. og þar til ij. kẏr og. ccc. j vadmalum er gafst medan Biorn var.

Jtem giordust og lucktust af Byrne. 14[2]) hundrud voruvird. j kyrckiu spiell. og. xx. hundrud voruvird j portionem Ecclesiæ og xvij. aurar.

---

[1]) hundrad |. a. hdr.; [2]) ógreinilegt.

xxi. Rijpur kýrckia.

Kýrckia ä Rijp er helgud Gudi og hinum heilaga Andreæ. a hun þetta jnnann kýrckiu. Mariu lijkneskiu magdalenæ. andres lijkneski. Thomas lijkneski. krossar. ij. paxspiolld. ij. Tiallda slitri. merki. ij. dvkar. ij. yffer lijkneskium. alltarisklædi. iij. Glodarkier. Jarnstykur. ij. litlar. lectarar. ij. stoll. fontur. sacrarium munnlaug. Glergluggur. kyrkiukola. kluckur. iij.

þetta j kuikfie. iij. kýr. ij. hross. v. hundrud j haffnarvodum voruvirdum. ccc. vöru og mork.

Jtem giordust j kyrckiuspiell af syra Jone. v. kugilldi og. v. hundrud voruvird og. ij. hundrud voruvird j portionem Ecclesiæ. medann hann hafdi bvid þar vm fiogur ar.

Jtem anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio reyknadist suo mykid j portio ä rijpur kyrckiu vm. iij. ar þa Gudmundur Olafsson hiellt hana. halft annad hundrud.

Jtem vod og kista j gamla portionem.

xxii. Siofarborg.

Anno domini ᴍ°. ccc°. xc°. ix°. var so felldur maldage kyrkiunnar ad sjoffar Borg. þä er Jon Sigvatzson liet laust. enn sýra Steinmodur tok med.

Kyrckia ad Siofarborg er helgud med Gudi og vorri frv hinum heilaga Andreæ postula.

hun ä allt land j ashilldarhollti.

þetta jnnann kyrckiu. krossa tuo brotna. mariu skript lesta. andres skript lesta. Olafz lijkneski. stika fyrer andrea og adra[r.] iiij. stýkur smär. kiertahialm. Elldbera Brot. Glodarkier. ij. Baksturjarn. Broddstaf. Tabulum og Brijk. paxspialld og enn Blad. Glergluggа. iiij. kluckur. vj. font med vondum Bvnadi. stol. mercki eitt. kalejk. cantara kapu. alltaris klædi med lijtilli blæiu. messuklædi ad aullu vtan Eij corporale.

þetta j Bokum. messubok ad collectum. pistlum og Gudspiollum. fra Aduentu og fram yfer langa friadag de tempore. aunnur Bok fra paskum og til aduentu. Missale de tempore ad collectum. pistlum og Gudspiollum. messubok de sanctis ofull per Annum. Graduale allvondt. sequentiuskrä. processionale lijtill. matutinale ad song de tempore. fra Aduentu og til niju vikna faustu. Enn de sanctis til paska. VorBok ad

saung og lesi. matutinale ã sumar ad saung in dominicis. Lesbok fra aduentu og til paska de tempore. Lesskrã ã sumar in dominicis. og aunnur allvond de sanctis fra Jonsmessu Baptistæ og framm yffer allra heilagra messo. handbok lijtil. capitularius vondur. hymnaskrã fãneyt. Burtsongz skrã onguo neyt. artijdaskrã. psalltaraskrãr. ij. kyrials quaterne og andres les.

þetta vtann kyrckiu j lausa godzi.

J fyrstu. v. kýr. og su hin sietta sem siera Hallkiell gaf med þeim skilmala ad geffast skule tueýr fiordungar smiors æffinliga a andresmessu ad Borg. asaudar kugillde. v. niu hundrud voruvird.

þar er prestskylld. tekur prestur heima j leýgu. iiij. merckur. af Gili. xij. avrar og syngia þar annann huorn dag helgann fra michaelsmessu og til fardaga. af sauda. ij. merckur og sýngia þar annann huorn dag helgann. paskadag. krossmessu og Nicholausmessu. af vtanverdu nesi halff morck. aff Kiefflavijk halff mork. aff Hellulandi halff mork.

allar skylldur skulu giorast aff Borgar presti til Gils. vtann song fra fardogum og til michaelsmessu af stad og þangad skulu lijk færast fra Gili. enn Borgar prestur yfer syngia.

kyrkiu tijund. liostollar oc heytollar af. vij. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

xxiii. Kyrkia a Reykium.

Anno Domini Millesimo. ccc⁰. xc⁰. ix⁰. jn festo vincentij. þa er sijra þordur og sýra Steinmodur. reyknudu kyrckna gods vard so mýkid gods kyrckiunnar a Reykium.

Kyrckia ad Reykium er helgud hinum heilaga Michaeli.

hun ã þetta jnnann kyrckiu. messufot ein allvond. sloppur alltarisklæda leppar. iiij. Dvkur vondur. Tiolld. iij. Glodarkier. vatzkietill. kaleykur lijtill. hokull laus slitinn. glergluggur brotinn. kiertistýkur. iiij. kista læst. krossar. iij. mariu lijkneski. michaels lijkneski. paxspiolld. ij. Bokaskrãr fiorar. Eitt Graduale sæmiligtt. Michaels saga. kluckur. iiij. og hin fimta brotinn. munnlaug. bialla. lecktari. kola. mercki. fontur med vmbunadi vondum.

þar skal vera heimilis prestur. tekur hann heima j leigu. iiij. merkur. j dal. iiij. merkur.

Lysistollur oc heytollur af ix Bæium.

Tijund ã þui ari. kyrckiu hluti. tuær merckur annars hundrads.

Dedicatio Ecclesiæ in festo Mauricij.

þetta j lausagodzi. x. kẏr. fiogur asaudar kugilldi. ccc. voru. cc. er Svartur gaf. fiogur hross roskinn og. ij. þrevetur og ad auk testamentum gillt.

Jtem xc voru j portionem Ecclesiæ.

xxiv. Mælifells kẏrckia.

Kyrckia ad Mælefelli er helgud hinum heilaga Nicholao. hun a heimaland allt. starastadi alla. Brunastadi halfa. siettung j vijkum j landi og reka. fiordung i reka a kieflabacka.

þetta jnnann kyrckiu. nẏ messuklædi og aunnur forn god. tuenn slitin. v. hocklar. kapur. ij. alltarisklædi. iij. slitinn. Brijkarklædi eitt. merki. ij. kaleykar. ij. munnlaug. handklædi. kietill vondur. Elldberi og Elldbera brot. lijka krakur. glodarkier. sloppur slitinn. brijk og tabula. fontur med vmbunadi. kluckur. ij. og hin þridia kolflaus. krossar tueẏr og hinn þridie med vnderstodum. mariu lijkneski. Nicholaus lijkneski. magnus lijkneski. spiolld. iij. hvslkier med kopar. Tiallda totrar. sotdriptt. stolar. iiij. glergluggur stor og. ij. litler. kistur. ij. Broddur. kiertestykur. iij. med jarn. og. ij. med kopar. Baksturjarn. almarium[1]). Bialla. lijkakross. mariuskript med alabastrum. Biarnskinn. salun stort. skari. tuær merckur vax. mork reykelsis.

Hia sijra Steinmode kiertestyka og Gudz lijkama hvs. er stendur morck med sylfur.

þetta j Bokum. songbok fra aduentu. og til paska de tempore. Bok samsett ad aullu de tempore fra paskum og til hvijtasunnu. Bok vm hvijt[a]sunnu viku & de sanctis inter pascha & pentecosten. Bok fra Trinitatisdeigi til aduentu de tempore ad song og lesi. Lesbok vond til paska fra aduentu de tempore vtann eij Jolales. Grallare vondur. songbok de sanctis fra Jonsmesso Baptistæ og til paska. Lesskra de sanctis per Anni circulum. processionale. Sequentiubok. Burtsongua Bok. Commune sanctorum. psalltare. Capitularius og Hymnarius ã einni Bok. ij. Bækur lijkar per annum ad collectum. pistlum

[1]) armarium. hdr.

og Gudspiollum. Lägasonguaskra[r]. iiij. festum Nouum ä kueri. Nicholaus saga a Latinu og norrænu.

þar er tueggia presta skylld. tekur heimaprestr j leigu heima. iiij. merckur. af Bænhusum fiorum. ij. merckur. Enn þingaprestur af lytingstodum fiorar merckur. af hafgrimsstodum. ij. merckur. af tueymur Bænhusum morck.

Lysistollur og heytollur af. vj. Bæium.

Tijund a þui ari. kyrckiuhluti. halfr xiiij. Eyrer.

Ecclesia non[1]) dedicata.

þetta j lausagodzi. kyr. xx. og vj. asaudur. xj. kugilldi. Gielldfie. vj. kugilldi. og ad auk vetrgamler sauder 24. hross roskin fiogur.

J virdingarfie og vadmalum. xx. hundrud.

Var þa metinn stadurinn og reyknud portio.

xxv. Hoskulldstada kyrckia.

Kyrckia ä Hoskulldsstodum er helgud heilagri Gudz modur Mariu og hinum heilaga petre postula.

þar er tueggia presta skylld. syngia annann huorn dag helgann til tungu og. ij. merckur kaup. Til Eyiar slijkt hid sama. fiorar messur og xx. til Backa. og mork kaups. slijkt hid sama j vatnahuerfi. slijkt hid sama a hafurstodum. xvj messur a kyrckiu Bæ. og slijkt hid sama kaup. Tolf messur thil manaskälar.

Kyrckia a allt heimaland og Holzland. og þuerä alla. hinn sýdra hol allann. gaf sijra Marteinn halfann j testamentum sitt. en halfur var gior kyrckiunne fyrer þa hrornan sem ä henni hafdi vordid j abvd sijra Marteins og þa hlute sem henni brustu jnnann kyrckiu. SauluaBacki hinn ytri halfur. med svansgrund. sliettardal allann fra kalldalæk til markz vidur Nialsstadi. Späkonuarfur er frä fornu vŏr. og vestur til deilldarhamars. þa næst vestur mille Laxär og forsär. þa er fra rauduskridu til Hrafnzär. þa fra hellisvijk til markz vid finnstadi. fyrer finnstodum fimmdeylld. huerffa þrijr hluter til spakonuarffz. enn tueýr til lands. fyrer arbacka er spakonu arffur ad aullum hluta. enn ecke millum finnstada og arbacka. þa næst

---

[1]) strykað út aptr,

jnn fra þorlaugardýs og j midia selvijk. J spakonuarffui a Hoskulldstada kyrckia fimtungi minna enn helming.

þetta er jnnann kýrckiu. messuklædi þrenn og tuenn af þeim vond. hokull ad auk. kaleykar. ij.alltarisklædi. v. Brijkarklædi. ij. Brijkur. ij. og tabulum. kapur þriar vondar. sloppar. ij. Elldberi. Glodarkier. fontz vmmbvnadur. vatnzkietill. sacrarium munnlaug. messingarstykur. iij. jarnstykur. iiij. Tapetum. skruda kista lijtil. þionustuhvs med sylfur. skrijn og kistill. Crismakier. Glergluggar. vj. oc aller lester. vax og reykelsi. vij. merckur. Baksturjarnn. Broddstafur. kluckur. iiij. dvkar. ij. glitader. og þrijr ovijgder. lectaradvkur og lectari. kôghur og lijkasalun allvondt. mariu lijkneski. peturs lijkneski. krossar ij.

Bækur per Anni circulum vondar. mariu saga med jarteyknum. peturs saga. Thomas saga.

Jnnan veggia. x. hundrada og xiij. hundrada j flytianda Eyri.

þetta j kuikfie. xx. og iij. sextiger asaudar og. vj. ær. hross. iiij. og. v. veturgamler sauder.

þetta j kosti. tuær vætter skreydar. vætt mors. vætt kiots. Bytta skyrs.

þetta j rekum. fiordungur alls reka j Bäsum. og þad meira sem profast ad Benedickt kolbeinsson hafdi ätt. vidreki ad Hrauni fra fornu vôr til þriggia steina helmingur. enn j vestri hofs vijk fiordungur.

Tijund. heytollur og lysistollur af. vj. Bæium. og xx.

Dedicatio Ecclesiæ secunda die Julij.

Jtem psalltarar. ij. vonder og. ij. paxspiolld.

Luka af holi j christzfie halft annad hundrad.

Jtem lagdi sijra þordur til. ij. reffla. xl. alna sæmiliga. vm frammkyrckiu. kyrckiunne til Eignar þo suo ad þeir skylldu snuast vpp j kyrckiunnar reykningskap. ef sijra þordur yrdi henni sijdar meir reykningskap skýlldugur.

Jtem ä kyrkiann ordinem nyia. Nicholaus lijkneske. hokul. huijtann nýiann. var kyrkiann þa skylldug sijra þordi halfft þridia hundrad. anno domini ꝳ°. ccc°. xc°. ix°.

Kyrckiu tijundar hluti ä þui ari halft fiorda hundrad.

xxvi. Suijnavatz kýrckia.

Kyrckia ad suijnavatne er helgud hinum heilaga petro. hun a þetta godz jnnann kýrckiu. krossa fiora. mariu-

skriptt med hurdum. peturs lijkneski. og glitadur dvkur yfer. tuær stýkur med kopar. þriar med jarn. reykelsiskier. Elldberi. sacrarium. munnlaugh. handklædi. ij. fontz vmbunadnr. enn sär eingi. kiertastockur. paxblöd. ij. almarium lijtid. alltarisklædi. ij. og þridia med Balldurskinn. messuklædi vond. og hokull med Balldurskinn. dvkar. ij. mercki. Tiolld vm alla kýrckiu med vondum dvkum og ein Tialldtotur. kaleykur. alltarissteinn. kluckur. v. og. j. lest. Bialla ein. skaler med tueymur metum. peturs saga. Broddstafur.

þetta j lausagodzi. kyr. vj. sex ær. xijc. voru og halff mork. hestur og. ij. hross. hundrad j slätrum.

Jtem reycknadist i porcionem Ecclesiæ. vj. hundrud voru vm þann tijma sem Yfuar Nicholausson bio.

Jtem kista læst.

þar er prestz skylld vpp j land. tekur hann heima j leigu fiorar merckur. vtann gardz. iij. merckur og half mork.

Tijund og lysistollur af. xij. Bæium og heytollur.

dedicatio Ecclesiæ in festo Firmini.

anno domini m°. ccc°. xc°. ix°. in crastino Tiburtij lagdi ýfvar til fyrer tijundar reykning. ccc. og xij aura. Enn ä þui ari fiell kyrckiu tijundar hlute epterfarandi halfft annad hundrad.

xxvii. Wijdeualla kýrckia.

Kýrckia ä Wijdevollum er helgud Gudi. vorre frv. petre postula og Jone postula.

hun ä land j vijk. Reka halfann ä kiefflaBacka. halfa Teyga framm j nordärdal.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi þrenn og aull slitinn og vantar eitt hofudlijn. þriu corporalia. og er eitt fodurlaust. Cantara kapa. allarisklædi. vj. oc oll slitin. sloppur vondur alltaris blæia ein . tiolld ij. og Bordi lijtill. Glergluggur lijtill. paskablad. paxblad. krossar. iij. med vnderstodum. ij. peturs lijkneski. Jons lijkneski. Stephanus lijkneski. mercki. ij. skrvda kista. kiertastykur. vj. lecktari. stolar. ij. Glodarkier lest. Elldbere vondur. fontur vondur. kluckur. iij. hin fiorda lest. Bialla og aunnur lest. Backstur jarn. kaleykur lestur. alltarissteirn. lijka kräkur og Broddstafur. sessa. pungur med reliquijs. dvkur godur blämercktur. Tabulum. Brijk.

þetta j Bokum. Grallare. sequentiu Bok. aspiciens Bok. vorBok. DominicuBok. Commune. messubok ä sumar. Collectarius. lesbækur. ij. ofullar. Capitularius. psalltari. Jons saga postula. peturs saga. artijdaskrä. handbokar skrä. Eru þessar allar faneÿtar.

þar er prestz skylld j landi og diakns. tekur prestur heima j leÿgu 4. merkur. af wlffstaudum. iiij. merckur.

Heytollur og lysistollur af fiorum Bæium.

Kyrckiuhluti af Tijund af þui ari.

Ecclesia non dedicata.

þetta j lausagodzi kÿr. ix. asaudar kugilldi tuo. hross. j. hundrad og. xx. voru. cc. j vadmalum.

Er enn oreyknud portio vm. xx. ar og þad sem geffuist hefur j sogdum tijma.

xxviii. Mels kyrckia j midfirdi.

Anno Domini M°. ccc°. xc°. v°. jn profesto septem fratrum. reyknadist so [mikit] godz kyrckiunnar a mel j midfirdi. j fyrstu visitatione herra Peturs Byskups.

Kÿrckia hins heilaga Stephani a mel ä heimaland allt. Eyiar a Hrvtafirdi. land ä kolb[r]jitzæ og j Saudadal. Bretalæk. land j reyneholum.

Jtem skog j Nordurärdal medal Svartagils og Savdhvslækiar og vpp ä fiallz brvn. settu þesser menn sogd landamörk. med radi herra Jonz Biskupz. sijra Grimur er þa bio ä Mel og Liotur er bio j sveinaTungu.

Jtem tueggia manna jferd j Saurbæiar soluafioru. Tialldstad og hrossabeyt sem þeim þarfnast.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi fern. boklar. iij. yffuer framm. käpur. iij. alltarisklædi fiogur. sloppar. ij. fontz vmbunadur. mercki. Tiolld vm frammkyrckiu. kaleykar. iiij. saungbækur per Anni circulum. og lesbækur per Annum og missalia per Annum. lijkneski. iiij. Elldberi. glodarkier. alltarisBok. skrijn. Texti. paxspialld. kola. Glergluggar. iij. Tabula. mariu lijkneski. kluckur. vj. og ein bialla. Järnstyka stor oc aunnur lijtil. vax og reykelsi half fiorda morck. Backsturjarn. Broddstafur. lijkakräkur og Bärer. munnlaug. kyrckiukietill. kyrckiu stijgie. þionustu Budkur med sÿlffur.

þetta j kuikfie. kyr. xxv. vxi fiogra vetra gamall. asaudar kugilldi fiortän. veturgamallt fie. xxx. Gielldingar. vj. ad haustlægi gamler. Hross roskinn. xij. eitt tuævett. Ellefu hundrud voru.

þetta j mat. ix. vætter smiors. þriar vætter miols. vætt huals. fiorar vætter skreydar.

þar skulu vera. ij. prestar ella prestur og diakn.

Tijund. heytollur. lysistollur af. xx. Bæium.

kyrckiudagur in festo firmini.

Tijund tali anno vel tuo hundrud.

Jtem gaf sijra Grimur epter faudur sinn kyr. ij. og asaudar kugilldi.

Jtem gafst effter Jngerijdi Palsdott[u]r hundrad j hafnarvodum. og fra Reykium hundrad.

xxxix. Stadarbacka kyrckia.

Anno Domini ᴍ°. ccc°. xc°. ix°.

Kýrckia hins heilaga Johannis Baptistæ ä StadarBacka ä allt heimaland. krokstadi alla. skarffzhol. hvk allann. Reykiatanga fram fra grasi. Tolftung j hualreka og vidreka ä Balckastodum. tuo hundrud j vidi edur voru ef ey vidur er til.

þetta jnnann kýrckiu. fimm messuklædi ad aullu vtann dvk. jtem hofudlijn. handlijn og stola. käpur. iij. vondar. og sloppar. ij. vonder. alltarisklædi. iij. Tialldaleppar vm kyrckiu. Refuill. x. älna. kaleykar. ij. og annar lestur. Glodarkier tuo og huortueggia lest. Elldbera Brot. kiertistykur. iij. med kopar og ein af þeim lest. skrijn. krossar. iiij. og einn af þeim med vnderstodum. mariuskriptt. Johannis lijkneski Baptistæ. skruda kista. fontz vmbunadur vondur. sacrarium liett. glergluggar. iij. kluckur iiij. jarnstýka stor. og tuær minne. mercke tuo. forme og lecktari. og annar lijtill. formadvkur. Tabula og Brijk. paxspialld. Bialla lijtil. Bärur med krossum. kiertaklofui. salwn fornt. Biarnfell. x. alner liereptz.

þetta j kuikfie. kyr halfur þridie tugur. j gielldum nautum eitt kugilldi. asaudar kugilldi. xij. agilldi minnur enn fiogur kugilldi j gielldum saudum. hestar. vj. roskner og merhrysse fiogur roskinn.

J vadmalum. half mörk fätt j. xj. hundrad uoru.

J hafnarvadum. vj. hundrud.

Jtem lijkakrākur. Eyrer reykelsis. lās lijtill. og eitt kier j jordu.

þar skal vera prestur og diakn edur. ij. prestar. Burtsongur til halfkyrckiu og alkyrckiu. og til tueggia Bænhvsa.

þetta ā kyrckiann j Bokum. Graduale. Sequentiu Bækur. ij. vondar. jtem lesBækur per anni circulum. saungbok de sanctis. fra Jonsmesso til paska. processionale. Capitularius med hymnario. plenarius. AspiciensBok til paska. Lägasongua kuer. Ordo a veturinn. Saungbok de sanctis. messubækur. ij. Jonssaga Baptistæ og. xj. skrār. fornar ad auk.

Tijund heytollur og lysistollur af. xiij. Bæium.

Tijund ā þui ari hundrad og Eyrer.

Ecclesia non dedicata.

xxx. Gnups kẏrckia j midfirdi.

Kyrkia ad Gnupe er helud med Gudi hinum heilaga Thomæ ErchiBiskupe.

Hun ā skālagierd tueymur monnum. edur rvm j skala vid arnarvatn og Elldivid sem þarfnast. tueymur monnum. og tueggia kroka halld j vatnid.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi ad aullu. alltarisklædi eitt. Brijkarklædi eitt. kluckur. iiij. krossar. iij. mariuskript. jtem fontkross og lijkakross. messingarstykur. ij. jarnstẏka ein og aunnur lijtil. tialld vm þuerann kor. kantara kapa og og sloppur. Elldberi. Glodarkier. kiertaklofui. mercki. paxspiolld. ij. fontz vmbunadur. glergluggur. alltarisdvkur vijgdur. kaleykur. corporale. alltarissteirn. lecktari. vnderstodur med krosse. sacrarium kier. stolar. ij.

þetta j Bokum. LägusonguaBok. aspiciensBok vond. psalltare. Thomas saga.

þar er prestsylld. tekur pestur heima j leigu fiorar merkur. Enn vtangardz. iij. merckur.

Tijund. heytollur og lysistollur af. xv. Bæium.

Tijund kyrckiu hluti a þui ari. xv. aurar.

Ecclesia non dedicata.

þetta j lausagodzi. kyr. x. asaudar kugilldi. ij. hross. ij.

J flytianda Eyrer. v. hundrud.

Jtem reẏknadist j portionem Ecclesiæ vm niu är fyrstu sem Jon ätti ad svara. v. hundrud voruvird.

xxxi. WijdedalzTungu kyrckia.

Kýrkia j wijdidalsTungu er helgud hinum heilaga Johanni Baptistæ. hun ā þridiung j heimalandi og j tindahraune[1]). rædur landeign vijdedalstungu fyrer vestann. fytiaa. hinn vestaste farvegur. allt nedann fra hrutanesi hia asgeýrsar melum. alla leyd og so vpp j Eyrarsijk og suo Eyrarsijk vpp a Torffnes. og suo j [midiann Grijshol[2]) frā suðlustodum. þadann j suðlustada steyna. þadann j hesthol. so sudur effter Tunguasi. sem sier heiman fra valldarasi. og þadann riettsyne sudur ā vestanvert saudhollt. og þadann j Botninn Tiarnarhola kuijslar. sijdann rædur hun ofann j fýtiaā. þadann rædur fýtia ā alla leyd. sem hana dregur leingst austann af sondum. rædur vr hrvtanesi hinn forne farvegur vijdedalsār hinn austasti fram til varmalækiar. þa rædur varmalækur vpp j drog. og þadann j Blijksvordu. og þadann j Geýlarbotna. og þadann j hestagilsbotn hinn sýdra. og so rædur hestagil ofann j vijdedalsā. Rædur vijdedalsā þadann frā framm til kuijsla. þa rædur hin stærsta vijdedalsar kuijsl. sv er ofann fellur fyrer nordann sandfell. og so austur a sand. sem leingst dregur vatn ad. Er fiarreckstur j vijdedalstungu jord vm allann hreppinn vt ad Gliuffrā. og luka lamb af Reckstri til þess er eru sextiger. og suo med sama vpp þadann epter þui sem vrskurdarBreff Raffns logmans. og stadfestu Breff þorsteins logmans þar vm gor vatta.

Kyrckiann ā þridiung j veydi fyrer heimalandi. fiordung j veydi j steinkierum. alla veydi j midkierum. Bæsum. streingforsse og kieraflioti. fiordung j veydi j fytia ā. ofann fra kierum. þridiung j veydi j Triekieri j vijdedalsā. er Jon Bondi Haakonarson hefur til lagt. Enn huarf ā fimtuug. enn heimaland j Tungu þad sem meira er.

þetta j lausagodze. ix. kýr. þriu asaudar kugilldi. x. aura kuika. halfftt atta hundrad voru og. iiij. asaudar kugilldi. er Hakon Bondi Gýssurarson gaf kyrckiunne a audunarstodum med fullu afgialldi. Enn herra petur Biskup skipadi kyrckiunne j vijdedalstungu til fullrar Eignar. Enn kyrckiu Bondi þar lvki ārliga vij. aura j kosti hinum nanustu fatækum frændum Hakonar

---

[1]) landhraune, hdr,; [2]) [þannig; þið rétts mun: Miðsmorgunshól.

heÿtins. og segist sålumessa huort aar ærtijdardag hans med aullum sålutijdum.

a kyrckiu Bondi ad taka lysistolla og heytolla af þessum Bæium ef bygder eru. þoreyiarGnupi. Vatnzhornzholi. Vatnzhorni. hrijsum. nedrum fÿtium. Hooli og er hann j audn. Valldarasi. Suðlustodum. Backahlid. auxnatungum. Gaffli. Raffnstodum. avalldzstodum. kolugili. huarfui. Giå og avalldzdæli. er hun og hlid j audn.

So og tekur kyrckiann tijund af þessum Bæium. og alla tijund sem er skiptitijund. og alla Biskupz tijund þa sem minne er enn Eyrer. og allt peturz fie. Enn luki þar fyrer Eyrer soluuadar med Biskupz tijundum. skal Bondi fyrer heytolla lia presti færann hest j þingin til siukra manna og Burtsongs. skal presturinn åbyrgiast hestinn medann hann fer med hann[1]). skilur tunguþing og asgeyrsårþing. ad jardar Eign. steynar. ij. er standa j asnum fyrer nordann fornu logriett. og þadann riettsyne ofann j forna farveg vijdedalsår. og austur vr steinunum riettsyne j asgeyrsa. so rædur griotskrida vpp j håfiall.

Er þar jnnan kyrckiu. kaleykur. messuklæde tuenn med einum hokli. krossar. ij. alltarisklædi. iij. Glodarkier. kluckur tuær og hin þridia lijtil. fontz vmbunadur. messubok forn per Anni circulum. Aspiciens Bok per usum. Jons lijkneski Baptistæ. Mariu skrifftt forn er Gyssur gaf.

þessa hlute lagdi Jon Bonde Håkonarson til vijdidalstungu kyrckiu medur þeim skilmala ad hann lucktti j porcionem Ecclesiæ og fyrer fyrnd kyrkiunnar og å hennar Ornamentis. vm so langann tijma sem hann a fyrer ad suara. Er þad j fyrstu afriett fram frå kalldalæk yrsta. rædur fyrer vestann Borgå fram j Borgarvatn. og þadann riettsyne j hinu sÿnstu Gliuffrår drog. þa rædur Gliuffrå vt j rofuskardså. Enn þå rædur hun vpp å fiall.

Jtem i jardar eign. Tungur allar millum kallffdalslækiar og reydalækiar vt ad hlodufalli og halffz manadar Eingiteyg å hlodufalli. Enn þå er lækinn þrÿtur fyrer vestann rædur mid-

---

[1]) Hér er sett merki á spássíu eins og eitthvað hafi ekki orðið lesið lesið; þó mun ekkert í vanta.

fiardar vatn og vr þui riettsyne vpp j kagadarhol. og þadann j Bessaborg vestannverda. og so yfer j kalfdalsdrog. Og þetta j rekum. allann vidreka fyrer þremi. saudadalsa. Jllugastodum. og Geytafelli. halfann vidreka a sydrum stopum. enn fiordung fyrer ӯtrum stopum. hualreka fyrer aullum þessum jordum eptir þui sem jordunni hefur til borid og Jon vard eigandi ad. effter þui sem godra manna skilrijki þar um votta.

Tekur prestur þar heima. iiij. merckur. og [skal] syngia allar tijder huorn dag helgann. Enn j langafostu tuo daga rumhelga j huorri viku messur. og fiora j effstu viku. og allar postulamessur. oc alla ymbrudaga. og in decollatione Johannis Baptistæ. alla paskaviku og huijtasunnu viku og tuo daga j viku vm Jolafostu og festum felicis Mariæ virginis. Enn ef Bondi vill ad prestur syngie huorn dag messu ā. xij. manudum. skal hann skylldur ad giora med þui. ad Bondi luki honum þriu hundrud kaupz alls med þeim fiorum morckum sem adur falla. enn ella þui minna sem Bondi lætur messa færra.

Mega þar vera. ij. alltari j kyrckiunne. annad enn hæalltari og ey sijdur ad þeir prestar messi þar sem Bondi vill song hafa.

Suo eӯ sijdur hefur Jon Bondi lagt til kyrckiunnar lijtinn kaleyk og liereptz hokul. med Bvningi. Glerglugg. vatzkarl. hofudlijn og kiertistyku. skal þetta og þad fleyra sem Jon kann til leggia kyrckiunnar snuast j portionem Ecclesiæ kyrckiunnar og fyrnd a henne kyrckiunne og hennar ornamentis. Og eӯ sijdur lagdi hann til kyrckiunnar lambselldi af huorium Bæ þar j þingunum og suo eӯ sijdur lambseldi aff þessum Bæium vtann þinga Gnupdalstungu. knausum. Biargastodum. nedra Gnupi. Haugi. þuerā. Skeggalldzstodum. dalgeyrsstodum. kotluforse. hlid. fallandastodum. þoroddstodum. asgeyrsā minne. melralrackadal og Geytafelli.

xxxii. Vndenfells kӯrckia.

Kӯrckia ad Vndinfelli er helgud med Gudi hinum heilaga Nicholao.

hun ā allt heimaland og Snærisstadi. vidreka ad halfu vid huams kyrckiu ā þingeyrasandi. og halfann hualreka ad Geytafelli.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn ad ollu. alltarisdvkur. kaleýkur. alltarisklædi. iij. Brijkarklædis leppur. fontur med vmbunadi. sloppur faneytur. kantarakāpur. ij. Glodarkier. Elldberi. spiolld. ij. kistill. kista olæst. kyrckiu kola. merckis leppar. ij. krossar. ij. mariu skriptt. Nicholaus lijkneski. kluckur. v. Glergluggur. mork vax. stolar. ij. messubækur. ij. songbok a sumarid. de sanctis lesbok ofull. psalltari vondur. Nicholaus saga ā latijnu. Jons lijkneski Baptistæ. Jarnstykur ij.

þar er prestz skýlld og diakns. Tekur prestr heima. iiij. merckur. Enn vtann gardz halfa fiordu morck. og ad auk mardargnupz kýrckia.

Liostollur oc heytollr af. v. Bæium.

þar ā og omagi ad vera.

Tijund kyrkiu hluti ā þui ari. xj. aurar.

þetta j lausagodzi. kyr. xj. asaudar kugilldi. iiij. oc. ij. ær. Ellefu hundrud voru og. cc. j vadmalum. hross. ij.

Jtem reyknadist portio Ecclesiæ vm. xiij. ar medann sijra knvtur Bio. v. hundrud voru.

Ecclesia non dedicata.

xxxiii. Grijmstungur.

Kyrckia ā Grijmstungum er helgud med Gudi hinum heilaga Nicholao.

Hun ā heimaland og Torffuastadi. og snudhlijd[1]) med til merckidæli. Grafuarland. saurteýG j saurbæiarland. þorhallsstadi og veydar allar og afriett er þorhallsstodum hefur fylgt. halfar lambatungur vid haukagil. selland sudur a fialli.

þetta jnnann kyckiu. messuklædi fimm vond. alltarisklædi. v. hokull laus. alltarisdvkar. v. Glitadur dvkur og annar vondur. kāpa og sloppur. Corporalia fiogur. Tialldaleppar. kaleykur og Patina lest vppā. skrijn. Glergluggur. Glodarkier. kola. fontur. Paxblad. Baksturjarn tuenn. mercki tuenn. sacrarium munnlaug. kista olæst. krossar. ij. og hinn þridie med vnderstodum. Mariu lijkneski. Nicholās lijkneski med dvk. koparstýka og jarnstýka. kiertahialmar. ij. litler. Elldbera skapt. kluckur. iv. og hin fimta lest. stolar. iij. og hinn fiordi Bokastoll. lecktari.

---

[1]) þannig.

þetta j Bokum. Grallari med sequentijs. saungbok ā sumarid de sanctis. fra Jonsmesso og framan til aduentu. sequentiu Bok de sanctis. Lesbok um vetur. messu Bok ā vetur. lesskra ā sumarid de sanctis. processionale. martyrologium. psalltarar. ij og skrā hin þridia.

Dedicatio Ecclesiæ in festo Dyonisij.

þar er tueggja presta skylld ef mardarnups kyrckia liggur vnder. enn ella prestz skylld og diackns.

Tijund. heytollur og lysistollur af. vj. Bæium.

Ef hier eru tueyr prestar. tekur huor halfa sioundu mork. Enn ef einn er tekur sa 9. merkur.

kyrckiu tijundar a þui ari. xvij. aurar.

þetta j lausagodzi. kyr xij. asaudar kugilldi. vij. hross iij. kierolld tuo j jordu hæf. þriu hundrud voru.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ vm. iij. ār medan sijra audun bio. tuo hundrud voru og ellefu aurar.

Jtem ā kyrckian krāk.

xxxiv. Audkulu kẏrckia.

Kyrckia ā audkulustodum er helgud med Gudi hinum heilaga Johanni Baptistæ.

hun ā land j sliettadal. reka allann ā hāfamôl. halfua saudahôfn j Bolstadahlijd.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi þrenn. kantara kāpur. iij. alltarisklædi. iij. dvkar. iij. Blāmerckter. kaleykur. Tiolld. ij. vm framkyrckiu. Enn. iij. vm kor. fontar med Bvnadi. mercki. ij. krossar. ij. med vnderstodum. þridie fontkross. sylfurkross med helgum domum. corporalia. ij. mariu lijkneski[1]). Johannis lijkneski Baptistæ. Zachariæ. Elizabeth. og andres lijkneske. Tabulæ. ij. spiolld. iij. sprangdvkur a alltari. mariu lijkneski lijtid med alabastrum. koparstykur þriar gillttar. og ein ogẏllt ā alltari. Guds lijkama hvs med sylfur. almarium fast. formar. iij. og lecktari. paska kiertistyka. Nicholaus lijkneski og Pāls lijkneski. kola og jarnskip. ij. sacrarij munnlaug.

þetta j Bokum. lesBækur tuær per Annum de sanctis et de tempore. saungbækur. ij. de sanctis per Annum. saungbækur

---

[1]) Þetta orð er strykað út.

tuær de tempore per Annum. HymnaBok god. Lesbok gomul á vetur. psalltare forn. Jons saga Baptistæ sæmilig. kluckur fiorar og Bialla brotinn. Glergluggur. xj. Bialla lijtil. og kiertakloffui. Glodarkier oc Elldberi. og einn forn psalltari.

þar er prestz skýlld. tekur heima j leygu halfu fimtu mork Enn vtann gardz. iij. merckur. heytollur og lýsistollur af. viij. Bæium.

Dedicatio Ecclesiæ tueym nottum efftter dionisiusmessu.

kyrckiu tijundar hluti á þui ari. hundrad og halfur attunde Eyrer.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ. vm þriu ar sijdann sijra halldor tok reykning fiogur hundrad voru.

xxxv. Blondudalshola kýrckia.

Kýrckia ad Blaundudalzhoolum er helgud med Gudi hinum heilaga Johanni Baptistæ.

hun a allt heýmaland. Biarga land a skaga med aullum gognum vtann hualreka. Jtem jardar reýt fyrer handann blondu med vmmerkium.

þetta jnnann kyrckiu. hokull. alltarisklædi. iij. dvkar. ij. Elldberi. Glodarkier. kluckur ij. krossar fiorer. Tiolld. iij. og steintialld sæmiligt. fontz vmmbunadur. sloppur og kápa. Backsturjarn. sacrarij munnlaug. paxspialld. alltaris steinn Bvinn. Glergluggur lytill. kanna. kiertakloffui. alltaris steinn annarr. Mariu lijkneski. Jons lijkneski Baptistæ med dwk. jarnstyka og aunnur lijtil. koparstyka. morck vax. Brijk og Broddstafur. Blæia Blámerckt.

þetta j Bokum. Grallare. messuBok fra jolafostu og framann til paska. psalltare forn. Sermonis Bok forn.

þar er prestskylld. tekur prestur heima j leigu. iiij. merckur enn vtann gardz halfua fiordu morck.

heytollur og liostollur af. vj. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti a þui are halffur siðunde Eyrer.

þetta j lausagodzi. kýr. x. asaudur fiogur kugilldi og. iiij ær. [hundrad j slatrum. halfftt þridia hundrad vðru[1]). og fiorar voder tuitugar. hross. iiij.

---

[1]) [dregið út aptr.

reyknadist j portionem. kaleykur fyrer halfft þridia hundrad. var þä luckt portio vm. xviij. ar er sijra þordur hafdi bvid.

xxxvi. Bergstada kÿrckia.

Kÿrckia ä Bergstodum med Gudi hinum heilaga Olafui og Thorlake Biskupe.

Hun ä alla heima jord. og halfann forsadal. med allri jardareign. haga og hrÿsa og allra landsnytia framann til rietta. fyrer austann og þar gegnt fyrer vestann. vtann vpphogguid gras. fra Jonsmessu Baptistæ og til fiogra vikna. þann tijma skal ecki til beytar leggia dalinn. Enn skipi þess j millum med jafnadi. Stadurinn a og hvsgiord j dalnum þar sem hafa vill. skal Bondi sa er býr j stafne fää saudamanne af Bergstodum husrum. kietil og Elldivid. dryck og vinnu oleigis sem sijnum monnum [edur lata geima sialfer og hafa Eyre a fimtan[1]) saude[2]). Eitt gielldtt naut skal vera med kvneytum j staffne huort sumar ef sä vill er ä Bergstodum Býr.

þetta er jnnann kyrckiu. messuklædi ad aullu med fustans hokli og slitnum hokli. kaleykur. alltarisklædi. iij. dvka leppar. ij. fänyter ovijgder. glodarkier. krossar tueyr. Mariuspialld og mariu lijkneski. olafz lijkneski med dvk. ij. jarnstykur. þorlaks lijkneski med sprangudum dvk. Brigidæ lijkneski lest. messingarstykur. ij. litlar. kanna vond. paxblad og paxsialld. merckisleppur. stolar. ij. og sessuleppur. kista læst lijtil. kluckur. iiij. og Bialla. mork vax.

Þar ä ad vera prestur. tekur hann heima fiorar merkur af v. Bænhusum og halfkyrckiu. xij. alnum fatt j tuo hundrud. hann skal og taka halfa morck vr holaþingum.

Sä er býr ä Bergstodum tekur alla kyrckiutijund heima og ä Leyfstodum. og af. viij. Bæium halfa tijund. og þui meira sem verdur Eyri kyrckiutijund og minni. Enn halfar liggia ofann til Bolstadarhlijdar.

Heytollur og tijund af. x. Bæum. Enn lysitollur af .ix.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiuhluti ä þui ari. halfur. viij. Eyrer.

Þetta j lausagodzi. kyr. viij. asaudar kugilldi. vij. veturgomul naut. iij. hestur og. ij. merhrysse. Gielldfiar kugilldi

---

[1]) 15, hdr.; [2]) [á spássíu.

eitt. fimm hundrud jnnann veggia j virdingarfie. mælehlass todu. Tolf hundrud voru. þriu hundrud j hafnarvodum.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ vm. ij. ar sem sijra Ormur bio fyrstu. xiij. aurar.

xxxvii. Boolstadahlijdar kýrckia.

Kyrckia j Bolstadahlijd er helgud med Gudi hinum heilaga Michaeli.

Hun ã land ã Bott[n]astodum.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi vond. Enn onnur fähæf vtan til molldar. dvkar. ij. slitner. alltarizklædi. iij. vond. Tialldaleppar. iij. vm kyrckiu. og enn steintialld. kyrckiukola. Glodarkier. jarnstykur. ij. messingarstykur. ij. mercki eitt. kluckur. iiij. oc Bialla. munnlaug. krossar. iiij. mariuskript. Michaelis lijkneski med dvk. paxspialld. lecktari. stoll.

þar er prestz skylld. Tekur hann heima j leigu fiorar merkur. Enn utan gardz. iij. merckur.

Tijund og heytollur af. xj. Bæium. Enn lysitollur. af xij. Bæium. halfar tijunder af. viij. Bæium vr Bergstada þingum. þar sem meiri verdur enn Eyris tijund.

Dedicatio Ecclesiæ demetrij Martyris.

Tijund kyrckiu hluti ã þui ari hundrad og halfur sietti Eyrer.

Jtem ã kyrckian Brijk og glerglugg.

þetta j lausagodzi. kyr. x. asaudur. ij. kugilldi. hross eitt. og hundrad j slãtrum. niu hundrud j vǫru.

Jtem. vij. [hundrud] j vadmãlum. j kyrckiuspiell af Sigurdi.

Jtem luckti Dalckur kyrckiunne j portio vm. xij. ar sem hann hafdi bvid. Grallara med sequentijs fra pãskum til aduentu. og grallara fornann med sequentijs þad er hinn vantar. saungbok de sanctis fra Jonsmesso og til aduentu. messubok fra aduentu og til pãska. alltarisbok goda og þar til fiogur hundrud voru.

xxxviii. Gunnsteinsstader.

Kýrckia ã Gunnsteinsstodum er helgud med Gudi hinum heilaga Olafui.

Hun a halfann reka a depl̄ huals og vidar.

þetta jnnann kýrckiu. kaleykur. kantarakāpa. alltarisklædi. iij. faneýt. dvkur einn. krossar. iij. mariulijkneski. Olafs lijkneski paxspialld. klucka ein og. ij. brotnar. messingarstykur. ij. jarnstykur. ij. munnlaug og kola. fontz vmbunadur. Glodarkier oc Elldberi. dvkur yffer Olafe. lectari. stoll. Backsturjarn. merki tuo. tialldleppur.

þetta j Bokum. psalltari forn. messuBok gomul. lesbok forn. songbok ā sumarid de sanctis. nyia hallds saungur ā kuere.

þar er prestzskylld. tekur prestur heima j leigu. iij. merkur. enn vtann gards fiorar merkur.

Tijund. heytollur og lysistollur af einum Bæ.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti ā þui ari. ix. aurar.

Þetta j lausagodzi kyr. vj. og vj. hundrud i haffnarvodum.

xxxix. Holltastada kyrckia.

Kyrckia j holltum er helgud med Gudi hinum heilaga Nicholao.

hun ā land j huamme. kyrkiuskard. hamra land. kagadarhol halfann. Geytaskard fyrer sunnann framm. millum kambs giegnt selhuammi. og ausugils helming þess hlutar til hagbeýtar ad eins og frialsann rekstur vm skards jord til og fra þar sem veiger liggia adur. partur j spākonu arffvi. so micill sem skrär ganga til. Liggur hann fra vôr hinne fornu. og vestur til deylldarhamars. þar næst millum Laxār og fossār. þa fra rauduskridu til rafnsar. þa fra hellisvijk til marcks vid finnstadi. fyrer finnstodum er fimmdejllt. huerfua þrijr hluter til spakonuarfs. enn tueyr til finnstada. fyrer arbacka er spakonuarfur ad ollum hluta. enn ecki mille finnstada og aarbacka. þar næst jnn fra þorlaugardys j midia selvijk.

Þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn og hokull oc serckur vondur ad auk. kapur. iij. fontzvmbunadur. sloppr. alltarisklædi. iij. munnlaug og kietill vondt. messingarstykur. iiij. jarnstyka ein. Elldberi. lijka abreydsl. kluckur. iiij og eru. ij. af þeim lestar. stolar. ij. Glergluggar fiorer og aller lestir. kaleykur lestur. merki.

þetta j Bokum. Nicholas saga. psalltari. messuBok forn per Anni circulum. ey effter ordu. lesbækur. ij. per Annum. messuBok fra aduentu og til paska. sequentiuBok. Capitularius. Tuær

skrär. Graduale j tueym Bokum. Historia Nicholai ä kueri. kross med vnderstodum og .ij. krossar adrer. mariu lijkneski og Nicholaus lijkneski med dvk. Jons lijkneski Baptistæ. Brijk oc Tabula. spiolld ij. styka fyrer Nicholao. lijkakräkur. Tiolld vm alla kyrkiu vondt(!) nema vtar vm þuert. Trieskrijn med helgum domum. Backsturjarn fäneyt.

Þar er tueggia presta skylld. takast heima j leigu. iiij. merkur. af skardi. iiij. merkur. j Eingihlijd. ij. merkr. af tueymur Bænhwsum mork. af Breidavadi tuær merckur.

Tijund. lysistollur og heytollur af. xij. Bæium. epter vrskurdi Eigils Biskupz.

Ecclesia non dedicata.

Tijund. kyrckiuhluti a þui ari. hundrad og halfur siðunde Eyrer.

þetta j lausagodzi. viij. kugilldi oc. vij. hundrud voru.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm fiogur ar sem sijra Eynar bio fiogur hundrud voru.

Jtem gaf magnus kugilldi og hundrad. Enn þorgeyr tuituga vod og tuævett naut.

xl. Westurhoopshoolar.

Kyrckian j Holum j vesturhopi er helgud med Gudi hinum heilaga Johanni Baptistæ.

Hun a heimaland allt med aullum giædum.

Hun a Hamdisvijk[1]) halfa med aullum gognum jtaululausa.

Þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn ad aullu. og ad auk alltarisdvkur vondur og hofudlijn. kaleykur. propiciatorium med sÿlfur. alltarisklædi. iiij. Brijkarklædi vondt. kantarakäpa. krossar. ij. paxspiolld. ij. margretar lijkneski. Tabula og Brijk. mariu lijkneski. Jons lijkneski Baptistæ. og og sijn järnstyka fyrer huoriu. Lijkneski Zachariæ og Elisabeth oc hofud Johannis ä dÿski. koparstÿka lijtil og jarnstyka. Biollur. ij. j kyrckiu og. iij. j kluckna hvsi. og hin fiorda lest. fontur med Bvnadi. Glodarkier og Elldberi vondur. [stolar iiij. merke. munnlaug. vatz munnlaug vond. lekttare hiä alltare[2]). dvkar. ij. yfer lijkneskium. kluckur fiorar. hringar. iij. Tialldleppar vm kyrckiu. Bokaskrär vondar. xvj. ad taulu. þriär merckur vax.

---

[1]) Hamdysvijk hdr.; [2]) [á spássíu.

Þar er prestz skylld og aulmusuprestz. Tekur saungprestur heima j leÿgu fiorar merkur. Enn vtan gardz adrar fiorar merckur. Enn aulmusuprestur skal taca tuituga vod.

Lysistollur og heytollur af. vij. Bæium.

Dedicatio Ecclesiæ in crastino Fransisci.

Tijund kyrckiuhluti ā þui ari halfur hinn tolffti Eyrer.

Þetta j lausagodzi. kyr. vij. asaudur. xxx. og ein ær. veturgamler sauder. iij. hross. iij. hundrad voru. Tuo hundrud j hafnarvodum.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ vm fiogur ar fyrstu er sijra Jon hafdi ā bvid. fiorar merckur voru.

xli. Huamms kÿrckia j midfirdi.

Kyrckia j huammi j midfirdi er helgud med Gudi hinum heilaga Thomæ Erchibiskupe.

Hun ā þetta jnnann kyrckiu. krossar. iij. mariu lijkneski. Thomas lijkneski. alltarisklædi. ij. slitinn. dvkaleppar. ij. slitner. Tialldleppur med vllþel. fontzvmbunadur fanytur. mercki eitt. Glodarkier brotid. dvkur yfer Thoma. sacrarium munnlaug lest. kluckur. ij. og aunnur hliodlijtil. glergluggur. psalltari. songbok vond de sanctis. Thomas saga.

Þar er prestz skylld. tekur prestur heima j leÿgu fiorar merckur. Enn vtann gards hundrad.

Tijund. lysistollur og heytollur af. xiij. Bæium.

Tijund kyrckiu hluti ā þui ari. hundrad og halfur fiordi Eyrer.

Ecclesia non dedicata.

Lecktari. stoll. Grallari ā vetur.

Þetta j lausagodzi. kyr. viij. asaudar kugilldi eitt. og. iij. ær. hross fiogur. niu hundrud vōru.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ vm. ix. ār fyrstu. sem Eynar Dadason bio ad auk þess sem hann hafdi ad giort. fiogur hundrud voru.

xlii. Stadur j hrwtafirde.

Kÿrckia ad stad j hrutafirdi er helgud med Gudi vorre frv.

Hun ā allt heima land.

Þetta j rekum. fiordung fyrer Geytaholi j aullum reka.

fiordung allz reka ā þoroddstodum. halfann reka ā Backa. fiordung j hualreka j salltvijk. a fallandastodum fiordungur j aullum reka. Hinn tolfti hlutur j hualreka fyrer fiardarhorne. fyrer Bessastodum fiordung j hualreka.

Þetta jnnann kyrckiu. messuklædi oforn med slitnum hokli. corporale. dvkar. ij. lauser og einn slitinn. Tialldaleppar vm kor. alltarisklædi. ij. fontur med Bvnadi. sex alner lierepts. krossar. iiij. og einn af þeim medur vnderstodum. alltarisdvkur. reykelsiskier. skrijn brotid. paxspialld. kluckur. iiij. og eru þriär lestar. Bialla. stolar. ij. vonder. Tiu aurar vax. Broddstafur. kiertistýka. mariuskript. peturs lijkneski og päls. kaleykur. Brijk. mercki. kräkur. lectari.

Þetta j Bokum. psalltare. messuBok de tempore per Annum. mariu saga. Lesbok fra paskum [fram] yfer allra heilagra messo. alltarisBok.

þar er prestz skylld. tekur hann heima j leýgu iiij. merkur Enn vtann gardz mork.

Heytollur og lýsistollur af. xiiij. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Kyrckiu tijundar hluti ä þui ari. xvij. aurar.

þetta j lausagodzi. kyr. xij. asaudur. xxx. oc. iij. ær. veturgamallt naut. og tueyr sauder veturgamler. Eitt Gielldfiarkugilldi. hross fimm. fiortan hundrad vöru og. ij. voder tuitugar.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ. vm fiogur ar fyrstu. sem sijra þorsteirn Bio þriu hundrud voru.

xliii. Asgeýrsar kyrckia.

Kyrckia ad asgeyrsa er helgud med Gudi hinum heilaga Petro postula.

Hun a. xv. hundrud j heimalandi. fiordung j veydi j kierum. halfa ana. vpp fra þadann vid audunarstadi. reka ä Gnýstodum. halfann vidreka og. vj. vætter af tuitugum hual. edur meira. afriett af arnarvatnzheydi med þessum vmmerckium. austur ä hraungard so sem votn falla vestur af i milli vijdidalsär og auxnär fyrer nordann. Enn hraungardurinn fyrer austann. fugla og fiska. og allt þad sem til giæda er j jordu og ä j þessu takmarcki.

Þetta jnnann kýrckiu. kaleykur. alltarisklædi tuo. sloppur allvondur. alltaristeirn. messingarstykur. ij. skrijn. Brijk. krossar

ij. og adrer. ij. med vnderstodum. mariuskrifft. peturs lijkneski. Gudmundar lijkneski. Glergluggur brotinn. kluckur. ij. Glodarkier. sacrarij munnlaug. fontur med Bvnadi allvondr. kistu þrum. psalltare. Broddstafur.

þetta j Bokum. skrä. v. og sequentiu Bok.

þar ä prestur ad vera. tekur hann heima j leÿgu fiorar merckur. Enn vtann gardz þriar merckur.

Tijund. heytollur og lysistollur af. v. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

þetta j lausagodzi. kyr. vj. asaudar kugilldi. v. hross. iij. og eitt veturgamallt. atta hundrud j flytianda Eyri.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. xiiij. aar. sijdan Jon Bondi atti. ad auk þess er hann hafdi thil lagt. vj. hundrud vôru. enn tijund kyrckiu hlute ä þui ari. halfur hinn fimtandi Eyrer.

xliv. Tiorn a vatznesi.

Kyrckia ad Tiorn ä vatznesi er helgud med Gudi vorri frv. Hun ä allt heimaland. land j Tungu. a kolli og ad Geytagili. audna jarder.

Þar fylger reki heimalandi. halfar flutningar. Enn fiordungur j ef rekur. halfann hualreka j arvijk med Tungulandi og suo flutningar. Enn allann vidreka. A Jllugastodum hin tijunda huor vætt [ef flutt er[1]) j þridiunginum. a flatnefsstodum j aullum landshluta hin tijunda huor vætt ef flutt er. Enn j þrem hlutum ef rekur. J vijk hin tijunda huor vætt j fiordunginum. huort sem fluttur er edur rekur.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi ein. og tuenn fäneÿt. og þo eigi aull. og einn dvkur med vondur. Corporale eitt. alltarisklædi. ij. krossar. iiij. og vnderstodur med einum. mariu lijkneski. ij. Glergluggur. paxspialld. Brijk oc Tabula. Lectarar ij. Glodarkier vondt. Brijkarklædi. kluckur. ij. og aunnur lest.

Jtem nykominn klucka. fontur Buningslaus. stoll einn. Biarnskinn af hwn. Ein psalltara skrä.

þar er prestskylld. tekur hann heima j leygu. iiij. merckur. enn vtann gards halffu fimtu morck.

---

[1]) [undirstrykað.

Tijund. heytollur og lysistollur aff. xj. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiuhluti a þui äre. xiiij. aurar.

þetta j lausagodzi. kyr. iiij. asaudar kugilldi. iij. og enn eitthuort kugilldi. hross. ij. j vöru. ix^c. og. xij. aurar.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm þriu ar fyrstu er sijra Jon bio tuo hundrud vöru.

xlv. Hof a Skagastrond.

Kyrckia ad hofui ä skagastrond er helgud med Gudi hinum heilaga Olafui.

hun ä halft heimaland.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn og brestur med audru alltarisdvk einn og corporale. Ottusongzsloppur vondur. kaleykur lijtill. alltarisklædi. ij. vond. krossar. iij. lester. jarnstykur. ij. litlar. Biarnfell. Olafz lijkneski. ij. mariu lijkneski hurdalaust. merkisleppar. Glodarkier. og streingialaust paxblad. kluckur. iiij. og hin fimta brotinn. stoll. lecktari. kẏrckia ä og. iiij. merckur vax.

Þar er prestz skylld. tekur prestur heima j leẏgu fiorar merckur. Enn vtann gardz halfmork.

Tijund. lysistollur og heytollur af. vij. Bæium og. xx.

þetta j lausagodzi. kyr. ix. asaudar kugilldi. iij. og ein ær. veturgamlir sauder. x. halft. xiija. hundrad voru.

fiskatollur af huorium manne. fiordungur til midsumars. Enn annar effter midsumar. skurdur af hual huorium er þar kiemur j millum forssär og deylldar hamars.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti ä þui ari. hundrad og. vj. aurar. Enn Oreyknad j fiogur ar medann sijra Biorn Bio.

xlvi. Spakonufells kẏrckia.

Kyrckia ad späkonufelli er helgud med Gudi hinum heilaga krossi. mariu guds modur. Jone postula. Olafe kongi. og þorlaki biskupi.

Hun ä halft heimaland og allar nytiar j Eynne og steine. og hrijs fyrer vtann gotu. þa er liggur fra vindælisgardi j stapa. þar fylgia og teygar þeir er einn gaf þorarinn Bergsson þorsteine Thumasyne. Enn annar fẏlgdi Hola landi. þridie spä-

konufelli. þeir eigu tuenner lambahofn j hofda frä späkonufelli og holum. og huoruger ad vætta. nema Beggia sie Lof til. Torfskurdur er i Hola land fra späkonufelli þar er vill. og eÿ sie Todur nie Eingiar. Eingi madur ä jtolu j Tungufell. af finnstodum er bælt um sumar til diupadælar fyrer vtann Gnupa. og skal sitia ad. suo ad fied giori ecki mein. Omage sä er sä vill er þar bÿr kuenngilldur skal þar koma ad þorlaksmesso fyrer jol og vera fram yfer jol. Enn j audru sinni ad palmsunnudegi. og vera þar til sem lijdur paskaviku. og hid þridia sinni ad huijtadogum og vera vns lÿdur su vika.

Þetta ä kyrckiann j rekum. Jnn fra vor hinne fornu til marcks vid Holastadar reka. eiga Hoskuldsstader halfan vidreka. enn halfann späkonufell og Holastadr halft huorer. fra hofzos þeim sem fyrr hefur verid til deylldarhamars. ä späkonufell halfann vidreka. Enn hola kÿrckia og Hoskulldstader halfann halfft huorer. og slijkt j audrum rekum sem skrär og skilrijki ganga til.

þetta jnnann kyrckiu. messuklæda leppar ad aullu. skrijn med reliquijs. krossar. ij. lester. mariu lijkneski. Thorlaks lijkneski. Tabula og Brijk brostid. kluckur. iiij. og hin fimta brotin. kiertastykur. ij. lestar[1]. paxblod tuo. drättarkola lijtil. Glodarkier. alltarisklædi. Tialldaleppar. ij. fontur med Bvnadi ad nafne. stoll. lectari. lampur. messuBok ofull. Graduale. psalltari.

þar er heimilisprestur. tekur hann heÿma j leÿgu. iiij. merkur. Enn vtann gardz. xij. aurar.

Tijund. lysistollur og heytollur af. vij. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund. kyrckiuhluti ä þui are halfur fimtandi Eyrer.

þetta j lausagodzi. kyr. vij. ær. x. kapall einn. fimtän hundrad vöru.

Oreyknud portio vm. xiij. ar fyrstu sem sijra Biorn Bio.

xlvii. Prestholakÿrckia[2]).

Kirkia i holom er helgvt med gvdi envm helga þoRlaki biskupi. hvn eigR[3]) allt heimaland.

þetta i Rekvm. allan reka millum valþiofsstada aR oc gRiotgardz a salltnesi bædi hvala oc vidar oc allar flvtningar wt fra gRiotgardi til hamars. wt fra klappær[4])ose halfR allR Reke oc

[1]) Hér er dregið út: mariu lijkneski; [2]) sl. 273; [3]) ä 3. 4to; [4]) klappar 3. 4to.

flvtningur firir avllv hola lande. wt fra hamre til vavrdv æ bakka a kirkian halfan vidʀeka.

kirkia eigʀ[1]) landgavgn fra steine i hardbaksmavl oc til oss firir vestan eyʀe er fylgt hefer skala landi er þoʀbioʀn gaf aʀnoʀs son. hlasshval oc skotmanz hval oc starf hval[2]) oc skvrd oc allan smaʀeka sela oc fiska oc hnisna. þriggia alna vid oc allan smæʀa. ʀætʀ [oc allaʀ[3]) selivʀ. ʀostvnga oc haskerdinga.

hola kirkia a skvʀd fvllan millvm ormsær oc tvngv ʀeka at hverivm hval er kemʀ. en tvo af snartastada ʀeka[4]). so vm hafnar ʀeka alla oc vm vellankavtlv eystri til stravmlons oss.

þetta innan kirkiv. Messoklæde forn oc avnnvr slitin. corporalia tvenn. alltare steinar. ij. lavser. sloppʀ vandʀ. alltares klæde þriv vand. glodar ker. jarnstikur. iij. fontʀ[5]) med vandvm bvnade. krossar. iij. oc spiolld. mariv likneske. þorlaks likneski. paxblad oc blavd tvav. käleikʀ. klu[c]kʀ. iiij.

Þetta i bokum. seqventivbok. commvne svbfragivm samsett oc enn. x. skrär fanytar.

liostollur oc heytollur af. xvj. bæivm.

[kirkiv tivnd[6]) a þvi aʀe xiiij avrar.

ecclesia non dedikata.

þar tekʀ prestʀ heima fiorar merkr.

þar liggʀ vnder halfkirkia oc bænhvs fimm. tekr sex avʀa af þʀemʀ. en halfmork af tueimʀ.

Þetta i [holvm er kvikfie oc lavsagodz[7]). kyr. iij. hestʀ. ær sex. tiv avrar frideʀ. xx. savder vetʀgamleʀ. sex hvndrvt i virdingarfie.

Hier eigʀ[8]) prestʀ ath taka fiskatoll vm alla sliettv.

[kirkivdagur j prestholvm jn die firmini episcopi.

gallt sira jon andresson kirkivnne j prestholvm vetrarbrefuere. oc eina messobok. oc helldur allt de sanctis vm xij Manvde oc messoklædi fyrir. iiijc. anno domini Md uicesimo[9]).

---

[1]) ä 3. 4to; [2]) þannig bæði; [3]) [allar oc 3. 4to; [4]) og b. v. 3. 4to; [5]) fanytur fontur 3. 4to; [6]) [Tijund kyrckiu hlnti 3. 4to; [7]) [lansa godzi 3. 4to; [8]) ä 3. 4to; [9]) [með annari hendi og skýrara bleki, og vantar í 3. 4to, og er því þetta innskot frá dögum Gottskálks biskups Nikulássonar. Afskriptin síðari í 3. 4to (aptan við Ólafsmáldaga) les niðlagið svo:

messuklædi Anno domini m cd lxxx.(!)

annars samhljóða.

xlviii. Saudaneskýrckia.

Kirkia a Savdanesi er helgvt med gvdi envm heilaga olafi konvngi.

hvn eigr allt heimaland med avllvm[1]) gavgnvm oc giædvm. lons land allt med avllvm gavgnvm. oc elldiarnsstada land med avllvm giædvm.

þetta i rekvm. i dritvik skipsatur[2]) og skalagerd. oc halfan vidreka oc fvglberg. selfor hia balaferle oc fis kilækr. siettvngr i hvalreka firir hallgeirsstavdvm. millvm toptar oc oss þridivngr[3]) hvalreka. [brimnes halft[4]) med vidreka oc landgavgnvm. kirkia eigr[5]) oc lamba[6])eldi vm avll savdanesþing.

þetta innan kirkiv. messuklædi þrenn med bvnvm blævm. kalekr oc corporalia[7]). handlin oc stola lavst. alltaresklædi. iiij. alltarisblæia. brikarklædi. likasalvn[8]). biornfelli. ij. kiertistikr. iij. sloppr oc kantarakapa. klok[ku]r. iiij. stolar. ij. kertaklofar. ij. lekt[ar]ar. ij. merki. ij. kistur. iij. mvnlavg. klakahavgg. broddstafr. fontr med vmbvnadi. krossar. ij. Mariu likneski. Olafs likneski. glodarker [braut. fornn[10]) skiolldr.

Þetta i bokvm. Olafs saga. messvbækr. ij. commvne ath messvm. sermonesbok[11]). salltare. messvbækr. ij. samsettar fra iolvm til paska. lesbok fra Jonsmessv baptiste oc fram ifer nikolas messv. tvær bækr fra Jonsmessv baptiste oc til paska. aspiciensbok. nya halld[12]). alltarebok[13]). reflar med dvkvm vm alla kirkiv.

kirkia æ savdanes et sydra og eggvers holma i holma vatne er[14]) Steinþor bondi gaf i salvgiof efter sig. reka fra vavrdv æ bokkvm oc til[15]) sandkroks[16]) hinn sextandi hlvtr fra kirkivskerivm oc til oss hinn sextandi hlvtr.

Þar skal vera pretsz skylld. tekr hann heima i leigu. iiij. merkur. en af fiorvm bænhvsvm. iij. merkr.

kirkia eigr[5]) einsaman kirkivreka.

kirkivtivnd a þui are fimm avrar.

---

[1]) sl. 3. 4to; [2]) sl. 273; [3]) þridiung 3. 4to; [4]) halfft Brimnes 3. 4to; [5]) a 3. 4to; [6]) lamhs 3. 4to; [7]) corporale 3. 4to; [8]) lijka abreydsl 3. 4to; [9]) sl. 3. 4to; [10]) [.braut. formi 3. 4to; [11]) Sermonisbok; [12]) Historia 3. 4to; [13]) alltarisbok 3. 4to; [14]) eyða í 3. 4to; [15]) sl. bæði; [16]) sandkrok 273.

liostollr oc heytollr af niv bæium.

[Kirkivdagr[1]) a olafsmessv sidarre.

þetta i [kuikfie[2]). kyr viij. asaudar kugilldi sex. gelldfiar kugilldi tvav. eitt hross. i virdingarfie. iiij. hvndrvt.

gerdezt i stadarspell af Rafne sex avrar ens þridia hvndrads i vavrvvirdv fie.

item eigr[3]) kirkia ath avk þessa vnder sira halldori halft landzverd[4]) a savdanesi. er[5]) þat reiknvt fimtan hvndrvt fridvird.

jtem reiknadezt i portionem ecclesie. xiij. ær sem sira Vilmvndr bio þar. þriv hvnddrvt oc fimm avrar.

xlix. Eynarstada kyrckia.

Kyrckia ä Eynarstodum er helgud med Gudi hinum heilaga Petro.

Hun a. x. kugilldi j heimajordu og kuigudal.

þetta jnnann kÿrckiu. messuklædi þrenn ad aullu med dvkum. hoklar. iij. kantarakäpur. iij. corporalia. iij. j hvsum. sloppar. ij. vonder. alltarisklædi. v. . . . .[6]) kaleykar ij. handlijn stackt. krossar. iiij. mariu lijkneski. Peturs lijkneske. Glodarkier vondt. Elldbera brot. v. kluckur. iij. og er ein lest. Bialla. sacrarium. munnlaug vond. jarnstÿka stor med lamp. Lijtlar stykur. v. med jarn. og ein brotinn med kopar. Glergluggur. Lectarar. ij. kistu þrum. ij. paskastyka med Bladi. alltarisdvkur godur og annar vondur. Lecktaradvkur slitinn. dvkur[7]) yfer petro. paxspiolld. ij. reliquiæ med . . . . . .[8]) hvs[l]kier lijtid med kopar. Broddur. mercki. ij. kross lijtill med vnderstodum. handklædi.

Þetta j Bokum. Graduale. sequentiu Bok. messu Bok stor per Annum. Lägasongua Bok. Ottusongs Bækur. ij. vondar per Annum. Lesbok de tempore fra päskum og til aduentu. Les-

---

[1]) [Dedicatio Ecclesiæ 3. 4to; [2]) [lausagodzi 3. 4to; [3]) á 3. 4to; [4]) verdt 3. 4to; [5]) eru 3. 4to; [6]) Hér er merki fyrir eyðu sett á spássiu og hefir eitthvað ekki orðið lesið á bókfellinu forna; [7]) og annar. hefir fyrst verið skrifað, en það svo dregið út og dvkur sett á spássíu; [8]) hér hefir fyrst verið skrifað: pungum tueir(!), en það svo dregið út og sett á spássíu vönturmerki, *eða merki sem táknar að ekki yrði lesið;* pungum tueim, gæti verið rétt lesið.

bok de sanctis per annum. Bok fra aduentu og til nijuvikna fostu. og aunnur þadan til paska. psalltarar. ij. Commune. Capitularius. Hymnarius. Sermonicinarius. Passionarius Apostolorum. og enn v. skrär vondar.

þar er tueggia presta skylld. takast heima j leigu. iiij. merckur. Enn vtann gardz. iijc. og. xij. alner.

Heytollur og liostollur af. xvj. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund. kyrckiuhluti a þui ari. iij. merckur.

Þetta j lausagodzi. x. kugilldi. xxx. hundrud j voruvirdu godzi og. x. hundrud j hafnarvodum.

Er þar reÿknud portio vm. viij. ar sem siera Steinmodur atti ad suara.

l. Þuerär kyrckia.

Kyrckia ad þuerä j Laxärdal er helgud med Gudi hinum heilaga Petro.

Hun ä þetta jnnann kyrckiu. messuklædi vond. alltarisklædi. ij. forn. sloppur. Glodarkier. Elldberi. mercki. ij. kluckur iij. og Bialla lijtil. Backsturjarn. fontur med Bvnadi vondum. munnlaug. kaleykur. glergluggur. lecktarar tueyr. kiertistÿkur þriar. kross. mariu lijkneski. Peturs lijkneski med dvk. Lecktara dvkur.

þetta j Bokum. songbok de sanctis fra aduentu og til paska. Lesbok de tempore vm sama tijma. paska Bok med lesi. sequentiu Bok. Aspiciensskrä. Capitularius. alltarisBok ad Collectum. pistlum og Gudspiollum. handBok. processionale og enn. x. skrär ad auk.

þar er prestskylld. og tekur heima j leigu fiorar merkur. Enn vtann gards hundrad.

Heytollur og liostollur af. viij. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti ä þui ari. xij. aurar.

þetta j lausagodzi. kugilldi. vij. og hross eitt. J virdingarfie. og flytianda Eyri. xviijc.

Jtem reÿknadist j portionem Ecclesiæ vm. x. ar sijdann þorgrijmur ätti. vj. hundrud vöru.

Er þa oreyknud portio vm. ix. ar er Jon Gudmundsson ätti ad suara.

li. Skutustada kýrckia.

Kyrckia a skvtustodum er helgud med Gudi hinum heilaga Olafui.

Hun ä þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn ad øllu vtann eitt handlijn .... Brijkarklædi. ij. alltarisblæia og vijgdur dvkur .... salvn. paxblad. sloppur vondur. Elldberi og Glodarkier. fontz vmbvnadur. krossar. iij. mariu lijkneski. ij. Olafz lijkneski. magnus lijkneski. mariu lijkneski magdalenæ. kaleykur lestur. kluckur. iij. og ein lest af þeim. mercki. ij......... Biorar. ij. vonder. kietill vondur. jarnstykur. iiij. Broddstafur. lecktari ....

Ecclesia non dedicata.

þar er prestskylld j landi og takast heima j leýgu. iiij. merckur. Enn vtann gardz hundrad og. xij. aurar.

Heytollur. liostollur. osttollur og skiædatollur af xj. Bæium. Enn af Arnarvatni osttollur og skiædatollur ad eins.

Tijund kyrckiu hluti a þui ari hälfur hinn siovndi Eyrer.

þetta j lausagodzi. xx. kugilldi og. lx. alner. fimm hundrud j flytianda Eyri.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ medann þorgrijmur bio þar vm. xx. ar. halft siounda hundrad.

lii. Neskyrckia.

Kyrckia j Nesi er helgud hinne heilogu Ceciliu.

Hun ä allt heimaland jtaululaust. med þessum vmmerckium. millum hrvtalækiar og selgardz hins efra vestur ad kolgrafuar holi. fyrer austann Laxä til kvijslar milli Gardsstada og þorbiargar Brecku til Heydargotu. Geythellis Eyrar. alftar holmur og straum Eyiar. Vidarhollt fyrer vtann Brok. eckiufell. Torfskurdur j Brva[r] land hid eystra. þria tolffedminga huort sumar. þriu hollt til vidunar j knutstada land. ä Eingi-Backa. hornteýg og mýkla teýg. nautnes. og j Einginesi. vij. daga slätta. kyrckia ä og Jarlstadi er Hiallti prestur gaf med hrvtholmum og Tolffedmingi Torffs j Brvar land. Jarlstadahollt. Jarlstadateýg j valahrijsum.

þetta jnnann kyrckiu. krossar. iij. og a einum roda. paxblod tuo. mercki. ij. Jarnstykur. iij. Glodarkier. dvkur yfer Ceciliu lijkneski. og annar yfer Olafs lijkneski. alltarisdvkur. vijgdur. og annar ovijgdur. hofudlijn. alltarisklædi. iij. dvkur

yfer Brijk. Brijkarklædi. handklædi. ij. fontur med vmbvnadi kaleykur. Tialldaleppar. ij. kluckur. ij. Glerglugggzbrot. stolar. iij. sacrarium munnlaug. Broddstafur.

Þetta j Bokum. psalltare. aduentuBok de tempore til paska. messoBok de tempore per Annum. aunnur de sanctis. sequentiuBok. Lesbok fra Jolum og til ix. vikna faustu. Ceciliu saga. kyrckiu lās.

þetta j lausagodzi. kýr. vj. asaudar kugilldi. ij. Gielldfiar kugilldi. ij. hestur. halft annad hundrad ofrijdt.

þar er prestzskylld. tekur heima j leigu. iiij. merkur. Enn vtanngards. iij. merkur.

Liostollur og heytollur af. viij. Bæium.

Tijund kyrckiu hluti ā þui ari morck.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. ij. ār medan sijra Jon bio þar. ij. merckur.

Ecclesia non dedicata.

Liii. Eyiadalsār kyrckia.

Kyrckia ad Eyiadalsā er helgud med Gudi hinum heilaga Johanni postula.

Hun ā j heimalandi. xxx. hundrud.

þetta jnnann kyrckiu. krossar. ij. mariulijkneski. Johannis og Thomæ. Tiolld ad nafni vm kor og vtar bādum meginn. alltarisklædi. ij. og Brijkarklædi. ij. alltarisblæia med tefling. og aunnur alslitinn. dvkur lijtill med tefling yfer lijkneskium. paxspialld og tuo blod. jarnstyka lijtil. aunnur fyrer mariu. Elldbera Brot. mercki. fontz vmbunadur. kluckur. ij. og aunnur lest og hin þridia brotinn. Broddur lijtill. Lās fyrer kyrckiu. Bokaskrār. v. faneytar. stolar. ij.

þetta j lausagodzi. kyr. ij. asaudar kugilldi. v. hross eitt. fiogur hundrud j flytianda Eyri.

þar skal vera prestur. tekur hann heima j leigu fiorar merkur. Enn vtann gards halfmork.

Liostollur og heytollur af þremur Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckihluti ā þui ari half mork.

liv. Liosawats kyrckia[1]).

Kirkian[2]) ad liosauattne er helgud med gudi enum heilaga nichulao.

hun a. xxx. hundrada[3]).

þetta jnnann kirkiu. Messoklædi metin firir xvj aura. hokull [ad auk[4]). kaleikur med lestri patinu. kantarakapa. tiolld umm alla kirkiu[5]). glodarker oc[6]) elldberi. kertahialmur. iarnskip. merki tuo. kluckur. ij. [oc enn[7]) þridia brotin. kistur. tuær. [oc er[8]) aunnur lest. stolar tueir. lectarar ij. paska staur[9]) læstur [med reliquiis. fontur[10]). broddstafur. iarnstikur. v. oc[11]) ij med kopar. paxblad. alltarisklædi eitt[12]). krossar iiij. mariulijkneski. nichulaus likneski. munnlaug vond[13]).

Þetta j bokum. psalltarar ij. nichulas saga. lesbok de tempore. jolamesso[14])bok ad ollu. messobok umm langafostu til passionem. Saungbok a vorid[15]). sequentiu skra. quaterne noui festi og iiij. adrar.

þar er prestz skylld oc diakns. tekur prestur heima j leigu iiij merkur enn utan gards adrar iiij.

heytollur oc lysistollur[16]) af viij bæium.

ecclesia non dedicata.

tiund [kyrckiu hluti[17]) a þui ari mork.

þetta j lausa godzi. xu. kugilldi. hundrads hross. iiij. c. uauru til forkirkiu gerdar.

jtem reiknadist i portionem ecclesie vmm xviij ar vij. c. oc half mork. anno domini M°. ccc°. xc°. ix°.

jtem a kirkian duka ij yfer likneskium oc Messobok a sumarid ad lesi.

lv. LundarBrecku kyrckia.

Kyrckia ad LundarBrecka er helgud med Gudi Nicholao og aullum helgum.

---

[1]) Hér er farið eptir AM. dipl. afskrr. Nr. 50, sem gert er «ex transscripto fra sira Olafe Stefanssyne» frá 12. Sept. 1567 og segja transscriptores máldagann standa í máldagabók «Jóns» biskups, og hafa því ekki kunnað að gera greinarmun á máldagabókunum; máldagabókin 3. 4to er höfð til samanburðar; [2]) Kyrckia 3. 4to; [3]) hundrut, 50; [4]) [laus 3. 4to; [5]) kirkiuna, 50; [6]) sl. 3. 4to; [7]) [hin 3. 4to; [8]) [sl. 3. 4to; [9]) kiertistyka 3. 4to; [10]) [kyrckiufontur 3. 4to; [11]) sl. 3. 4to; [12]) kistill med reliquijs, b. v. 3. 4to; [13]) sl. 50; [14]) Jolafaustu 3. 4to; [15]) a uor 50; [16]) liostollur, 50; [17]) sl. 50.

Hun ä. xxx. hundrada j heimalandi.

þetta jnnann kyrckiu. kaleykur. kantarakäpa. alltarisklædi. ij. vond. sloppur. fontklædi. salunsloppur. alltarisdvkur. mercki. ij. kluckur tuær. og adrar. ij. brotnar. munnlaug. Elldberi. Glodarkier. kyrckiukola. stoll. lecktari. lijkakräkur. Broddstafur. Bialla lijtil. paxblod. ij. jarnstykur fiorar. krossar fiorer. mariu lijkneski. smä lijkneski. v. alltaris steinn laus. kistu þrum.

Þetta j Bokum. þriar messuBækur. Lägusongua Bækur LesBok de tempore. og aunnur de sanctis. Grallaraskrä framm yfuer paska. Sequentiu Bok. artijdaskrä. psalltarar. ij.

þar er prestzskylld. tekur hann heima j leigu fiorar merckur. enn vtann gards tuær merkur.

Heytollur og liostollur. skiædatollur og osttollur og lamba Elldi af. xiij. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti a þui ari halfur. xvij. Eyrer.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ. vm. vj. ar halft fimta hundrad vöru.

þetta var adur j lausagodzi sio kugilldi. xv. hundrud j flytianda Eyri. og tiu aura kapall.

lvi. Raffnagils stadur.

Kyrckia hins heilaga Peturs ad raffnagili. a halfft heimaland. ranastadi. Botn. halft nÿlendi. Gil. kiepsä. halfann Bleyksmyrardal framm fra skardsa. Torfskurd j sigtuna land.

þetta jnnann kyrckiu. fern messaklædi. og tuenn vond af. hoklar. vj. og þrijr vonder af. kantarakapur fiorar vondar. dalmadika og subtijll. alltarisdvkar. vj. vonder flester. alltarissteynar. iiij. skrijn. iij. og aull lest. og solarsteirn kassadur. krossar. v. peturs lijkneski. mariu lijkneske lest. alltarisklædi. vij. og fiogur af þeim faneÿt. jarnstykur fiorar. koparstykur. ij. Tiolld vm kor og frammkyrckiu. paxspiolld. ij. katrijnarblad. Glodarkier. ij. og Elldberi. kluckur. vij. og hin atta rifvin. kaleykar. ij. Corporalia fiogur. Lecktaradvkur vondur. handklædi. ij. sloppur. messuserkur fahæfur. skrudakista olæst. merki. ij. vond. lecktari. form. iiij. glergluggar fiorer. og eru þrijr lester. fontur med vondum vmbunadi. stoll med sessu.

þetta j Bokum. Grallarar. ij. sequentiuBækur. ij. psalltarar.

ij. Capitularius. ofeiglin[1]). ij. per Anni circulum ad song. LegendoBækur. ix. messuBok. Capitularius. pälsBok og. v. smä Bækur.

þar er tueggia presta skylld og tueggia diakna. takast heima j leigu fiorar merkur. enn vtann gards. xij. merkur.

Heytollur oc Liostollur af xvij. Bæium.

Tijund kyrckiu hluti ä þui ari hundrad og morck.

þetta j lausagodzi. kyr. xiij. asaudar kugilldi. xiiij. Gielldfiär kugilldi. ix.

J virdingargodzi voruvirdu. xx. hundrud og halft þridia.

Jtem reycknadist j portionem Ecclesiæ vm. v. ar sem sijra Biorgolffur hafdi bvid. vij. hundrud voru.

lvii. Knappstada kyrckia.

Kyrckia ä knappstodum er peturs kyrkia.

Hun ä hälfa heimajord. Land ä hvnstodum.

þetta jnnann kýrckiu. messuklædi. corporale. Blæia vond. alltaris steirn. kaleykur lestur. alltarisklædi. ij. fontur med Bvnadi. Salvn vondt. Broddstafur. Glodarkier. Elldberi. Jarnstykur. iiij. vatzkietill. krossar. ij. peturs lijkneski med dvk. kluckur. iiij. mercki eitt.

J sælugiöf þorsteins skal auka hundrad a þrim vetrum. Enn kyrckia skal taca allar giafir.

kyrkia a og. ij. skrär.

þar skal prestur vera. tekur hann heima j leigu. iiij. merkur. enn vtann gardz half[a] fiordu mork.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti ä þui ari. xiiij. aurar.

þetta j lausagodzi. J fyrstu. kyr. vj. xij. ær. iij. naut. veturgomul. kapall.

Jtem epter gamla registro a kyrkian. cccc. voru. forn glergluggz brot.

Liostollur og heytollur af. ix. Bæium.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm eitt ar og. xx. sem kietill og arndijs biuggu a. xiiij. hundrud og. xiiij. aurar j vöru. Ogiör spioll a heimajordu oc hvnstodvm.

lviii. Fellskyrckia.

Kyrckia j felli er helgud med Gudi hinum heilaga Petro.

[1]) þannig.

Hun ä allt heimaland og kappastadi.

messoklædi og kaleyk. propiciatorium med sýlfur. alltarisklædi. ij. alltarisdvkar. ij. kantarakapa med sæi. half. vija. alinn liereptz. kluckur fiorar. munnlaug. Broddstafur. Glodarkier. kiertistykur. iiij. þriar merckur vax. Tiolld vond. krossar. ij. mariu lijkneski. peturs lijkneski. siau skrär vondar. Bord. kieralld j jordu.

þar er prestz skylld. tekur prestur heima j leigu. iiij. merkur. og vtann gards. iiij. merkur.

Heytollur og Liostollur af. xvij. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund kyrckiu hluti ä þui äri mork.

þetta j lausagodzi. kyr. iiij. ær. xx. Einn saudur vetrgamall. þriu naut veturgomul. kaplar. ij. Tuo hundrud voru. og ij. hundrud j hafnarvodum.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. xix. vetur er sijra þorsteirn hafdi ä bvid. vij. hundrud vöru.

lix. Fagranes kyrckia.

Kyrckia ä fagranesi er helgud med Gudi hinum heilaga Mattheo Gudspiallamanni.

Hun ä allt heimaland.

þetta jnnann kyrckiu. kaleykur lestur. alltarisklædi eitt og. ij. leppar. dvkar. ij. slitner. hokull huijtur og annar faneytur. krossar. iij. kiertistykur. ij. paxblod. ij. mattheusblad. Nicholaus lijkneski. mariu lijkneski. alltarissteýnar. ij. Benedictus oc Gudmundus miog fornligir. fontur med vondum Bvnadi. glergluggur brotinn. kluckur. ij. brotnar og hin þridia kolffiaus. Lijkakräkur brotinn. broddur lijtill. merkisleppur. Glodarkier vondt. kyrckiukola. stoll. munnlaug lest. Brijk. Grallari. psalltarar. ij. Evangelium Matthei. Commune Missale. aklædi.

þar er heimilisprestr. tekur hann heima fiorar merkur. Enn vtann gardz. ij. hundrud.

Lysistollur og heytollur af. xiiij. Bæium.

Tijund. kyrckiu hluti a þui ari. hundrad og. xviij. alner.

Dedicatio Ecclesiæ in octava s[ancti] Johannis Baptistæ.

þetta j lausagodzi. kyr. vij. asaudar kugilldi. iij. og þriär ær. veturgamler sauder. v. fimtan aura hross. mork vax. hia Eyiulfi presti hundrad j vidi edur kýr.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. v. ar fyrstu er sijra Runolfur bio. v. hundrud vöru.

lx. Guddala kýrckia.

Kýrckia j Guddolum er helgud med Gudi hinum heilaga Nicholao.

Hun ä allt heimaland og land ä Tunguhälsi.

Þetta jnnan kýrckiu. messuklædi. v. ad ollu. oc eru morg vond af enn ein fäneyt. sloppar fiorer ad tali. hokull laus huijtur. kantarkäpur. ij. dvkar. ij. yfer lijkneskium. Dalmadika vond. alltarisklædi. v. ad tolu. fontur med Bvnadi. merkisleppar. ij. steintialld lijtid. Brijkarklædi eitt. krossar v. ad tali. mariulijkneske. og annad lijtid med alabastrum. Nicholaus lijkneski med jarnstyku. og margretar lijkneski med styku. Brijk og Tabula. spialld og Blad. skrijn med reliqnijs. hvslkier hangandi. Glodarkier. Elldberi slitinn. Biarnfell. kistu þrum. ij. Glergluggur. kluckur. iiij. krakur. Broddstafur. sacrarij munnlaug. messingarstýkur. ij. kiertaklofui. stolar. ij. Lectare. Backsturjarn fahæft. kaleykur. Corporalia. v. alltaris steinar. ij. fiorar merkur vax.

þetta j Bokum. Commune. ij. Capitularius. Grallarar. ij. og ein skrä. handbok. AspiciensBok oriett. Vorbok de tempore og enn skrä. sumarbok ofull de sanctis. salltarar. iij. Lagasaungua kuer. ij. Burtsonguabok onótud. martyrologium. Latijnu skrär. ij. Sermonis Bok. sequentiuskrar. iij. Lesbækur. iiij. ofullar per annum. messuBækur. ij. de sanctis ofullar. messubækur tuær de tempore. Dominicale ä sumarid ad messum. hymnarius. arstijdaskrä. Nicholas saga og aunnur skrä.

þar er prestzskylld og diakns. Tekur prestur heima j leigu iiij. merkur. enn vtann gards half[a] fimtu mork.

Liostollur og heytollur og tijund af. ix. Bæium.

Tijund kyrckiuhluti ä þui ari þriär merkur.

Dedicatio Ecclesiæ fiorum nottum epter Seliumannavoku.

þetta j lausa godzi. kyr. xj. asaudur. xxx. veturgamler sauder. xviij. hross roskin. vj. oc eitt tuævett. halft attunda hundrad vöru. fiögur hundrud j hafnarvodum. þriu hundrud jnnann veggia.

Er nu metinn stadur. reyknud portio og allt þad giefist hefur

til vm fyrstu. vj. vetur og. xx. er sijra þiodolfur bio þar anno Domini ꝏ⁰. ccc. xc⁰. ix⁰.

lxi. Glombæiar kyrckia.

Kyrckia hins heilaga Johannis Baptistæ j Glombæ ä þetta fyrer jnnann sig. messuklædi tuenn ad aullu. med corporalibus god. dvkar. ij. Blämerckter. käpur. ij. alltarisklædi. v. kaleykur einn. fontur med Bvnadi. merki. ij. Glodarkier. munnlaug. Backsturjarn. kiertistykur. iiij. Tiolld vm frammkyrckiu og eitt vm kor og eitt vondt. kista olæst. skrijn. krossar. v. mariu lijkneski. Johannis Baptistæ. ij. Michaels. peturs. Cecilę. vnderstodur. Johannis hofud med diski. kluckur vj. og Bialla. glergluggar. iij.

þetta j Bokum. messoBok fra paskum til Jolafaustu. Lesbok forn per Anni circulum. alltarisBok. saungbok de sanctis fra Jonsmessu til Jolafaustu. psalltari einn. brijk og tabula.

Hier er tueggia presta skylld og diakna og taka þeir prestarnir. iiij. merkur heima og. iiij. merckur j solheÿmum.

Heytollur og lysistollur af. xiiij. Bæium.

Tijund. kyrckiu hluti a þui ari half fimta mork. og. ix. alner.

Ecclesia non dedicata.

þetta hefur Eÿrijkur til lagid. hokul nÿtann med fvstan. slopp. kietil. kiertistÿka og speigil. lijkakräkur.

Var þetta reyknad anno domini ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. ix⁰.

lxii. MyklaBæiar stadur j Blonduhlijd.

Anno Domini ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. v⁰. var þessi kyrckiunnar eign a MycklaBæ j Blonduhlijd er Hoskulldur prestur Hakonarson tok med.

J fyrstu er þar Olafz kyrckia. ä hun allt heimaland er þorvardur prestur Grimsson gaf med þessum vmmerckium. ad Landfall rædur fyrer sunnann. og geingur hagagardur ofann vr fialli fyrer vtann Vijdevallagierdi og riettsyni yfer j raudaskridu sudur fra arnarbergi. stendur steirn a melnum vppi fyrer ofan skriduna. suo vt til þuergarda. og vpp ad akraslyium. rædur þa akbraut vtann til motz vid mosagrund. Eiga hier j vpphogguid gras med Teygum sijnum. akrar og vijdeveller. fisk-

ueidi j Jokulsā a Myklabæiarkyrkia alla med krossi j holmi. þa sem er edur verda kann og til motz vidur reyki. hrijs a auxnadalsheydi. fra fiallsenda fyrer ofuann reydgotur. og framm til Griothryggs til modz vid vijdivollu. kross land halft fyrer framann valagilsā. og til Seliadalsar. nautarekstur j millum krakuār og kalldbaksar. millum reydslugils og griotār.

hualreka ā skaga ā millum holknār og fornu varar. ij. hluti vr þridiungi. Enn vestur þadan til deylldarhamars halfu minna. Enn suo skal hual deýla ad landshluta skal skipta j þridiunga. tekur einn þridiung Holastadur. annann þridiung flatatunga og Holastadur. hinum þridia þridiung skal skipta j þria stadi. skal. ij. hluti þess þridiungs taka Mýklabæiarmenn. enn hinn þridia þeir sem eiga. Enn vestur fra fornu vôr og til deylldarhamars. þa eiga þesser menn halfu minna.

þetta j vidrekum. nordur fra læk þeim er fellur ofann fra Bænum kiellduvijk j sio og til þess jardkross. er sudur er frā Bænum þangskala. stendur þar og steyrn mykill j fiorunne. jafngegnt jardarkrossenum.

Hier liggur vnder akrakyrckia med tijundum og liostollum vtann Bonda og hvsfreyiu og Barna þeirra. Tekur prestur þar fiorar merkur. sungid huorn dag helgann. Bænhvs fimm. j solheýmum edur midskytiu. j dal og wallholltum tueymur med fornre skýlld. half mork af huoru. fylgd med veturmessum. enn eý med sumarsong.

Tijunder. heytollar og Liostollar af viij. Bæium.

þar er prestz skýlld og diakns.

þetta er þar jnnann kyrckiu. kross sæmiligur med vnderstodum og þo lestur. mariuskript sæmilig og þo vijda stockinn. og styka fyrer kurteis og ecj stor. Olafs lijkneski sæmiligt. og þo lest og styka fyrer. lijkakross. vatzkietill. jarnstyka med þijpur ad [svngid er vid[1]). Broddstafur til lijka. Elldbera Brot. Glodarkier fanýtt. propiciatorium med sylfurBvnadi og ofan ā hane med kopar forgyltur. Backsturjarn fielijtil. Glergluggur yfer alltari sæmiligur og þo lestur. og annar lijtill

---

[1]) [Hér hefir upphaflega verið ritað: syngia fyrer vid, en síðan hefir verið gert úr því það, sem hér stendr; þó hefir gleymzt að breyta y-inu í u, svo að úr því hefir örðið: syngid er vid.

brotinn ä frammkyrckiu. kluckur. iiij. krokstykur. ij. fielitlar. Tialldaleppar. iiij. vm frammkyrckiu og bior slitinn. Bordi vm kor med liereptzdvki. fialastoll lijtill. sacrarium munnlaug allijtil og rifin. handbialla lijtil. fontur med vondum Bvnadi. Lijkasalun. sessa lijtil og vond. Lecktari. mercke.

þetta j Bokum. aspiciens Bok. saungbok sæmilig og þo forn. tekur til ad paskum en endist ad jolafostu. Lesbok de sanctis fra Jonsmesso og til paska ofull. aunnur lesbok de tempore fra paskum og til aduentu. Jtem. ij. saungbækur de tempore fra aduentu og til paska med hymnum. de sanctis Bok samsett fra Sebastianusmesso framan til paska ad song og lesi. Jtem Grallare med sequentium de tempore. messuBok de tempore per Annum. De sanctis Bok. missale per Annum. alltaris Bok er tekur aull summa ad messum.

þetta j kuikfie. x. kyr og skal gefast vndan einni. huorn friadag j annad mäl. vxi fiogra vetra. Gradungur tuævetur. asaudar kugilldi. vij.

c. vöru. tuo hundrud j hafnarvodum. mælihlass todu. attfedmingur Torfs. vætt smiors. vætt mörs. og vætt skreidar. Eitt jardkieralld stort og örk fanýt.

lxiii. Laufäs stadur.

Kyrkia j Laufäsi Petri postula.

Hun a heimaland allt. Lomatiorn. þorsteinsstadi. Smäla[u]nd aull. millum Gäsagils og vpp til grofuar. ofann til sýks hia nes landi. Land ä kursveinsstodum med riettum endimorckum. selfaur ä flateyiardals heydi fiorum kvm. ij. hrossum. og so morgum äm og Geytum sem sä vill er ä stad býr. vm. vj. vikur.

þetta j rekum. fiordungur j fimm hlutum j huallätra londum med aullum gognum og giædum nema vidrekum.

a Eyrarstuf j hvalvatzfirdi þridiungur alls reka og flutningar.

J kieflavijk. x. vætta afreidslu af tuitugum hual. edur ef ä er hundrad vætta og meira.

Suo mykil afreydsla er og af þaunglaBacka.

Jtem ä kyrckian afriett j flateyiardals heydi er heiter Laufasshage. j millum Eyvindar är og mogils ýtra. Enn jtala er þar sauda rekstur fra Svalbardi.

þetta jnnann kyrckiu. krossar. v. mariuskript. Einglar. ij. peturs lijkneski og andres lijkneski. skrijn. Tabula og Brijk. Glergluggur einn. kluckur. iiij. Bialla. Tialldaslitri vm framm kirckiu og Bior forn. Tiolld vm kor og tialdaslitri vm veggia þili. mercki. ij. fontur med vmbunadi. Elldberi. Glodarkier. iij. vatzkietill. sacrarium munnlaugh. krokstykur. vj. med jarn. alltarisstykur. ij. med jarn. adrar. ij. med kopar. jarnstyka stor. haumpuls brot. Backsturjarn. paxspiolld. ij. alltarisklædi fiogur ad tali og Brijkarklædi. ij. vond. alltaris plautur tuennar ovijgdur alltarisdvkur vondur. og annar glitadur enn slitinn. Lecktaradvkur sprangadur miog slitinn. vj. manna messuklædi ad tali [og Brijkarklædi. ij.[1]) aull slitin. Enn tuenn þar af med aullu ofær. alltarissteyrn. hoklar. vij. aller slitner og. viije. lijtill. liereptz hokull. kapur. iij. slitnar. messufata kista olæst. paskaspialld. kaleykar. iij. Corporalia. v. pungur lijtil. kiertastockur. sloppur einn. sessa vond. Biarnfell eitt.

þetta j Bokum. messubækur. iij. Commune. Graduale sequentiuskrä. Aspiciens Bok. ad song og lesi til paska. aunnur fra paskum til jolafaustu ad song og lesi. Bok de sanctis ad song og lesi fra krossmesso til jola. Lesbok de sanctis fra Jolum til katrijnarmesso. Hymnarius. Aspiciens Bok framm yfuer Jol. jrsk pistla Bok. lesbok frä paskum framm yfuer huijtasunnu. a forne skrä. xvj. heilagra manna sogur. psalltari vondur. martyrologium. artijdaskrä. pistla Bok. Lagasongua Bok. saungbækur. ij. per Annum. vtann Commune. peturs saga. nyia hallds kuer. Bok sæmilig frä päskum til aduentu. Ordo og Capitularius er sijra Jon Magnusson lagdi til kyrckiunnar. almarium. lecktarar. ij. formar. ij.

Jtem kuikfie. kyr. xvij. lxx. asaudar. Gielldfiar kugilldi. xx. og halft annad. hross. ix.

halfft siounda hundrad og. xx. j virdingarfie og vǫru. j hafnarvodum. vij. hundrud.

Jtem ä kyrkian Grundar land. sem sijra Jon luckti epter giord þeirra manna sem Biskup nefndi til. fyrir halft tolfta kugilldi og fyrer halft tolfta hundrad voru.

Hier med jätadi sijra Jon at läta giora kyrckiu propicia-

---

[1]) [Þetta undirstrykað og mun eiga að falla burt.

torium med sýlfur þad er stædi. vj. aura. Enn ef hann andadist fyrr enn þetta væri giort edur færi burt aff Jslande. skylldi kyrckian eiga hia honum. iij. hundrud.

Er j þessum peningum reyknud jnnstæda su er sijra Jon Magnusson tok. þar med slijkt sem gafst medan hann hiellt stadinn og. xij. hundrud j stadarspiell er giordist af honum.

lxiv. Hoffdakyrckia j Hoffdahuerfe.

Kyrckia j Hofda er helgud Ambrosio og Nicholao.

Hun a þessi hialond. Holsgerdi. Sund. Brecku. Tundrastadi. þuerär land. skogar fleka halfann j fnioskadal.

þennann reka ä Hofdakyrckia allann halfann bædi huals vida og flutninga. jnnann fra Hualvatnsosi og vestur motz vidur þaunglaBackamenn. og aull half siofuar gögn. fra hualvatnsosi og vt til kiellingar.

Enn fra TorfdælarLæk og vestur til Svlna ä hofdi halfann vidreka. Enn vallnastadur fiordung i hualreka. Enn þa ad helmingi Loptur og Hofdamenn. suo þo ad fluttur sie. enn vestur frä svlum og til Gallta. æ nu kyrckiann j hofda allann reka huals og vida. og suo flutningar. Enn fra Gallta og til HrapadarGiar Eiga Hofdamenn allann halfann reka. huals og flutninga og suo vida.

Enn j millum Lätrareka eiga Hofdamenn fiordung j hualreka. Enn siettung j þeim fiordungi er Laufässtadur ä. suo þo ad fluttur sie.

Enn frä fossdal og jnn til skridulækiar eiga Hofdamenn allann halfann vidreka.

A þernuskeri ä Hofdakyrkia ein vidur sig. þridiung j hualreka og so þo fluttur sie.

A Særisvelli a kyrkian j Hofda. allann halfann reka bædi huals og vida. og suo þo fluttur sie.

allann heimareka bædi huals og vida og flutninga og so j sundi.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn huortueggia vond. yferslo[p]pz leppur. alltarisklædi. ij. fontur med Bvnadi vondum. handklædi. iij. vond. kaleykur. messingarstykur. ij. og er aunnur lest. jarnstykur. iij. Tialldaleppar faneyter er verid hafa vm kyrckiu. Brvnarleppur er verid hefur vm kor. krossar.

ij. og lijkneski. iiij. lest. og fimta Mariu lijkneski lijtid. Nicholäs lijkneski. ambrosius lijkneski. Glodarkier. Elldbera brot. mork vax.

þetta j Bokum. paskaBok ad saung og Dominicale ā sumarid og ecke epter ordu. Saungbok er til tekur ad Jonzmesso enn eÿ epter ordu. Saungbok er til tekur ad niju vikna faustu ey effter ordu. Historiur. iiij. Michaelis. Martini. Catharinæ og Andreæ sine ordu(!) Gudspialla Bok er tekur til at huijtasunnu og til andresmesso. Commune suffragium ej effter ordu. sacrarium. munnlaug. Broddstafur. mercki. ij. Dauidspsalltari forn. sequentiuskrā. Grallari per Annum.

þetta j kuikfie. kyr. ix. ær. xx. veturgamler sauder. x. kapall. halft þridia hundrad j vorvvirdu Godzi. skrvdakista vond. kierta klofui. stolar. iij. kluckur. iiij. lecktari.

Gafst kÿr medan sijra Gudmundur hiellt. Glergluggur lestur. þionustu Budkur medur tönn. kiertastockur og kiertahialmur.

lxv. Sualbard a sualbardsstraund.

Kyrckia ad sualbardi er helgud med Gudi hinum heilaga Johanni postula.

Hun ā þetta jnnann kyrckiu. þrenn messuklædi og skorter til handlijn. stola ovijgd. sälumessna hokull ad auk og serkur vondur. kaleykar. ij. alltarisklædi fiogur. alltarisdvkar tueyr. og einn mior glitadur. fiordi yfer Jons lijkneski. kantara käpur. ij. messustackur. kista læst og aunnur olæst. fontz vmbunadur. Glodarkier. Elldberi. munnlaug. kyrckiukietill. kyrckiukola. lijkakräkur. sälvn. jarnstykur. vj. paxspiolld. ij. Lectarar. ij. vonder. psalltarar. ij. Jons saga postula. sequentiuBækur. ij. Lagasongua kuer. Jolabok samsett. messuBok de tempore. frā Jolafaustu og til paska. aunnur per anni circulum. nema vm jolafaustu. Lesbok de sanctis fra Vitusmesso og framann til Jola. og þar med quaterne de nouo festo. vorbok vond. Sermones. lesskra vond. Dominicale ā sumarid. HymnaBok vond. Ordo ofull. Lesbok de sanctis og de Tempore fra Jolafaustu og til paska. Saungskrā vond omerckilig. BurtsonguaBok De sanctis fra andresmesso og til paska ad song. De sanctis Bok fra Jonsmessu Baptistæ & de decollatione Johannis. Hymna Bok. messu Bok vm Langafaustu. Capitularius. sälutijdakuer.

Glergluggur. speigill. kluckur. iij. og malmur nockur. krossar iij. mariu lijkneski. Jons lijkneski postula. Gudmundar lijkneski. magnus lykneski Eyiajarlz. pungar. iij. med reliquijs. stolar. ij.

þetta j lausagodzi. xiiij. kugilldi. xvj. hundrud og. xx. j voruvirdu fie og mork. hross. iiij.

Jtem reyknadist j portionem ā medan Sæmundur hafdi bvid vm. vij. ar[1]). ad auk þess er hann hafdi bætt kyrkiuna. fimm hundrud vǒru.

Þar er prestz skýlld. tekur heima j leigu fiorar merkur. af Sigluvijk. iiij. merkur. af Bænhvsum. v. hundrad ef til liggia wtbænhvs. þau fiogur sem herra petur hafdi til lagt.

Heytollur og lysistollur af. x. Bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tijund tali anno. kyrkiu hluti tuo hundrud.

lxvi. GrytuBacka kyrckia.

Kyrckia ā GrytuBacka er helgud med Gudi hinum heilaga þorlaki.

Hun a þridiung j heimalandi og þui sem til liggur j rekum. xv. vætta afreydsla vt fra sandhorni til senningarvijkur.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi þrenn ad aullu. alltarisklædi þriu med fordwkum fitalǒgdum[2]). Blæiur. ij. sloppur einn. og annar aunguo nytur. kantarakāpa. lijka abreydsl slitid. handklædi. dvkar. iij. yfer lijkneskium. kaleykur. krossar. ij. þorlaks lijkneski. olafs lijkneski. Stephanus lijkneski. Jons lijkneski Baptistæ. mariu lijkneski. gler brotid. fontur med vondum vmbunadi. kietill vondur. Glodarkier. Elldberi. kola. Jarnstykur fiorar. kluckur fiorar j stopli og ein lijtil lest nidri. Backsturjarn. mercki. Tiallaleppar. kistur tuær olæstar. paxspialld. sacrarij munnlaug. messingarstykur. ij. Biarnfell. stolar. ij. Glergluggur lestur.

þetta j Bokum. Grallare med sequentijs. psalltarar. iij. de sancsis Bok frā Jonsmesso og framm yfer andresmesso. messo-

---

[1]) Sæmundr Þorsteinsson hefir farið að búa á Svalbarði 1390; [2]) þannig eða: fetalogdum; sbr. pítallagðr (Dipl. Isl. II, 635).

bok ad pistlum og Gudspiollum og Collectum fra aduentu og til paska. messubok j skinni samsett. ā veturinn. Lesskrā ā veturinn de tempore og aunnur ofull fra aduentu og til paska de tempore & de sanctis og enn skrar nocurar faneytar. Laga songua kuer.

þar er prestz skylld. tekur hann heima j leigu fiorar merckur. Enn vtann gards halft annad hundrad.

Liostollur og heytollur af. xvj. Bæium.

Dedicatio Ecclesiæ tueym nottum fyrer Laurentiusmesso.

Tijund ā þui āri. kyrkiuhlute hundrad og mork.

þetta j lausagodzi. kyr. vj. ij. asaudar kugilldi. hross. v. hundrud voruvird.

Jtem. ij. kugilldi med þeim skilmāla ad giefast eigu. iij. fiordungar smiors artijdardag Eŷulfs Bonda og seigiast sālumessa æfinliga artijdardag hans fyrer sāl hans.

Jtem. v. merkur vax.

lxvii. Drafflastada kŷrckia.

Kyrckia ad Draflastodum er helgud med Gudi hinum heilaga Petro.

Hun ā. xxx. hundrud j heimalandi. Enn veygeirsstadi[1]) med þeim skilmāla. ad lysa skal fyrer mariu og petro. þa er messa syngst alla [helga] daga vm alla messo. Enn rvmhelga daga fra vpphaldi.

þetta jnnann kyrckiu. messuserkur. hofudlijn vondt. hoklar. ij. alltarisklædi. iiij. kantarakāpa. lijka abreydsl. krossar v. skrijn. spiolld. iij. koparstykur. ij. jarnstykur. iij. kluckur. iiij. Bialla. sacrarium munnlaug. fonts vmbunadur vondur. sotript. klofui. Tiolld. iiij. med dvkum. peturs lijkneski. mariu lijkneski. klucka kolfflaus. Elldberi. Glodarkier. stafur. krākur. Brijkarklædi. Laus gler kaleykr.

þetta j Bokum. Grallari. messubok fra pāskum og til aduentu de sanctis & de tempore. messubok fra aduentu og til paska de tempore. Leskuer a sumarid. Lesbok fra aduentu og til huijtadaga. Lesskrā a sumarid. vorbækur tuær ad song. sumarbok god ad song de sanctis & de tempore. Aspiciens

---

[1]) þ. e. Végeirsstaðir.

Bækur þriar vondar. vetrarbok de sanctis. Capitularius. Nouum festum. psalltare. peturs saga.

þar er heimilisprestur. og tekur j leigu heima fiorar merkur. Enn vtann gards half[a] fimtu mork.

Liostollur og heytollur af. xij. Bæium.

þetta j lausagodzi. kyr. vj. asaudar kugilldi. vij. Gielldfiar kugilldi eitt. hross. xij^c. voruvirdt godtz.

Anno Domini ꝏ°. ccc°. xc°. ix°. vard Benedict skylldugur ad auk þessa kyrckiunne j portionem Ecclesiæ medann hann hafdi bvid. xiiij. hundrud voru. og halfmorck.

lxviii. Hælz kyrckia j Fnioskadal.

Kyrckia Petri postula ā Hālsi j fnioskadal. Hun a allt heimaland. Byrningsstadi. Kambsstadi. sandhauga. lambseldi vm allann fnioskadal. og aull Torva millum þuerār og fnioskār þingmannalækiar og markdælar. reka ā fliotzsandi. siettungur bædi hualreka og vidreka. fra fliotzosi nær til mids sands siettungur vidur Liosvethninga j Nāttfarawijk. millum Huanndala og suijnār. Teÿgur fylgir j kinn nordr vt fra finnstodum. og þÿfuiteÿgur jnnann garda. afriett ā heydi vt. Hālsmanna Tungur.

þetta jnnann kyrkiu. J fyrstu. skrijn med helgum domum. krossar. iiij. alltarisklædi. v. kaleykar. ij. lest patijna medur audrum. messuklædi. v. ad aullu. vtann hofudlijn eitt brestur j. dvkur vijgdur ad auk. sloppar. ij. vonder. kantara kapa raud vond. corporalia. vj. fern af þeim tuijfolld. Bior framann vm kor. Tiolld. vm alla kyrkiu. sotdript vnder krossi. Blāmerckter dvkar. ij. vonder. alltaris Blæia ovijgd. hokull laus. dvkur yfer petro. alltarissteynar. tueÿr kassader og einn okassadur. mercki eitt. fontur med Bvnadi. sacrarium. munnlaug . . . . handklædi. ij. med annad vondt. stockar. ij. til Tolgz og vax. halfur annar klucku hringur med kopar og einn med jarn. handbialla lijtil. kluckur. ij. þridia brotin. smākluckur. ij. j kor. mariu lijkneski. peturs lijkneski. olafz lijkneski og lijtid mariu lijkneske. lijkneski. ij. vnder krossi. paxspiolld. ij. Brykur. ij. Blod. iij. pentud. messingarstykur. ij. Jarnstykur. iij. fiorda stor. kiertapijpa j staf og klofui. lijkakrākur. og saluns staur vondur. messufata kista vond og olæst.

lecktari. lijtill forme. stolar. ij. med skinnum. messingarkietill vondur.

þetta j Bokum. aspiciens Bækur. ij. j spiolldum enskar. og de sanctis Bok a sumarid vond. sequentiuBok. Grallari og annar per usum. Lesbækur. iij. miog ad aullu fyrer vtann vortijma. Ordo per Annum. martyrologium. psalltari. peturs saga j lierepti. kuer. kyrkiudags saungur. nyia hallds kuer. aspiciens Bok de tempore & de sanctis til paska. Hymnarius vondur. missale de sanctis per Annum. Lāgasaunguakuer. commune stortt oc ecj epter ordu. Aspiciens Bokar skrā vond vt jol. messuBokar kuer. iij. vond de sanctis.

þetta j kuikfie kyr. xv. asaudar kugilldi. xv. veturgamallt. fie. xxx. þriu naut veturgomul. virdingarfie. xx. hundrud og. j. hundrad. Eitt Bord ovirdt.

þar eigu ad vera. ij. prestar og diakn.

þangad liggia. ij. halfkyrckiur og. viij. Bænhvs.

Sā er ā stad byr skal abyrgiast hann og allt hans gods. hallda hvsum oc gordum. hafa til. x. vætta j skogi. og suo timbur sem þarf thil hvsa edur ad Bvhlutum ad giora. Eigi skal hann selia vr skogum nema til stadarbota sie lagt. edur annat fie sie ella lagt j stadinn. hann skal hafa tijundir allar og legkaup aull. Enn allt þad sem meira er giefid med lijkum en suo. enn annars kostar gefid. þā ā stadur þad þess kostar. ad sā skal ā kueda og lysa fyrer presti og nābvum er til giefur til huōrs ad vill þad fie fara lāta. Riett er þui fie ad veria til Boka oc messuklæda og annarar kyrckiuprydi.

Glodarkier vond og Elldbera ā kyrckian og. iij. kapla.

Kyrckiudagur ad Vincula Petri.

Tijund kyrckiuhluti ā þui ari halfur fiortandi Eyrer.

lxix. Helgastada kýrckia.

Kyrckia ā Helgastodum er helgud vorre frv sancte Mariæ og hinum heilaga Nicholao.

Hun a allt heimaland og selfaur j Haurksdal. þingey halfua og þingstöd vm framm. afriett j Nättfaravijk. og er þar jtala fra Greniadarstad og mvlastad. hun ā Hamra land halft. Enn allt foss land.

þetta jnnann kyrckiu. krossar. ij. smellter. Einn osmelltur.

mariu lijkneski. Nicholai lijkneski. sloppur vondur. kantarakapa blā. messuklæda leppar vonder med hokli slitnum. alltarisdvkar. ij. vonder oc hofudlijn slitid. hokull grænn slitinn vijda. corporalia. iij. og. j. j sundr. fontur med vondum Bvnadi. Glergluggur og þriar merkr j vÿdi kyrkiulægum. Biorar ij. med sotdript. Tialld vondt karla meginn vm frammkyrkiu. Blamercktur dvkur yfer Nickolas lijkneski. Brijk steind. alltarisklædi fiogur. allvond. alltaris steirn fastur. og annar laus. kaleykur brotinn og patijna rifin. jarnstyka stor brotin og bundin saman. og adrar fiorar stykur med jarn. Elldbera kier vondt. kluckur. iij. og ein rifin j barminn. vr einni kolburinn og ā. ij. Borur og hliodlaus lijtil Bialla brotin. sequentiuBækur. ij. paskaBok. Grallaraskrā. Enskar Bækur. ij. paskaBok og Dominicn til aduentu. aunnur fra aduentu og framann til paska. pistlaBok og Gudspialla j selskinni. psalltarar. ij. forner. Nicholaus saga. enn skrār nockrar. kyrckiukietill. Glodarkier og paxblad forndt. spialld steindt. sacrarium handklædi. og dvkr ovijgdur. kistill. stolar. ij. lectarar. ij. Reliquiæ j þremur pungum. mercki. ij. vond. saluns leppnr. Elldberi. salun.

þetta j kuikfie. kyr. vij. asaudar kugilldi. vj. Gielldfiarkugilldi. vij. hundrads hross. kuijga tuævetur. og skip vondt fyrer annad hross. er kyrckian ātti.

J virdingarfie jnnann veggia halft. vja. hundrad.

Jn summa allt sampt halft. viij. hundrad og. xx.

Dedicatio Ecclesiæ Festum Egidij.

Var þar metinn stadurinn og reyknad. c. portio.

Þar er prestz skÿlld og diakns. tekur prestur heima. iiij. merkur. enn mork vtann gards.

Heytollur og lysistollur af. vj. Bæium.

Tijund tali Anno.

lxx. Stadur j kinn.

Kyrckia ad stad j kinn er helgud Mariæ Drottningu. oc hinum heilaga Nicholao ErchiBiskupi.

Hun ā allt heimaland. Ofeygstadi. Torfunes. og Tiarnahuerfi eystra og hid vestra. halfs hundrads skogur j manafelli.

styka fyrer mariu. alltarisdvkur nýtur og annar forn. alltarisklædi lijtid.

Reki j vijk vt. þridiungur af tolftungi alls huals. sijdann skal þridiungur alls huals til þessar kyrkiu. aull trie skemri enn. xx. feta. Tueyr hluter hins stærra vidar vt fra Ofeygshelli til miosyndis halfur attungur hualreka og vidar og j flutningu[1]) millum Osahals. halfur attungur huals og vidar huort sem er fluttur eda rekinn. Vestur fra Biarnarä til Senningarvijkur. halfur attungur huals og vidar huort sem er fluttur eda rekinn.

Torfskurd j Bergstada land fiorer. xij. fedmingar.

vidun j stadarhollt.

þetta jnnann kyrckiu. J fyrstu messuklædi forn og þo sæmilig. aunnur vond og slitin. corporale. eitt. alltarisklædi lijtid og annad faneytt. alltarissteirn stor kassadur. Blæia forn ä alltari. kaleykur og patina bætt. Glodarkier. ij. Elldberi vondur. fontur med vondum Bvnadi. tialld dvklaust kalla meginn vm kyrckiu. mercki. ij. kluckur. ij. þridia Bialla. glergluggar. iij. Brijk og Tabulum huortueggia slæmt og vijda brostid og ein brijk laus steynd. almarium læst. half mork vax. Cantoris käpa. skrijn. krossar tueir med vnderstodum og dvkur yfuer audrum. þridie lijkakross. mariu lijkneski. Nicholaus lijkneski. og dvkur yfuer. Blad med vppkasti. paxspialld steindt. annad med Bokfell. trielampar þrir og einn med Eyr. järnstykur. ix. paskablad med vnderstodu. Bior slitinn blämercktur yfer alltari. og annad fornt og lijtid af hægindisveri.

þetta j Bokum. Nicholäs saga. mariu saga forn. lesbækur. ij. de tempore per Annum. messubækur. ij. de tempore per Annum. Sermonis skrär. psalltara skrär. iij. sequentiuBok forn. Grallari vondur. De sanctis Bok. Missale per Annum. Matutinale de sanctis fra andriesmesso til pascha ad saung. Bok de tempore fra Aduentu til nijuvikna faustu. og les med framm yfer Jol. kuer framann af Grallara. annad kuer historia Nicholai. aklædi hierlendt.

þetta j lausagodzi. kýr fimm. asaudar kugilldi fimm. Gielldfiar kugilldi. iiij.

[1]) flutnings, hdr.

J virdingarfie. ij. hundrud.
J slātrum hundrad.
hestur og merhryssi ad lægi.
Ecclesia non dedicata.

Var þa metinn stadur og portio vm fiogur aar. anno Domini ɱ°. ccc°. xc°. ix°.

þar er prestzkýlld og diakns. tekur prestur vtann gardz halfua fiordu morck. heima fiorar merckur.

Heytollur aff. xj. Bæium og lysistollur og Tijund tali anno. xij. aurar.

lxxi. ɱvlastadur.

Kirkia i mvla er helgvt gvdi oc varre frv ɱarie oc envm heilaga nicholao.

[Til kirkiv liggr allt heima land[1]) millvm savrlækiar oc eyvindarlækiar. laxær oc kalfalækiar. stad fylger hafrey. skaley. hrisey. mioey med avllvm vestrholmvm oc avstrholmvm oc niv holmar firir nedan eingey. oc veidr avll i laxæ fra kalfalæk oc ofan vm eingey. þar fylgia einarsstader oc jngiridarstader. skarastader. biarkastader. skeids land. kravmastader[2]). fotaskinn. fiallz land med avllvm valahrisvm. teiga eiga menn i valahrisvm en avngva beit. þeistareykia land oc mælifell. barkahris[3]) i kelldvhverfi. lambarekstr æ hvamsheidi. gavmlv fie i nattfaravik. c. oc lxxx. veidr vestr i vatne med slyvm oc holmvm. reka skal smala þadan til skiola i vatzhlid iafnann er vill. þar fylger bryggvteigr[4]) oc karateigr. stad fylgir allr reki æ fliotzsandi millvm [greniadarstada reka[5]) oc myrarreka. halfr Eyrar[6]) reki[7]) tveim megvm laxaross [med flvtningvm[8]). fiordvngr i langareka. attvngr i kelldvnesreka. oc allr vidreki oc avll flvtning oc sextan vætter af oskiptvm[9]). halfr hardbaks reki oc halfr hestanes reki. halfr hvalreki oc vidreki oc flvtning i havskvllznesi. a hvndznesi allr vidreki oc flvtning nema tolftvngr. tveir hlvter i kollavik oc flvtning. oc suo i krossavik. halfr sævar-

---

[1]) [Liggur allt heimaland til. kyrckiu 3. 4to; [2]) kravnastader 27 3. 4to; [3]) Barkär hrijs 3. 4to; [4]) Bryggiuteygur 3. 4to; [5]) [Greniadar reka 3. 4to; [6]) sl. 273; [7]) med flutning b. v. 3. 4to; [8]) [sl. 3. 4to; [9]) oskiptu 3. 4to.

landz reki oc flvtning millvm æ. fiordvngr hvalreka oc flvtning firir brekna lavnd bædi. fiordvngr hvalreka oc flvtning firir gvdmvndarloni. millvm steins oc stavrs. halfer þrir hlvter hvalreka. en þadan fra halfer hvalrekar oc flvtningar til motz[1]) vit saudanesmenn. firir hrosavavllvm tolftvngr hvalreka oc flvtningar. mvlastadr eigr[2]) þridivng i avllvm klifshaga rekvm til motz vit greniadarstad. item eigr[2]) kirkian þridivng i eingey med. viij. holmvm.

þetta innan kirkiv. sex manna messuklædi ath avllv bædi[3]) slitenn oc vond. x. havklar vander[4]). corporalia. vj. i þremr hvsvm[5]). kantarakapur. ij. slitnar. dalmatika oc svbtill. [alltarisklædi. iiij. vand[6]). brikarklædi þriv vand. alltaresdvkar. vij[7]). blæivleppr. lektaradvkr. sloppar. iij. vander. handklædi. iij. salvn eitt. fontr med bvnadi. krossar. iij. oc en fiorde med vnderstavdvm. marivskript stor. nikolas likneski. tomaslikneski. skrin. ij. texte. propiciatorivm lited. alltaressteinar. iij. paxspialld gvlllagt. paxspiavlld[8]). ij. brik. merki. ij. iarnstykr. iiij.[9]) en fimta stor. biarnnferlli. ij. skrvdakista. bokastokkr. lektarar. iij. stolar. ij. oc sessa. sakrarivm mvnnlavg. kirkivketell. messingarstikr. ij. kalekar. iij. oc er einn lestur. ferllestokkr. klokkr. iij. oc enn fiorda lest. biollr. ij. paskaspialld nytt. kirkivstigi brottenn. bvdkar. ij. hvrdarhringr. tialldaleppar. iiij. glodarker vant. broddr. bord oc kavnnvstoll. er kirkian æ.

þetta j bokvm. bok fra adventv oc fram[10]) til paska med savng de sanctis de tempore. bok fra paskum ath savng oc lese de sanctis oc de tempore fram ifer trinitatem[11]). savngbok [de sanctis[12]) fra jonsmessv baptiste oc til adventv. lesbækr. ij. de tempore per anni cirkvlvm. lesbok de sanctis per annvm. grallari. seqvencivbok. messvbækr fimm ath avllv per annvm. oc enn fimm messvbækr de tempore per annvm. lagasavngvabok forn[13]). salltarar. iij. vonder[13]). capitvlarivs. martirilogivm[14]). sermones avgvstini. exposiciones[15]) gregorij æ tveimr bokvm. sermo pastoralis[18]). heilagra manna savgr

[1]) marks 3. 4to; [2]) a, 3. 4to (alstaðar); [3]) aull 3. 4to; [4]) og voru aller slitner 3. 4to; [5]) liettum b. v. 3. 4to; [6]) [alltarisklæda leppar fiorer fähæfer 3. 3to; [7]) vj. 3. 4to; [8]) paxblod 3. 4to; [9]) og b. v. 3. 4to. [10]) framan 3. 4to; [11]) trinitatisdag 3. 4to; [12]) [sl. 273; [13]) sl. 273; [14]) martyrologium 3. 4to; [15]) exposicionis 273; [16]) pastorialis(!) 273.

a þremr bokvm. sermon[1]) af vorri frv. actvs apostolorvm. kirialar. ij. brvttsavngvabækr. iij. vita patrvm. item skrar fornar [og faneytar[2]). xij. ath tavlv oc enn kver. iij. seqvencivskra j[2]) kvaternvm. ordo er sira jon gaf.

Jtem eigr[3]) kirkian sex hvndrvt j sævarlandi oc fagranes land allt i Reykiardal. er sira jon lukte firir. xxx. hvndrada i virdingarfie. item alltaresklædi. blamerktr dvkr. [alltarisdvkar ij. med Bvnadi.

þar er þriggia presta skylld og tueggia diackna. taka heima j leÿgu fiorar merckur. enn vtann gardz adrar fiorar ef ecki lyckst af þeistareykium.

Liostollur og heytollur af. xj. Bæium.

Ecclesia dedicata.

Tijund kyrckiuhluti a þui ari morck.

þetta j lausagodzi. kyr. xx. og. vij. asaudar kugilldi. xv. Gielldfiar kugilldi. xiiij. hross. viij. J virdingarfie halft. viij. hvndrad. var þa metinn stadur og reÿknud portio.

Aukid. vij. kvm og asaudar kugilldi og tueymur hestum ad reykningi þorsteins þorgeyrssonar. ad gefist hafui j plägunne[4]).

lxxii. Greniadarstadur.

Kirkia a greniadarstavdvm[5]) er helgvt [gvdi oc envm signada martinvm[6]).

hvn eigr[7]) allt heimaland med avllvm vmmerkivm. brvarland. asgeirsstade. birnvstade. hrisa land. klambrar land. sila-

---

[1]) sermo 3. 4to; [2]) [sl. 273; [3]) a, 3. 4to; [4]) [vantar í 273, því að niðrlag máldagans hefir átt að standa efst á næsta blaði, sem nú er glatað, svo að þessi máldagastúfr stendr nú síðastr á þessu broti úr Pétrsmáldaga, en hér hefir aldrei verið meira ritað af þessum Múlamáldaga, eins og Árni tekr fram á seðli, sem liggr við afskript hans (Nr. 31): »þetta *dukr* byriar linu ä bokfellenu og er so eckert meira skrifad ä þeirre linn. hefr so þesse Maldage hier alldrei leingre vered. hann endast nedst ä sidn. og hefur efst ä epter komande hægre handar sidu byriast nyr maldage. sem nu er burtu«.

Síðasta klausa máldagans mun vera frá 1404 eða 1406, sbr. Grenjaðarstaðarmáldaga.

[5]) Greniadarstad 3. 4to; [6]) [Martino Biskupi 3. 4to; [7]) a 3. 4to (alstaðar).

læk. eyiar land. geitafell. breidavik med avllvm gavgnvm. vatey[1]). knappey. anngerdarey[2]). odeilvholmmr[3]). torfkroksholmar. graslavg[s]holmr[4]) oc sma holmar aller. lækiar teigr. desiarteigr[5]). gardhverfa. krakvvavllr[6]). breidavavllr. soleyiarteigr. ketelsteigr. finnzteigr. þorvnnarey. holmr mykle. hvsabakki. eingimyr. eskeey. selfavr til kringlvvatz. selfavr half i skarde vppi. sex hrossvm hage æ æfre mela. en fiorvm æ nedre[7]). afriett i nattfaravikr[8]) halfv fiordv[9]) hvnndrade savda. helming[10]) i þingey vid einarstade oc bakkaland. fiordvng or hvalreka firir alla nattfaravik oc avll flvtning firir yzta[11])bol. en firir midbol half oc suo vidvm[12]). fiskver ath helmingi þar oc suo [fiskiskala[13]). reki a sandi tolf hvndrvt fadma med avllvm fridendvm. halfr tvngvreki med avllvm fridendvm. þridivngr[14]) hvalreka æ hiallanesi. fiordvngr or langareka. attvngr hvalreka a kallbak med flvtningvm. laxveidr i ose tveir hlvter vnz sex hvndrvt erv. en þadan fra avll. halft eggver i ose. selveidr avll i fliote oc reki med avllvm gavgnvm asandi er gvdmvndr gaf. vidreki æ sandi er fylgt hefer gardz landi. fiordvngr i hvalreka. en flvtning[15]) halfv minne i litlv fiorv oc wt til svinær. Rekar þesser hafa fylgt klifshaga. enn nv eigv staderner bader saman greniadarstadr tvo hlvti þeirra allra. en mvla stadr þridivng. sex vætter i kleifar reka ef æ erv. xx. vætter. iij. ef minna er. ekki ef minna er en. x. vætter. af hlvta þeim sem att hafdi einar prestr havskvlldzson. gygiarhorn skal liggia vit gnvpenn. þat er rekamark. sia afreizla er þar hvort sem er flvttr edr rekr. sex vætter ef æ erv. xx. vætter. en. iij. ef minna er. ekke ef minna er en. x. vætter. hvort sem rekr edr er flvttr. j leirhavfnn attvngi minna en halfr hvalr ef rekr.ekki ef flvttr er. j griotnesreka halfr hvalr huort sem rekr edr er flvttr. afreizla er þar. xij. vætter wt fra havfdaskala af oskiftvm ef rekr. ella ekki. sa reki geingr wt i gia i ravdagnvp. i vellankavtlv vestri halfr hvalr ef flvttr er.

---

[1]) Vatzey 3. 4to; [2]) arngierdarey 3. 4to; [3]) Odæluholmur 3. 4to; [4]) Graslaukzholmar 3. 4to; [5]) dysiarteygr 3. 4to; [6]) kräkuvollur 3. 4to; [7]) mela b. v. 3. 4to; [8]) vijk 8. 4to; [9]) fiorda 3. 4to; [10]) helmingur 3. 4to; [11]) ystu 3. 4to; [12]) og b. v. 3. 4to; [13]) [fyrer skala 3. 4to; [14]) þridiung vr 3. 4to; [15]) flutningar 3. 4to.

en ef rekr fiordvngenn oc sex vætter. en i eystri vellankavtlv halfr hvalr hvort sem rekr eda er flvttr. af oskiftvm hval skal reida. xij. vætter. a hestanesi sex vætter ef adr hefr mvlastadr helming sinn. oc sie þa epter. xx. vætter edr meira. en. iij. vætter ef minna er. ekki ef minna er en. x. vætter. j stravmloni reka oc flvtning med avllvm gavgnvm oc suo firir sigvrdarstavdvm. þui at[1]) staderner eigv lavndenn bædi oc suo þorbiarnarstadi. þessi er reki avstr fra stravmlonsosi oc til oss ens forna. hier fylger oc eggver. half flvtning medal osa. a rifsreka. vj. vætter. ef a erv. xx. vætter. iij. ef minna er. suo i skinnaloni. suo ath tiornvm. hvort sem rekr edr er flvttr. a hardbak. xx. vætter ef flvttr er. oc sie a hvndrad vætta envm fysta. en. vj. vætter þadan fra. iij. vætter ef rekr. skotmannz hlvtr er þar at helmingi med þeim reka. a asmvndarstavdvm fiordvngr hvals ef rekr. i avrfireseyiv fimtvngr hvort sem rekr edr er flvttr. oc af oskiptvm þeim fimtvngi[2]) siettvng. en giallda af en sextanda hlvt ef rekr af oskiptvm hval. j ravfarhavfnn helmingr ef rekr. oc giallda af attvng af avllvm saman oc. iiij. vætter oc. xx. a hvndznesi en. xij. hlvtr ef rekr. j krossavik. vj. vætter. ef æ erv. xx. vætter. iij. ef minni er. ekki ef minna er en. x. vætter. hvort sem rekr eda er flvttr. j kollavik slikt et sama. slikt oc i flavtafellzreka. slikt i heriolfsvik ef rekr. af þeim hlvta er einar prestr atte.

Jtem eigr greniadarstada kirkia liotzstade. hravn. ravf. brekkvhol. fiavgr hvndrvt oc tvtvgv i laxamyre[3]). ella skoga land til leigvbvrdar.

þetta innan kirkiv. i bokvm. tvær bækr fra iolvm[4]) til paska de tempore oc de sanctis. tvær bækr fra paskvm[4]) til adventv de tempore oc de sanctis. commvne svbfragivm. grallare med seqvencivm oc annar godr. seqvencivskrar tvær ofvllar. lagasavngvabok sæmilig. og avnnur fornn. gvdspiallabok stor per annvm. [kollectarij. ij. vandir[5]). kommvne missale. kapitvlarivs godr. salltarar. ij. forner. jmnarius vandr. orda gavmvl. martirilogium[6]) fanytt. martinvs saga æ latinv. avnnvr[7]) a norrænv. passiones[8]) apostolorvm. mirakvla beate virginis[9]).

---

[1]) sl. 273; [2]) fiordungi(!) 3. 4to; [3]) myri 3. 4to; [4]) og b. v. 3. 4to; [5]) [kollectarivm tvav vand 273; [6]) martyrologium 3. 4to; [7]) og 3. 4to; [8]) passionis 273; [9]) virgine 273.

dialogvs. omeliae[1]) gregorij a tvennvm bokvm. sermones avgvstini. lesbækvr siav per annvm. allar ofvllar. savgvr heilagra manna a þremr bokvm. processionale. jstoriale[2]) martini fornt. handbok. artidaskra oc en faneytar skrar adrar margar. [dextera pars et sinistra pars[3]) a einne bok.

þetta i messvklædvm. siav[4]) manna messvklædi ath avllv [oc vantar. ij. stolvr[5]). fern[6]) betri oc þrenn lettari. fimm betri havklar. en. iiij. liettare. [balldekins havklar[7]). ij. pellzkapvr tvær oc. iiij. kapur liettare. iij. alltaresklædi betri oc þriv liettare. oc þo avll sliten. eitt brikarklædi gott[8]). oc. ij. vand. alltaresdvkar iafnnmarger messvklædvm. blævr. ij. slitnar oc. ij. lektaradvkar vander. dalmatikur tvær. subtilar[9]). ij. sloppar. ij. dvkr vandr. handklædi. ij. liett. paxspiavlld. ij. sakrarivm mvnnlavg. ketell oc fontr med vandvm vmbvnadi. lektarar. iiij. kirkivkola. koparstikr. iiij[10]). [oc fiorar med iarn[11]). elldberi liettr. glodarker. ij. almarivm. messvfatahirdzla. kaleikar fimm [oc einn af þeim patinvlavs[12]). corporalia. vij. i fimm hvsvm. propiciatorivm stort oc annat lited. krismaker. silfrkross. skrin. texte. krossar. vj. oc enn siavnde med vnderstavdvm. kopar kross litell. marivlikneski. martinvs likneski. smalikneski. iij. oc en mariv. lijkneski sliett pentad. [salltker[13]). baxtriarnn. glergluggar fimm. klokkr fimm i stavpli. ein bialla oc avnnvr brotenn. [biarnferli. ij. sliten[14]). kista stor iarnvt.

þetta hefer sira steinmodr til lagt. texta spialld forgyllt. lesbok nyia. kollektarivm nyian. salltara. iij.[15]) goda. ordv[16]) goda. paskablad. fonnz vmbvnat. merai. ij. nikulas likneski. iarnstikr. iiij. koparstikr. ij. [dvkr glitadr godr[17]). iordena a holmavade med fimm kvgilldvm.

Jtem a kirkian corporalia hvs tvav oc handlin. ij.

Hier skvlv vera prestar. ij. oc enn þridie ef þing fylgia til Reykia. diaknn oc svbdiaknn oc tveir klerkar adrer. þeir er

---

[1]) omelia 273; Homiliæ 3. 4to; [2]) jstoria 273; Historiale 3. 4to; [3]) [sinistra pars et dextra pars 3. 4to; [4]) niju 3. 4to; [5]) [sl. 3. 4to; [6]) fiognr 3. 4to; [7]) [Balldikinndz hokapur 3. 4to; [8]) betra 3. 4to; [9]) subtilur 3. 4to; [10]) iij. 3. 4to; [11]) [Jarnstyknr iiij. 3. 4to; [12]) [sl. 3. 4to; [13]) Salltkross(!) 3. 4to; [14]) [Biarnfella slitri. ij. 3. 4to; [15]) ij, 3. 4to; [16]) ordinem 3. 4to; [17]) dvk glitadann godann 3. 4to.

lesa mega i tidvm. taka prestar heima oc vtangardz i leigv. iiij. hvndrvt.

Hier skal oc[1]) vera þriggia marka kristfiar omage oc stendr firir geitaferll. adaldæler skvlv fa omaga vm iol kvenngilldann. en reykhverfingar vm lannga favstv. hier eigr oc ath vera veizlvmadr kvengilldr. hallda biarga brvn.

heilagt er hier ath fornv ad vinkvla petri oc teodorij messv. vincencij messv. avgvttv[2])messv.

liostollr oc heytollr ath fornv af nitian bævm.

[kirkivtivnd æ þui are[3]). xij. avrar.

dedicatio ecclesiæ festvm[4]) egidie.

þetta i lavsagodze. kyr halfr fiordi tvgr. asavdar kvgilldi xl. geldfiar kvgilldi. lx. oc atta. j vavrv oc virdingarfie oc hafnarvadvm nivtiger hvndrata oc. iij. hvndrvt. erv þar i nitian hvndrvt i virdingarfie. lvkt porcio oc fyrnder allar anno domini ᗰ°. ccc°. xc°. ix°.

þetta lagdi sira steinmodr sidar til. alltare. ij. med bvnadi. vængi. iiij. med teinvm[5]) oc. iij. stikr litlar. eitt varar frv blad. oc annat med crvcifixvm[6]). seqvencivbok per annvm oc einn kavgr. eitt gler.

gaf katrin gvdmvndardotter tvo hlvti i eingey. en[7]) solveig salltara oc eitt litid[8]) hannklædi. Jtem[8]) efter arna einarsson. x. kvgilldi halft hvort i asavd oc kvm. gaf þorleifvr son hans messvklædi er matvzt firir. xij. hvndrvt. afhendi fyrnefndur[8]) þorleifr alla peninga Greniadarstadar[8]) efter þui sem registrvm til stod. [anno domini ᗰillesimo quadringentesimo quarto[9]).

[Greniadarstadr eigr oc yzta hvamm oc veggina bada i kelldvhverfi. er sira jon biarnarson lukti firir mortualia oc porcionem medan hann hiellt stadenn[10]).

lxxiii. Husawijk.

Kirkia i hvsavik a allt heimaland. xv. lamba ellde. item

---

[1]) sl. 273; [2]) agathn 3. 4to; [3]) kyrckiu tijundar hlnti tali anno 3. 4to; [4]) in festo 3. 4to; [5]) reinvm 273 (Árni leiðr.); dæmum 3. 4to; [6]) hér skýtr 3. 4to aptr ranglega inn: »jord ad Holma vadi med. v. kugilldum«; er það komið áðr; [7]) jtem 3. 4to; [8]) sl. 273; [9]) [vantar í 273; ætti að vera 1406; [10]) [vantar í 3. 4to, en er í 273 með sömu hendi og hitt; þetta mun vera viðbót frá c. 1416—27.

flutning hvala[1]) æ hringvere[2]). skvlv[3]) bændr[4]) abyrgiazt [lavmb vit þann[5]) er æ stad byr [j millvm[6]) [bildzlækiar oc biarnarær[7]). en þeir adrer bændr er þingfararkavpi eigv ath gegna. þa skvlv giallda presti fiordvng vættar fiska hvert havst. þeir bændr er minna fie eigv. fae preste fiordvng. kirkia eigr[8]) siettvng i hvalreka oc flvtningar firir kalbaks[9]) landi mille svarthamars oc forvada. þridivng i bakkareka oc suo flvtningar mille bakka gardz oc reydaræar. i hvalreka skal eigi minna til kirkiu skrvdz[10]) vera af þessvm hval hvorvm tveggia en fimte hlvtr.

þetta jnnan kirkiv. krossar. ij. smellter. skrin. alltaressteinn. oc ij. lauser. vm annan silfr. marivlikneski. ij. annat nytt en annat fornt. magnvs likneski oc iferdvkr [halfur med sprang enn halfur med glit[11]). merki. ij. iarnstikr. iiij. fimta med kopar. kalekar. iij. aller[11]) lester. messvklædi god med smatt lierept oc pelzhavkvll slitenn. tvenn messvklædi fornn oc slitenn huortueggie[11]) oc þar med havklar. [annar med liereptt. enn annar raudur. bader[11]) slitner. alltaresklædi. iiij. oc tvav slitenn af þeim. hladkrossar. ij. skrvdakista vand. [med lausu vætti[11]). paxblad steint. oc ij. med blek. sloppr[12]) slitenn. lektare. fontr med bvnadi vandvm. stolar. ij. litler. lokarar[13]). ij. rydgader. ferllistokkr oc[14]) kista stor læst. glodarker. elldbere lestr med kopar. sakrarivm mvnnlavg. brijkar[klædi[11]). ij.

messvbok per anni circvlvm de tempore oc de sanctis. lesbok de sanctis fra jonsmessv oc fram ifer annvnciacionem sancte[15]) marie virginis[11]). songbok god fra adventu oc framm til paska de sanctis oc de tempore. savn[g]bok de sanctis fra jonsmessv oc til andriesmessv. seqvencivbok. magnvssaga. texte. lesbok vand fra niv vikna favstv oc til paska. salltarar. iij. vander[16]). grallara skra. capitvlarivs. klokkna malmr brotenn oc ein bialla. kantara kapur. ij. hvortveggi med salvn. bokaskrar. viij.

---

[1]) halfa 3. 4to; [2]) Lamba elldi liggur hier til b. v. 3. 4to; [3]) þeir b. v. 3. 4to; [4]) ala og b. v. 3. 4to; [5]) [er sa vill 3. 4to; [6]) [sl. 273; [7]) [Biarnarar og Billdslækiar 3. 4to; [8]) a 3. 4to; [9]) kalldbakz 3. 4to; [10]) skvrdz(l) 273; skrautz 3. 4to; [11]) [sl. 273; [12]) slopptautur 3. 4to; [13]) lokrar 3. 4to; [14]) sl. 3. 4to; [15]) Beatæ 3. 4to; [16]) forner 3. 4to.

þetta j kvikfie. kyr. xj. [asaudr. xxx.[1]) i gelldfie. vj. kugilldi. tvav hvndrvt i virdingarfie. mork vax. brvn vm halfann kor. tialld[2]) vm kirkiv fyrir svnnan fram. [hvortveggia dvklavst[3]).

þar er tveggia presta skylld. tekr j leigv heima oc vtan gardz tolf merkr.

Lysestollr oc heytollr af. xviij. bæivm.

Ecclesia non dedikata.

[Kirkivtivnd[4]) a þui are. xij. avra[r].

Jtem[5]) krakr einn oc grallare oc. x. avrar vavrvvirder. hvndrad i slatrvm.

lxxiv. Reykiahlijd.

Kyrkia j Reykiahlijd er helgud med Gudi hinum heilaga Laurentio.

Hun a halft heimaland med ollum gognum og giædum. Hrauney fyrer vestann vatn. halfann fretvog. landid halfft ä Geytureyri. og kalffsholm. hautt og vôtt og kiukur[6]).

þetta jnnann kyrkiu. j Bokum psalltari. aspiciens Bok til paska. Capitularius. messu Bok tekur til ad paskum. og framann til aduentu. Aspiciens Bok storritud. Vorbok ad saung og lesi. sequenciuskrä. Lägasongua skrä vond de sanctis. processionale. Eru j reyknader[7]). x. aurar j Bokum er kyrkiann ätti.

Jtem messuklædi tuenn ad aullu og eru onnur vond med tuennum corporalibus og. v. hoklum. Brijkarklædi steýntt. alltarisklædi. ij. sloppur. Tialldaleppar vm alla kyrkiu. mercki. ij. krossar. iij. mariu lijkneski. Brijk. paxspialld. kiertistykur. iiij. og hin fimta stor med jarnlampi. kyrckiukola. kietill. Glodarkier. Elldberi. kluckur. iij. og er ein kolflaus. almarium. kista med lausu loki. vog lijtil. Broddstafur. fontur hinn efri. sotdriptar leppar. ij. stolar. ij. petursblad. munnlaug vond. Glergluggur brotinn. þriar merkur vax. aklædi.

þetta j lausa godsum. vj. kyr. xviij. ær. kugilldi er gafst epter þorolf. hundradz hestur. hundrad voru. halft fiorda hundrad j vadmälum og virdingarfie. Jtem halft þridia kugilldi. og halft þridia voruvyrdt. er giordust i stadarspiell af Bessa.

---

[1]) [xxx asaudar 3. 4to; [2]) Tiolld 3. 4to; [3]) [duklaust huortueggia 3. 4to; [4]) [kyrkiu hluti tijund 3. 4to; [5]) sl. 273; [6]) þetta sýnir, að eg hef lesið rétt Dipl. Isl. II, 330 nóta 4: kiugur, en ekki kiugur; [7]) reyknadar, hdr.

þar er prestskylld. tekur prestur heima. iiij. merkur. Enn vtann gards half[a] fiordu mork.

heytollur. lysistollur. skiædatollur og osttollur af. vj. Bæium.

Jtem reyknadist af Bessa j portionem Ecclesiæ hundrad voruvirdt.

Dedicatio Ecclesiæ in festo Sexti papæ.

lxxv. Gardskyrckia.

Kyrckia j Gardi er helgud vorri frv. Jone postula. og Thomase postula.

Hun á allt heimaland med aullum gognum og reka þeim sem Gards landi fylgia. Gardsmenn eiga Beyt j Byrgis land. alls fiar a sand wt.

þar æfinliga omagavist er Bergur gaf. og skal á vera hinn skylldasti kuenngilldr vr hans ætt.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi oc hokull laus. alltarisklædi. ij. Glodarkier vondt. fontur med vondum vmbunadi. mercki eitt vondt. jarnstykur. ij. litlar. klucka ein og aunnur brotinn og malmur nockur. krossar. ij. mariu lijkneski. Thomas lijkneski. þorlaks lijkneski. stolar. ij. paxblad. tiu skrar faneytar.

þar er prestsskylld og tekur heima fiorar merkur. vtan þriár merkur ef luckt er af kielldunesi.

Liostollur og heytollur af. vij. Bæium.

Tijund kyrckiuhluti a þui ari halfur siaunde Eyrer.

þetta j kuikfie. kyr. iij. ær. xij. Gielldfiar kugilldi eitt. hross eitt. j virdingarfie. vj. hundrud. og half mork og ad auk. cc. ad þorfinni presti.

Ecclesia non dedicata.

lxxvi. Askyrkia.

Kyrkia j asi er helgud med Gudi hinum heilaga Thomase Erchibiskupi.

hun a þridiung i heimalandi. þridiung j vidreka a hardbak. fiordung j vellankotlu ef rekur. enn ella ecj. og skipan ad þeim hluta. hinn tijundi hlutur j hvalreka af vermsla reka. og skipan ad þeim hluta. og allann reka á sande vt. þuilijkan sem ad fornum lands merckium hefur fylgtt. Hier fylger Botnateygur og skafrofa. og half alfftveidur er fylgt hefur Byrgislandi.

Kyrkia j asi a lamba elldi. vm allt huerffui ofann vnder fioll.

þetta jnnann kyrkiu. messuklædi ein vond. og hofudlijn ad auk. sloppur. alltarisklædi. iij. merki. ij. sotdrypt yfer allt-

ari. Tiallda leppar. iij. vonder. fontur med vmbvnadi. kaleykur med corporale. alltaris steinar tueÿr. Glodarkier. Brijk og spialld yfer alltari. munnlaug. kiertistykur. iiij. med jarn. og ein med kopar. skiolldur. lectari. [stolar. iij. klofi. kluckur. v. paxblod. ij. glergluggur lestur. Biarnfell. krossar[1]). ij. mariu lijkneski. Jons lijkneske postula. Thomas lijkneski Erchibiskups med dvk.

þetta j Bokum. saungbok de sanctis ā sumarid fra Jonsmessu Baptistæ og til Clemensmessu. Commune missale ad saung og lesi. saungbok fra niuvykna fostu og til paska. Thomas historia. psalltari. Thomas saga væn og aannur forn. og enn skrā totra nockura.

þar er prestskylld oc tekur heima j leigu fiorar merkur. enn vtann gards. xij. aurar.

[Liostollur og heitollur af. vij. bæium.

kyrkiu hlute af tijund a þui are. x. aurar[1]).

þetta j lausagodzi. þrettān kugilldi. viij. hundrud j vadmalum.

Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ vm. v. ar tuo hundrud. anno Domini ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. ix⁰.

lxxvii. Skinnastada kyrckia.

Kirkia æ skinnastavdvm er helgvt med gvdi petro[2]) et paulo[3]).

hvn eigr[4]) allt heimaland oc reka allann millvm skogareka oc ærlækiar reka. i vellankavtlv vestri[5]) fiordvng i hval ef rekr. oc suo i vidreka. i Ravfarhavfnn hinn sextandi hlvtr i hval ef rekr oc eggver. fiordvngr i vidreka i mille hrvtavags oc holsar.

kirkia æ oc. iij. vætter af avllvm rekvm ketils helgasonar i hverivm hval er kemr. ef hann eigr.[4]) xij. vætter edr meira. avstr fra Giā[6]) til oddzstada osa eigr[4]) kirkia. iij. vætter. er Brandr gaf.

kirkiv fylger ath rada firir skotmannzhval ath helmingi æ griotnes reka er[7]) gaf Erlendr sem[8]) bio ath[9]) æ akrhofda.

þetta inan kirkiv. messvklædi tvenn ath avllv. oc vm fram

[1]) [á spassíu; [2]) petri 273. 4to; [3]) pauli 273. 4to; [4]) a 3. 4to; [5]) eystri 3. 4to; [6]) sl. 273; [7]) þad 3. 4to; [8]) er 3. 4to; [9]) sl. 3. 4to.

tveir havklar vander. corporalia. iij. kalekar. ij. oc kalegs brot. alltaresklædi. iij. vand oc sloppar. ij. vander. kapur. ij. tialld vant. fontr med vmbvnadi. baxtriarn. elldberi. glodarker. iarnstika stor oc adrar. ij. smar. kistv þrvm[1]). stoll. lika aklæde. krakr oc broddr. sakrarivm mvnnlavg. merki vand[2]) tvav. pax spiolld. ij. skrinbrot. koparkross litell oc adrer krossar. iiij. mariv lijkneski. petrs lijkneske oc pals. tvav spiavlld med hvrdvm. mariv likneski æ bladi. brik vand æ alltare. klok[ku]r. ij. oc avnnvr lest.

þetta j bokvm. lesbækr. iiij. per annvm de tempore oc de sanctis ofvllar. [savngbækr. iij. per annvm de tempore oc de sanctis[3]). messvbækr. ij. ennskar per totvm. grallare. seqvencivbok. sermons bok i norrænv. messvbok in svmmis. martirilogivm. aspiciensbok. [j skinne[4]). ordoqver. commvne[5]) vant oc annat i spiolldvm. kapitvlarivs vandr. salltare oc marivsaga.

þar er tveggia presta skylld. tekr heima prestr. iiij. merkr. [j leigu[6]) en annar af. vij. bænhvsvm. af einv. xij. avra af avdrv. vj. avra. af .ij. mork af hvorv. af einv fimm avra. af klifshaga. iiij. merkr.

Liostollr oc heytollr af. xvj. bævm.

[kirkivtivnd[7]) a þui are. x avrar.

Ecclesia non dedikata.

þetta i lavsagoze. kyr. viij. asaudar kvgilldi. ix. gelldfiar kvgilldi halft siavnda. hross fimm [hvndrat hvert[8]).

i virdingarfie oc vadmalvm sextann[9]) hvndrvt oc atian avrar.

Jtem brast kirkivnne i fornan reikningsskap. xv. hvndrat hia þordi miofa. er[10]) þar þa i reiknvt atta hvndrvt hia asbirne skeggiasyne.

Jtem eigr[11]) kirkiann. iiij. hvndrvt i sævarlandi. glerglvggar. ij.

Jtem reiknadezst i porcionem Ecclesie er[12]) sira kare bio vm tvav ar. hvndrat.

---

[1]) punktr eptir «þrum» í 3. 4to; [2]) slitri 3. 4to; [3]) [sl. 3. 4to; [4]) [sl. 273; [5]) commvn 273. 4to; [6]) [sl. 273; [7]) [kyrckiuhluti tijuud 3. 4to; [8]) [so gott huortt sem huudrad 3. 4to; [9]) xv, 3. 4to; [10]) eru 3. 4to; [11]) a 3. 4to; [12]) medann 3. 4to.

Jtem reiknadezt[1]) i hrærekstada verd. ij. kvgilldi oc halft fiorda hvndrat fridvirt.

[Kirkivdagvr æ skinnastavdvm næsta dag firir michaelis messv[2]).

lxxviij. Svalbard j þistilfirdi.

Kirkia a svalbarde i þistelsfirde er helgvt med gvdi enum heilaga petri[3]).

hvn a allt heima land oc hialmarvik oc brecknakot.

þetta i rekvm. fra svalbardzose oc til valldals hins vestazta oc steinn firir vtan. allr reki hvals oc vidar oc flvtningar allar. millvm savrveisna lækiar oc stavdvlslækiar allr vidreki fra beine i þvfv oc til grofar a bokkvm allr vidreki. kirkia eigr[4]) oc fvllan skvrd vm avll þing hvar sem hvalr kemr þar æ[5]). vervist[6]) i vidiarvik oc skalagiord oc sodhvs oc badstofv oc taka torf til hvar sem vill i siouarlandz iordv. elldibrand oc hiallvid [skipvid til bota[7]) ef brotna kann oc aratrie. lamba[8])elldi af hverivm bæ i þingvnvm[9]).

þetta innan kirkiv. messvklædi tvenn ath avllv med dvkvm. corporalia. iij. i [hvsvm tveimr[10]). kalekr. fontr med vandvm bvnadi.[11]) sloppslitur[12]). alltarisklædi. ij. glerglvggr. klok[ku]r. ij. glodarker. handklædi. krossar. ij. mariu likneski oc petrs likneske. paxblad. tiavlld tvav dvklavs oc biarnnferli[13]) vant. koparstika ein. iarnstikur. ij. bior i kor. dvkr ifer petri[3]).

þetta i bokvm. aspiciensbok vand. lesbok fra paskvm til adventv de tempore. savngbok de sanctis fra jonsmessv baptiste oc til andriesmessv. grallare. messvbok fra nivvikna favstv til paska samsett. savngbækr. ij. a svmaret[14]) eigi efter ordv. lesbok a vetrenn de tempore. lektarar. ij. dominikvbok æ svmaret[14]) samsett. marivsaga. salltaraskra. oc enn skrar nockurar faneytar.

þetta i lavsagotze. kyr. vij. asavdar kvgilldi fimm. gelldfiar. iij. tueggia marka kapall. i virdingar fie fiogr hvndrat.

---

[1]) ä kyrckau 3. 4to; [2]) [vantar í 3. 4to og er ritað inn í 273 með öðru bleki; mun vera viðbót frá c. 1520; [3]) Petro 3. 4to; [4]) a 3. 4to; [5]) sl. 3. 4to, er 273; [6]) sl. 273; [7]) [skipabætur 3. 4to; [8]) lambs 3. 4to; [9]) þingum 3. 4to; [10]) [tueim hvsum 3. 4to; [11]) vmbvnadi 3. 4to; [12]) sloppslitri 3. 4to; [13]) Biarnfell 3. 4to; [14]) sumar 3. 4to.

Jtem reiknadezt i porcionem ecclesie vm siav ær er sira Eyiolfr hafde bvet. halft fiorda hvndrat.

þar er prestskylld. tekr prestr heima i leigv. iiij. merkr. en vttan gardz af fiorvm bænhvsvm sex avra af hveriv. en af env fimta mork.

Heytollr oc liostollr af tolf bævm.

Kirkivtivnd[1]) æ þui are halfr þrettandi eyrir.

Ecclesia non dedicata.

Jtem æ kirkiann þriv hvndrvt i brekna verd.

Jtem eigr[2]) Svalbardzkirkia halfan hvalreka i flavtafellz reka. þa mvle hefer afreizlv sina.

lxxix. Haffrafells Tunga.

Kyrkia j Hafrafells Tungu er helgud med Gudi vorri frv og Jone postula.

hun å og halft heimaland. alla reka å huijtasandi vidar. og fiordung j vidreka j Ormarsloni. þa af eru afdrætter. allann vidreka og þria hluti hualreka a sandi millum Kleyfar reka og Ærlækiar reka. kyrkia a og skog j lækiardals landi. og Teyg þann er leýstur heýter a Gnupzmyre og Ormnes. å sandi tueggia manada verck.

þetta jnnann kyrckiu. messuklædi tuenn ad aullu og ad auk hokull vondur. krossar. iij. mariu lijkneski. Jons lijkneski postula. spiolld. ij. paxblad. kiertistykur. iij. fontur med vondum Bvnadi. alltaris klædi tuo. kaleykur. kluckur. iij. og hin fiorda brotinn. Glodarkier. mercki slitri eitt. Aspiciens voknad. og saungbok fra niju vikna fostu til paska og enn skrär faneytar.

þar er prestz skylld j landi. tekur hann heima fiorar merkur. og adrar fiorar ad ærlæk.

þar j Hafrafellstungu er heima manna groptur.

Dedicatio Ecclesiæ. iiij. nottum effter mariumesso fyrre[3]).

[Kirkiu tivnd[4]) æ þui are fimm avrar.

þetta j lavsa goze. kyr ein milk[5]). vij. hundrut j flytiande[6]) eyre. Reiknadezt i portionem vm. ij. vetur er ketill hafde þar[7]) bvet mork[8]).

[1]) Tijund. kyrckiu hluti 3. 4to; [2]) a 3. 4to; [3]) nú byrjar brotið í 273; [4]) [Tijund kirkiu hluti 3. 4to; [5]) sl. 3. 4to; [6]) flytianda 3. 4to; [7]) sl. 3. 4to; [8]) »þetta er hid sidsta af Hafrafellztungu Maldaga« (AM. dipl. afskrr. 32).

lxxx. Jllugastada kyrkia.

Kyrkia ä Jllugastodum j fnioskadal.

hun ä jnnann sig þrenn messuklædi ad aullu. kaleyk lijtinn. alltarisklædi fiogur. cantara kapa. alltarisblæia ovijgd. tiolld vond tueÿm meginn vm kyrkiu veggi. og miog so vm allann kor. sotdript yfer alltari. merki ij. skrijn med helgum domum. þionustukier med sÿlfur. krossar. iiij. fimti lijka kross. mariu lijkneski. Nicholas lijkneski. Brijk. paxblad. annad med vppkast. sacrarium munnlaug vond. kaunnu brot til vijgdz vatns. Glodarkier. Elldberi. Baksturjarn. jarnstykur. iiij. messingarstikur. ij. skruda kista ojarnud. fontur med sumum Bvnadi. dvkur yfuer Nicholao. kluckur fiorar. formi einn og lectari. stolar. ij. stodu yfuersloppar tueÿr j fornu registro og voru nu eigi til.

þetta j Bokum. Textus Euangeliorum. Missale per Anni circulum de tempore & de sanctis. legendo Bækur tuær per annum de tempore & de sanctis. Lägasaungua Bok. Capitularius og Hymnarius ä einni Bok. Commune suffragium. de sanctis Bok. matutinale fra Jonsmessu til paska. JolaBok. Bok fra paskum til Trinitatis dags. SequentiuBok. psalltarar. ij. annar vondur. og enn forn Bokarskrä. Lijka abreydsl. Nicholas saga.

þetta j kuikfie. þrettan kugilldi þridiungarfie. hross 3. fimtan aurar tijunda hundrads j flytianda Eyri.

Hier med reÿknadi sÿra Loptur j portionem kyrkiunnar vm þau. xij. sem hann hafdi ätt. ix. hundrud og halffmork. halft huort kugilldi og flytianda Eyre.

þar er tueggia presta skylld. taka þeir heima fiorar merkur. vtann gards halfua siottu mork.

liggur þar vnder heytollur og lysistollur af. ix. Bæium.

Tijund tali Anno. xij. aurar.

Regijstur þessa mäldaga.

499 1394. í Víðidalstungu.

Máldagi Jóns kirkju skírara í Víðidalstungu, er Pétr biskup setti Nikulásson.

AM. dipl. afskrr. Nr. 520, afskript með hendi Páls Vídalíns frá 1699 og er henni fylgt hér. AM. dipl. afskrr. Nr. 521 «ex transsumto», staðfest afskr. frá 1693; Páll segist skrifa eptir kálfskinnsblaði blökku og ill-læsilegu en ekki mjög gömlu, og sé það nú komið til [Björns] biskups. Jón Sigurðsson segir um 1850, að þessi máldagi sé á fjórum skinnblöðum í Ny kgl. saml. Nr. 1265. Fol., en nú eru þau blöð þar ekki, heldr hafa þau slæðzt til Íslands með safni Jóns Sigurðssonar. Það er nú skorið töluvert af þeim og sjálf blöðin eru ekki eldri en frá 17. öld. Þó að svo megi heita sem þessi máldagi sé samhljóða þeim, er stendr í máldagabók Pétrs biskups (xxxi), er þess þó meiri von, að þetta sé heimamáldagi kirkjunnar, og virðist upphaf máldagans beint benda á það.

Vydedalstungu kyrkiu maldage.

Anno Domini ᴍ⁰. ccc⁰. xc⁰. iiij⁰. j fyrstann tima er herra pietur visiterade nordann lands Reiknudust þvilyk ornamenta og eigner j föstu og lausu kyrkiunnar ad Vydedalstungu sem hier filger.

Kyrkia i Vydedalstungu er helgud hinum heilaga Johanni Baptistæ. Hun a þridiung j heimalande og j Tindahraune[1]). rædur landeign Vydedalstungu fyrir vestann fytia æ hinn vestaste farvegur. allt nedann fra hrutanese. hia asgeirsarmelum. alla leid og uppi Ey[r]arsyk [og suo Eyrarsík] upp a Torfnes. og suo j [midsmorgunzhol[2]) fra svolustodum. þadann i svolustada steina. þadann j hestholt. so sudur effter Tunguase. sem sier heimann fra Valldarase. og þadann Riettsyni sudur a vestannvert Saudhollt. og þadan j botnenn Tiarnarhola kvyslar. sydann Rædur hun ofann j fitia a. þadann rædur fitia a alla leid sem hana dregur leingst austann af söndum. rædur ur hrutanese hinn forne farvegur Vydedalsar. hinn austaste. fram til Varmalækiar. þa Rædur Varmalækur upp i drög og þadann j Blÿksvordu. og þadan j Geylarbotna. og þadann j hestagilsbotn hinn sydra. og so Rædur hestagil

---

[1]) Landabrauni, báðar afskrr., en leiðrétt í báðum á spássíu, og segir Árni, að svo eigi að vera í Hólakopíum og Bessastaðamáldögum; [2]) midian Grijshol, báðar afskrr., leiðrétt á spássíu.

ofann j Vydedalsæ. Rædur Vydedalsæ þadan fra framm til kvijsla. þa Rædur hin stærsta Vydedalsar kvijsl su er ofann fellur fyrir nordann Sandfell og so austur a sand sem leingst dregur vatn ad. Er fjarrekstur j Vydedalstungu jord umm allann hreppenn. ut ad Gliufura. og luka lamb af Rekstre til þess eru sextyger. og so med sama upp þadann. effter þui sem urskurdarbrief Rafns lögmanns. og stadfestubrief þorsteins logmanns. þar umm giör votta. Kyrkiann a þridiung j veide fyrir heimalande. fiordung j veide j steinkerum. alla veide j midkerum. Basum. streing. forse og kiera fliote. fiordung j veide j fitia æ ofann fra kerum. þridiung j veide j Triekere j Vydedalsa. er Jon Bonde Hakonarson hefur tillagt. enn hvarf a fimtung. enn heima land j Tungu þad sem meira er. Þetta j lausagodse. ix kyr. þriu asaudarkugillde. x aura kvika. halft atta hundrad vöru. og iiij. asaudar kugillde. er Hakon bonde Gissurarson gaf kyrkiunne a audunarstödum med fullu afgiallde enn herra Petur biskup skipade kyrkiunne j Vydedalstungu til fullrar eignar. enn kyrkiubonde þar luke arlega vij. aura j koste hinum nanustu fatækum frændum Hakonar heitens. og segiz[1]) salumessa hvört ar artidardag hans med ollum salutijdum. a kyrkiubonde ad taka lýsistolla og heýtolla af þessum bæum ef bygder eru. þoreyargnupe. Vatnshornshole. Vatnshorne. hrijsum. nedrum fitium. hoole og er hann j audn. Valldarase. Svolustödum. Backa. hlijd. auxnatungum. Gafle. Rafnstödum. Avalldsstödum. Kolugile. hvarfe. Gia. og avalldsdæle. er hun og hlijd j audn. so og tekur kyrkiann týund af þessum bæum og alla þa tiund sem er Skifftetiund. og alla Biskupstiund. þa sem minne er enn eyrir söluvodar. med Biskups tiundum. skal bonde fyrir heytoll lia preste færann hest j þyngenn til siukra manna og burtsaungs. skal presturenn abyrgiast hestenn a medann hann fer med hann. skilur Tungu þing og asgeirsar þing ad jardareign. steinar þrir[2]). er standa j asnum fyrir nordan forna farveg Vydedalsar. og austur ur riettsýne j asgeirsa. so Rædur griotskrida upp i hafiall. Er þar jnnan kyrkiu kaleikur. messuklæde tvenn. med einum hökle. krossar ij. Alltarisklæde iij. Glodarker. kluckur tvær. og hin

[1]) leiðr. Árna; sagdest 520, 521; segir Páll að sagdest hafi staðið á kálfskinnsblaðinu; [2]) ij, Pétrsmáld.

þridia lytel. fonts umbunadur. messubok forn per anni circulum. Aspiciens bok per usum. Jonslykneske Baptistæ. mariuskrift forn er Gissur gaf. Þessa hlute lagde Jon bonde Hakonarson til Vydedalstungu kyrkiu. medur þeim skilmala. ad hann lukte j portionem Ecclesiæ og firir firnd kyrkiunnar og a hennar ornamentis. umm so lanngann tyma. sem hann a fyrir ad svara. Er þad j firstu afriett framm fra kalldadal ytsta. rædur fyrir vestann Borga framm j Borgarvatn. og þadan riettsyne j hinu synstu Gliufurar drög. þa rædur Gliufura [ut j Rofuskardsa. enn þa rædur hun uppa fiall. Jtem j jardar eign Tungur allar millum kalfdalslækiar. og Reidalækiar ut ad hlödufalle. og halfmanudur eingeteig a hlödufalle. Enn þa er lækenn þrytur fyrir vestann. rædur midfiardarvatn. og ur þvi Riettsyne upp i Kagadarhol. og þadann j Bessaborg vestannverda. og so yfir j kalfsdalsdrög. Og þetta j Rekum. allan vidreka fyrir þreme. Saudadalsa. jllugastödum og Geitafelle. halfann vidreka a Sydrum stöþum. enn fiordung fyrir ytrum stöþum. hvalreka fyrir öllum þessum jordum. effter þvi sem jordunne hefur tilborid og jon vard eigande ad effter sem godra manna skilryke þar umm votta. Tekur prestur þar heima iiij merkur. og syngia allar tijder. hvorn dag helgann. enn j langaföstu tvo daga Rumhelga j hvörre viku messur. og fiora j efstu viku. og allar postula messur og alla jmbrudaga og in decollatione johannis Baptistæ. alla paska viku. og hvita sunnu viku. og tvo daga j viku um jolaföstu og festum fælicis mariæ virginis. enn ef bonde vill ad prestur synge hvorn dag messu a xij manudum skal hann skyldur ad giöra. med þui ad bonde luke honum þriu hundrud kaups alls. med þeim fiorum mörkum sem adur falla. enn ella þvij minna. sem bonde lætur messa færra. meiga þar vera tvö alltare j kyrkiunne. annad en haalltare. og eÿ sidur ad þeir prestar messe þar sem bonde vill og saung hafa. Svo og eÿ sidur hefur Jon bonde lagt til kyrkiunnar lytenn kaleik og lereptshökul med buninge. Glerglugg. vatnzkarl. höfudlyn. og kertistiku. Skal þetta og þad fleira sem Jon kann tilleggia kyrkiunnar snuast j portionem Ecclesiæ kyrkiunnar og firnd a henne kyrkiunne og hennar ornamentis. og eÿ sijdur lagde hann til kyrkiunnar lambsellde af hvörium bæ þar j þyngum. og so eÿ sijdur lambsellde af

þessum bæum utann þynga. Gnupsdalstungu. hnausum. Biargastødum. nedra gnupe. hauge. þvera. skeggalldsstødum. Dalgeirsstødum. kolluforse. hlyd. fallandastødum. þoroddsstødum. Asgeirsa minne. melrackadal og Geitafelle.

---

500. 17. April 1395. á Helgafelli.

Vitnisburðr Orms Snorrasonar um skógarítak það, er Hrossholt á í Kolbeinsstaða jörð.

AM. 252. 4to bls. 4—5 papp. skr. c. 1660 (*Jón Steindórsson*); AM. dipl. afskrr. Nr. 1564.

Vm skogarjtak sem Hrossholltt a j Kolbeýnstada jordu.

Þad giöre eg Ormur Snorrason godum monnum kunnigtt med þessu mijnu opnu brieffe ad eg medkiennest ad eg keipte med þeim skilmala jordena a Kolbeinsstodum. aff Ara þorlakzsine. ad jordinn j Hrosshollte atte jtak j skog firer sunnann Haffiardara j Kolbeinstada jordu j Eýnbuahollt. j millum gatna tueggia. so sem þeir villdu haffa. sem j Hrokzhollte[1]) biuggu arlega: og med so felldum skilmala sellde eg Kolbeinstade Einare þorlakzsine. og med þessu jtake lôngum tijma sijdar. keýpte eg hrussholltzjord. og sellde sijdann. og so heffur staded vm halffann fimta taug [ar]a[2]) sijdann eg man. ad einginn heffur afrijad so ad eg veit ad hrossholltt eýge eý þetta jtak. og til sanninda hier vm sette eg mitt jncigle firer þetta brieff skriffad a Helgafelle laugardagenn j paskauiku Anno Domini 1395.

---

501. 20. April 1395. í Dal í Eyjafirði.

Stefán Gunnlaugsson selr Einari Bjarnarsyni alla jörðina Ytra-Dal í Eyjafirði fyrir jarðirnar Stokkahlaðnir og Merkigil í Eyjafirði.

AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V, 17, transscriptum tveggja manna á pappír frá 31. Ágúst 1589.

[bref vm eingiteig ed stockahladner eiga firir handan æ[3]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda Jon prestur illugason. gudmundur þorsteinsson. gudmundur

---

[1]) = Hrossholti; [2]) tauga, hdr.; [3]) [aptan á bréfinu.

ketilsson. Jon þorgilsson oc halldor knutsson Q[uediu] G[uds] oc sina kunnigt giorandi ad þa lidit var fra hingad burd vorz herra Jesu christi ϖ ccc xc oc v ar a manudaginn næstan epter paska viku[1]) a eyuindar stodum j eyiafirdi vorum vær j hia saum oc heyrdum a ord oc handaband þeirra einarz biarnarsonar af einni alfu oc steffanz gunnlaugssonar af annari ad suo firir skilldu ad nefndur steffan selldi einare alla iord j ytra dal j eyiafirdi til fullrar eignar med ollum gognum oc giædum sem henni atti ad fylgia ad fornu oc nyiu oc hann hafdi fremst eigande ad ordit ad tilreiknudum eingi teig i huassafellz iord med vmm merkium oc skogi j nupu fellz iord oc manudar beit j dalz iord allri malnytu i bædi mal. Hier j mot gaf greindur einar steffani jardir stockahladner oc merkigil i eyiafirdi med ollum sama skilmala med eingiteig firir austan eyiafiardar a oc þar til xx kugillde oc luka vt haft xiiij[a]. a næstum fardogum. enn leiga fullri leigu þau sem epter stædi. sagdi steffan til prests skylldar a dal oc annara jtalna oc suo einar a stockahlodum. skylldi oc einar abyrgiast fyrnd a kirkiunne j dal oc hennar ornamentis. þa sem vard i medferd steffanz. Samþycktu husfreyiur greindra manna vigdis oc oluf med handabande þetta iarda kaup. skylldi huor abyrgiast laga riptingar a þeirri iordu er sellt hafdi enn sa hallda til laga er keypti. Oc til sannenda her vm setium vær nefnder menn vor innsigli firir þetta kaupbref giort i dal i eyiafirdi a sama ari deigi sidar enn fyr seigir.

---

502. 1395.

Rekaskrá Maríukirkju að Hvoli í Saurbæ.

AMagn. 264. 4to bls. 20. papp. skr. 1606 (skjalabók Helgafellsklaustrs). það gæti legið nærri, að skoða þetta sem ágrip úr Vilchinsbók, en þó mun það varla vera, því að hér stendr ártalið 1395, en framan á Vilchinsbók stendr ártalið 1397. Ef þetta væri tekið eptir Vilchinsbók, hefði því hér átt að standa ártalið 1397.

Mariu kÿrkia ad huole j saurbæ æ settung j hualreka med Ennis[2]) landi oc firir Brecku landi millum hundzvaurdu oc

[1]) þ. e. 19. Apríl; [2]) Ennis, Gyrðsmáldagi (Dipl. Isl. III, Nr. 38) og Vilch., en hér stendr: Lonz, sem mun rangt.

stiga[1]) enn þridiung j vidreka millum hundsvaurdu oc kýrkiulækiar. Anno 1395.

---

503. 1395.

Skrá um kvikfé og leigumála á jörðum Viðeyjarklaustrs.

Hér er skrá þessi prentuð eptir AM. 238. 4to bl. 50a—b (Bessastaðabók skr. c. 1570), sem hefir hið mesta af skjalasafni Viðeyjarklaustrs, er vér nú þekkjum. Skrá þessi er færð inn í Vilchinsbók og einnig tekin upp í AM. 263. Fol. skr. 1598, og er Vilchinsbók höfð hér til samanburðar. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. VI. 85—86.

[Hier epter fyllger hvoriar jarder at klavstrid j videý atti ok hvad leiga æ þeim var þa mann skrifade ꝏ. ccc. xcv.[2])

Anno Domini ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. v⁰.

[So mikil kuikfie a leigustodum. c. kua. xx. oc. vij. kyr. oc asaudur. lx. kugillda oc. ix. kugilldi. i stadarins abyrgd. l. kua. cc. asaudar. Gelldingur gamall oc tuævetur c. weturgamallt c.[3])

Þessar jarder æ klavstrid j avlfvsse[4]).

Hvamur. [med] iiij. marka leigv.
Hvoll. iiij. marka leiga.
Hvsatopter. cc.
Hafner. cc.
Starnes[5]). iiij. c.
Hafvrbiarnnarstader. iiij. c.
Kolbeinstader. j. c.
Brvnnastader. iij. c.
Hvaleyre. iiij. c.
Vnnolfsstader. iij. merkur.
J Haga. iij. merkur.
J Hvamme. iij. merkur.
J Digranesi. j. c.
æ kleppi. ij. c.
J Grof. j. c. ok. xij. alner.
æ[6]) kielldum. xij. avrar.

---

[1]) eyða í hdr.; fylt eptir Vilchinsbók; [2]) [þessa klausu vantar í Vilch.; [3]) [þessa klausu vantar í 238; [4]) »í Ölfusi« á einungis við tvær fyrstu jarðirnar; [5]) leiga, b. v. Vilch; [6]) ad, Vilcb.

J Hollti. j. c. ok. xij. alnar.
at Vatzenda half fiorda mork.
at vatnni. iij. c.[1])
at Osi. ij. merkr.
æ bleikastodvm[2]). ij. merkur.
æ kortolfsstodvm. ij. c.
at Eidi. ij. c.
æ fitivm. j. c.
æ Hradastodvm[3]). iij. merkur.
æ vollvm. iij. merkr.
at mogilsa. ij. c. ok. v. avrar.
J Saltvik. j. c.
J movm. j. c. ok. vj. avrar.
at tveimur[4]) vallæm. iij. c. landskuld[5]).
[Jn summa halfr sietti tugur hundrada.
Jtem Esiuberg. Gufunes.
Jtem eydijarder. þorbiarnarstader. Hellar.

Þangad liggur osttollur millum Bozār oc Hvijtskeggshvams af skattmonnum oc buprestum[6])

---

504. 1395.

Skrá um jarðir þær, er komið hafa undir Viðeyjarklaustr síðan Páll ábóti kom til Viðeyjar.

AM. 238. 4to bl. 50b, Bessastaðabók, skr. c. 1570. Skráin er tekin upp í Vilchinsbók og AM. 263. Fol. skr. 1598.

Anno domini ꝏ. iij. xc ok v.

Svo margar jarder hafa vnder komit sidan pall aboti kom til videyiar.

[Vtskalahamar[7]). xvj. c[8]).
Vallæ. xx. c.
Skeggiastader. xij. c.
Hellgadalvr. xij. c.
Varmæ. xxx. c.
lagafell. xx. c.
mýdalvr. xx. c.
lambhage. xx. c.
Holmvr. xxx. c.
breidholt. xvj. c.
Reydaræ. xvj. c.
Hofstader. vij. c.
Halfer brvnnastader. xxx. c.
Hlid. xvj. c.
Hals. xvj. c.
midengi. xl. c.
gomvl[9]) navt xxx.
tvævetvr ok veturgomvl. lxxx.
kalfar. xxx.

---

[1]) halft þridia hundrat, Vilch.; [2]) Blikastodum, Vilch.; [3]) Hrodastodum, Vilch.; [4]) tvennum, Vilch.; [5]) sl. 238; [6]) [sl. 238; [7]) Vtskalahamur 238; Vilchinsbók fer vilt hér og les: »síðan Páll ábóti kom til Útskála« og nefnir svo fyrstu jörðina Hamar; [8]) [utan um þetta eru í 238 slegnir svigar; [9]) gomllvl, 238.

505. 2. Juli 1395. á Höskuldstöðum.

Máldagi Maríukirkju á Höskuldstöðum, þá er Pétr biskup Nikulásson vígði kirkjuna.

Frumskráin á skinni AM. Dipl. Isl. Fasc. V, 12; máldaginn er skrifaðr öðrn meginn á blað úr fornri messusaungsbók latínskri, sem verið hefir eign Höskuldstaðakirkju; blaðið er nú götugt og mjög víða máð og virðist blek hafa farið niðr á það; AM. afskript Dipl. Nr. 386 eptir þessu blaði, sem Árni kallar »authentica pagina templi Hoskuldstadensis«, og er með hendi Árna. Sbr. Pétrsmáldaga hér að framan bls. 532—33, og er máldaginn þar styttri og öðruvísi.

Anno domini ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. quinto. jn festo sancti suithuni episcopi secunda die mensis iulii war kirkia a hoskullzstodum vigd oc helgut hæilagri guds modur marie oc hinum heilaga petro postola oc paulo af wirdolighum herra herra petre biskupi a holum. er þar tueggia presta skýlld. syngia annan huern dag helgan til tungu oc taka þar. ij. marka kaup. til eyiar slikt it sama. vij. messor oc. xx. til backa. oc mork kaups. slikt it sama j va[t]na huerfi oc slikt it sama a hafrs stodum. xvj. messor a kirkiubæ. oc mork kaups. xij. messor til manaskalar. kirkia a allt heima land. oc allt land a ytra holi. skal þar af lukazst fatækum monnum halft annat hundrat j kristfee. sydra hol allan gaf sira martæinn halfuan j testamentum sitt en halfr eyrer gioʀ kirkiuni fyrer þa hrörnan sem a henne hafde vordit j abud sira martæins firer þa luti sem brustu jnnan kirkiu. þuera alla. solua [backa hinn][1]) jtra halfan oc alla svansgrund. slættardal allan fra kallda læk til marks wid nialsstad[amenn][2]). j rekum. spakonu arfr firir fornu wör oc vestr til dæilldar hamars. þa næst reka millum laxär oc forsär. þä er enn spakonu arfr fra raudaskridu til ʀafns är. [þa fra] hellis wík til marks vid finnzstade. firir finzstodum fimdeildr. huerfua þrir h[luter til] spakonu arfs. en tu[eir] til lands. firir arbacka er spakonu arfr ath ollum luta. en ecki imillum finnzstada oc arbacka. þar næst jnn fra þorlaugar dýs. oc jmidia seluik. j spakonu arfui a hǫskulldstada kirkia fimtunge minna

[1]) Eptir máldagabókinni; [2]) eptir Auðunarmáldaga; máldagabók Pétrs hefir nialsstadi, en á skinnbl. er eyða fyrir meira en einum staf.

en helmingh. fiordung allz reka [j basvm][1]) oc þat meira sem profuazst ath benedikt kolbeinsson hafui att. widreki ath hrauni fra fornu wôr til þriggia stæina helmingr. en j hinni vestri hóps vik fiordungur. Þetta jnnan kirkiu. messo klæde þrenn oc oll vand. hôklar. ij. kaleikar. ij. alltarisklæde fim. brikar klæde. ij. brikr ij. oc tabula. kapur iij vandar. sloppatotrar. ij. elldbera brot. glodar ker. fonz vmbunadr. vatnketill. sacrarium munnlaug oll slitin. messingar stikur [iij][2]). jarnstikur iiij. tapetum. skrude. kista litil olæst. þænostu hus medr sylfr. skrin. kistill. oc krismaker. glergluggar [vj][3]). oc allir lestir. paxspialld ij. wax og reykelse vij merkr. bakstr jarn. brodd-stafur. klockur[4]). iiij. dukar ij glitader. oc. iij. ovigder. lectari. oc lectara dukr. kôgurr oc lika salun allvant. Mariu likneski. peturs likneske. [nikolass likneski[5]). krossar ij. bækr per anni circulum vandar oc ath auk ij spalltara[6]). Mariu saga. peturs saga. thomas. s[aga]. orda. þetta jnnann veggia j kosti. ij. vætter skreidar. wætt môrs. wætt kiotz. bytta skyrss. x hundrat jnnan veggia j virdingar fe. oc viij hundrat j flytianda eyri. Þetta j kuikfe xx[7]) kýr oc iij. asaudr xl. oc vj ær. vetrgamler sauder. v. ross iiij. tiund. lýsis tollr oc heýtollr af vj bæium oc xx.

dedicacio ecclesie. secunda die mensis iulij jn festo sancti suithuni episcopi.

A þeim sama degi er kirkian war vigd war alitid kirkivna a hôskulldzstodvm. oc reiknud porcia ecclesie. vard kirkian þa skylldug sira þorde. halft þridia hundrat. gaf sira þordr kirkivnni refl[a v]m framkirkiuna. þo suo ef hann [kynni sidarr[8]) meirr] kirkiunne nockura peninga skulldo[gr verd]a i porcionem edr hrôrnan stad[arins þa sk]ylldc þat þar vpp j snuazst sem þa . . . . .[9])

Jtem forkirkiu efni þat sem sira marteinn hafde latit[10]) stofna med fām fiolum er þar woro þa til virdt firir halft fiorda hundrath[11]).

---

[1]) verðr ekki fylt eptir máldagab., heldr eptir Fasc. V, 13; [2]) máldagab.; lítil máð eyða í skbl.; [3]) eptir máldagab.; [4]) óljóst í skbl.; [5]) [úti á spássíu og vísað inn; [6]) þannig skbl.; r. psalltara; [7]) óljóst i skbl.; Árni les X; þannig máldagab.; [8]) Árni setr inn framarr; þannig máldagab; [9]) gat fyrir svo sem 5 stöfum; [10]) óljóst í skbl.; [11]) hér þrýtr afskr. Árna.

Þetta hefuer gefuizst til kirkiunnar sidan reiknad var [næst. sigridr(?) ku.[1]) þorfinnr ku. einar ku m....... eirekr ku[2])............

Þetta hefver gefizt [til] kirkiunnar medann sira magnvs hiellt. oc Eir..... hann sialfr kwgilldi.... dr laka(?) son kwgilldi en a[t] uidrlagi gaf sira magn[us]....

---

506. 1395.

Rekaskrá Höskuldstaðakirkju.

AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V,13, skinnblað ekki gamalt, sem aldrei hefir verið innsiglað.

1395[3]).

Anno domini ꝏ°. ccc°. xc°. quinto et cetera.

A kirkia a hauskullstaudum þetta j ʀekum.

Spakonu arfur firir fornu uor ok uestur til deilldar hamars. þar næst uestur æ millum laxa ær ok fors aʀ. þa er en spakonu arfur fra ʀauda skridv til Rafns æʀ. þæ firir hellisuik til marks uid finnstadi. firir finnstaudum fimdeilldur. huerfa þrir hlvter til spakonu arfs en tueiʀ til landz. firir ærbacka er spakonu arfur ath ollum hluta. en ecki æ millum finnstada ok ærbacka. þæ næst jnn fra þollaugar dys og j midia selnik. j spakono arfe æ hauskaullsstada kirkia fimtungi minna en helming. fiordung allz reka i basvm oc þath meira sem profazt ath Benedickt Kolbeinson hefur att. widreki ath hraune fra fornv uor til þriggia steina helmingur. ᴇn j hinne uestri hofsuik fiordungur.

Allt land æ sydra hole ok ytra hole. allan slettardal fra kallda læk til marks uid nialstadi. efre myrar allar. halfan Solua backa en ytra ok alla suans grund. þuera alla.

---

507. 5. Juli 1395 á Þingeyrum.

Pétr biskup á Hólum kaupir jarðirnar Bakka og Læk undir Hólakirkju af Haldóri bónda Arngeirssyni fyrir jarðirnar Syðri- og Ytri-Brekkur.

---

[1]) [mjög óljóst og ekki alveg víst; [2]) hér tekr við yngri hönd; [3]) aptan á skinnblaðinu.

Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. Fasc. V,15, á skinni; 3 innsigli fyrir.

[Um backa og læk j vidvikurþingã 1395[1]).

Ver broder petr med guds oc postolighs sætis nad biskup a holum kunngerum þat godum monnum þetta bref seandum edr heyrandum. ad sub anno gracie. ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. quinto þridia dag næsta eftir festum corporis christi[2]) ath barde j fliotum. keyptum wer suo felldu kaupi med handabande wid halldor bonda arngeirsson. j fyrstu. sellde halldor stadnum a holum oc oss til fullrar eighnar jardir backa oc læk j viduikur þingum med ollum gaghnum oc gædum sem hann ward fremzst eighande ath oc þeim jordum attu ath fýlgia. ath sierliga til ʀeiknudum fiordunginum j seliadal. her j mot gafum weer halldore til æfuinlighrar eighnar jardir brecku sydri oc ytri j oslandshlijd med ollum þeim lutum oc hlunnendum sem hola stadr ward eighande ath oc þar hafa fylgt ath fornu oc nyiu med þeirre jtǫlu ath backa kot a manadarbeit vm svmar huart tueggia dǒghr. ella tueggia manadar beit[3]) annat huert dǒghr ollum fenade j brecku iord ath skadlausu tǫdum oc eingium. oc slika somu jtolu eighu midhws enn j brecku jord ytri. en her j móti a brecka ytri tua fimtunga j ollum ʀeka firir backa jordu. en backi sealfr þrea. huals oc wida oc alltz þess sem betra er ath hafua en missa. Her med jattudum wer halldore ath gefua honum j milli jardana suo marga peninga sem goder menn giorde þeir sem wer nefndum til a ath lijta huarartueggiu jardirnar oc ei sijdr skylldu þeir somu menn meta brecku jardir halldore til tiundar giordar oc þar med a ʀijda oc setia stodugh landamerki millum ytri brecku midhwsa oc backa ath suo fullu sem veer sealfuer. oc saker þess at veer steinmodr þorsteinsson hola kirkiu ʀadzmadr. halldor loptzson prestar. þorsteinn suartr hallzson. þorsteinn steinmodzson oc þorualldr oghmundarson leikmenn vorum wid þetta kaup. þui settum veer vor jnzsigli med biskupsins jnnzsigli firir þetta bref giort ath þingeyrum næsta dagh eftir translacionem beati martini a þui are sem fyrr segher.

---

[1]) [Aptan á með yngri hendi; ártalið er með hendi Árna; [2]) þ. e. 15. Júní; [3]) þannig.

508. 5. Juli 1395 á þingeyrum.

Skoðunargjörð sex manna á jörðunum Læk og Bakka og Syðri- og Ytri-Brekkum og landamerkjasetning á milli þeirra.

AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V,16, frumbr. á skinni með sömu hendi og bréfið hér næst á undan; brot af einu innsigli fyrir.

[Um Backa og læk sem og brecku sydre og ytre[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda steinmodr prestr þorsteinsson holakirkiu ʀadzmadr. þordr þordarson. halldor loptzson prestar. þorsteinn suartr hallzson. asgrimr snorrason oc audun ketilsson leikmenn Q[uediu] G[uds] oc sina kunnight gerande. ad sub anno gracie. ᴍ⁰. ccc⁰. xc⁰. v⁰. manadagh næsta firir jons messo baptiste[2]) vorum ver til nefndir af heidrlighum herra petri med guds nad biskupi a holum ath skoda oc meta jardir backa oc lǿk som halldor arngeirsson selldi hola stad oc ei sijdur brecku sydri oc brecku ytri sem biskupinn selldi halldori huer mismunr wera skylldi jardanna med ollum þeim skilmala oc vnderlaghi biskupsins veghna oc halldors sem þat kaupbref þeirra vottar sem her er med fest[3]) þessu voru brefui ath þui serligha til logdu ath huarr skylldi hallda þeim jordum til lagha sem keypt hafde. en sa abyrgiazst lagha ʀiptingar er sellt hafde. en huarr ganga aptr ath sinum jordum jamgodum ef nockut kynni j ath bregdazst. oc þui ath huarumtueggium jordunum skodudum[4]) af oss innwirdiliga giordum ver allir fyrr sagdir menn sattsamliga halldore til eighnar af stadnum a holum seau kwgilldi a næstum eftir farandum fardoghum j mismun jardanna. Jtem virtum ver eftir biskupsins bode brecku sydri oc brecku ytri til tiundar giordar firir fioratigi hundrada oc þriu hundrut. en landa merki millum brecku. midhwsa oc backa giordum ver þessi eftir þui sem wer freghudum af oss ellrum monnum oc oss synduzst allar samt jardirnar skadlausar af. j fyrstu vttan or gyghiar hamre alla leid med grofinne oc sudr j gardstadinn oc suo nidr med honum heim j steininn oc þadan j vorduna a holnum. þadan j klofasteina firir nedan grafuer oc suo ofan j

---

[1]) [Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) þ. e. 23. Júní; [3]) Nr. 507; [4]) skodunum(!) frbr.

jardkrossinn a bockunum oc suo ofan j hinn stôrra steininn i fiorunni. oc saker þess ath herra biskupinn villde þessa alla giord firir sigh oc sina eftirkomendr stodugha hallda. þui settum ver vor jnzsighli med biskupsins jnsighli firir þetta bref giort ath þingeyrum einni nátt eftir translacionem beati martini a þui ari sem fyrr segher.

---

509. 18. September 1395. á Hólum.

Steinmóðr prestr Þorsteinsson gefr frú Ingibjörgu abbadísi að Stað í Reyninesi jörðina að Brúarlandi í Skörðum.

AM. 280. 4to bls. 4–5 með hendi Hákǫnar Ormssonar c. 1640 (Liber copialis Bessastadensis); AM. 277. 4to bls. 35 skr. 1640 (»med eitt jnnsigle«), með hendi Guðmundar Andréssonar.

Bref vmm Bruarland j Skerdum.

Eg Steinmodur prestur þorsteinsson kiennest med þessu minu breffe. ad eg heffur[1]) gieffed til fullrar eignar fru Jngebiôrgu [med Guds naad[2]) abbadise ad stad jôrdena [ad Bruarlande[3]) i Skôrdum og þar med fiôgur kugillde med ôllum þeim gôgnum og giædum sem þeirre jôrd ä ad fylgia og eg vard fremst eigande ad aff Bôduare Benediktssyne. Skal greind jôrd abbadisar eign vpp fra þessum deige. og[4]) kugilldenn skal eg vtluka[5]) i vor ä[6]) fardôgum [þeim i hônd sem fru abbadis skipar ad med skal taka[7]). Og til sannenda hier umm setta[8]) eg mitt jnnsigle fyrer þetta breff [er giôrdt var ä holum in crastino beati Lamberti Martiris Anno Domini M⁰. ccc⁰. xc. qvinto[9]).

---

510. 23. Oktober 1395. á Völlum i Svarfaðardal.

Björn Einarsson selr Haldóri presti Loptssyni hálfa jörðina á Grund í Eyjafirði.

AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V,14, frumrit á skinni; öll innsiglin dottin frá, nema eitt.

---

[1]) hef 277; [2]) [sl. 277; [3]) [Bruarland 277; [4]) enn 277; [5]) luka 277; [6]) ad 277; [7]) [sl. 277; [8]) set 277; [9]) [giort ä holum messudag lamberti Anno Christi 1345(!) 277.

[bref vm grvnd j eÿiafirdi[1]).

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda skeggi prestr elldiarnsson. jon olafsson. geir arnason. hialmr aurnvlfsson. þordr kolbeinsson ok arnbiorn ormsson leikmenn kuædiu guds oc sina. kunnigtb gerandi ath sub anno gracie ɱ⁰ ccc⁰ xc⁰ quinto nívnnda kalenndas octobris[2]) a grunnd j eyiafirdi woro weer j bia sám oc heyrdum a ath sira halldor lopzson keypthi med handabannde[3]) atb birni einarssyni balfua jord a grunnd j eyiafirdi med aullum þeim gaugnum oc giædum sæm jordunni hefer fylgt ath fornu oc nÿiu oc hann vard fremst eighanndi ath. sagdi fyrr nefndr biorn atb grunnd ætti suo mikinn torfskurd j bamars jord ena meiri. arlegha sem þeim þarfnadiz ær a grunnd bÿggi oc lamba rekstr oc gelldfiar j þriustunghur[4]) oc suo mikil kol af gnupufellz skoghi arlegba sæm suaradi fim brossa gaungu oc skogarpart a fagra hialla ær þeir þottuzst eigbi finna med wm merkium einar eigilsson oc olafr petrsson. her til sagdi hann atb vera æthi a grunnd prestz skylld oc diakns oc kuengylldz[5]) omagha ens skylldazsta af ætt fru vilborgar oc lambs eldi af stadnvm munkaþuera arlegha. ber j moth gaf sira halldor attatighi hundrada j iordum oc xix hundraud ær nefndr biorn kuadz vera kirkiunni skulldugr enn sira halldor geck j borgan atb luka. kynni sira halldor vpp atb spyria kirkivnnar godz a grund framar enn ʀeiknadi eda kendizst atb hann hefdi tekit þa skylldi sira halldor efter tala vid þa sem þat ætti ath luka. enn vm porcionem oc fyrnd a kirkiu oc hennar ornamentiss skylldi biorn luka firir suó marga peningha sem hann willdi. Oc til sannænnda her vm [settum] vær fyrr skrifbadir menn vær jnnsigli med þeirra innsiglum sira balldors oc biarnar fyrir þetta bref ær giorth ẇar a völlum j suarfuadardal in festo siruinij[6]) martiriss a þij ari sæm fyr seger.

---

[1]) [Aptan á bréfinn með fornri hendi; [2]) þ. e. 23. Sept.; [3]) handabannda, frumbr.; [4]) stringstnngur, afskrr.; Fasc. V,22 (2. Febr. 1398) les: þrugstungnr; [5]) eiginlega stendr: fylldz; [6]) ógreinilegt í frumbr.; afskr. les ekki nafnið; = seruini.

511. 2. Mai 1396. á Hólum.

SKRÁ yfir eignir Hólakirkju í Hjaltadal, þá er Pétr biskup Nikulásson bjóst til skips.

Frumskráin í AMagn. .Dipl. Isl. V,18, á skinni með sömu hendi sem Nr. 507 og 508 hér að framan; öll innsiglin dottin frá. AMagn. Dipl. afskr. Nr. 322, tvær afskriptir, báðar eptir frumskránni; IBfél. 126. 4to bls. 19—23 með hendi séra Gísla Ísleifssonar; Landsb. 115. 4to, 169—174; Bréfasafn Þorláks biskups frá 1641—42 í Biskupsskjalasafninu á Íslandi Nr. 3, Fol. Sbr. Nr. 235 hér að framan.

Það er einkennilegt, að hvorki þessi máldagi né sá, sem prentaðr er hér áðr sem Nr. 235 í safni þessu, né heldr rekaskrár staðarins, geta þess, hverjum staðrinn sé helgaðr. Í drögum til lýsingar á Hólakirkju eptir Árna Magnússon er þessa þar á móti getið. Eins og vænta má er þessi lýsing æði fróðleg og skýrir auk þess mart í safni þessu, og úr því hún hefir aldrei verið prentuð, mun eingum fróðleiksmanni þykja fyrir að hún sé prentuð hér. Hún finst nú með eiginhendi Árna í Ny kgl. saml. 328. 8vo í bókhlöðu konungs í Kaupmannahöfn. og er gerð á árunum 1720—25. En lýsingin er svo:

Ad describera þa gömlu viidd Hola kirkin.

Domkirkian ä Holum er helgud med gude vorre fru Stæ Mariæ og Ste Johanni Baptistæ[1]).

Communicavit mihi Dominus Enarius Thorstenius Episcopus Holensis.

J Laurentius sögu stendur ad hann kans sier legsstad j kornum bakvid alltared. þegar Mag. Jon Vigfusson var grafinn milli múrsins og körsins (hvar hann hafdi yfir bygging giöra lated. fyrr var þad oped plats) funduz þar manz bein, sem meinast vered hafa Laurentii: Er þad[2]) argument ad muren hafi þä hann var grafinn, constituerat partem posticam chori.

Gullkaleik sem veiged hafe 9 merkur seigia Nordlensker, ad herramennerner hafe tekid fra Hola kirkiu efter biskup Jon Arason aftekinn. hafde biskup Jon þann sama til kirkiunnar läted si fides communi Nordlenzkra relationi[3]), etiam senum, ut Halldors Þorbergssonar[4]), Sra Jons Gunnlaugssonar[5]). og annara fleire.

[1]) Ego id perperam dictum puto. Hún er oefad helgud Johanni Ogmundi Episcopo Holensi. Vide Campanas. (AM.); [2]) posito ad þetta hafi vered bein Laurentii, de qvo dubitari possit. (AM.); [3]) það er naumast trúlegt, að Jón biskup Arason hafi lagt þennan kaleik til kirkjunnar. Þetta er líklega eitt og sami gullkaleikr og annar þeirra er þessi skrá nefnir eða þá sá, sem dómkirkjan á Hólum átti um miðja fjórtándu öld, þó hann reyndar vægi ekki meira en »vart tvær merkr«. Hafði Ormr biskup gefið hann Jóni biskup Sigurðarsyni sem veð fyrir 23 hundruðum. En Jón biskup skalli heimti kaleikinn aptr og galt féð og gerðu þeir samning með sér um þetta hann og Gyrðr Skálholtsbiskup 20. Júlí 1360 í Skálholti. (Dipl. Isl. III, Nr. 111); [4]) lögréttumaðr á Seilu; [5]) prestr á Mælifelli.

Brikena godu ætludu þeir og (sem sagt er) ad flytia burt, enn þar sligudust under nockrer hestar og so blef hnn til baka.

Vid Hola Domkirkiu er bok i 4to a perment, vel skrifud og eigi ny. Eru þar ä qva tuor Evangelistæ (nunc t[ame]n mutilati) versionis Hieronymi, atqve cum illius præfatione. fremra spiallded er utbolad og i cavitate utdrifenn messing, sem hefur vered forsilfrud, hvar ä er Christus in cruce og Joseph og Maria nedan under. vidi.

Hola kirkiu fylger aflangur strimill, bordyradnr ad badum iödrum, og skösidur badum meigenn þä madr leggur hann um halsenn. nedan til i bada endana breidkar hann nockud, og er þar ä bordyrad: Sanctus Petrus ä annann endan, enn ä annann Sanctus Paulus. vidi.

Þeir seigia þad sie linde til ad stytta slopp med, og þad mun so vera.

Hola Domkirkiu fylger ein prydeleg korkapa, af raudu flöjele, kostulega bordyrud nidur ad barminum[1]) beggia vegna, og ä kraganum. seigia menn ad biskup Jon Arason hafi hana til kirkiunnar lagt, og þad truest almennelega[2]). vidi.

Jnnani alltarenu i Hola Domkirkiu er Cavitas, sem kǒllud er enn i dag Karina. Þad seigia menn vered hafa eitt slags fängelse. alltared er af steine og iarnhurd firir bak[a] til.

Dalmadika er utanhafnar messuklæde (so sem fyrer hǒkul) af mislitu silketǒje, eda ǒdru soddan. Er ecki giǒrd eins og hǒkull helldur er hun iafnsid allt um kring, og a mynd sem sidhempa orykt ä ǒxlunum, sem skorin være so hatt uppi badar hlidar, ad stiglen næde allagǒtu upp under handveige. Ermar eru hier vid ǒrstuttar, og eitt halsmäl, sem ganga ä ofan yfir hǒfuded, þvi eckert op er framan ä annad, eda neitt skored ofan i barmin. Einginn er kross ä baki dalmadikunnar eins og ä hǒkli. Ecki er stigl neitt framan edur aptan i bodangana, helldr alleina i hlidarnar upp under hendr, sem adr er sagt. vidi binas. eina ä Holum og adra i Skalhollte.

A þeirri dalmadikunni sem i Skalhollti er, er lagdur breidnr bordi fra ǒxlunum og ofan ad falldi bædi i bak og fyrer. Er þesse borde i einu lage fra falldinum, upp ä ǒxl og so ofan ad falldi hinumeigen. og eru so tvær rader borda a huerium bodange riett nidurundan ǒxlnnum, aptur er lagdur borde yfir um þvert, gengur hann yfir um bakbodangenn allagǒtu upp vid hals maled og so ut ä ermarnar fremst, og giörer so 2 krossa ä ǒxlunum giæter þessa aptan til, enn framan til eru einger krossar[3]), enn framar er þesse borde lagdur, framan til nm halsmaled. (aptantil

---

[1]) ɔ: ä uppslǒgunum framan til (AM.); [2]) þetta mun vera kápa sú, sem fylgir biskupsdæminu á Íslandi eða dómkirkjunni þann dag í dag og biskup skrýðist þegar mest er viðhaft. Annars hef eg heyrt að páfinn hafi átt að senda Jóni biskupi Arasyni þenna kjörgrip að gjöf;
[3] Hér hefir Árni dregið upp bakboðanginn.

vard þad eckj þvi þverbordenn sem gengur ut ä ermarnar tekur þad af) framan um ermarnar, sem eru helldr enn ecki vidar. ofan med þeim storu stiglum beggia meigen, i badum hlidum. og nedan um bada bodangana. Enn þesser bordar minner mig ecki sieu ä Hola dalmadikunne.

Alltaris brikenn (tablan) i Hola Domkirkiu er prydeleg, gefen af biskup Jone Ara syne, ut refertur. vidi. ä henne er historia Christi kostulega giörd, af agiætu Bildhuggerie.

Ample er litil vambarkanna, loklaus, med handar hallde, meinast hafa vered brukad til vatns sem blandadezt i kaleik. Einn fylger Holadomkirkiu, er af silfre. vidi.[1])

A tialldi Hola Domkirkiu med Refelsaum[2]).

Gramur skop hæstra heima
heims fegurd oc kyn beima
frægur hefur sett med sigre
Sigursvalldur skipan alldar
spenur[3]) i sælu sina
sin börn iöfur stiörnu
þvi er elstiller allra
allsannur fader manna[4]).

1594 er tiallded saumad.

Kvennamegin vid alltarid j Dómkirkiunni ä Holum er vængur (tialld) saumadur af lerepte, kvar ä stendur ad ein kona (hver þar nefnest sine anno) hafe hann saumad fyrer Mariu. vidi.

ad lata þennann væng betur describera. habeo 1725.

Jtem tiallded framme i kirkiunne hvar ä stendr:

Gramr skop hæstra heima zc.

Timburstofuna ä Holum seigia menn Audun biskup Raude hafe läted höggva i Noregi og ut flytia ä Eyrum og þadan nordur og

---

[1]) Á fol. 12a stendr þessi klausa, sem sýnist varla eiga hér heima: »Extat hæc eadem Tabula Tomo K. Bartholiniano, exarata manu mea Arnæ Magnæi, et eadem Thormodi Torfæi Apographo«; [2]) Á fol. 14a er vísan með hendi Guðmundar Steinssonar Bergmanns og segir hann: »Vijsan er alldeiliss stafriett efter tialldenu utskrifud, er á þvi skrifad Iofrur. og svo sier hver þau tejkn sem . . . sest her med, enn eingenn fleire.

Gudmundur Bergmann
1722«.

Nafnið er með hendi Árna; [3]) þannig Árni upphaflega; Guðm. les: »spener«, og hefir Árni svo gert úr sínu »spener«; [4]) Vísa þessi er áðr prentuð í Eiglu (Hafn. 1809 bls. 273) og aptan við Snorraeddu útg. Svb. Egilssonar Rvík. 1848, en á hvorugum staðnum er hún alveg rétt. Ennfremr er hún prentuð í riti mínu Om digtningen på Island i det 15. og 16. årh. Kh. 1888 bls. 194.

hafe viderner um veturinn leiged vid Grettis skäla ä midium kiðl. Hun er af heildygrum stockum saman sett. vide Laurentius sögu.

þessa timburstofu liet H[erra] þorlakur skrufa upp i sama sinn sem nya hused.

Nya hused a Holum hefur sal. H[erra] Gudbrandur lated flytia ut fra Kaupenh[afn] stendur ifer þess dyrum þesse inscriptiou:

Hæc domus excisa est Hafniæ sumtu et expensis Reverendi viri, Domini Gudbrandi Thorlacii Episcopi Holensis anno Domini 1587.

Sal. H[erra] þorlakur hefur þad sidan uppskrufa lated.

Jn campana Holensi, qvæ et secundæ magnitudinis:

Hera Olaf heidurs manu
ed hiellt med prydi Holarann
meta kluck innt stadarins torg
meta maka liet[1]) in Hamborch
MVCLviij[2]).

Jn latere ejusdem campanæ sub imagine Christi crucifixi.

J. P. A.
H. B. P.
1556.

Alibi in latere

Hans Altena.

Campanarum Holensium minima, fusa est anno M.ccccc.xxxviii. prout ex inscriptione illius liqvet, qvæ præter hæc et fusoris nomen nil continet.

Jn maxima campanarum Holensinm in Islandia[3]): Jsta campana pertinet sancto Joanni episcopo Holensi in Jslandia facta in Hamborch anno Domini M.ccccc.xx.vi. in dem namen Jhesu Cristi ghoet Hinrick Kock mi. Hæc campana rupta est et nunc ulterius non pulsatur.

Jn tortiæ magnitudinis campana Holensi:

Jsta campana pertinet sancto Johanni episcopo Holensi in Jslandia facta in Hamborch anno Domini M.CCCCC.XX.V. Hinrick Kock me fecit.

Jn marmoreo cippo 3. circiter pedes longo in templo Holensi

---

[1]) fiet eða fiet; rétt er liet. [2]) = 1558. Jón Espólín hefir þessa vísu svo:

Herra Ólaf heiðursmann,
er Hólakirkju stýrir rann,
stóra klukku á staðarins torg
steypa lét í Hamborg.

[3]) þetta mun vera »Líkabaung«, en það er eins og það nafu hafi ekki verið komið upp á dögum Árna, úr því hann getr þess ekki.

(karlmanna megin) Effigies Episcopi, sinistra baculum tenentis, dexteram elevantis. ad pedes illius sculptum:

Joh. bþ. uidi.

putatur esse Johannes Skalle, sed mihi id incertum videtur. Alii Episcopum Holensem natione Anglum ibi jacere referunt. An Johannes Holensium Episcoporum qvidam Anglus fuit?[1])

Jons biskups Arasonar, Ara, og Sr. Biarnar leg eru under kirkiu þreskylldinum, og half i stöplenum. Þä þeir voru grafner, voru þan innan kirkiu, sem sidan minkud er ad framanverdu.

Olafr biskup Rögnvalldzson meinast ad liggia midt ä kirkiugolfinu ä Holum. Þykist Halldor Þorbergsson i sinu ungdæme lesed hafa ä hans legsteine, sem menn þar syna og liggur flatur, nu ölæs.

Mogrioted, sem muren umkring Holakirkiu er af, er tekid ur Rauduskridu, sem er i Holabyrdu firir framan stadinn. Menn seigia Audunn Raudi hafi läted hann byggia, og ætlad ad giöra muurkirkiu, enn ei endst til[2]). Ef þad er satt sem eg annoterad hefi um sepulturam Laurentii Episcopi. þä hefr þesse mur an efa constituerad chorum.

A Vangnum kallmanna-meigin vid alltared[3]).

Heidur sis guds him | num a | hædst loff | frer naad sina ad | hiedann af oss.
Effigies Columbarum.

Gloria Patri et | filio cum sancto | Spiritu in Sempi | terna Secula A.
Effigies Columbarum.

jhssus Marie filins | sit nobis clemens | et Propitius, ora voce | pia pro nobis virgo.
Effigies animalium.

St. Spiritus et fili | us datus est | nobis, laus Deo | Puer natur est
Effigies Cervorum.

Kann eg eigs | ad kiosa . . | . . . a . . . nna . . . | Christur
Effigies Aqvilarnm

[1]) Væri ekki líklegast, að þetta hafi verið mynd af Jóni biskupi helga Ögmundarsyni? [2]) Þad er audsied ä vindaugunum ad þad hefr att múrhús ad verda, þvi þar eru innmuradar iarnsteingur, jtem vindeltröppur, minner mig. (AM.) [3]) það, sem eptir fer, er ekki með hendi Árna. Hann segir um það: »accepi 1725«.

A Vangnum kvenna-meigen vid alltared.

ihs. u. r. i.
Effigies
crucis
Substautibus Johanne et Maria
St. Petrus | Nicholaus. St. johannes | St. Godmundus.
Effigies Petri Effigies Nicolai Effigies Johaunis Effig. Godmundi.
St. Olavns | Magdalena
Effigies Olavi Effig: Magdaleuæ.
þora tumasdotter hefur
sanmad vengena Mariu[1]).

[Registra bolastadar. modruualla oc þingeyra oc ʀeynines-stadar. 1396[2]).

Anno domini. ϻ⁰. ccc⁰. xc⁰. vj⁰. næsta dagh firir kross-ϻesso a varit ath giorfum ʀeikningi sira stæinmodar ʀadzmannz oc af ʀeiknudum ollum skulldum þeim er lwkazst attu a næstum fardoghum. enn til ʀeiknadum ollum jnntektum þeim er takazst attu smam | oc storum ʀæiknadizst suo mykit godz kirkiunnar a bolum er virdolighr herra berra petr med guds oc postoligbs sætiz nad biskup a holum biodzst til skips. en sira stæinmodr tok med stadnum oc ollu þui er honum fylgdi vnnder ofuer syn | greindzst herra peturs. þordar þordarsonar officialis. halldors loptzsonar profastz. einars þoruardzsonar. sueins magnhussonar. jons þordarsonar. þorarins suæinssonar presta. jons bakonarsonar. biarnar brÿniolfssonar. jons sigbuatzsonar. eireks jor|undarsonar oc jons hiornssonar[3]) leikmanna.

J furstu sacristia. xx. boklar betri. oc. xx. lettare. kapur. ij. fátt j fimtighi. dalmatikur oc subtilar allt samt betri oc lettare. xl. oc viij. ϻessoklædi. xx. betri oc fern lettari. war þessi skrwdi flestr miok slitinn | gullkalekar. ij. gylldir kalekar.

---

[1]) Þetta er eflaust Þóra dóttir séra Tómasar Eiríkssonar á Mælifelli, en systir Ólafs skálds Tómassonar á Hafgrímsstöðum (d. 1595). Maðr hennar var Jón Grímsson á Ökrum, en móðir hennar var Þóra Ólafsdóttir og Helgu Sigurðardóttur fylgikonu Jóns biskups Arasonar, og hafði Helga átt hana áðr hún tók saman við Jón biskup. Vængrinn er því frá hér um bil 1535—50. [2]) [Aptan á skránni; ártalið með yngri hendi; norðrklaustraskrárnar hafa áðr legið hér með; [3]) þannig frumskráin.

vij. ogylldir kalekar. iij. corporalia betri. x. en. v. lettare. sudaria. iij. budkr oc punkr med Reliquiis. stettarker gylldt. propiciatorium litid. alltaris steinar. ij. bwner. gull. v. silki punkr. kross litill. Racion | alia. ij. silfr amplar. ij. mensura. sylfr budkr. Acera smellt. sylfr sponn litill. glofuar iij. kambr oc busa. amplar ij med tin oc ij. med kopar. munnlaughar. vj. smelltar. fiorar alner strýk. stolubwning[a]r. iij. buningr a dwk. hofudlijn. sto | la. handlijn. mannlikan. ij. gylld med kopar. tannbaghlar. iij. einn koparbaghall. oc einn med sýlfr er herra Petr lét gera. elldbôllr. sandalia fern. mitrvr. iiij. ordinalia. ij. benediccionale. Raketum. handklædi. viij. kniadwkr | mensura med sýlfr. fontz vmbvnadr. skinanda klædi fiorar alner. klædi med balldikinn half sietta alin. pellz klædi half fiorda alin. glodar ker þriu med sýlfr. oc tuð med kopar. koparstickur. v. jarnstickur. v. kirkiu ketill med | munnlaugh brotid huarttueggia. haalltaris klædi. v. wtalltaris klædi. iiij. brikar klædi. v. sessur. iiij. litlar. tapeta. ij. skrindwkar. ij. stafuer. ij. palmadaghs dwkar. ij. lektara dwkar. iij. glitader. textar iiij. oc hinn fimti med | tann. ferda texti. bakstr jarn. v. oc saaða jarn. sloppar x. slitner. hwfur. iij. paxspiolld. v. kistur. ij. jarnstoll nyr. halfr fimti tughr boka j spiolldum. en spialldalausar. lx. allar de sacra scriptura. vtalldar skrar j einu golfui | halfr þriditughr onýttar[1]) tijda skra. biskups bôkr. gradlare. sequenciarium. collectarium. mariu psalltarar. psalltare. brefuer per annum. oc annat vm sumar. Racionale. j chorum fernar tolfmanada tider at song. lesbôkr. v. per annum. les | bok jnsummis oc onnur stor. lesbok ny de sanctis oc títla. gudzspiallabok. formessu bok. alltaris bôkr. iiij. ferdabok biskups. frammistodu bôkr. ij. martirilogium. wersagradall. processionalia iij. collectarium med grôdlum. brefuer. ij. nótud. | psalltarar. iij. goder. ferdabrefuer. ij. notud. vitta patrum.

Þetta j fatabwri. ecclesiastica hýstoria. a tueýmr bokum. dialogus. glosa psalltarij a sæau[2]) bokum. flores virginis. sermocionarij. ij. exposiciones ewangeliorum. formularius. | Þessar de iure. decretales. decretum. gofredus. casus bernardi. casus johannis. clementini. dextra pars. oc sinistra pars. a einni bok. Remundus. decretorum. sextus. decretalium. Gregorij. summa

[1]) þannig; [2]) eða: sæau.

Remundi. jtem gofredus a tueimr bokum. liber job a tueimr bo | kum. psalltarar. iiij. þessar skolabôkr. doctrinalia. ij. brito. a tueimr bokum. huguicio[1]) grecismus. ýsodorus ethymologiarum[2]). proprietarium. strepitus iudicij. þessar soghu bôkr. Mariu sagha guds modur. olafuanna soghur. karla maghnus saga. | thomass soghur. ij. jacobi sagha. anndress sagha. Gudmundar sogur. ij. thorlaks sagha. liber Regum. barlams sagha. Riddara sogur a tueim bokum. postola sogur. jons sagha holabiskups. Suo mikid j sylfri. sýlfr Rosir. xxx. oc. ix. sylfr | spôner. xvj. oc einn brotinn j. bolli med swijk[3]) oc annar minni. bikarar. iij. med einu loki. oc þrir litlir. sýlfr skalir storar. viij. spirur. viij. gylldar oc ero. ij. med loki. huitt skurn gyllt med loki brotid. jons bolli med loki. oc mǫsur|ker. iij. tuô af þeim med lokum. stettarker. v. gylld oc eitt af þeim loklaust. oc þriu ogylld med lokum. spirur. vij. ogylldar. skurner. viiij. swartar oc ein med loki. vatnskarlar. iiij. oc er hinn fimti med tin. laughr. horn. xiij. | bwin. munnlaughar. iij. meta skalir tuennar. bismare. grinda jarn tuenn. borddwkar. vj. skinnfelldr. Reykelsi. xj. merkr. vax. iij. fiordungar oc gullhlǫd nǫckur. aklædi. v. koddar. ij. kullt. v. kistur. v. skuiara[4]) knifua. v. hâr|knifuar. kambr oc skæri. ormstunga buin. Reflar hundrat alna oc morg tiallda slitr. einn Refuill nyþeladr. ein ferskefta. brwner. iij. oc dwkr glitadr. biarnfell. viij. swardreipi[5]) nǫckur. ąalreip. sessur. ij. langar. crvcifixum. fin|graiarn tuenn. iarnstika med skipi. sessur. ij. illar. halsjarn. messubrefuer. ij. ýmnarius nyr. bly af kirkiu oc glergluggabrot. bekfelli nockur.

J skemmu Reckiu klædi. hôghindi. v. oc. xx. med faneytum. dynur. v. oc. xx. oc at auk. vj. | faneytar. Reckiu voder. v. oc. xx. oc. vj. faneytar. skinnbeder. xviij. bolstrar. xviij. abrædzl. xvij. oc huitlar. iij. salwn. v. teflingsver. vij. blæiur. vij. munlaugh. vatnkarlar. ij. woro linlokin oc hôghindis werin oll slitin. kistur ij. læstar. |

Þetta j prestabwri. dynur. vij. hôghindi. vij. bolstrar. vij. skinnbeder. v. Reckiuvoder. xij. abreidzl. v. pottr. munnlaugh. kista stor læst.

---

[1]) huguicō, frskr.; [2]) ethiar, frskr.; [3]) þannig, frskr.; [4]) þannig, frumskr. = skwara = skúara; [5]) swardreidi, hdr.

J bordhwsi morteel. panna. Rist. stæikiteinn. tindiskar med fǫtum. x. salltfǫt. xix. kat|lar. iij. forner. pottr einn oc þrir faneyter.

J skyrbwri storkerolld. ix. at tǫlu. katlar. iiij. forner. pottar. v. skyr. ix. tigher skiolna.

J karlaskala wll mikil oþueghin. boloxar. vj. oc enn annbod nockur oc lausauidr.

J bræidabwri. lxxx. | vétta skreidar. ein kista. hwder. xvj.

J langabwri. smior halft annat hundrad vétta. nauta limer halfr fiordi tughr. sijdur halfr þridi tughr. oc enn aftr Rygger nockurer. krof fimtigher med skammrifum oc enn lausa matr nockur j einum klefua. | morr uel. xx. vetter. flot. xiij vætter.

J kiallara fatkonnur alltz ath tali. xiiij. hæitukerolld. ij. vond. katlar. ij. storer. erv nu vreiknut smabwsgoghn oc annbod heima oc [at]wtbwm oc enn katlar nockurer at stadar bwnum.

Þetta j kuikfee | heima oc at wtbwm. fioghur hundrut kwgillda. xl. oc. iij. kwgilldi. kalfar. lx. En vttan gardz kwgilldi millum hofdahola hrauns a skagha oc vodlahæidar med miklagarde. vj. kwgilldum fatt j. vj. hundrut kwgilldi.

J neÿrdsta vm|bodi hundrat kwgillda oc lxxx. kwgillda.

J fliota vmbodi hundrat kwgillda oc halfr fimti tughr kwgillda.

hross hæima oc at wtbwm fimtan tigher oc vngrÿssi xxx.

J laugh jarda . . . . . .[1]) vón vadmala ath luk|tum ǒllum vitavorskulldum sextighi hundrada.

hæÿ hæima oc vttangardz nærri fiorum tighum fadma taudu. en miogh suo eingi wthæn[2]).

Þetta j skipum feria. oc karfui. huartueggia vont med batum. drangeÿiar far. ackier. ij. oc Reidi med | skipunum.

eru nu oReiknut sum ornamenta kirkiunnar kirkiubrotz. vidrinn. og bwdzu efnit.

Ok saker þess ath wer fyrr græinder menn vissum oc trwm þenna Reikningskap sannan wera allan saman. þui settum wer vór jnnzsighli med biskupsins | jnnzsighli firer þetta jnventarium sem giort var a holum feria sexta post ascensionem domini. a þui áre sem fyrr segher.

[1]) Hér er autt bil fyrir svo sem 15 stafi, og svo er í afskript Þorláks biskups; [2]) = útheyn = útheyin.

512. 27. Juni 1396. i Skálholti.

Skipan Vilchins biskups, er staðfestir skipanir hinna fyrri biskupa Magnúsar Gizurarsonar, Árna Þorlákssonar og Jóns Sigurðarsonar, og skipar ýmsa hluti af nýju.

AMagn. 354. Fol. bls. 64—66, skb. c. 1400; AM. 42A. 8vo bls. 221—22, hér að eins § 4—§ 9; Ny kgl. saml. Nr. 1938. 4to (afskr. af AM. 354. Fol.). Prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 137—139.

Her ero skipaner herra vilkins med guds nād biskups j skalhollti[1]).

Anno domini ϻ⁰. ccc⁰. xc⁰. vj⁰. tueim nattum firir petrs ϻesso j skalhollte. jn synodo voru þessi bod sett af virdulighum herra herra vilkin medr guds næd biskup j skalhollti oc j samþýkt tekin af ollum lærdum monnum.

1. Jn primis at þær constituciones er giört hafua godrar aminningar skalholltz biskupar ϻagnus. arne þorlaksson oc ion sigurdarson sýnazt oss skynsamligar oc vel halldandi. Serliga at prestar late j brottu sinar opinberar barna mödr ok frillur af sino heimile ok þingum innan halfs manadar nesta.

2. Jtem at prestar uande alla lute sem reinligaz til guds þionostu. vin ok bakstr ok adra hlute. ok geými heilaga krisma ok ewcaristiam j hreinligri hirdzlu læstri ok halldi hrein corporalia ϻessuklædi oc sacrarium handklædi. lesi dags tidir heima forfalla laust j kirkiu dagliga. en sýngi helga dagha ok hatidis [ok a]llar tidir ok hallde huer prestr sinne vist. xij. manudi forfallalaust.

3. Jtem at allir prestar predike alla þa daga sem j xvj daga halldi ero. ok j onduerdri iolafostu ok langaföstu ok j mote paskum. heýri innvirdulega skriptamal ok godfuslega ok kenni sinum soknarmonnum huersu þeim beʀ at skriptaz innvirduliga med allri godfysi ok sannri einord med vidrkomningu hiartans ok fullum huga til vid at skiliaz sýndirnar. segi til viku halldz huern sunnodag sua hætt ok skilit at tida soknarmenn heýre. leggi prestar af alla lausung ok leikaraskap bædi j klæda bunadi ok vapna burdi. taki prestar saman romaskatt

[1]) vilkins skalhollts biskups 42.

ok geyme truligha. ok afhendi profastinum allan oskerdan ok vm skipte hann ecki. ok fordiz sua þa pino er pafi leggr þar medr.

4.[1]) Jtem allir prestar þeir sem tuær soknar kirkiur hafua syngi rumhelga daga at vtkirkium ok bônhusum.

5. Jtem at allir prestar ok bôndr þeir sem soknar kirkiur hallda. taki med biskups tiundum ok af hendi sua profastinum[2]) edr þeim sem hann til skipar. halldi kirkiur ok bônhus sæmiligha ok vel geẏmd suo at eigi megi fenadr inn komaz. giorizt[3]) vpp kirkiur ok bônhus innan. xij. manada ella luki iij merkr firir halfkirkiu. en xij aura firir bônhus.

6. Jtem at bondr þeir sem kirkiur hallda se skylldugir at giora Reikning[4]) profôstum af ollum eignum þeim er þeirra kirkiur eiga. tiundum ok ôllum odrum þeirra eignum ok af hendi tiundir kirknanna þa er þeir med skiliaz og sẏni eigi sidr allt kirkiunnar godz þa er þeir skiliaz med iord. Sua[5]) eigi sidr þeir sem vtkirkiur hallda leggi eptir kirkiu tiunder ok se sẏnt kirkiunnar vmbodsmanne edr þeim sem hann til skipar.

7. Jtem at firir launfesting setiz þvilik skript ok fesekt[6]) sem firir opinberan hordom.

8. Jtem at opinherum frillulifuis monnum gefuizt eigi guds likami vtan þeir skiliz vid ok bôti ẏfer.

9. Jtem at þeir menn sem hlaupaz profastdôma j millum stefnizt aftr af þeim profasti j huers vmhodi þeir brutu ok retti sa yfuer þeim[7]).

---

513. 27. April 1397. á Bessastöðum.

Kaupmálabréf Vigfúsar Ívarssonar og húsfrú Guðríðar Ingimundsdóttur.

Frumbréfið á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V,20; innsiglin hafa verið átta, en eru öll dottin frá.

[kavpmala bref hvstrv gvdridar 1397[8]).

Aullum monnum þeim sæm þetta bref sea edr heẏra

[1]) 42 byrjar hér; [2]) profaustum 42; [3]) Giori 42; [4]) reikningsskap 42; [5]) ok 42; [6]) fepina 42; [7]) sl. 42; [8]) aptan á bréfinu.

sænndæ þorstæinn æyiolfsson laugmadr. arne æinarsson. gunnlögr maghnusson. æinar olafsson. anndres þoralfsson oc helghe biarnarson. bardr arnorsson oc teitur kolbeinsson Q[uediu] G[uds] oc sina kunneght giorannde. ath þaa ær lidit war fra burd wors herra jehsu christi ꝏ. ccc. xc oc vij ær friadaghinn j paska vichu æ bessastödum æ alftha nese worum wær j hia ath ærlighr mann wighfus jfuarsson kenndiz firer oss ath gudrid jnnghimundz dotter hans kærligh husfru æ j hans garde þriu hundrǫth hundrada a jslande eda j noreghe eftir forngilldu marka tale. þar til fiordunngs giof af öllu sinu godze föstu oc lausu. Reichnadi wighfus bonnde þaa sitt godz viij hunndröth hunndrada. werdr þi hennar godz j gardinum allz fimm hunndrath hunndrada. Ogh til sannynda hiær wm settum wær fẏʀ næfndir menn vor jnnsigle fyrer þetta bref giorth j saugdum stad deghi oc ære sæm fẏʀ seger.

---

514. 6. Mai 1397. i Garði.

Vitnisburðr Jóns Grímssonar og Arnórs Jónssonar um landamerki Tjarnar og Garðs í Aðaldal.

Biskupsskjalasafn Nr. 3. Fol. bl. 98, bréfabók, sú er Þorlákr biskup lét rita 1641—42, og er bréfið þar tekið eptir transscripto frá 4. Júní 1491; AMagn. Dipl. afskrr. Nr. 39, eptir nefndri bréfabók, að því er virðist með hendi Orms Daðasonar.

Landamerke Tiarnar j Adaldal.

Þetta er vitnisburdur þeirra Jons Grijmssonar og Arnors Jonssonar um jardareign Tiarnar i Adaldal. ad fẏrer sunnann rade gardur sa er geingur fyrer sunnan gierdesvöllenn ad Tiörn. og heim j horned a tungardenum j Garde. og sijdann rædur vallargardurinn. og sa gardur er geingur ur hönum vestur i Gnup er geingur upp ur Marckklett. fyrer vestann Gnup. enn sijdann Marckgata su er geingur fyrer vestann Gnupsenda. austur ad þeirri gautu er geingur ut af Gnupsenda. rædur þa su gata þar til. er hun kiemur nidur a þeirri götu. er liggur ofann til vestre hellu. enn fyrer utan rada hraun. austur ad Sveinum. en ur Sveinum austur i Micklahollt. Micklahollt allt med veide og jardar eign ut i hraun þad. og griot

gard. er geingur fyrer utan holltid. rædur fyrer austan gata su er liggur ofan fra Nese ut ad ytra Selgarde. Sôgdu þeir ad Tiorn ætte þriggia tolffedminga torfskurd i Bruajôrd. og einn i Botar jôrd. ef hiner være adur skorner aller. Saugdu fyrrnefnder menn. ad Tiôrn ætte beit a Hrutalækiar flautu. hvort er helldur villdu manad huortueggia dægur. edur tvo manade annad dægur. Saugdu þrattnefnder menn Jon og Arnor ad þeir vissu ad Hakon Þormodsson og Reginleif soru ad Tiarnar jôrd ætte þessa beit. vissu tijdtnefnder menn. ad þeir Arne Ofeigsson. og Biôrn Arnason soru þann gard mark j millum Gardz og Tiarnar. er geingur ur vallargardenum i Garde. og vestur i Gnup. Sôgdu adur greinder menn ad Tiôrn ætte vj. vickna verck a Eingebacka. Og til sannenda hier um settum vid ockar jnsigle fyrer þetta vitnisburdar bref er giôrt var i Garde i Adaldal drottensdagenn næsta epter krossmessu a vor. þa er lided var fra hingadburd vors herra Iesu christi þusund ccc. niutiger og siô ar.

---

515. [12. Mai?] 1397. i Bólstaðarhlið.

Dómr sex manna útnefndr af Einari bónda Dálkssyni [sýslumanni í] Húnavatnsþingi um erfðamál milli séra Einars Þorvarðssonar og Guðrúnar nokkurrar.

AM. Fasc. LXXIII, 6. brot af frumritinu á skinni. »Þetta eru innsiglareimar undan arfleidslu brefe 3ia dætra Þorleifs Biornssonar og Yngueldar Helgadottur, giôrdu af 9. mônnum 1490 fiorda dag i paskum á Sydrum Aukrum i Blonduhlid. Originalbrefed hefi eg feinged til eignar fra þeim mædgum i diupadal i Blonduhlid. Gudrunu Stefansdottur og Sesseliu Sigurdardottur. Eg hefi þetta uppskrifad hia fyrsôgdu brefi.« (AM.) Aptan á þessar reimar, sem eru límdar á pappírsblað, ritar Árni: »Jnnsigla reimar 1490«.

Ollum monnum þeim sæm þetta bref sia ædr hæyra sænda dalkur æinarsson. þorger boduarsson. þordr bæss[ason]. æinar þorarinsson. æyiulfur biarnarson ok magnus jonsson quædiu guds ok sina kunnight gerandi. ath a atta ari rikiss virdvlighs herra æiræks med guds nad norægs kongs laugardagh næsta fyrir [. . . halluar?]di martiris j bolstadarhlid j langadal voro ver til næfndir af æinari bonda dalkssyni [syslumanni i] huna-

vadzþingi at dæma millum sira æinars þoruardssonar af æinnæ halfu gudrunar .... af annari vm þann arf .... sinnæ ....

---

516. 15. August 1397. i Reykjaholti.

Kaupsamningr Brands Haukssonar og Guðrúnar Vermundardóttur um jörðina Skáney í Reykholtsdal.

Frumbréfið á skinni í AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V,21; fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en eru dottin frá.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda steinn þordarson. páll steinsson. gvnnlavgr þorvardzson oc jon halldorsson kvediu gvds oc sina kunnickt gerandi at þa er lidit var fra hígat bvrd vors hera iehsv christi þvsvnd þriv hvndrat nivtiger oc vij ær jn assumcione sancte marie virginis j reýkiahollti j reýkiadal vorv vér j hia sām oc heýrdvm ord oc handaband brandz havks sonar oc gvdrvnar vermvndardottvr. at nefndr brandr handlagdi fýrnefndri gvdrvnv kvitt oc lidvgt æ sinna vegna vm þann mæla hennar sem havkr fadir hans lagdi vpp j jordina at skaneý halfa. ok j sama handabande jatadi þratt nefnd gvdrvn greindvm brandi sinn hluta j jordinne fýstvm til kavps þa hvn villdi selia firir xx kvgilldi oc tiv hvndrat kvgillda virt. Met samri grein skýlldi gvdrvn kavpa af opt nefndum brandi hans hlvta j jordinne ef honum veri favl oc veri hvn vgipt met sama héd oc fridleika eptir rettri tiltavlv. Ok til sannenda her vmm settvm ver fyr nefndir menn vor jnsigli firir þet bref er gört var j sögdvm stad deghi oc æri sem fýr segir.[1])

---

517. 9. September 1397. á Grund i Eyjafirði.

Haldór prestr Loptsson selr Böðvari djákna Ögmundarsyni Krossanes í Kræklingahlíð fyrir Skriðuland og Hallfríðarstaði með tilgreindum landamerkjum og ítökum.

---

[1]) Aptan á bréfinu stendr með sömu hendi og bréfið: her var j hia gvnnar gilsson pall palsson.

Frumbréfið á skinni í AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V,19; innsiglin dottin frá.

[Kaupbref krossanes j kræklingahlid 1397[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda þordr hialltason. jon þordarson. hoskulldr hughason oc arngrimr gudmundzson Q[uediu] guds oc sina kunnigt gerande ath þa er lidit var fra higat burd vars herra iehsu christi ꝏ ccc niotighir oc seau ar in profesto gregorij pape[2]) a grund i eyia firde voru uær j hia säm oc heyrdum a handaband sira halldors loptzsonar af einne halfu enn boduars diakna ogmundzsonar af annare ath suo firir skildu ath sira halldor sellde bôduare jordina alla j krossanese j kræklinga hlid med aullum þeim gognum oc gædum er hann vard fremzst eigandi med þessum ummerkium. rædr gardz stadr firir sunnan nedan or sio oc upp j tungard milli krossanesia oc þadan rettsyni upp i sunnanuerda hundatiorn oc þadan rettsyni upp j berghol sunnanuerdan er stendr firir nedan lonith oc þadan í kelldu sogit er geingr sunnan j lonit firir sunnan upptoku enn firir ofan lon er stor steinn oc þadan rettsyni upp j hraukbæiar grafer utanuerdar oc þadan rettsyni upp j steina firir sunnan læk þann er sudr er fra krossaness seli oc þadan rettsyni j hagagard. sidan rædr hann firir ofan oc ut j gardzstad firir sunnan samtyni rædr þa þadan gardzstadr ofan j lon firir utan hrafnabiorg oc sidan lon ut j sio. a krossanes ollo gelldfe rekstr oc lombum j glerardal. eiga þeir at hallda garde med odrum bygdarmonnum þeim sem þagat eiga rekstr. tueggia manada rekstr j annat mal upp j hraukbæiarfiall ollu bufe edr manadar rekstr bæde dægr. sagde sira halldor til halfkirkiuskylldar a iordunni oc s[k]ilde sira halldor a bauduar ath abyrgiazt fyrnd a kirkiunni oc hennar ornamentis oc at svara porcione. her a mot gaf boduarr sira halldori iord alla a nedsta skridulande j auxnadal med aullum þeim gognum oc gædum sem hann uard fremst eigandi ath med þessum wmmerkium. ʀædr firir sunnan wordur ij hia midskridulandz garde oc ur þeim ʀettsyni wpp j fiall oc nidr j æ enn firir wtan lækiar gil rettsyni wpp æ fiall oc yfer j wallargard yttra a skialldarstodum. oc halfa jord

[1]) [Aptan á bréfinu; með yngri hendi: bref vmm krossanes hallfridarstadi oc nedzsta land; [2]) þ. e. 11. Marts.

a hallfridarstodum med ollum þeim gognum oc gædum sem hann ward fremdz eigandi ath oc henni hefer fylktt ath fornu oc nyiu med þessum wmmerkium. rædr gardr firir uttan oc wpp j læk enn steinn storr j millum auxna hols oc hallfridarstada wid sydre skridu oc rettsyni or honum wpp oc ofann eiga hallfridarstader þessi jtok j annara manna jarder selfor j myrkardal arlega tíutigum asaudar. ij kum. ij. rossum af jordunni. skogr j tungu jord med þessum wmmerkium. warda a halsinum firir sunnan stiga dæli oc rettsyni nidr [j] drangstein uid skugga gautu oc rædr hann sidan ut a hals firir nedan forin[1]). sagde bauduarr til bænhu[s]skylldar a badum iordunum enn skilde ath sira halldorr skyllde abyrgiaz fyrnd a badum bænhusunum. skylde huarr hallda til laga þeim jordum er keyptte en þann[2]) suara logripttingum er selde. oc til sannenda her wm settum wær fyrr nefnder menn war jnsigle firir þetta bref giortt j sogdum stad oc are crastino natiuitatis beate wirginis.

---

518. 1. Nóvember 1397. á Holtastöðum.

Einar prestr Þorvarðsson selr hústrú Ingiríði Þórðardóttur jörðina alla á Holtastöðum í Langadal með gögnum og gæðum fyrir lausafé.

Biskupsskjalasafn Íslands Hol. Fasc. II, 2, frumritið á skinni; öll innsiglin, sem hafa verið sex að tölu, eru nú dottin frá. Miðbik bréfsins er máð, svo að nú verða ekki lesin nokkur orð í því, og eingar afskriptir hafa orðið á vegi mínum af bréfi þessu gerðar áðr bréfið var orðið slitið sem það nú er, svo að fylla mætti eyðuna eptir þeim, og annars veit eg eingin rök til, að bréf þetta hafi nokkurn tíma verið afskrifað fyrri en nú, en hér er það prentað eptir stafréttri afskript, er cand. theol. Hannes Þorsteinsson hefir gert fyrir mig. Ritháttr bréfs þessa er einkennilegr og svo sem bréfið væri miklu yngra, og uppskafningr. Bréf þetta er því grunsamlegt og varhugavert.

Kaup Brief sira Einars Þoruarsonar oc hustru Jngerijdar þordardotter vmm holtastade Anno 1397.

Þeim godum monnum sem þetta brief sia edur heyra

---

[1]) f°m, frbr. og má gera bæði úr því: förin og form; [2]) svo frbr.

sender Einar prestr snorrason. þorgeir Boduarsson. þorsteirn Ber[g]sson. petur palsson. jon þorgeirsson. þorarinn gudmundsson. leikmenn. kuediu guds ok sijna kunugt giörandi. ad þa er lided var fra hingadburde vors herra jesu christi [m. 3c. 9⁰ og sio Ar[1]) ä holtastodum i langadal ä allra heilagra messu vorum vier [i] hia ok heirdum ok saum a handaband þeirra Einars þornarsonar af eine alfu. enn hustrur jngerijdar þordardotter af annare ad so firir skilldu. ad sira Einar sellde jngerijde jördina alla a holtastodum i langadal. med öllum þeim gögnum ok giædum sem jordunne filt hafa ad fornu ok nyu ok hann haf[d]i fremst eigande ad orded ok petur biskup hafe sier selt. enn kirk[i]unnar eign sieu þessar jardar. huamr. kirk[i]uskard. hamraland ok halfr kagaraholl. eirnenn filge holtastodum ok hennar eignum alt land firir sunnann holsdæld sudr i þann gard sem liggr næst gunnfrijdarstodum ok vpp i tind ok þadan vt a torfhola. ok so i hlondu. eirnenn halfa selueide i hlonduos a mots vid hialtaha[c]ka kirkiu ok ueidesyke i blondu firir vtan hniukakot. jtem reka vt a deple. skogarhogg i hola huamm[2]) . . . . . . hier i mot gaf jngerijdr sira Einare nyutyu hundrud med þessum fridleika. fimtan kyr. fimtan asaudar kugillde. tiju gielldfiar kugildi. halft huort i nautum ok saudum. þrettan hundrud voru. tolf hundrud i hafnarvodum ok tolf hundrud i hrossum ok til þrettan hundrada i slatrum ok skillde þetta vt lukast a þremr arum. nema jngerijdr vilie skiotara vt luka. enn þat sem ecki likist ut skillde standa med tolf alna ahata huort hundrad fritt af frijdu. en ofrijtt af ofrijdu. jtem skillde jngerijdr a sira Einar ad hann skillde lata giora upp kirk[i]una a holtastodum a sialfs sijns peninga kost. og hafa þar firir þaug fimtan hundrud sem geord voru a kirk[i]una ok henar ornament sijdan sira Einar keipte ad herra petre biskupe. enn ef nockud kinne a ad hresta upp a kirk[i]unar bigging þa skillde sira Einar edr hans erfingiar luka jngerijde firsogd fimtan hundrud. sio kugillde. atta hundrud j uoru. skillde sira Einar ahirg[i]ast laga ripting a greindri jordu. en jngerijdr hallda til laga.

---

[1]) [þannig afskr. Hannesar; [2]) [þetta er mjög óljóst í bréfinu, en þó ætlar Hannes, að víst muni þetta standa þar, svo sem hér er lesið, en þar á eptir verðr ekki lesið »eitt orð og ef til vill annað smáorð«.

Ok til sannenda hier umm setium vier firgreinder menn vor incigle firer nedan þetta brief.

---

519. 2. Februar 1398. á Grund.

Jón Hákonarson selr séra Haldóri Loptssyni hálfa jörðina Grund í Eyjafirði með Holti fyrir tilteknar jarðir.

Frumbr. á skinni í AM. Dipl. Isl. Fasc. V,22; innsiglin dottin frá. Afskr. í bréfab. séra Skúla á Grenjaðarstað AM. 255. 4to bls. 300—301. Frumbréfið virðist vera með sömu hendi og Nr. 510 hér að framan (23. Okt. 1395) og mun það án efa vera bönd séra Haldórs Loptssonar, því einginn annar, af þeim sem nefndir eru í bréfunum, kemr við þau bæði.

[grundar Bref gamallt.
kuittantia vm halfa grund Jonz Hakonssonar[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sæa ædr heÿra senda eirekr þorleifsson. biarni kolbeinsson. þordr hialtason oc þorkell raudr sueinsson quediu guds oc sina kunnikt gerandi ath þa er lidit uar fra bigat burd uærs herra iehsu christi ꝏ ccc xc oc atta ær in purificatione[2]) beate uirginis a grund i eyiafirdi vorum ver i hea sæm oc heÿrdum æ ath þeir sira halldor loptzson oc ion hakonarson kenduzt med handabandi at ion hafdi sellt sira Halldori alla halfua iordina a grund i eyiafirdi oc allt hollt i eyiafirdi med ollum gædum oc hlunnendum sem þeim iordum hefer fÿlkt ath fornu oc nÿiu ath ongu fraskildu þij ion uard fremzt eigandi ath med halfum þrugstungum oc torbskurd i hamar iord meiri epter þij sem þeim þarfar er æ grund bua. kol af nupufellz skoghi sem þarfar bui a grund j mot skogar part er grund hefer ætt j nupufellz skogha oc stodhrossa gongu i grundar iord. sagdi ion til kirkiu skylldar oc ath vera ætti prestr oc diakn oc kuengilldr vmaghi a allri iordinni. her j mot gaf sira halldorr j fÿstu oc hafdi afhent oc uth lukt iord i huammi j skaghafirdi firir fiorathighi hundrada oc iord ath hrauni i slettahlijd firir tuttughu hundrath oc þar til sexthighi kugillda. oc saker þess ath þetta goz var ædr longhu lukt giorde nefndr ion ædrnefndan sira halldor ollungis kuittan af ollum fyrsaugdum iardar verdum

[1]) [Aptan á bréfinu með annari hendi, og stendr neðan við NB.;
[2]) í þessu orði er skrifað latínskt f.

firir sigh oc sina epter komendr j sama handabandi. Ok til sannenda her um oc þess meiri stadfestu setti ion hakonarson sitt insigli med varum insiglum firir þetta bref giorth j saugdum stad deghi oc æri sem fyrr seghir.

---

520. 28. Februar 1398. á Sámstöðum.

Hallr Svarthöfðason selr Jóni Gilssyni jörðina í Kalmanstungu í Borgarfirði, en Jón lætr í mót jarðirnar Sámstaði, Skarðshamra og Kleppstíu, allar með tilgreindum ummerkjum, og fer þetta fram með samþykki kvenna þeirra beggja.

Bisk. Skalh. Fasc. VIII,15, frumbréfið á skinni; AM. dipl. afskrr. Nr. 2602 »er accuratissime confererad vid originalin, sem liggur í Skälhollti og ber ecke ä mille um ord, stöfum, band edr punct«. Afskriptir af bréfinu eru og í AM. 258. 4to bls. 284—89 (gerð fyrir Brynjólf biskup 1. Aug. 1659) og í Landsb 115. 4to I, bls. 201—205 (gerð eptir 258 í Reykholti 28. Sept. 1721).

Jn nomine domini amen.

uar þetta kaup þeirra hallz suarthofdasonar af annari hælfv enn jons gilssonar af annari. ath hallr selr nefndum joni jordina j kælmanztunghu j borgarfirde med ollum gognum oc gædum sem þeirri jord eighr ath fylgia ath fornu oc nyiu oc [ei] er med loghum fra komit oc hallr vard fremst eigandi ath med þessum vmmerkium. ʀædr hafr ær gil or jokli oc framm j huitæ. enn huitæ ʀædr ofan til gunnlaughs hofda enn vestr kuisl ʀædr vpp til hæfa ʀauns. fra hæfa hrauni oc vpp at vidgelmi. fræ vidgelmi oc j gilit firir nedan kleppa skogh. or gilinu oc j hamartiorn. þæ or hamrinum er stendr firir vttan hamartiörn oc j axlartiörn. þæ ʀædr gilit or axlartiorn oc framm j dalsæ. þæ rædr dalsæ oc vpp j þoruardzstada vautn. or þoruardzstada votnum oc vpp j arnarstein. þæ j suinalæk. þæ j vlfsvatnzær lon. þæ ʀædr wlfswatnzæ vpp ath gnupdæla gotum. þæ gnupdæla gautur nordur j lækinn er fellr or leirutiorn enni nyrdri. þæ austr eptir ʀyggium j vorduna firir nordan torfavautn. þæ or vordunni sionhendingh j millum torfa vatnz hit efsta oc hlijdar vatnz fyrir nordan hæuada vatn vpp j vestr hæd. þæ or hædinne austr j endann j ʀettavatni enn

sŷdra. þæ austr epter heidi fyrir nordann ælftavautn j jokulsenda. þæ ræda joklar fŷrer sunnan balljokul j hafrærgil.

Ero þessi jtok j jordina. gilsbacki æ skogh ofuan fræ hæfua Rauni med vestrkuisl. enn fliotz tunghu menn vpp fræ hæfua Rauni oc til Rissgautu gegnt Rafna biargargili oc hrishogg j kleppaskogh annat huart til sels ædr stecka oc eigi lenghr enn kælmanstunghumonnum endiz til sels. sambeit æ fliotztunghu hæls vpp ath læk þeim er fellr or þorgeirs tiorn fram j fliot [eiga biarnarstadir ok halkelsstadir skog[1]) j millum nordr klifs oc skridu vpp af selia tunghu.

Her j mot gefr fŷrr nefndr jon ædr greindum halle jordina sæmsstade j huitær sidu. jordina skardzhamra oc jordina kleppstiu j nordrærdal med ollum þeim gaughnum oc gædum sem þeim jordvm eighu ath fŷlgia ath fornu oc nŷiu oc jon vard fremst eighande ath. Eru fŷrr nefndir sæmsstadir med þessum vmmerkium. Rædr teigs[gil][2]) framm j huitæ. oc vpp j hæfua fellz vatn hit ŷtra. þadan nordr ath gautu þeirri er liggr til Reŷkiaholltzsels af sæmsstada selia gautu. þæ Rædr þuerlækr fram j kiaRæ. fyrir nordan kiaRæ. ofan ath merkigili oc vpp ath grof þeirri er næst er fyrir nedan haukagils sel. oc suo langt nordr æ sem vatnfaull deila. fyrir sunnan æna vpp ath miofua vatnzlæk suo sudr yfir fiall ofuan ath merkigrof. torfskurd ŷfuer j sŷgnŷiarstadanes. oc tueggia torfRossa beit. oc her ofan æ fiortæn kwgillde hælft huart. oc þar til þrettan kŷr oc hælft niunda æsaudar kwgillde. tuau gelldfiar kwgillde oc fiortan aura hins þridia hundrads oc hundrat vôru. vj. Ross. vij. hundrath j voruvirdum vadmælum.

Samþŷcktu þetta þeirra jardarkaup hwsfrwr þrættnefndra manna hallz oc jons. jngigerdr oc katerin med handabande. lagde títtnefndr hallr mæla jngigerdar konu sinnar vpp j sína beztu eighn þæ er hann ætti. ædr eigandi ath ŷrdi. voro þat

---

[1]) [»þesse ord j originalnum ritud med annari hende enn ä hinu er j brefinu, og med gnlara bleke. Hefer hier andsynelega eitthvad utskafid vered, og þetta sett j stadinn þess ntksafna. þo er honden ä þessu utstrikada ad visu gômnl. og kannskie älijka gômnl sem brefed sialft. annars er liklegast hier muni einhverier pretter under bua«. (AM.); [2]) gil, seinna viðbætt; hefir npphaflega gleymzt úr í frbr. Árni segir það muni eiga að standa gil.

ættatighir hundrada. kynni oc nockut at riptaz vpp j jordina æ sæmsstaudum. skilldi hallr ser jafnmörgh hundrut aptur j jordina j kælmans tunghu joni til orlausnar. ædr hans erfingium. helminghar goz. suo oc ei sidr skildi jon sér aptr þilika penningha sem hann lagdi j ef nockur brigd kæmi æ kalmanstunghu. Skal huarr suara lagha riptingum æ þeim jordum er selr. enn sæ halda til lagha er kaupir.

for þetta kaup fram med handabande j reykiahollte j borgharfirde drottins daghinn næsta firir cathedracionem petri apostoli. þessum vottum hiæverondum gunnari presti gilssyne. ærna presti þordarsyni. sælomoni brandzsyni. hauki finnzsýni. halldori pælssýne. pæli steinssyne oc morghum audrum godum monnum.

Ok til sanninda her um settu fýrr nefndir menn sin jnnsigle firir þetta kaupbref. skrifuat æ sæmstodum. fimta daghinn næsta fyrer festum johannis holensis þæ er lidit var fra hingat burd vors herra iehsu christi þushundrat ccc. niutighir oc ætta ær.

---

521. 26. Marts 1398. á Grenjaðarstöðum.

Steinmóðr prestr Þorsteinsson gefr Jóni bónda Björnssyni og Þorgerði húsfreyju hans fult umboð um tólf mánuði yfir öllum eignum sínum fyrir norðan Öxnadalsheiði og sérlega yfir staðnum á Grenjaðarstöðum.

AMagn. Dipl. afskrr. Nr. 3. með hendi Jóns bróður Árna »ex originali«, sem var á kálfskinni; innsiglið var brákað; afskriptin er stafrétt og mjög nákvæmleg.

Øllum monnum þeim sæm þetta bref sia ædr hæyra sænder stæinmodr prestr þorstæinsson kuædiu guds oc sina. kunnigth giörandi ath æk hæfer fæingith minum godum win. joni bonda biörnssyne oc þorgerdi konu hans. med handabandi fullt oc lauglight umbod mitt yfer ollum minum goozsum faustum oc lausum fridum oc ofridum. þeim ær æk a. ædr wærnd yfer hæfer. firer nordan auxnadals hæidi. oc siærligha yfer stadnum a græniadarstödum oc öllu þui sæm þar stændr saman. skal jóón jardir minar byggia oc landz skylldir oc bufiær læighur vppbæra miær til æighnar. oc þar med allar þær skulldir sæm

med laughum æru a mitt goozs hæimtar oc æi sidr. aullum þeim kaupum kaupa sæm honum sýnazst minu bui nýttiligh være. hiær med skal hann. alla þa pæningha. vthæimta sæm adrir menn æru miær skulldughir. bæida oc kræfia oc sakir á gæfa æf halldit ær vriættligha oc æfter kiæra. ath suo fullu sæm æk sialfr þar til sæm fullriætti mitt snærtr. jtem skal jóón hafa vmbod yfer ollum rækum stadarins a græniadarstôdum oc minum huat hælldzt sæm a kann ath bæra. þat mier bær til halldz ædr æighnar. oc hafa af huaulum æf koma kunnu siær til æighnar afhlaup skurda oc mægringar. bæin oc sæými. jóón skal oc hafa suo margha menn a minn kost sæm honum þikir siær hænta huart þath ær hælldur bôrn hans ædr adrir menn. Jtem skal hann mægha umbod fa audrum monnum vt af siær. yfir minum goodzum þar sæm honum þikir þurfa. skolo þeir oc allir kuitter minna wægna sæm hann tækr pæningha wt af. skolo græindir menn joon oc þorgerdr þæssum minum umbodum hallda. um næstu toolfmanadi. oc þat læinghr sæm oss likar. oc standa i aungum abyrgdum um min goodz. utan vm vænda þeim miær til gooda sæm þeim likar oc til sanninda hier um sætta æk mitt jnzigli firer þetta bref giôrth a græniadarstôdum. æinni nátt æpter mariumæssu j faustu anno domini: ᗰ°. ccc°. xc°. viij.

---

522. 29. Marts 1398. á Möðruvöllum.

Úrskurðr Steinmóðar officialis Þorsteinssonar um mál Erlends Bergþórssonar, er setið hafði heimildarlaust á Hnúki í Skíðadal, jörð klaustrsins á Möðruvöllum, og þar með haldið ófrjálsum kúgildum klaustrsins.

IBfél. 125B. 4to nr. 192, dóma og bréfabók frá c. 1670—80 mjög fúin. MSteph. 61. 4to bls. 5—6 og fyllir það nokkurnveginn skallana í 125, skr. c. 1800, en sú afskript er í sjálfu sér lakari en 125.

Domzalit ef madr sitr a otekinne jordu.

Þad giorer Steinmodr prestr þorsteinsson Holakirkiu offi-

40*

cialis kunnigt[1]) at anno [ꝏ°. ccc°. xc°. viij°.[2]) fostudaginn firir palmasunnudag a ꝏodru[vollum] kom a stefnu firir mig sira sueinn ꝏagnusson j fullu um[bodi] klaustrsins a ꝏodruvollum oc herra petr biskup af einni alfu enn Erlendr bergþorsson af annare. hverir þar logdu vndir minn vrskurd med handabandi huilikra suara oc sekta greindr Erlendr væri skylldugr klaustrinu a ꝏodruvollum firir þa sok er sira Sueinn kærde til hanz sem var ad hann hefdi setid a stadarinz jordu otekinni ad heimilld er hniukr heitir oc halldid þar med viij kvgilldum heimilldarlaust firir stadnum fra næstkomandi fardogum oc þar til þa var komid. Nu saker þess ad Ellendr gat ongua votta leitt ad. ad sira Sueinn hefde bygt honum þa jord edr kugilldin vm firsagdan t[ima] oc annars ad sira Sueinn sor fullan bokareid med huilikum skilmala hann hefde bygt Ellende sagda jord firra arid oc huert fortak hann hefde þar med sett. huer bygging mer leizt eckert afl hafa Ellende til frelsis edr asetu a sagdri jordu. so oc let sira Sueinn sueria ad hann hefdi krafid oc beidst sagdrar jardar at næstkomandi fardogum er var oc so kugilldanna af Ellende oc ofrelsad honum þad allt til asetu oc medferdar enn feingid þa ecki. So oc var þar svared firir mer at sira Sueinn hefde sagt Ellende vm haustid ad hann villde ecki Ellendr bygge leingr a sagdre jordu enn til næstkomandi fardaga effter. medkendest Ellendr ad hann hefde a firr[nefndri] jordu setid sidan fardaga oc til þess nu er komid oc so stadrinn ætti so morg kugilldi [hia ser sem sira Sveirn sagde. Þvi i guds nafne seige eg med fullum laga urskurde oc[3]) samþycke oc rade þeirra be[stu manna sem hia mer voru greindan Ellend sitia oc setid hafa a[3]) [o]tekinni jordu oc ofrialsre heimilld[arlaust][4]) [jordu Hniuke[3]) oc allar þær landsnitkaner oc avoxtu af [sagdri jordu oc kugilldum oheimilar[3]) haft hafa a þessum tima ollum sem sira Sueinn kæ[rdi um[3]) oc hann[5]) þar firir fallinn j bann af sialfs sins[6]) verkum oc skylldugann [at taka lausn oc[3]) skripter. her med dæme ec Ellend skylldugan ad hafa [flutt] fra jordunne hniuke

---

[1]) Ollum monuum þeim sem þetta bref sia edur heira senda Steinmodr prestr Holakirkiu officialis q. g. oc sina. kunnigt giorande 61; [2]) [1398, 125; [3]) fúið úr 125; [4]) þetta orð vantar í 61; [5]) Ellend 61. [6]) b. v. 61.

med allt sitt jnnan. v. natta hedan j fra enn klaustrinu a Modruvollum dæme ec oll þau hey til eignar oc torf sem saman standa a tedre jordu hniuke oc þar a ofan luke Ellendr klaustrinu xv merkur j sitt fullretti ad næstum fardogum oc xij aura j landnam oc þar til averkabot eptir giord vj manna er ec þar til nefne. Jtem firir hey oc torf þat sem hann hefr gefid oc ellt. skal hann luka stadnum suo marga peninga sem godir menn giora ad þad hefr vert verid þegar sed verdr huersu vitt ad slegin hefr verid jordin oc so torfgrafir huersu vidar vera kunna. skylldu allir þessir peningar vpp lukaz ad [næstkoman]di fardogum. med sama vrskurde sagdi ec Ellend skylldugan ad afhenda sira Sueine oll þau kugillde sem hann hafde med þeirre jordu halldid nu jnnan firsagdra. v. natta heima ad hniuke. enn j avoxtu þar af skylldi hann luka stadnum ad næstu fardogum vetrgamlan saud epter hueria a oc kalf af huerri ku. enn xij alnir fridar af hueriu gelldfiar hundradi oc þar til skyr. smior oc syru oc vll af malnitunne so mikid huert vm sig sem godir menn giora oc nefni til so langan tima sem hann hefr kugilldunum ofrialsum halldid. enn adra peninga her firir ef ecki er skileyrir til. dæme ec adrnefndan sira Suein skylldugan ad vera kominn til hniukz jnnan. v. natta þessa peninga ad med taka nema þeim semi her vm annad sin a millum. Oc til sanninda her vm [setta ec mitt officiolatus jnnsigli firir þetta vrskurdarbref].

---

523. 11. Juni 1398. á Hnúki i Skiðadal.

Sex menn vотta, að þeir hafi verið tilnefndir af Steinmóði Þorsteinssyni, officialis Hóladómkirkju, til að meta hve mikið Erlendr Bergþórsson væri skyldugr klaustrinu á Möðruvöllum fyrir slátt og torfskurð í Hnúksjörð á fyrirfaranda ári.

IBfél. 125B. 4to nr. 193, dóma og bréfabók á pappír frá c. 1670—80 mjög fúin. MSteph. 61. 4to bls. 6—7 ágrip skr. c. 1800.

Su seinne alyktan þessa malefnis[1]).

Þat gerum ver jon þordarson. jndridi asgrimsson. eyiolfr

[1]) Á undan er úrskurðr séra Steinmóðar frá 29. Marts 1398 (= Nr. 522).

Jonsson. prestar. [pe]tr gunnarsson. jon þorgilsson oc þorsteinn botolfsson leikmenn godum monnum kunnigt. at a þvi ari [ↀ⁰. ccc⁰. xc⁰. viij⁰.[1]) fimtudaginn j fardogum at hniuki j skidadal vorum ver tilnefndir af sira steinmodi þorsteinssyni hola domkirkiu official[is] at meta. virda oc alita huersu marga peninga erlendr bergþorsson væri skylldugur klaustrinu at modruvollum firir hey þau oll. er hann hafde slegid a jordu þeirri þat firirfarandi ar oc torf þau [er] hann skorid hefdi a somu jordu oc firir beit. er hann hafdi haft a þeirri jordu fyrnefndan tima. firir hvad alt eitt med odru at ver gerum full xvc. halft voru. en firir averka. sem hann hefir gert a sagdri jordu gerum ver v^c j hafnarvodum edr odru fridvirtu fe. en firir vll af. xv. am oc. x. saudum. viij. fiordvnga vllar. en smior af greindvm am oc. iiij. kum gerum ver. xxxvj. fiordvnga. en skyr xxxix skiolur oc þar til halfa ena fiordv tvnnv syru. en ef allr þessi skileyrir er ekki til gerdum ver þar firir. iij. kugilldi oc. ijc. vadmala. oc verda nu þeir peningar allir eptir vorri giord. sem erlendr bergþorsson er klaustrinu skylldugr halft tolfta kugilldi viijc voru oc halft siovnda hvndrad vadmala edr annad fe fridvirt. ef þessi skileyrir er ekki til. Oc til sanninda her vm [settvm ver fyrgreindir menn vor jnnsigli firir þetta bref][2]).

---

524. Sumarið 1398. í Kálfanesi.

Úrskurðr Þorsteins lögmanns Eyjólfssonar um landamerki milli Hróbergs og Víðivalla í Steingrímsfirði.

Pappírsafskript meðal draga Jóns Sigurðssonar til Fornbréfasafnsins, og er hún með hendi Þórðar kammeráðs Guðmundssonar, þá sýslumanns Árnesinga, og mun vera gerð eptir vidimus frá 1737, sem gert var eptir vidimus frá 1695, en það vidimus var gert eptir vidisse Odds Pétrssonar og Andrésar Guðmundssonar frá 1490, sem gert var eptir frumritinu sjálfu og var þá innsigli Þorsteins lögmanns fyrir bréfinu. Afskriptarvottorðin hin þrjú síðustu hljóða þannig:

So látandi Brief sem hier fyrer ofann skrifad stendur hliodandi

---

[1]) 1398, hdr.; [2]) Og til sannenda etc. etc. a Vellum i Svarfadardal 61.

um landamerki á milli Hróbergs og Wydevalla høfum vier sied og yferlesed á kalfskinn nockud lasid enn þó læsilegt med underhangande Jnnsiglum Oddz Peturssonar og Andresar Gudmundssonar til merkis vor nôfn underskrifud og Jnnsigli fyrirfest ad Arnarstapa. Anno 1695 þann 18. Aprilis.

Jacob Benedixsson. Bôdvar Jonsson. N . . . . . . Grijmsson.

þetta hier fyrir ofannskrifad er riett Copie af þvi Forskriftarbriefi a Pergament med tveimur hangandi Jnnsiglum, sem vier sáum Biskupinn Magister Jon Arnason hafde under hôndum i Skalhollte. þad þridia Signetid var i burtu enn annad af þeim sem epter voru losnudu fra þegar verid var ad fara med Briefed og lesa þad saman vid þessa utskrift, so nu er ecke nema eitt Jnnsigli eptir fast vid Pergamentsbriefid, þo skert. Nôfnin tvô skrifud fyrer ofan Jnsiglinu urdu lesenn. so sem her er ritad, enn þridia ecke nema fôdurnafned. Til merkes ad Skalhollte d. 3. Junij Anno 1737.

Runolfur Runolfsson. Einar Jónsson. Olafur Brynjulfsson.

Rétt afskrifad eptir handriti med fornri hendi.

Th. Gudmundsen.

þad giôre eg þorsteinn Eýolfsson laugmann nordann oc vestann ä Jslande godum mônnum kunnugt med þessu minu opnu Briefe. ad ä Stad j Steingrimsfyrde kom firir mig Jon Jonsson og klagade um þann ojôfnud. er hann þottist fa af sira Biarna þordarsyne er þa hiellt Stad j Steingrimsfyrde. um þad hann hiellde og eignade [ser] af sinne jôrdu Hroberge land a mille kugilldislækiar oc Raudaskridu. krafdest eg þa adurskrifadur lôgmann af sira Biarna þordarsyne kyrkiunnar skilrijkis um greind landamerke. hvor hann sagdest eingen hafa utan annara manna sôgn. Lagde þä ädurnefndr Jon Jonsson fram Brief Einars þorbiarnarsonar med hans heilu og oskôddudu hangande Jnnsigle. sem att hefde badar jardernar Hroberg oc Wijdevelle. so latande. ad milli fyrskrifadra jarda Hrobergs oc Wijdevalla riede sa lækur. sem kendur er kugilldislækur. landareign af fialli ofan til reidgatna og sijdann sionhending yfir um þverar eyrarnar i Stadaræ j enn forna farveg oc alldrei seigist hann vitad hafa ônnur landamerki mille greindra jarda. Þvi i Guds nafne amen. urskurda eg greindur lôgmann. med fullum lagaurskurde. þesse landamerke j allann máta skialleg og myndug. oc Jon Jonsson [mega] brúka og býhallda j þrattskrifadan Kúgilldislæk. eptir þvi sem Brief Einars þorbiarnarsonar innehiellt.

Og til sanninda hier nm set eg þráttskrifadur lǫgmann mitt jnncigle fyrer þennann minn laga urskurd hvor skrifadur var j Kälfanese um sumarid þá lided var frá Gudz Burd M. ccc oc ix tyger og viij ár.

525. 1398.

Skrá um góss það, er séra Pontianus Ólafsson tók við og átti Oddr Ásbjarnarson.

British Museum Add. 11,245. 4to bl. 224b (FM. 402), tekið upp í máldagabók Odds biskups frá 1590, eptir mjög rotinni skrá kirkjunnar í Kálfholti (sbr. Nr. 339 hér að framan).

[Kalfhollt].

Anno domini m°. ccc°. xc°. viij°. tok eg vid suo miclu gotzi sera pontianus Olafsson er atti Oddr asbiarnarson.

Jn primis attatijger asauder og tuær ær gielldar. xij sauder tuævetrer. x. gamler med hrutum. xl. veturgamler og einn saudur. iiij. kyr. þreuett naut og annat tuævett. ij. veturgomul. iij kalfar. iij hross og hit fiorda tuævett.

trog. strockur. viij kerolld. ij. askar. einn diskur. iij. skaler. ij. kistur. kambar. veftrie. vog. vond augs. einn liar. þrenn reip. ij. klifberar. ij. hrijfur. litill pottur og einn pottur vnder. einn ketill bættur þrimur botum a botne. einn heill annarstadar. eitt liene og reckiu[1]) leppur vondur.

526. 1398.

Rekaskrá Helgafellsklaustrs.

A.

AMagn. 264. 4to bls. 22—23 papp. skr. 1606; AM. dipl. afskrr. Nr. 1628 með hendi Árna Magnússonar. Vilchinsbók er höfð hér til samanburðar. Sbr. Nr 70 hér að framan.

Helgafellz maldagie umm reka a Straundum.

Þessa reka a stadurinn ad Helgafelle nordur a Straundum.

[1]) Dálítið óljóst, en sýnist þó eiga að vera þetta orð; mun eiga að vera: reckiu vodar.

J Basa halfan ʀeka.

allann j millum hr[ute]ý[ar][1]) kleifar oc merki hamarz.

A kalldadarnese fiordung j aullum ʀeka oc fiordung j aullum agoda ad afteknu þuesti oc beinum med halfum fiordungi oc ad auk kiaurtrie j þrijtuteig[2]).

J hlijdarlandi attungur j hualreka.

Ad melum enn sextandi[3]) hlutur j hual.

Millum skardz oc knarrarness allann vidreka oc hvalreka.

Enn millum skardzaross halfan hualreka. oc ad auk þann þridiung ur helminge er þordur Narfason gaf.

Attung j hualreka oc vidreka aullum med ægoda oskierdan fra ʀauf til knarrarness. er Jon b[ondi] huammur gaf. skilur rekamark sa hinn jnnre[4]) forvadi er geingur [j sio] ut.

æ Reikianese fiordung j vidreka oc hualreka oskierttann. oc at audru[5]) attungur ur þeim fiordungi sem Gudmundur hefur att.

J [Akur]vijk millum [sp]ordz oc Varmalækiar helming j hualreka oc vidreka halfann.

J R[ifskeri]um fiordung j aullum ʀeka.

Ad giogre attungur j hualreka.

J kerzvogie oc fiordungur j aullum reka.

[Ad kambi hinn] sextanda partt j hual.

[J Veidileysu oc] Rekavijk allann reka oskerdan med ægoda.

Tolft[ungur j hualreka] j býrgisvijk oc settung j vidreka.

Attung j Kalldbak [oc Saur]a reka alltt mille kolbeinz ar oss.

[Ad kle]ifum fiordung j aullum hualreka agodalausa[n]. er hromundur jngialldzson gaf.

J Kleifarvijkum allan hualreka oc allan vidreka.

J ey enne [ytre] halfur hualreke oc suo j kasarholme med ar[va sker].

attungur j hualreka j aspar vijk.

attungur j hualreka [j Biarnarnesi].

J Bæ j steingrimzfýrde halfur hualreke oc þridiungur j vidreka.

---

[1]) Hér hefir verið fúið úr Helgafellsmáldagabókinni fornu, þegar skrifað var upp 1606; [2]) þrætuteig, Vilch. og Gyrð.; [3]) sextanda, hdr.; [4]) ysti, Vilch.; [5]) auk, Vilch.

ꝫ drangznese fiordung j aullum reka.
J Akranese allan vidreka oc hualreka.
Laxveidur alla j straumfiardarꝫ.

B.

AM. 264. 4to bls. 23 papp. skr. 1606. Er þetta hér sem viðbót við rekaskrá Vilchins, og er að nokkru leyti tekið úr rekamáldaga Þórðar Sturlusonar frá 1280 og rekaskrá Gyrðs frá 1355, en niðrlagið er merkilegt. AMagn. Dipl. afskr. 1629.

Jtem a klaustrid þessa reka ad auk þess sem fÿrr seiger.

Jn primis j þ[or]p[um] millum grindar[1]) oc Karahafnar ad helminge vid Tungustad[2]) [hinn tolfta hlut][3]) j aullum hualrekum.

millum hafnarness oc hollslækiar helming vidreka.

[Fyrir Gufu][3])skalum allann reka oc renningar oc flutning.

[Fyrir][3]) Bakka firir sunnann heide fra Hraunzhelle[4]) oc ut þar thil saman liggur [diupsker][3]) oc landzskier. þa er madur stendur ꝫ mel uppi hia stein[um þeim er][3]) sionhending taka j vedrafoss.

Jtem samþÿckti oc stadfeste þennann reka maldaga herra Gyrder biskup j Skalholltte Anno ciↄ ccc l v. Saumuleidiz samþÿcktte hann Sÿgurdur laugmadur ꝫ nijunda are oc þritugasta virduligz herra magnusar kongz[5]).

---

527. 21. Juli 1398. í Skálholti.

Þrír prestar transkríbera rekaskrá Helgafellsklaustrs.

AM. 264. 4to bls. 22—23 papp. skr. 1606; AM. dipl. afskrr. Nr. 1628.

Aullum godum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra kunngiaurum vij þorsteirnn prestur Suartthofdason of-

---

[1]) grundar, hdr.; [2]) Tungustadi, hdr.; eingin eyða hér í hdr.; [3]) eyða; máldagabókin forna hefir eigi orðið lesin fyrir fúa 1606; [4]) rétt: Hrafnshelli; [5]) = 1358, sbr. Nr. 70 hér að framan.

ficialis heilagrar Skalholltz kyrkiu Halldor prestur Jonsson Radzmann oc Saulmundur prestur Jonsson. ad vi saum oc ýferlasum j maldagabok kýrkiunnar j Skalholltte Rekamaldaga klausturzinz a Helgafelle suo latande sem her skrifad stendur [Hér kemr sama rekaskráin og Nr. 526A]. Og til sanninda [etcetera]. Skrifad j Skalhollte næsta dag epter þorlaksmesso Anno Domini cıɔ ccc xc viij.

---

528. 7. Oktober 1398. á Ási i Holtum.

Runólfr Jónsson, Björg Skeggjadóttir kona hans og Hallr djákni sonr þeirra selja Árna Einarssyni jörðina Gunnarsholt á Rangárvöllum með gögnum og gæðum, ásamt Kotbrekkum og Grákollsstöðum.

AM. dipl. afskrr. 2157, eptir transscripto á pappír frá 26. Apríl 1679; tvær afskriptir; transscr. var hjá séra þorsteini Oddssyni í Holti. Bréfið var lesið upp á Heggstaðaþingi í Andakíl 26. Apríl 1679 og votta það þorvarðr Magnússon, Böðvar Jónsson, Jón Jónsson, Guðmundr Marteinsson, Jón Benediktsson, Snorri Marteinsson og Jón þórðarson.

Jn nomine[1]) Domini Amen.

Giordest so felld[t] kaup j millum Arna Einarssonar af eirne ālfu og Runolfs Jonssonar. Biargar Skeggiadottur hustru hanns. og Hallz diakna sonar þeirra. af annarre. ad nefnder menn Runolfur. Biörg og Hallur. selldu greindum Arna jardernar Gunnarshollt. Kotbreckur og Grakotllstadi[2]). med ðllum þeim gȯgnum og giædum sem þeim jȯrdum eiga ad fylgia og hafa fylgt ad fornu og nýiu. og ej er med lȯgum undan komid. Sagdi nefndur Runolfur ad j Gunnarzhollte ætte ad vera prestur og diakne. og kirkian ætte þar fiordung j heimalande j Kotbreckum og xij. kyr. xxx. asaudar. iiijc. j vadmālum og hrossum. skillde hann og af sier kirkiu Reikning allan smāan og storan. og þad sem ornamentum ber til. um so langan tima sem hann hafde bued j Gunnarshollte. og Oddur Arnason hafde a hann skilid i þeirra kaupe. Hier j mote gaf ādurnefndur

---

[1]) nomini, hdr.; [2]) þannig báðar afskrr.; Grákollsstaðir, stendr í Gunnarsholtsbréfi frá 12. Júní 1475.

Arne xl kugillde og xl$_{e}$ j vadmälum. slätrum og hrossum. allt samt vôru virdt. Skyllde greindur Runolfur taka under sier j landzverdid þad ädurgreint lausagotz sem kirkian ätte. og þad gotz med sem þau hôfdu ädur jätad ädurgreindum Arna. Enn þad meira er skyllde hann utluka a tveimum aarum jafnmikid a hvoru. Sagde og þrattnefndur Runolfur ad Gunnarshollt ætte attrædar torfgrafer til moskurdar ärlega j Helluvadz jôrd. og fiskveide j Hroadzlæk. tvo daga j viku fyrir hvôrs manns jôrdu ofann ur vatne og ut j ä. þä sem sä kys er j Gunnarshollte býr. og stinga torf til vatzupptôku j meire Breckna jôrdu ä vetur j Gunnarshollte sem þarfuast. tveir skogar j Næfurholltz jordu. Fiara med ummerkium fyrer Stackhollte og Backa. eru þau ôrnefne hin eystre: Ellding j millum Biarnareyiar og Ellidaeyiar uppe. Enn hin vestre fiôrumôrk ad Sudurey ä ad brydda framm undan klett. Hellunam er ur Gunnarsholte j eystre Kirkiubæar iôrd sem þarfuar og v. hrossabeit j ytre Kirkiubæiar iôrd ä sumar enn x ä vetur. og gefa alin til geymslu ä hvort hross. Gunnarshollt ä og ey er liggur j Rangä fýrer ofan Baulversfoss. honum hina næstu. Ollu gielldfiar rekstur ur Gunnarshollte j nordurkinn. og hallda þar nautgarde med ôdrum mônnum þeim sem þangad eiga rekstur. og fä mann i safn ä hausted. Skylldu þrättnefnder menn Runolfur. Biôrg og Hallur son þeirra svara ôllum lagariptingum og brigd ef ä kynne ad koma þrätt sagdar jarder. enn greindur Arne hallde þeim til laga.

Var þetta bref giort j Ase j Holltamanna hrepp. manudaginn næstan fyrer vetur. þa lidid var fra hingadburd vors herra Jesu Christi þushundrad. þriu hundrud niutige og atta ar.

Vottar ad þessu ofanskrifudu kaupbrefe voru þar og underskrifader[1]).

Pontianus Olafsson. Eysteinn Þorkelsson.
Þorsteinn Þordarsson. Andres Svartzson.
Halldor Jsleifsson. Magnus Sveinsson.
Olafur Olafsson.

---

529. 28. Oktober 1398. á Reynistað.

Steinmóðr prestr Þorsteinsson lýsir því að hann og Ólafr

[1]) Það er mjög einkennilegt, að bréf þetta er undirskrifað í staðinn fyrir innsiglað.

bóndi Sigurðarson hafi orðið ásáttir um það, að Ólafr léti staðinn á Hólum fá jörðina Yzta-hól í Sléttuhlíð upp í það ílag, er staðrinn átti í Sölvanesi, alls tíu hundruð, og nefnir hann menn til að meta jörðina.

Bisk. Hol. Fasc. III. 1, frumritið á skinni, og er eitt innsigli fyrir bréfinu, en annað er dottið frá. AM. dipl. afskrr. Nr. 3569 með hendi Snorra Jónssonar eptir frumbréfinu. Hér er prentað eptir afskript Hannesar cand. theol. Þorsteinssonar, og er af samanburði afskriptar hans við 3569 auðséð að séra Snorri hefir ritað bréfið nákvæmlega. Afskriptir eru í Bisk. 2. Fol. bls. 23—24 og og Landsb. 18. Fol. 33—34, en þær eru hvor annari verri.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sæa ædr heẏra sender stæinmodr prestr þorsteinsson hola kirkiu ʀadsmann q[uediu] guds ok sina kunnight gerannde ath saker þers ath olafr bonnde sighurdarson hæfer sellt stadnum a holum jordina a yzta hole j slettahlid ok wid hôfum asatter wordit at stadrinn skal taka hana suo dyrt sem þeir sex menn meta sem ek nefner til j moti þui tiu hunndrada jlaghi sem stadrinn atte j sǫluanes. woro þat tiu hundrath wôru. þui nefnner ek þersa menn til at meta sagda jord a yztahole huersu dyrt stadrinn skal taka hana j moti fyrr græindu jlaghi. þorstæin prest gunnarsson. þorstæin stæinmodsson. asgrim snorrason. stæinþor ormsson. karl olafsson ok arna a midhole. skulu þessir menn til koma græindrar giordar j þann dagh sem fader minn werdr lidugr hæima a yzsta hole. en ef nockurr fyrr sagdra manna kann þa æigi til koma. skal þorsteinn adra j nefna j kirkiunnar wmbode ok mino. ok saker þess at ek olafr sighurdarson kennizst þetta satt wera þui setta ek mitt jnncighli med jnnsighli sira stæinmodar firir þetta bref giort ath stad j ʀænisnesi jn festo simonis et jude. anno domini ꝏ⁰. ccc⁰. xc⁰. viij⁰.

---

530. 9. Nóvember 1398. á Skarði.

Ormr Snorrason vottar um kaup sitt á jörðunni að Hrísum í Helgafellssveit og um landamerki jarðarinnar.

AMagn. 264. 4to bls. 13 papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 54—55 skr. c. 1660, sbr. bls. 52 sama handrits, þar sem er ágrip af

bréfinu; AM. 430. bls. 13, séra Jón í Hítardal c. 1730 (ágrip); bls. 15—16 (heilt); AM. dipl. afskrr. Nr. 1565 (ágrip), Nr. 1566, Nr. 1627, Nr. 1640 (ágrip), Nr. 1662.

Kaupbrief firer Hrijsum og suo maldagie þeirrar jardar[1]).

Aullum godum monnum sem þetta bref sia edur heyra sender Ormur Snorrason kvediu Gudz oc sijna kunnigtt giaurandi ad Marteinn bonde Þorleifsson sellde mier landid[2]) j hrisum med natthaga. oc suo hafde eg akallzlaust alla tijma. oc med þui sellde eg Odde Ketilssyne Hris[3]) med natthaga. oc ad Hrijs[4]) atte alla jaurd oc beit firir ofann girdingar[5]) til motz vid Karstadi[6]). Ek keypta oc Suelsaa af fyrrnefndum Oddi. oc fylgde ecke natthage. og med þui sellda eg suelgzaa Magnuse. Ek atta oc Karstade j Alftafyrde oc hellur. oc hefvr eg alldri hellum heÿrtt eignad eingid[7]) hardmagie. oc alldri tuimæli aa ad Karstader ætte hardmaga. Og þetta vil eg framar sanna ef þurfa þiker. Og til sanninda et cetera. giaurtt ad Skardi in festo Theodori martÿris Anno cıↄ ccc⁰ nijetijger oc atta ar.

---

531. 10. Nóvember 1398. á Bessastöðum.

Ólafr bóndi Jónsson selr Guðmundi presti Þorsteinssyni jörðina Bessastaði í Fljótsdal fyrir Torfastaði í Vopnafirði með tilgreindum landamerkjum.

AMagn. Dipl. Isl. Fasc. V,23; transscriptum fjögurra manna á skinni frá 20. Apr. 1487. Í Lögþingisbókinni 1779 bls. 17, þar sem geinginn er dómr um reka Refstaðakirkju í Vopnafirði, er getið um »Mældaga Jardarennar Torfustada af Dato 1298. Hvarinne Bænhwsenu þar er eignadur Vidar- og Hvalreke fyrer Liosalande.« Af því sem stendr hér í bréfinu er það auðsætt, að það er sama bréfið og þetta; ártalið er einungis rangritað (rangprentað) 1298 fyrir 1398.

[Vm torfastade j Austfiordum 1398[8])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda jon prestur odzsson. jon finbiarnarson. þorkell snorrason. hraf[n] bergfinzson. jon andresson kvediu guds oc sina kunnigt gerandi

---

[1]) 252; [2]) allt, b. v. 252; [3]) hier(!) 252; [4]) Hrijsar 252; [5]) g'dingar, 264; girdijngar 252; [6]) Karstada menn 252; [7]) eyngiar 252; [8]) [Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

at þa er lidit var fra hingatburd vors herra jehsu christi ꝏ⁰ ccc. niutiger oc atta ꜳʀ vorum ver jhia. saum ver oc heẏrdum ꜳ sunnudagh næsta firir marteins ꝏesso ꜳ bessastodum j fliotzdal at olafur jonsson selldi gudmundi prest þorsteinssyni med handabande til fullrar eignar jord ꜳ bessastaudum j fliotzdal med vpplage og samþẏcki jngunar husfreyiu sinnar. med ǫllum gǫgnum oc gædum sem fur greindri iordu fẏlgde oc hann vard fremzst eigande at. her j mot gefur gudmundr prestur þorsteinsson fur greindum olafe jonssyni iord at torfhastodum j uopnafirde oc þar med jarder tuær er skalanes heita med ǫllum þeim gǫgnum oc gædum sem ǫllum þessum fur nefndum jordum fylger. oc hann vard fremst eigande at. oc þar ꜳ ofann xx kugilldi. eru þessi landamerke ꜳ mille torfhastada oc liotstada at læk þeim ed fellr[1]) næst firir vtan tungard ꜳ liotstodum oc suo ofan j ꜳ. oc at gǫtum þeim er liggia til asbrandzstada. eru þessi landamerki j mille skalanes ens eystra oc asbrandzstada jnn at draungum þeim sem standa næst firir vtan brunna. seljord j selārdal er leifstader heita. skogarteig j nipsmo enn sydra. elldetorfs jord i liotzstada merke epter þvi sem þeim þarfaz er ꜳ tǫrfastǫdum bẏr. fẏlgia bænhusinu iij kugilldi oc hundrad ofritt. halfr hualreke oc vidreke firir liosalande. stillisveidr j ose j vestra dal firir nipsande. skal fur nefndr gudmundr suara tiundar[2]) ʀeikningi vit kirkiuna ꜳ bessastodum þuilikum sem olafe ber til amedan hann hefer halldit kirkiuna. en suo morg hundrut sem ʀeynazst j torfastodum. eda skalanesium þa skal olafur eda ingun taca suo morg hundrut vpp j bessastade. skal sira gudmundr suara fẏrnd ꜳ kirkiunni ꜳ bessastodum medan olafur bonde hefer halldit. sagdi opt nefndr gudmundr þessi landa mork ꜳ mille fur greindra jarda sem her er skrifat. oc til saninda her vm settu gudmundr prestur þorsteinsson [oc] olafur jonsson sin jnnsigli med vorum jnnsiglum fur þetta bref gert j stad dege oc ꜳre sem fur seger.

---

[1]) fullr, skbr.; [2]) tiunundʳ, skbr.

532. 17. December 1398. að Svinavatni.

Haldór Eldjárnsson selr Ívari Nikulássyni hálfa jörðina að Svínavatni á Ásum í Húnavatnsþingi.

AM. dipl. afskrr. Nr. 4064 »ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Brefed er a kalfskinn. hafa vered fyrer 6. Jnnsigle. eru oll i burt. en epter eru aller þveingerner«.

Þeim godum monnum sem þetta brief sia edr heyra senda eyiolfr biarnason. finnr jonsson. boduarr gilsson. sueinn ionsson. arnbiorn eireksson. snorri gilsson q[uediu] guds oc sina kunnigt gerandi ath þa er lidit var fra hegatburd vors herra iesu kristi þushundrat þriuhundrat niutiger oc átta aar tueim nottum efter festum lucie virginis at svinavatni æ asum vorum ver j hia oc sam áá handaband þeirra jfuars nikulassonar oc halldors elldiarnssonar at suo firir skildu ath nefndr halldor selldi greindum jfuari til fullrar eignar jôrd halfa ath suinavatni med ollum þeim gôgnum oc gædum j jôrdu oc æ er sagdri halfri jôrdu hefir fylgt ath fornu oc ath nÿiu oc halldor vard fremst eigandi ath til vmmerkia þeirra er adrar næstu iardir ááttu þar til mozt ath til reiknadri selfôr undir lôgarhol j audkulustada jôrd oc sambeit vit tungunes iôrd. her j moot gaf optnefndr juar sôgdum halldori j fyrstu niu kugilldi oc atta hundrut vôru oc atta hundruth j hafnarvodum oc lukazt vt áá næstum fardôgum kugilldin ôll oc fiôgur hundruth vôru en áá ôdrum fardôgum efterkomendum þat sem efter stædi oc tolf alner af hueriu hundradi i aabata. skilldi þráttnefndr halldor af sier alla fyrnd vm kirkiu oc kirkiugoz oc jardar oc husum skilldi tijttnefndr halldor suara lapariptingum áá sitt goz ef jôrd rip[t]az en yfuar hallda jôrdunni til laga. Ok til sanninda herr um settum ver fyrr nefndir menn vor innzsigli fyrir þetta bref giôrt i sôgdum stad oc aari tueim nottum sidar en fÿr segir.

---

533 19. Januar 1399. á Flugumýri.

Prófentusamningr Arnórs prests Jónssonar og frú Ingibjargar abbadísar á Stað í Reyninesi.

AM. 280. 4to bls. 13—15 skr. af Hákoni Ormssyni c. 1640 (Liber copialis Bessastadensis).

Jn nomine Domini Amen.

Giördest og stadfestist med handabande so felldt kaup millum fru Jngebiargar med Guds naad abbadisar ad stad med samþycke hennar conventu systra aff einnre halffu. enn sira Arnors Jonssonar aff annare. at sira Arnor gaff stadnum med sier til æffenlegrar provendu halffuann fimta tug hundrada. ā þann haatt. ad hann lukte þā þegar þar vt i eitt hundrad og tuttugu sem hann aatte vnder stadnum epter riettum reikninge. og þar til skyllde hann luka a næsta vore epterkomanda niu hundrad. halfft huort kugillde edur vöruvirdt gods. enn fimtan hundrud þaug epterstæde. skyllde hann vt luka eige seirna enn ā þremur ārum. enn halfft huort kugillde edur vöruvirdt gods. skyllde stadurinn eignast æ suo myked aff godsenu sem luckt være huort sem sira Arnor liffde leingur edur skiemur vpp frā þeim deige sem profendukauped for framm. hier i mote skilde sira Arnor sier æffenlega vist a stadnum i Reynisnese og bordhalld sem raadsmadur. og þionustu sem frialsum manne tilbære. hann skyllde og taka til klæda sier aarliga aff stadnum hundrad vadmāla edur tuijtuga vod og sex alner lierept. Sira Arnor skyllde og haffa til stadarins vadmals sæng. og stadurinn halda henne medan hann liffde. enn eiga hana epter hans dag. voru þesser kaupvottar. þordur þordarson. Steinmodur þorsteinsson. Einar Þoruardsson prestar. Þorgeir Boduarsson. asgeir arnason og Gudne Sæmundarson leikmenn. huorier sin jnsigle settu med capitula jnsigle greinds stadar fyrer þetta breff. giördt a Flugumyre j Skagafyrde in festo sanctorum Marij et Marthæ. anno Domini. M°. ccc°. xc° ix°.

---

534. 13. Marts 1399. á Möðruvöllum.

Steinmóðr prestr Þorsteinsson endrnýjar það umboð, er hann hafði árið áðr (26. Marts 1398) gefið Jón bónda Björnssyni.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 4 »ex originali« með hendi Jóns bróður Arna, og var frumbréfið á kálfskinni; innsiglið var dottið frá; afskriptin er stafrétt og mjög nákvæmleg.

Øllum monnum þeim sem þetta bref sæa ædr hæýra

sender stæinmodr prestr þorsteinsson. Q[uediu]. G[uds]. oc sina kunnight gerannde ath enn framlæidis hæfer ek stÿrkt stadfæst oc enndrnÿiat med handabande oll[1]) þau vmbod sem jon bonde biörnsson oc þorgerdr hwsfreyia hans hafa haft ifuer minum pæningum med ollum sama skilmala oc græin sem þat bref váttar er þau hafua adr af mer haft til vmbodanna vm firirfaranndi tíma ath þui tillogdu at jon skal taka arligha i læigu sina fimm hundrad halft huart fridt edr vfridt oc dughannda hæst. skal þetta hans vmbod stannda vm næstu efterfarande tolf manade oc suo læingi þar vpp af sem wid gerum æigi annan wægh vpp á. oc til sanninda her vm setti ek mitt jnnsighli firir þetta bref gert a modruuollum i horgardal in crastino beati Georgii pape. anno domini. ꝏ°. ccc°. xc°. nono.

---

535. 7. April 1399 4. Marts 1400. i Saurbæ.

Einar Guðmundsson selr í umboði Guðmundar prests föður síns Runólfi Sturlusyni jörðina á Laugalandi í Hörgárdali með tilgreindum ískyldum.

AM. Dipl. Isl. Fasc. V,28, *frumbréfið á skinni; innsiglin dottin frá;* Dipl. afskr. AM. Nr. 157 (*eptir frumbr.*).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sænda halldor prestr loptzson. eÿiulfr prestr eireksson. biarne prestr brannzson. jonn petursson. jonn olafsson. biornn einarsson leikmenn quediu guds ok sina kunikt gerandi at sub anno domini ꝏ° ccc° xc° ix° in octava pasce j saurbiæ[2]) j eyiafirdi voru viær jhia sam ok heyrdum æ handaband þeirra einars gudmundzsonar af einni alfu en Runolfs stullusonar af annare ath suo firer skildu at einar selldi nefndum Runolfi jordina laugaland j haurgardal j fullu vmbodi gvdmundar fodur sins med ollum þeim gögnum ok gædum er henni hafa fÿlgt at fornu ok nyiu ok sira gudmundr varð fremzst ath eigandi. sagdi hann at jordin ætti halfsm[an]adar teig j audbrecku jord. annan halfsm[an]adar teig j mödruvallastadar nesium ok sagdizt einar ecki uilia æbyrgiazst þott hann uæri spilltr edr brotin af

---

[1]) ollum, *afskr.*; [2]) *þannig:* saurbiæ, *frbr.*

anne. þridia teig fim daga slattu sagdi hann at iord kirkiunar a lögalandi ætti er griott gardr heiter enn j mödru ualla stadar jord ei sidr at jordin lögaland ætti gelldfiar rekstr inn under brottu brecku j hörgardal ok dagslattu af dauda tiorn j mödro ualla stadar jordu. sagdi hann til kirkiu skylldar æ jordunne ath þar ætti at uera prestr annath huert ær ok biskups gisting j annath huert sumar ok at kirkian j glæsibæ ætti manadar rekstur[1]) a sumar j bædi mal bufe ella tueggia m[an]adar rekstr j annath mal. her j mot gaf runolfr fiora tigi kukillda[2]) og grip slikan sem hann uilldi til lata ok luka ut æ þremur ærum. fimtan kugilldi a fÿrsta ari þridiungar fe ok fimtan æ ödro. tiu æ þridia æri allt saman þridiungar fe. leggi tolf alner fridar epter hvert hundrat medan ei uæri allt lukt. Ok til saninda her um settum uær fÿr nefnder menn uær insigli firer þetta bref giort j sögdum stad in crastino translacionis johannis episcopi holensis æri sidar en fÿrr seger.

---

536. 16. April 1399. i Bólstaðahlið.

Þórðr Þórðarson og Steinmóðr Þorsteinsson officiales skipa Þorsteini svart Hallssyni kirkjuhlutann í Knappstöðum í Fljótum.

AM. Dipl. Isl. Fasc. V,24, transskript á skinni frá 13. Júní 1479. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 220—221.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda þordur þordarson oc steinmodur þorsteinsson prestar holakirkiu officiales quediu guds oc sina kunnigt giorandi ath saker þess ath þorsteinn suartur hallzson eigur halfa iordena æ knappstodvm j fliotum. þui hofum uid ueitt oc skipath sogdum þorsteine suartt til medferdar kirkiu helminginn j knappstodum oc hunstade oc þar med allt lausa goz sagdrar kirkiu æ þann mata ath hann skal hafa greintt goz sier til nytia oc eignazt æuoxt af. en suara ollum skylldum fyrir kirkiuna oc standa j æhyrgdum vm hana oc hennar goz. skal þessi ockar skipan standa suo leingi sem þorsteinn suartur eigur eignar hlvtann j knappstodum. Ok til sannenda hier vm settum uid officio-

---

[1]) Resktur, frbr.; [2]) þannig, frbr.

latus incigle firir þetta bref giort j bolstadahlid in festo magni comitis anno domini ꝏ⁰ ccc⁰ xc⁰ ix⁰.

---

537. 16. April 1399. í Bólstaðahlið.

Þorsteinn svartr Hallsson kaupir hálfa jörðina Knappstaði í Fljótum.

AM. Dipl. Isl. Fasc. V,24; transskr. á skinni frá 13. Júní 1479. Sbr. F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 221.

[Vm nappstade j fliotom. halfer keypter firir xvj^c. enn kaupa hlute er xxx^c. þui ber þetta enn vitne. ad þar ed nefner j gomlum brefnm halfa jord. þa meina þeir halfan kaupa hluta[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda þordur þordarson oc steinmodur þorsteinsson prestar hola kirkiu officiales quediu guds oc sina kunnigt giorandi ath vid hofum sellt til fullrar eignar þorsteine suartt hallzsyni halfa iordena æ knappstodvm j fliotum med ollum þeim gognum oc giædum sem þeim iardar helmingi eiga ath fylgia fremstz ath logum. hier j moti skal sagdur þorsteinn luka kirkiunne þar æ knappstodum æ næstum fardogum atta kugilldi oc atta hundrut uoru edur uoruvirtt goz. Ok til sannenda hier vm settum uid officiolatus incigle firir þetta bref giortt j bolstadahlid jn festo magni comitis. anno domini ꝏ⁰ ccc⁰ xc⁰ ix⁰.

---

538. 29. Juni 1399. í Haganesi.

Vitnisburðr Marteins Ívarssonar um landamerki Molastaða.

Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. Fasc V,25, á skinni; innsiglið er dottið frá. Prentað eptir frbr. í Tímariti Jóns Pétrssonar I, 37—38.

Vitnisburdur um landamercke molastada 1399[2]).

Þat giöri ek martein ivarsson godum monnum kunnikt at medan ek var heima æ molastodum hia fôdvr minum fra þi

---

[1]) [Aptan á bréfinu með hendi Guðbrands biskups; [2]) [Aptan á með yngri hendi.

sem ek mæ fremz muna ok til þess ek for þadan fulltida hellt ivaR fader minn þessi landamerki ok einghan vissa ek at finna at gardstadr sa er vpp geingr fyrir vtan molastadi nedan fra æ ok vpp at hlidar gôrdum rædr en sidan rettsyni vpp i biarnar gils læk en hann vpp i fiall. en fyrer sunnan rædr lækr sa er ofan fellr or fialli fyrer sunnan miofua rygg ok fyrer vtan hroda gerdi at gardi þeim sem liggr ofan epter myrinni fyrer sunnan Molastada torfgrafuer ok ofan æ hafua backann ok ofan at æ. hafdi fader min steck fyrer nedan langha gardin[1]). fyrer vtan hafua backann torfgrafuer sem sea mæ. nesid smæranes. hýlinn búrhýl ok allar landznytiar med eign i þersum takmôrkum vpp i fiall ok ofan at æ. mæ ek her fullt vitni vm bera ef þyrfa þiker. ok til sanninda her um setta ek mitt inzsigli fyrer þetta bref gôrt i haghanesi sydra æ petrs-Messo ok pals þa er lidid var fra burd cristz. Mccc xc ok niu ær.

---

539. 1399.

Máldagi Hvammskirkju í Norðrárdal.

AM. 257. 4to skbl. þetta er skr. c. 1450; AM. dipl. afskrr. Nr. 2235 með hendi Árna; JSig. 143. 4to. bls. 330 skr. c. 1600.

Huammur j nordurærdal[2]).

Anno domini M°. ccc°. nonagesimo nono. Medkendist hallur suarthofdason. at hann hefdi suo mikit lausagoz tekit kirkiunnar i huammi i nordrærdal sem hier seiger.

Jn primis xv. kyr oc xv. æsaudar kugillde. cccc. hundrut i hrossum.

Jtem sextige hundrada oc halft siaunda hundrat voru eda voruvirt goz.

Jtem lannd æ holi oc froda eingi.

hafa þessar iarder lukzt kirkiani firir adrgreinda peninga.

krokr. harekstader. klepstia [oc half deseý firir fimtige hundrada[3]).

---

[1]) laughagardin, JPétrsson, rangt; [2]) 143; [3]) [sl. 143.

540. 1399.

Bréfságrip um Böðvarsholtsreka í Staðarsveit.

AM. 252. 4to bls. 50, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 10, séra Jón í Hítardal c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1567; Afskript séra Þorkels Eyjólfssonar staðfest 24. Febr. 1887 eptir skjölum Staðastaðarkirkju.

Halfur Bǒduarsholl[t]s reke[1]).

Þad vottar Kristijn Gudmundardotter ad Jffar Þordarson haffe lyst firer sier. ad hann haffe feinged og geffed herra Gudmunde abota ad Helgafelle halffann Bǒduarsholltz reka. Þennann vitnizburd gieffur hun vt Anno 1399.

---

541. 9. Juli 1399. i Bæ i Borgarfirði.

Þorsteinn lögmaðr Eyjólfsson staðfestir máldaga klaustrsins á Helgafelli (líklega rekamáldaga Vilchins).

AM. 264. 4to bls. 23. papp. skr. 1606; AM. dipl. afskrr. Nr. 1628.

A[u]llum monnum þeim sem þetta breff [sia edur heyra] sender Þorsteirnn Eẏolfsson laugman nordan oc vestan æ Jslandi Qvediu Gudz oc sijna kunnigtt giaurandi. ad þad sama maldaga bref kirkiunnar ad Helgafelle sem þetta mitt bref er med bundid. sẏnist mier sannligtt oc truligtt. oc obrigdulega halldast eiga kẏrkiunne til halldz oc eignar. þar til er fullkominn fratakzvitne ganga j mote audrum til eignar. Og til þess meire styrckz oc stadfestu etcetera. Skrifad j Bæ j Borgarfirdi næsta dag epter seljamanna[2])messu Anno 1399.

---

542. 26. Juli 1399. i Hvalfirði.

Björn Einarsson Jórsalafari selr Árna Einarssyni ýmsar jarðir í Rangárþingi fyrir jarðir í Húnavatnsþingi.

---

[1]) 430; [2]) þ. e. Seljumanna.

Frumbréfið í ÁM. Dipl. Isl. Fasc. V,26, á skinni, með norskri hendi; brot af þrem innsiglum er fyrir; fimm eru dottin frá.

[jardakaupa bref firir stæri borg 1399[1]).

Jn nomine domini amen.

var þetta kaup þeirra biærnar einarssonar medr samþykt solueighar þorsteinsdottur konu hans af annare halfu en af annare arna einarssonar ath nefndr biorn selldi sagdum arna þessar jarder er sua heita efra hual midhus oc vindaas er liggia j hualʀepp kirkiulæk j fliodzhlid oc næfrlost er liggr j aaveriaʀepp med ollum þeim gǫgnum oc giædum sem þessum jordum hafa fylkt oc fylgia fra fornu oc nyiu oc biorn hafer fremzst vordith eighande med skóghum oc rekum oc odrum lunnendvm engum undan teknvm oc þar med halfan attatugh kugillda med ʀossum oc tutughu hundrad er æinar buttr vard honum skylldughr eppter einar haleggh. Her j mote sellde adr nefndr arne sagdvm birne ytri borgh j vididal oc þar med halft asbiarnarnes þridiunghinn j vazenda þuerar tuær oc Mýr er liggia j vestrhope krossanes oc halfa vik aa vaznesse oc fiordunghin j melalandi med ollum þeim gǫghnum oc giædum sem þessum jordum fylgia oc fylkt hafa fra fornu oc nyv oc arni hefer fremzst eighande ath vordith med skoghum oc rekum oc ollum odrum lunnendum ænghum vndan teknum særdeilis til tekit selfor oc afrett j heydal liggr er borgh skal fylgia firer ofan þuerar oc her til atian kugillde oc tuttughu. Her til skal biornn adr nefndr luka saugdum arna j skakka millum fyrr græindra péngha fimmtan kugillde æ rangharvollum edr fimmtan hundrada jord oc luka firer nefndan arna jorunne biarnardottur tiu hundrad er arni er henne skylldughur. skulu opptnefndir menn biorn oc arni huaar firer sigh suara lagha ʀyptingum firer adr græindum jordum en huar halldi sinv kaupi til lagha oc taka jardinar huaar vm sigh med ollum jskylldvm huart þær eigha j annarra manna jardir edr ligia jskylldir j þær af annara manna halfu osækir huarer vm sigh þo ath ænghi seghi til saker vminniss edr vangoymslu kann oc nǫckur brigd a koma huars jardir vm sigh þaa skulu mætazst oc apptr gangha þeirra þessar bezstu eigner aa badar halfur ef nǫckur riftingh

[1]) [Aptan á bréfinu.

ædr brigd kann aa ath koma en hinar odyrre odyrrum j mote skal þesse allr saman kaupmale haldazst oc standa obrigduligr vndir jafna hand aa badar sidr. vorv þe[ssir[1]) kaupa vaattar sira hosskulldr jonsson. gisli andresson. gudmundr þorgeirsson. krakr jonsson[2]). halldor gunnarsson. ottar·biarnarson huerer sin inzsigli settu med þeirra godra manna biarnar oc arna sem fyrr nefnazst jnzsiglum firer þetta bref er giort var j hualfirde æinne naat æppter jacobs ɱessu deghi sidar en þetta kaup for fram j sagdan stad þa er lidith var fra hingath burd vors herra ieshu christi þushundrad þriu hundrad niutiger oc niu aar.

---

543. 10. September 1399. i Vatnsfirði.

Úrskurðr Óla Svarthöfðasonar officialis Skálholtskirkju um hvalreka Vatnsfjarðarkirkju á Almenningum.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 898 »ex orig. Vatzfiord. accurate«. Árni segir bréfið hafa verið með norskri hendi; dregr upp innsigli officialis. Tilfærir á lausum miða »diffentiæ ur copiuqverenu Vatzfiardar kirkiu 4to membrana«.

Ollum monnum sem þetta bref sea edr heyra sender sira oli suarthofdason officialis heilagrar skalholz kirkiu [kvediu gudz oc sina kunnigt gerandi] at sub anno gracie ɱ° ccc° xc[3]) nono j vazfirde næsta dagh eppter natifitatem beati(!) virginis[4]) kom aa stefnu firir mik biornu einarsson af einne alfu oc kiærdi til jllhuga gudmundzsonar oc marteins petursonar ath þeir hefde ath ser tekith hual kirkiunnar j vazfirde sem rekith hafdi aa almenningha en æfinligh eign er kirkiunnar j vazfirde fiorer tiger vætta af ollum h[u]aulum[5]) sem rekr aa almenningha en ef minne kemr kiærde biorn ath einghi lagha skippte hefde aa geingit sagdann hual oc þeir ólagum brott fært oc eingi aa hans vegna edr kirkiunnar til lagha skiptis verid. hafdi oc laghligur vmbodzmadur kirkiunar beitt oc kraft nefnda menn lagha skipptis oc feingit æghi. Þij j guds nafni amen sagda ek med fullum domi oc lagha vr-

---

[1]) frá [og út svartara blek; [2]) = Krákr gamli í Skarði; [3]) þannig Copiub.; cx, frbr., sem er rangt; [4]) þ. e. 9. Sept.; [5]) haulum, frbr. (rangt).

skurde kirkiunne j vazfirde fiora tighe vætta til eignar af adr greindum hual oc eppter reittum[1]) reikninkskap[1]) skylldugha ath luka apptr kirkiunne j vazfirde greint huals verd fiorar vætter til hundraz. vtan þeir profi med fullu skilrike at heim hafi komit til vazfiærdar firir fardagha. oc her til rett kirkiunne j vazfirde firer vlaghlegha medferd oc rangligha brottfærslu hualsins þrettann merckr. skal allt þetta goz lukazst aa næstum fardaugum heima j vazfirde eppter ifirsion þe[i]rra godra manna sem ek þar til nefnir. Ok til sannynda her vm sette ek officiolator[1]) jnzsigli firir þetta mitt vrskurdar bref skrifad stad oc ari deghi sidar en fyrr seger.

---

544. 31. December 1399. [á Svinavatni].

Þorfinnr Hallfreðarson selr Nikulási Ívarssyni jörðina Ytri-Laungumýri í Húnavatnsþingi fyrir lausafé og tilgreinir landamerki.

Biskupsskjalasafn Íslands Nr. 2. Fol. bl. 13—14, skjalabók rituð eptir 1693 á pappír. Landsbókasafn 18. Fol. bl. 34—35, skjalabók á pappír rituð á 19. öld. Er hér farið eptir afskript cand. theol. Hannesar Þorsteinssonar af hinu fyrnefnda handriti, en hitt hefir verið haft til samanburðar, og er samhljóða.

Kaup Brief Jvars Nichulassonar og Þorfins Hallfredarsonar ā längamýre. fyrer lausafie. Daterad svijnavatne 1399 D[rottensdag] nærstann epter Michaelsmessu med 4 Jnciglum til forna. Oll glotud.

Þeim Goodum Monnum sem þetta Brief siā edur heýra senda þordur prestur þorlæksson. Elldjärn Eirijksson. Bardur Þorleifsson. Leijkmenn. kuediu Guds og sijna kunnigt giorande þā er lided var fra hijngadburde vors herra Jesu Christi þusundrat þriu hundrud nijtiju oc niju är. Drottensdag nærsta epter Michaelismesso[2]). ad Svijnavatne ā äsum vorum vier i hiā og säum ā handaband þeirra Jvars Nichulassonar og Þorfins Hallfredarsonar. ad so fýrer skyldu. ad nefndur Þorfinnur sellde greyndum Jvare til fullrar eignar jörd er ā Jtre langamýre heiter med öllum þejm gögnum og giædum i jördu og a

[1]) þannig; [2]) þ. e. 5. Október.

er sagdre jördu hefr fylgdt ad fornu og nýu og þorfinnur vard fremst eigandi ad til ummerkia þess[a]ra. ad gardur rædur j mille langamyrar nordann ur Blondu og uppä äs til mots vid dalstörn. enn þesse landamerke utan ad. riettsyne ur midre tiörn. og uppä sand. og þadann sudur epter ase. enn þess a midlum tunguness og längamyrar riettsyne ur Krosshollte og ofan i Blondu. og a upp äsa til mots vid svijnavatn. sagde þorfinnur adurgreindur. ad torfskurdur være úr Tungu til längamýrar attfedmingsskurdur. enn skylldo ecke aʙyrgiast þott meijra jrde.

Hier j mot sagde þrattnefndur þorfinnur ad langamyre ætte Beijt öllu saudfie i tungu jörd ef hus hefde. enn tveggia manada beijt ef eingen hefde hus. sagde hann og til Bænhuss skulldar ä firr sagdre jördu ä langamyre.

Hier j mot gaf opt nefndur Jvar sögdum þorfinne. J fyrstu siö kyr og ellefu asaudar kugillde. tvö naut tvævetur og tiju saude veturgamla. kugilldes hest. Jtem tvö hundrud vöru og tvö hundrud vöruvirdt. tvö hundrud i slätrum. skyllde lukast ut a næstum fardögum. fimm kyr og ellefu äsaudar kugillde og hestur. a ödrum fardögum kyr og gelldfiar kugillde. tvö hundrud vöruvird og hundrad j slatrum ad hauste. a þridia hauste enn ein kyr og gielldfiar kuillde og tvö hundrud vöruvird. hundrad i slatrum ad hauste ad tijundar lage. skyllde hann taka .xij. alner epter huort. c. þad sem ej lýkst nu ad nærstum fardögum. skyllde þrattnefndur þorfinnur svara laga ʀiptingum a fyrr sagdre jördu. enn Jvar skyllde til laga hallda jördenne.

Og til sannenda hier um sagdt jardakaup settum vier fyrr nefnder menn vor Jnncigle fyrer þetta Brief in festo silvestri pape ä äre sem fýrr seiger.

---

545. [um 1400].

Skrá um eignir Helgastaðakirkju, þá er Þórúlfr Bjarnarson tók við.

Stockholm. Isl. membr. Nr. 16. 4to bl. 61b; þetta er skrifað c. 1400 og er með norsku handarlagi og sem bréfahendr frá þeim

tímum. Prentað áðr í Heilagramannasögum útg. af Unger Chria 1877 I, formáli xvij.

Suo mikid ʀeiknadiz godz helgastada kirkiu þa ær þorulfr biarnarson tok med.

jn primis. vij. kyr. vj. asaudar kugilldi. vij. gellda vetr unga[1]) ij. hross fyrir. c. huort. j virdingafæ vj. hunndrad [þat af][2]) þvi ær til fieckz.

jnnan kirkiu mariu likneski. nicholaus likneski. ij. krossar smellter. oc einn vsmelltr. sloppr alluænndr. kanntara kapa. messu klæda læppar vændir med grænum hockli slittnum. alltaris ducar. ij. slitnir oc höfudlin alluænt. alltaraducr uslitin. messuserkr. handlin. corporalia. iij. eitt slitit. fonntbunadr vændr. glergluggar. ij. oc annar brotinn vida oc j brott or glerid. biorar. ij. med sotdrift. tialld uant kalla megin vm framkirkiu. blamerktr dukr slitinn jfir nicholas likneski. brik steind. alltarisklædi. iiij. allvænd. alltarissteinn. kalekr lest[r] oc patæna. jarnstika stor brotin oc adrar. iiij. stikur med iarn. ij. frame oc. ij. innar . elldbere. ker alluannt. klockur. iij. oc ein ʀifin j barminn or hinni þridiu kolbrin oc æ. ij. borur oc hliodlaus. oc litil bialla brotin. sequenciubækr ij. paska bok. grallara skra. enskar bækr. ij. paska hoc oc gudzspialla. j selskinni. sallterar. ij. fornir. nicholas sagha. og enn skrær nockurar. kirkiuketill. glodar ker. paxblad fornt. spialld steinnt. sacrarium handklædi. kistill. stolar. ij. lectarar. oc ʀeliquie j þremr pungum. merki. ij. uænd. saluns leppr.

---

546. [um 1400].

Máldagi og landamerkjaskrá kirkjunnar í Hafrafellstungu.

AM. Nr. 136. 4to bl. 287a—b, skb. Skinnastaðabók af Jónsbók, þetta skr. c. 1500, og er þetta mjög máð sumstaðar og skorið af blaðröndinni að auki. Sama skrá er og á fyrstu blaðsíðu sama handrits, skr. c. 1600. en er þar enn þá máðari og að miklu leyti ólæsileg. Pétrsmáldagi frá 1394 telr kirkjunni fjórðung viðreka í Ormarslóni og afdráttu að auk. Hjá Pétri á kirkjan alla viðreka og þrjá hluti hvalreka í Sandi, en hér alla reka; mun því þessi máldagi vera í við yngri.

---

[1]) máð og óljóst. [2]) gat á blaðinu og auk þess máð.

J Gvds nafni amen.

kirkian j hafrafellstungu er helgud gvdi vorri fru oc Johanne postula.

hun a skoginn j sliettafelli riettsynis vth epter fells lag firir vestan tungu [fra] nonvordu vth [j] branslæk. Enn fur ofan rædur gardur sa er liggur vt vr s[o]mu nonvordu j branslæk sem er smiorhols landamerkis gardur. Enn hafrafells tungu oc arlækiar[1]) landamerki skilur gardur sa er geingur vm þuera tungu j motz vid smiorhols lag j sliet[t]a felli. hun a skoginn j lækiar dals landi. te[i]ga(!) a gnups[2]) myri er leist[ur] heiter. halfs manadar verk. riettsynis vestur fra lomatind j hlass huort uiku verk inn af audru j motz vid gunnsteins stada teig. hun a ormsnes a austara sandi.

Reka med aullum gognum vt a sande. skal þa hafrafell frammi liggia vid gnupinn oc ganga þar til ad frammi er øxlin a sandfelli.

allann reka a huita sandi med aullum gognum.

hun a tueggia hrossa afdratt arliga med vnninn vid j ormarz lonz landamerki vr fiordungs[3]) hol j þuerfell. þadan riettsynis framan vid mosfell austur j sauda. enn hid fremra rædur vrdar as. reyda j motz vid hol a fialli.

---

547. [um 1400].

Kirkjureikningr á Eyri í Skutilsfirði.

AM. 249E. Fol. skb. Rímbók með ártíðaskrá frá Eyri í Skutilsfirði. Þetta er á bl. 1a með hendi frá c. 1400.

Suo mikit portio fell a eyri j skutilsfirdi hia kolbeini biarnasyni.

jn primis halfr siavndi eyrir.

annat ar siav avrar.

þridia mork.

---

[1]) ærlækiar, afskr. 1600; [2]) þannig Pétrsmáldagi 1394; gnuds(!) hdr.; [3]) óglögt.

548. [um 1400].

Skrá Holtastaðakirkju um Spákonuarf.

AM. dipl. afskrr. Nr. 504, tvær afskriptir eptir sama frumriti á skinnleingju óinnsiglaðri, og eru báðar staðfestar, önnur í Skálholti 8. Maí 1711 (= a), en hin í sama stað 2. Sept. 1712 (=b). »Þad vottum vier[1]) undirskrifader, ad vier[1]) hofum sied og lesed gamla kalfskins skrä svo hliodande[2]) sem hier firir ofaun og framan skrifad stendur. Var [audsyneligt ad[3]) alldrei hôfdu þeirre skrä nein Jnnsigle fýlgt. Enn af skriftarformenu [virdtist mier Arna Magnussyne og mier Þorde Þordarsyne (vær adrer underskrifader kunnum eigi neitt vist hier um ad dæma)[4]) ad sôgd kälfskinns skrä munde ritud vera hier um Anno christi 1400. eda nockru sidar. Eitt ord i skränne (frä[5]) þæ og hellisvijk) var svo ad seigia olæselegt, og er j þessare nærverande utskrift sett meir epter gätu enn skirre sion. J ôllu ôdru ber þessare utskrift saman vid optnefnda kalfskinns skrä. bædi ad ordum, stôfun, hôndum, strikum og punctum. Þau ord: gaumul skræ um Spakonuarf, sem hier standa ä fyrstu sidunni stodu utan a kalfskinns skränne, skrifud med miklu nýrre hende. enn þeirre sem var ä siälfre skränne innan til. Ollu þessu til sanninda merkes setium vier[6]) vor nôfn hier firir nedan j Skalhollte þann 8. Maij Anno Christi 1711.

Arne Magnusson. Þorleifur Arason. Þordur Þordarson. Grimur Magnusson. Magnus Einarsson«.[7])

Árni ritar ennfremr um þessa skrá: »Skräna sem hier er uppskrifud atte Anno 1711 Biarne Sigurdzson ä Heynese, eigande Holltastada, og hefur sôgd skrä leingi fylgt Holltastadaskiôlum.

Biarna Sigurdzsonar um Spakonuarf.

Skräen er skrifud ä oformeliga skorinn kalfskinns geira, og er audt bil nedan vid skriftena so ad þar af er vist ad alldri hefur su skrä leingre vered. þesse skrä er nu næsta miôg tekin til ad rotna, og forgeingur innan skams. Nedan a hana, til vinstre handar, firir nedan skriftena er, antiquo calamo, rissud figura«, sem Árni dregr upp og var sú neðst niðr við neðri röndina.

»Schedula pergamena Biarna Sigurdzsonar um Spakonuarf, er ritud med sômu hende sem ônnur Schedula pergamena um Spakonuarf, hver fyrrum hefur tilheyrt Hôskuldsstada kirkiu. contuli accurate«.

Þessi skrá Höskuldstaðakirkja, sem Árni á hér við, er enn til í frumriti (AM. Fasc. V, 13) og er frá 1395 (Dipl. Isl. III, 506).

---

[1]) vid, b: [2]) ord eptir ord b. v. b; [3]) [Var á þessu bokfelle audsynilegt, ad alldri hafde skräin leingre vered, en so sem hier stendur, og b; [4]) [syndest ockur, b; [5]) mille b. v., b; [6]) vid, b; [7]) undir b rita að eins Arni Magnússon og Þórðr Þórðarson.

Gaumul skræ vmm Spákonuarf.

J helminga skal skipta spakonuarfe. Eiga þar annan hlut hauskauldzstadamenn ok spakonufellzmenn.

Þæ skal en skipta j tuo stade. Eiga þæ mvnkar. annan hluta.

Þæ skal skipta en j tuo stadi. eiga þeir fra suinavatne ok holltastǫdum annan hlut ath helminge huorer. En eiga þæ marstadamenn annan hlut. En mvkar ok þeir vr huamme halfan ath helminge huorer.

En spakonuarfr er fra fornv vor ok uestur til deilldarhamars.

Þar næst uestur æ mille laxær ok fossær.

Þæ er en spakonvarfur fra raudaskridu til hrafnsær.

Þæ fra hellisvijk til marks vid finnstadi.

Fyrir finnzstǫdum. fimmdeildur. huerfa þrir hluter til spækonvarfs. en tueir til landz.

fyrir ærbacka er spakonv arfur ath ollum hluta.

Þæ næst jnn fræ þollaugardys ok j midia seluijk.

J spakonu arfe æ hauskaulldstada kirkia fimtunge minna en helming.

---

549. 7. September 1400. að Hólum í Eyjafirði.

Jón prestr Þórðarson fær Haldóri presti Loptssyni jörðina Grísará og hálft Nýlendi til fullrar eignar.

AM. Fasc. I, 1. transskript á skinni frá 7. Júlí 1461. Það hefir auðsjáanlega gleymzt hér nokkuð af ártalinu hjá þeim, sem hafa transskríberað bréfið, svo að árfærsla þess er nú ekki alveg viss. En það er víst að ártalið 1300 fær ekki staðizt og að ekki getr bréfið verið yngra en 1403, því að þá deyr Haldór prestr Loptsson, Sennilegast er að hér hafi að eins gleymzt úr eitt c, því að sú misskript gat hæglega orðið.

grisaræ[r] bref[1]).

Þath gere ek jon prestur þordarson godum monnum kunnigt ath ek hefer feingit síra halldore lopzsýni til fullrar eignar jordena grisaræ ok halft nýlende med þeim gaugnum ok giædum er þeim hefir fylgt ath fornu og nýiu ok ek ward fremst eigande ath. Ok til sanninda her wm setta ek mitt jnnsigli

[1]) Aptan á bréfinu.

fyrer þetta bref er giort war ath holum j eyiafirde. ju festo gorgonij martiri[s]. anno domini. ꝏ. ccc[c].

---

550. fyrir 1401 og síðar. á Skarði.

Máldagi Maríukirkju á Skarði á Skarðsströnd um daga Orms Snorrasonar.

Frumrit þessa máldaga er nú að finna í Philipps safni í Thirlestaine House í Cheltenham á Englandi Nr. 10,442 (16,504) Fol., og er hann ritaðr á aptasta (94.) blað fornrar skinnbókar af Postula sögum (Codex Skardensis). Er hér farið eptir stafréttri afskript af frumritinu frá meistara Eiríki Magnússyni í Kambryggju á Englandi, og annari afskript nákvæmri meðal fornbréfaafskripta Arna Magnússonar Nr. 1525 með hendi Árna sjálfs; skrifar hann á hana: »Maldage Skardz kirkiu ritadr aptan vid postula sögurnar þar, med þremur diversis manibus«. »Kynne vidimerast af mier, Þordi Þordarsyne, Pale Hakonarsyne, Orme Dadasyne. legimus enim et contulimus«. Aptan við stendr og: »Vidimus et contulimus Scalholti d. 18. Decembr. Anno 1710. — Arne Magnusson. Þordur Þordarson. Ormur Dadason«. »Framan af þessum maldaga allt ad α (= hér nóta 4. bls. 657) er ritad med einne hende, illa og miög vidvæningslega skrifadre, verdr þo ad vera elldre enn 1400. eda ad visu um þad bil. vide þad sem noterad er um hinar tvær epterfylgiande hendurnar. annars sier hun ei so gamallt ut. hana mun hafa skrifad einhver sem hefur vered ad læra« (AM.). Á sama stað er önnur afskript af þessum máldaga með hendi eins af skrifurnm Árna (Páls Hákonarsonar?), en hún sýnist einungis vera afskript af afskript Árna. Skinnbókin hefir nú geingið af sér síðan um daga Árna og eru því eyðurnar fyltar eptir afskipt hans.

Mariv kirkia ath skardi a skards strond er helgut oc uigd gudi als vandanda. jvngfru sancte marie guds modvr oc hinum blezada petro postola. marie magdalene oc ollum guds heilaugum monnum.

kirkia ath skarde aa halft heimaland med geirmundarstaudum[1]) ok allt land ath aa. Rufeyiar[2]) med kalfum. langey[3]).

---

[1]) »Hier er utskafed eitt ord og þar firir nu eyda i maldaganum. likast hafe i fyrstu misskrifazt og vante so eckert« (AM.); [2]) »Hier er i sama mata litel eyda og utskafed lited ord, mun þo eckert vanta« (AM); [3]) »Hier er og utskafed nockud, kann eigi platsins vegna hafa vered annad enn oc« (AM).

halfa kavngvrs[1])ey. olafseyiar halfar oc sigridar[2])holm allann. avrfyrseyiar halfar. Olafsey in litla half.

þria hlute i vidreka firir þorpum ok hvalreka milli kara- hafnar oc grindar[3]). ath þeim vidreka fraskildum sem felz kirkia oc tungu kirkia eigv. oc [tve[ir] t[o]lf[t]vngar[4]) i hual- reka er annan a tungu kirkia enn annan [huams kirkia][5]) i [greindum][6]) takmavrkum. ok [þeim vid][7]) reka sem bænhvsit a af bænhvsvik i þorpum. eru þath sex alna tre ok þadan af minne. En staduren[8]) i skalholte a fiordung i h[valrek]a[9]) oc i vidreka[10]) i greindu tak[11])marki iafnt vid Skardskirkiu.

Jtem aa kirkia ath skarde halft breckvland i bitrv med hvalreka oc vidreka til hvnz[12])vavrdv ok kiavrtre aa hun a hverium tolf manvdvm vnder gvdlavgs havfda inn til stikv hvar sem kemvr er halldis ath gnip gaf kirkiunni ath Skarde.

kirkia ath skardi aa tvtvgv kyr. fiora tigi asaudar oc tvær ær. vxa fiogurra vetra. hest oc tvav merhryssi. siofæran selabat. fertvgar nætur[13]) copheldar. fiogvr[13]) hundruth alt saman til vadmala oc frids halft hvort.

Þetta aa kirkia firir innan sig. jn primis tvo krossa yfer haaltari oc einn gvllagdan i midiv med altarsbrik. Jtem mariv likneski tvav a kor. petri likneski. jacobi. pauli oc marie mag- dalene[14]) font klædi fornt med crosse. pascha kerte. kertistikvr[15]) tvær fornar aa altari oc lectari oc pax spiold þriv. amplar

---

[1]) »So stendr hier enn eigi kaungrs (AM.); [2]) »sigridridar stendr þar« (AM.); [3]) hér stendr grimdar í skb. og hefir Árni leiðrétt; [4]) [»þetta er raderad, verdr þo audvelldlega lesed« (AM.): [5]) »so er þad skrifad, og verdr vel lesed, enn er þo raderad, oefad med vilia« (AM.); [6]) »þegar menn bera þetta ord saman vid greindu sem sidar stendr, þa verdr þad allæst, annars er þad grautraderad« (AM.); [7]) »þetta er miög so raderad, og þvi varla læst, þo syna redui ductus ad þad hafi so verid« (AM); [8]) »so er þad, enn ei stadren« (AM.); [9]) »þetta ord er ölldungis burt skafed, siest þo grant til h . . . . . a« (AM.); [10]) »þetta [i vidreka] stendr uppi yfir linunni, þo med somu hendi« (AM.); [11]) »hier a mille er raderad, so mikid sem einn bokstafur, hefur ofskrifast, og vered so giort strax i fyrstu« (AM.); [12]) má og lesa huuz, segir Árni; [13]) »so stendr hier enn ei nætr. fiogr« (AM); [14]) »bier eru utskafner 2 bok- stafer. synezt hafa vered mz eda fo« (AM); [15]) »hier er og raderadur burt einn bokstafur. synezt vered hafa oc. hefur vered skafed strax i fyrstu« (AM.)

tveir. lektare j kor. glergluggar fim med hvrdvm. forn tiavld rotin med dvkvm vm framkirkiv. tveir tialda leppar vm kor oc dvkvr[1]) vnder avdrv. klvkkvr sex oc tvær smaklvkkur oc ein bialla. messu fata kista inlæst. Jtem v[2]) fornar bækr vondar per vsvm. Jtem aspiciensbok til nivvikna favstv oc de sanctis nema vm adventv. Jtem bok fra paschvm. ottvsavngvar oc til adventv de sanctis oc de tempore samsett de tempore en ath savng de sanctis. jtem altarisbok med lagasavngvm. missale samsett ad pistlvm. seqvencivm oc gudspiollvm de tempore fra paschvm til adventv. jtem de sanctis bok. missale oc commvne per annvm. Jtem commvne svffragivm med jmnario oc capitulario per annvm. Jtem graduale per annvm de tempore. Jtem seqvencivbok per annvm de sanctis et de tempore. Jtem lesbok de sanctis[3]) et de tempore per annvm. Jtem kirialskuer. Jtem processionall. Jtem a kirkia lagasaungva kver fornt. Jtem salltarar tveir annar stor forn[4]).

skipstodu kvitta i Biarneyum med[5]) budarstod oc hialli [iiij oc xx[6]) manna iferd i saurbæiar fioru. budarstad oc hrossabeit[7]) wid stadaræ i tialldaness landi medan fiorufor stædi yfer er halldora narfadotter gaf kirkiu[8]) þa er hon atte tialldanes.

Jtem steintiaulld wm kor er Brandr gaf wandradsson kirkiunni.

---

[1]) »so stendr þar enn ei dukr« (AM.); [2]) »þesse fignra stendr uppi yfir linunnu millí Jtem og fornar. Eg veit ei hvert þad a ad merkia v. (x) eda og kanske þad þyde ecki neitt þo eg þad ecki ætle« (AM.); hin afskr. sleppir tölunni; [3]) »hier er utskafed heilt ord, og eyda firir þvi i skránne. mun hafa ofskrifast« (AM.); [4]) »hier eru handaskipte; endast hier vidvæningshônden, enn tekr til hônd med krokottnm bokstôfum ei fallega pingerudum. þo get eg ei annad sied enn hun sie de anno 1400 vel circiter, kynne iafnvel ad minum domi, nockrn elldre vera, — enn þo eingen klausa, helldr byriaz skipstodu i sômu linu, sem forn er framan vid, og er eckert bil ä mille nema so sem mille orda« (AM.); [5]) »þetta med stendur yfir linunni, enn undir þvi i linunne stendur. j. liet eg þad nt, þvi þad er manifeste misskrifad« (AM.); [6]) [»þesser numeri eru audsynelega raderader, og med nyrre hendi skrifad i aptur eins og hier er pingerad. falsarenn hefur ætlad til þad skyllde lesazt iiij oc xx« (AM.); [7]) hér stóð i í skránni, sem Árni kveðr ofaukið; [8]) »hier ern ntskafner 2 bokstafer, synist i fyrstu ritad hafa vered kirkiuni« (AM.).

Jtem æ hon hardla sæmiligt salun oc annat þat er hafa skal yfer likum [er ormr gaf[1]). þridia fornt oc rotit.

Jtem biav[rn] fell[2].

Jtem gelld æk ormr hæilagri skardzkirkiu. jn primis fioritigi asaudar oc tuær ær. oc eina ku er af fram hliop af þeirri tolo er fleira war med londum olafs en til berr oc þar til sextigi gælldings gamals. fimm wxar j eyium firir sæx hundrath. enn sætta wxa gælld ægh kirkiunni þann sem bæzstur[3]) er oc þar til þriu kugilldi j weturgomlum saudum. skal þetta mitt gialld suo skilia ath nefndr olafr gwdmundzson skal luka kirkiu ath skardi suo margar kýr oc suo margar ær þat i hueriu [er][4]) kirkian æ. en taka ser til æignar þetta fyrrnæf[n]t goz suo morg kugilldi at hann hafi fulla sina tolu at kugillda tali ræiknar æk hann þa hafa full sæx hundrat hundratha oc heilaga kirkiu allt sitt goz[5]) oc allann reikning af mer. Jtem lýk ek kirkiunni gradan hest er heiter stlædæ[6]) oc tuo merhryssi anat blæickt. anat raut[7])

Anno Domini ꟽ⁰. cccc. primo gaf ormr snorrason oc afhende kirkiunne ath skarde. jn primis postola sogur i norrænu De sanctis bok per annum[8]). byriaz med salutidum. alltaresbok med laga sôngum chotedianis et collectis. ordobok. nyiahallz

---

[1]) [»bæc in margine manu eadem vel admodum simili, certe eiusdem ætatis« (AM.); [2]) [sýndist vera með öðru bleki, og byrjar hér ný klausa; »er þetta nedst a þeim fyrra dalkinum. enn þad sem epter kiemur byriaz efst a þeim eptir fylgiande dalke, er þo med riett hinne sômu hende« (AM.); [3]) »So stendr hier enn ei bezstr. Jtem posterius wetur« (AM.); E. M. segir hér og standa: bæzstur; [4]) vantar i skrána; Árni bætir því við; [5]) »bier a mille hefur eitthvad stutt ritad vered i skranni. og synest vera parad i. so eigi yrdi lesed vantar og ecki neitt i sensum, og ecki trui eg þetta litla ord merki neitt. þad verdr og ecki neitt ur þvi giort nema ef vered hafe jn eda jtem« (AM.); [6]) slede, les AM.; [7]) »Hier endar þessa haund, sem er allt fra α (= hér nóta 4 bls. 657) og get eg ei annad dæmt enn ad hun sie af anno 1400. vel circiter. staferner eru krokotter med aungum ut ur, osetter og a mynd sem illa ritud norska, er þo upp a sina visu accurate skrifud, og nockud i stærra lage. Mille þessa og Anno Domini sem næst epter kemur, er so sem linu bil a bokfellenu audt, stendr þo a sama dalkinum. og er þetta sem epter fylger ritad med annare hende sem manifeste er (so vidt mig skyniar) coæva oc vel skrifud af þvi slage. Eru staferner krokotter med norsku skriftarforme« (AM.); [8]) Hér hefir staðið d eða annað því líkt í skránni, en því hefir verið ofaukið.

kuer. Mariu sequenciur æ kueri. kiriæls kuer. ein messoklæde. Jtem lauk hann j porcionem olafs liknæ[s]kæ. sæx merkr vax. þriar merkr reykælses[1]).

Jtem afhendu arvar orms kirkiunne ath skarde sæx manna Messoklæde ath ollu. eru þar j æin forn bætt oc sliten. tuæn forn osliten. ænn oll onnur sæmælæg. oc erv ein ný j þeim. Jtem ný messoklædæ ovigd hokolslaus med tuænum stolum. Jtem ij. Merke. Jtem allt þat ær stendr j þeim maldaga ær sira Eilifr[2]) hefer skrifat. Jtem ij. god æklæde. Jtem gaf Olof hu[s]freia[3]) orms nýian kalek ovigdan oc afhende kirkiunne[4]).

Var þetta allt goz afhent sira olave kolbeinssyne[5]) ær þa var profastr. æn hann afhende olavæ gudmundzsyne oc þordise modur hans[6]).

---

551. 1401.

Bréf Orms Snorrasonar að hann afhendir fjárhaldsumboð sitt Ólafi Guðmundssyni bróðursyni sínum.

Bréf þetta þekkjum vér nú ekki öðruvísi en í ágripi einu dönsku eins og Magnús sýslumaðr Ketilsson (d. 1803) hefir tekið það upp í rit sitt um kirkjur á Íslandi (Om Kirker), sem nú finst í Raskssafni á Háskólabókhlöðunni í Höfn Nr. 66. 4to og er það þar á bls. 151—52.

Afkaldsbrev paa Pergament, som har alle Kjendemærker til at være authentisk og original — som Lovmand Orm Snorresen lod gjöre 1401, da han overleverede sin Brodersøn Olav Gudmundsen de faste og löse Godse, som han som Formynder, havde havt under Hænder og selv forvaltet. Jeg vælger helst dette Document, fordi det indeholder for det meste Jorder paa Skardsstrand, hvorom jeg har den bedste locale Kundskab.

---

[1]) »hier er aud half lina þvi hier er klausa« (AM.); [2]) »mun þad eci vera maldagenn sem hier er firi framan?« (AM.); [3]) »so stendr þar enn eci freyia« (AM); [4]) »hier a mille er bil a dalkenum so sem tveggia fingra breidt er þo med sömu hendi, þad sem epter kiemur« (AM.); [5]) Ólafr Kolbeinsson var prestr á Staðastað; [6]) »hier endar þetta, og er allt fra γ (= hér nóta 7 bls. 658) med sömu hende, nogu fallegre af þvi skriftarforme, og audsynelega, ad mier virdest, þeirrar tidar. Er so þar af anddæmt, ad hinar tvær firirfarande hendurnar eru ad visu eins gamlar ef ecke elldre. þvi þetta sidasta er sidarst ritad« (AM.).

Efter dette Document forholder dette sig saaledes:
Paa Skardstrands i Dale Syssel.

	Qvilder i det 14. Aarh.	Qvilder i det 18. Aarh.
Med Raudseyjum; er nu er af Skards Hjaleier.	8	4
— Saudhúsum	4	»
— Geirmundarstödum, Skards Hialeie	6	4
— Manheimum, Skards Hialeie	3	2
— Á, Skards Kirkejord	12	4
— Krossi, Böndergods	4	4
— Frackanesi, Böndergods	10	4
— Reinerkeldu, Böndergods	10	3
— Knuk, Böndergods	9	3
— Langeyjarnesi, Böndergods, nu öde	6	1
— Kvennahvoli, Böndergods	12	4
— Langey, Böndergods	8	3
— Arney, Böndergods	6	3
— Dögurdarnesi, Böndergods	6	»
— Svíney [= Purkey]	4	4
— Arnarbæli, Böndergods	10	4
— Vogi, Böndergods	12	2
I Strande Syssel.		
— Einfætugili, Böndergods	8	3
— Hvítuhlíð, Böndergods	10	3
— Brecku, Böndergods i de Tider	10	3
— Kollafiardarnesi, Böndergods	7	4
— Hvalsá, Böndergods i de Tider	5	2
— Þorpum, Böndergods	10	5

Med Skard regnes ingen Qvilder, »thi det have altsammen været Kirkeqvilder«.

---

552 12. Januar 1401. i Vatnsfirði.

Björn Einarsson selr Sighvati Ísleifssyni jörðina Fell í Kollafirði fyrir áttatigi hundraða með forgangsrétti til kaups, ef aptr verði seld; skyldu Kálfárvellir koma upp í fjóra tigi hundraða.

AM. dipl. afskrr. Nr. 771, með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna: »Ex originali. Brefed er ä kalfskinn med 2. Jnnsiglum og einum lausum þveing. Jnnsiglenn eru lijtel, og einginn skal utannum, bæde so oskir, ad ä hverigt verdnr lesed«.

Jn nomine Domini amen.

war þetta kaup þeirra biarnar æinarssonar oc siguatz jslæifssonar ath biorn æinarsson sælldi nefndum siguati jordina fell j kollafirdi med aullum þeim gôgnum oc gædum sem henni hôfdu fylgt ath fornu oc nyiu fyrer attatighi hundratha. j suoddan mæta ath greindr biorn lauk fyrsogdum siguat her ut af fioratighi hundratha fyrer iordina a kalfarwôllum sæm hann feck honum fÿrr æn þa fioratighi kugillda sæm þa stodu epter. skyllde hann wt luka a næstum fardôghum en þau sæm þa yrdi æigi lukt skylldu standa med tutthugo alna abata. skildi tittnefndr biorn wpp a fyrrsagdann sighuat aull þau kirkiuspell sæm þa woru wordin a kirkiunni. suo hann skylldi eingha tiltolu hafua þar wm til nockurs manz huerr sem þeim ætti ath suara. æn bæta kirkiuna wpp a sina peningha. skilldi oc sagdr sighuatr æinghum manni selia edr gefua græinda jôrd fell wtan þrattnefndum birni þa er hann þyrfti edr villdi selia. taladi hann oc wel wm fÿrer handaband þeirra ath biorn skylldi aftr eigha sagda jord þa er hann willdi fÿrer lika peningha.

woru þessir kaupwottar. liotur jonsson. þordr þorleifsson. jslæikr tæitsson oc bessi þorstæinsson sæm sin jnzsigli med ockrum jnzsiglum sættu fyrer þetta bref er gert var i watzfirdi æinni nott firir geisladagh anno Domini ϖ° quadringentesimo primo.

---

553. 22. Marts 1401. i Ytra-Djúpadal.

Dómr tólf manna um Dalsskóg í Eyjafirði milli Bjarnar Einarssonar og Magnúsar Hafliðasonar.

AM. Fasc. VI, 1, frumbréfið á skinni; tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. Fasc. VI, 2b, annað frumrit á skinni, sem hefir verið innsiglað; hefir það einhvern tíma verið haft til bókbands og er nú skorinn af því helmingrinn þvert yfir (= b).

Domur wm Dalss skog j Nupufells skogi[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heyra senda arnnorr sturluson. þoralfr[2]) eilijfsson. ϖaghni egilsson. æirekr gudmundzson. gizorr juarsson. þorsteinn ϖartæinsson. haralldr audunarson. beornn sighuatzson. þorsteinn jonsson. hallr þorhallzson. grimr eÿiulfsson ok gunnstæinn ϖartæinsson quediu guds ok sina kunnikt georande. At þa er lidit var fra hegath burd

[1]) Aptan á b með hendi frá c. 1600; [2]) þorhalfr b.

uors herra jehsu christi þushundrath fioghur hundrat ok æitt ær freadagh næsta eftir upptôkudagh jons hoolabiskups j dals skoghe er stendr a gnupufellz jordu. vorum uær til nefndir af birnne æinarssyni er þar hafde laght lôghfestu ok fimtarstefnu vid Magnus haflidasson ath virda vithne sin þau sem hann tede oss vm halld ok æighnn a greindum dalskoghe. Ok sakir þess ath þeim funduzst æinghe lôghligh motikôst þau ath þeir mætte æigi vithne bera j greindu málefne. hins ok annars ath sagdr beornn leth sueria tuo skilrika uotta ath hann hefde lôgfæst greindan dalskogh til þeirra yzstu vmmerkia sem hann hafde ádr godum monnum sýnt ok laght þar eftir fimtarstæfnnu vid ádr nefnndan Magnus eftir þij sem [lôgh gera[1]) ʀæd firir. Þij mátum vér og dæmdum hans lôghfæstu ok fimtarstefnu huorth vm sigh lôghlight ok beornn frealsligha taka megha ôll þau prof sem hann hefde ser til frelsis ok æighnar vm sagdan skogh. Suo æigi sijdr um auerka þa sem metnir hôfdu verith a ofth nefnndum skoghe. Ok ath þessu fram fôrnnu bæidde ofth nefnndr beornn tuo skilrika votta er suo hæita jon þorgilsson ok þorgils þorarinsson er þar soru fullan bokaræid. ath stefan gunnlaugsson hafde sællth æinare bearnnarsyni jordina j ytra diupadal j eyiafirde ath til ʀæiku-adum þæim skoghe er stendur a gnupufellz jordu. efter þij sem æinar mætte fremzst æighande ath werda ofthnefnndum skoghe efter loghum. sagdizst stefan æinghe endimork [uita ônnur[2]) j þeim skoghe en þau fornn Môrk sem hann hafde adr godum monnum sýnt. Ok j þij sama handabande hand-lagde olof æinarssdottir þrætt nefnndan skogh fôdur sinum til fullrar æighnar [eftir þij[3]) sem hôn vard fremzst æighande ath. Ok a þeim sama deghe hefde æinar sellth birne sýne sinum adr greinda jord j dal medr þij fremzsta sem hann var þa æighande ath vordinn.

Jtem j annnarre grein soru tuæir skilrikir vottar er suo hæita þordr andresson ok arnne gudmundzson med fullum bok-areide ath þridea dagh næsta eftir Mariu Messo sidarre j fyrra sumar. þa er tittnefnndr beornn var bodinn af jone olafssyne ath sýna Mork mille dalskoghs ok gnupufellzskoghs j umbode sighurdar ok maghnus eftir þij sem þeir kennduzst[4]) huer um

---

[1]) [bok gerir, b; [2]) [ônnur vita, b; [3]) [med ôllv þvi, b; [4]) allir b. v., b.

sigh ath nefnndr beornn hefde saght ok sýnt suo felld Mork skilia greinda skogha. Ath steinakross ʀedr firir vtan ath ofanuerdum skoghinum ok þadan ʀettsýne wth ok ofan eftir midium holunum j gardstad er gengr ofan j môdruualla gothu hina fornnu. ʀædr þadan nefnd gatha sudr ok upp j jardkross ok þadan ʀettsyne upp j klofastæin ok suo upp j lambastæina gôthu er sijdan[1]) ʀædr alla læid wth j stæinakross.

Jtem hafde ok suo felld Mork vottat opith bref olafs bonda petrssonar mille þræth greindra skogha þath sama sem Magnus bonde oft nefnndr leth lesa þann sama dagh ath adr nefnndr olafr bonde hafde frealsath gunnlaughe stefanssyne tijth nefndann skogh eftir godra manna tilsôghn þa er hann bio j gnupufelle firir sigh ok sina erfingea.

Jtem ath Maghnus lýsti þar ath þath sama bref helldr hann firir fullt skilrike ok sidan hefde Maghnus [lýst allann þenna skogh sina æighnn vera ok leth sina menn hôggua þann sama dagh ofth nefnndan skogh. en beornn firirbaud[2]) ath hoggua skoghinn nema hann sýnde ath hann ætthe hann eftir lôghum.

Jtem soru fýrr greindir menn þordr ok arnne ath sex skýnsamir menn hefde metith þann auerka sem Magnus hafde þa hoggua latith j dals skoghe firir tuær Merkr annars hunndraths vôru edr vôruuirthu godzse. En hinn sidarre auerki er Magnus[3]) hafde vinna[4]) latith j dals skoghe þeim er hann lýste sina æighnn vera en[5]) birnni var suarinn sidann hefde Metinn verit af vj skýnsomum monnum firir halft annath hundrath vôru edr uôruuirth godz. æigi Mæirr en æinn grip til hundrads en annan til x aura.

[Ok ath þessum profum teknum let ofth nefnndr Magnhus lesa[6]) þar sin skilrike ok uottade huorke vm sith[7]) nokkurnn part þrætuskoghs jnnan greindra skoghar takMarka med nôkkurum vmmerkium ok æigi helldr uændizst hann nokkurum profum þar vm suo ath ver heyrdim.

---

[1]) þadan, b; [2]) [. . . . . heyrdv þeir ath biôrnn las þat bref. at stefan hafde sellt einari fôdur hans iôrdina j ytra dinpadal at . . . . b; [3]) kenndizst ath hann b. v., b; [4]) hoggua b; [5]) sidan . . . . b; [6]) [Jtem heyrdvm vær at magnns las b; [7]) óljóst í a; skorið úr b; sýnist vera ofankið.

Jtem krafde[1]) tijth nefnndr beornn ok bæidde oft nefnd ann Maghnus ath nefnna halft Mæt edr doma huert vm sigh ef hann ætti þath med lôghum ath geora en Maghnus næitade þij þuerligha. ath finna uottum serhuerium ok domsmonnum loghlig motikost ef þeir mætte æigi vithne bera edr dom sithea j þessu male ath lôghum. huath er ver heyrdum æigi Maghnus framme hafa ath þij sinne.

Ok þij krafde ok bæidde þrattnefnndr beornn oss alla saman ok serhuern nefnndra domsmanna ath dæma. huorth hann mætthe med lôghum æighnazst titt nefnndann skogh med greindum auerka botum ok landnamum edr æigi. edr huilika Rettu hann skyllde framar a taka greindum skoghar auerkum.

Nu med þij ath lôgbok vottar ath nyuerk [ma iafnnan sækia þau er verda[2]). hins ok annars ath [þar er madr brýtr loghin er hann j þeim greinum æigi verdughr þeirra priuilegia ath niota. sýnntizst oss ok[3]) [þessir domar[4]) med firirfarande proftôkum vera til fridar ok sættar mille þræth nefnndra manna bearnnar ok Maghnus. þess hins þridia ath oss læitzst beorn fullth·prof ok skilriki læitt hafa ser til frælsis a tijtt græindum dalskoghe. Ok þui dæmdum ver samþykkiligha tijtnefnndan dalskogh birne æinarssyne adr skrifadum til halldz ok fullrar æighnar eftir sua felldum profum ok Magnhus haflidason skýlldughan hæim at flytia til ýtra diupadals j eyiafirde jnnan fim natt ath dominum heyrdum alla þa auerkaboth huora um sigh sem metin hefir verith af skýnsômum monnum a greindum skoghe med þeim uexste ok fridlæika sem suarith var ok adr er skrifath. En half Môrk j landnám a huorum auerk[a] ok luka j saurbæ a næstum fardôghum j voru edr voruvirdu godze. En huilikann Retth edr Retthu beornn skal a hafa sôgdum auerkum dæmdum ver til loghmannz ath hann seghe þat med orskurde j môghulighan tima.

Ok til sannýnnda her vm setthum ver fyrr nefnndir menn uor jnnsighle firir þetta bref er gorth var j ytra diupadal j eyiafirde æinne natt eftir benedictus Messo a þui are sem fyrr seghir.

---

[1]) ok beiddi b. v., b; [2]) [þau er verda ma iafnan sækia, b; [3]) [sl. b; [4]) [þessi domr, b.

554. 9. April 1401. á Skarði.

OTTAR Bjarnarson handleggr Ormi Snorrasyni til fullrar eignar þau tuttugu hundruð, er hann átti að heimta »í vor« af staðnum í Reyninesi, og verið skyldi hafa forgipt Brigitar dóttur hans, ef hún staðfestist þar í hreinlífi.

Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. Fasc. Lxxiij, 5a (= VI,5) á skinni, morkið og götugt; fyrir því eru tvö innsigli, en fjögur dottin frá; afskript frá 17. öld er í AM. 280. 4to bls. 15—16, og eru eptir henni fyltar eyður frumbréfsins.

[Orms bref Snorrasonar 1401.
R[eynistaðar]kl[austursbréf][1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra. sender ottar biarnar son q[vediu] g[uds] oc sina kunnegt giorande at ek kennunz med þessu minu brefe at ek hefi han[d]lágt ormi snorasyni til fullrar eignar þau xx hundrud [er ek atta ut[2]) at heimta i uor af [st]adnum reyninesi oc uerit skylldi hafa forgipt brigitar dottur minar ef hun hefdi þar inn geingit oc stadfest þar sitt rad j hreinlifi. eru þat v æsaudar kugilldi oc tiu hundrut uoru oc v [h]undrut i hafnaruodum. tuær [hafnar]uoder firir huert hundrat. er stadrenn atte mer at luka. jattade ormr mer her jmot [fimm a]saudar kugilldi [oc x kugillde o]skerd oc v hundrut j hafnar vodum iafnfrid. oc þui giorer ek adr nefndann [stad j reyne]nesi [oc hans vmbod]smenn ollongu[3]) kuitta oc liduga firir mer [oc] minum erfingium af ollum fyrr greindum [peningum oc] þui [gotse er eg heffer] stadnum af hent. ok af hende latid minna vegna j forgipt nefndrar brig[itar] oc[4]) [vtann kalls ne kiærur]. voru þesser vottar vid sigmundr marteinsson. halldor gudmunzson. þordr ingialldzson. þo[rgei]r samsson oc marger adrer goder menn. oc til sannenda her um sette nefndr ormr oc fyrr nefnder menn med minu incigli sin incigli firir þetta bref er giort uar at skardi a strond laugardagenn j paska uiku þa [er

[1]) [Aptan á bréfinu; ártalið og seinni línan með hendi Árna; hitt með sömu hendi og bréfið; [2]) [tvískr. í frumbr.; [3]) ollongu, frbr.; ollungis, afskr.; [4]) sl. í afskr.; eptir oc kemr í frbr. ecki, sem svo er strykað yfir.

li]dit uar fra holldgan uors hera iehsu christi þusvndrat fiogur hvndrat oc eitt ar.

555. 13. April 1401. á Skarði.

Ormr Snorrason gefr guði allsvaldanda, hans signuðu móður og öllum guðs heilögum mönnum þau tuttugu hundruð, er Óttar Bjarnarson hafði honum selt, og sem hann hafði átt að staðnum í Reynisnesi.

Frumbréfið AM. Dipl. Isl. Fasc. Lxxiij, 5b (= VI,6), meirt og götugt; innsiglið er dottið frá; afskript frá 17. öld er í AM. 280. 4to bls. 16—17.

Þat giorer ek ormr snorrason godvm monnvm kvnnigt þeim sem þetta bref sea edr heyra oc vardar at vita at ek hefer gefit gvde allzvalldanda ok hans signvdv modvr ok ollvm gvds helgvm monnvm þau tvttvghv hvndrvt er ottar bear[nar]son hefer mer sællt oc hann atti ad stadnum i ræynisnese sem bref hans þar vm giort vottar oc ek hefer þetta mitt bref med bvndit svo at stadrinn j reynisnese skal þessa peninga eiga ęfinliga. ok med samri grein þav tiv hvndrvt sem ek lagde til fyrnefndz stadar til fvllrar eignar j forgipt brigidar ottarsdottur huort sem hvn stadfestiz i hreinlife eda ægi oc fader hennar hefer forvndt stadnvm a trvskap a minna veghna. ok til sanninda her vm sett[a] ek mitt inzsigl[e] firer þetta bref er giort var at skardi a strav[n]d midvikvdaghinn næsta epter pascavikv. þa er lidit var fra holldgan vars herra iehsv christi þvshvndradh fiogur hvndrad ok eitt ær.

556. 2. Juni 1401. á Þingeyrum.

Tólf menn votta, að Einar prestr Þorvarðsson hafi ættleitt börn sín Magnús, Arngrím og Guðrúnu til alls fjár eptir sig, feingins og ófeingins, og skyldu öll taka jafnmikið.

AM. Fasc. VI, 3, frumbréfið á skinni; tólf innsigli hafa verið við bréfið, en þau eru nú dottin frá, nema 1. 3. 5. og 8, sem eru enn við, en meira og minna bráknð. AM. dipl. afskrr. 1446 (eptir frumbréfinu).

arfblæidingarbræfit Anno 1401[1]).

þeim godum monnum sem þetta bref sea edr heÿra senda þordr þordarson. arngrimr snorrason. saului brandzson. eyolfr aslaksson prestar. einar dalksson. jon jonsson. sniolfr gudmundarson. vlfr steffansson. jon skalle jonsson. olafr arason. steinn jonsson ok arnor gudmundzson leikmenn. quediu guds ok sina kunnigt gerande ath þa er lidit var fra hegath burd vars herra iehsu christi þushundrat fiogur hundrat ok eitt ár manadaghinn j huítasunnu viku ath þingeÿrum j vazdal vorum vær j hia sam oc heyrdum æ ath sira einar þoruarzson ættleidde baurn sin sua heitande Magnus. arngrim ok gudrunu til allz fiar sins feingins ok ofeingins ok arfs eptir sig aull til jammikils. suo ath sinn þridiung skillde huert þeirra taka [u]r arfinum. Stodu þesser menn aller firer kirkiudÿrum j adr greindum stad ok helldu aller æ einne bok. sira einar þoruardzson er ættleiddi. jarngerdr ok gudrun systr adr nefndz sira einars skilgetnar er lofudu ættleidingina ok þa voro hans laugharfuar ok baurnin opt nefn[d]z sira einars Magnus. arngrimr ok gudrun er ættleidd voro. Talade þratt nefndr sira einar suo felldum ordum.

Ek ættleider her j dag born min þesse Magnus. arngrim ok gudrunu til fiar þess er ek gef þeim ok allz arfs eptir mik til giallz ok til giafar til sess ok til sætis ok til allz Rettar þess er ættleidingr æ ath hafua ath laugum gefande serhueriu barninu sæmilighann grip j ættleidinginni. Magnusi silfrbikar. arngrimi silfrkross med virnum. en gudrunu sylgiu.

Tiundade sira einar þa ær þesse ætleiding for fram tuau hundrat hundrata ok halfan fimta taug hun[drada]. En leÿsti adr allann arfinn med handabande vid jarngerdi ok gudrunu systr sinar adr nefndar firer siau tigi hundrata ok tuau hundrut j fridu fe halft huorre þeirra. Samþykte ok narfi bonde palsson med handa bande vid sira einar þessa arflausn firer haund gudrunar hustru sinnar.

Ok til sannenda her vm settum vær fÿR nefnder menn vár jnzsigli firer þetta æt[t]leidingar bref skrifath j fÿr saugdum stad jn festo corporis christi æ þij ære sem fÿR segir.

---

[1]) Aptan á bréfinu með nokkru yngri hendi.

557. 3. Juni 1401. á Hólum.

Steinmóðr Þorsteinsson officialis heilagrar Hólakirkju úrskurðar löglega þá fimtarstefnu af kirkjunnar hálfu, er Björn Einarsson stefndi Magnúsi Hafliðasyni og eins réttarprófin í máli þeirra um Dalsskóg, þó að þetta hafi fram farið á langaföstu.

AM. Fasc. VI, 2, frumbréfið á skinni. Innsiglið er dottið frá. Bundið saman við Fasc VI, 1. frá 22. Marts 1401 (Nr. 553 að framan).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sæa eðr hæyra senndir steinmodr prestr þorsteinsson hola kirkiu officialis quediu guds ok sina kunnight gerannde at ek hæfir séd ok ifuirlesit opit bref godra manna huert her er med bundit þesso mino brefui j hueriu vattar at biörn einarsson hafui stefnt maghnusi haflidasyni fimtarstefnu j langa föstunni firir þau malafelli sem j dómsbrefuino stannda. nu sakir þess at mer leizst kristinn Réttr fýlliliga akueda at þuilikar sakir sem maghnus hafde vid biörn gert firir auerka j skoghinum þann er j langaföstunni war giör megu vel sækiazst j þeim sama tima med þeim ollum mala tilbunade sem biörn hafde þar vm fram farit. Þess annars at biörn bæidde mik orskurdar a huart þessi fimtarstemfna war j moti kirkiunnar löghum edr æigi. þui j guds namfni amen sagdi ek med fullum lagha orskurðe sagda fimtarstefnu kirkiunnar veghna med loghum giörfua ok hana æigi megha aftr segiazst ne vnytiazst af nockurum kirkiunnar vmbodsmanne. ok ei sidr Rettar proftokur ok doma j þessum malum eftir loghum hafua mátt fram fara j alla staðæ sakir græindz tima. ok til sanninda her vm setti ek officialatus jnnsighli firir þetta bref gert a holum jn crastino marcellini ok petri. anno domino ᴍº. quadringentesimo primo.

---

558. 1. Juli 1401. á Þingvelli.

Þorsteinn lögmaðr Eyjólfsson úrskurðar löglega ættleiðing þá, er Einar prestr Þorvarðsson hafði ættleidd börn sín Magnús, Arngrím og Guðrúnu.

AM. Fasc. VI, 4 frumbréfið á skinni; innsiglið er dottið frá. AM. dipl. afskrr. 1447 (eptir frumbr.).

Vrskurdur þorsteinz l[ogmanz] vm ættleiding Anno 1401[1]).

Øllum monnum þeim sem þetta bref sæa eðr hæyra sendir þorstæinn eyuulfsson loghmann nordan ok austan a jslandi Q[uediu] G[uds] ok sina kunnight gerannde. at þa er lidit war fra burd vors herra jehsu christi þushunndrat fiogur hunndrat ok eitt ar næsta dagh eftir peturs Messo a alþingi kom firir mik sira stæinmodr þorstæinsson j vmbode sira einars þoruardzsonar. bæidande mik orskurdar a huart su ættlæiding væri logligh eðr æigi sem sira einar hafde ættleitt born sin. maghnus. arngrim ok gudrunu ok at ættleidingunni af mer jnnuirduligha skodadre leizst mer hon eftir ollu laghanna formi gior wera fra vpphafi ok ennda. þui j guds nafni amen sagde ek med fullum lagha orskurde ok samþycki allra loghréttu manna adr sagda ættleiding j alla staðe lôghligha ok vbrigdiliga halldazst eigha vm alldr ok æfui ok maghnus. arngrim ok gudrunu alltz þess rettar niotande eigha at werda sem loghin lofua fræmzst þeim sem eftir loghum er ættleiddr ok þat bref stadught med sinum græinum ok articulis sem her er med fest þesso mino brefui. ok til sanninda her vm setti ek mitt jnnsighli firir þetta bref gert a þinguelli deghi sidar en fyrr seghir.

---

559. 27. August 1401. i Helsingjaborg.

Eiríkr konungr af Pommern lýsir gjöfum Margrétar drottningar Valdemarsdóttur til ýmsra klaustra og kirkna í Svíþjóð og Noregi. »Datum Helsingborgh Anno Domini MCD primo Sabbato proximo post diem beati Bartholomei apostoli«. Meðal fjölda stórmenna, sem eru við þenna gjörning, eru nefndir »Biscop Pædher af Holla af Jsland« og »Biscop Wilchen af Schalholt«. Bréfið kemr Íslandi ekki við að öðru leyti.

[Prentað í Doktors promotions progr. í læknisfræði fyrir Lauritz Walter Hafn. 1796. Fol. og Nye Danske Magazin V, 2—8, eptir frumritinu á skinni, götugu og sködduðu, sem áðr var meðal danskra frumbréfa Arna Magnússonar Fasc. XXIII, 1, en er nú fyrir laungu komið í Ríkisskjalasafnið].

---

[1]) með yngri hendi aptan á bréfinu.

560. 10. Oktober 1401. á Gnúpi i Dýrafirði.

VITNISBURÐR um hálfkirkjuna í Alviðru í Dýrafirði (Falsbréf).

AM. dipl. Isl. Fasc. VI, 8 á skinni, sem er uppskafningr, og er bréfið falsbréf; er það með sömu hendi sem bréfið frá 18. Febr. 1390 (Dipl. Isl. III, Nr. 375). Árni Magnússon fer þessum orðum um bréfið: »Jnnsiglen eru gômul. brefed sialft er falsbref. Er skafen gamla skriften, og skrifad so â aptur med nyrre hendi. Ecki vil eg tilgeta ad E[ggert] H[annes]s[on] L[ôg]madur hafi þetta giort. enn æred liker eru ductus þo þetta sie affecterud hônd ad fingendam antiqvitatem«. Nöfnin eru hin sömu og staðið hafa í hinu forna bréfi, því að sömu innsiglin eru notuð.

bref sem seiger ad halfkirkian i aluidru eigi fiallaskaga[1]).
[1401 f[als] b[ref].[2])

Þad gijorum wijer sijra ppall bijarnarson sijra Magnus bijornsson. ijon þorgijlsson. þordur þorleijfson. sueijrn ijonsson. Helge steinolbson. godum monnum kunnijgtt med þessu woru brefij ad sub anno Gracije M° cccc° pprijmo festum gereonis martirijs worum wijer þar wijd stadder saim(!) og heyrdum þar vppa ad Are bondij gudmundson galltt og greyddij hustru þorgerdij olafsdottur kuijnu synne fyrer þær hennar ijarder sem hann hafdij ij burtu feijngijd gnupp og aluijdru ij dyrafirdij og þar med alla ijordena fijallaskaga sem halfkirkian ij aluijdru war þa eijgandij ad wordijn eppter þuij sem bref þar vmm vtuijsadij skylldij og koma wppij gnupp og alluijdru tijlgijof og bekk[i]argijof hustru þorgerdar olafsdotter. for þessij gijornijngur framm wnder gnuppij ij dyrafijrdij og tijl sannijnda hijer vmm þa festum vijer fyr skrijfader menn vor ijncijglij fyrer þetta gijornijngs bref huertt skrijfad var ij fyrgreijndum stad a sama are og deijgij sem fyrr seger.

Annað og þriðja innsiglið er dottið frá; hin eru fyrir bréfinu.

---

561. 30. Nóvember 1401. á Gnúpi i Gnúpsdal.

SÁLUGJAFABRÉF Margrétar Þorvaldsdóttur.

AM. Fasc. VI, 7 transskriptarbréf á skinni frá 30. Mai 1487,

---

[1]) Aptan á bréfinu með annari hendi; [2]) [með hendi AM.

sem komið var frá Torfa í Flatey til Árna Magnússonar 1712. IBfél. 126. 4to qls. 23—24; Landsb. 18. Fol. bls. 36; Landsb. 115. 4to bl. 71—72.

J nafne favdvr ok sonar ok heilax anda gerir ek margret þorvalldzdottir heil ath samviszkv þetta testamentvm firir mier ok minne sæl sem hier fylgir.

j fyrstv er ek gef mic ok mina sæl j vernd ok geymslv vorvm herra jesv christo ok til arnadar ordz vorri frv sancte Marie gvdz modvr ok hinvm heilaga thoma minum hinvm elskvlegazsta patrono kiosanda minvm likama huilld ok legstad ath gnupi j nupsdal hia jone minvm gefande þar kirkiune med mier. iiij. vodir ok. j. salltara. preste þeim er mic oliar ok sýngur til molldar hvndrat. gefur [ek] ok halfvan allan rekan er firir moskogvm er hvals ok vidar ok flvtninga vr midri latvrholavik inn til mozt vid ýszta mo mariv minne magdalene ok hennar bænhusi ath reykium j flokadal þvi til vpphelldis. backa kirkiv j avxnadal .ij. vodir .ij. vodir arna jonssyne. ij. hvndrvd fatækvm monnvm. hvndrat havskaullde brodr minvm. iij. hvndroth svanhillde. hvndrat.[1]) þvride hvndrad. beide ek alla god[a] menn sierliga modvr mina ok brædr ath þier firirlatet mier ord edr verk ef ek hefe j mote ýdr giort. vil ek avllvm firirgefa ef j mote mier hafa nockot giort.

Ok til sanne[n]da her wm setta ek firir þetta bref mitt jncingle(!) giort a gnupe j nufsdal jn festo andree apostoli. anno domini. Mº. ccccº. jº.

---

562. 1401. á Auðkúlu.

Tveir menn transsskríbera úrskurð um landamerki Hvamms og Móbergs frá 24. Júlí 1379.

AM. Fasc. III, 12. Frumtransskriptið á skinni. AM. dipl. afskrr. Nr. 394 (eptir transsskr.).

Þath giorum uith arnor biornsson ok jon teitzson aullum godum monnum heyrinkunnikt med þesso ockro brefi ath uith hofum sied ok yfer lesed suo latande bref sem hier seiger med

---

[1]) þannig.

heilu ok oskoddo hanganda jnscigli [Hér kemr úrskurðr um landamerki milli Hvamms og Móbergs 24. Júlí 1379, Dipl. Isl. III, Nr. 282]. Ok til sannz uitnisburdar hier vm þa setium uith fyrr skrifadir menn ockr jnnscigli firir þetta transkriptarbref er skrifat uar æ audkulu j suijnadal arum efter hijngatburd uors herra ieshu christi þusund cccc ok eitt ær.

Innsigli Arnórs er dottið frá, en innsigli Jóns er enn við og heilt að mestu.

---

563. 8. Marts 1402. i Hróarskeldu.

Bróðir Augustinus de Undinis, legáti og syndalausnarsali páfans, leyfir Vigfúsi Ívarssyni birðstjóra á Íslandi og hundraði manns, karla og kvenna, í fjarrum hlutum Noregsveldis, að velja sér skriptaföður, er leysa mega af öllum syndum, en mælist um leið til, að þeir leggi nokkuð til styrktar heilagri kristni, og hafi goldið það í Hróarskeldu fyrir lok Maímánaðar eða leggi það ella til guðsþakka, og að þeir gangi í samfelda sjö daga til fjögurra kirkna.

Dipl. Norv. V,415 eptir afskript frá 15. öld í bréfabók Vadstenaklaustrs í Svíþjóð, og er hún nú í Konungsbókhlöðu í Stockhólmi.

Pro illis qui personaliter venire ad indulgencias nequeunt vel eciam ad legatum apostolice sedis — indulgenciarum litera.

Frater Augustinus de Vndinis ordinis sancti Benedicti apostolice sedis nuncius ac extra Romanam curiam sanctissimi domini nostri pape penatenciarius. dilecto[1]) in Christo filio[2]) Wichfrido[3]) Ywari illustrissime principisse domine Margarete Dacie Swecie et Norwegie regine jn Jslandia prefecto. salutem in eo qui est omnium vera salus.

Supplicasti nobis quatinus pro salute anime tue et eciam centum aliarum personarum vtriusque sexus. quas asseris in remotis partibus regni Noruegie precensialiter habitare. adeo quod gracie consequende plenissime indulgencie ad nos personaliter durantibus nostris commissionibus venire non possunt, dignaremur auctoritate apostolica qua fungimur iuxta nostrorum

---

[1]) dilectis, hdr.; [2]) filiis, hdr.; [3]) þ. e. Wichfuso.

priuilegiorum tenorem. tibi et ipsis eligendi proprios confessores plenarie concedere facultatem. Nos autem vt anime tue et ipsarum per te eligendarum animabus salubriter consulatur. tibi et ipsorum cuilibet eligendi proprios confessores ydoneos. qui peccatis vestris diligenter auditis absoluant vobisque penitenciam salutarem et condignam iniungant et alia que de iure fuerint iniungenda. nec talia forent propter que sedes apostolica merito fuerint consulenda. et illam plenissimam indulgenciam et remissionem omnium peccatorum vestrorum concedant. quam ecclesia dei concedere consweuit proficiscentibus vel subsidium ministrantibus in auxilium Terre sancte. auctoritate apostolica. qua in hac parte fungimur plenaria. tenore presencium concedimus facultatem. committentes eisdem confessoribus vestris per te et ipsorum quemlibet eligendis secundum tenorem nostrorum privilegiorum apostolicorum hac vice semel duntaxat totaliter et plenarie vices nostras. super quibus omnibus ipsorum confessorum in predictis consciencias oneramus. Volumus tamen quod omnes et singule persone. quas sic duxeris eligendas. pro subsidio christianitatis mittant huc, videlicet in Roskildis. ad cistas et loca deputata illud quod commodose possunt secundum facultates suas et deuocionis effectum per totum mensem Maji inclusive. quod si nequiuerint prout perfertur infra dictum terminum destinare. volumus. quod illud quod mittere debuissent distribuant pauperibus Christi et in alia opera pietatis secundum suorum consilia confessorum. Jnsuper volumus quod tu et dicte centum persone per te eligende visitare debeatis septem diebus continuis quatuor ecclesias in signum vere peregrinacionis et penitencie presentibus post totum mensem Maji minime valituris.

Datum Roskildis anno domini m° cd° secundo die octaua mensis Martij nostris sub officij sigillo presentibus appenso pontificatus sanctissimi domini nostri Bonifacij pape noni anno terciodecimo.

---

564. 6. Mai 1402. á Sólheimum.

Vitnisburðr tveggja manna um landamerki Valadals í Skagafirði.

AM. Fasc. VI, 12 frumbréfið á skinni; annað innsiglið er fyrir bréfinu. AM. dipl. afskrr. 282 og 746. (eptir transskr. frá 1603).

þath giorum vid biarne jonsson ok skegge ionsson godum monnum uiturligt med þesso ockru brefe ath uid medkennumzt þath ath vid heyrdum ockur ellre menn sueria at ualadalur ætte kuarinngsdal ok selfavrena med er þar stendur ok suo ok ei sidur heyrdu uid ath ormur prestur magnusson hefde leigt selfor j adur greindan kuarinngs dal ath ualadalsmonnum þeim saumum sem honum bygdi þar þa samtida ok lukte leigur eptir þa hann hafde. Suo ok medkennumzt uid ath uid heyrdum ath ualadal uar eignat framyfir klupter ok þorleifr arnason sem gud hans sæl hafe eignade sier ok lede þangat hrisrif bændum ur suartardal ok uestr a fiall til moz uid þa sem uestan eiga ath. myrena fyrir nedan eiriksstada sel ok rettsyne ut j mitt arnarvatn ok suo þadan at læk þeim er er fellur ur arnarvatne ok j uazhlidarvatn ok ath læk þeim sem fellur ur hlidaruatne ok ut gegnt uazskarde ok ur utedyrunum a uazskarde ok þuert yfir j fiallz auxlena.

Ok til meire sanninda hier um settum [uid] fyrrgreinder menn ockur jnzsigle fyrer þetta uitnesburdarbref skrifat j solheimum j sæmundarhlid a laugardaginn næsta eptir ascencionem domini. anno domini ɱ° quad[rin]gentessimo secundo.

---

565. 17. Júní 1402. að Ærlæk í Öxarfirði.

Úrskurðarbréf Þorsteins lögmanns Eyjólfssonar um ferju á Jökulsá í Öxarfirði.

AM. Dipl. afskrr. Nr. 4384. Hér eru fjórar afskriptir bréfsins allar gerðar um sama leyti: a, »Epter apographo sira Skula ä greniadarstad og seger sira Skule ad þad sie riett skrifad epter origiualnum. communicavit Jonas Einari« (AM.); b, »þetta ä tveimur bladsidum fyrer framann og ofann er riett samhlioda þvi Transcriptarbriefe, sem vid underskrifader säum og saman läsum ad Laufäse vid Eyafiord d. 3. Julij Anno 1708. Til merkess. Marchus Jonsson manus propria, Jocbiem Jonsson m. e. h.« »Vidisse þad, sem þesse copia er epter skrifud, sende sira Geir Markusson Mag. Birne ä alþing 1708« (AM.); c, »Brief þorsteins Eyolfssonar Lögmans nordann og vestann ä Jslande. Vmm feriu og flutnijng ä Jokulzä. Daterad Ærlæk i Øxarfirde 1402. a sialfa Botbolfsvoku. sem innfellur 17 Junij Transcriptad efftir þvi Briefe sem liggur ä Greni-

adarstǫdum«. Þessi tvö blöð eru í 4to og er á blaðatal 33—34, svo að það mun vera partr úr skjalasafni. Utan á því stendr: »Urskurdur Þorsteins Lǫgmanns uppa feriuna ad Jǫkulsaa«; d, óstaðfest afskript frá sama tíma og hinar afskiptirnar. Í Svartskinnu Magnúsar konferenzráðs Stephensens Nr. 27. 4to í safni hans er á bls. 423 afskript af þessu bréfi frá c. 1730 og er þar ártal bréfsins rangt 1410; er auðséð að Espólín hefir haft þá afskript fyrir sér (Árb. II, 6), enda er bókin komin úr eigu Jóns sýslumanns Jakobssonar föður hans.

feriubrief Þorsteins Eyiolfssonar lǫgmannz 1402[1]).

Ollum mǫnnum þeim[2]) sem þetta bref sia edur heyra sendir Þorsteirn Eyolfsson lǫgmann[3]) nordan og vestan á Jslande kvediu guds og sina[4]). kunnugt giorandi. ad þa ed[5]) lidid var fra hingadburd vors herra Jesu Christi [þusund fiǫgur hundrud og tvǫ[6]) ar næsta dag fyrir botolfsvǫku[7]) a Skinnastodum j Oxarfirde komu a stefnu fyrer mig sira Steinmodur Þorsteinsson Hola kyrkiu officialis og profastur i þingeyarþinge af eirnre halfu. en þeir hreppstiorar or Oxarfirdi af annare. kærdi sira steinmodur kirkiunnar vegna a holum og[8]) almugans ad[9]) feria og flutningur a Jǫkulsæ i Oxafirdi halldest ei epter þui sem vera ætte ad lǫgum. Nu saker þess ad aller adurgreinder menn logdu med handabandi sattsamliga under minn orskurd. huorsu greind malefne ætte ad fara. þess annars ad lǫgbok vottar so. ad bændur eru skyllduger ad giǫra færa vegu um þver herǫd og endelǫng. þess þridia ad christfied[10]). bæde jǫrd og kugillde. sem til heyrer fluttningunum[11]). liggur i Oxarfirde. og ferian hefur af þeim bændum. sem þar bua. halldest og skipast bæde ad fornu og nyu. Þui i guds nafne amen. sagda eg med fullum laga orskurdi og samþycke allra þeirra[12]) bestu manna er [nær mier[13]) voru. alla hreppstiora i Oxarfirde skyllduga ad hallda upp ad giǫra og byggia jǫrdena ad Vadi i Oxarfirde. og allt þad lausagotz sem til heyrer feriubackanum og ei sidur lǫgferiu a[14]) Jǫkulsæ a þann hatt ad hid sama skip skal ei leingur a vera enn þriu ar. þeir skulu og [fa mann til skipsfluttningsens þann[15]) vel sie til fær bade[16]) vetur og

[1]) Árni ritar þessa fyrirsögn utan á afskriptirnar; [2]) sl. a, b, d; [3]) lǫgman, a; lǫgmǫnnnm(!) c; [4]) hier med, b. v. a, d; [5]) er, c; [6]) [M CCCC ij, a, c, d; [7]) = 16. Júní; [8]) ad, a, d; [9]) sl. a, d; [10]) christfie, b; [11]) flutningnm, b; [12]) sl. a, c, d; [13]) [nærre, b; [14]) ad, b, c; [15]) [mann tilskicka flutningsens sem(!), b; [16]) bædi, b, c, d.

sumar under lika[1]) toll sem ad gömlu vered hefur af ollum utan hierads mönnum. J sama urskurde sagda eg alla bændur rika sem orika i[2]) millum Ormarsar a[3]) sliettu og fialla i kellduhuerfe skyllduga ad leggia til feriugiörđarinnar halfan fiordung smiors hvor[4]) þeirra hid þridia hvort ar. og afhenda hreppstiorum i Oxarfirdi edur þeim sem giöra rad fyrer og og skulu greinder bændur þar fyrir flytiast kauplaust og þeirra varnadur nær sem þeir þurfa. Hreppstiorar i Oxarfirde skulu og ad sier taka hid gamla skiped til eignar jafnan þa er[5]) um skiptest. enn bæta upp feriubackann og hallda uppe[6]) husum leigufærum. og ei sidur lausa gotzunum oskerdum. enn þann skada og oriett sem a hefur orded þessu ollu saman hingad til skulu þeir sækia sem fuller eignarmenn [a þa sem ad lögum eiga ad suara[7]).

Skipar[8]) eg ad þetta mitt orskurdarbref ligge jafnan a Greniadarstödum [i Reykiadal[9]) under þess geymslu sem þar byr. en bændur i Oxarfirdi og kellduhverfe hafe transscriptum hia sier hier ut af þeir sem vilia.

Og til sanninda hier um setta eg mitt jnsigle fyrer þetta orskurdarbref. giört ad Ærlæk [a sama are[10]) deige sidar enn fyrr seiger.

---

566. 13. November 1402. á Höskuldstöðum.

Reikningskapr séra Þórðar Þórðarsonar og Valdísar Helgadóttur barnamóður hans.

AM. Fasc. VI, 9 frumbréfið á skinni; sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú dottin frá, nema hvað eptir er 2., 3. og 6. innsigli meira og minna brákað. Landsb. 18. Fol. bls. 39—40; Landsb. 107. 4to bls. 57—59; Bisk. 2. Fol. bls. 83—84, en allar þessar afskriptir eru verri en ónýtar.

eyarbref[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr hæýra senda æyiulfr ok biorn aslaks synir prestar. þorstein bergson. þorger

---

[1]) likan, a, c, d; [2]) sl. a, c, d; [3]) ad, a, d; [4]) til(!) b; [5]) ed, b; [6]) upp, b; [7]) [sl. a, d; [8]) Skipa, a, c; [9]) [sl. b; [10]) [sl. a, c, d; [11]) aptan á bréfinu með yngri hendi.

brandzson. æyiulfr gammur biarnarson. arnor gudmundarson ok Jon þorgersson quediu guds ok sina kunnickt gerande ath þa er liðet var fra hegat burd vars herra iehsu christi þushundrat ara fiogur hundrat ok tuau ar. þridiudagh næsta eftir allra hæilagra Messo[1]) a hoskuldzstodum a skagastrond varum vær j hia ok heyrdum a reiknings skap þeirra sira þordar þordarsonar ok valdisar helgadottur barnamodur hans.

j fystu reiknade valdis ath sira þordr hefðe tekeð landskylld af jorðu hennar sydre æý vm en uæstu atta ar.

j annare grein ath hun hefde onguan auoxt tekid af halfum fimta tighi kugilda vm morg er ar sira þordr hafde með fareð.

kendezt sira þordur þetta ok satt vera ath hann hefde ath ser tekeð eda rað fyrer giort læiguburd af jordunne ok kugilldunum vm sua langan tima ok micklu læingur kugillda læigurnar. æigi siðr þottez valdis peninga verd fyrer forgang sinn en sira þordur þottez hafa klætt hana þar fyrer. vissu ver ok þath sannynde vera ath sira þordur bygde iafnan jordena fyrer sex hundrud frid þa er hann lieðe hana æigi þi j þessa peninga landskylldernar lauk sira þordr valdise með handabande til fullrar æignar alla jorðena at ýtre æý fyrer þriathige hundraða med ollum þeim gognum ok giædum sem jordunne hafde fýlkt ath fornu ok nýiu ok hann hafðe fremst æigande ath orðet. þar til fimm kugillðe. kendezt sira þordr ok j handabandenu ath longu fýr hefde hann lukt henne til fullrar æignar með handabanðe j fornar kugillða læigur þa litlu æý eða holma er þar liggur fyrer iordunne. sagðe þo ath valdise brast miket j sinn Reiknings skap ok liezt betra mundu þo ath sidar være. vard nu skullden sira þordar vid valdise fimtheger kugillða. sagde sira þordur með jordunum þessum stanða siau kugillðe ok tutthogu ok þath sem þar yrðe gillt af a fardogum þa skillde valdis taka þat fyst j sina skulld ef hun villðe.

Jtem kendezt sira þorður ath þuilikt kuenglys sem hun hefðe ath gæima j klædnaðe eða brendu silfre þat ætte hun sialf einn silfurbikar ok alliten bolla. her med fiorar kistur. þetta jnnan veggia. ketil. tua potta. þriu storkerolð. vppgiordar kerolð sex ok tuthogu. trog fiortan ok hefer hun sialf gæymslu

---

[1]) = 7. Nóv.

yfer þessu. munlog ok kamba. stodhross ok hesta nockura er hun hefer j sinne abyrgð ok fim sængur.

Ok til sannenda her vm settum uer fyrr nefnder menn var inzigle fyrer þetta bref skrifath a hoskulldstodum jn festo beati brikci episcopi a þi are sem fyrr seger.

---

550 20. November 1402. á Mel i Miðfirði.

KAUPMÁLABRÉF Jóns Gunnlaugssonar og Þóru Ketilsdóttur.

AM. Fasc. VI, 10 frumbréfið á skinni; öll innsiglin eru dottin frá. AM. dipl. afskrr. 357 (eptir frumbréfinu).

Gamallt kaupmala breff[1]).

Jn nomine domini amen.

Var sua fellt kaup stadfest a reykium j midfirdi millum jons gunlaugssonar ok jons brodr hans af einne halfu enn ketills skeggiasonar ok þoru dottur hans af annari at suo fyrir skilldu at adr nefndr ketill skilldi kiosa fyrir hônd þoru dottr sinar huort honn uæri helmingarkona eda malakona af suo miklum peningum sem fÿrr nefndr jonn reiknadi seir[2]) til kaups vid þoru ketillsdottr. uar þat fimtigir hundratta tíundar uirt. her j mot gaf ketill þoru dottr sinne jord halfa a torfustodum j midfirdi fyrir halfan þridia tog hundrada. jtem reiknadi jonn seir[2]) þriu born at hann ætti. borgadi jon brodr hans þessa omagda[2]) a sina peninga enn ef hans misti skilldi þau eiga jordinna grof j sokkolfsdal med fiorum kugilldum. þui med suo felldum skildaga kiori ketill bondi skeggiason þoru dottr sina hellmingarkonu j gard jons af feingnu fe og ofeingnu. skilldi þora eignaz yfir helming ef þau dei barnlaus beckiargiof sina. uirdtist hann þar þa af iij monnum. xij. hundrut kugillda uirt. uoru þessir kaupuottar[3]) a brudlaupsdegi sira grimr þorarinsson. þosteinn skeggiason. jonn[4]) magnusson prestar. oddr þordarson. oddr kolbeinsson. magnus sôluason ok olafr marteinsson leikmenn.

Ok til sanninda her settum vær fyrnefndir menn vor jnn-

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) þannig; [3]) tvískr.; [4]) eiginl. skr. jañ.

sigli fyrir þetta bref er giort uar a mel j midfirdi tueim nottum fyrir ceciliu messo. þa er lidit uar fra higat burd uors herra iesv christi þushundrat ok fiogr hundrat ok ij ar.

---

568. 29. November 1402. á Svertingstöðum.

KAUPMÁLABRÉF Brands Sölvasonar og Guðlaugar Ketilsdóttur.

Frumbréfið í AM. Dipl. Isl. Fasc. LXVI, 3, á skinni, gott og heillegt, en innsiglin eru dottin frá.

[Hionabands giornings brief gamallt med giofum i meýra lage[1]).

Jn dei nomine amen.

Var sua fellt kaup stadfest a reykium j midfirdi millum brandz soluasonar ok þordar prestz þordarsonar j umbodi solua prestz brandzsonar af einne halfu en ketils skeggiasonar ok gudlaugar dottur hans af annari at suo fyrer skilldu at fyr nefndr brandr handlagdi til kaups uid gudlaugu ketilsdottr sextigi hundrada tíundaruirt. her imot gaf ketill gudlaugu dottr sinne til kaups uid brand jord a heggstodum med ollum gaugnum ok gædum þeim sem hon hafdi át at fornu ok nyio fyrer xij hundrud ok þar ofan a atian kugilldi eda kugillda uirt. þui skylldi þrat nefndr ketill kost a eiga at kiosa fyrer hond gudlaugar dottr sinnar huort hon væri malakona eda helmingar kona af fyr greindum peningum. þi kiorri ketill bondi gudlaugu dotr sina þar þa a brudlaupsdegi þeirra hellmingarkonu af feignu fe og ofeignu vtan þa þriatigi hundrada sem brandr atti at auk ok ei kom til kaups med hana. skilldu þeir standa auaxta lausir j gardi þeirra. skilldi þrat nefnd gudlaug eignaz bekkiar giof sina at auk helmings ef þau dei barnlaus. lýsti þrat nefndr brandr at hon skilldi vera .xv. hundrut tiundar uirt. skilldi brandr seir[2]) aftr þessa bekkiar giof ef hann lifdi hana. þessum uottum hia uerandum sira grimi þorarinssyni. arngrimi snorrasyni. þorsteini skeggiasyni prestar[2]). þordar[2]) asmundarsýni. einari dadasyni ok jonne arbiarnarsyni[2]) leikmonnum. Ok til sanninda her um settum wær fyr nefndir menn

---

[1]) [Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) þannig, frbr.

vor jnnsigli fyrer þetta bref er gert uar a suertingstodum j midfirdi in vigilia sancte anndree. þa er lidit uar fra hegat burd uors herra jehsv christi þushundrat fiogr hundrut ok tuo ær.

---

569. 25. December 1402. á Grenjaðarstöðum

Heitbréf Norðlendinga, þeirra er saman voru komnir að Grenjaðarstöðum á fyrsta dag í Jólum, guði til lofs og hans sætustu móður jungfrú sancte Mariæ til heiðrs og virðingar, en fólkinu til sáluhjálpar og syndalausnar og sérlega mót þeirri ógrlegu drepsótt, sem þó fór vestan eptir landinu (svartadauða) og fólk hafði svo unnvörpum dáið úr, að víða var aleytt bæði að prestum og leikmönnum.

British Museum Add. 11,242 (FM. 206. 4to) bl. 67b, syrpa séra Gottskálks Jónssonar skr. 1543—91. Heitbréf þetta hefi eg hvergi getað fundið, nema á þessum eina stað. Heit þau, sem Jón Espólín (Árb. I. 122—23) getr um, að gerð hafi verið fyrir plágunni, koma lítt saman við þetta bréf, og mun hann fara eptir Nýa annál.

heit j fyrre plagvne.

Anno domini ꝍ°. cd°. ij°. æ joladag fyrsta a greniadarstodum var heitid svo felldv heite af ollvm almvga þeim sem þar var þa staddur. Gvdi til lofs oc hans sætvztv modur jvngfrv sancte ꝍarie til heidurz oc virdingar enn folkinv til saluhialpar oc syndalausnar oc sierliga mot þeirre ogurligri drepsott sem þa for vestan epter landinv j hverre micill fiolldi lærdra oc leik[r]a. rikra oc fatækra firir svnnan land. j hvnavazþingi oc j skagafirde þa þegar med fiotvm atbvrdum andaz [hafdi] svo vida var aleytt bædi af prestvm oc leikmonnvm.

J fyrstv skylldi hver sa madr er alldr oc heilsv hefdi til þvrfasta ævenliga firir hinn dyradag. ef ei ber jonzmesso baptista [a] næsta dag firir.

Hier med skyllde menn ævenliga vatnfasta firir allar mariomessor þær ei ber æ manvdag. Enn þeir adrar nætr jafnmargar sem hitt hefdi adr lofad edr j vana tekit æ hveriv are. oc lesa med hverre votnvnarnott fimtigi sinnum pater noster oc ave maria med knefalle. medan menn lifdi. Enn gefa malz-

verd vm fim ar sa til hefr med hverre þeirre nott sem hann heiter ad vatnfasta.

Hier med skylldi hver sa madr sem minna fe ætti en .vc. gefa malsverd vtegangzmonnum vm eitt ar med rade prestz oc hreppstiora. Enn þeir sem meira eigu skulu gefa alen af hverivm .vc. þeim sem j bve liggia oc mest þvrfa enn med rade prestz oc hreppstiora um eitt ar j mat edur fridu.

Jtem skal ganga til mvnkaþverar j mille reykiahlidar oc vodluheidar. enn vr eyiafirde oc hvnavazþingi til hola. vr skagafirdi til mvnkaþverar edur þingeyra. firir nordan reykiaheidi til mvla oc lesi hver madr sem geingr .xv. tigum sinna[1]) ave maria med knefalle firir likneski vorar frv.

---

570. 4 Januar 1403. á Svalbarði.

Sæmundr Þorsteinsson kaupir að Þórálfi Eilífssyni jörðina Sigluvík, en geldr aptr Þórálfi jarðirnar Tungu í Bárðardal og Öxará og nokkurt lausafé að auk.

AM. Fasc. VI, 11 frumbréfið á skinni; sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru þau öll dottin frá, nema hið 5., og er þó gallað; »fra Eggert Snæbiörnssyne a Kirkiubole«.

Bref fyrer Sygluuijk[2]).

Øllum monnum þeim sem þetta bref sea edr hæÿra senda skule þorsteinsson. bergr skeggiason prestar. þorgijls petursson. bergr gudmundszon. þorkell bergzson ok þorbiorn augmundzson leikmenn Q[ediu] G[uds] ok sina kunnigt giorande. at sub anno gracie. ꝏ°. cd°. secundo mana dagh næsta eptir festum tiburcij ok valeriani martirum[3]). at sualbardi a eÿiafiardarströnd. worum wer j hia. sam ok heÿrdum a handa band þeirra sæmundar þorsteinssonar af einne hælfu. en þoralfs eilifssonar ok helgu kolbeinsdottur hustrv hans af annarri. at suo firir skildu ath nefndr þoralfr selldi med samþÿcki helgu hustrv sinnar sæmundi til fullrar eignar jordina alla j sigluwik med ollum þeim gögnum ok giædum sem þeirre jordu hefir fÿlgt at fornu ok nÿio ok hann ward fremst eigandi ath. Hier j mot gaf

---

[1]) sinnum, hdr.; [2]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [3]) þ. e. 17. April 1402.

sæmundr þoralfui. jardir. tungu alla j bærdardal ok auxaræ. ath fra skildum sið hundradum sem sæmundr sagdi þorkel þoruardzson þar j eiga. ok hier til fimm kugillde huer ath sæmundr lukte þoralfe j sama handabande og stodu med jordunne j tungu. sagdi huerr odrum til þeirrar kirkiu skylldu er a þeirri jǫrdu war er sellde ok allra þeirra jtalna er þeir wissu. En huarge skýlldi abýrgiazst þo at fleiri jtǫlur profadizst. sijdar meir. skylldi huarr suara kirkio fýrnd a þeirre jord sem keypti. ok hallda jord til laga ef nockur akiærdi. en sa abyrgiazst lagha riptingar er selldi.

J sama stad ok dagh handlagdi þoralfr helgu konu sinne til fullrar eignar wpp a iardirnar tungu ok auxara. suo mýkla peninga sem hun atte j hans garde eftir riettri tiltǫlu.

Ok til sannenda her wm. settum wer fyrrnefnder menn war jnnzsigli firir þetta bref skrifad j sǫgdum stad jn octaua sanctorum jnnocencium martirum are sijdar en fýʀ seghir.

---

571. 16. Januar 1403. að Munkaþverá.

Heitbréf Norðlendinga gert að Munkaþverá til vors sæta lausnara Jesu Christi og hans háleitrar móður Mariæ og hins góða Guðmundar biskups og allra guðs heilagra manna móti þeim hræðilega manndauða, sem þá stóð harðast yfir (svarta dauða).

British Museum Add. 11,242 (FM. 206. 4to) bl. 68a, syrpa séra Gottskálks í Glaumbæ rituð á árunum 1543—1591, og kemr þetta bréf rétt sem áframhald af heitbréfinu 25. Dec. 1402 (Nr. 569). Ekki hef eg getað fundið afskipt af þessu heitbréfi annarstaðar en í syrpu séra Gottskálks. Jón Espólín (Árb. I, 122—23) þekkir ekki þetta bréf, en fylgir Nýa annál.

Jtem var heitid at mvnkaþvera æ næsta are epter komanda jn festo marcelli pape. af lærdum monnum oc almenningi med sambæn til uorz sæta lausnara jesu christi oc hans haleitrar[1]) modr marie oc hins goda gudmundar biskups oc allra gudz heilagra manna j mote þeim hrædeliga mandavda sem þa stod hardaz yfer. at gud med sinni nad skylldi þar nockra myskun [a] giora.

---

[1]) haleitre, hdr.

J fyrstu j heidr jesv christi oc hanz modr skyldi allir prestar syngia epter hveria messo vtan salomessor um sinn gaade[1]) virgo mater christi.

Jtem j heidr vid hinn goda gudmund biskup jatudu aller at gefa alen af hveriu hundrade j hentiligum peningum til þess at sendibod greiddiz til pafans edr þess er endiz[1]) at pafen med gudz hialp orlofadi at fyr nefndr enn godi gudmundr biskup arason være teken j samlag heilagra manna med ollum þeim opinberum heidr sem sonnum vorz herra vinum lofaz at veitaz æ jardriki. þar med honum til skringiordar med þeirre grein at skilriker menn lærder oc leiker ueldiz sagt eryndi fram [at] flytia oc med peningum at taka. Yrdi þar oc ongver til sem gvd vnne oss at ei uerdi þa skylldaz ongver til þessa peninga vt [at] lvka. vtan þa giore huer slika olmuso sem gud skytr [honvm] j hvg.

Jtem lofudu aller [at] vatnfasta um næstu. u. ar þeir alldr oc heilsu hefdi til vtan messodagen ber[i] æ manudag. þa fasti adra nott j staden.

---

572. 28. Juli 1403. i Hvalfirði.

Eilífr Ólafsson vottar, að Valdís Helgadóttir hafi pláguvetrinn gefið Þingeyrakirkju í sitt testamentum jörðina Ytriey á Skagaströnd, ef hún andaðist úr [þeirri] sótt, er þá gekk yfir landið.

AM. Fasc. VI, 13 transskriptarbréf frá 6. Júní 1517 (1527?) á skinni; Landsb. 107. 4to bls. 59 (lök afskript).

eyiarbref.
ytre ej giefenn til þingeyra[2]).

Þat giðrir ec eilifr olafsson godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefi. at æ hðskulldzstðdum æ skagastraund tueim nottum firir marteins messu[3]) uar ek j hia plaguueturin at valdis helgadottir gaf kirkiunne æ þingeyrum j sitt testamentum jðrdina ytri ey er liggr æ skagastrðnd j hðskullzstada þingum til fullrar eignar med ðllum þeim gðgnum ʀekum oc

---

[1]) þannig; [2]) aptan á bréfinu; [3]) = 9. Nóv.

hlunnendum sem greindre jôrdu fylgir oc fylgt hefuer at fornu oc nyu oc hun uard fremst eigandi at ordin eptir þui sem sira þordur þordarson hafdi henni fremst til eignar feingit med þeim holma er þar la firir landinu suo framt sem hun andadizt vr sott er þa gieck um landit.

Og til sanninda hier vm setta ec mitt jnscigli firir þetta bref er giôrt var j hualfirde næsta dag firir olafsmesso fyrre anno domini ꝏ⁰ cd⁰ tercio.

---

573. 8. December 1403. á Möðruvöllum.

Sálugjafabréf Haldórs prests Loptssonar.

AM. Fasc. VI, 14, transskript Lopts ríka og fleiri manna á skinni frá 26. Febr. 1417. Bréfið er prentað í Tímariti Jóns Pétrssonar IV, 76—80, að því er virðist, eptir einhverri pappírsafskript. AM. dipl. afskrr. 625.

testamenttum bref sijra Halldors loptzsonar[1]).

Jn dei nomine amen.

Ek halldor prestr lopthzson heill at samuizku þo krænkr j likama vndir gefur ek migh miskunar dom drottins mins ieshu christi þess kennandiz at ek er honum skylldugr firir marga uelgerninga er hann hæfir mer veitt overdugum j þessum hæimi hwersu ek hefir eigi neẏtt eptir þui hofui ok stillingu sem vera ætti. nu sakir þess at grimmr daudi er viss gripandi manninn optliga med skiotum atburd sua at hann getur æigi sina tilheẏrilega skipan gert verandi allt eins oviss nær ær hann kæmr. þui at drottins mins nædh til kalladri gerir eg þuilikt testamento[m] firir mer ok minne sæl sem her fẏlgir.

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld. Með hendi frá 17. öld stendr þar og:

»gaf Holastad Brecku j Olafsfyrde og slettu j fliotum«

og enn með annari hendi:

»Hier med eru med vrskurder gamler domar oc skipttabref þeirra bryniolfzsona aa aukrum oc vik oc allra handa bref«.

Árni lætr skrifa aptan á bréfið: »er ad ôllu büed, enn þarf þo aptr ad siaast«.

j fyrstu at ek vnder gef mig miskunardom drottins mins herra iehsv christi med rettri tru ok sannri van til hans hialpar verndar ok vardueizlu heilagrar guds modr Marie ok hins blezada olafs kongs laurencij nikolæi ceciliæ ok allra guds heilagra manna kiosandi minum likama lægh j kirkiugardinum a holum j hialltadal þar hællz sem kirkivnar formann vill til skipat hafa gefandi þar til kirkiunni jarder ær sua hæita. sletta j fliotum ok brecka j olæfsfirdæ firir sextige hundrat. xl. kugilde. xx. hundrat j hafnarvædum. koma adrir. lx. hundrata af þessum j mitt testamentum. enn adrir j þath æf æk hæfir nauckurar oftekiur haft j stadarins godzi læýnt edr liost.

klaustrinu a þingeýrum compendium teologie dexteram partem et sinistram partem.

klaustrinu at stad kugillde.

klaustrinu a maudrvwollum tuitugan ʀæfil ok mork brænda.

klaustri a þueræ tuitugan ʀæfil ok bækr summa viciorum hugecionem ok brittone.

klaustri j videý þriu hundrat j smiore ok vxa gamlann.

klaustri a helgafelli þriu hundrat uadmala.

kirkiu a vǫllum j suarfadardal jordina a selæ ok sua mikin bordvid ok langbaund og spærrur sæm nægir firir nordan framm a midkirkiuna.

kirkiu j saurbæ jord a krinastaudum ok þuilika bot sæm ek hefir a stadnum. ok sua mikit j tidabokum vel fæ[r]um sæm kirkian hefir æigi ædr tolfmanada tidhir a þann mæta at aʀliga sýngiz þar artidardag minn sælutidir med commendacione ok messu ok gefiz vætt matar ok tiu aurar j vadmalum ok skæðum fatækum monnum.

kirkiu a grvnd j æyiafirdi. lx. ýxnaʀek[s]tur j bleiksmýrardal. ok ʀeka þa alla ær ek a a tiǒrnnæsæ huala ok vidar med flutningum ok halld a skýta hlut eptir þui sæm sw gaumul skra vattar sæm þar ær wm giǒr vtan þa sæm fýlgir hædinshaufda.

kirkiu j hlid þat ær hennæ brestur a tolfmanada tidir ok þar til halfann gardmanna ʀæka med flutningum.

kirkiu a þaunglabacka iord a flardarbotni med þeim kugildum sæm þar standa med.

jǒrdina a saudanæsi skipar ek aptur vndir kirkiuna eptir þui sæm hun var adr ær ek kæýpti hana. gæfur æk hennæ þar til þuilikt sæm ek a j hlidar ʀekum.

þessum kirkium kugilldæ serhuerræ.
holltzkirkiu j fliotum.
hnappstada kirkiu.
kuiabeckiar kirkiu.
tiarnar kirkiu.
vfsa kirkiu.
ærskogs kirkiu.
flatæẏiar kirkiu.
nes kirkju j adaldal.
gardz kirkiu j kælldu huerfui.
hola kirkiu.
sualbardz kirkiu j þistilsfirdæ.
Reykiarhlidar kirkiu.
eyiardalsarkirkiu.
hrafnagils kirkiu bakstrjarn.
kirkiu æ jllugastaudum kugilldæ.

presti þeim ær mig olíar ok sẏngur til molldar tuð kugilldæ. ænn hinum huerium ær ẏfir stændr tolf aura.

diaknum þeim ær ẏfir standa sex aura.

fætækum monnum jnnan siaundar fimm hundrat j kosti vadmalum ok fimm hundrat j slatrum æ næsta hausti.

landsætom minum aullum firir oftækiur kugilldæ særhuerium.

sẏstkænum minum laungætnum þorde ok biorgu tiu hundrad huarv. halft huart kugilldæ ok flytianda eẏri.

bræd[r]um loptz arfinn allann æf mer hæfir fallit eptir hann enn elligar tíu hundrat hueriu[m] þeirra.

faudr systrvm minum sunnifu ok tofu. olæfe brandzsẏni. aunæ baudvarssẏni. jngibiðrgu ingimundardottr. bergdori halldorssẏni æfinligt bord serhueriu ok klædi.

þordæ garp loptzsẏni. jonæ andressẏni. audunæ jonssẏni mat ok klædi þar til ær þeir mega biarga ser.

ok þar med þoru þorgilsdottr. þorgerdi pælsdottr tuau kugilldæ.

baurnum kristifori ok baurnum vilhialms. arasonum ok audrum dætrvm sunnifu tiu aura hueriu.

auræigha skulldir allar gefur æk wpp huerium þeim manni sæm mer æ at luka hundrat ædr minna vtan landsætar hafi þuilikt sem fyrr segir.

æiriki litla sýni þorsteins bergssonar bord ok klædi þar til sæm hann ær af omaga alldri nema arfar minir vilæ hælldr luka vt. xu. kugilldæ.

ælenu. v. kugilldæ af þeim fiorum tigum hundrada sem ek erfda eptir kolfinnu sýstr mina enn halfur fiordæ taugur hundrata standi til skullda þeim monnum sæm ek [hefi] oftækiur vid haft edr þær skulldir heimtiz sidar sæm ek minnumz æigi æn þær af geingr leggiz til fatækra bvmanna serliga arnarsona ok annara frenda minna.

hælga andressýni kugildæ ok hest.

hafgrime hest. kugildæ j arskogi ær biarnæ prestr gaf mer.

hauskaulldæ frenda minum hallzsýni tuð naut tuævætur edr asaudar kugilldæ j audbrecku ær biorn hallzson gaf mer.

þorde kalfssýne. ccc. hundrat.

aurfum þorstæins æinarssonar. ccc.

þorgilsæ skýgn. ccc. allt saman halft hvart fritt edr vfritt.

gunnstæine marteinssýni kugilldæ.

barnæ þui ær gýda geingr med salomonsdottir ok kæmr þat lifs j lios ok fær skirn gefr ek jordina vndir huassafelli ok halfan hlæidrargard. lx. kugilldæ ok. xxx. hundrata j uoruuirdu godzi.

Jngiridæ dottr minni jordina maudrufæll at auk hennar ʀæikningsskapar silfurbolla ok træbolla annan buinn er sira steinmodr gaf mer j testmentum sitt.

sextigi hundrata skipar æk j ꜵvaugst huorri dottr minne hælgu. ceciliu ok þar til gefur æk hælgu diassn ok spænnzl enn ceciliu silfurkross minn ok þeim badum saman þria gullbauga.

gydu salomonsdottr þat sem æk ꜵ mæira j brendu silfre. tu[i]tugan ræfil þann ær hun kýss ok þria hæsta þꜵ ær ek ꜵ bezsta.

Her med stadfestir ek j þessu minu testmento allar þær giafir sem ek hæfir adr gefit af minu[1]) godzi einkanliga dætrvm minum jngiridæ. helgu. ceciliu.

skipar ek þa executoris mins testamenti sira jðrund æiriksson gefandi honum þar til vasstack fotsidan med skinnum er biarnæ brodir minn[2]) hefir att ok skipar ek gydu at afhenda

[1]) minum, skbr.; [2]) mins, skbr.

honum hann. annan æirik þorlæifsson. þridia þorstæin suart gefandi þar til sinn panzara huerium þeirra.

brýniolfæ frenda minum panzara. jarnhatt ok stalhanzka. ermastack halflitann.

suæinum minum aullum bord til krossmessu ok hundrat huerium þar med.

skal þetta mitt tæstamentum ok ei sidr þær giafir ok minningar sæm ek hæfir gert obrigduliga halldaz ok laugin lofa framaz kristnum manni firir sier at gera æ siduztum daugum.

bidr ek audmiukliga alla þa menn sæm ek hæfir nôckura hluti j moti gert j ordum edr gerdum sem ek kænnumz at badi er mart ok stort at þeir geri nu firir guds skulld ok firirgefi mer virdande þar til meirr lausnara varn ok skapara ok sialfs sins godfýsi enn minn hardligan tilgerning. serligha bidr æk alla godha menn þa sæm mitt andlæt fretta edr ýfir standa minum greptri at þeir bidhi til guds firir [minni] sæl at hun mætti mæire nædir fæ enn æk veit mig sialfan verdskýlldat hafua takandi þar firir aumbaun af allzualldanda gude þeim sem alla godha hlutæ lýkr margfalligaz aptr.

Ok til sanninda her wm ok sannrar stýrkingar wm þetta mitt testmentum setta ek mitt jnzsigle firir þetta bref gert æ maudruvollum j haurgardal in conceptione mariæ virginis. anno domine ᗰ⁰. cd⁰. tercio.

---

574. 30. Juni 1404. á þingvelli
14. Mai 1405. á Melum i Melasveit.

Narfi Sveinsson lögmaðr sunnan og austan ä Íslandi vottar, að Sigurðr Þórðarson hafi í lögréttu 30. Júní 1404 leitt próf sín að því, að Þórðr Filippusson, sem er réttr erfingi að Haga á Barðaströnd, lagði Þórði Gíslasyni föðurbróður sínum aptr þessa jörð með samþykki Guðrúnar móðurmóður sinnar og Jörundar sonar hennar.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1093 »Ex orig. fra Haga a Bardastrond accuratissime« (AM.). »Vid brefed er fast inncigle Narfa Sveinssonar lögmannz« (AM.). »Bæde þesse bref (þ. e. þetta og bref frá 30. Júní 1407) eru ritud med krokottum angastofum alika og Norsk bref. þo er þad sidara med nockud settare skrift« (AM.).

Þath gerer ek narfui sveinssonn loghmann austan ogh sunnan æ jslandi godum monnum kunnekth med þessu

minu brefi ath ek var j hia j logrettu manadagin næsta epter peturs Messo þa er lidit var fra hingatburd vors herra jehsu christi þushund fiogur hundrut ok fiogr ær. ath sygurdr þordarson leid[d]i prof sin þau er suo baru. ath þordr filipuss sonn sem Rettr erfinghi var ath haga æ bardastrond lagdi aptur til æuenligrar eignar þordi Gislasyni fodurbrodr sinum ok hans erfingium jordina fyr nefnda ·j haga ath hia veranda ok samþykianda gudrunu modr modr fyr nefndz þordar filipuss sonar ok hans. var [hun] þæ Rettr erfinghi ok jorundr sonn hennar nærverandi oc samþykiandi. veit ek ei annat sannara þott ek skyllda segia milli guds [ok] manna en þessi fÿr nefnd giord meghi obrigdilig standa fyrir þan skulld at ek vissi fyrer sannendi ath þordr gislason var rettr erfinghi eptir fodr sinn ok modr til fyrnefndrar halfrar jardar þott hann med goduilia vpplegdi med brodr sin filipuss ok þij matti hann vel med goduilia aptur fæ. heyrda ek ok filippus gislason lysa þui fÿrer mic ok morgum fleirum godum monnum at hann hafdi aunga peninga lvckt þorde brodur sinum fÿrer halfan haga ok þui ætte hann peningha j hans gard edr hans erfingia fÿrer opt nefnda halfa jord vm[1]) ef þordr gilsason villde Reikna. nu saker þess at ek vil ÿfer einskis manzs sannindum þegia þat sem ek veit fÿrer gwde at satt er þæ vil ek þenna vitnisburd bera þegar ek em til beiddr ok ek em nær.

Ok til sanninda her vm setta ek mitt jnzcigle fÿrer þetta bref sem giort var æ mellum j mela sueit þorsdagh næstan fyrer hallvards Messo are seinna en fyrr seger.

---

575. 1404. à þingvelli.

ALÞINGISSAMÞYKT um vinnufólk og fiskimenn.

Samþykt sú, sem fer hér á eptir, er venjulega kend við Vigfús Ívarsson (Hólm), sem þá var hirðstjóri og hefir geingizt fyrir því að hún væri leidd í lög; er hún til í sæg af afskriptum, einkum á pappír frá seinni öldum og eru flestar þeirra til einskis; hér eru því einungis notuð elztu og beztu handrit þau, sem hún er til í, og eru þau flest á skinni, og ekki þekkjum vér fleiri skinnhandrit af henni en nú hafa verið notuð. Eptir handritum þessum greinist samþyktin í sex flokka eða öllu heldr fimm, því að **C** og **D** ern samkynja, þó að afskriptamunrinn sé nokkuð mikill. Af text-

[1]) þannig.

um þessum hafa **B** og **E** áðr verið prentaðir eptir öðrum afskriptum en þeim, sem hér eru notaðar; **B** í Lagasafni handa Íslandi, en **E** í Jónsbókarútgáfum, en hinir aldrei. Það er einkennilegt við **C** og **D**, að þar segir að samþyktin sé gerð »eptir boði og skipan virðulegs herra Eiríks kongs Magnússonar«, en eins og nærri má geta fer það á milli mála, að alþingissamþykt frá byrjun fimtándu aldar geti verið gerð að undirlagi Eiríks konungs Magnússonar, sem lézt 1299, og var því dauðr fyrir meir en 100 árum. Til þess því að þetta gæti komið saman þá yrði samþyktin að vera frá árinu 1300 og ekki síðar og ætti þá ártalið 1400, sem sum handrit hafa, að vera misskript fyrir 1300 og væri það í sjálfu sér hvergi nærri ómögulegt. Þá ætti og sá Vigfús Ívarsson, sem hér er nefndr, að vera Vigfús Ívarsson eldri, afi Vigfúsar Ívarssonar, þess er uppi var um 1400. En sá er agnúi á því, að vér vitum ekki til þess að Vigfús eldri hafi nokkru sinni verið hirðstjóri, og einmitt í upphafi 14. aldar greina annálar frá því, að Ívar Jónsson Hólmr faðir hans hafi komið út með konungs erindi (1307 og 1312), svo að eingin líkindi eru því til, að Vigfús hafi farið með hirðstjórn um 1300. Þó hefir hann þá eflaust verið orðinn fulltíða maðr. En Ívar Hólmr gamli mun vera sá maðr hinn sami og Ívar Jónsson, sem var ráðsmaðr Viðeyjarklaustrs um 1284 (Dipl. Isl. II, 195) og hafa Hólmarnir án efa verið íslenzkir menn að ætt og, ef til vill, feingið kenningarnafn af Hólmi á Rosmhvalanesi. Eitt er það enn, sem mælir gegn því, að samþyktin geti verið frá hér um bil 1300, og það er, að hún finst ekki í fornum handritum af Jónsbók, en væri hún svo gömul, ætti hún jafnvel að standa í ennm elztu Jónsbókarhandritnm, er vér höfum nú. Það er því ekki ósennilegt að misskrifazt hafi konungsnafnið síðar í afskriptum og hver tekið eptir öðrum, svo að hér ætti að standa nafn Eiríks konungs af Pommern, sem þá sat að ríkjum, en hann var ekki Magnússon, heldr sonr Vratislavs hertoga í Pommern. Um ártalið á samþyktinni er þess enn að geta, að í elztu afskriptnm, sem til ern af henni, er ártals annaðhvort ekki getið, eða þá að það er 1400 eða 1404[1]) og þykir oss síðara ártalið sennilegra, því hættara er við menn hafi í afskript hlaupið yfir iiij (iv), en að þeir hefði bætt þeim við. Eitt af þeim handritum, sem hér er notað, hefir 1500 að ártali, en það er augljós villa. Í hinum yngri afskriptum leikr ártalið mjög á reiki, og er eingar reiður á því að henda. Sum handrit hafa ártalið 1438, svo sem AM. 238. 4to, 194. 4to ofl., en rangt er það, og ekki er réttara 1428, sem getið er upp á í Safni II, 650 að rétt muni. Þessi samþykt er að því leyti merkileg að sum ákvæði hennar gilda enn. Greinatalan er sett af útgefanda.

---

[1]) Séra Jón Haldórsson getr um, að sum handrit hafi ártalið 1402 (Safn II, 636).

A.

AM. Fasc. VIII, 23, aptan á frumbréfi á skinni frá 1428 og er þetta ritað með fornri hendi og ekki miklu síðar, en er máð. Er þetta langelzt afskript, er nú þekkjum vér af þessari samþykt.

Jn nomine[1]) domini amen.

var þetta samþýkktt af hirdstiora lǫgmonnum oc lagrættumonnum bædæ vtan væbanda oc jnnan æ axar[ar]þingæ.

1. fyrst ad þæir menn sæm rædazt med tvæimr ædr þrimr sæ rætt fangadær af syslumanni ædr bændvm vnndær þuilika ræfst sæm domr dæmer oc væræ sæm adr þar sæm hann var fẏrst rædæn.

2. skal þat lagarad sæm vid gæingid ær vid vatta ædr ær fæ til tækid ad þiona ædr verid iij nætr j vist.

3. skulu aller vinnumenn væra komner til sumar vistar sinnar ad krossmæsso forfallalavst ællægar sæ þæir sótter ad osækiu.

4. huar sæm æru þæir oc vinnumenn sæm eigi vilia vinna fyrer bændur þa fyrerbiodæ bændr þann [at] hysa ædr hæima lia ædr læiga þeirra fænadæ hagabæit.

5. jtæm fiskæmenn sæm æigi gæta lukt skræidher skulldær vinnæ fyrer skulldænnæ til þæss ær lukt oc suo huerer sæm minna vinna æn þæir hafa vpp borid oc a sig [keypt] oc skilt.

B.

AM. 151. 4to bls. 260, skinnbók c. 1490; AM. 458. 12mo bls. 37—38, skb. c. 1570; AM. 136. 4to bls. 288, skb. (Skinnastaðabók), þetta skr. c. 1570. þessi texti er prentaðr í Lagasafni handa Íslandi I, 34—35 eptir skinnbók í Uppsalasafni Nr. 9. 4to frá c. 1587 (lögbók séra Sigurðar Jónssonar á Grenjaðarstað).

Sattmale er gior var a þing[velle][2]).

Jn nomine domini amen.

Ad sub anno gracie. ꝏ°. cd°. quarto var þetta samþẏgt af hirdstioranum vigfuse jvarssyne oc laugmonnum sunnann oc nordan æ jslande oc laugrettumonnum bæde[3]) vtan vebanda oc jnnan a auxararþinge.

---

[1]) nomini, skbl.; [2]) 458; [3]) sl. 458.

1. fyrst at þeir menn sem sig rada med tvennum[1]) edur fleirum seu rettfangner af syslumonnum edvr bændvm [ef þeir eru eige nær[2]) vnder þuilika refsing sem domur dæmer enn vere sem adur þar sem þeir voru radner fÿrr.

2. skvlv þat lagarad uera sem uit er geingit firir vottum edur fe til tekit at þiona edur verit j uist þriar nætur.

3. skulu aller uinnumenn komner til sinnar sannrar[3]) uistar at krossmesso forfallalaust elligar seu þeir sotter at osekiu hvar sem þeir erv.

4. Þeir oc uinnumenn sem eigi uilia vinna med bændum þa firirbiode bændr þa [at] hÿsa edur heima lia edur leiga edur lofa þeirra fienade hagabeit.

5. Jtem þeir fiskemenn sem eige geta lugt skreidarskulder uinne firir skulldinne til þess lugt[4]) er oc suo hiner sem uinna minna enn þeir hafa upp[5]) borit oc æ sig skilit oc keypt at uinna.

Enn hver sem fyrr [greint articulis[6]) brytur edur ryfur j mot þessare samþyckt svare sem hann rivfe laugrettumanna dom [edur laugmanz urskurd[7]).

C.

AM. 128. 4to bls. 145, skb. c. 1500 (lögbók Andrésar lögréttumanns Magnússonar); er þetta ef til vill með hendi Björns Guðnasonar eða Jóns Sigmundarsonar; Rask 72A. 8vo bl. 83a—b., skinnbók skr. c. 1500 eða fyrri.

riettarbot eireks kongs[8]).

in nomine domini amen.

m⁰ cd⁰. war þetta jath oc samþykt af hirdstioranum vigfusi juarssyne. af lavgmonnvm oc lavgriettumonnvm oc aullum almuga æ jslande eptir bode oc skipan wors virduligs herra Eirek[s] kongs magnussonar bædi[9]) jnnan vebannda oc vtan. j lavgriettv a augxarar þingi.

1. j fystu adh þeir menn sem sig rada hia tueimr edr fleirum sie riett fangader. af syslumonnvm edr bændum ef þeir

---

[1]) tueimur 458; [2]) [sl. 458; [3]) sl. 458; [4]) lokin 458; [5]) lokid edur b. v. 458; [6]) [greindan articulos 458; [7]) [sl. 458, 136; [8]) 72; [9]) b. v. 72.

erv eigi nær vnder þvilika refsing sem domur dæmer enn vera sem adr þar sem hann war fyst raden.

2. Skulu þat oc vera lagaаd uid hion sem uid er geingit fyrir wottum eda er fie til teked adh þiona. edr vered j uist þriar nætur.

3. skvlv aller þesser menn komner til sinnar uistar ad krossmessu [ed seinsta[1]) forfallalaust ella sie þeir sokter ad osekiu huar sem þeir erv.

4. Svo oc þeir uinnumenn sem eigi uinna med bændum þa fyrirbiodum ver bændvm ad hysa þa edur heima lia edur lofa þeirra fienade hagabeit.

5. Jtem fiskemenn þeir sem ecke geta gollded sinnar skreidar skyllder. vinne fyrir skulldv til þess. adh lokit er. oc so huerr hinna er minna vinna en þeir hafa vpp bored. edr a sig skilit ad vinna eda giallda aptur kavpit.

Enn hver sem fyr skrifada articulis brytur eda ryfur oc vill eigi halda þessa kongsins skipan. oc almugans samþykt sie sekur fiorum maurkum suo sem þeir riufe laugmanz urskurd.

D.

Uldal. 322. 4to bls. 407—409, skinnb. c. 1570, sem átt hefir Kofod Anker; AM. 170A. 4to bls. 17—18, skinnbók frá hér um bil 1565—70; Thott. 2099. 4to bls. 407—409, skinnbók rituð 1581; AM. 147. 4to bls. 201—202, skinnbók (Heynesbók), og er þessi kafli hennar ritaðr eptir 1598; AM. 45. 8vo bls. 25—28 skinnbók frá c. 1570 eða nokkru síðar.

Samþyckt allra Jslendinga[2]).

Jn nomine dominj amen.

anno dominj ɱ. cccc. var þessu iatad oc samþyckt af hirdstioranum vigfuse juarsyni[3]). lôgɱonnum og logriettu ɱonnum. oc af ollum almuganum a jslandi epter bodi oc skipun vors[4]) virduligs herra Eireks noregs kongs magnussonar bædi vtann viebanda oc jnnan j logriettu a almenniligu auxararþingi.

1. J firstu at aller þeir ɱenn kallar og konur sem sig rada j vist hia tveimur edur þremur edur fleirum sie riett fangader

---

[1]) [sl. 72: [2]) 45; Samþyckt 170. Hin hafa einga fyrirsögn; [3]) [hier efter er skrifad og samþigt 147; [4]) 170, 45; hin sleppa því.

af sysluꝋanni edur bændum ef eigi er kongs vmbodzmadur nærre vnder þuilijka refsing sem domur dæmer. enn vera sijdann epter þar j vist sem hann var first radin.

2. Suo oc skulu þad vera full og ǒll laga rad. vid uerkꝋenn. þionustuꝋenn. konur oc kalla hiedan j fra sem þeir veita vidgǒngu sialfer. eda hafa [veitt med[1]) vottum. og verdr þad vitnisfast. edur hitt annad ef þeir hafa fie. edur peninga wt j hǒnd tekit firir fram at þiona til. edur verit j vist þeirre. iij. nætur j samt.

3. Skulu oc aller vinnumenn komner til sinnar vistar krossꝋesso a vor forfallalaust. þeir sem þau rad hafa giort oc eiga so huor j þann tijma sem þeir hafa lofad og æsatter ordit j sijnum skilmala ella sie þeir sokter at osekiu huar sem þeir eru.

4. Suo oc þeir vinnumenn er ei vilia vinna hia bændum. firirbiodum vier bændum at hijsa þa og heima lia. edur leyfa fienadi þeirra hagabeit.

5. Þeir fiskiꝋenn sem ei geta lokid sijnar skreidarskullder vinne firir skulldinne til þess at lokid er. og so huer hinna er minna vinna en þeir hafa adur peninga firir vppborit edr a sig skilid og lofat at vinna.

Enn huer sem rijfur firskrifada articulos. edur brytur j mòti þessari kongsins skipan. hirdstiorans[2]) og logriettu ꝋanna oc almugans samþýkt[3]) a greindu auxararþingi þa sekist sa. iiij. morkum vid konung so sem hann riufi logmannz wrskurd.

E.

Thott. 2100. 4to, skinnbók c. 1560, ágætlega skrifuð; AM. 55. 8vo bls. 60—61, skb. c. 1570; Thott. 2101. 4to bls. 241—242, blöð aptan við á pappír skrifuð nm 1589: Uldal. 320. 4to, bl. 128b—129. á pappír skr. 1603 af Birni Grímssyni málara og segir þetta alþingisdóm frá »c. 1500« (!); Gl. kgl. Saml. 3274A. 4to bl. C73—C74 á pappír skr. c. 1620 (lögbók Gísla lögmanns Hákonarsonar). Þessi texti er prentaðr í öllum hinum sérstöku útgáfum Jónsbókar, Hólum 1578, 1580, 1582, 1707, 1709 og Akreyri 1858; sömuleiðis í dönsku þýðingunni af Jónsbók Kh. 1763 bls. 378—380.

---

[1]) [lýst fyrir 147; [2]) logmanna b. v. 147, 170, 45; [3]) hier b. v. 170, 45.

vmm vinnufolk[1]).

[J Gudz nafne amenn[2]).

war þessu jætad og samþyckt af hyrdstioranum vygfuse yvarssyni logmonnum og logriettumonnum og af ollum almuga æ islandi bædi wtanu viebanda og jnnann[3]) æ almenneligu auxarærþijngi.

1. i fyrstu aller þeir menn karlar edur konur sem sig rada i wist hiæ tueimur edur þremur eda fleirum sieu riettfangader af syslumonnum[4]) edr Bændum ef eigi er konungz vmbodzmadur nær vnder þvilyka refsing sem domr dæmir. Enn vera sydann i wist þar sem hann war fyrst radinn.

2. Suo og skulu þad[5]) wera full[6]) lagarad vid verkmenn. þionustumenn. konur sem kalla hiedan i fræ sem þeir veita vidgongu sialfer eda hafa veitt fyrir vottum og verdur þad vitnisfast edur hitt ef þeir hafa fie edur peninga wt i hand sier tekid fyrer framm ad þiona til edur verid j wist þeirri. iij. nætur i samtt.

3. skulu og aller verkmenn[7]) komner til sinnar vistar crossmessu æ wor þeir sem sier hafa þav rad tekid forfalllaust suo og huor i þann tyma sem þeir hafa [rad tekid[8]) og asatter vordner i synum skilmala ella sie þeir soktter ad osekiu huar sem þeir ero.

4. Suo og þeir vinnumenn er ei[9]) vilia vinna med Bændum fyrerbiodum vier Bændum ad hysa þa edur [heim liæ[10]) edur leyfa fienadi þeirra haga Beit.

5. Jtem fiskimenn þeir sem eigi geta golldit synar skreydar skullder vinne fyrer skulldine til þess er lokinn er og suo huor hinna er minna vinna enn þeir hafa adur peninga wpp fyrer Borit edur æ sig skilt og lofad ad vinna.

Enn huor sem ryfur fyrskrifada articulos edur Brytur i moti þessari hirdstiorans og logmannanna og logriettunnar og almugans samþyckt hier æ greindu almenneligu auxararþyngi

---

[1]) Sattmali logtekin af ollnm ærnmonnnm a alþingi vm vinufolk 55; [2]) [sl. 320; [3]) j logriettu b. v. 55, 2101, 320, 3274; [4]) syslumanni 55, 2101, 320, 3274; [5]) nn b. v. 55, 2101, 320, 3274; [6]) og oll b. v. 55, 2101, 320; [7]) vinnumenn 55, 2101, 320, 320, 3274; [8]) [lofad 55, 2101, 320, 3274; [9]) vinna eda 55, 2101, 3274; [10]) [heimila 2101.

þa sekizt sa fiorum morkum vid konung suo sem hann riufi logmanns wrskurd.

F.

AM. 128. 4to bls. 165 skb. c. 1500; AM. 37. 8vo bls. 275, skb. c. 1500.

[Þ]esse var samþygtt hirdstiora oc lavgmanna a alþingi oc eidsvarinna oc nefndra manna oc alltz allmvgans j lavgrettu vm vinnvmenn.

1. Þott þeir radest hia tveimur edr þrimur. þa skvlv bændur veita þeim stýrck til. ef syslumadur er eigi nær. ad færa monnum þa. er fyrst ero þeir med. ef þar uorv vitne vit.

2. Jtem þat hofvm vier samþygtt at hver madur sem hleypr vr vist sinne. seckur. iiij. morkvm. vit þann er hann hliop fra. enn sa fvllrette er hann helldur oc skada þann er hann færr af hans vinnumisse.

3. En þat er samþygtt laugrad. ef madr er .iij. nætur samfazt. þar sem hann hafe talad til rada adur til vit hvsbondann. edr hvsbondinn vit hann. þat er oc lograd fvll ef madr lyser fyrir vottvm. ij. ad hann sie radenn med manne.

valete.

---

576. [1404].

Erindisbréf Margrétar drottningar Valdimarsdóttur handa Eiríki konungi af Pommern á ferð þeirri, er stóð til að hann færi til Noregs.

Dipl. Norv. XI, 110; Nye Danske Magazin VI, 247—64. Frumrit bréfsins á pappír er í Ríkisskjalasafni Dana og er stórskemt. Bréfið getr þess sjálft, að Eiríkr konungr ætti að vera kominn til Noregs 15. Febr. 1405 og er því auðsætt, að bréfið muni vera gert góðum tíma áðr. Norðmenn ætla »Novbr. 1404(?) Jönköping(?)«. Hér eru einungis teknir þeir kaflar bréfsins, sem snerta Ísland.

. . . . . . Jtem vm nogher clærk eller leghman kommer til hanom oc bether hanom vm nogher priuilegier eller friheet. frælsebreff eller worthnethebreff. eller breff vm nogher schipp [til Island[1]) eller noger schiprether. eller sysler eller vm gots

[1]) [Þetta er ritað milli línanna í frumritinu.

at læne. at høre tha there mening ther vm wt. oc swarer swa . . . .

Jtem vpa then tidh som biscopen aff Berghen foor sinnist hem fran os tha befelde wy hanom at kallæ j gen alle worthnedhebreff oc frælsebreff. oc breff som vpa schip til Ysland woræ gifnæ. swo wide wy wel. at han oc giort hauer oc at hwo som swodan breff wil haue han scal haue thøm vpa ny aff wor søn eller os. thy vm nogher kommer nw til hanom j Norghe meth gamlæ breff som konung Magnus. konung Hakon eller wy eller andræ haue wtgifuet vpa goths læn. eller friheet. [eller schip[1]) eller nogher swodan styckæ. oc bethis stadhfæstilsæ breff aff hanom ther vpa at han tha swo swarer. at han wed ey aff hwat som the haue vnt før æn wy ther til kommæ . . . .

---

577. 1. April 1405. í Skálholti.

Vilchin biskup í Skálholti skipar séra Þorstein Svarthöfðason til að dæma milli Guðmundar Einarssonar á Hrafnabjörgum og Vermundar ábóta á Helgafelli um það, er Guðmundr tók hest undan söðli ábóta.

Frumbr. í AM. Dipl. Isl. Fasc. LXVI,4, á skinni; innsiglið dottið frá.

[Bref Biskup vilchinn[s] þar gripenn var hestur undan sodle 1405[2]).

Uær brodir wilchin medr guds næd biskup j skalhollti hæilsum ydr sira þorstæinn suarthofdason medr guds kuediu oc worri.

Sakir þess ath vor kiærr son herra vermundr medr guds næd aboti ath helgafelli hefuer kiært firir oss ath gudmundr æinarsson sæm býr ath hrafnabiorgum j dolum greip hæst vnndan sodli hans af kirkiugardinum j snoksdal oc af þui ath wer erum æigi liduger edr vor officialis ath gera endiligann vegh æ sogdu mælefni. þui skipum ver ydr sira þorstæinn

---

[1]) [Þetta er ritað milli línanna í frumritinu; [2]) [aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

suarthofdason domara vm græindan æskilnat j millum fyr sagdra manna. biodum wer ydr ath þer temprit yduarn dom medr iafnri riettlætis vogh suo maninn verdi æigi ofsottr. en klaustrit oc abotinn fai sinn riett oc fulla sæmd firir suo stort vanrietti. suo ath odrum þeim sæm slika hluti dirfazt ath gera sie til varý[g]dar oc vidsionar. Oc til sanenda her vmm settum wer vort jnnzsigli firir þetta bref skrifuat j skalholltí miduikudagh næsta firir dominica passionis anno domini ꝏ⁰. cd⁰. quinto.

---

578. 26. April 1405. í Vatnsfirði

Kristín Björnsdóttir lýsir því, að hún hafi goldið Jóni Sigmundssyni hálfa Hænuvík á Barðaströnd í hans þjónustulaun, en selt honum hálfa, ellefu hundruð, og kvittar fyrir andvirði og lýsir landamerkjum.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1364, eptir frumritinu. »Jnnsigled er burtu. enn þvengrinn er fastr vid brefed. Er hann skorinn nedan af sialfu brefenu, og dreiginn i gegnum æs, sem er ä brefenu, til styrktar, svo eigi skyllde fra rifna. Þetta Kristinarbref 1405 synest at skriftarlaginu ad vera nyrra enn þessu ärtale sambydur. Eg er þo næst þvi, ad þad mune ofalsat vera« (AM.).

Þad giore eg kristínn biornsdotter godum monnum kunnigt med þessu mínv opnnv brefi ath ek medkennumzt at eg hefur golldit jonne sigmundzsýne jord mínna halfa hænnuvik j sínn þionvztv lavnn enn sellde honvm halfa ellefv hundrut er ligur j savrbæiar kirkiv soknn a raudasande med greindum landamerkivm j griottgarden jn j steka[1]) nvpen ok ut j stora gia a ýtre hlíd med ollum þeim gognum ok gædum sem greind[r]e jordu hefur fýllt att fornnv ok nýu ok eg vard fremz eigande att. medkennvmzt eg ath eg hefur fulla ok alla peninnga uppborit suo mier vel anæger af fyrnef[n]dum jone sigmundzsýnne firir adr greinda jord ok þui giorer ek hann aullungess kuittan ok akærolausann firir mier ok aullum minum efterkomendvm. Ok til saninda hier [vm] setta eg mitt insigle firir þetta bref er skrifat var j vazfirde j isafirdi sunnvdaginn fir crossꝏesso a uorit þa lidit var fra hinngat bvrd vors herra jesu christi þushunnd cccc. ok fim ar.

---

[1]) þannig.

579. 16. Juni 1405. i Feitsdal.

Sörli Vilhjálmsson og Einar Þorsteinsson votta, að séra Jón Steinólfsson lýsti fyrir þeim, að hann hefði verið við, þegar Þórðr Filippusson lagði Þórði Gíslasyni aptr hálfan Haga á Barðaströnd þann, sem hann hafði áðr feingið Filippusi bróður sínum til kvonarmundar, m. fl.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1095, eptir frumritinu; »2. innsigle hafa hangt vid brefed, eru nu bædi burtu. Brefed er ritad med krokottre oiafnre skrift, likre þeirre sem finnzt i norskum brefum« (AM.)

Þath gervm vid savrle vilhialmsson ok einar þorsteinsson godum monnum kwnnigth med þesso ockro brefe ath vid worum hia ok heyrdum æ at sera jon steinolfsson lyste þvi fýrer ockr ok morgvm fleire godum monnum ath hann sagdizst verith hafa j haga æ bardastrond ok fyrer sagth handabande þeirra af einne alfo þordar gislasonar enn annare þordar filippussonar ath svo fyrer skildo ath þordr filippusson lagde aptr þorde gislasyne halfa jord fýrrnefndan hagha þann sem hann hafde adr feingith brodur sínum filippus til kvonarmvndar en halfan hagha feck titt nefndr þordr filippusson oppt nefndum þorde gislasyne fýrer þann peningha misse er þordr gislason hafde haft sidan filippus broder hans giptizt. reiknadezst þat sex hvndruth fatt j hvndrat hvndrada j æbata af halfre fýrr nefndre jord vppæ xviij vetur ok xx^u j einfalld[a]r leigur. giordo þæ fýrr nefnder menn þat staudugth med ser ath þeir skylldo vera alsattum satter vm allan þann reikningsskap sem millum þeirra brædra hafde farit fra fyrsta tima sidan peningha skipte til tock med þeim frændum til þess þæ var komith j svo mata ath þordr filippusson hanlagde þorde gislasyne faudur brodur sinum jordina j haga œ bardastrond til æuenligrar eignar honum ok hans erfinghium en vndan sier ok sinum erfinghium. geck her til handabandzs ok samþycktar gwdrun snorradotter er þœ var rettr erfinge þordar filippussonar og jorvndr son hennar nærverande ok samþyckiande. lofvdv þau bæde fýrnefnd mædgen þessa alla fýrrsagda giord þeirra frænda staudugha ath hallda. lyste fyrnefndr sira jon þesse þeirra giord ok sinne nœvero þar hia fyrer ockr adr nefndum monnum ok morgum fleirum godum monnum.

Ok til sanninda her vm settum vid fyrrnefnder menn ockr jnzcighle fyrer þetta bref er giort var j feitzsdal ɑ kirkiobole tyrsdagh næstan epter sancte de trinitate þa er lidith var fra hinghath bwrd vors herra jesv christe þwsvnd fiogur c[rat] ok. v. ar.

---

580. 25. Juli 1405. i Hvalfirði.

Sálugjafabréf Bjarnar Einarssonar Jórsalafara.

AM. dipl. afskrr. Nr. 973, stafrétt eptirrit af frumbréfinu staðfest í Hvammi í Hvammssveit 5. Júní 1710 af Arna Magnússyni og tveim öðrum. Árni lýsir stafagerð bréfsins og dregr upp innsiglið, sem á hefir staðið: S. BERONIS EINARI og lilja í miðju. Arni lýsir frumbréfinu og afskipt sinni svo: »þetta innlagt testamentum Biarnar Einarssonar er accuratissime et sæpius collatum cum originali og concorderar quod ad literaturam, abbreviaturas, distinctiones, puncta, apices, formas ſ. et s. ꝛ et r. a et ɑ. in summa nihil differt. Stærdenn ä innsiglenu er og riett og formæ literarum enn þær þriar liliur (eda hvad þad er) innani, eru nockud so slitnar i originalnum«. »er brefed ritad med smärre hende, osettre, þo eigi illa skifadre af þvi slage«. Transskriptarvottorð Árna hljóðar svo:

»þetta fyrir framan og ofan skrifad bref er ordrett og stafrett ritad epter heilu og læseligu originalbrefe, skrifudu ä kälfskinn, osköfnu, oskornu, og j allann mäta fals og gallalausu, hvar under hanger litid kringlott jnnsigle heillt og læseligt med þessarre Jnscriptione: S. BERONIS EINARI. Brefed sialft er ritad med osettre krokottre skrift þess slags sem almenneliga finnst j gömlum brefum ritudum j Norege. Jtem mörgum Jislendskum skrifndum um þä somu tid sem þetta bref er daterad og 20. ära tima þar fyrir. Aptan ä brefed er skrifad med nyrre hende þetta sem epter fylger, og eru þau 7. manna nöfn sem þar under standa ritnd med þeirra eigen höndum:

Anno 1639. þann 5. dag Septembris a Berufiardarþijngi var þetta Testamentisbref Biorns einarssonar uplesid yfersied og myndugt dæmt: svo vijtt þad tekur. Enn þau vatnzfiardar brief, vitnisburder og domar sem hlioda a moti þessu briefi um alla tolla j bolungarvijk vorn hialögd og onytt ad vitni þeirra þijngmanna hier under skrifa

Jens Söffrenson E. hand. Þordur Henriksson E. H. Eggert Biornsson m. e. h.
Jon Sigurdsson E. H. Torfi Erlendzson med e. h. Hans Pedersson Egen hende
Signrdur Jonsson eigin hende.

þetta allt og sierhvad vottum vier underskrifader sem originalbrefed säum, med adgiætne hier vid saman bärum, og samhlioda fundum. Hueriu til sannendamerkis vier vor nöfn og signet hier

under setium j Hvamme j Hvammssveit þann 5. dag Junij Anno Christi 1710.

Arne Magnusson. Þordur Þordarson. Ormr Dadason«.

Það er auðséð að Árni hefir ekki viljað láta til sleppa með þetta bréf, því hér aptan við lætr hann setja þessa yfirlýsing:

»Þetta hier fyrir framan skrifada gamla bref, äsamt þvi er þar aptan ä stendur undir 7. manna höndum er ordrett samhlioda vid originalana. Til merkis ockar nöfn hier underskrifud, j sama stad äre og dege sem næst fyrir framan skrifad stendur.

Magnus Magnusson profastur i Dalasyslu.

Þorsteirn Sigurdsson«.

Önnur afskript af bréfinu er meðal fornbréfaafskripta Árna Nr. 974 gerð eptir transskripti frá 13. Nóv. 1565. Fer Árni um það svo feldum orðum: »þar sem þetta transscripti transscriptum, differerar fra meo transscripto originalis, þä er þad rängt (þo riett epter transscripto) þvi mitt transscriptum originalium er accuratissimum. Utan ä brefed er skrifad med hendi Arna Gislasonar (ä Hlidarenda sidann)«. Enn transskriptarvottord skrifara Árna hljóðar svo:

»Svo hliodandi transskriptarbrief sem hier fyrir framan og ofan skrifad stendur höfum vier underskrifader menn sied og lesed. Var þad ritad ä kälfskinn, med underhangande 5 heilum og læselignm jnnsiglum þeirra manna sem fyrir þetta transscriptum skrifader eru. Briefed siälft var heilt og læseligt, oskafed, oskored og j allann mäta falslaust, svo mikid sem oss kunne ad skynia. Til sannenda vitnisburdar setium vier vor nöfn og signet ä þetta vort transskriftar bref er giort var j Skälhollte þann 26. Januarij Anno Christi 1711.

Þorleifur Arason Skolameistari i Skälhollte. Gisle Bjarnason prestur til domkirkiunnar ad Skälhollte.

Vigfus Johannsson prestur ad Utskälum. Þordur Þordarson. Ormr Dadason.

Sjálft transskriptarbréfið frá 13. Nóv. 1565 er nú í Landsbókasafninu á Íslandi Fasc. XXIX, 9. Af þessu bréfi eru til margar afskriptir á pappír, en þær eru allar einskisvirði, úr því að frumbréfið er svo gott sem til.

Jn nomine domini amen.

gerir ek biornn æinarsson hæill ath samuite ok likam suo fallit mitth testamentum guði allzualldanða til lofs ok dyrdar ok hans blezuðu moðr ok mæý jungfru sancte marie ok serlegha hinum hæilaga olafve kongi ok ollum gvðs helgum monnum til hæidrs ok virdingar enn mer syndugum til syndalausnar ok saluhialpar ok ollum þeim sem gud lofar ath sia olmosa þigg izt fyrir.

Jnn primis jatar ek mig gudi syndugan. gefur ek mik ok mina saal j walld ok vernð skapara ok lausnara mins herra iehsu christi ok skiol ok miskunnar faðm hæilagrar kirkiu ok

wnder annadar orð allra guðs hæilagra manna æinkanlega woʀar fru guðs moðr hins hæilaga petrs postola ok hins blezaða olafs kongs.

her með kys ek minvm likama legstað j forkirkiunne j watzfirðe gefanði þar til kirkiunnar halfuan allan skræidar toll j bolvngarvijk ok þriðiung j drangaʀeka ollum ok siottung j aullum ʀeka j ʀekavik aa bak latrum.

Jtem gefur ek kirkiunne skogarhaugg j[1]) jsafiardarbotnn suo sem henne þarfuazst.

Jtem skal þann[2]) j warzfirði byr lata segia æuenlegha. wpp æ artijðar dag minn saalumessu meðr saalu thidum ok commendacionibus og gefua fatækum monnum hunðrath j kosti ædr vadmalum huort sem nægra er til. gefr ek her til kirkiunne jordina halfua j suanswik ok þar með þriv kugilldi meður þeim peningum sem ek hefuir adr gefuith enn halfua lykr ek henne j kirkiuspell æðr porcionem ef min missir með ok þar með þriu kugillði.

Jtem gef ek kirkiunne brik þa er ek flutte wth ok þar til tabulam [er ek[3]) skipaða solvæigu minne ath kaupa j norege enn ef hunn kemr æigi til kirkiunnar þa kaupe erfingiar minir adra sæmilega ella luke verd fyrir.

Jtem gefr ek kirkiunne j skalhollti fimm hunðruth ok kirkiunne æ grund j eyiafirdi fim hundruth svo framt sem ek fæʀ æi wiðu til ath þækia æ henne korenn. ok fa til windskæidrnar adr enn ek deÿr.

Jtem gefur ek kirkiunne j sudawijk ʀaptwidarhaugg ok kolagerðar j svarfhols skog j alptafirði suo mikith sem suðawik þarfuazst til buneytnar arligha.

Jtem ʀagnæiði sÿstr minne ævænlegth borð.

Jtem erfingium jngigerdar nichulaasdottr þriu hunðrut.

Jtem ærfingium þoru nichulasdottr. cc.

Jtem wskylldum fatækum monnum fim hundrath.

Jtem gefur ek hunðrat presti þeim mic syngr til molldar. skal þat æiga minn hæima prestr.

Jtem gefur ek kirkiunne j watzfirdi tolf stikr med

[1]) j, hefir vantað í frumbréfið og segir Árni það hafi staðið þar svo: »skogar haugg j|fa fiardar botn̄ suo. ita disjunctim«. j stendr í transskriptinu; [2]) sem b. v. transskr.; [3]) [ek er, stóð i frumbréfinu; ec og, stendr í transskr.

blæikth læʀepth til messuklæda ok þar til haukulsefne ef gud gefur migh eðr soluæigu lifua.

Jtem gefur ek kirkiunne æina koparkolu sexhýrnða ok eina kertistiku með kopar.

gerir ek æi framar þetta mitth testamentum enn þath se j minu wallði af ath taka ok með at leggia sem ek vil gerth hafua. enn ef ek breytir þvi ecke þa byðr ek erfingium minum ath luka ok hallda þessa mina skipann eptir skylldu hæilagra laga suo sem þeir wilia fordazst haska sinna sälna ok þer ogurleghu pínur sem þeir hafua er hallða offr anðaðra manna.

Jtem er ek skylldugr ath ganga til sanctum[1]) jacobum. byðr ek aurfum minum ath þeir leyse þessa skulld med biskups ʀadi eðr formannz hæilagrar kirkiu ef ek hefvir æi aðr leyst enn guð kalle migh j fra.

Jtem hefvir ek gefuith æinne olmosu kerlingu bord.

biðr ek alla ok serhuern wine ok wvine ʀijka ok æinkum fatæka menn guds ath fyrirgefui mer alla hlute þa er ek hefir með þeim brotid. fyrir gvds sakir. wil ék giarna huerium manne fyrirgefua þat sem við mig hafua brotið. þackar ek aullum minum winum fyrir allth medur migh wel gerth ok bidith nu til guds fyrir mer með æinne pater noster ok wersinu aue maria ok finnumzst j paradisu með gleði aller samann fyrir miskunnar dome wors herra iehsu christi. biðr ek almatkann gud ath þath komi fyrst ok sidarzst til hialpar aullum þeim sem meʀ sýna ok gera til goða ok minne syndugri saalu til friðar ok naða suo ath allðri þrottne þat þeim til synðalausnar ok gleði af lifanda guds syne iehsu christo er með feðr og helgum anða lijfuir ok ʀiker wm allar alldir veralløa amen.

Ok til sanninða her wm setta ek mitth jnzsigle fyrir þetta bref gerth j hualfirðe jacobsmessu aptann. þa er liðit war fra hegat burð worss herra jehsu christi þushunðrut fiogr hundruth ok fimm aar.

---

581. 25. Juli 1405. i Hvalfirði.

Jón ábóti í Þykkvabæ vottar, að hann hafi séð bréf Gríms lög-

---

[1]) scanctum stóð í frumbréfinu.

manns Þorsteinssonar [frá 1346, Dipl. Isl. II, 514] með heilu innsigli, þó að það sé nú fyrirfarið.

AM. 238. 4to bl. 36b skr. 1570—80 (í transskr. frá 1475); AM. dipl. afskrr. Nr. 1790 (eptir 238); AM. 65. 8vo (eptir 238).

Eg broder jon med gudz nad aboti j þÿckvabæ gervm godvm monnum kvnnigtt med þessv minv brefi at þetta bref herra gríms þorsteinssonar riddara. sem hier er med bvndit sa ec ok yferlas vnder hans heilv ok oskoddv hanganda insiglle. þo at þat sie nv fyrer farith ok hier epter vill ec sveria ef þvrfa þicker.

Og til sannenda hier vm setta ec mitt insiglle firir þetta bref skrifad j hvalfirde æ jacobs Messo dag anno domini M°. cd°. v. ar.

---

582. 26. Juli 1405. i Hvalfirði.

Fjórir menn votta um jarðaskipti og jarðakaup þeirra Þorgils Jónssonar og Ingunar Brynjólfsdóttur konu hans, Benedikts Brynjólfssonar og Bjarnar Einarssonar.

AM. Fasc. VI,16, frumbréfið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru öll dottin frá, nema 2. innsiglið, sem þó er brákað.

vm kirkivbol j jsafirdi ok fleiri jardir adrar[1]).

Aullum monnum þeim sem þetta bref sea edr heÿra sænnda jon wfæigsson. juar haflidason. Eyuindr ketilsson. olafr æinarsson quediu guds ok sina kunnigt geranðe ath þar vorum wer j hia saam ok heyrdum æ j badstofunni a vidimÿre j skagafirdi. vm vorit eftir pæskir þa er lidit war fra burd vors herra jehsu christi þushundrat fiogur hundrat ok fiogur ær att þau þorgÿls jonsson ok jngunn kona hans bryniulfsdottir sælldu benedikt bryniulfssyni suo margar jardir j jsafirdi sem her sægir.

jn primis kirkivbol j langadal. backa ok annan. brecko ok annan backa. laagadal. nauteÿri. hafnardal. vnadsdal ok sandeyri.

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

med ollum þeim gognum ok gięđum sæm þessum jordum fÿlgt hefir fra fornu ok nyiu.

Hær j mot skylldæ nefndr benedigt gefa sogdum þorgylsi ok konu hans jnguni þær jardir jafndyrar nordan lanz sem hann villdæ.

jtem her eftir keÿpti biorn einarsson af benediktt bryniulfssyni med handabande allar fyrr sagdar jardir. en biorn gaf honum j mote þessar jardir hol. ʀafnstade ok garzhorn j fulakinn. ok þar til skÿllde biorn til leggia suo marga pæninga sæm til kuæmi eftir ʀęttum ʀæikningi. woro þau þa oll j æinu handabande benedik[t]. biorn. þorgÿls ok ingunn sæm samþÿcktu þetta þeirra kaup.

jtem skiptu þeir vm xxx kugillda. skyllde biorn taka vestr æn bænedikt nordr. suo ok skiptu þeir vm smer ok busgagn þat sæm huorr til hefde biorn nordr en benediktt vestr vpp[a] ʀættan ʀæikningsskap. skÿllde huor odrum trva þat sæm sagde vpp a sinn sanÿ[n]de þat sæm huar sægde þat sæm hann tęke. æn huargi odrum æida silia[1]). skylldæ ok huor taka þar sæm stæde þa pæninga sæm þeir vm skipto þott ængin afuændi.

Ok till sannynda her wm sætta egh wer[1]) vor incigli firir þetta bref gertt j hualfirdi næsta dagh eftir jacbsmesso anno domini ꝏ⁰ cd⁰ quinto.

---

583. 17. Oktober 1405. á Valþjófstöðum.

Kaupmálabréf Arnodds Brandssonar og Sigríðar Guðmundsdóttur.

IBfél. 67. 4to bl. 41, með hendi séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum (d. 1745). MSteph. 60. 4to, ágrip með sömu hendi.

[Utskript] af kaupmælabrefi Arnodds Brandssonar og Sigridar Gudmundardottur.

Jn nomine domini Amen.

Var þessi skilmali lystr ok fullgior æ brudkaupsdegi þeirra Arnodds Brandssonar ok Sigridar Gudmundardottur æ Valþiofsstôdum j fliotsdal sunnudaginn næstan fyrir Calixtusmesso[2])

[1]) þannig frbr.; [2]) = 11. Okt.

anno ꝏ. cccc. ok. v. ꜳr. at sira Gudmundr Þorsteinsson kiðri Sigridi dottur sina malakonu i gard arnodds brandssonar. ok gaf henni. lxc. j sina heimanfylgiu med þessum fridleika. jordina a Vidivöllum hinum ytri j fliotsdal. ok þar til. xxc. j bufe. en arnoddr af. j cc. sem hann atti ok hann til kaups hafdi med Sigridi. gaf henni j tilgiöf. xxxc. ok þar til. xxc. j brendu silfri ok klędnadi. ok .xc. j morgingiof. skal þetta allt saman vera virt ok reiknaz in summa hennar mæli j gard arnodds til eignar og fevaxtar. at utreiknadri heimanfylgiu. bekkiargiöf. tilgiöf ok morgingiöf. j cc. lagdi arnoddr brandsson þa alla peninga uppi sina beztu eign þa er hann ꜳtti edr eigandi at yrdi. fasta ok lausa. henni til eignar. þar til hun hefdi sinn fullan mala.

voru þessir vitnismenn og brudkaupsvottar. Jon þorgrimsson. Oddr þorsteinsson. Jon þorsteinsson. arngrimr magnusson. oddr sigurdarson. prestar. Olafr brandsson. Jon Sævarsson. einar hallvardsson. leikmenn. hver er settu sin innsigli med sira Gudmundar og arnodds innsiglum fyrir þetta kaupmalabref. giort ꜳ Valþiofsstödum j fliotsdal laugardaginn næstan eptir Calixtusmessu ꜳ sama ꜳri sem fyʀ segir.

---

584. 5. Februar 1406. á Ósi í Miðfirði.

Einar Daðason selr Ásgrími Snorrasyni alla jörðinu Kirkjuhvamm í Miðfirði með gögnum og gæðum og tilgreindum landamerkjum fyrir lausafé.

Biskupsskjalasafn Íslands 4. 4to, dóma og bréfabók á pappír með hendi Guðbrands biskups, skr. fyrir 1611. Bréfið er prentað í Tímariti Jóns Pétrssonar I, 1869, bls. 36—37.

Bref vm kirkiuhvam vestra.

Jn nomine Domini Amen var þetta kaup þeirra Einars Dadasonar og Asgrims Snorrasonar med handabanndi. ad nefnndur Einar selldi adur greindum Asgrime jörd alla j kirkiuhvamme j midfirdi med ollum þeim fonngum og giædum. rekum og hlunnendum sem jordenne hafa filgt ad fornnu og nyiu. og hann vard eigenndi ad. ad onnguu fraskildu. Sagdi Einar ad være j Hvamme graptrar kirkia og fæda prest. og giallda. iiij.

merkur og tiunnd biskupe annadhvortt ar. og ætti kirkian. vj. kyr og. vj. ær. vjc. voru. iij. hross. Jtem sijdan Einar kom gafst kirkiunne. ij. kyr. ix. ær og. ij. hestar. iijc. voru. Jtem j portione ecclesiæ er reiknnast. iiijc. voru enn fyrstu. ix. ar. er einar bio og ad auk hunndrad er sijra grimur gaf. og skildi fyrnefndur einar af sier alla þa fyrnd og hrornan sem ordit hefdi a so lonngum tijma og alla abyrgd a kirkiunne.

Hier j mot gaf fyrgreinndur Asgrimur fimmtige hunndrada med þessum solum og fridleika ad næstum fardogum. xxx. hunndrada. og taka under sialfum sier þau. xxx. hunndrada sem Einar var kirkiunne skylldugur eptir þui sem adur vottar j brefinu og Asgrimur batt sig unnder ad luka so fellda peninnga kirkiunne sem Einar var henne skylldugur. hier a ofan skylldi þrattnefndur Asgrimur luka einare. vj. kyr og. v. asaudar kugilldi. vc. j slatrum tiundarvirtt og. vc. j vadmalum og skreid og lukast ut j. iij. arum. leigia tolf alnnum epter hvortt hunndrad sem eigi lukast j fardogum enum næstum.

Sagdi einar þesse lanndamerke mille synsta hvammz. ad lækur sa riedi ad fielli j mille nausta ofan j sio og upp riettsyne j lækiarbug. og vr lækiarbug j hagagardz ennda og þadan ut j a. enn aen upp þadan a fiall. og kirkiuhvammur ætte manadar beit a veturinn ollum fienadi j synnsta hvammz jord. enn synnsti hvammur ætti hier j mot beit fyrir ofan kelldu j kirkivhvammz fiall annad hvortt dægur ollu bufe krossmessnna a mille a sumarid. Jtem sagdi einar at efsti hvammur ætte tveggia attfedminga skurd a hvammsholltt j hvamms kirkiu jord og þar være þinngstadur.

skilldi einar svara laga ryftingum a jordunne j hvamme enn Asgrimur hallda til laga.

For þetta kavp framm a þinngeyrum j vatsdal þrettannda dag jola. þa lijdid var fra hinngadburd vors herra Jhesu Christi þushunndrud. iiij. hunndrud [oc]. vj. ar. þessum monnum hia veronndum[1]) Brodur asgrime vigfussyne profaste. loptur guttormsson. Eyolfur þorvardsson.

Og til sanninnda hier umm setti Einar Dadason og as-

[1]) heyronndum JP.

grimur Snorrason sijn innsigle med vorum jnnsiglum fyrir þetta bref er skrifad var ad ose j midfirdi jn festo agate[1]) virginis a sama are sem fyrr seiger.

---

585. 28. Marts 1406. á Helgafelli.

Vermundr ábóti á Helgafelli og officialis heilagrar Skálholtskirkju staðfestir þá skipan Gyrðs biskups, séra Snorra Þorleifssonar og séra Ola Svarthöfðasonar, að af níu bæjum sunnan Hítarár megi færa lík til Akra, þegar eigi sé fært í Krossholt, og gjalda lýsitolla og hálft líkaoffr til Akra.

AM. Fasc. LXV.17, transskript á skinni frá 1. Apr. 1513; AM. dipl. afskrr. 1671 eptir transskr.

Brodir vermundur med Gudz nad aboti a helgafelli. heilagr ar skalhol[t]skirkiu officialis. Giorir godum monnum kunnugt.

Gudrun styrsdottir kom fyrir mic. oc tiedi mier bref sijra þorlakz narfasonar oc halfdanar prestz Guttormzsonar huortt suo var]ætandi. ad herra Gyrdr godrar minnijngar. skalholltzbiskup. hefdi þuijlijkan mældaga giortt millum krossholltzkirkiu ok akrakirkiu. j suo mata. ath af þeim niju bæum. er fyrir sunnan hijtara eru. sem til krossholltzkirkiu liggia skylldi færa lijk til akra jafnan er ei vel er færtt til krossholltz. oc helmijngur skylldi leggiast til akra af ollum hlunnindum sem fylgia lijkum af þessum bæum huortt sem færd e[r]u. oc til akra skylldi leggiazt allır lysistollar af eyriks[stodum]. jsleifarhusum. hualseyum. wr vogi ok skutilzey. wr laxarhollti ok hømrum. skijdzhollti ok kalfalæk.

J annare grein tiedi hun mier bref sijra snorra þorleyfssonar er þa var heilagrar skalholltzkirkiu officialis. huortt suo var latandi ad su giord herra Gyrdar skal standa obrygdulig epttir þui sem nefndir prestar bera vitnni vm j sijnu brefi. þar til er skalholltz kirkiu biskup vill adra skipan a giora. kallandi aptur þat bref sem hann adur hefur þar wt vm gefit.

J þridiu grein tiedizt oss bref sijra ola suartthofdasonar heilagrar skalholltzkirkiu officialis huort suo er latandi ad hann skipar stadfastliga j sijnu brefi ad ædur greindar skipaner herra Gyrdurz ok snorra skulu obrygdanliga standa.

---

[1]) agati JP.

Nu sakir þess ad þilijkir formenn heilagrar skalholltz kirkiu. furst biskupinn. sijra snorre ok sijra ole. hafa ecki viliad adra skipan æ giora enn ædur hefur giord verit. þui skipar ok stadfesti ec ad lysitollar ok lijkaoffur af furnefndum. ix. bæum skal lukazt til akrakirkiu oc obrigduliga standa þar til sierligur formann heilagrar skalholltzkirkiu vill adra skipan æ giora. nema adrir mældagar finnest serligir j skalhollti. Skulu bændur af adurgreindum bæum sektalaust sækia tijdir til akra. ad vndanteknum hinum stæstum hætijdum.

Oc til sannenda hier vm setta ec officialis jnncigli fur þetta bref skrifat æ helgafelli quintta decima[1]) kalendas aprilis anno domini ᗰ⁰. cccc⁰. sexto.

---

586. 8. Mai 1406. á Munkaþverá.

Logi prestr Stígsson og fimm menn aðrir votta að þeir hafi séð sálugjafabréf Steinmóðar prests Þorsteinssonar og tilfæra úr því kafla.

AM. Fasc. VI, 20, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þrjú af þeim eru nú dottin frá.

vm testamentum[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sæa edr heẏra senda sira loge prestr stigsson. officialis heilagrar holakirkiu. ærlendr ormsson. kare bergþorsson. prestar. finbogæ jonsson. gamle martæinsson ok arnæ einarsson leikmenn quediu guds ok sina kvnight gerande ath vær sam ok ifuir lasvm opit testamentum bref steinmodar prez þorsteinssonar ᗰed hans heilu ok vskǫddu hanngannda inncigle huert er þuilika aʀticulos hafde j sær sem hæʀ sæger.

j fẏʀstu. at hann kiore sinum likam legstad heima æ holum j hialltadal þar vt j kirkjugardinum sem kirkiunnar formadr giorir ʀad firir sem hann andadiz a islandæ fvrir vestann edr svnann auxnadals heidæ. en æf hann andadizst firir nordan ædr austan græinda heide villde hann vera grafinn heima æ gʀeinadarstǫdum mitt nidri vndir stauplinum. gaf hann kirkiunne æ holum horn buit þat bezta horn eʀ hann atte. spiru

---

[1]) detima, transskr. r: quinto decimo; [2]) aptan á bréfinu.

gylda med loke. skurnn suarta med huitu silfurloke. ræfil sem æ er nickulas saga med glitudum duk. kǫnnur fiorar þær er hann atte bezstar ok þar til skipade hann holastad til eignar af sinu goze tuttugu kugillde. tuttugu hunndrat vadmala ok tuttugu hundrut j slatrum med þeirri grein. ath ef hans erfingiar kynne kirkiunne nockura peninga skylldugir verda j Reikninghskap eftir han skylldu þessir sex tigir hundrada þar fÿRst vpp j suaraz enn ella gefaz kauplaust.

Hinum hæilaga Martino ok stadnum a greniadarstǫdum gaf hann alla þa bot sem hann hæfir giorth þar vtan kirkiu ok innan ok allth þat er hann hefir til laght kirkiunnar fyrr edr sidar þar til sæm hann skildiz vid stadin med þeim skilmala sem Registrum hola kirkiu ok bref þar vm giort votta. jord at holmavade med fim kugilldum gaf hann kirkiunne þa hun var vigd en nu skipar hann henne til eignar jordina j yzta huami ok sellatr ok sker a̋ breidavik.

Modruvallaklaustri silfrskal er vegur Mörk.

Ok til sannynda her vm settum vær fyrr nefndir menn vor inciglæ firir þetta þetta bref. skrifuat ath munkaþuera in profæsto translacionis nichulai aRchiepissopi anno domini M°. quadringentesimo sexto.

---

587. 19. Mai 1406. à Grenjaðarstöðum.

Afhendingarbréf Loga officialis Stígssonar fyrir staðnum á Grenjaðarstöðum, þegar Þorleifr Árnason slepti, en Rafn Guðmundsson tók við.

AM. dipl. afskrr. Nr. 119 »Ex original. greniadarstad. accurtissime« (AM.). Árni lýsir frumritinu mjög nákvæmlega og eru orð hans á þessa leið: »Þetta Loga Stigssonar bref er ritad med skrift helldur enn eigi krokottre þo ecki so sem norsk bref eru, helldur med nockru settare hendi. Nedan ä brefinu er eingin plica, helldr er innsiglisreimin skorin nedan af brefinu, og hanger föst vid þad til vinstre handar. Jnnsigled er kringlott, ecki illa stungit. Er ad vexti, giord, og bokstafa forme allt eins og Jnnsigle Jons abota a Þingeyrum, officialis Holensis, de anno 1452. og ä eg þad sama innsigle Jons abota, officialis, afrissad. Nockur differentia virdest mier vera a mille innsiglanna, hveria eg annoterad hefi hia Jons abota officialatus innsigle. Skriften ä þessu sira Loga innsigle hefur vered + S OFFIC[I]ALATUS HOLEISECCE. + S er nu burt broted. El er nu oskirt, er þo synelegt ad so hefur þad vered, enn

eigi EN. CCE. er nu, so ad seigia olæselegt. allt annad in inscriptione er skirt og liost«.

Ek loghe prestr stighson officialis heilagrar hoola kirkiw kvnngiorer ollvm godvm monnvm þeim er þetta bref sea edr heẏra at ek hefver afhenntt ʀafnne gvdmvndzsyni þa er hann tok greniadastad er þorleifr arnnason slepti.

j fẏrstv tvav hvnndroth æsavdar. halfr fiordi toghr kva. gellfiar kvgilldi fimtigi ok atta. tiv hross. tiv kvgilldi er arnne einarsson gaf.

Þetta j lavsa godzi. martinvs refill med bior. fiorer vender j stofw. tveir vaunder refiar. þriv pællklædi. tveir pallkoddar. seav konnvr. þrir vatzkallar. þrir tindiskar. saltfat. mvnnlavgar tvær. sextan liaer. þriar kolvr. tveir pælar. fiorer hardsteinar. hnodhamar. fiskasleggia. þriar rekvr. eirnn pvnndari. ravda smidia at ollv. fiorar avxar. nafar. tvær erkr. fimtigher vætta smior. sex kistvr. einn stockr. þriar smiorkistvr. stockaker eitt. norænntt fæt. sex storkiorolld. selia. byttvr tvær ok tveir strockar. fimm pottar. halfr fiordi toghr trogha. halfr þridi toghr vppgiordar kerallda. fimm kattlahrof.

Þetta j sænngarklædvm. fiorar dynvr ok xx. hæginndi tvav ok xx. niw aklædi jslensk. þriw æklædi þẏversk. þrir bolstrar. einn skinnbedr. eirnn hvitill. reckiwvader xvij. eitt beds ver.

virtizst þetta lavs[a]godz fra teknnw kvikfie nivtigher hvnndrada ok þriv hvndroth. geck adr greindr ʀafnn j borgan at lvka stadnwm æ greniadastodvm þessa somv penninnga edr adra jafnngooda ef þesser væri eigi til þa er hann skildizst medr opt greindan stad æ greniadastodvm.

Ok til sannennda her vm setta ek officiolatvs jnnsigle fẏrir þetta bref skrifvat æ greniadastodvm jn festo dvnstani episcopi et confessores[1]) anno domini ꝏ⁰. cccc⁰. sexto.

---

588. 22. Mai 1406.

Jón Geirsson lýsir landamerkjum Seilu í Skagafirði fyrir Steinmóði presti Þorsteinssyni.

AM. 255. 4to bls. 244—45, bréfabóka séra Skúla Þorlákssonar á Grenjaðarstað, skr. 1687—89. Það er alment talið (Esp. Árb.

[1]) þannig.

I, 124; sbr. og Nr. 586 hér á undan), að Steinmóðr prestr Þorsteinsson dæi í svartadauða 1403; er því annaðhvort að bréfið er gert nokkru síðar en áreiðin var gerð, ellegar þá að séra Skúli hefir ranglesið ártalið á þann hátt, að hann hefir lesið uj úr iij.

Annad[1]) vitnissburdarbrieff vm landamerke Seilu.

So felld landamerke sagde Jon Geirsson sira Steinmode þorsteinssyne vm jordena ad Seilu. þa er þeir ridu vm kring heima jordina.

J firstu sagde hann rada fyrer sunnan nidri vid kuisl sandeingiss skurd og þadan riettsyni vpp j steinen j ʀeik[i]arhole. og þadan riettleide vestur yfer Vijdemýraraa. þar sem hann sagde vered hafa klofasteina og þa ofan fallna. og þadann j fuglstafa[2]) þufu j hole fyrer nedan jpisshol og þadan j hollted fyrer vtann forna steckiu[2]) staudu fra Jpisshole og so riettleidiss j landgrafar horned sýnsta fra fialle og þadann reittsyne vestur j Sæmundaraa. og so vt med anne til vadsgatna fyrer vtann Skardsaa og þadann heim med selgőtunne fra gielldingahollte fyrer sunnann Selshollt og þadan j gardstad j hollte og so þadan riettsýne a brunena fyrer sunnan Bardarstade jafngiegnt gardstadnum og so sudur med brunenne. j gardstad fyrer vtann Seýlu og þadan j lækenn ofann. en þa sagdest Jon ei vilia abirg[i]ast. huort stadurenn edur Seyla ætte brottgeýra þann er geingur millum læk[i]arens og dælldar þar fyrer sunnan. og þa sagde hann enn rada lækenn sudur j skiplæk og hann ofan j Selseyarsijke. enn sijkid ofan j holltskuijsl. og kuijslena alla leid sudur j Sandeingis skurd þar sem til tekur j firstu. og enn sagde hann Seylu eiga holma nockra þa sem standa j holltskuijsl. sagde hann og at Seyla ætte halfa laxveide vnder fosse j Sæmundaraa. enn fiall þar j mot ætte fedmings torfskurd eda tueggia arlega j Seylujord. Sagdest Jon hafa sellt sira Steinmode halfa Seylu med þessum vmmerkium. vm jardernar heima. enn jatade. at rijda j Reýkiaskard. og seigia þar merke vm Seylu eign þegar sira Steinmodr villde.

Voru þesser vottar hier vid og rydu ā oll morkenn med þeim. Þiodolfr prestur arnorsson. Þorgeir Sugurdarson. Kolbeinn Þorgeirsson. Jón Sæmundsson. Halldor Biornsson. Þor

[1]) Á undan er bréf frá 1563 um sama efni; [2]) þannig.

steirn Jonsson. are Eyrijksson. og Gunnar Hakonarson. huorier sijn jnnsigle settu hier fyrer. M. iiijc og vj laugardæginn næstann epter vppstigningardag.

---

589. 25. Mai 1406. i Odda.

Arfskiptagjörð þeirra Vigfúsar prests Þorbjarnarsonar, Þorleifs Árnasonar og Jóhannness Arviðssonar eptir Gunnar Eyjólfsson.

AM. Fasc. VI, 17, transskript á skinni frá 20. Sept. 1508.

Audbreckobref[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda jon gudlaugsson. guttormur juarsson. brandr jonsson. gvdmvndur þordarson. dadi odsson ok jon grimsson quediu guds ok sina kunnigt gerande at sub anno domini[2]) ɱ°. cccc°. vj. æ uppstigningar dag j odda æ rangaruollum uorum uær j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þeirra sira vigfus þorbiannarsonar af eirne alfu þorleffs[3]) arnasonar af annare. johannes arvidssonar j umbode jngunar gunarsdottur konu sinnar ok gudrvnar systur hennar af þridiv ad suo fyrir skildv ath þeir skipptv sin j mille eignar skippti æ ollum þeim arfui sem falled hafde epter gunnar eyiolfsson. arna einarssyni til erfdar ok ragneidi sæmvndardotter j fyrstu en sidan þorleifvi epter favdur sinn en sira þosteine. biarna ok adur nefndum systrvm jngunne ok gudrunu epter ragneide modur sina en sira uigfvse epter gvdrvn[v] dottvr dottvr sina en dottur biarna þan arf allan sem nefndum biarna fallid hafdi.

jn primis tok þolleifur halfa audbrecku. halfan kirkiulæk ok halfa steinstade ok lausa goss til helftar æ ollu saman.

jtem tok johannes ath sig j erfd epter sira þostein heitin fiora tigi hundrada j audbrekku en sira uigfus tuttugu hundrud j audbrekku fyr nefnndre ok halfan kirkiulæk.

jtem tok iohannis[3]) ath sig a'uegna fyr nefndra systra xv hundrud j steinstaudum ok þriatigie hundrada j lausagose. hueria þorleifur skylde afenda af fyr greindum arfe.

---

[1]) Aptan á bréfinu, og á það við öll bréfin sem eru í transskriptinu; [2]) domino, skbr; [3]) þannig.

jtem medkendist iohannis ath hann hafde selt þorleife þa fioretije hundrada sem hann ad sig tok uegna sira þosteins j audbrekku en sira uigfus samþygte þessa iardarsaulu stadlega æ þann mata ad iordin adur greind skylde uera þolleifs eign vbrigdileg en iohannes fyr greindur skyldvgur ath luka sira uigfuse fioretigie hundrada jord eda suo miked lausa gosz ef han leiddi ei þau prof ath sira þostein hefde lifad biarna.

jtem selde adur greindur sira uigfus nefndum þolleifi tuttugu hvndrud j audbrekku en greindur þolleif[ur] gaf med halfan kirkiulæk skyldu þui iardernar uera quanta lausar badar sira uigfuse tittnefndum allur kirkiulækur en þratt greindum þorleife aull audbrecka ok ath þessu aullu hauldnu gaf huer þeirra vm sig annan avldungis kuittan fyrir sier ok sinum erfingium vm fyr greindan arf.

Ok til sannenda hier vm settu fyr nefnder menn sira uigfus þorleifur ok iohannes sin insigle med uorum insiglum fyrir þetta brief[1]) skrifad j odda æ þridia dagin i helgu viku a sama are sem fyr segier.

---

590. 9. December 1406. á Hólum.

Jón prestr Broddason kvittar Kolla bónda Magnússon fyrir að hafa goldið hálfa Skálá með tilgreindum hlunnindum í prófentu Ingibjargar Þorláksdóttur húsfreyju sinnar **(falsbréf).**

AM. Fasc. VI, 21, uppskafningr á skinni og er bréfið falsbréf, enda ritar Árni Magnússon aptan á það »fb«. Fyrir hinu forna bréfi, sem upp hefir verið skafið, hafa verið þrjú innsigli, það sýna förin, og er það eitt ærið til að sýna að hér er fals, því að eptir því sem bréfið hljóðar nú ætti hér ekki að hafa verið fleiri manna innsigli fyrir en Jóns Broddasonar. Falsarinn hefir og verið svo illa að sér, að hann hefir ekki vitað hvenær Jón Broddason, sem hann kallar í öðru orðinu Boddason, var uppi og árfærir því bréfið svo sem nær einum mannsaldri áðr en séra Jón fæddist. Falsbréf þetta er auðsjáanlega gert nálægt 1600. Það, sem Espólín segir um Skálá (Arb. II, 82) mun stafa frá þessu bréfi.

Skalarbref.

Þad giore Eg Jon prestur boddason officialis holabiskupsdæmis Godvm monnum kvnnvgt med þessv mynu brefe at ec

---

[1]) breif, skbr.

med kennvnst at kolli bonde magnusson luckte og mier afuente holadomkirkiv vegna suo vordna pening J profenttu yngibiorgar þollakxdottur hvsfregu sinar er þad J fyrstu iordenn half skala j sletta hlid er liggur j fellz kirkiu sokn firir xx hvndrud med ollvm þeim gognum og giædum ʀekum og hlunnendvm sem greindre jordu hefir fylgt at fornu og nyiu og hann uard fremz Eigande at med til Greindvm ʀeka skalarkirkia æ fra hladherge sem er inn fra ɱyravik ed næsta og at skarfasteine bæde hualz og vidar J annare grein lukte hann mier og hola kirkiv x malnyta kugillde og xij hvndrvd j gelldvm peningvm þvi gef Eg adur nefndur Jon prestur broddason fyr nefndan kolla bonda Magnusson olldungiss kvittann og akiærulausan um fyr greinda peninga hola kirkiv uegna firir mier og ollvm ʀiettum domkirkiunnar formonnum og eptirkomendvm og til saenda(!) hier um set Eg mitt officialis innsigle firir þetta kuittanarbref skrifa(!) æ holum j hialtadal nyvnda dag desembre(!) manadar [ɱ cccc vi[1]).

---

591. 28. Januar 1407. á Hólum.

Þorvaldr Eiríksson vottar að hann heyrði Einar Þorbjarnarson lýsa því í Fornhaga í Hörgárdal pláguárið (1403) að Ingiríðr Böðvarsdóttir gaf Hólakirkju í Hjaltadal jörðina Kelduland í Skagafirði.

AM. Fasc. VI, 22, frumbréfið á skinni; innsiglið er dottið frá.

Kiellduland giefed Hoolakirkiu[2]).

Þat gerir æk þorvalldr eiræksson godvm monnvm kvnnigth þetta bref seandum edr heyrandvm ath þar var ek j bæa ok hæýrdi æk æ plágværeth j fornhagha j hörgardal ath einarr þorbiarnarson lýsti þij firir mer ath hann samþýkti þa testamentvm giöf sæm ingirid bodvarsdottir modir hans gaf heilagre hola kirkiv iordina kelldvland j skagafirde ok hana j allann mata logligha ok vbrigdilega hallda ok æi sidr samþýkti þorlavgh nikvlæsdottir kona hans sagda giof. vil æk her sveria

---

[1]) [með móleitara bleki, og auðsjáanlega bætt við seinna; [2]) aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

eftir ef þvrfa þickir. ok til sanninnda her vm sætti æk mitt jnnzsigli firir þetta bref giorth ath holum j hialltadal friadagh næsta eftir pálsmessv þa ær lidit var fra higath bvrd vors herra jehsv christi þvshvndrat. cccc. ok vij. ær.

---

592. 26. Mai 1407. i Núpufelli.

Árni Einarsson fær Höskuldi Runólfssyni til fullrar eignar jörðina Grísará í Eyjafirði og kvittar fyrir andvirðið.

AM. Fasc. VI, 23, transskript á skinni frá 7. Júlí 1461. Dipl. afskrr. AM. 135 eptir transskr.

vm grisaræ[1]).

Þath gerir ek arne einarsson godum monnum kunnigth med þessw minu brefe ath ek hefir feingith hauskullde runolfssýne til fullrar eignar jordina grisaræ j eyiafirde med aullum þeim gaugnum ok giædum sem ek ward fremzst eigande ath. hefir hann mier hier fulla peninga fyrir wnnth suo mier wel anægir. Ok þui giorir ek fyr greindan hauskulld aulldungis kuittan fyrir mier ok minum erfingium afh aullu fyrr nefndo jardar uerde. Ok til sanninda hier wm setta ek mitt jnsigli fyrir þetta bref giort j nupufelli. jn festum corporis christi. anno domini. ꝏ°. quadringentesimo. wij°.

---

593. 30. Juni 1407. á Þingvelli.

Hallr Kálfsson lýsir því, að hann hafi verið við í Haga á Barðaströnd, er Filippus Gíslason lýsti því bæði fyrir honum og Narfa lögmanni Sveinssyni, að hann hefði einga peninga lukt Þórði bróður sínum Gíslasyni fyrir hálfan Haga.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1094 »Ex orig. frā Haga ā Bardastrond, accuratissime« (AM.). »Þesse vitnisburdur er med þveingnum samstunginn vid bref Narfa Sveinssonar lögmannz« [(AM.); = Nr. 574 hér að framan]. Arni lýsir innsigli Halls.

Þath gerer ek hallur kalfsson ollum godum monnum kwnn-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

igt med þesso mino brefe at ek var hia j haga æ bardastrond ok heẏrda æ æ sama vættwanghe er narbe bonde sveinsson loghman fyrir avstan ok svnnan æ jslande heẏrde lẏsingh filippus gislasonar at hann lẏsti fẏrer badum ockur ok fleire godum monnum hiaverondum ok æheẏrondum at hann hafde eẏngha peningha lwckt þorde gislasyne brodur sinum fẏrer halfa jordina hagha æ bardastrond.

Ok til meire stadfesto ok til sanninda her vm minnar nærvero ok heẏrnar setta ek mitt jnzcighle fẏrer þetta vithnisbwrdar bref er giort var æ þinghwelle fimtodagh næstan epter peturs Messo vm sumarith anno domini M°. cccc° vij°.

---

594. 26. April 1408. à Reynistað.

Afhending Reynistaðarklaustrs undir yfirsýn Loga officialis Stígssonar, þegar séra Björgólfr Illugason lét af ráðsmensku, en systir Þórunn Ormsdóttir og systir Þuríðr Haldórsdóttir tóku við staðnum.

AM. Fasc. VI, 27, frumbréfið á skinni, fúið og sköllótt, og er það. sem í eyðu er þar, fylt eptir AM. 280. 4to bls. 17—20 skr. c. 1640 með hendi Hákonar Ormssonar, og AM 277. 4to bls. 23—25 skr. 1640 af Guðmundi Andréssyni (»skarnrangt skrifad«, segir Arni). Á seðli sem liggr við frumbréfið segir Árni: »Þetta bref (Juventarium) 1408 er ölldunges klárt, og accurate afskrifad, etiam sigilla diligenter annotata. Eg þarf þad alldri optar ad skoda«. Afskript sú er meðal fornbréfa afskripta Árna Nr. 333.

Anno domini M°. cccc°. viij°. jn festo marci ewangeliste Reiknadvzst svo mikil goz klavstrsins j Reẏnisnesi þa ær sira biorgolfr jllvgason liet lavs Rædin þar en systir þorunn ormsdottir ok systir þvrid halldorsdottir med tokv stadinn til forstodv ok ollvm klavstrsins eignvm.

in primis jnnan kirkiv. x. manna messvklædi. v. hôklar sæmiligir. iij. liettare. iiij liettazstir. vj. kantarar kapur betri ok liettaræ. dalmatica. svbtill. x. altarisdvkar. erv þar af. vij. bvnir en iij vbvnir. alltarisklædi. iij. brikarklædi. iij. lektara dvkar. iij. er einn vslitin en. ij. slitnir. corporalia. ix. betre ok liettaræ. kalekar iiij. ok en fimtæ lestr. glodarker. iij. med kopar. bakstrjarnn tvenn. klockvr. vj. biôllvr. ij. gvll. vij. ok eitt fingrsilfr. silfrskaler ij. ok adrar ij. lestar. bikar. spira gýlld med

loki. krossar. ij. litlir med sýlfr ok slitnvm festvm. hornker med silfrstiett ok eitt salvn vont. pvndare ok klofavóg. tannbagall bvinn med silfr. solarsteinn. skælir og met. spegill ok iij koffr semiligh. vilar. vij. vslitnir. adrir. vij. slitnir ok ǫngv hæfir. mǫttvlsleppr slitinn ok skorinn. vatnkarl fotbrotinn. mvnlavgar ij. heilar ok. iij. lestar. iij. kistvr læstar. en x. vlæstar. kavgvr slitinn. Reflar. ij. med lindvkvm. vj. alnir ok xx. badir samt sæmiligir ok þo vida slitnir. brvnir. ij. med vllþel dvklausar .xvj. alnir badar saman slitnar ok fanytar. Reflar ij. med vllþelvm. xviij. alnir badir samt slitnir. Refiltǫtvr. xij. alna. Refilfai. xij. alnir. pallklædi med vll atta alna.

Þetta j sængar klædum. iiij. dynvr fornar ok. vj. vfærar. xij. hægindisleppar ath tǫlv. v. hvilvvodir. iij. abreizl forn ok. ij. slitin ath avk. ij. bolstrar. iij. hægindisver forn ok oll oflitil. ok en eitt slitith. iij. aklædi ok [ei]tt fornt ok felavst.

þetta j bvsgagni. xl. troga fært ok fiortan vfær. vppgerdar kerolld halfr fiordi tvgr [en] erv. xiiij. vfær. strockar. iij. med einne bvllv. diskar halfr fiordi tvgr allt saman fahæft. ker ok bollar. vij. hæft. stafaskr ok. iiij. smaaskar. xx. bollabrot ǫngv nýt xj. spænir ok. iij. silfrspænir ok enn fiordi brotin. ein kanna ok. v. brotnar. tin[diskar. iiij. salsier. iij.] pottar heiler ok. ij. handarhǫlld. pottr bættr ok pýtla. þrenna[1]) kamba brot ok einir færir. v. vættir fiska. smior. xvij. vættir. flot ok mavrr .viij. væ[tter. iiij. kolvr.] einn ketill litill ok bættr ok. ij. stærri botnlavsir. fiskasleggia. pæll. torfskeri. brythǫgg. vidaravx ok mannsox[2]). eitt hardsteins brýne. vakabroddr staflavss. xij. merkr jarnn.

þetta j kvikfiam [ky]r. xxij. oxar gamler. ix. ok. xx. vij. navt tvévetr ok. ix. vetrgǫmvl. kalfar. vij.

þetta med jordvm. kyr. viij. ok. xx. ok ellifv asavdar kugilldi. en j landskýlldir ath heimta halft sionda hvndrath.

þijlikt vtan gardz.

hea haflida kvgilldi.

hea ereki j vik kvgilldi.

hea eireki þorleifssýni kvgilldi.

hea arnfinne. v. kvgilldi.

hea joni a silfrastodvm. viij. kvgilldi.

Ok sakir þess ath vær brodir æsbiorn vigfvss son ok hos-

[1]) þannig; [2]) þ. e. mansöx.

kvlldr prestr hakonarson. geirr arnason. olafr eyolfsson. eyolfr þorvardzson ok jon landbiartzson leikmenn vorvm til nefndir af sira loga officiali heilagrar hola kirkiv nærr at vera skoda gozin ok heyra reikningin hvath er vær giordvm firir hans bæn ok med þvi ath ver hyggivm hann riettan ok sannann settvm vær vor jnnzsiglæ firir þetta inventarivm klavstrsins ath stad j Reynisnesi giort a sama are deghi sidarr en fyrr segher.

---

28. Mai 1408. i Eingihlið.
595. 22. April 1412. à Skarði i Langadal.

Einar Bessason kaupir að Gunnari Gunnarssyni þrettán hundruð í jörðunni Finnstöðum, 28. Maí 1408, og votta það fimm menn fjórum árum síðar.

AM. Fasc. VI, 26, frumbréfið á skinni; öll innsiglin dottin frá. AM. dipl. afskrr. 588.

finnstadabreff[1]).

Þeim godum monnum sem þetta brief sia edr heyra senda eyiolfr Þorualdzson. gizur biarnarson. ion ionsson. arnor ionsson. ion snorason kuediu guds ok sina kunnigt giorandi ad þa er lidit uar fra higatburd uars herra iesu kristi þushundrad fiogur hundrad ok viij[2]) ar uorvm uer i hia sam ok heyrdum a i eingihlid i langadal manadaginn epter gagndaga viku ad einar bessason keypti ad gunnari gunnarssyni ok vilborgu petursdottr þretan hundrud i iorduni æ finzstavdum ok gaf vid siav hundrud er stod under þeim sialfum ok þriv kvgilldi til. uoru þesser aller adurnefnder menn i einv hanndabandi oss hiaverandum. skilldi einar hallda iordunni til laga en gunnar suara lagariptingum ef a kynni falla. ok til sanninda hier vmm setu uer fyrr nefnder menn uor inzigli firir þetta brief skrifad ad skardi i langadall sunnudag næsta firir ionsmessv hola byskvps fiorvm arvm sidar en fyrr segir.

---

596. 29. November 1408. i Ytra-Djúpadal.

Árni Einarsson og tveir menn aðrir votta, að Valgerðr Erlendsdóttir handfesti séra Höskuldi Hákonarsyni fullan bókar-

---

[1]) Aptan á bréfinu; [2]) þannig les Arni Magnússon; talan er annars svo óljós að afskriptin les: níu.

eið, að hún var hjá pláguárið, að Ingiríðr Böðvarsdóttir gaf kirkjunni á hólum í Hjaltadal jörðina Kelduland í Skagafirði.

AM. Fasc. VI, 25, frumbréfið á skinni með öllum (þrem) innsiglum.

bref vm keldulandh[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sæa ædr heÿra sennda árne einarsson. hæringr gvdmvndarson ok jon þordarson quediu Guds ok sina kvnnigth geranndi ath þar vori[2]) vær j hea sám ok heyrdvm a næsta dagh firir anndressmessv postola j ytra divpadal j eyiafirde er valgerdr erlendzdottir handfesti sira hoskvlldi hakonarsÿne fvllan bokar eid ath þar var hvn j hea plágværeth j fornhagha j hörgárdal ath ingiridr bödvarsdottir gaf kirkivnne ath holvm j healltadal jordina a kelldvlandi j skaghafirdæ med þeim fasteignvm sem þar fÿlgdi. svo ok ei sidr sagdiz hvn bera vilia med fvllvm bokar eidi ath einar son nefndrar jnghirídar ok logligr arfi lysti þij ath hann villdæ þessa giof hallda ok samþÿckia vbrigdiliga vid kirkiuna. Ok til sannenda her vm settvm vær vor jnnzsigli firir þetta bref skrifat j sögdvm stad ok deghi þa ær lidith var fra higatbvrd vórs herra jehsv christi þvshvndrat. cccc. ok viij ær.

---

597. 19. April 1409. i Görðum á Grænlandi.

Eindriði Andrésson officialis á Grænlandi og séra Páll Hallvarðsson votta, að þeir hafi lýst í kirkju þrjá sunnudaga hjúskaparbandi milli Þorsteins Ólafssonar og Sigríðar Björnsdóttur, og hefði einginn vitað þar á neina meinbugi.

Ríkisskjalasafn Dana, Supplem. Grænland Fasc. I, 1, afskript frá 1625, staðfest af Oddi biskupi Einarssyni. Prentað í Grönlands hist. Mindesmærker III, 148—150.

Þess kennunst ek sira Eindridi anndresson offissialis ā grænlande. og sira Paal Halvardsson. at wit hofum lýst hÿuskaparbande millum þeirra Þorsteins Olafssonar oc Sigrijdar Biörnzdottur i heilaghre kyrkiu iij sunnudaga mörgum dandemanne ahørande bade vtlendskum oc jnnlendskum. var sa enge

---

[1]) Aptan á bréfinu. Þar stendr og: »bref kielaland«; [2]) þannig.

þar. at nokkorra meinbughe viste þar vpa. ogh ad þat mætte ege med gudus[1]) lǫgum samanbinda. Ogh þil[2]) sannenda hier vmm settu vid okkur jnnsigle fyr þetta breif[2]). er giort var i gǫrdum. friadaghinn nęsta. eptir Magnusmessu. þa er lidet var fra burd vorz herra jehsu christi þw[s]hundrut aara. oc iiij hundrut oc ix är.

þetta bref er lijka skrifad a Bokfelle. suo sem þad fyrra[3]). og samslnnged med þni.

---

598. 6. Júni 1409. á þingeyrum.

Fjórir menn votta, að Höskuldr Runólfsson seldi Jóni Sighvatssyni 1404 jörðina að Hvoli í Vestrhópi fyrir Tungufell í Svarfaðardal.

AM. Fasc. VI, 15, frumbréfið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir því; hið fyrsta er dottið frá; helmingrinn er eptir af öðrn; þriðja og fjórða eru heil.

tungufell einsomul 1404[4]).

Jn dei nomine amen.

Var þetta kavp þeirra hoskulldar runolfssonar ok ions sighvazsonar ad adr nefndr hoskvlldr selldi fyʀ nefndvm ioni med

---

[1]) þannig hefir staðið í frumbr. því afskr. setr ! fyrir ofan þetta orð; [2]) þannig; [3]) þ. e. bréf frá 4. Sept. 1424. Jón Guðmundsson lærði (d. 1651 eða 1658) getr þess i »Tídsfordríf» 1644, að hann hafi séð öll þessi bréf á skinni í Skálholti hjá Árna Oddssyni 1625. Arni Magnússon hefir þýtt þetta bréf á þýzkn og er þýðing hans svo:

(Ríkisskjalasafn Suppl. Grænland Fasc. I, 1, með hendi Arna Magnússonar 1725).

Das gestehe ich Herr Eindrid Andreassohn, officialis auff Grônlandt, nnd (ich) Herr Panl Halwardsohn, dass wir haben abgekündiget das Ehe-verlobniiss zwischen diesen (persohnen) Thorstein Olafsohn und Sigrid Biörnstochter in der Heiligen kirch. an dreyen Sonntagen, in gegenvart vieler Ehrlichrer männern so ansslä ndischen als einheimischen. War niemand da, so einige hinderniissen darin wüste, oder dass diese (Ehe) nicht könte nach Gottes gesetze zu-sammen gebnnden werden. und znm Schein der warheit hie von. setzten wir nnsere Jnnsiegele vor diesen brief, der gemacht ist in Garde, den freytag nähisten nach Sancti Magni (comitis orcadensis) als von gebnrt nnsers Herrn Jesn Christi vergangen waren tansend Jahr nnd vier hnndert und neün Jahr.

[4]) Aptan á bréfinn með hendi frá 17. öld.

handabandi iordina at hvoli i vestropi med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem iordvnni hefir fylgt at fornv ongv fra skildv. Her i mot gaf nefndr ion iordina at tvngufelli i svarfadardal med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem iordvni hefir fylgt at fornv ok nyu[1]) ok hann vard fremz eigandi at ongo fra skildu. sagdi ion til þessara itaka at kirkian at wrdvm ætti attfedmings torfskurd i tvngvfellz iord firir utan þvergard en kirkian ä vǫllvm lambseldi ok at tvngvfelli veri bænhvskýlld. keyptv fyʀ nefndir menn þessum iordum[2]) iofnvm. skylldi huer svara lagariptingum a þeirri iördv sem huor selldi odrum ok huortveggi hallda til laga þeirri iǫrdv sem hielldi. samþýckti gudny þosteinsdottir hustrv þratt nefndz hoskvlldar med handabandi[3]) þetta iardakaup er hoskulldr selldi. for þetta kaup fram at mardargnupi i uazdal fostudagin i paschavikv er lidit uar fra hingat bvrd vorss herra þvshvnd fiogur hvndrat fiogur ār[4]). þessvm monnvm hia uerendvm solmvndi gvdmvndzsyni. einari dadasyni. hogna þorsteinssyni ok odda ionssyni huerir er sin incigle settv firir þetta iardakavpsbref er gert var at þingeyrum i vazdal a festvm corporis christi fimm arvm sidar en fyʀ segir.

---

599. 3. Juli 1409. á alþingi.

Úʀsᴋᴜʀᴅʀ Odds lögmanns Þórðarsonar um flutning á konungs gózi til Noregs með kaupskipum frá Íslandi.

Ríkisskjalasafn Dana »Island og Færöe« Fasc. I, 1 og I, 2 í transskripti á skinni frá 13. Júlí 1409 (Nr. 601) og 13. Sept. 1409 (Nr. 602). Prentaðr í Safni til sögu Íslands II, 169—170.

vm konungsdelen j jslandsfarer[5]).

Ollum godvm monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senndir oddr þordar son lôghman avstan ok fyrir svnnan a jslandi Q[uediu] gvds ok sina kunnight geranndi. at Anno domini. ɱ⁰. cccc⁰. nono. a tysdaghinn næsta eftir peters ɱesso j lôghrettv krafdi mik ok beiddi ęrlighr mann ok velborin vighfus jfuar son hirdstiori yfir allt jsland lagha orskvrdar vm mins herra kongsins parta huort hann ætti þeim at missa edr eigi. en godz hans læghi her j landit eftir ok forgengi ok forsomadizt svo at þat

---

[1]) nyi, skbr.; [2]) hér er klest ofan í eitt orð sem virðist vera ofaukið; [3]) handabanda, skbr.; [4]) þ. e. 4. Apríl 1404; [5]) Aptan á transskriptinu.

mætti eigi fram komazt. er þat ollum godum monnum vitrlight ok kunnight at minn herra kongrinn eighr fiordunng j hueriv skipi þui sem geingr j millum jslandz ok noreghs þeghar þat hefir geingit sina fyrstu reisv.

þvi at til kðlludum ok nefndum hrafni bonda loghmanni fyrir nordan ok vestan a jslandi ok þeim beztvm monnum sem ek til nefnda med mer sem sidar meir nefnazt j brefinu samþyckianndi. Seghir ek oddr lðghmadr fyr nefndr. J gvds nafni Amen. med fullum lagha orskurdi minvm herra konginvm ok krunvnni j noreghi j hueriv jslandzfari þvi sem liggr her j landith ok gengith hefir sina fyrstu reis[u] j milli jslandz ok noreghs kongsins godz eigha þar j at leggiazt vtan þeir syni sem hallda at minn herra kongrinn hafi þeim vnnt eda hans lðghlighr vmbodsmadr.

Ok til meiri stadfestu ok sanninnda þessv minv orskurdar ok doms [brefi] settu þessir godir menn med mer til sanninnda sinnar samþycktar her vm er svo heita

hrafn gvdmvnds son fyr nefndr lðghmadr.
gisli andres son. hallr olafs son.
þorsteinn sighurdar son. Þorkell maghnus son.
avdvn salomons son. Jon gils son.
arni arna son. arni einars son.
olafr eygiolfs son. guþþormr biarna son.
arni hergeirs son. kavpmenn.
Einar heriolfs son. Jon dekn Þordar son.
solmvnndr gudmundz son. olafr Jons son.
Jon biartz son. Jon biorns son.
sighurdr þordar son. Mattevs peturs son.
Jon hallz son. bardr odds son.
havardr peturs son.

sin jnsighli med minv jnsighli fyrir þetta mitt orskurdar bref. giort j stad deghi ok ari sem fyrr seghir.

---

600. 7. Júli 1409. i Þerney.

Úrskurðr Odds lögmanns Þórðarsonar um flutning á konungs gózi frá Íslandi með kaupskipi, sem konungr átti part í, en var öðrum leigt.

Ríkisskjalasafn Dana »Island og Færöe« Fasc. I, 1 og I, 2,

transskript á skinni frá 13. Júlí 1409 og 13. Sept. 1409. Prentaðr í Safni til sögu Íslands II, 171—72.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senndir oddr þordar son lǫghmadr avstan ok svnnan a jslandi. Q[uediu] gvds ok sina

kunight geranndi at lavghar dagh hinn næsta fyrir seliv manna vauku. Anno domini. ꝏ⁰. cccc⁰. nono. j þerney kom fyrir mik a almenniligha stefnu nær veronndum heidarlighum herra ok anndalighum fedr herra joni med guds nad biskup j skalhollti af einni alfu ærlighur mann ok velborinn vighfus jfuar son hirdstiori yfir allt jsland. en annari helgi biorns son löghliga fyrir komnir. kærdi þa vighfus jfuar son vpp a helga biornson fyr nefndan vm þann kongs part sem hann hafdi j þorlaks sudinni ok sira biorn svmmars þorp korsbrodir at krist kirkiu j berguin hafdi honum byckt[1]) sem hans bref þar vm gert vottar ok fyrir mik lesit var. þvi beiddi mik ok krafdi adr nefndr vighfus lagha orskurdar ok doms huort fyrr sǫghd bygginng mætti med loghum halldazt edr eigi en kongsins godz læghi her j landith ok forsomadizt ok forgenge. þvi med radi ok samþyckt þeirra godra manna ok fleiri annarra er sidar meir nefnaz j brefinv sem ek til kallade med mer at skoda vm ok dæma þetta. huat er þeim ok mik synndizt bref helga biörnsonar eigi fulla makt hafa til loghlighrar heimilldar vm adr sagdann part af þvi at loghbok vor seghir svo. at einginn skal annars vmbod til skada hafa. huat er oss syndizt kongdominvm ok krunonne j noreghe stor skadi vera j gerdr ok olavghliga at byggia svo burt mins herra kongsins parta at hans godz liggi her j landit farlavst ok forganngizt. þess ok annars at helgi biorn son oft nefndr hafdi eigi ne tedi fyrir oss vors herra kongsins bref vpp a oft nefndann part eda þess sem af konginvm sialfvm hafdi löghlight vmbod til at byggia hans part honum til nytta.

Þvi j gvds nafne amen seghir ek oddr þordar son loghmadr sama stada[r] minvm herra konginvm j noreghe oft sagdann part ok hans godz þar j eigha at leggiazt med þvi at hans heimilld synndizt oss eingva makt hafa til laghligrar heimilldar vm partinn. Ok þo helga biorn syne þratt sǫgdvm settar eid ofvan a at hann þeinkti at sira biorn fyrr nefndr være honum fullr heimilldar

[1]) = bygt.

mann fyrir partinum. svere eidinn eftir lôghvm. en eidinvm svornum ok fram komnvm þa orskurdar ek ok dæmir tittnefndan helga biorns son kuittan vm medferd a partinvm til þessa daghs.

Ok til meiri stadfestu ok sanninnda her vm setto þessir godir menn er svo heita.

sôlmunndr gudmunnds son. olafr jons son.
sighurdr þordar son. ormr jorunndar son.
havkr kolbeins son.

Jtem radmenn j bergvin jon biartz son ok jon egils son ok þessir kavpmenn.

jon erlindz son. þordur vebrandz son.
þorstein ragnar son. jon kerling olafs son.
arni grims son. ok þorlakr jons son.

er samþycktv þenna minn orskurd ok dom met mer loghliga til kalladir af hirdstioranum ok med sin jnsighli med minv jnnsigli fyrir þetta mitt orskurdar bref sem giort var j stad deghe ok are sem fyrr seghir.

---

601. 13. Juli 1409. á Bessastöðum.

ÞRÍR menn transskribera tvo lögmannsúrskurði frá 3. Júlí og 7. Júlí 1409 (Nr. 599 og 600 hér að framan).

Ríkisskjalasafn »Island & Færöe« Fasc. I, 1., frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru dottin frá. Fasc. I, 2 transskript af þessu transskripti frá 13. Sept. 1409 (= Nr. 602).

Øllum godvm monnvm þeim sem þetta bref sia edr heÿra senda jon biartzson radmann j bergven þordr vebrandzson oc jon olafsson Q[uediu] gvds oc sina kunight gerandi. at sub anno gracie. ꝏ⁰. cccc⁰. nono. Vorum ver j hia sam oc heyrdum ÿfer lesit [bref] med heilvm oc vskavddvm hanngannđvm jnnsighlum ꝏargretar ꝏesso dagh a bessastavdum a alftanesi svo latanda ord fyrir ord sem her segher.

[Hér kemr úrskurðr Odds lögmanns Þórðarsonar frá 3. Júlí 1409, Dipl. Isl. III, Nr. 599].

Ok til sanninnda her vm settvm ver fyrrnefndir menn vor jnnsighli fyrir þetta transtriptvm bref er giort [var] j stad dæghi oc ari sem fÿrr segir.

Øllum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra

senda adr fyrr nefnder menn Q[uediu] gvds oc sina kunight gerandi j sama stad deghi oc ari sæm fÿrr segher.

[Hér kemr úrskurðr Odds lögmanns Þórðarsonar frá 7. Júlí 1409, Dipl. Isl. III, Nr. 600].

Ok til sanninnda her vm settvm ver fyrr nefnder vor jnnsighle fyrir þesse transskriptvm bref er giord [voru] j stad dæghæ oc ari sem fyrr segher.

---

602. 13. Sepember 1409. i Björgvin.

Fjórir menn transskríbera transskript frá 13. Júlí 1409 af úrskurðum Odds lögmanns Þórðarsonar frá 3. og 7. Júlí 1409.

Ríkisskjalasafn »Island & Færöe« Fasc. I, 2, transskriptið á skinni með öllum innsiglum.

Transscriptum aff twimr norusche breff som ludde vm jslandsfarer[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sender amundi suarson. þorer birgisson. jon gudlaugsson oc sighfuss palsson Q[uediu]. G[uds] oc sina kunnækt gerandi ath wer saghum oc yfirlasum opin bref þerssara godra manna er sua heita jon biartson radmann j bergwin. þordr vebrandson oc jon olafsson med þeirra heilum oc oskaddum hangandum jnsiglum suo latanda ord eftir ord sem her segher.

[Hér kemr Nr. 599, 600 og 601 hér næst á undan].

Ok til sannenda her vm settum [ver] fyrr skrifuadir menn wor jnsigli fyrir þersse transkriptum bref er giorr voru j bergvin a kross Messo aptan vmm haustit. anno domini M°. cd°. ix°.

---

603. 16. Októbér 1409. á Þingeyrum.

Vottorð tveggja manna um peninga þá, er Guðrún Sæmundardóttir erfði eptir Þórð prest Þórðarson.

AM. Fasc. VI, 28, frumbréfið á skinni. brot af síðara innsiglinu er fyrir bréfinu.

vitnisburdarbref um peninga gydrunar sæmundardottur[1]).

Þat giorvm uid biorgolbr prestur illugason og gudmundr

---

[1]) Aptan á bréfinu.

landbiarzson godum monnum viturligt med þessu ockru opnu brefi at þa er lidit var fra hingat byrd vors herra jehsu christi þusund fiogr hundrut ok níu ǻr. ǻ þridiudagin næstan eptir kalixtusmessu ǻ holavade j vadzdal vorum vid j hia ok heyrdum ǻ at þat var suarit af tueimr skilrikum vottum fyrir Rafni gudmundarsyni logmanni. at þordr prestur þordarson hafde tiundat sina peninga at af reiknudum annara manna peningum þeim hann hafde vmbod yfir þat sama haust er hann deẏde eptir vm veturin tolf hundrut hundrada. Enn gudrunu sæmundardottur hafde fallit j arf ok til fullrar eignar fiordungurinn j burt or ollum arfi þeim sem fiell eptir adr greindan þord prest eptir þvi sem orskurdarbref Rafns gudmundarsonar logmanz þar vm giort vottar. Ok til sanninda hier vm settum vid fyrr nefndir menn ockr insigli fyrir þetta bref giort æ þingeẏrum í hunauadzþingi æ sama áre en degi sidar en fẏrr segir.

---

604. 16. Nóvember 1409. á Hólum.

Sigurðr Þorvaldsson selr Ólafi Hallsyni hálfa jörðina Brúarland í Deildardal fyrir fjórtán kúgildi.

AM. Fasc. VI, 29. frumbréfið á skinni; sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinn, en nú er hið þriðja og hið sjötta dottið frá.

brvarland[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda hôskvlldr prestur haconarson. eirækr þorleifsson. asgrimr snorrason. arne gudbiartzson. gudmundur asmundarson. þoruardr olafsson quediu gudz ok sina kvnnight gerandi at þa er lidit var fra hegatbvrd vorrs herra iehsv christi ꝏ. cccc. ok ix ǻr þridia dag hinn næsta eftir marteinsmesso at hofi æ hôfdaströnd vorvm ver j hia sám ok heyrdvm æ at sigurdr þorvalldzson ok olafr hallzson tokv hôndvm saman at svo firir skildv at nefndr sigurdr kendiz at hann hefdi sellt greindvm olafi halfa iordina at brvarlandi j deilldardal med ollvm þeim gôgnvm ok giædvm sem halfri iordinni hafdi fylgt fra fornv ok nyiv sem hann vard fremzt eigandi at firir fiortán kvgilldi ok þa væri lvkt svo at honvm vel ænægdi þi gerdi oft nefndr

[1]) Aptan á bréfinu.

sigurdr þratt greindan olaf ølldvngis kuittan ok lidvgann firir sagt iardar verd. Ok til sannynda hier vm sette tidt nefndr sigurdr sitt inncigle med værvm inciglvm firir þetta bref gert æ holvm j hialltadal æ sama ære fiorvm nættvm sidar en fyrr seger.

---

605. [1410.]

Bréfságrip um Hellu og Örlögstaði, er Helgafellsklaustr fær í prófentugjöf.

AM. 252. 4to bls. 51, skr. c. 1660; AM. 430. 4to bls. 12, séra Jón Haldórsson c. 1730; AM. dipl. afskrr. Nr. 1568 og Nr. 1643.

Hella og Ørlögstader[1]).

Jon Ønson[2]) og Järijdur[3]) þordardotter kona hans gaffu abota Vermunde og klostrenu med sier j proffhentu tuær jarder Hellu og Ørlögzstade firer XXc. og XXc j lösafie Anno 1400[4]).

---

606. [um 1410].

Vitnisburðr Þorleifs Snorrasonar og Þorvalds Auðunarsonar um landamerki Sælingdalstungu.

JSig. 143. 4to bls. 298, á pappír skr. c. 1600. Helgi Guttormsson dó 1427 (Nýi annáll).

So felldann vittnisburd handlegdu þeir þolleifr Snorrason oc þorvalldur Audunarson Helga Guttormssyni vottum hiaverande Einare Dadasyne oc þorde Jonssyni. Halldoru Snorradottur oc Helga þorvalldzsýni. ad þar voru þeir j hiæ oc heyrdu œ ad Ketill bonde Asgrijmsson[5]) eignade sier oc atte ad sögn

---

[1]) 430; [2]) Audunarson 430; [3]) þannig hdrr. = Jóríðr?; [4]) þannig hdrr., en það er vilt, því Vermundr varð ábóti 1405; hér er að ágizkun sett 1410; [5]) Ketill mun vera sonr Ásgríms Snorrasonar, er bjó í Sælingsdalstungu 1337; Ásgrímr hefir þá hlotið að vera ungr (f. c. 1312 eða svo) og orðið gamall maðr; það gæti verið hann sá Ásgrímr Snorrason, sem nefndr er í bréfi 1373, og hefði þá Ketill verið fæddr seint (svo sem 1360). Helgi Guttormsson hefir án efa verið sonr Guttorms á

sier elldri manna Suijnadal allann bædu meigin fræ sneisargili oc vestur j miosyndi ad rauda steini. lýsti kietill ad hann ætti alla riett oc riettarstad j Suijnadal hiæ miosyndi oc hiellt fyrer løgriett sijna oc huamsueitinga. heyrdu vid hier ecki tuimæle æ ad nockur madur eignadi sier eda tilkall veitti þessari jordu edr riett j suijnadal nema kietil. en þat gil er kallad sneisargil er skilur landamerki millum tungu oc leysingiastada ad er fyrer nedan er samann koma suijnadalsæ oc diupadalsæ leysingiastada meigin. eru þat xxx. vetur eda leingur ad vier heyrdum ønguann mann akall veita æ þessa jörd eda sier eigna nema kietil Asgrijmsson. oc hier eptter suerium vid ef þurfa þiker ok þessa jord eignadi hann sier oc atti oc Sælingsdalstungu ad sögnn sier elldri manna.

---

607. [um 1410].

VITNISBURÐR Þorleifs Snorrasonar og Þorvalds Simeonssonar um landamerki Sælingsdalstungu.

JSig. 143. 4to bls. 300—301 á pappír skr. c. 1600.

Þetta er framsögnn þolleifs Snorrasonar oc þorvalldz Simeonssonar. ad þar voru þeir j hia [oc] horfdu vppa. ad kietill asgrijmsson eignadi sier allann suijnadal bædumeiginn fræ sneisargili oc vestur j miosyndi. lysti kietill Bondi ad hann ætti alla riett oc riettarstad j suinadal oc hielltt firir løgriett huammsueitinga oc sijna heyrdu vid fyrrnefndir menn hier ecki tuijmæli æ ad nockur madur eignade sier eda tilkall veitti þessari jördu eda riett j suijnadal nema kietill. Enn þat gil er þui kallad sneisargil. ad er firir nedan æmot er rennur diupadal leysingiastada meiginu. eru þat xxx vetur edur leingur ad vier heyrdum ønguann akall veita þessari jordu eda sier eigna nema kietill asgrijmsson.

Og hier eptter vilium vid sueria ef þurfa þiker ad þessa jörd eignadi hann sier oc Sælingsdalstungu.

Staðarfelli, Örnólfssonar, en faðir Þórðar, föður Sturlu, föður Orms lögmanns, og hefir hann tæplega verið mjög gamall maðr þegar hann dó 1427, þó gat hann hafa verið um sextugt eða rúmlega það.

608. **10. Marts 1410.** **í Skálholti.**

Jón biskup í Skálholti samþykkir og staðfestir bréf Vermundar ábóta á Helgafelli frá 28. Marts 1406 um sóknarskipti milli Akra og Krossholts (sjá Nr. 585 hér að framan).

AM. Fasc. LXV, 17, transskript á skinni frá 1. Apríl 1513; AM. dipl. afskrr. 1671 eptir transskr. — Vér skulum, af því að Jón biskup þessi kemr lítið við íslenzk bréf, nota hér tækifærið til að skýra nokkru gjör frá honum eptir norrænum bréfum, og getum vér þar með komizt hjá því, að taka upp sitt á hverjum stað hér í safninu, tilvísan til þessara bréfa. Öll hin eldri biskupatöl alt fram til Finns biskups hafa slept þessum biskupi, en Nýi annáll skýrir tiltölulega vel frá honum, og getr þess, að hann hafi verið »ábóti at Munklífi í Björgvín«. Vér finnum Jóns biskups fyrst getið í bréfi frá 20. Maí 1385 og er hann þá orðinn ábóti í Munklífi; vottar þar »brodhir Joon medh gudz nad abote at Munkalifue i Biorgwin« ásamt konventubræðrum um prófentugjöf Ögmundar Ögmundssonar til klaustrsins (DN. XII, 115; Cod. Munk. Christianiæ 1845 bls. 58). Hinn 23. Júní 1388 geingr dómr Ívars lögmanns Sveinssonar um jörðina Straumland á Lista, milli Þormóðar Hallvarðssonar og »erlighen herra herra Jon abota at Munkliue i Biorgwin« (DN. XII, 117; Cod. Munk. bls. 118—19). Hinn 18. Okt. 1391 útgefr Jakob Björgynjarbiskup jarðaskiptabréf »medh heidhirligom manne herra Jone medh gudz miskun abota at Munkliue« (DN. XII, 121; Cod. Munk. bls. 65). Hinn 13. Júlí 1399 skýrir Petrus Haghedorp notarius frá aflátsbréfi Bonifacii páfa hins IX., og standa þar þessi orð um Jón biskup: »coram religioso patre videlicet domino Johanne abbate monasterij Munkliue ordinis sancti Benedicti«. (DN. XII, 132; Cod. Munk. bls. 91–92). Þann 19. August c. 1400 votta þrír menn um samning »erligx herra herra Jons abota at Munkliui oc Olafs Haldorssonar« (DN. XII, 134; Cod. Munk. bls. 32). Hinn 3. Nov. 1402 lýsa tveir menn vitnisburði Elínar Erlingsdóttur fyrir »heidhirligom manne herra Jone medh gudz nadh abota at Munclifue i Biorgwin« (DN. XII, 137; Cod. Munk. bls. 92—93). Þann 26. Apr. 1403 votta tveir menn um nokkrar jarðir, er Þjóðhildr Helgadóttir gaf »heidhirligom herra herra Jone medh gudz nadh abota at Muncliui i Bergwin« (DN. XII, 138; Cod. Munk. 97—98). Hið síðasta bréf, er hann kemr við í Noregi áðr hann yrði biskup í Skálholti, er frá 8. Júlí 1405, þar sem »brodhir Jon aboth at Munkliui medh gudz nadh« vottar um afhending nokkurra húsa Munklífis, er það átti í Feðju (DN. XII, 140; Cod. Munk. 67). 1408 segir Nýi annáll, að Jón biskup »er verið hafði ábóti at Munklífi í Björgvín«, hafi komið út og sungið fyrstu messu sína í Skálholti in nativitate gloriosæ virginis (= 8. Sept.), og þá hafi verið haldin þar veizla mikil, en einginn ábóti er nefndr í Munklífi sem eptirmaðr Jóns fyrri en 5. Sept 1410 (DN. XII, 145; Cod.

Munk. bls. 71—72), að þar er kominn Steinn ábóti, en ráða má þó af verndarbréfi Eiríks konungs af Pommern fyrir klaustrið frá 29. Okt. 1408 (DN. XII, 142; Cod. Munk, bls. 16) að þá hafi Jón með vissu verið farinn og annaðhvort áhótalaust klaustrið eða Steinn ekki enn vígðr, því að nafns ábóta er látið ógetið í bréfinu. 1409 getr Nýi annáll þess, að Jón biskup hafi riðið í vísitazíu norðr um land og verið vel tekið. Á Íslandi kemr og Jón hiskup fyrst við gjörning, svo að vér nú vitum, 7. Júlí 1409 (sjá Nr. 600 hér að framan) og þar næst hinn 10. Marts 1410, og er það eptirfaranda bréf. En 5. September 1410 í Björgvin dæmir Áslákr Bolt erkibiskup Munkalífsklaustri 18 mánaða matahól í jörðinni Vang í Sogni, er Sigurðr Björnsson hafði haldið í fjórtán ár: »spurdhum ver þa han hwat beuiisning hann hafdhe fire sek till førnempda iordh klostirsens. sagdhe þa werdhe[li]kin herra Jon biscopp j Scalaholt hafdhe giorth eith skifte medh honom þa han aboth var j Munklif i þesso matho at han gaf honum þe førnempda iordh fire eina tuft som Griisen heitir oc liggir í Marteins kirkiu sokn i Bergwin«. En ekki sagðist Sigurðr hafa bréf fyrir þessu en lifandi votta (DN. XII, 145; Cod. Munk. bls. 71). Hinn 9. Oktoher 1410 lýsir Jón Eiríksson kanoki í Niðarósi kaupi Eiríks Rögnvaldssonar föður síns »gudh hans sall hafue« »vidh erlighin herra oc andelighan fadhir herra Jon medh gudz nadh biscop i Scaalholte a Jslande« á jörðunni Dúfuhúsi í Björgvin, er ábóti lét, en gjörningrinn var aldrei bréfaðr (DN. XII, 147; Cod. Munk. hls. 53—54). 1411 getr Nýi annáll um Oddamál, þar sem allar eignir séra Vigfúsar Þorbjarnarsonar voru dæmdar undir Jón hiskup og presti ger suðrganga. Hinn 12. Febrúar 1412 transskríherar Jón hiskup í Skálholti með fleirum mönnum máldaga Breiðahólstaðar í Fljótshlíð frá 1371. Hinn 14. Febrúar 1413 í Björgvin er enn gefið út bréf um það jarðaskipti (»Grisen«), »som longo adhir giort var mellom vyrdheligx fadhirs hiscop Joons i Skallholte a Jjslande som þa ahothe var i adhir nempdo klostre« (ɔ: Munklífi; DN. XII, 150; Cod. Munk. hls. 74—75). 21. Aug. 1425 er enn gefið út bréf um þessi jarðaskipti, en þar er Jón ekki nefndr (DN. XII, 179; Cod. Munk. bls. 72—74), og aptr er enn 18. Okt. 1426 gefið út bréf um sama jarðaskipti »medh andelighom fadhir brodhir Jone medh gudz nadh abota i Munklifue gudh hans saall hafue« (DN. XII, 182; Cod. Munk. bls. 74). Nýi annáll getr þess, að Jón hiskup hafi dáið 1413, en á lífi var hann 25. Júlí 1413, því að þá gaf hann út bréf um reka Viðeyjarklaustrs. Eptir því sem ráða er, virðist Jón biskup hafa verið röggsamlegr maðr.

Wier brodir Jon med gudz nad biskup j skalhollti heilsum ollum þeim sem þetta bref siæ edur heyra med gudz quediu ok vorri. kunnugt giorandi at gudrun styrsdottir kom fyrir oss oc tiedi fur oss opid bref herra vermundar æbota med samri nad abota a helgafelli. j huoriu ad stod. ad hann henni hefdi skipat. þæ hann var j heilagrar skalholltz kirkiu officialis

starfi. hafandi fur sier skipan og giord herra gyrdz godrar minnijngar skalholltz biskups vorz foruerara fordum. ad kirkiunni a økrum skylldi obrygduliga fylgia. hafa ok hallda þann mældaga. sem hanz bref þar um giortt wtskyrir ok greinir sem med þetta vort bref er fest med øllum sijnum greinum oc articulis oc þeirra fleyra heilagrar skalholltzkirkiu formanna skipan oc giordir hier vm votta j þeirra brefi oc sijdan j þessu voru nefnast.

Nu af þui ad þessi hans skipan oc giord synest oss ecki j nockrum hlut oskiallig vera. oc eingin loglig motkost hafa fur oss komit hier j moti af nockrum manne oc ei finnum vær sialfir eda megum hier j moti læta koma annat sanara enn sem fur nefnd Gudrun tiedi vm þetta mæl. þui stadfestum vier med þessu voru opnu brefi. fur nefntt bref herra vermundar abota med ollum sijnum greinum oc articulis sem vottar vm maldaga millum krossholltz oc akra kirkiu. huorsu þat greinir nefndra kirkna j millum. huat huor þeirra skylldi eiga til Renttu. af þeim bæum sem þar til skyliazt med lysitollum oc lijkaoffrum. er suo heita. Eyriksstodum. jsleifarhusum oc hualseyum. wr vogi oc skutilzey. vr laxarhollti oc hømrum. skijdzhollti oc kalfalæk. þui skipum vier enn ad nýu biskup jon med þessu voru opnnu brefi. og stadfestum giordir oc skipaner vorra forverara heilagrar skalholltz kirkiu formanna. furst biskupa. sijra snorra oc sijra ola. sem ecki hafa viliat adra skipan æ giora enn ædr hefur verit. ad lysitollar oc lijka offur af furnefndum bæum skal lukast til akra kirkiu æuenlega hiedan af vm alldur oc æfi obrigdanliga standa skulandi j suo mæta sem til skilur j optnefndu brefi herra vermundar abota tijttnefndz[1]) hier med festu vndir bannz pijnu oc jnngøngu heilagrar kirkiu oc afsetnijngu hennar sacramentorum huorium sem þessa skipan oc giord dyrfast ad riufa. hindra eda talma afløgliga fur nefndri akrakirkiu. skulu furnefndir bæir sækia tijdir til akra sektalaust vndan teknum enum stæstum hætijdum. Skipum vier oc med þessu voru opnu brefi ad ecki skal meyra lukast j afgialld af akra kirkiu enn vj aurar æ huoriu ari hiedan af vm alldur oc æfi til krossholltz kirkiu obrigduliga fast oc stødugt standa skulandi.

---

[1]) tijttznefndz, transskr.

Oc til meiri sanninda hier vm. setium vier vortt jnnsigle fur þetta bref er giortt var j skalhollti manudaginn næstan fyrir Gregoriusmess anno ꝏ cd decimo[1]).

---

609. 3. April 1410. á Hrafnagili.

Dómr sex manna útnefndr af Rafni lögmanni Gudmundssyni um arf eptir Guðrúnu Þorgilsdóttur, og dæma þeir, samkvæmt réttarbót Hákonar konungs frá 23. Júní 1305, Þorkel Bergsson og Guðrúnu löglig hjón og börn þeirra skilgetin og eiga að setjast í arfinn.

AM. Fasc. VI, 30, frumbréfið á skinni; hafa verið 6 innsigli fyrir því, en þau eru nú öll dottin frá. Um bréfið segir Árni: »Anno 1715 feinged fra Monsr. Þorsteine Sigurdzsyne, hier i Kaupenhafn. Enn hann hafdi feinged nordan ã Jslande, af Sr Sæmundi Hrolfssyne«. AM. dipl. afskrr. 609 (eptir frumbr.).

domr[2]).

Þeim godvm monnvm sem þetta bref sea edr heyra senda gamle marteinsson. finnbogi jonsson. arni einarsson. steffæn gvnnlavghsson. Rvnolfr sturlvson ok hallr olafsson kuediv gvds ok sina kvnnigt gerranndi at þa er lidit vær fra hegat bvrd værs herra iehsv christi þvshvndrath fiogvr hvndrad ok tiv ær midvikvdag næstan fyrir ambrosivs Messo at Rafnagili j eyiafirdi vorvm wer j dom nefnndir af Rafnne gvdmvndz syni logmanne at dæma j millvm þorleifs bonda arnasonar j logligv vmbodi gvnnlavghs teitzsonar ok þorbiargar gvdmvndardottvr er sier kollvdv allann arf eptir gvdrvnw þorgilsdottvr en af annaRe halfv þorkels bonda bergssonar er þar var lögliga fyrir stefnndr.

jtem j fyrstv grein let nefndr þorkell sveria tva skilrika vatta er sva hietv eyiolfr þorsteinsson ok eirekr gestson at þeir vissv firir fvll sannendi at þat vorv ellefv vetr fra þvi er nefndr þorkell kom æsamt med gvdrvnv þorgilsdottvr ok til þess er hvn andadizst. vissv þeir ok at þav hielldv sigh firir loghlig hion wm allann þann tima æ millæ er hann var hier æ landi. var þorkell her æ jslandi enn tivnda vetrin ok woro

---

[1]) detimo. trannssk.; [2]) aptan á bréfinu.

þav þa enn æsamt. heyrdv þeir þat alldri býgdarfleýgt vera at hwn veri hans frilla edr horkona helldr heyrdv þeir þat marga menn segia at þav veri loglig hion. vndir somv grein sor nefnndr eirekr at hann heýrdi þorolf biarnarson þvi lysa fyrir sier at hann hefdi heýrtt þorgils bonda petrsson þvi lysa fyrir sier ad hann hefdi hia verit at þorkell bergsson hefdi fest gvdrvnv þorgilsdottur heima æ þoroddzstodvm.

j þridiu grein sor gvdmvndr steingrimsson at hann hafdi heýrt þorgils bonda petrsson þvi lysa fyrir sier ad opt nefndr þorkell hefdi fest gvdrvnv dottur hans ok þav veri logligh hion.

j fiordv grein sor jon sigvrdarson ath þar hefdi hann hia verit sied ok heyrtt æ æ þoroddzstodvm æ svalbardz strond j skælanvm at tittnefndr þorkell festi gvdrvnv þorgilsdottur sier til eighinkonv at gvds logvm þessvm monnvm hiaverandvm þorgilsi bonda fodvr hennar. þorolfi bonda biarnarsyni. klærw ormsdottvr ok þorbiorghv gvdmvndardottvr ok fleirvm odrvm godvm monnvm.

Nw sakir þess at rettarbot hakonar kongs[1]) seghir svo at þav hion er æsamt erv tív vetr ok hallda sigh fyrir logligh hion ath þeirra bornn skolv j arfb setiazst ok halldazst fyrir skilgetin ok þvi dæmdvm vær bornn þorkels bergssonar þav er hann hefvir ætt med gvdrvnv þorgilsdottvr skilgetin ok logligha til arfbs komin eptir fodvr sinn ok modvr ok adra frændr sina eptir þvi sem loghbok giorir ræd fyrir j erfdatæli ok skilgetnir menn eighw ath taka.

Ok til sannenda her vm settvm wer fyʀnefndir menn vær jncigle fyrir þetta domsbref er giortt var j sama stad ok ære deghi sidar en fyʀ segir.

---

610. 19. Juni 1410. á Grund i Eyjafirði.

Jón Jónsson vottar, að Hálfdán Einarsson gerði testament sitt í Kristnesi í Eyjafirði og gaf Katli syni sínum hálfa jörðina Nes í Höfðahverfi, en helminginn Hallgrími syni sínum.

AM. 255. 4to bls. 484. Bréfabók séra Skúla þorlákssonar á Grenjaðarstað skrifuð á árunum 1687—89.

---

[1]) Sbr. réttarbót 23. Júní 1305 § 6 (Dipl. Isl. II, 344).

Vitnissburdur Jons Jonssonar vppa Testamentissgiof Halfdanar Eynarssonar Katle og Hallgrijme sonum sijnum giefna 1410 effter sinn dag.

Þad giore eg Jon Jonsson godum monnum vitanlegt med þessu mijnu opnu briefe. ad þar var eg j hia. sä eg og heyrdi eg ä ad Halfdan Eynarsson giordi sitt Testamentum j Kristnese j Eyafirde. og gaff Katle syne sijnum jordena halfa nes. er liggur j Hoffdahuerffe j laufass kyrkiu sokn. og þar til tiju malnitu kugillde. og suo þar med tye. suerd og hanska. hest og Reidskap. En annann helmijng jardar gaff hann Hallgrijme syne sijnum og þar med tiju kuillde med þeim skildaga. eff fir nefndur kietill lifdi Hallgrijme leingur þa skillde Kietill eignast alla jordena Nes. Enn þaug xc sem Haldan gaf Hallgrijme skillde falla afftur til erffingja. og hier effter vil eg sueria fullann bokareyd. ef þurfa þiker. Og til sannenda hier wmm setta eg mitt jnncigle fyrir þetta vitnissburdar brieff. skriffad a Grund j Eyafirde. fimtudagenn næstann fyrer Jonsmessu Baptistæ Anno Domini ϖ. cd. x.

---

611. 31. December 1410. að Sauðhúsum.

Bjarni Ljótsson vottar, að hann var hjá, þegar Filippus Gíslason gerði sitt testamentum, heill að vitsmunum, en kránkr í líkam, og lýsti því, að Þórðr bróðir hans skyldi ganga að hálfum Haga og samþykti Guðný Þórðardóttir kona hans það; kvað hann og Þórð eiga meiri peninga í sinn garð, ef reiknað væri.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1096, eptir frumbréfinu. Árni lýsir innsiglinu. »Skriften a brefenu er krokott, alika og i norskum brefum« (AM.).

Þath gerer ek biarne liotzson godum monnum kwnnigt med þesso míno brefe ath ek var j hia j hagha æ bardastrond þæ er filepus gislason gerde sitt testamentum heill at vitzmvnum en krankur j lijkam. lyste hann þvi þa fẏrer ollv þvi godo folke sem hia var at hann hefde eẏnghva peningha feingit þorde gislasyne brodur sinum fẏrer halfa jordina hagha æ bardastrond fẏr nefnda. gerde hann þæ ok suo Ræd fẏrer ath þordr gislason broder hans skwllde gangha aptur at jordu sinne

optnefndum halfvm haga æ bardastrond ok þessa hans gerd samþýckte gwdný þordardotter hwstro adrnefnds fylipus gislasonar ok gisle son hans sem þæ var komin til æra sinna. gerdo þav þetta oll saman med handabande at þordr gislason skwllde eiga tijttnefnda jord halfan haga æ bardastrond frialsa ok ækeýrolavsa ok aller hans erfingiar fýrer optnefndum fijlipus ok ollum hans erfingivm. lýste fijlepus gislason þo þvi at þordr broder hans ætte meire peninga j hans gard ok hans erfingia vm ef hann villde reikna. vil ek adr nefndr biarne her epter sveria ef þýrfa þicker. Ok til sanninda her vm þenna minn vithnisbwrd setta ek biarne liotzson mitt jnzcigle fýrer þetta bref sem gert var at savdhwsum j laxardal æta kvelld jola anno domini ꝏ⁰ cccc⁰ x⁰.

var ek adr nefndr biarne nær þvi at þordr gislason feck gisla brodursyne sinum halfan haga til kvonarmundar j svo mata at hann skilde sick aptur jord sina vm ef gisle deýde barnlavs.

---

612. 10. November 1411. á Vaðli à Barðaströnd.

Dómr sex manna útnefndr af Ara Guðmundssyni »kongs umboðsmanni yfir Vestfjörðum að Gilsfirði og Hrútafjarðará«, þar sem þeir dæma að Sigurðr Þórðarson hafi stefnt Jörundi Þórðarsyni löglega stundarstefnu, og að Guðrún Þórðardóttir mætti bera Sigurði Þórðarsyni sannindavitni, ef hún vildi.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1099, eptir frumritinu. Voru þrjú innsigli dottin frá, en þrjú voru fyrir og lýsir Árni þeim og dregr upp innsigli Auðunar Magnússonar; er í því hægri hönd er heldr á öxi.

Þeim godvm monnum sem þetta bref sia edr heyra senda bavdvarr rafnsson. olafr brandsson. þordr svartsson. avdvn magnusson. jon þordarson ok hallr kalfsson q[ueditu] G[uds] ok sina kunnigt gerandi ath ver vorvm j dom nefndir af ara gvdmundssyni kongs vmbodsmanni yfver vestfiordvm ath gilsfirdi ok hrvtafiardaræ ath vadli a bardastravnd a almenniligv heradsþingi at dęma hvart sigurdr þordarson hefdi stefnt javrvndi þordarsyni lavgliga stundarstefnu eda eigi ok þui saker þess

ath kongs umbodsmadr hafdi fengit fýʀ nefndum sigurdi vmbod med handabandi ok vottvm demdvm ver adr nefnder menn stefnv[na] lavgliga.

Jtem j annari grein voro ver tittnefnder menn j dom nefnder af kongs vmbodsmanni ath dęma hvart gvdrvn þordardotter mętti bera sigurdi þordarsyni sanninda vitni eda eigi. þui saker þess ath ver vissvm hvarki frendsemi ne avnnvr venzl j millvm þeirra dęmdvm ver optnefnder menn fyʀnefnda gvdrvnv mega bera fvllann vitnisbvrd ef hon villdi. Ok til sanninda her vm settvm ver fyʀnefnder menn var jnsigli firir þetta domsbref gert a vadli a bardastrond þridiadag nęsta firir marteinsmesso anno domini m⁰. cccc⁰. xj.

---

613. 10. November 1411. á Vaðli á Barðaströnd.

Vitnisburðr Þrúðar Árnadóttur og Guðrúnar Þórðardóttur um að Þórðr Filippusson lagði Þórði Gíslasyni aptur hálfan Haga, sem hann hafði feingið föður hans til kvonarmundar, en hálfan lét hann fyrir peningamissa, og samþykti það Guðrún Snorradóttir og Jórundr Þórðarson, sonr hennar, sagði fyrir handabandi þeirra.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1100, eptir frumritinu. Innsigli Ara og Ólafs Brandssonar var fyrir bréfinu, en hin voru dottin frá. »Brefed hefr alldrei vid neitt annad samanstungid verid. a þvi er krokott skrift älika sem finzt i norskum brefum«.

Jn primis er þetta vithnisbwrdr þrwdar arnadottur ok gwdrunar þordardottur at þær sa̋ a̋ handaband þeirra þordar gislasonar og þordar fijlipussonar. ĩalst þat vnder þeirra handaband[i] at þordr fijlippusson lagde aftur halfan haga þann sem þordur gislason hafde feing[it] fodur hans til kvonarmundar en halfan hæga feck fýrnefndr þordr fijlippusson þorde gislasýne fýrer þann peninga missa er tittnefndr þordr hafde haft sijdan fijlippus broder hans gifthizst til æfinligrar eignar honum ok hans erfingium. geck her til handabandz ok samþýcktar gwdrvn snorradotter er þa̋ var ʀettur erfinge þordar fijlipussonar ok jorundur þordarson fýrersagde handabande þeirra modur sinnar ok þordar gislasonar ok samþýckte alla þessa fýrnefnda gerd. lyste ok fýrnefndr þordr filippusson þvi at þordr gislason

ætte meire peningha j hans gard ef hann villde ʀeikna oc suo hefde hans fader honum sagth. var opt nefndr þordr fijlippusson þæ heill at vithe ok vizmunum þa er hann gerde þenna gerningh. beidde are gwdmundsson sýslomann jorund þordarson at leida sin prof þav hann til hefde ok ædr nefndr jorundr hafde adr heim vænzst j herad af logþinghe ok baud sick til at tacka a þeim. en titt nefndr jorundr sagdizst þar eingin vithne hafa ok þvi soru fýrnefndar kwinnur þrudr arnadotter ok gwdrun þordardotter fwllan bokareid fyrer ara gwdmundssyne sýslomanne ýfer vestfiordum epter þvi sem þeirra fýrr skrifadr vithnisbw[r]dr til seger.

Ok til sanninda her um setta ek are gwdmundsson kongs vmbodzmann mitt jnzcigle ok olafr brandzson. boduar ʀafnsson. þordr suartzsson ok hallur kalfsson sin jnzcighle med mino jnzcigle fýrer þetta vithnisbwrdarbref sem gert var at vadle æ bardastrond týrsdagh næstan fýrer marteins ϻesso anno domini ϻ⁰. cccc⁰. vndecimo.

---

614. 17. November 1411. à Reykhólum.

Hallr Kálfsson og Bjarni Ljótsson votta um vitnisburð Þormóðar Önundarsonar og Þrúðar Árnadóttur, sem kemr hér næst á eptir.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1101, eptir frumritinu. Árni segir að innsigli Halls Kálfssonar hafi verið fyrir bréfinu, en innsigli Bjarna hafi verið slitið frá.

Þath gerer[1]) vid hallur kalfsson ok biarne liotzson godum monnum kwnnight med þesso ockro brefe ath vid vorum hia sam ok heýrdum æ ath þormodur aunondarson ok þrudr arnadotter handlogdo sigurde þordarsyne suo felldan vithnisbwrd sem sw skra til seger sem her er med bvndin þesso ockro brefe. Ok til sanninda her vm settum vid ockur incigle fyrer þetta bref sem gert var æ ʀeýkholum æ ʀeýkianese týrsdag næstan fyrer octæuo sancti martini episcopi et confessores[1]) anno domini ϻ⁰. cccc⁰. xj.

---

[1]) þannig.

615. [17. November 1411. á Reykholum].

Vitnisburðr Þormóðar Önundarsonar og Þrúðar Árnadóttur, að þau hafi verið í skálanum í Haga á Barðaströnd manndauða haustið »seinnara« og heyrt á, að Þórðr djákni Filippusson gerði sinn reikningsskap heill að viti og skynsemi, og gjörning þann, er hann gerði við Þórð Gíslason föðurbróður sinn, gerði hann áðr hann væri olíaðr, og lofuðu þau að eiðfesta framburð sinn, ef Sigurðr Þórðarson krefði.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1102. »Ex avthentica pagina pergamena« (AM.). »Under þessare skrä hafa alldregi nein innsigle vered, helldr hefr hun i öndverdu samanstungin verid vid vitnisburd Hallz Kalfssonar og Biarna Liotzsonar dat. ad Reykholum tyrsdag næstan fyrer octavo sancti Martini Episcopi et confessoris 1411 (= Nr. 614). Samanstungin, seige eg, ä þann màta, ad þveingerner i þeirra innsiglum ganga i gegnum nedsta iadarinn ä skrånne. Sidan hefr hun ä ny saman stungin vered vid vitnisburd Magnuss Hallzsonar, Hallz Kalfssonar, Þorsteins Gudmundzsonar og Jons Helgasonar um þad sem fram for a Berufiardarþinge 1412 þridiudagin næstan fyrir Jonsmessu baptiste« [(AM.) = Nr. 621].

Jn primis er þetta vithnisbwrdr þormodar onundarsonar ok þrudar œrnadottur ath þau saugdozst verit hafa j skalanum j haga æ bardastrond mandeyda haustit seinnara friadagh næstan fÿrer mario Messo sijdare vm haustit[1]) ok hia verit ok heÿrtt œ at þordr di[a]ckne filippusson gerde sinn Reikningsskap heil at vithe ok skÿnseme en krankur j lijkama ok allan þann gerningh sem hann gerde med þord gijslason fodurbrodur sinn ok suarin vætte hafa vmgeingit gerde þordr fijlippusson fÿr en hann var olijadur ok her epter sogdozst fÿrnefnder menn þormodr ok þrudr villdo sveria ok lofodo sigurde þordarsyne sinn vijtnisbwrd her vm þegar hann þeim med logum til beidde med fwllo handabande.

Jtem ok eÿnghua gerd gerde þordr di[a]ckne epter þath er hann var olijadr wtan hann gaf sira œrna eyiolfssyne einn borinn voskÿrtil ok hetto ok hosur sick til bænahalldz.

[1]) mun vera 5 Sept. 1404.

616. 18. November 1411. à Reykholum.

Ari Guðmundsson sýslumaðr yfir Vestfjörðum og þrír menn aðrir votta, að Jörundr Þórðarson og Sigurðr Þórðarson höfðu handsöl að því að koma á næsta vorþing, sem Ari setti þeim, með öll sín vitni og próf og svo skyldi þeir koma til næsta alþingis eða umboðsmenn þeirra í lögréttu næstan særan dag eptir Pétrs messu og Páls, undir dómnefnu lögmanns.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1097, eptir frumritinu. »Fyrer brefinu hafa vered 4 Jnnsigle, eru nu ǫll burtu« (AM.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda erligur mann are gwdmundsson syslomann yfer vestfiordum olafr brandsson. boduar Rafnsson ok hallur kalfsson q[ediu] g[uds] ok sina kwnnigth gerande ath manodagh næstan fyrer marteins messo[1]) at vædle æ bardastrond anno domini m⁰. cccc⁰. vndecimo æ almenneligho heradsþinghe vorum vær hia ok sæm [ok] heyrdum a at þeir hielldo hondum saman af einne alfo jorundr þordarson en anare sigurdr þordarson. falzst þat vnder þeirra handabande at þeir lofodo sick bæder æ þat næsta vorþingh sem are gwdmundsson sette þeim þegar sigurdr kvæme sunnan um land. skwlldo þeir þa bæder þar komner sem stefnder med oll þau vithne sem þeir til hefde ok þeim matte til bata verda j þeirra malaferlum ok eighe voro adr teckin en þau sem þar være þa eighe komin ok j herade mætte leidazst þæ skyldo þau æ huorga sido seinar meir heyrazst ok ecke afl hafa.

Jtem lofudo fyrnefnder menn jorundr ok sigurdr ok logdu sick j sama handabande til næsta loghþinghis j logretto næstan særan dagh epter petursmesso at sumre komanda vnder þann dom sem loghman þar yfer nefnde ok hans o[r]skurd med oll þau prof og skilrike sem þeir framazst til hefde vm þeirra mal en oll þau þar være þæ eighe komin þa skwllde þeim forskothit ok ecke sidar meir heyrazst eigha. Være suo ath þeir mætte sialfer ecke til þings komaz sacker forfalla þa skwlldo koma þeirra loghliger vmbodsmenn suo þar mætte til alsættis

[1]) þ. e. 9. Nóvember.

vegur ꝏ gerazst titt nefndra manna j millum jordundar ok sigurdar.

Ok til sanninda her um settum vær fẏrrnefnder menn vor jnzcigle fẏrer þetta bref skrifat ꝏ ꞃeykholum ꝏ ꞃeẏkianese miduikodagh næsta fẏrer ceciliomesso ꝏ þvi ꝏre sem fẏr seger.

---

617. 16. December 1411. à Hólum i Hjaltadal.

Logi prestr Stígsson officialis heilagrar Hólakirkju leggr hálfa jörðina á Torfalæk til Reynistaðarklaustrs af því að klaustrinu hafi hingað til eingir peningar komið fyrir hana, og bannar hann Ólafi Loðinssyni að nota hana.

AM. 280. 4to bls. 21 skr. c. 1640 með hendi Hákonar Ormssonar; AM. 277. 4to bls. 40 skr. 1640 af Guðmundi Andréssyni; JSig. 143. 4to bls. 385 með hendi Hákonar Ormssonar c. 1640. »Novum festum« sbr. hið nýja hald. Dipl. Isl. III, Nr. 305.

Torffalækur[1]).

Eg Loge prestur Stigsson Holakirkiu officialis kunngiörer godum mönnum þetta breff siaendum og heyrendum.

Saker þess ad önguer peningar haffa fyrer komed stadnum i Reyninese fyrir halffa jördena ad Torffalæk epter þui sem loffad var fyrr sögdum stad. þui skipar eg aptur fyrrgreinda halffa jörd Torffalæk optneffndum stad og klaustrenu til fullrar ejgnar og notar og stadarins eign vera og vered haffa upp frä þui er hönum var gieffenn og ei voru peningar fyrer lukter. Þui fyrerbyd eg þier Olaffur Lodensson ad haffa eda haffa laata tijttneffnda halffua jörd þier til nockurrar notar. vpp fraa heyrdu þessu minu breffe nema radsmadur þrattneffnds stadarins vilie frelsa þier. Býd eg Þorde Hraffnssyne ad lesa þetta mitt breff fyrer neffndum Olaffe Lodenssyne. vottum hiaverandum.

Og til sannennda hier vmm setta eg officiolatus jnsigle fyrer þetta breff. skriffad a holum i hialltadal in ocktafa nofi festi[2]) Anno Domini M⁰. cccc⁰. xj⁰.

---

[1]) Torfalækiarbref 143; [2]) festus(!) 280: bendir það á, að Hákon Ormsson muni ekki hafa verið latínulærðr.

618. 12. Februar 1412. i Skàlholti.

Jón biskup í Skálholti, tveir prestar og þrír leikmenn transskríbera máldaga Breiðabólstaðar í Fljótshlíð.

AM. dipl. afskrr. 2110 »ex originali Breidabolst. Fliotzhlid«. þrjár afskriptir.

Avllum monnum þeim sæm þetta bref sia æðr hæẏra senða broðir jon visitator ẏfuer allt jslanð. jon þorstæinsson radzmann j skælhollti. broðir þorfinr bæinisson. prestar. jon egilsson. grimr egilsson oc snorri jonsson leikmenn kveðiu guds oc sina kunnigt gerandi ath wer sæm oc yfuer læsum mælðaga kirkiunnar æ bræiðabolstað j fliotzhlið suo sem hann stendr skrifuaðr j mælðagabok kirkiunnar j skælhollti oc suo lætanda orð epter orð sem hær segir. [Hér kemr máldaginn frá 1371, Dipl. Isl. III, 223].

Ok til sannenða oc mæiri auðsyningar hær vm setti vorr virðuligr herra oc anðaligr faðir herra jon meðr guðs næð biskup j skælhollti sin jnnzsigli med worum innzsiglum fir þetta mældaga bref gert j skælhollti pridie ẏdus februarij anno domini ꝟ°. cð°. duoðecimo.

---

619. 22. Juni 1412. à Reykholum.

Ari Guðmundsson kongs umboðsmaðr í Vestfjörðum vottar, að bæði hann og Sigurðr Þórðarson hafi krafizt Jörundar Þórðarsonar eða hans löglegs umboðsmanns á þingi, eptir því sem þeir Sigurðr og Jörundr höfðu skuldbundið sig til að mæta, en af því Jörundr mætti ekki og einginn fyrir hans hönd, tók Ari eið af Halli Kálfssyni og Þormóði Ólafssyni.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1098 eptir frumritinu. »Jnnsigle ara gudmundzsonar fylger brefene og hafa med þvi bæde þesse bref samanstungin vered« (AM.). Þ. e. þetta bréf og bréfið Nr. 616. Um þau bréf önnur, sem með þessu bréfi hafa bundin verið, fer Árni þessum orðum: »þesse eidur Hallz Kalfssonar og Þormodar Olafssonar, sem vid þetta bref Ara Gudmundzsonar hefur samanstunginn vered, er nu burt fra brefenu, og solundadr. hafa so i fyrstu 3 brefen samanfest vered med innsiglesþveing Ara. 1. Bref Ara, Olafs, Böðvars og Hallz (Nr. 616). 2. Eidurenn sem nu er burtu. 3. þetta bref Ara dat. 1412«.

þat gerer ek are Gvdmundsson kongs vmbodsmann vm vestfiordo godum monnum kwnnigth med þesso míno brefe at anno domini ꝏ⁰. cccc⁰. dvodecimo þridiudagh næstan fẏrer jonsmesso baptiste[1]) j berofirde a almennilegho þinghe þvi sem ek setta jorunde þordarsyne ok sigurde þordarsyne at leida sín pro[f] þau sem þeir mætte j herade leida ok þeir fẏrnefnder menn hofdo adr med handabande med lofadzst því beidde ek ok krafde jorundar þordarsonar edr hans loghligs vmbodsmanz svo ok ei sidr beidde ok krafde sigurdr þordarson jorundar þordarsonar edr hans loghligx vmbodsmannz. nu medr þvi at þar kom ecke ofthnefndr jorundr ok einghe hans vmbodsmann til at finna loghmætar saker þeim vottum sem sigurdr baud þar fram ok bad mic þar tacka ok þvi tok ek af halle kalfssẏne ok þormode olafssyne suo felldan bokareid sem þeirra bref er liodande sem her er med bwndith þesso mino opnu brefe.

Ok til sanninda her vm setta ek mitt jnzcigle fẏrer þetta bref sem gerth var a Reẏkholum a Reykianese deighe seinna ok a sama are sem fẏr segher.

---

620. 22. Juni 1412. á Reykholum.

Sex manna dómr útnefndr af Ara Guðmundssyni kongs umboðsmanni í Vestfjörðum, þar sem þeir dæma, að Þormóðr Önundarson, sem hafi meðkent frændsemi við Jörund Þórðarson, en sem sé í eingum sifskap né frændsemi við Sigurð Þórðarson, sé Sigurði fullgilt lagavitni.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1104, eptir frumbréfinu. Árni lýsir innsiglunum. »Brefed er ritad med krockottum oiðfnum stöfum, alika sem er i norskum brefum« (AM.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heẏra senda besse helghason. boduar rafnsson. magnus hallzson. hallur kalfsson. audun magnus[son] ok þorsteinn gwdmundarson q[ediu] g[uds] ok sina kwnnigth gerande at anno domini ꝏ⁰. cccc⁰ duodecimo þridodagh næstan fẏrer jonsmesso baptiste vm sum-

[1]) þ. e. 21. Júní.

arit[1]) j berofirde æ almennilighо þinghe vorum vær j dom nefnder af heidarligum manne ara bonda gvdmundssyne sem þæ hafde kongs vmbod vm vestfiordo at dæma huort þormodr aunondarson matte gangha sigurde þordarsyʀe fyrer lægha vott edr eighe j malaferlum þeirra jorundar þordarsonar. nu saker þess at fyrnefndr þormodr kenndizst frændseme med ædr nefndan jorund en vær vissum huorke frændseme ne sifskape med þeim sigurde þordarsyne og þormode aunondarsyne ok þui dæmdo vær þormod tittnefndan megha Ꝏed retto bera sigurde þordarsyne fwllnadarvithne eftir þui sem hann hafde adr sigurde lofat ef hann villde bera.

Ok til sanninda her vm settum vær fyrnefnder menn vor jnzcighle fyrer þetta bref sem gert var æ reykholum æ reykia nese deghe sidar ok æ þvi ære sem fyr segher.

---

621. 23. Juni 1412. á Reykholum.

Magnús Hallsson og þrír menn aðrir votta, að Þormóðr Önundarson og Þrúðr Árnadóttir handfestu Sigurði Þórðarsyni vitnisburð sinn frá 17. Nóv. 1411 (Nr. 615) og vildu sverja, en hvorki Ari Guðmundsson kongs umboðsmaðr né Árni prófastr Eyjólfsson vildu þessi próf taka.

AM. dipl afskrr. Nr. 1103, eptir frumritinu. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en ekki voru eptir nema innsigli Halls Kálfssonar og Þorsteins þegar Árni lét afskrifa bréfið. »2 af þessum innsigla reimum nefnelega þess 2ars og 3ia eru stungnar i gegnum þa skrã er fylger vitnisburdi Hallz Kalfssonar og Biarna Liotzsonar, so ad hun fôst er vid þesse tvenn originalbref, og þesse 3 bref so samfôst« (AM.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda magnus hallsson. hallur kalfsson. þorsteinn ɢwdmundarson ok jon helgason ǫ[uediu] ɢ[uds] ok sina kwnnigt gerande at þridiudagh næstan fyrer jonsmesso baptiste vm sumarit[1]) anno domini Ꝏ⁰. cccc⁰. dwodecimo j berofirde æ almennilighо þinghe sæm vær ok heyrdum æ at þormodr aunondarson ok þrudr arnadotter handfesto sigurde þordarsyne svo felldan vithnisbvrd sem sv skra er liodande sem her er med bwndin þesso voru

---

[1]) = 21. Júní

brefe ok þau fyr nefndir menn þormodr ok þrudr voru þar til Reido æ þinghino at sueria epter sinum frambwrd fwllan bokareid þvi sigurdr þeim þar med logum til beidde en are bonde Gvdmundsson kongs vmbodsmann villde þesse prof ecke tacka þvi hann sagde til bera kirkiunar vmbodsmanne at taka profin ok þæ beidde sigurdr þordarson ara gvdmundsson nefna dom ýfer hvort honum bære til at tacka pro[f]in edr eige. en hann villde þat ecke. þæ beidde sigurdr þordarson sira arna eyiolfsson profast at hann segde o[r]skurd yfer hvort honum bære til at tacka tittnefnd prof edr eighe enn hann villde þat ecke ok sagde sick þo ecke til bera at tacka profin ok þvi soru eighe optnefnder menn þormodr ok þrwdr at hvorge villde þeirra eid tacka are bonde Gvdmundsson edr sira arne eýiolfsson profastur.

Ok til sanninda her vm settum vær fýrrnefnder menn vor jnzcigle fýrer þetta bref sem gert var æ Reykholum æ Reykianese fimtodag næstan fyrir jonsmesso baptiste æ þvi ære sem fýr seger.

---

622. 1. Juli 1412. á Öxarárþingi.

Alþingisdómr tólf manna útnefndr af Hrafni lögmanni Guðmundssyni, þar sem Sigurði Þórðarsyni er dæmd jörðin Hagi á Barðaströnd til æfinlegrar eignar, en öll próf og skilríki Jörundar Þórðarsonar dæmd ónýt og ekki heyrast eiga héðan í frá.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1105 eptir frumritinu. Arni lýsir innsiglunum, sem hafa verið tólf og stafagerð bréfsins. »Hönden a þessum badum brefum er riett hin sama, skriften er osettt, eg likare norsku skriftarforme« (AM.); var þetta bréf stungið saman við úrskurð Rafns lögmanns frá sama degi (Nr. 623). AM dipl. afskrr. Nr. 1107, eptir transskripti frá 25. Aug. 1412 (Nr. 624); ber þessum afskriptum ekkert á milli, nema smávegis í rithætti. Transskriptið hefir t. a. m. Sigurðr, en frumritið Sygrðr.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heýra sennda audun salomonzson. asgeir arnason. geir arnason. mattheus petrsson radmann j berguin. þorsteinn syg[u]rdzson. eyiolfr þoruardzson. einar bergþorsson. illhugi biorgolfzson. ion jonsson. olafr eýiolfsson. biorn audunarson ok arni gudbiartsson kuediu

guds ok sina kunnikt gerandi ath sub anno domini ꝏ⁰. qcccc⁰[1]) duodecimo fimtadag næstan efter petrsꝏesso æ auxarærþingi vorum ver j dom nefndir uth af logrettu af erlighum manni ok velbornum hrafni bonda gudmundssyni logmañni nordan ok vestan æ jslandi ath dæma lög ok rett millum þeirra iorundar þordarsonar af einni halfu ok sýg[u]rdar þordarsonar af annari vm þa akiæru ok tiltolu sem adrnefndr sýg[u]rdr hafdi til iardarenar haga æ bardaströnd ok þeir fýr nefndir menn hofdu adr med handabandi undir lagt nottum hiauerun̄dum til lögrettu æ alþingi med oll þau prof og skilriki sem þeir adrnefndir menn iörundr ok sýg[u]rdr hefdi edr þeirra umbodsmenn sig til bata vm fýrgreind malefni ok þui at teknum ok skodudum ollum þeirra profum ok skilrikium dæmdum ver fýrnefndir menn optnefndum sýg[u]rdi þordarsýni jördina haga æ bardaströnd til æfinligrar eignar kuitta ok ækiærvlausa firir adrnefndum jorundi þordarsyni ok ollum hanz efterkomindum ok erfingium nu at næstum fardoghum ok ollum profum jorundar þordarsonar ok hanz erfingia forskotith ok ecki heýrazt eiga hedan j fra vm opt nefnda jord haga æ bardaströnd. Ok til sanninda her vm settum ver fýr nefndir menn uor innzsigli firir þetta domsbref skrifath æ þinguelli æ sama ari degi sidar enn fýr segir.

---

623. 2. Juli 1412. á Öxarárþingi.

Hrafn lögmaðr Guðmundsson staðfestir alþingisdóm tólf manna um Haga (Nr. 622), þar sem hann er dæmdr Sigurði Þórðarsyni til eignar.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1106 eptir frumritinu. - »Jnnsigle Hrafns lögmannz hefur fyrer brefenu verit og hefur med þess þveing 12 manna domurinn samanstunginn vered vid þenna lögmannz urskurd. Nu er innsigled slitet fra brefenu« (AM.). AM. dipl. afskrr. Nr. 1107 eptir transskripti gerðu 25. Aug. 1412 (Nr. 624) og ber þeim ekkert á milli, nema lítilsháttar í rithætti.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heýra sendir hrafn gudmundsson logmann nordan ok uestan æ jslandi kuediu guds ok sina kunnikt geranndi ad sub anno domini ꝏ⁰. qcccc⁰.[1]) duodecimo fimta dagh næstann efter petrsꝏesso j

[1]) þ. e. quadringentesimo.

logrettu æ alþingi kom firir migh syg[u]rdr þordarson og beiddi migh ok krafdi laga orskvrdar vpp ꝏ þann tolf manna dom sem ek adr vthnefndi af logrettu ath dæma log ok rett j millum þeirra jǫrundar þordarsonar af einni hálfu ok adrgreinds sýg[u]rdar af annari vm jordina haga æ bardastrǫnd ok saker þess ath sýg[u]rdr þordarson hafdi leitt þau prof heima j heradi firir ara gudmundzsýni kongs umbodsmanni ath þordr philippusson sem rettr erfingi var ath haga ꝏ bardastrond efter fodr sinn ok modr ok sýstkin sin lagde aptr halfan haga ꝏ bardastrǫnd þordi gislasyni fodrbrodr sinum er þordr gislason hafdi led filippus brodr sinum til kuonarmundar en halfan firir þann peninga missi sem tittnefndr þordr gislason hafdi haft sidan filippus brodir hans giftizt til æfinlegrar eignar honum ok hans erfingium at næruerandi ok uppleggiandi med fullu handabandi gudrunu snoradottr sem þa stod næst til erfdar efter þord diakna philipusson ok iǫrundr þordarson firirsagdi handabandi ꝏodr sinnar gudrunar ok þordar gislasonar ok samþýkkti alla þeirra gerd þessa ok þui ath til kǫlludum ok samþykiandum þeim bezstum monnum er hia migh voro j logrettu sagda ek hrafn gudmundzson logmadr j guds nafni amen med fullum laga vrskurdi adrgreindann doma j alla stadi logligann ok obrigdiliga halldazt eiga þann sama sem her er med bundinn þessu minu orskurdar brefi. Ok til sanninda her um setta ek mitt innsigli firir þetta mitt orskurdar bref sem gert uar ꝏ þinguelli sama ari degi sidar en fýr seger.

---

624. 25. August 1412. á Eyvindarstöðum.

Vigfús Ívarsson hirðstjóri og fimm menn aðrir transskríbera tvö bréf um Haga á Barðaströnd frá sama ári.

AM. dipl. afskrr. Nr. 1107, með hendi Árna Magnússonar eptir frumritinu. »Under þessu transscripto hanga. 1. Jnnsigle Vigfuss Jvarssonar Hirdstiora, hvar i sperra med 2 stiǫrnum. og brennande hiarta, sem synest. 2. S. IOHANIS. KARONIS. PRESBI. er oval, af minna slage, þar i Sanctus einhverr i hussdyrum. 3. 4. innsiglen eru burtu. 5. S. ASBERNI THOD. 6. S. SIGVRDI HAFL. Þessi eru litil og vel stungin. Brefed er ritad med krokottu osettu skriftarlage, eige olikre norskre skrift. sem um þä tid og nockru fyrr brukanleg var« (AM.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda erligr mann ok velborinn vighfus bonde juarsson hirdstiorer ýfer allt jsland. sira jon karason. andres arnorsson prestar. steinþor andresson. asbiorn þordarson ok sigurdr haflidason leikmenn Q[uediu] G[uds] ok sina kwnnight gerande at vær sꝏgum ok yferlasum opith bref xij loghrettomanna ok loghmanz o[r]skurd þar med bvndin hverir ath seinar nefnazt i þesso brefe med þeirra heilum ok oskoddum hanghanda jnzciglum suo liudanda ord epter ord sem her seger.

[Hér kemr:

1. Alþingisdómr frá 2. Júlí 1412, Nr. 622.

2. Úrskurðr Rafns lögmanns frá 2. Júlí 1412, Nr. 623].

Ok til sanninda her vm settum vær fýrnefndir menn vor jnzcigle fýrer þetta transskriptabref sem gert var ꝏ eyuindarstodum ꝏ alftanese fimtha dagh næstan epter bartholomeus messo æ sama are sem fýr j brefeno seger[1]).

---

625. 21. Oktober 1412. að Myrká.

SIGURÐR Jónsson selr Þorleifi Brandssyni hálfa jörðina Hleiðrargarð í Eyjafirði fyrir þrjátigi hundraða.

AM. Fasc. VII, 1. frumbréfið á skinni; fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu; hið síðasta af þeim er dottið frá.

Umm Hleinargard j eiafirde[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda biorn jonsson. steingrimr bergfinzson. jon þordarson. ok þorir einarsson Q[uediu] G[uds] ok sina kvnnikt gerandi. at vær vorum i hia sæm ok heyrdum æ handaband þeirra sygurdar jonssonar ok þorleifs brandzsonar med sua fyrir skildu at fyrnefndr sigurdr selldi adr nefndum þorleifi jordina halfa hleidrargard j eyiafirdi med ollum þeim gögnum ok gædvm sem þeirri jordv fylgir ok hann vard fremzst eigandi at. her j mot gaf þorleifr þriatigi hundrada. vorv þat fyrst fimtan hundrat er stodv vnder honvm sialfvm. ok þar til fimtan kvgilldi med sua felldvm frid-

---

[1]) þ. e. í alþingisdóminum og lögmannsúrskurðinum; [2]) aptan á bréfinu. Þar stendr og »Num. 229«.

leika. fim asaudar kvgilldi. fim kýr. þriu gelldfiar kvgilldi. cc. vadmala. lvkazst vt æ þrem ærum nema þeim sealfum semdi odru vísv. sagdi sýgurdr til bænahvs skylldar a jordvnni. skylldi sygurdr suara lagariptingum a sagðri jordv en þorleifr hallda til laga. Ok til sannenda her vm settvm vær fyr nefndir menn var jnzsigli fyrir þetta bref skrifat at myrka j horgardal fostvdag fyrstan j vetri. anno domini ᴍ⁰ quadringentesimo dvodecimo.

---

626. 21. Juli 1413. i Skálholti.

Jón biskup í Skálholti staðfestir máldaga Viðeyjarklaustrs frá 1284 (sbr. Dipl. Isl. II, Nr. 119) og skipar um reka klaustrsins.

AM. 238. 4to bl. 35—36 skr. 1570—80 (í transskr. frá 21. Júní 1475); AM. 65. 8vo (ártal 1530!) bls. 1—7; AM. dípl. afskrr. 1791 (eptir 238); IBfél. 126. 4to; Landsb. 108. 4to bls. 310—12 (ártal 1430, en *leiðrétt*) og bls. 309—310 (ágrip); British Museum Add. 11,154. 4to, bók með hendi Hákonar Ormssonar skr. c. 1640, er átt hefir »herra Olafur Gislason« (biskup); ártal 1430. Þar er og ágrip bréfsins.

Vær broder jon med gvdz nad biskup j skalhollti heilsum ollvm godvm monnum þeim sem þetta bref sia edvr heýra med gvdz kvediv ok vorre.

vær villivm ýdvr [vitvrligtt giora[1]) at vær stadfestvm ok samþyckivm med þessv voro opnv brefi med radi ok samþycki þeirra godra manna sem sidar nefnnazt j þessv voro[2]) brefi þann maldaga sem brodir biarne med samri[3]) nad aboti j videy [birte[4]) firir oss ok liet lesa ok skoda af sogdvm godvm monnum. er samhliodande [er vid[5]) vora maldaga ok vorrar kirkiv [i Skalhollte[6]) er svo vottar:

Þesse jtok æ stadvrinn j videý j jardir annara manna. fiordvng j hvalreka j krýssvvik. hellming vidar ok hvala med hravns laudi j grindavik.

hier medvr samþyckivm vær [eigi sidvr[7]) med þessv vorv sama brefi at samreke sie j millvm [greindrar halfrar[8]) jardar: halfs hvalreka [at hravns lande adur sogdv epter jardar magni

---

[1]) [vita láta 108; [2]) opnu b. v. 108; [3]) guds b. v. 108 (eflaust ranglega); [4]) [byrte 108; AM. hefir fylt út eyðuna í 238 með: hafdi; [5]) [hornið rifið af 238; [6]) [i Skalhollte, b. v. 108; [7]) [ecke ad sijdur 108; [8]) [halfrar greindar 108.

vidvr[1]) adrar vorar jarder j adursogdvm stad hvar sem þar rekvr sem adur hefer þar vane logligvr ok nýr til verid af avllvm þeim jordvm sem þar liggia annara manna[2]) sem vorra[3]) æfinliga hiedann af firir oss ok alla vora logliga epterkomendur. Greindvm herra biarna abota j videy ok avllvm hans loglıgum epter komendvm þess klavstvrs til æfinligrar eignar ok frials for[r]ædis. Enn þeir rekar sem biarnne aboti þickizt meire eiga nær greindvm takmorkvm blifi ok veri epter þeirre skýring ok vnderstodv sem þetta bref vottar er medvr þetta vortt bref er fest. vtann oss ok vorre kirkiv berizt odrv vis sidar meir med lavgvm ok riettv vm alla greinda reka þeim vitnvm[4]) forskiotvm vier eigi æleidis.

og til meire[5]) stadfestv ok sanninda[6]) hier vm settvm[7]) vær vortt[8]) insiglle ok þessir goder menn sin insigle med vorv. stadfestv sinnar[9]) samþycktar[10]) med vorre er svo hietv: brodur[11]) vermundur med samri nad aboti [ad Helgafelli[12]). vigfvs jvarsson hirdstiore yfer alltt Jsland. oddur jonsson. Einar havksson vor radzmadvr. þorstein svartthavfdason. liotur andresson ok pall biarnnason prestar vorer firir þetta bref er giortt var j skalhollte fostv dagenn næsta epter translatio sancti thorlaci [episcopi et confessoris[13]) anno domini ꝏ° cd°. xiij ar.

---

626. 10. Oktober 1413. i Lýbiku.

JÓHANNES biskup í Lýbiku vottar, að hann hafi í umboði Jóhannes páfa 23. vígt Árna [Ólafsson] til biskups í Skálholt í dómkirkjunni í Lýbiku í viðrvist tveggja nafngreindra biskupa og margra annara góðra manna.

AM. Fasc. Lxvi, 5 í transskripti Jóns Hólabiskups á skinni gerðu í Björgvin 28. Sept. 1414. Aptan á bréfinu stendr með fornri hendi:

»Exemplar literarum continentium promotum quendam Episcopum Schalaltensem ab episcopo lubecensi«.

---

1) [og triä med laudi ädur sǫgdu efter iardar megne vid 108; 2) manna b. v. 108; 3) voru(!) 108; 4) vitninn 108; 5) meira(!) 238, »vitmeire« 108; 6) skr. »haninda«(!) 238; 7) setium 108; 8) vor 108; 9) hinnar(!) 108; 10) samþyckter(!) 238; 11) broder 108; 12) [ad Helgafelle 108; j videy 238(!); 13) [sl. 108.

Árni ritar. aptan á bréfið: »Johannis Episcopi lubecensis litteræ testimoniales de consecratione Arneri Episcopi Schalholtensis in Islandia 1413 transsumtæ per Johannem Episcopum Holensem 1414.« AM. 22. Fol. bl. 135, afskr. á pappír skr. c. 1600.

Episcopus scaleholtensis consecratus ab episcopo Lubecensi[1]).

Vniuersis et singulis ad quos presentes nostre litere peruenerint Johannes dei et apostolice sedis gracia episcopus Lubicensis salutem in domino et presentibus fidem indubiam adhibere. noueritis quod nos sub anno domini Millesimo quadringentesimo tercio decimo jndictione sexta. pontificatu sanctissimi in christo patris et domini nostri domini johannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij anno quarto die uero dominica qua cantabatur in ecclesia dei Justus es domine et cetera que fuit decima dies mensis octobris in ecclesia nostra kathedrali Lubicensi missarum sollemnia celebrantes. ex commissione et licencia prefati sanctissimi domini nostri domini johannis nobis super hoc generaliter factis in multorum fidedignorum presencia et specialiter Reuerendorum in christo patrum et dominorum videlicet Detleui Ratzeburgensis ac fratris Marquardi Galliopolensis ecclesiarum eadem gracia Episcoporum protunc nobis assistencium et consecrancium. venerabili viro domino Arnero per prefatum dominum nostrum papam alias ad ecclesiam Scalotensem electo atque promoto iuxta formam et consuetudinem sancte Romane ecclesie in talibus obseruari consuetas Munus consecrationis impendimus jpsumque in episcopum duximus consecrandum sibi per ordinem insignia pontificalis dignitatis et ordinis conferendo.

Jn cuius rei testimonium et dicti domini Arneri cautelam has nostras patentes literas exinde sibi fieri fecimus quas nostri pontificalis sigilli iusimus appensione muniri.

Datum et actum anno jndictionis pontificatu die mense et loco preexpressis.

---

628. 28. Oktober 1413. á Reynistað.

SIRA Björgólfr Illugason gefr í klaustrið á Stað í Reynisnesi

[1]) 22.

undir reglu hins heilaga Benedicti Steinuni dóttur sína og Sigríði Sæmundardóttur frændkonu sína og gefr klaustrinu fimm tigi hundraða í forgipt.

AM. Fasc. VII, 2 frumbréfið á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú dottin frá. Árni segir að þetta sé Reynistaðarklaustrsbréf.

Jn nomine domini amen.

gerdiz sua fellt kaup millum klaustrsins a reynisnesi af einni halfu ok sira biorgolfs jllöghasonar af annarri halfu. ath sira biorgolfr gaf j klaustrid steinunni dottur sina. ok sigridi sæmundardottur frændkonu sina til þess ath þær skylldu verda systr vnder reglu hins heilagha benedicti. gaf nefndr sira biorgolfr klaustrinu adr nefndu fim tighi hundrada j forgift fyrir fyrgreindar sinar frændkonur. halfr þridi tögr kugillda. fimtan hundrath j slatrum. sex tighi vætta skreidar. luka vth æ þrimr ærum. var ok sua fyrir skilt þo ath meyiarnar deydi jnnann þriggia ara skilldi klaustrid eignaz þessa peninga. sua ok þo ath steinunn dottir hans uili venda sigh aptr til veralldar lifs þa er hon kemr til sinna æra sua at hon æ sialf ath ræda ser skal klaustrid godz sith eignaz sem fyrr segir. skildi sira biorgolfr þikunum læring af klaustrinu. ok tuitögha hafnar vod huarri þeirra til klæda ser ærligha. var ek broder jon officialis heilagrar hola kirkiu nærri heima ath holum æ ærtidardagh hins goda gudmvndar[1]) sub anno domini ꝏ°. cd°. xiij°. þa er þessi gerd for fram ok systir þorunn ormsdottir var priorissa fyrir greindu klaustri. ok margir adrir dughandi menn lærdir ok leikir samþyckiandi alla þessa gerd. Ok til audsyningar ok meiri stadfestu her vm setta ek officialatus jnsigli. ok systir þorunn kapitula jnsigli. ok sira biorgolfr sitt jnsigli fyrir þetta bref scrifuath j reynisnesi jn festo sanctorum apostolorum simonis et iude. æ sama æri sem fyrr segir.

---

629. 30. Januar 1414. i Helsingjaborg.

Árni biskup í Skálholti og Steinn ábóti í Múnklífi í Björgvín transskríbera vitnisburð Magnúsar Beintssonar um erfðarétt

[1]) þ. e. 16. Marts.

eptir Ögmund dróttseta Finnsson frá 17. Janúar 1414 (Dipl. Norv. I, 640).

AM. Orig. Dipl. Norv. Fasc. xxxix, 16, frumritið á skinni. Innsigli dottin frá. Dipl. Norv. I, 641).

Ollum monnum þeim sem þetta bref see edr heyra senda arne med gudhz nædh biskup j Skalaholte ok Stein med samre nædh abote j munklife j berguen quedio gudz ok sina kvnnigth gierande ath vij saghom ok ofer læsom opid bref sira maghnus med hans heilo ok vskaddo heinganda jncighli so ludhanda ordh efter ordh sem her segir· [Hér kemr bréfið frá 17. Jan. 1414]. Oc til meire visso ok sanninda her vm setom vij vor jncighli firir þessa transcriptum sem giordh var j helsingiaborgh æ tyrsdaghin næst firir kyndils messo anno domini m°. cd°. xiiij°.

---

630. 8. April 1414. á Munkaþverá.

Finnbogi Jónsson selr Einari Bergþórssyni jarðirnar Sökku og Skáldalæk í Svarfaðardal með kvöðum og hlunnindum, en Einar selr Finnboga í mót jarðirnar Klifshaga, Hafrafellstungu og Þverá í Öxarfirði með gögnum og gæðum.

AM. Fasc. VII, 4a, frumbréfið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir því, en þau eru nú öll dottin frá. Árni segir um bréfið: »Mitt fra Sr. Jone Þorarenssyne j Hiardarhollte 1708«. Fasc. VII, 4b, transskript á pappír frá 17. Sept. 1563.

Hafrafellstungubref[1]).

Jn nomine domini amen.

gerdizst suo fellt jarda kaup med finnbogha jonssyni ok einare berghþorssyne ath mvnkaþuera j eyiafirdi æ mariu Ꝺersu j langhafaustu ath finnboghi selldi einari berghþorssyni iardir j suarbadardal er suo heita sacka ok skalldalækr med þeim gaughnum ok gædvm sem iaurdvnvm hefvir fylght at fornv ok nyiu ok hann ward fremzst eigandi ath. sagdi finnboghi til bænhwss skylldar æ jaurdvnne ok sitt lambselde æ huori jaurdvnne

---

[1]) Aptan á frumbréfinu með yngri hendi. Utan á transskriptinu stendr: »Kaup Bref vm Socku og Klyfshaga«.

er valla kirkia æ ok til halfsmanatar teig j skalldalækiar jaurd er hals ætte. valla teighar ok vpsateighar slikir sem profazt j sauckv jaurd. Her j mot selldi einar finnbogha jardir j auxarfirdi er suo heita klifshaghi. hafrafellstvnga og þveræ med aullvm þeim gaughnum ok gædvm sem jaurdvnvm hafva fylght ath fornv ok nÿiu med taudvm. einghium ok skoghvm. weidvm ok hælfann skogha reka bædi huals ok vidar er fylghir klyfshagha ath fraskildvm þriggia ǽlna vid og þadan af smærra ok twnghv reki æ sandi vt westr fra kleifvar reka ok reki æ sléttv kalladr er æ huitasandi er fylghir twnghv med gavghnvm ok gædvm. ormsnes a sandi. teiga æ myri þuilika sem ath fornv hafva werith med jaurdvnum. jardar eign æ sand firir westan brvnnæ er fylghir jaurdvnvm klyfshagha ok þueræ. skildi einar af sier ath suara porcionem kirkiunnar j twnghv vmm suo langhan tima sem sira kare hafdi ætt. en finnboghe skildi sier þar j mot allann halfan vidinn er æ rekvnvm væri edr reka kÿnni til fardagha ok ei sidr ef nauckvth hefdi werith brotid med kirkiuna medan sira kari ætte ok eigi er laughligr sǽttmali a komin adr. skilldi huor þeirra suara lagharipținghvm ǽ þeim sem selldi en sa hallda til lagha er keypte en hvors peninghar megha frialsligha standa eftir fardagha. finnboga ath sauckv en einars j twnghv eftir þui sem huorvm hentadi. skilldi einar lwka finnbogha ætta kvgilldi firir lausagoz kirkiunnar j twnghv er hennar forn eighn var nema meira profizst þa fer þat eftir rettvm taulvm. kv ok æsaudar kvgilldi kirkiunne j klyfshagha. sagdi einar ath prestskylld war j twnghv ok luka honum fiorar Merkvr kaups en sÿngia huern dag helghann j klyfshagha ok tekvr prestvr þar enn fiorar Merkr. sagdi einar sambeit med klyfshagha ok sandfelldzhagha ok klyfshaghe ætte ærligha torfskvrd j sandfelldzshagha jaurd tuo tolffedmingha.

woro þessir kaupa wottar ærne einarsson. forsaghnar wottr. hauskvlldr rwnolfsson. steffan gunnlaughsson. þorkell berghsson. Maghnus þorberghsson ok jon jonsson ok þui settv wær nefndir menn wor jnnsighli firir þetta kaupabref skrifath war ath mvnkaþuera j eyiafirdi annan dagh j pæskvmm þa lidit war fra hinghat bvrd wors hera jehsv christi þvsvnd fioghvr hvndrat ok fiortæn ær.

---

631. 23. April 1414. à Holum.

VITNISBURÐR Jóns Jónssonar og Þorkels Blæ[n]gssonar um jörðina Brúarland í Deildardal.

AM. Fasc. VII, 3, frumbréfið á skinni. Bæði innsiglin fyrir.

Brief umm brvarland halft[1])

Þeim godum monnum sem þetta brief sea edr heÿra senda velkender menn jon jonsson. þorkell blæggsson[2]) kvediv gvds oc sina kvnnickt gerandi. ad vid vorum j hia ad holum j hialltadal j kirkivgardinvm. jn primo die pa[s]ce. sœvm oc heÿrdvm a handaband þeirra olafs hallssonar af einni alfu. gvdmvndar þorsteinssonar oc þorgils þorvardzsonar af annari. ad svo fyrir skildv ad þeir handlogdv fÿr nef[n]dvm olafi ad sveria svo felldann vitnisbvrd huonar sem hann med þirfte. sagdizt fyr nefndr þorgils hia hafa verid ad hofi a hofdastrônd ad sira steinmodr þorsteinsson handlagdi eriki biarnarsyni j modrarf sinn halft brvarland er stendr j deilldardal fyrir xx hvndrvt. leysti adr nefndr sira steinmodr vr jordvnne æ hofi a hofdastrond þessi xx hvndrvt. voro j þessv handabandi biornn þorleifsson fadir adr nefnz eiriks ok biorn biarnarson brodir hans. ketill palsson er atti sÿstr optt nefnz eiriks oc sidann hellt jordina æ bruarlandi j omaga goz. jtem sagdizt fÿr nefndr gvdmvndr hafa biorn heÿrt lÿsa oc ketill palsson ad eirikr biarnarsson ætti halft brvarland. oc ketill sagdizt hallda þat æ titt nefnz eiriks vegna j omaga eÿri. svo oc heyrdu vid fÿr nefnder menn jonn oc þorkell a miklabæ j oslandzhlid ad þesser menn snori jonsson oc jngibiorgh bardardottir handlogdv olafi hallzsyni svo felldann vitnisbvrd ad þav vissv ad steinmodr þorsteinsson luckti halft brvarland eiriki biarnarsÿni oc leysti þav xx hvndrvt or hofi enn med tok ketill palsson halfv brvarlandi j deilldardal oc hellt æ eiriks vegna j omagaeÿri oc her villdv þav sveria eptir ef þvrfa þætti.

Oc til sanenda her vm settvm vid fÿr neff[n]dir menn ockr jnsigli fyrir þetta bref er gert var a holvm j hialltadal

---

[1]) Aptan á bréfinu; [2]) blægss., frbr.;

jn festo sancti johannis holensis episcopi [anno domini ꝏ⁰. cd⁰. decimo iiij.[1])

---

632. 11. Mai 1414. á Ökrum.

Brandr Haldórsson og þrír menn aðrir votta, að þeir hafi 16. September 1408 verið við brúðkaup Þorsteins Ólafssonar og Sigríðar Björnsdóttur í Hvalsey á Grænlandi og að Þorsteinn hafi þá löglega fest sér Sigríði.

Ríkisskjalasafn Dana, Supplem. Grænland Fasc. I, 1, afskr. frá 1625. Prentað í Grönlands historiske Mindesmærker III, 152—54.

Øllum monnum þeim sem þetta bref sæ ædr hæÿra. senda Brandur Halldorsson. Þordur Jorundsson. Þorbiorn Bardarson ok Jon Jonsson. kuædiu Gudz ok sina. kunnugt gerande. þa ær [lidit] var fra hingatburd vars herra jehsu christe þushundrat fiogur hundrat ok atta är worum wær i hiā säm ok hæyrdum a i Hvalzæy ā Grænlande sunnudagenn næsta æpter crossmæssu vm haustid[2]). at Sigridur Biørnzdotter giptiz þorstæinæ olafssÿni met radi ok samþiktt Sæmundar Oddzsonar frænda sijns. suo ok æi sidr voru vær fÿrnæfndær mænn nær i sama stad ok dagh ath adr næfndr þorstæinn[3]) olafsson fæste fyrrgræinda Sigride Biornzdotur sig til æiginkonu. ad Gudz logum ok hæilagrar kirkiu. Ok til sanninda hær [vm] sættu vær fyrnæf[n]der mænn var innsigle firer þetta bref. gert at ǒkrum i Skagafyrde frædaghin næsta firer Hallvardzmessu anno dominj ꝏ⁰. cd⁰. xiiij.

þesse þriu fyrrskrifud bref eru skrifud a Bokfelle med gamla skrift þo orasurada og anll samannslungenn og med fiornm gomlum hängande innsiglum allz. enn fimta var brakad. þa vær lasum þau i Skalhollte 20 Augusti anno 1625. huor bref. þa voru hia Arna Oddssyne. sem þa var Skalholltz rädzmadur.

Oddur Ejnarsson
med ejgenn hennde[4]).

---

[1]) [er með danfara bleki og annari hendi, en alt mun þó falslaust; [2]) = 16. Sept. 1408; [3]) þorstæins(!), hdr.; [4]) undirskriptin er með eiginhendi Odds biskups; á þessi klansa við öll bréfin: þetta og það frá 19. Apr. 1409 og það frá 4. Sept. 1424.

633. 28. September 1414. í Björgvin.

Jón Hólabiskup transskríberar vígslubréf Arna Skálholtsbiskups Ólafssonar.

AM. Fasc. LXVI, 5 transskriptum á skinni. Innsiglið er dottið frá. Afskript á pappír í AM. 22. Fol. bl. 135, ekki nákvæm, frá c. 1600.

Vniuersis et singulis ad quos presentes nostre litere peruenerint Johannes dei et apostolice sedis gracia episcopus Holensis salutem in domino. literas venerabilis viri domini Johannis Episcopi lubicensis eius vero et saluo sigillatas sigillo appendente non cancellatas non abolitas nec in aliqua sua parte suspectas aut viciatas sed sanas integras et illesas et omni prorsus vicio et suspeccione carentes noueritis nos uidisse ac diligenter perlegisse quarum tenor sequitur in hec uerba.

[Hér kemr vígslubréfið frá 10. Okt. 1413, Nr. 626, hér að framan].

Jn quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas per infrascriptum notarium publicum iussimus subscribi nostrique sigilli fecimus appensione communiri. Acta sunt hec Bergis Anno domini millesimo quadringentesimo decimo quarto jndic[t]ione septima mensis Septembris die xxviij hora quasi sexta pontificatu sanctissimi in christo patris et domini nostri domini johannis prefati anno quarto. presentibus discretis viris olauo haquini ausloensis et johanne ẏwani Bergensis diocesis laicis testibus ad premissa specialiter vocatis et rogatis.

Et ego johannes dictus schutle clericus hildesemensis publicus jmperiali auctoritate notarius huiusmodi literarum productionis perlectionem omnibusque alijs et singulis premissis dum sic ut premittitur fierent et agerentur vna cum dictis testibus presens interfui eaque sic fieri vidi et audiui jdeoque dictas literas transsumpsi transscripsi nichil addendo uel minuendo quod earundem substanciam variet et intellectum mutet jn hanc publicam formam redegi ornaui signo manu nomineque meis solitis et consuetis vna cum prefati Reuerendi in christo patris domini johannis Episcopi holensis appensione sigilli signaui rogatus et requisitus in fidem et testimonium premissorum.

Til vinstri handar við þessa klausu stendr merki notarii og neðst í því: •johannes schutle•.

634. 4. April 1415. á Brjánsæk.

Sveinn Brandsson og Þóra Þorsteinsdóttir kona hans kvitta Einar Jónsson fyrir andvirði jarðarinnar Hvylftar í Önundarfirði.

AM. Fasc. VII, 6, transcript á skinni frá 24. Marts 1471 »fra Sæmundi Magnussyne a Hole i Bolungarvik«.

Þat giorer eg sueinn brandzson godum monnum viturligt med þessu minv opnv brefi ad eg hefi wpp borit af einare jonssyni svo marga peninga sem hann lofadi mier fyrir jordina hvilt j aunvndarfirdi er ligur j holtz kirkiv sokn suo mier j alla stadi vel æ nægdi. oc þui giorir eg sueinn brandzson oc þora þorsteinsdottir kuinna min optnefndan einar jonsson kuittan oc ækærulausann fyrir mier oc minum erfingium oc eptirkomendum vm opt nefnt allt jardar verd. suo titt nefndur einar jonsson skỳldi eiga jordina hvilt frialsa oc ækærulausa oc hans erfingiar.

Og til sanninda hier wm setta eg opt nefndr suein brandzson mitt jnsigli fyrir þetta kuittunarbref er skrifad war æ brianslæk æ bardastrond miduikvdagin j helgv vikv. anno domini ᴍ. cccc°. quinto decimo

---

635. 20. Mai 1415. á Osi.

Bróðir Asbjörn Vigfússon og sex menn aðrir votta, að þeir hafi verið til nefndir af bróður Jóni Hallfreðarsyni officialis heilagrar Hólakirkju að meta staðinn og kirkjuna á Mel í Miðfirði.

AM. Fasc. VII, 7, frumbréfið á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá. AM. dipl. afskr. 1448 (eptir frumbr.).

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda broder asbiorn wigfusson. sigurdr jonsson. prestar. þorleifr marteinsson. jon pælsson. jon þorgrimsson. þorsteinn brandzson. ᴍatheus petrsson. leikmenn kuediv gvds ok sina kunnikt gerandi. at sub anno domini ᴍ°. cd°. xv°. fimta dagh nærsta fyrir huitasunnu dagh[1]) æ mel j midfirdi vorum ver til

[1]) þ. e. 16 Maí.

nefnder af brodur joni hallfredarsyni officiali heilagrar holakirkiu ath ad sia. skoda ok meta fyrr nefndan stad mel. herbergi ok vthysi. taudur ok garda. mætum vær suá ok urdvm æsattir ath allr stadrinn matti ej uerda vel standandi fyrir minna tillagh en fimtigi hundrada j voru edr uauru virdu godzi. en kirkian fyrir fimtan hundrath. ok til audsyningar ok meiri stadfestu her vm þessa vora gerd settum vær fyrr nefnder menn voor jnsigli fyrir þetta bref skrifuath ath osi j midfirdi manadagh j huitasunnu uiku æ þui æri sem fyrr seger.

---

636. 1. Juni 1415. Vallholti.

Dómr tólf manna útnefndr af Þorleifi bónda Arnasyni sýslumanni í Hegranessþingi um skuldamál milli Ásgeirs Árnasonar og Guðfinnu konu hans af einni hálfu og Sveins Hallvarðssonar og Ástríðar konu hans af annari, út af gjöf séra Einars Ólafssonar til Rannveigar dóttur sinnar.

AM. Fasc. VII, 8, frumbréfið á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá. Síðari helmingr bréfsins hefir verið ritaðr með mjög daufu bleki og er því sumstaðar nær ólæs.

Ollum monnvm þeim sem þetta bref sia edr heÿra senda ion ofeigsson. olafur eyiolfsson. illvghe biörgolfsson. arne gudbiarzson. sigurdr þorvalldzson. sveinn biörnsson. isár[1]). þorsteinn gudmundzson. gunnar anndresson. ormur brandzson. vigfvss gvnnarsson ok ion lannbiarzson kvediv gvds ok sina kvnnight gerande at þa er lidit var fra hegatbvrd vors herra iehsv christi. ꝏ. cccc. xv. ær. fimta dag hinn næsta fyrir hvita svnnv[2]) at ökrum j skaghafirde a almenniligu þinge voru ver til nefnder af erligum manne þorleifi bonda arnasyni er þa hafde syslv vm hægranesþing at dæma millvm asgeirs arnasonar vegna gudfinnv konv sinnar af einni halfv en sveins hallvardzsonar ok astridar konv hanz af annarre. kiærdi sveinn til asgeirs eftir þeim þremur kvgilldvm sem hann skillde skvlldvgvr hafa vordit sira einari olafssyne[3]) [ok tueim ærvm rann-

---

[1]) þannig (isár) frbr.; [2]) þ. e. 16. Maí; [3]) hér hattar alt í einu fyrir og er alt það, sem eptir fer, afarmáð, og sumt alveg ólæsilegt.

veigv[1]) dottvr hans en hann hafde kraft ok beitt eftir þui sem brefit uottar en asgeir med kennz skvlldina fyrir einare vottvm hiaverandvm synde. asgeir þat bref at [hann] hefde [lukt] honvm fim hvndrot. þui sakir þess at asgeir hafdi kennz sidar skvlldina er kvittanar brefinv til heyrde ok þo samhliodade eigi avoxtur peninganna þui dæmdv ver fram j logriettu [manvdagin næsta epter petri ok pauli[2]) vndir lögmannz vrskurd huort su kuittan skilldi nockvt afl hafa. verdur ok þessi kvittan eigi loglig fyrir þessum peningvm þa dæmdvm vier asgeir skylldvgan at lvka [sira einare] ok rannveigv þriar ær ok kv ok halft allt ergillde ok gelldfe ok þar med fvllan œvoxt fra þui er sira einar krafdiz til þess er hann deyde en fra þeim næstvm fardögvm med [ær abaata a hveriv[3]) kvgillde ath riettre tiltölv ok lvka halft hvort bvfie ok gielldfie. en þar sem asgeir kiærde eftir peningvm sem sira einar skillde gefit hafa rannveigv kenningardottvr sinne eftir þui sem þat bref vottar er þar var lesit at þessir peningar skilldv hennar obrigdilig eign vtan sira einar villde sidar meir annan veg œ gera. vændiz astrid þess at þat hefde suarit verit at sira einar hefde tekit j hond rannveÿgar dottvr sinnar ok skilit aftur vndir sig edr sina erfingia alla þa peninga er hann hafde henne gefit af [he]nde fyrir fardaga. skilldv þessi prof leidaz heima j herade jnnan halfs manadar at þat hefde svarit verit ok sidar fram j logriettv vndir logmanz vrskvrd hvort meira afl skyllde hafa edr afturkall giafarinnar. verdr ok giofin loglig þa dæmdvm ver asgeiri til eignar svo marga peninga vpp j iardirnar sydra vallhollt og borg j tvngvsveit sem hann mætti eignaz med logvm ok lvkaz æ fardögvm ok þar med tiv hvndrvt j æbata halft hvort fritt ok ofritt.

Ok til sanninda hier vm settv fyrnefndir menn sin inncigle fyrir þetta bref gert j sydra vallhollte j holme laugardaginn j fardagavikv æ sama œre ok fyrr seger.

---

637. 19. Juli 1415. i Skálholti.

Þorkell Ólafsson og þrír prestar aðrir votta, að Ingunn

---

[1]) [mjög óljóst og ekki alveg víst; [2]) [er mjög óljóst, en sýnist þó vera svo; [3]) [mjög óvíst.

Gunnarsdóttir hafi feingið Árna biskupi Ólafssyni fult umboð yfir jörðunni Hvalsnesi á Rosmhvalanesi og öllum öðrum eignum sínum.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5620, »Ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Brefed er ä pergament, med tveimur oskirum Jnsiglum, og tveimur lausum þveingjum«.

Ollum godhum monnum þeim sæm þetta bref sea edr heyra senda þorkell olafsson. jon biarnarson. jon þorgrimsson. oc Einar hauksson. prestar. Q[ucdiu] gudz oc sina kwnnikt gerandi ath mer[1]) worum þar i hia saghum oc heyrdum wppa i biskups stofuone j skalholti sancti thorlaksmesso aftan vm sumaren[1]) anno domini. ϖ°. cd°. quinto decimo ath hustru jnghunn gunnarsdotter medr fullo handabandhi fek Erlighum herra oc vorum andhalighum faudr herra arnna med gudz nadh biskup i skalholti sitt fullt oc loghligt æighnar vmbodh yfuer hualsnesi a hrosmalanesi oc yfer ollu odru sino godze i lauso oc fausto j fridu oc vfridhu medr erfdhum oc odolum ædhr vmbodhum a sína veghna ædr sinna frænda kann med loghum vnder hana bæra a jslandhi ædr odrum stadh. vnder batt hon segh þat alt halda oc haua obrighdiligha sæm hann gerir loghligha i þesso hennar vmbodhi sæm hon sealf gerdhi. oc til mæiri stadfesto oc sanendha her vm setto mer[1]) furnefnder mænn wor jnsigli firir þetta vmbodzbref er gert war j stadh deghi oc are sæm fur sæghir.

---

638. 22. August 1415. að Munkaþverà.

Jón prestr Bjarnarson, Loptr Guttormsson og sjö menn aðrir votta, að Benedikt Brynjólfsson og Margrét Eiríksdóttir kona hans handlögðu Árna biskupi Ólafssyni alt það góz, er hún erfði eptir systursyni sína, en þeir erfðu með ættleiðingu eptir séra Steinmóð Þorsteinsson föður sinn.

AM. Fasc. VII, 5, frumritið á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá. Frumbréfið fékk Árni frá séra Skúla Þorlákssyni á Grenjaðarstað. AM. dipl. afskr. 629 (eptir frbr.).

---

[1]) þannig.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sæa ædr hæýra sænda jon prestr biarnarson. loptr guttormsson. hallr olaafsson. hauskulldr runolfsson. audun kætilsson. hælgi guttormsson. asbiornn þordarson. halluardr magnusson ok brandr þorgilsson quediu guds ok sijna kunnickt gierandi at vier vorum þar j hæa j abotastofunni at munka þuera j æýa firdi þorsdaghinn næsta fyrir bartholomeus Messo anno[1]) domini M⁰. cd⁰. xu⁰. sæm ok hæýrdum vpp a ath þau hældu hondum saman hæidarligur heRa ok anndalighr fadir herra arnæ med gvths naad biskup j skalhollti af æinni alfu ænn bænædict brýniolfsson ok margræt æirægksdottir hans æigin hustru af annarri halfu. skildiz þat vndir þeirra handaband at fýr næmd hion benedict ok margræt handlögdv fýr næfndum biskupi arna allt þat goz fast ok laust sæm fýr næfnd margræt ærfdæ æftir sina sýstrsonv ok þeir hafdu fýr ærft med ætlæidingu æftir syra stæinmod þorstæinsson faudr sinn sem var Radzmadr hæilagrar hola kirkiu ok officialis honum til fullrar æignar ok æftirsoknar. kynni ok lopti gutthormssýni at dæmaz af þeim giofum sem fýrnæfndir sýnir syra stæinmodar ærfdu æftir adr næmdan stæinmod fædr sinn j brendu silfræ borgadi adr næmdr benedikt ok margret hans hustru herra arna ath luka adra pæningha jammarga j þui gozsi sem þeim hænntar bædi at lata ok honum vid at taka. hier j móti lofadi sagdr herra arnæ at luka tæstamentum sijra stæinmodar adr sagdz suo mikit sem sagdum hionum a sinn part til kæme ok hæilagri hola kirkiu j þann ræikningsskap ær greindr stæinmodr vard hæni skylldugur. jtem at luka ærkibiskupinum at nidaross kirkiu suo mikla pæninga sem hann var honum skulldugur ok odrum kirkium ok þær skulldær adrar sem hann var med riettu odrum skulldugr. skildi benedikt bondi [adr sagdan[2]) gæir arnason frænda sin kuittan væra med sagdan herra arna æf hann hæfdi nöckuth goz syra stæinmodar at sier tækit. Ok til mæiri stadfæstu ok sanænda hier vm sætti fýr næmdr benedikt brýniolfsson sitt jnzsighli med vorum jnzsiglum fyrir þetta bref ær [gert] var j stad dæghi ok ari sem fýr sæghær.

---

[1]) anni, frbr.; [2]) [þannig.

639. 5. September 1415. í Slagelse.

Verndar- og umboðsbréf Eiríks konungs af Pommern handa Jóni biskupi á Hólum og heilagri Hólakirkju.

Bréfið er hér tekið eptir afskript í Ríkisskjalasafni Dana með hendi Gríms Thorkelíns »Ex membrana autographa«. Þar með er önnur afskript með hendi Jóns Marteinssonar »Juxta vetus apographum chartaceum«, og er hér tilfærðr orðamunr eptir þeirri afskript (= b). Afskript af bréfinu er ennfremr í Biskupsskjalasafni Íslands Nr. 2. Fol. bls. 285 í skjalabók á pappír ritaðri eptir 1693. Bréfið er prentað í F. Joh. Hist. Eccl. II, 226—27, og er sá texti hér um bil orðrétt samhljóða afskript Jóns Marteinssonar. Arngrímr Jónsson getr þessa bréfs í Crymogæa Hamb. 1610 lib. III, 134, og hefir frumritið þá líklega verið í bréfasafni Hólastóls, en í handritasafni MSteph. 13. 4to, sem ritað er 1715, er þess getið, að þá sé bréfið ekki leingr til í skjalasafni Hólabiskupsdæmis, og er því óvíst hvar Thorkelín hefir séð frumrit bréfsins.

Eric med gudz nadh Noreghs. Danmarchs. Swerigs og Gota koning[1]) og Hertug i Pomeren sendir ollum monnum them som thetta bref se eder heyra quediu guds og sina.

Saker that at virduleger herra og andlik fader og vin vor hin kærasta[2]) her Jon met guds miskun[3]) Biskop at[4]) Holum a Jslandi far nu heim til sit Biskopsdôme, thi[5]] bidium vy allan varn almuge[6]) a sama Jslandi oc biudhom [ther se[7]) hanom till hialp og til styrks i alla sina naude. till ratha[8]). so offta som han tilsigher og han tarnast einkanlega biggiande og buande i Hola biskupsdôme veiter honom heider og virding og alle the liudne som j bör[9]) a guds vegna og [j ere[10]) skyllduge idhra retta biskup[11]) at veita og viliom vij at ther vitid at ver havom teked andelikan fadher og herra Biskup Jon fornefndan. Holakirkiu og alt hennar og hanz gotz badhe i lausu og fastu[12]) vardnade og sueina og hion hans i guds vald og vora vernd og virding lika traust fullkomelika. forbiudande hvorom manne einkanlega alla vora umbudsmen lôghmen, fogetom Biskup Jon at [forurolige[13]). unade alla yfer sueina. alla varnada. alla hion

---

[1]) konning, b; [2]) kære, b; [3]) miskund, b; [4]) a, b; [5]) the, a; [6]) alhiud, b, en setr til skýringar á spássíu »forte althiud«, = alþjóð = alþýða; [7]) [sl. a; [8]) rata, a; [9]) eren, b, Hist. Eccl.; [10]) [vor, b, Hist. Eccl.; [11]) biskop, b (alstaðar); [12]) faustu, b; [13]) [sl. b, Hist. Eccl.

hans doma alla. theim stefna for han oc ey umbodsman ether loghman varn. nema biskup scal sialfuer alla lauglika umbutzmen tilsetia at dæma af tolda oc sekta vora vegna som [oc yier sina[1]) sveina. varnada oc hion. Hvor sem er i mote thessare varre skipan giôrir eder geinger meth thriotzske oc ulydigheit have vora reide oc refsing efter tolf mana dome oc fornefnd Biskup Jon eter hans loglika vmbodzmann[2]) over sagen [efter loghom[3]) oc them fullretti sit som brotid er vid. luke oc heilagre Holakyrkio tvogyllt fullretti. Sua viliom vij oc alla men vita at vij stadfestum meth thesso sama vore opne brefe alla the privilegia oc frelse som Norigs[4]) konunga i fyrrum tijma gifvit hafa oftnefnda Hola kyrckiu oc Biskupum a Holum. viliom vij ath the standa ubrigdanlega med alla sina articulis oc greina i alla mata som the utgefna varo at fyrsta.

Datum in villa nostra Slaulosia Anno domini millesimo quadringentesimo quinto decimo mensis Septembris die quinto nostro sub secreto nobis[5]) presentibus appenso.

---

640. 7. Oktober 1415. i Kantarabyrgi.

Jón príor Kantarabyrgiskirkju hins heilaga Thomæ erkibiskups á Englandi og klerkaráð sama staðar taka Vigfús Ívarsson frá Íslandi ásamt móður hans, konu og börnum, sem öll eru nafngreind, undir bænahald heilags Thomæ.

Canterbury Cathedral Register, R. 19. fol. 83. Literæ Cantuarienses III, 1889 Nr. 995 bls. 137—38; Thomas saga erkibiskups ed. by Eiríkr Magnússon, 1883, II, 293—94.

Littera fraternitatis concessa Wytfrido filio Juarij de Jnsula de Jsland.

Omnibus Christi fidelibus ad quos presentes litere pervenerint Johannes sanctæ Cantuariensis Ecclesiæ Prior et ejusdem loci Capitulum salutem in Domini sempiternam.

Cum non deceat devotionis odoriferam famam sub modio

---

[1]) [a sina yver, b, Hist, Eccl.; [2]) mann sl. a; [3]) [æfte laahen, b; [4]) norigh, b; Norig, Hist. Ecc.; [5]) sl. b.

occultari quæ cotidie in Martyre glorioso Sancto Thoma, etiam in ultimis terræ finibus, miraculorum fama clarius et crebrius elucessit, mentesque hominum ad supernæ claritatis aciem alicit et invitat, ad communem omnium hominum notitiam eo ferventiori desiderio cupimus pervenire, quo nonnullos credimus ea occasione ad majoris devotionis gratiam incitari; et ut ipsius patroni nostri beati merita prosequamur, et in ejus meritis confidentibus, subsidium pietatis divinæ, quantum ad nos attinet, caritative impertiamur; hinc est quod nos, Prior et Capitulum præfatæ Ecclesiæ, dicti Martyris ministri humiles et devoti, ob devotionem et precum instantiam quibus penes nos vir venerabilis Wytfridus filius Juarij de Jnsula de Ysland, pro se, matre, uxore et liberis suis institit[1]), et ob favorem quo dictam Ecclesiam nostram et Martyrem gloriosum devotissime reveretur; et cujus propagationis linea se asserit descendisse, caritatis intuitu, sibi, suisque matri, uxori et quos nunc procreavit, aut in posterum procreabit, omnium devotionum participationem quæ in dicta sancta Ecclesia Cantuariensi die ac nocte in conspectu Altissimi exercentur, aut fient imperpetuum, tam in vita quam in morte, elargimur: Teque Wytfridum, in domo nostra capitulari una nobiscum præsentem, unanimiter, Margaretam matrem tuam, Gutredam, uxorem tuam, Juarium, Edmundum, Ellendrum, Thurlacum, Ceceliam, Ulfridam[2]), Margaretam, Jngeridam liberos, licet absentes ad nostrarum orationum suffragia et alia pietatis opera, ac in fratres et sorores nostros, tenore præsentium, specialiter acceptamus.

Jn cujus rei etc.

Datum Cantuariæ in domo nostra capitulari vij° die mensis Octobris, secundum cursum et computationem Ecclesiæ Anglicanæ anno Domini Millesimo quadringentesimo quintodecimo.

---

[1]) instetit, hdr.; [2]) mun vera sama og: Hól(m)friðr, og eptir henni hefir heitið Hólmfriðr Erlendsdóttir (sbr. bréf frá 1467, 1471, 1475). Hólmfriðr Vigfúsdóttir hefir átt Eingey og mun hafa búið þar. Hólmfriðr Vigfúsdóttir var enn á lífi 1475. Hún er dáin 6. Febr. fyrir 1497.

541. **5. November 1415.** **i Skálholti.**

Oddr leppr Þórðarson lögmaðr gefir Arna Skálholts biskupi Ólafssyni í prófentu sína allar eigur sínar, en sérlega eignir þær, sem hann hafði erft eptir Skúla bróður sinn, og Magnús konungr Eiríksson hafði gefið Skúla.

AM. Fasc. XII, 21, eptir transskripti á skinni frá 18. Júlí 1449, sem gert er eptir transskripti frá 18. Febr. 1443. Sbr. Nr. 234 og 238 hér að framan.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra. senda þorarinn prestur andresson. oddur jonsson. einar magnusson. einar þordarson oc niculas þordarson quediu guds oc sina. kunnigt giorandi at þar worum wær j hia saum oc heyrdum wpp a ath þeir hielldu haundum saman ærligur herra herra arne med guds nad biskup j skalhollte af eirne halfu oc oddur laugmadr þordarson af annari en þat skildizt wndir þeirra handaband ath fẏr nefndur oddr gaf sig j profentu til adrnefndan biskup arna med suodan skilmala at hann gaf biskupinum alla þa peningha fasta oc lausa sem hann atti j minna hlut oc meira oc hann matti fremstz med laugum gefa oc sierligha þær jarder sem hann erfdi efter skula brodur sinn oc wor nadugh herra magnus medr guds nad noregs oc suia kongr gaf honum sem suo heita langadal. klungurbrecka. os. waudufell oc billduholl oc þar med þær eyiar er liggia fyrir skogarstraund oc rekan j skialldarbiarnar wik med aullum þeim greinum oc artichulis sem wors herra kongsins bref þar wm giort wottar. Ok til sanninda hier wm settum wær fyrrnefndir menn wor jnsigle fyrir þetta bref giort j skalhollte feria tercia post festum omnium sanctorum. anno domini m⁰. cd⁰. quinto decimo.

---

642. **8. November 1415.** **i Westminster.**

Jóhannes hertogi af Bedford og jarl af Richmond ritar Eiríki konungi af Pommern og skýrir honum frá, að Jakob Óslóarbiskup og Andrés de Lossen riddari hafi tjáð sér fyrir hans

hönd um óskunda og ágang, er enskir þegnar hafi gert á nokkrum eyjum, er lúti Noregsveldi, en einkum á Íslandi, og býðr hann því í fjarveru konungs, að um eins árs bil fari eingir sinna þegna til Íslands til fiskiveiða.

Prentað hér eptir afskript með hendi Gríms Thorkelíns, sem nú er í Ríkisskjalasafni Dana »Jsland & Færöe« Supl. II, Fasc. II, 1. og er sú afskript gerð »Ex autogr. chartac. Biblioth. Cotton. Nero B. III. p. 29 Pl. A IV D«. Úti á spássíu handritsins stendr: »An. 3. Henr. 5.« og ætlar Thorkelín það 1416 eða 1417, sem ekki fær staðizt.

Serenissimo Principi Erico dei gracia Regnorum Dacie Swecie etc. Regi fratri nostro carissimo Johannes filius et frater Regis Anglie et Francie ac domini Hibernie Dux Bedfordie, Comes Richemundie, Gubernator Anglie Salutem et fraterne dileccionis continuam vbertatem.

Serenissime Princeps fraterque carissime. Accedentes nouiter ad partes istas. venerabilis in Christo pater Jacobus Asloensis Episcopus et Andreas de Lossen miles vestri regnique vestri Norwegie consiliarij ex parte vestra nobis exposuerunt officio viue vocis quasdam iacturas iniurias atque dampna vobis ac subditis vestris nouiter illata per aliquot metuendissimi domini mei Regis ligios et subiectos quasdam vestras Jnsulas specialiter Jslandiam nauigaliter frequentantes. qui in piscaturis et aliis inibi aliter quam antiquatis temporibus fieri consueuit. quedam in vestrum vestrorumque preiudicium debuissent vt adferitur attemptasse. desiderantes et petentes ydem vestri consiliarij quatenus super premissis vellemus de remedio congruo prouidere. Super quo scire velit vestra serenitatis dilecta fraternitas. quod ad euitandum quantum in nobis est occasiones atque causas per quas inter domos regales Anglie et Norvegie queuis dissensionis aut discordie materia quod absit possit visilis suscitari. matura deliberacione prehabita ordinauimus quod exnunc vsque ad vnius anni terminum proxime iam venturi nullus de ligiis aut subditis domini mei prelibati versus prefatas Jnsulas vestras et precipue versus dictam Jslandiam piscandi causa seu alias in vestre corone seu iurium vestrorum peruersionem aliter quam antiquitus fieri consueuit accedere presumat. infra quem quidem terminum deo dante. idem dominus meus Rex ad suum Regnum Anglie

verisimiliter veniet. qui iuxta ipsius et sui consilii discreciones prouidas et maturas. taliter super premissis ad vestre serenitatis instanciam prouideri faciet vt speramus. quod ipsa vestra fraternita[ti]s serenitas exinde debebit merito contentare.

Dat. sub sigillo Regis in palacio Westmonasterij viij die Novembris.

Ad mandatum domini Locumtenentis de auisamento et assensu Archiepiscopi Cantuariensis necnon Dyncomen. Cancellarij . . . . et Lichefeldensis Episcoporum. necnon custodis priuati sigilli Domini Regis Anglie.

---

643. [28. November 1415.]

SKÝRSLA [Jakobs Oslóarbiskups og Andrésar de Lossen riddara] sendiherra Eiríks konungs af Pommern fyrir Henriki Englakonungi hinum fimta um fiskiveiðar og verzlun á Íslandi og í öðrum skattlöndum Noregs konungs.

Hér tekið eptir afskript með hendi Gríms Thorkelíns í Ríkisskjalasafni Dana »Island & Færöe« Supl. II, Fasc, 2, og er sú afskript gerð »Ex Autographo Chart. Bibl. Bodl. Nero III. B. p. 30. Pl. A. IV. D.« Á spássíu stendr »An. III. Henr. 5. 28. Novembr.« Kafli úr þessari skýrslu er prentaðr í Seldens Mare clausum, Londini 1636 bls. 493—94, en með röngu ártali 1453. Sami kafli er prentaðr í Nýjum Félagsritum XXII, 117—118 með íslenzkri þýðingu. Sbr. Grönl. hist. Mindesm. III, 161 og Nord. Tidskr. for Oldk. II, 114—115.

Sub hac forma verborum habemus jn commissis proponere terram Jnsularem Yslandie et alias Jnsulas intermedias ad regnum Norwegie pertinentes continens jn precencia Jnclitissimi domini Henrici Anglie et Francie Regis et domini Hybernie et sui sapientissimi consilii ex parte serenissimi Principis domini nostri Erici Regnorum Norwegie Dacie Suecie Slauorum Gothorumque Regis et Ducis Pomeran[i].

Jnclitissime[1]) Rex Anglie etc. scire dignemini quod graciosissimus dominus noster Rex Norwegie etc. prefatus habet alias Jnsulas videlicet Yslandiam feroy Hietland et alias plures ad regnum suum Norwegie pertinentes ad quas nulli ab antiquo

---

[1]) Jnvictissime, Selden.

solebant accedere de terris alienis ex quibuscunque causis siue piscandi siue mercandisandi sub pena vite et bonorum non magis homines regni Norwegie pertinentes quam aliarum terrarum preter specialem licentiam regie maiestatis nec de aliquo alio loco post obtentam licenciam exire licebat quam de ciuitate Bergensi nec redire nisi ad eundem locum cessante ineuitabili necessitate. Vbi eos custumas et alia jura ad regium fiscum exsoluere oportebit juxta antiquam regni Norwegie consuetudinem sine aliqua hominum in contrarium memoria penitus obseruatam. Nunc Rex jnclitissime contra premissa nauigacio quedam nouiter est incepta de vestro regno Anglie exeundo et illuc redeundo a vestre maiestatis hominibus ad prefatas jnsulas et specialiter ad Jnsulam Yslandie jn prefati domini nostri Regis et regni sui Norwegie et suorum hominum jurium diminucionem et dampnum et juramenti Regii derogacionem prout ex verbis premissis considerari poterit luculenter. Qualia jnuictissime Rex nunc quod contingere solebat nisi postquam ipse serenissimus dominus noster Rex Norwegie per matrimoniale fedus contraxit amicitiam singularem cum excellentissimo principe Petre vestro Recolende memorie et vestra regia Majestate. Ex quo contractu dominus noster sepe nominatus et sui magis sperabant sibi adiutorii promptitudinem et in omnibus necessitatibus et iurium suorum obseruacionibus firmam assistenciam. quam quod aliqui de uestro regno presumere deberent sue magnificiencie et suis Regnis ac hominibus tam magnam verecundiam facere jniurias atque dampna. Que tamen omnia satis confidit dominus noster Rex prefatus preter Regie vestre maiestatis vestrique sapientissimi consilii scienciam et voluntatem omnino esse attemptata. Quare excellentissime Rex petit dominus noster sepe nominatus vestram sibi carissimam fraternitatem contra premissa tale et tam efficax adhibere remedium ut talia de cetero nulla fiant et ut emenda debita huiusmodi corrūdeat attemptata.

---

644. 28. November 1415. í Westminster

Bréf Henriks Einglakonungs hins fimta til forráðamanna ýmsra borga og verzlunarstaða á Einglandi þar sem hann bannar

þegnum sínum að fara til fiskiveiða til Íslands eða í öðrum erindagjörðum öðruvísi en forn vani hefir verið.

Rymeri Foedera ed. Holmes IV, II, 150.

Super piscando in partibus Dacie.

Rex Vicecomitibus, Londoniæ, Salutem.

Quibusdam certis de Causis, nos specialiter moventibus, vobis Præcipimus, firmiter Jnjungentes, quod, in locis Civitatis prædictæ, et Suburbiorum ejusdem, ubi magis expediens fuerit et necesse, publice, ex parte nostrâ, proclamari faciatis,

Quod nullus Ligeus noster, usque ad Finem unius Anni, proximo jam venturi, ad partes Jnsulares Regnorum Daciæ et Norwegiæ, et præsertim ad Jnsulam de Jsland, Piscandi causa, seu aliis Causis, in Præjudicium Regis Regnorum prædictorum accedere præsumat aliter quam antiquitus fieri consuevit,

Et hoc nullatenus omittatis.

Teste Rege apud Westmonasterium vicesimo octavo die Novembris [Anno Regni nostri tercio]. Per ipsum Regem.

Consimilia Brevia diriguntur subscriptis, in Locis subscriptis, sub eadem Data, videlicet:

Majori et Ballivis Villæ Magne Jernemouth.

Ballivis Villæ de Sancto Botulpho.

Majori et Ballivis Villæ de Lenn.

Ballivis Villæ Gippenwici.

Majori et Ballivis Villæ de Kyngeston super Hull.

Ballivis Villæ de Scardeburgh.

Majori et Ballivis Villæ Novi Castri super Tynam.

Ballivis Villæ de Orwelle.

Ballivis Villæ de Grymesby.

Ballivis Villæ de Whithy.

Ballivis Villæ Berewici.

Ballivis Villæ de Blakney.

Ballivis Villæ de Bornam.

Ballivis Villæ de Craumer.

Ballivis Villæ de Dersingham.

Et Mandatum est Thomæ Comiti Dorsetiæ Admirallo Angliæ et ejus Locumtenenti, quod in singulis Portubus Regni Angliæ, ac aliis Locis, ubi magis expediens, et cetera ut supra.

Teste ut supra.

Lagfæringar og viðaukar.

Bls. 4^{22}. með l. med; 6^{18-19} eptir Athra og á undan Heremeth á að koma: Itiran (fodur Athra, fodur Itiran, fodur Heremeth); l. $_{21}$ var falli burt; l. $_{25}$ Vaden l. Voden; l. $_{28}$ fodur á að vera fader (sbr. bls. 11); 9^{24}. fyrir falli burt; 13^{26}. FJARÐATLA (í sumum eintökum) l. FJARÐATAL; 19^{16}. ulfdalafiollum 2) l. ulfdalafiollum 3); 20_{2}. dögam l. dögum; og: 2) Íslendingr l. 7) Íslendingr; 25_{7}. hokon l. hakon; 29_{14}. í 2. dálki: steinvn ætti að vera steinveggr (skb.: steinv̄ = steinvn!); 31_{3}. Birgis l. Birgir; 33—34, Nr. 14. Skrána um lögmannstoll hefi eg nú fundið í ýmsum fleirum handritum en því, sem fylgt er í útgáfunni, svo sem FM. í Bodl. í Oxf. 55. 4to bls. 50 skr. c. 1680—1690 og Add. British Mus. 4882. 4to (Bankssafn) bl. 188a skr. c. 1650, og víðar, en á þeim afskriptum er ekkert sérlegt að græða. Öðru máli er að gegna um syrpu séra Gottskálks í Glaumbæ (Add. Brit. Mus. 11,242. 4to, skr. 1543—1590), því að þessi skrá finst þar líka. Af afstöðu hennar í því handriti er það að ráða sem hún sé með vissu ekki yngri en frá dögum Torfa hirðstjóra Arasonar (c. 1450), eða jafnvel miklu eldri. Stendr þar fyrst þessi skrá, og síðan með nokkuru millibili á sömu blaðsíðunni skýrsla um sýslugjöld á Íslandi í tíð Torfa, eptir frásögn Stranda-Kols. Á öðrum stað stendr og í bókinni önnur skýrsla um sýslugjald og þriðja um skattgjald, sem báðar eru nógu merkilegar, og læt eg nú þessar klausur koma hér eins og þær eru:

I.

[Add. British Museum 11,242 (FM. 206. 4to) bl. 69a].
logmanztollr af nordlendinga fiordvngi halft. v^c.
af avstfirdinga fiordvngi halft þridia. c.
af svnlendinga fiordvngi iij^c.
af vestfirdinga fiordvngi iiij^c.
af kongz viseyrer (j^c.) vnder afgreizlu hirdstiorans.

gaf hver syslumadur. c. firir hvert þing j hverre syslo svo lengi torfi arason var hirdstiore. j navtum oc savdum oc godum hestum.

Sogn stranda [kols]. var hann leingi med torfa.
er þetta gamallt.

II.

[Add. British Museum 11,242 (FM. 206) bl. 66b].
at giallda firir syslv ccc fiska til tals.
xl fiskar til tals firir hvern skatt.
Erv iij fiskar gillder firer hveria alen j skatti.
Reiknaz þa iiij oc xx fiskar j hvern skatt.
J sydra logmannzdæmenu v nefndarmenn oc xl. en nordan xiij oc xx.

III.

[Add. British Museum 11.242 (FM. 206. 4to) bl. 69a].
jesus christur.
c. skattbændr giora. viij. voder oc xl.
xx. skattbændr giora viij voder.
x. iiij.
v. ij. voder.
vj. skattbændr iij voder firir. c.
v. voder firir ij^{c}.
x. voder firir iiij^{c}
xx. voder firir viij$_{c}$.
xL voda giora xvj^{c}.
viij voder oc xL. xx$_{c}$.

Bls. 36_{18}. sbr. 41_{19}. Annála greinir á um dánarár Magnúsar biskups í Hamri; Gottskálksannáll setr það 1380, en Lögmannsannáll 1381; 43^{13}. orkônyium, l. orknôyium; 50. nóta ^{6}. Vigr er nefnd í Orkneyingasögu og ætti því nótumerkið að vera Vigur ^{6}); 51^{10}. 1220 l. 1320; 52_{2}. mikla þad, l. þad mikla; 55. tenamini, l. teneamini; 62_{9}. ordiniariorum l. ordinariorum; 63_{19}. mensas l. menses; 64_{18}. pñte kynni vera að mætti leysa upp í pentecoste; í $_{14}$. l. genaliter, l. generaliter; 66^{17}. það mun réttara að orði komist, að Úlfsdalir sé milli Fljóta og Siglufjarðar heldr en í Fljótum; 67^{4}. til ok, l. til fialls ok; 74^{16}. fullmæl, l. fullmæt; 77. í 1. nótu sbr. bls. 154. Annála greinir á um dánarár Eyjólfs ábóta Pálssonar; sumir telja það 1377, en aðrir 1378; hið fyrra mun fult svo rétt; 96^{2}. j flysiuhuerfi falli burt; 97^{24}. kiosvijk; kiolsvijk stendr hjá Vilchni; 99^{10}. c. 1600 l. 1660; 106^{23}. grundar (hdr.), á að vera grindar; 118_{19}. grenianadarstodum l. greniadarstodum; 123^{11}. vr jnnra felli, mun eiga að leysast svo upp: vnder jnnra felli; í neðstu línu á sömu bls.: Svarfartungur, mun eiga að vera Hvarfartungur (Hvarfsártungur); 125—126, Nr. 91. Þess er er að geta, að Grjóteyrarmáldagi þessi finst og í AM. 263. Fol. bls. 70 (skr. 1598), og er þar kallaðr »gamall maldage«. Ennfremr er afskript af honum í Biskupsskjalasafni 2. 4to, gerð c. 1750 eptir bréfabók Sigurðar lögmanns Jónssonar í Einarsnesi (d. 1677); en í hvor-

ugu þessu handriti er svo sem neinn orðamunr frá því prentaða, nema hvað B2 sleppir því seinasta, og að 263 hefir: halfv tijvnd (5. lína) og B2: hálfa tíund; 127^{10-11}. þorsteni l. þorsteini, og: í Krækl-ingahlíð, l. Ólafsfirði; 135^{5-10}. það er líkara að »frú hertoginna« sé fremr Vilborg kona Eiríks Sveinbjarnarsonar í Vatnsfirði, heldr en Ingibjörg Hákonardóttir (sjá Obituaria Islandica Kh. 1893—96 bls. 242); ef svo væri, ætti skráin að vera nokkuru eldri en sett er hér í safninu, eða frá svo sem 1340, og ekki síðar; 139—142. Landa-merki Hraunskarðs og Gufuskála. Af atviki vildi það til, að orða-munr eptir handriti Sigurðar í Skógarnesi (AM. dipl. afskr. 1658) komst ekki með í útgáfunni af þessari skrá, og afskript sú af B-text-anum, sem eg hafði fyrir mér af Landsb. 108. 4to og annar maðr hafði gert, hefir heldr ekki verið vel nákvæm; en síðan hefi eg haft það handrit sjálfr undir höndum og borið það saman við hið prent-aða, og skal eg nú tilfæra hér hinn allra helzta orðamun og aðrar leiðréttingar við þessa skrá: bls. 139_5. er j Arnarstein l. og j Arnar-stein; í 3. línu: þadan j mykluborg l. þadan og j mykluborg; 140^3. stackagardi: stackgardi 1658; þa er: þa ed 1658; 5. l. eigu nattbol 1658; 14. l. máldage l. máldaga; 20. l. á Breckum: á á Brekkum 1658; 23. l. Melabrúnum 1658; 25.—26. l. þæfesteinn 1658; 28. l. giallda l. giallde; 30.—31. l. Hraunskerdingar tilseigia l. Hraunskerd-ingar þeim tilseigia; í síðustu línu neðanmálsgreinarinnar á vard ekki að standa í hornklofum; 141^4. Kjölveg 1658; 6. l. til vi vikur l. til þess vi vikur; 7. l. hjallstædi 1658; 8 l. eda geta ecke: ad(!) geta ecke 108: og geta ekki 1658; 9. l. vatna: vatn ä 108: vatn 1658; 9.—10. l. Gufuskálalandi 1658; 15. l. ef rekir koma á 1658; 16. l. ónýtan l. öngvan; 18. l. med uppsátre: og uppsátr 1658; 27. l. [er] sl. bæði hdrr.; 30. l. byskups Stephans: yfir Skálholti b. v. 1658; út-[vísar] l. útvísar; 33. l skrifadest: var 1658; 142^2. og garda: garða og 1658; bls. 148^{15}. ábótalið, l. ábótatalið; 19. l. Islandingabók l. Ís-lendingabók; bls 161_1. Hardalstunga l. Kardalstunga; 167^{17}. Hundar-bak, l. Hurdarbak; 169^{15}. hrossanes l. krossanes; 170^8. hulfann l. halfann; 2. l. n. helgad l. helgud; 171_{16}. umbunadar l. umbunadur; 179_7. Examplaria l. Exemplaria; 183_{12}. attum l. nattum; 184^{12}. ser-uini l. seuerini; í 16. l. nocbolas l. nicholas; 191^{17}. eystra l. eystre; 194^{15}. grogorius l. gregorius; 195^3. saudeyar l. sandeyar; 202_{11}. greindan ²) l. greindan ³); 203^{21}. filio l. filo: 204_{17}. i presentes l. si presentes; 216—217. þar sem við rómversku tölurnar ix, xi, xvii og xxx er vísað til Michaelsmáldaga 1385 ætti að standa ártalið 1387 (shr. bls. 400—405); hls. 227: Eptir að þetta var prentað, hefi eg fundið í handriti Landsbókasafnins í Reykjavík Nr. 108. 4to bls. 335—381 afskript af ágripi Odds hiskups úr Hítardalsbók, með hendi Finns biskups Jónssonar; hefir hann gert þá afskript á yngri árum fyrir föður sinn, Jón prófast Haldórsson í Hítardal (nál. 1723), og hefir ágrip Odds biskups (JS. 143. 4to) þá verið heilt; fyllir afskript þessi

út eyðuna, sem, hér í útgáfunni, og er sá kafli á þessa leið (á að koma inn milli cxxviii og cxxix):

I. Anno Domini Mccccxciv.

Peturskirkja under Stadarfelle ã x_c i lande.

xxv kugillde.

xiiij[c]. vöru virdt.

allt annad effter Vichinsbok.

II. Mariukirkia ad Skarde ã heimaland halfft.

allt annad effter þvi sem Vilchinsbok inne heldur.

III. Michaeliskirkia i Budardal ã Jörd i Hvarfsdal.

les Vilk.

IV. Peturskirkia ã Stadarhole ã heimaland hälfft og Þverdal allan.

les Vilkinsbok.

Enn hier stendur ix kyr og xx. ij hundradz hross. enn nefner ongvann saud.

V. Anno Domini Mccccxciiij.

Mariukirkia j Garpsdal ã xx[c] i heimalande. hrijshogg i bogur(!) et cetera.

les Vilkinsbok.

VI. Kirkia hins h(eilaga) Bartholomæi ad Reikiaholum ã heimaland hälfft.

kyr ix og ãtta ær.

les Vilkinsbok. ecki ber ã mille utan um ærnar.

j Vilkinsbok eru xiij. enn hier viij.

VII. Olafskirkia ã Stad ã Reikianese ã heimaland allt og allt land j barme.

les Vilkinsbok.

VIII. Kirkia j Gufudal er helgud gude. hun ã allt heimaland.

þad allt effter Vilkinsmäldaga.

XI. Laurentiuskirkia under mula ã Skälmarnese ã land ad Urdum og Hvijtingseyar. og Vattardal hinum eystra meigen allt ad sio.

Þad ber allt saman vid Vilkinsbok utan hier greiner Ingunarstade med ödrum bæum sem þangad til mula liggia et cetera.

X. Jonskirkia postula i Flatey ã xx[c] i heimalande og Sandeyar allt eins og Vilkinsbok innehelldur.

XI. Kirkia hins he(ilaga) Gregorii ä Briämslæk ä heimaland hälfft og hälfa Eingey.

les Vilkinsbok.

XII. Kirkia hins h(eilaga) Nicolaj biskups i Haga ä Bardaströnd og vorrar fru ä Haga hinn minna.

v kugillde et cetera.

Mula land halfft (so helldur su gamla Hijtardalsbok).

Jtem slijkt i rekum og skogum sem hun hefur ätt ad fornu.

vj kugillde. hross.

cccc annars virdingarfiär (ej gietur hier um̄ neinn skog).

annad ber saman.

XIII. Anno Domini ꟿ. ccc lxx. Petursmessudag þä er virduglegur herra Othgeir med gudz näd biskup i Skalhollte visiterade Vestfiordu og var j haga ä Bardaströnd. reiknadist so fallenn kirkiunnar mäldage.

in primis. hun ä Haga hinn minna. mula land allt.

slijkt i rekum og skogum sem hun hefur ad fornu hafft. Skogur i Vatnsdal i Ämotum.

Jtem eitt kugillde.

tiölld um̄ kyrkiu.

þetta allt ber saman vid Vilkinsbok.[1])

XIV. Halfkirkia i Midhlijd er helgud gude.

les Vilkinsbok.

XV. Mariukirkia og hins h(eilaga) Jons postula i Saurbæ ä Raudasande ä land j Hvamme. Siaunda. alla Skor og xc frijd.

iij kyr og eitt hross.

allt annad ber saman et cetera.

XVI. Mariukirkia og hins h(eilaga) Nicholaj j Laugardal ä land fyrer innann ä.

kyr vj. ijc frijd.

les Vilkinsbok.

XVII. Mariukirkia og hins h(eilaga) Peturs j Selärdal ä lond öll mille likastapa og Kalfadalzär. skoga i geirþiofsfijrde.

les Vilkinsbok þvi þetta ber saman utan i upphafe stendur hier so:

---

[1]) Sbr. Dipl. Isl. III, 245.

hun a lönd oll a mille likastapa og Hafragils ens nedra (og er dreiged afftur yfer þesse seinustu ord).

XVIII. Kirkia i Otrardal er helgud allzvalldanda Gude. hun ä allt heimaland mille Hagan . . . .[1]) og beytishamra. les Vilkinsbok þvi þetta ber saman.

XIX. Mariukirkia ä Alfftamyre ä heimaland allt med gognum og giædum og Stapadals land allt med gögnum og giædum (so stendur i gömlu Hitardalsbok).

viij kyr og naut.

annad ber saman vid Vilkinsbok.[2])

240[19]. allanu, l. allann; 243[4]. alltarisklæd, l. alltarisklædi; 245₆. sem skinnkver l. sem er skinnkver; bls. 246[6]. yngri l. eldri; 257, 1. nótu: akipan, l. skipan. Í sambandi við skipan Oddgeirs biskups (Nr. 207) má geta þess, að í skinnbókinni AM. 687a. 4to (bls. 11 efst), sem skrifuð er 1479, finst niðrlag af biskupaskipan um staðaveitingar, sem hljóða svo:

. . . . valdi þar sem þeirra fedur og forelldrar hofdu reisa latid. og leikmenn ueiti þeim eda skipi þeim sinum sonum edur nockrum audrum.

Kynni að vera, að þetta sé frá dögum Staða-Árna, því að í skinnbókinni taka við eptir þetta skriptaboð hans. — 267₁₁. heimland, l. heimaland; 278[6]. langalandzreka l. laugalandzreka; 283₁₃. ꝋ° iij° iiij°., l. ꝋ° iij Lxx° iiij°.; í 12. l. n. ofafsfirde, l. olafsfirde; 289[30]. skiastra knifuar: orðið er nokkuð ógreinilegt í handritinu, og því hefir bæði séra Jón Haldórsson í Hítardal og aðrir afskrifarar lesið það svo, og eg eptir þeim. En þegar betr er að gáð og borið saman við skrána frá 1396 (bls. 613), verðr það ljóst, að í þessari skrá stendr og: skwaraknifuar, sem er auðskilið, en skjastrakníflar síðr en svo; bls. 293₁₃. hannn l. hann; 295₉. midan, l. midiann; 299[6]. dóttursynri, l. dóttursynir; 305 (Nr. 250) í upphafi MÁLDGI, l. MÁLDAGI; í 9. l. n. lauganes l. langanes; 310, 1. nóta: hiskupsröðinu, l. biskupsröðina; 311₄. (meginmál): Andies, l. Andries; 313₆.: ad mitt Hraunskard vt fra, stendr svo í handritinu; bls. 319—320 (Nr. 265—266); frumritin að þessum bréfum eru nú í Landsbókasafninu í Reykjavík (Fasc. xxix, 1—2); bls. 319₇. yfuir, l. yfuir; 320[16]. prefesto, l. profesto; 322₁₂. (meginm.): dagsetning bréfsins á að vera 15. Okt., en ekki 13. Okt.; 323₆. sem vard l. sem hann vard; 325₁₃. Olafꝋesso, l. Olafsꝋesso; 327₁₁. (meginm.): knararnees, l. knararness; 330₈. (mm.) tollaus, l. tolllaus; 331[8]. sæmllig, l. sæmilig; 333₁. (mm.): handabanda, l. handabandi; 334[3]. Biarnarsan, l. Biarnarson; bls. 341 Nr. 286 Ólafr Konráðsson kemr fyrir 1497 í vitnishurði um Viðeyjarklaustrsreka, en að það sé sami maðr og hér, er óvíst, enda stendr ártalið 1379

[1]) eyða í hdr. [2]) þá kemr Eyri í Arnarfirði.

skýrt í þessu bréfi; 343^{1}. allvondur, l. allvondar; í 10. l. n. 228. 4to. l. 238; 344_{4}. austanuerda l. austanuerdu: 348_{12}. jaffmarga l. jaffnmarga: í 10. l. n. Skogi, l. skógi; í 8. l. Leytis, l. Leitis; 352^{3} og ^{9} geil[2]) . . . oc[3]), l. geil[1]) . . . oc[2]); 353: neðanmálsgreinin á að falla burt; 357 (Nr. 305), dagsetning bréfsins á að vera 17. Dec., en ekki 16. Dec.; bls. 367, Nr. 315: staðsetningin yfir bréfinu á að vera: í Túnsbergi; 381_{13} þau x sem l. þau x hundrud sem; 384^{7}. bonum, l. honum; 400^{4}. Wassfirdi[8]), l. Wassfirdi[1]); í 12. l. o. fordogum. l. fardogum; 417_{14} (mm.) Seldis-, l. Seldis.; 430_{8}. jarngrautt, l. jarngratt; 431 Nr. 265, l. 365; bls. 434^{13}. Jólsalafara l. Jórsalafara; bls. 433—439, sbr. Sýslum. II. 158—159; 441_{1}. briuil gia, l. briuilegia; 447^{7}. uppstafningr, l. uppskafningr; bls. 449—464: það hefir hlaupizt við arkaskiptin yfir 377 í bréfatölunni, en hins vegar stendr 390 tvívegis, svo að bréfatalan í heild sinni kemr heim; 455, 2. nóta: föðrunafnið, l. föðurnafnið: 460^{17}: destitutata, l. destituta; í 21. l.: abstinentibus, l. obstinentibus; bls. 464—465: Ljóstollaklausan úr kveri Jóns lögmanns hefir ekki prentazt allskostar rétt; er hún hér því prentuð upp aptr:

Um ljóstolla.

Ef eigi er luktr ljóstollr í vaxi, þá ljúki. xiij. merkr smjörs fyrir sunnan og austan á Íslandi, en .xij. merkr fyrir norðan og vestan á Íslandi.

Hálf mörk vax hjónaljósatollr; ij. aurar vax fyrir einhleypa menn.

En ef í tólki er goldið, vegi .xiij. merkr, og eins mörk fyrir rökin.

Bls. 465_{3} (mm) lostoll, l. liostoll; 476_{9} (mm.) boluugaruik, l. bolungaruik; 480_{1} uppi yfir og í 11. l. mm. Skriptabréf, l. Skiptabréf; 486^{10}: [ögmundr], l. [þorvalldr]; 5. l. n. heypt, l. keypt; 489 Nr. 403: í sumum pappírsafskriptum þessa bréfs er jörð sú, sem hér er nefnd Rouohooll, kölluð Konuhóll; bls. 491 Nr. 406: þórðr dannebrogsmaðr þórðarson á Rauðkollsstöðum sagði mér 1893 eða 1894, að Jón Pétrsson hefði prentað þetta bréf eptir afskript frá sér; sagðist þórðr hafa ritað eptir nokkuð gamalli pappírsafskript, er hann fékk léða innan úr Dölum. Bréf þetta er án efa sá »Hrafnabjarga máldagi frá 1393«, sem getið er um í Safni til sögu Íslands II. 325—327. Bls. 495. Þar hefir í ættarskránni tvent færzt úr skorðum í prentun. Í fyrsta lagi hefir nafn Guðnýjar móður Sturlusona færzt upp um set svo, að það stendr nú í sama lið og faðir hennar; í annan stað hefir nafn Markúsar Þórðarsonar á Melum alveg fallið úr, og nafn Mela-Snorra færzt upp þangað, sem nafn föður hans skyldi standa. Bls. 499_{12} (mm.) ábóti, l. ábóta.

Bls. 501 – 502, Nr. 412. Staðsetning bréfsins uppi yfir ætti að vera: á Höskuldsstöðum. Annars er þetta bréf mjög tortryggilegt, og mér leizt undir eins illa á það og eg sá það, ekki sízt vegna málsins

á því. og ritaðist eg þá i öndverðu á um það við séra Eggert Briem, er sendi mér bréfið, og hafði gott vit á fornum hlutum; vildi hann halda því til góðra bréfa gildis, og taldi til þess ýms rök. Eigi að síðr ætla eg víst, að bréfið sé fals. Þó að ekki væri annað að því en þessi klausa, sem í því stendr: »með öllum eyjarinnar kringum liggjandi og meðfylgjandi gagnsemdum fyrir tiu kúgilda afgipt af téðrar Valdísar eigindóms jörðu«, virðist mér það eitt ærið til þess að gera það grunsamlegt. Svona málfæri finst ekki á ærlegum bréfum fyrir 1400; séu á þeim smíðalýti, eru þau alt annars kyns. Þess utan virðist bréfið vera búið til út úr gjafabréfi Valdisar Helgadóttur frá 28. Júli 1403 (bls. 683—84), þar sem hún gefr í svarta dauða (hún hefir dáið um haustið 1402) Þingeyraklaustri jörðina Ytriey á Skagaströnd. En það er annað, sem vegr meira en alt þetta til þess að fella bréfið, en það er að transscriptores 1709 — sem einginn veit hverir eru — segjast »uppsetja það með sömu innsiglum« og gamla frumritið. Sé svo, að gömlu innsiglin sé enn fyrir bréfinu — transskriptið, sem enn er til, er á skinni — eða hafi transscriptores látið þau vera fyrir transskriptinu, þá hlýtr bréfið að vera falsbréf, því að flytja forn vaxinnsigli frá einu brèfi á annað, er eitt af því, sem er ómögulegt. Þessvegna var það listin, sem þeir léku, er fölsuðu bréf í fyrndinni, að skafa frumritið sjálft, láta sömu innsiglin hanga við, skrifa svo nýtt bréf undir sömu manna nöfnum aptr á bókfellið. Þetta gat, þegar frá leið að minsta kosti, blekt þá, sem ekki voru því skjalaglöggvari, og menn haldið síðar, að þeir menn, sem áttu innsiglin undir bréfinu, hefðu gefið það út. Þetta var kænlegasta aðferðin. En sú aðferð, sem hér er höfð við þetta bréf, er grunnhyggnisleg í mesta máta, því um leið og mennirnir segjast transskribera bréfið undir fornu innsiglunum, segja þeir blátt áfram, að þeir hafi skafið letrið af gamla bréfinu og skrifað nýtt bréf á sama skinnið aptr. Mín skoðun er þvi að bréfið sé óyggjanlega falsbréf. Eina bótin er, að bréfið kemr líklega ekki upp á mikið nú, en það hefir einhvern tíma riðið eitthvað á því að hafa það svona. Orðin: »sbr. bréf frá 13. Nóv. 1401« eiga að falla burt. — Bls. 503, Nr. 414 í staðsetning: Möðruvllum, l. Möðruvöllum; 504_{2} hornklofinn um: á Þingeyrum, falli burt; í neðstu línu (mm.) ábóta l. ábóti; 507, 3. nóta: visitaizubréf, l. visitaziubréf; 516^{14}. kagilldi l. kugilldi; í 3. l n. Sepuentiu Bok, l. Sequentiu Bok; 521^{18}. Capatularius, l. Capitularius; 522^{9}. Dominiale l. Dominicale; 524^{11}. aspicins l. aspiciens; í 1. l. n. cummune l. commune; 525_{6}. Jahanni l. Johanni; bls.talið 430 er misprentan fyrir 530; 534_{9}. allarisklæði, l. alltarisklæði; 537^{15}. helud, l. helgud; í 9. l. n. prestsylld, l. prestskylld; 538, 2. nóta: rétts, l. rétta; 539, nóta, hið siðara »lesið« falli burt; 544^{4}. er fallið úr á undan med: er helgud; blstalan 347 er misprentan fyrir 547; 555 í nótu 8: vönturmerki l. vöntunarmerki; 560_{13}. messaklædi, l. messuklædi; 565 neðst í nótu: örðið l. orðið;

567_{14} (mm.) forne l. fornre; 570_{1} (mm.) sancsis, l. sanctis; 571_{7} (mm.) sotript, á að vera sotdript; 581_{6} (mm.) merai, l. merki; 582^{7}. theodorij = Theodori; 590_{13}. xij, l. xij. ár; 596^{15}. haft l. halft; 608^{33}. kvar, l. hvar; 610 í neðsta ferhyrningum til vinstri handar: natur, l. natus; 613_{10} (mm.) bekfelli l. bokfelli.

Bls. 621—623, Nr. 518. Bréf þetta um Holtastaði mun víst vera falsbréf, enda er það uppskafningr, en þeirrar sönnunar þarf varla við, því í bréfinu sjálfu stendr, að Pétr Hólabiskup hafi selt Einari presti Þorvarðssyni Holtastaði, sem nær eingri átt, af því að biskup gat ekkert hafa átt með þá sölu. Holtastaðir hafa jafnan verið bændaeign, en aldrei staðr (beneficium) út af fyrir sig, og þótt þar hefði verið staðr, þá hefði biskup ekki mátt selja jörðina að heldr.

Bls. 643_{3} (mm.) æhyrgdum l. aabyrgdum; 645_{3} (mm.) kirkiani, l. kirkiuni; 655_{7} (mm.) afskipt, l. afskript; 660^{3}. er nu er, l. er nu en; 672_{10} (mm.) penatenciarius, l. penitenciarius; 675^{6}. 425, l. 453; 685_{5}. flardarbotni. l. fiardarbotni; 687_{14} (mm.) testmentum, l. testamentum; 689^{20}. gilsason, l. gislason; 690 ff. Magnússon, sem stendr í sumum afskriptum alþingissamþyktarinnar (Nr. 575), kynni að geta verið misskilningsleiðrétting afskrifara fyrir Magnus, sem stundum virðist haft sem einkunn um (Noregs) konunga á fyrri tímum; 700^{11}. afskipt, l. afskript. Við þetta bréf (Nr. 580) má geta þess, að til er í safni Jóns Sigurðssonar (366. 4to) afskript af þessu bréfi frá 1782 með mörgum uppáskriptum, en þær eru þessar:

»Upplesed fyrer lögsettu manntalsþinge ad Hole i Bolungarwik þann 29. Aprilis 1746 vitnar Erlendur Olafsson.

Þetta Transskriptar brief aliktast af underskrifudum so gilld og myndugt sem være original. ad þingvelle d. 14. Julii Anno 1749.

C. Pingel. Olafur Gislason. Magnus Gislason. Biarne Halldorsson. Wigfus Erlendsson. Sigurdur Jonsson.

Upplesed i Log Riettu d. 17. Julii 1749.

Testerer S. Sigurdsson.

Upplesed fyrer Riette ad Hóle i Bolungarwík d. 12. Junii 1755.

Testerar Thorlakur Gudmundsson.

Framanskrifad Testamentis bref med öllum þess uppaskrifftum so ordrett afskrifad effter þvi Pergaments brefe, sem tilheyrer Watnsfiardar kirkiu og i hennar Skiölum liggur. Vitna underskrifader ad Stad vid Steingrimsfiord d. 25. Aug. 1782.

G. Sveinsson. Jon Sveinsson.

Gisli Einarsson. Gudmundur Jonsson«.

705_{13} (mm.) Jacbsmesso, l. jacobsmesso; 706_{14}. jörðinu, l. jörðina;

711_2 (mm.) bréfabóka, l. bréfabók; 713^5. ARFSKRIPTAGJÖRÐ, l. ARFSKIPTAGJÖRÐ; 725_3. transtriptum, l. transcriptum.

Bls. 728—729, Nr. 606. Afskript af þessu bréfi er og í Landsbǫkasafni 107. 4to bls. 397 með hendi séra Jóns í Hítardal. Hefi eg nú síðan skjalið var prentað borið þessa afskript saman við það prentaða, og er þessi orðamunr frá því: bls. 729^4: heyrdum vier; l. 8. þad er fyrer; í 11. línu, eptir Asgrijmsson, bætir 107 við: eignade sier og Sælingsdalstungu; í sömu línu: vier, fyrir vid.

Bls. 733^3. Gregoriusmess l. Gregoriusmesso; 747_{17}. doma l. dom; 766^2. gefir, l. gefr.

Registr.

[1]) Það er ekki með öllu víst, að þetta sé einn maðr, en verið getr samt að svo sé, og líklegast er það.

[1]) Ef til vill alt einn maðr.

[1]) Getr verið alt einn maðr.

[1]) þorualdzson (á seinni staðnum) er prentvilla.

[1]) Það er nú víst, að séra Gottskálkr er dáinn fyrir 11. Aug. 1592 og Árni Magnússon segir hann hafa látizt 1590 (Fornbr. afskr. 5735, 5048).

[1]) Mun alt vera einn maðr; var gamall 1399.

[1]) Getr verið einn maðr.

---

[1]) Þessir staðir gætu þó eins átt við næsta mann á eptir.
[2]) Þessi staðr gæti þó eins átt við næsta mann á undan.

[1]) Mun vera alt einn maðr.

[1]) Þetta kynni þó að vera annar maðr; er samt óvíst.

[1]) Mun einn maðr hvorttveggja.

---

[1]) Þetta geta þó verið tveir menn.

[1]) Þetta getr þó verið að sé ekki alt einn maðr.

¹) Þetta mun alt vera einn og sami maðr.

[1]) Í II. bindi er það talið í Grindavík, en af Kálfatjarnar bréfum er að sjá, að það sé á Vatnsleysuströnd.

[1]) Sumar pappírsafskriptir þessa bréfs nefna jörðina Konuhól.

---

[1]) Það getr verið, að annarhvor þessara manna eða báðir sé annað hvort Sigurðr hvítkollr eða Sigurðr í Haga, þótt það verði nú ekki sagt með neinni vissu,

[1]) Mun einn maðr á báðum stöðum; er þó ekki víst.

[1]) Þetta mun alt ein kona.
[2]) Gæti verið sama kona og hin fyrri; þó er það óvíst.

[1]) Það er ekki með öllu víst, að þessir tveir staðir eigi við séra Steinmóð ríka, en þó mun það vera svo.

---

[1]) Þegar eg ritaði það, sem stendr í Ísl. Artíðaskrám bls. 250, hafði eg ekki tekið eptir því, að Sveinn Grímsson á Vallá og Sveinn í Brautarholti væri einn maðr, og a því tilgátan um faðerni hans þar að falla niðr. Í registri við Artíðaskrárnar er Sveinn samt rétt feðraðr, því að þá hafði eg tekið eptir því, að það var sami maðr og Sveinn Grímsson.

[1]) Jóhannesson á þessum stað er prentvilla.

---

[1] Þetta er líklega alt einn maðr; þó verðr það ekki sagt með vissu.

